

ORIENTAL TEXTS APPROVED BUT NOT FINANCED BY THE TRUSTEES AND SOLD BY MESSRS, LUZAC & Co.

- The Safar-nama, Rawshana'i-nama and Sa'adat-nama of Nasir-i Khusraw ("Kaviani" Press. Berlin, 1923), 8s.
- The Zádu '1-Musáfirín of Násir-i Khusraw (Kaviani'' Press. Berlin, 1923), 15s.
- The Wajh-i Din of Náșir-i Khusraw ("Kaviani" Press. Berlin, 1924), 4s.
- The Silsilatu 'n-Nasab-i Şafawiyya of Shaykh Ifusayn ibn. Shaykh Abdal-i Záhidí ("Íránshahr" Press. Berlin, 1343/1924), 2s.

"E. J. W. GIBB MEMORIAL" SERIES.

NEW SERIES, IV.

THE MATHNAWI OF JALALU'DDIN RUMI

EDÍTED FROM THE OLDEST MANUSCRIPTS AVAILABLE WITH CRITICAL NOTES, TRANSLATION, AND COMMENTARY

RV

REYNOLD A. NICHOLSON, LITT. D., LL.D., F.B.A.

Lecturer in Persian in the University of Cambridge, Formerly Fellow of Trinity College.

VOLUME I.

CONTAINING THE TEXT OF THE FIRST AND SECOND BOOKS.

3686

PRINTED BY MESSRS. E. J. BRILL, LEIDEN,
FOR THE TRUSTEES OF THE E. J. W. GIBB "MEMORIAL"
AND PUBLISHED BY MESSRS. LUZAC AND Co.,
46, GREAT RUSSELL STREET, LONDON, W.C.

1925.

PRINTED BY R. J. BRILL, LEYDEN (HOLLAND). This Volume is one
of a Series *
published by the Trustees of the
"E. J. W. GIBB MEMORIAL".

ERRATUM. .

INTRODUCTION, p. 6, 1.5. For Bahlúl read Buhlúl.

"E. J. W. GIBB MEMORIAL":

ORIGINAL TRUSTEES.

[JANE GJBB, died November 26, 1904],
E. G. BROWNE,
G. LE STRANGE,
[H. F. AMEDROZ, died March 17, 1917].
A. G. ELLIS,
R. A. NICHOLSON,

ADDITIONAL TRUSTEE.

IDA W. E. OGILVY GREGORY, appointed 1905.

CLERK OF THE TRUST.

W. L. RAYNES,

90, Regent Street,

CAMBRIDGE.

SIR E. DENISON ROSS.

PUBLISHER FOR THE TRUSTEES.

MESSRS. LUZAC & Co., 46, Great Russell Street, LONDON, W. C.

"E. J. W. GIBB MEMORIAL" PUBLICATIONS.

- OLD SERIES. (25 works, 37 published volumes.)
- I. Bábur-náma (Turkí text, fac-simile), ed. Beveridge, 1905. Out of print.
- II. History of Țabaristán of Ibn Isfandiyár, abridged transl. Browne, 1905, 8s.
 - III, 1-5. History of Rasúlí dynasty of Yaman by al-Khazrají; 1, 2, transl. of Sir James Redhouse; 1907— 8, 7s. each; 3, Annotations by the same, 1908, 5s.; 4, 5, Arabic text ed. Muḥammad 'Asal, 1908— 1913, 8s. each.
 - IV. Omayyads and 'Abbásids, transl. Margoliouth from the Arabic of G. Zaidán, 1907, 3s.
 - V. Travels of Ibn Jubayr, Arabic text, ed. de Goeje, 1907, 10s.
 - VI, 1, 2, 3, 5, 6. Yáquít's Dict. of learned men (*Irshádu-'l-Arib*), Arabic text, ed. Margoliouth, 1908—1913; 20s., 12s., 10s., 15s., 15s. respectively.
 - VII, 1, 5, 6. Tajáribu'l-Umam of Miskawayhi (Arabic text, fac-simile), ed. le Strange and others, 1909—1917, 7s. each vol.
- VIII. Marzubán-náma (Persian text), ed. Mírzá Muḥammad, 1909, 12s.
 - IX. Textes Houroufis (French and Persian), by Huart and Rizá Tevfíq, 1909, 10s.
 - X. Mu'jam, an old Persian system of prosody, by Shamsi-Qays, ed. Mírzá Muḥammad, 1909, 15s.
 - XI, 1, 2. Chahár Maqála; 1, Persian text, ed. and annotated by Mírzá Muḥammad, 1910. 12s.; 2, English transl. and notes by Browne, 1921, 15s.

- XII. Introduction à l'Histoire des Mongols, by Blochet, 1910, 10s.
- XIII. Diwán of Hassán b. Thábit (Arabic text), ed. Hirschfeld, 1910, 7s. 6d.
- XIV, 1, 2. Ta'ríkh-i-Guzida of Hamdu'lláh Mustawfí; 1, Persian text, fac-simile, 1911, 155.; 2, Abridged translation and Indices by Browne and Nicholson, 1913, 105.
- XV. Nuqtatu'l-Káf (History of the Bábis) by Mírzá Jání (Persian text), ed. Browne, 1911, 12s.
- XVI, 1, 2, 3. Ta'ríkh-i-Jahán-gusháy of Juwayní, Persian text, ed. Mírzá Muḥāmmad; 1, Mongols, 1913, 15s.; 2, Khwárazmsháhs, 1917, 15s.; 3, Assassins, in preparation.
- XVII. Kashfu'l-Maḥjub (Ṣufi doctrine), transl. Nicholson, 1911, 15s.
- XVIII, 2 (all hitherto published), Jámi'u't-Tawáríkh of Rashídu'd-Dín Fadlı 'lláh (Persian text), ed. and annotated by Blochet, 1912, 155.
- XIX. Kitábu'l-Wulát of al-Kindi (Arabic text), ed. Guest, 1912, 15s.
- XX. Kitábull-Ansáb of as-Sam'ání (Arabic text, fac-simile), 1913, 20s.
- XXI. Diwans of Armir b. at-Tufayl and Abid b. al-Abras (Arabic text and transl. by Sir Charles J. Lyall), 1913, 125.
- XXII. Kitábu'l-Lumac (Arabic text), ed. Nicholson, 1914, 15s.
- XXIII, 1, 2. Nuzhatu-'l-Qulúb of Ḥamdu'liah Mustawfi; 1,
 Pelsian text, ed. le Strange, 1915, 8s.; 2, English
 transl. le Strange, 1918, 8s.
- XXIV. Shamsu'l-'Ulum of Nashwan al-Ḥimyari, extracts from the Arabic text with German Introduction and Notes by 'Azimu'd-Din Ahmad, 1916, 5s.
- [XXV. Diwáns of at-Tufayl b. Awf and at-Tirimmán b. Hakím (Arabic text), ed. Krenkow, in the Press].

NEW SERIES.

- I. Fárs-náma of Ibnu'l-Balkhí, Persian text, ed. le Strange and Nicholson, 1921, 20s.
- II. Ráhatu'ş-Şudúr (History of Saljúqs) of at-Ráwandí, Persian text, ed. Muhammad Iqbál, 1921, 47s. 6d.
- III. Indexes to Sir C. J. Lyall's edition of the Musaddaliyat, compiled by A. A. Bevan, 1924, 42s.
- IV. Mathnawi-i Macnawi of Jalálu'ddín Rúmí. Vol. I, Persian text of the First and Second Books, ed. Nicholson, 1925, 20s.
 - Mázandarán, topography of, and travels in, by H. L. Rabino, with Map (in the Press).
 - Diwan of al-A'sha, Arabic text with German translation by R. Geyer (in the Press).
 - Jawami'u 1-Ḥikayat of 'Awfi, a critical study of its scope, sources and value, by Nizamu'ddin (in the Press).
 - Letters of Rashidu'ddin Fadlu'llah; abridged English transl. by Muhammad Shaff, followed by transl. of Tansuq-nama (on precious stones) by the late Sir A. Houtum-Schindler (in preparation).
 - A History of Chemistry in Mediaeval Islam, by E. J. Holmvard.
 - Turkistán at the time of the Mongolian Invasion, by W. Barthold, English transl., revised by the author, aided by H. A. R. Gibb.

WORKS SUBSIDISED BY THE TRUSTEES.

Firdawsu 'l-Hikmat of 'Alí ibn Rabban at-Tabarí, ed. Muḥammad az-Zubayr aṣ-Ṣiddiqí (in the Press).

INTRODUCTION.

This is the first instalment of what I hope will eventually be a complete text and translation of the Mathnawi in six volumes, of which the first, third, and fifth are to contain the Persian text, while the second, fourth, and sixth are reserved for the English translation. To look further ahead, two or three volumes of commentary will be required in order to make the text and translation fully intelligible; and there should also be an introductory volume dealing with the life and times of Jalálu'ddín Rúmí and with the linguistic, literary, historical, doctrinal and other aspects of the poem as a whole. I do not know whether I shall be able to carry out this project, but one condition of success, namely, the means to publish rapidly at regular intervals, is already ensured by the liberality of my colleagues who are Trustees of the E. J. W. Gibb Memorial. If the text and translation were finished in seven years from now, I should be well satisfied, though it is true that without the commentary a great part of the translation must remain no more than a skeleton.

The plan sketched here has long been present to my mind. I have no doubt that its originator, though he never suggested it in words, was lo mio maestro Professor E. G. Browne, who first helped me to appreciate the extraordinary qualities of "the Persian Qur'an". The impressions then formed were strengthened by study of Jalálu'ddín's Diván, specimens of which the Cambridge University Press published in 1898 under the title of Scleeted Poems from the Divāni Shamsi Tabrīz. At that time what I had in view was an annotated translation, but it soon became evident that this would be of little use by itself. Before explaining the reasons which have

led me to prepare a critical edition, I may call attention to an almost unrecorded episode in the history of Persian scholarship.

It appears that a corrected text of the Mathnawi, with French translation and notes, was ready for publication in 1799. I owe my knowledge of this fact to Professor D. B. Macdonald, who last year kindly lent me a copy which he had acquired of a very rare book 1). untitled Notice sur le Schah'-Namé de Ferdoussi et traduction de plusieurs pièces relatives à ce poëme. Ouvrage posthume de M. le Conseiller I. et R. De Wallenbourg, précédé de la biographie de ce savant par A. de Bianchi. À Vienne, de l'imprimerie de J. V. Degen. Januar de Wall- 1810. Nothing in this tiny volume is so interesting 2) as the ac-

(806).

enbourg (1763- count given in the preface of Jaques de Wallenbourg's career as a diplomatist, his delight in Persian literature, his theory of translation, and the tragic destruction of the work to which he had devoted six years of his life,

"It fut d'abord placé à Constantinople, en qualité de jeune-delangue; bientôt après, d'interprête auprès de l'internonciature impériale et royale à la Porte ottomane, et employé à différentes missions pendant la dernière guerre contre les tures, soit au camp ottoman pour préparer les négotiations de paix, soit au congrès de Sistow, où elle fut conclue en 1791; et enfin à Vienne, en qualité de secrétaire aulique et conseiller impérial au departement des affa'res étrangéres.... Comme savant, il ajoutoit à une vaste et profonde érudition la connaissance parfaite des principales langues de l'Europe, ainsi que celle du grec moderne, du ture, de l'arabe ct du persan. Comme homme de lettres, il se plaisoit à cultiver préférablement cette dernière langue, tant à cause de la douceur de son accent, que du grand nombre d'écrivains qui honorèrent les derniers siècles de la littérature persanne..... Ce fut en 1792 qu'il entreprit, et acheva à Constantinople après six années de travail, la traduction du Messnévi, fameux ouvrage poëtique sur différens points de religion, de morale, de jurisprudence, de politique, et d'his-

¹⁾ There is a copy in the British Museum.

²⁾ See, however, Prof. Macdonald's article on The Earlier History of the Arabian Nights (J. R. A. S., July, 1924, pp. 367 and 397).

toire.... Il avoit porté, selon se coutume, dans la traduction de His projected cet ouvrage, la fidélité du texte jusqu'au dernier scrupule. Il con-edition servoit par-là dans leur intégrité les traits originaux, ainsi que la the Mathagué. nouveanté des idées, l'énergie des expressions, et la fraîcheur du coloris vierge encore; mais, pour éviter toutefois le risque de devenir fastidieux ou barbare par un assujettissement trop servile, il paraphrasoit en forme de notes ce qu'il étoit impossible de rendre littéralement en françois.... Ayant déjà mis au net sa traduction et ses notes, ainsi que le texte persan qu'il avoit eu soin de vérifier sur plusieurs exemplaires, afin d'en garantir l'exactitude (perfection qui manque le plus souvent aux manuscrits orientaux par l'ignorance et la matérialité des copistes), il se proposoit de faire imprimer le tout à son arrivée à Vienne; mais l'incendie qui en 1799 mit en cendres la moitié de Péra, consuma et l'original persan rectifié, et la traduction et les notes qui devoient l'accompagner.

M. de Wallenbourg déplora cette perte beaucoup plus que celle de tout de reste de ses effets."

Fortune does not always favour the brave, and the name of the earliest European translator of the Mathnawi is wellnigh forgotten. Although his work may have had more elegance than scientific value, his spirit and resolution deserve a tribute of respect from one who hopes for better luck in the same enterprise.

I shall have no difficulty in showing that a revised text of the Mathnauri is needed, not only to serve as a basis for the translation and commentary, but on wider grounds as well. The single argu- Need for a criment against it is one of expediency. Not a few may urge that in-tical edition of stead of producing editions of texts already published in the East, the Mathaevi. Persian scholars ought to concentrate their efforts on editing the valuable and important works which at present exist only or mainly in manuscript. While sympathising with that view, I think it would have unfortunate results if it were applied indiscriminately, or if the accumulation of new materials were allowed to bar the way to improvement and cultivation of the old. The prose-writers, I agree, have been neglected in favour of the poets and underestimated in comparison with them; and for this neglect and disparagement there

is no excuse. Let the balance be restored, by all means, and the sooner the better. But something remains to be said. Persian studies will not flourish as they should until the poetical masterpieces from which Persian literature draws its chief power of attraction, and which constitute its claim to rank as a world-literature, are made more accessible, in the fullest sense of the word, than they are now. The Shāhnāma, one of the two greatest poems in the language, can scarcely be obtained for love or money. And when shall we see the first European edition of Nidhāmi's Khamsa?

The Mathrauf has often been printed or lithographed in the Oriental editi- East, and some of these editions are good of their kind 1). The best. I think, is that in six volumes containing the Persian text with Turkish translation and commentary by Ismá'íl Rusúkhí of Angora. who lived in the early 17th century; but copies are extremely hard to come by, while the editions of Bulaq and Teheran also lie beyond the reach of most students. Apart from this, however, the Oriental editions differ greatly from each other, and even those which give something like a standard text are falsified and interpolated to a considerable extent; e. g.; the Buliq text of Books I and II includes about 140 and the Teheran text about 800 verses which are wanting in the oldest MSS. There is ample evidence that at an early period the copyists began to alter the text of the poem for reasons which I will set forth in detail presently. In many cases it is still possible to detect these corruptions and restore the original readings, though the MS. that has most faithfully preserved the ancient recension contains only the first of the six books of the Mathemacl. But since the MS. next in authority (dated A. H. 718) exhibits a more genuine text of the entire poem than any that has been published hitherto, I feel that the tedious work of collation has been worth doing. Another grave, though less vital, defect in

¹⁾ The text in this volume is founded entirely on MSS., but it has been collated throughout with Ismá'il Anqiravi's text and with that of the Búláq edition (A. H. 1268). I am also familiar with the edition of Teheran (A. H. 1307), which I acquired from Professor Browne when reading for the Indian Languages Tripos in 1890. In my opinion, the Turkish editions are superior to any others (including several Indian ones) that I have seen.

Manuscr

the Oriental editions is their ambiguity. The Mathnawl demands thought and intelligence from those who study it, and they on their part have the right to expect that its meaning shall not be obscured by doubts as to orthography and syntax, due to omission of the izifat, absence of vowels, and the fact that is not distinguished from 5. For example, in these editions 5, besides its ordinary uses as a pronoun and conjunction, represents five separate words, namely, \$\sigma\$, straw, \$\sigma\$, time, \$\sigma\$, little, \$\sigma\$, mountain and \$\sigma\$. dung; and it may occur, with different meanings, twice or thrice in the same verse. Where the sense is plain, such uncertainties do not matter, but in the Mathnawi the sense is often anything but plain. I have endeavoured to provide students with a text which will not puzzle them • unnecessarily. The verses in each Book are numbered from beginning to end, so that henceforth it will be easy to refer to any particular verse or passage.

So far as the present volume is concerned, I have used five manuscripts, four of which were written within some seventy years after A. H. 672, the year in which Jalálu'ddin died. Three of the five, designated A, B, and L respectively, contain the Mathravel complete:

- A (British Museum, Or. 5602), 290 ff., 25 lines = 50 verses on a full page, written in four columns in a small distinct hand by 'Alf b. Muhammad (?), who finished the transcription towards the used for ond of the year 718 (A. D. 1318-19). _ is not, as a rule distinguished from , nor from ; but the post-vocalic > is absent.
- B (Munich), No 35 in Aumer's Cat. of the Persian Manuscripts in the Staatsbibliothek in München, 281 ff., 25 lines = 50 verses on a full page, elegantly and correctly written in four columns by Muhammad b. al-Hájj Dawlatsháh b. Yúsuf al-Shírází, who completed the transcription on the 15th of Dhu 'l-Hijja in the year 744 (29th of April, A. D. 1344). . is distinguished from ب, from c, and is written for after vowels.

L (in my possession), 341 ff., 25 lines = 50 verses on a full page, clearly written in four columns. The prose prefaces are wanting. Dated the 7th of Rabí al-Akhir, 843 (17th of September, A. D. 1439). The text of the Mathnassi ends on f. 319. A later scribe has added the Wuşlatnama of Shaykh Bahlul (see Sprenger's Oudh Catalogue, p. 370, No 157). is distinguished from , from , and is written for after vowels.

The two remaining MSS., designated C and D, contain the text of Books I and II respectively:

(British Museum, Or. 6438), 114 ff., 18 lines = 18 verses on a full page, written in fairly legible naskhi, with frequent omission of diacritical points. Undated, but must be early 14th century, if it does not belong to the 13th. is not, as a rule, distinguished from in or from in and the post-vocalic is often marked. The unique character of this MS. of Book I will be illustrated below. Its pagination is in some disorder. The following table, in which the first column refers to my edition, shows how the text of ('should be re-arranged, and also what lacunae occur in it.

Preface *	•	•	٠	٠	٠	•		•	C om.
17-1	•	•	•	•	•	•		•	C om.
11-57	•	•	•	•		•	•		C ff. 1 v.—3 r.
17XY	•	•	•		•	•	•	•	C om.
111-111	•	•	•		•	•		•	$C \ 3 \ v5 \ r.$
1.70-111		•	•	•				4	C ff. 6 r.—32 r.
17.1-1.11								٠,	C om.
111-774								•	C ff. 32 v.—52 r.
Y171-7X									C om.
1711-351				_				t-	C ff 5 n 6 m

OFAI517	;	•	•	•	-	•	•	•	C ff. 67 v.—106 r.
1517-7157	•	•	•	•	•	•	•	•	C ff. 52 v.—65 r.
3157759	•	•	-	•	•	•	•	•	C f. 66 v.
1757-4357	•	•	•	•	•	•	•	•	C f. 67 r.
1357- 45 57	•	•	•	•	•	•	•	•	C f. 65 v.
3777W7	•	•	•	•	•	•	•	•	C f. 66 r.
127-0517	•	•	•	•	•	•	•	•	C ff. 106 v.—114 r.
7777-1777	•		•	•	•	•	•		C om.
2	•							•	C f. 114 v.

D (Munich), No 45 in Aumer's Catalogue, 105 ff., 19 lines = 19 verses on a full page, written in large clear naskhi by Musa b. Yahya b. Hamza al-Mawlawi, who completed the transcription at Damascus on the 4th of Shaban, A. H. 706 (8th of February, A. D. 1307). This fine MS. of Book II sometimes distinguishes — from — and — from —, and almost invariably marks the post-vocalic b...Short vowels and other orthographical signs are frequently inserted.

By the courtesy of Dr. L. D. Barnett and Mr. E. Edwards of the British Museum and Dr. G. Leidinger, Director of the Manuscript Department in the Bayerische Staatsbibliothek, I was provided with excellent photographic copies of ABCD, for which the prayer is the most fitting acknowledgement I can think of. On the whole, the four oldest MSS., ABC and ABD, are in substantial agreement. All of them have readings peculiar to themselves, but except in the case of C these are not very numerous or important. On the other hand, L, written a century after B, shows far greater variety and has already incorporated many new verses in its text. Therefore, as regards the First and Second Books, the question to be decided was this: Is any of the three MSS., ABC and ABD, superior in authenticity to the other two, and if so, to what

extent? — for the maxim seniores priores is one which no editor ought to believe till he has verified it. As ABC are used for Book I and ABD for Book II, it will be convenient to deal with each Book separately.

The number of verses is slightly different in A, B and C. Each MS. omits some which occur in the other two (A 27, B 17, and C 34), and B has eight which do not occur either in A or in C. This test, though indecisive, gives the first place to C, the second Manuscripts to A, and the third to B. I will now demonstrate that the same used for Book I. conclusion is reached by following another line of investigation. Let us examine the various readings in the three MSS. and see whether, in some instances at least, it is not possible to discover the causes which produced them. If it can be shown that in A and B there are a large number of readings which have been altered in a particular way for a definite reason, and if the originals of these readings are found in C, the inference is obvious; and we may then presume that in other variations of reading, where no such reason is apparent, C also possesses the greater authority.

The argument depends on considerations which have been suggested by a careful study of the prosody of the Mathnawl. I need not go deeply into this on the present occasion, but as some knowledge of the subject is essential even to those who read the poem is a critical text, the following remarks will not be out of place.

Jalálu'ddín's versification is lax compared with that of poets like Sa'di and Hátidh. The *izifat* is frequently dropped after . (های خنن) and د; the "silent". — may be lengthened in 'three of its four possible positions in the foot or elided before a vowel (cf. I 187),

The prosedy 7. Y, 1211); long vowels are sometimes, though rarely, shortened of the Methbefore a consonant (I 77., If 1014); 1), the nimfatha may be re-

quired after a closed syllable ending in . (e. g. 4), scanned ____),

¹⁾ In the oldest MSS. S and 4; are sometimes written S and 3, even when they must be scanned as short syllables before consonants.

and neglected not only in Arabic phrases (e. g. ملبات الطبين, scanned --- | --- , ملبات الطبين, scanned --- | --- , an example which illustrates the author's bold use of the metrical tashdid), but also perhaps in Persian words now and then!). For our immediate purpose, however, his practice in regard to the rhyme is especially instructive. Here, again, he takes great liberties. It has been asserted?) that such rhymes as نور (ntir) and مرافع (gór) are inadmissible in the Mathnawl, but they are quite common (e. g. I حرر and جاء ألله عنور بالمنافع المنافع المناف

There is a second class of imperfect rhymes, in which the short vowels are different, e. g. مَكَنَ and مَكَرَى ,كَنَ and مَكَرَى ,كَنَ and مَكَرَى ,كَنَ and مَكَرَى , or in which a short vowel corresponds to a nimfatha, e. g. مَرَى and مَلَكُ مَرَ مَرَا . Some examples occur in all the MSS., but the significant fact is that their number varies according to the age Early alterate of each MS. C has more of them than A, A more of them than B. tions in the youngest of the three MSS. is the most correct from a prosodist's point of view. In other words, we can here trace the process and method by which the copyists have altered the text of the Mathnawi, since in nearly all these cases the motive which induced them to alter it is unmistakable. The number of verses affected (in Book I alone) is about sixty. Without giving a full analysis, I will set forth the evidence in some detail, as was promised above.

¹⁾ E. g., I think the readings of AC Bul. at I V and of AD Bul. at II are probably genuine, though I have not ventured to adopt them.

²⁾ By Prof. C. E. Wilson in his Commentary on Book II, p. 249.

³⁾ The only instance I can recall just now is I ١٦٠٥, where برى (jari) rhymes with مرى (mire).

Sometimes the change could be made very simply. Thus at I Γ

کنت خصم جان جان من چون شُدّم ، بر سبر جانم لکدها چون زَدّم AB correct the rhyme by reading جان جان چون آمد in the first hemistich; and at I TEEA, where C reads

روز مُوسی پیشِ حق نالان شُدّه . نیمشب فرعون کریان آمد. A has مریان شُده and B مریان بُده A t I ۲۱۷٦ A reads وعب ن مهانیش را مُنکِسری . پس زمطبخ خاك و خاکستر بَری

The first homistich has been crased in C, but B corrects the rhyme and reads مُنكرى مهانيشرا از خَرى which I have inadvertently admitted into the text. The original reading is that of A, and there can be little doubt that it was also the reading of C.

In the following examples the alteration has been more extensive. At I 7757 C reads

کنت زن آیا عجب یار منی . یا بجلت کنفی نسترم میکنی In order to correct the rhyme AB read in the first hemistich . At I ITTA, where C reads

گر نباشد این که دعوی میکُم . من نهادم سر پاُر این گرُدَم A^{R} read in the first hemistich کر یبطلانست دعوی کردم A^{R} reads

خود قوی تر می شود خَمْسر کَهُن ، خود شهی تسر می بود زَر کَهُن . خود شهی تسر می بود زَر کَهُن . AB read in the second hemistich خاصه آن خبری که باشد مِنْ لَدُن Often both the rhyme-words are altered, and the verse is more or less rewritten. At I yyo C has

بت سیاهآبست اندر کوزهٔ . نفس سر آب سیمرا چشههٔ AB havo

بت سیاهآبست در کوزه نهان . ننس مر آب سیمرا چشهه دان At I ۲۲۰۹ AC have

كُر بَكْيْرِم مَار دندانش كُنَّم . ناش از سركونتن ابمن كُنَّم

B reads

گر بگیرم برگنم دندان ِ مار . ناش از سرکوفتن نبود ضرار At I ۲۱۱۰ C has

كفت روب صد سهاس آن شيررا . كز پس آن گرك وا خواند او مرا

Here the rhyme is faulty, because a nimfatha is made to correspond to a fatha. AB therefore eliminate it and write

روبه آن دم بر زبان صد شکر راند . که مرا شیر از پس آن گرگ خواند

In some cases the fault is not removed but is partially remedied. At I 772. C reads

یا بزخم من رکت جانت بُسرَد . یا نرا چون من بزندانی بَرَد A amends this by writing in the second hemistich

thus introducing a type of rhyme, like وَإِسْ تَرْ شُوَد and وَإِسْ تَرْ شُود (instead of فَيْ), which is not uncommon in the Mathamet, but impairing the syntax, as 'ز is now superfluous. It remained for B to restore the syntax and write

Those who desire further evidence will find plenty of materialin the critical notes. I think, however, that the instances which have been given are enough to establish what I undertook to prove, namely,

- (1) that in many places the text of the Mathnawl was altered by early copyists, not capriciously, but with a definite object and in a particular way.
- (2) that of the MSS. used for Book I C is the nearest to the original, and that A comes next in order of authenticity. It is to be noted that L, a later and inferior MS., has frequently retained readings of C which do not occur in A or B.

The inexact prosody of the poem is quite in keeping with its free, unelaborate, and generally colloquial style. No one is likely to argue that the copyists represented by A and B sought to re-

tual critics.

move corruptions inserted by their predecessors, for if the good rhymes of A and B had belonged to the original text, what possible motive could any one have had for turning them into the bad rhymes of C? Copyists, as a class, dislike anomalies and get rid of them if they can; they resemble the pet bear that beat off flies from the face of its sleeping master with a stone. Moreover, the interpolated verses composed by Persians are technically excellent. The ancient The Turkish scribes, it is true, write verse which is often execopyists as tex- crable both in form and metre (see the Bulaq edition passim), but even they rarely indulge in rhymes of the sort which Jalalu'ddin permitted himself to use. It might be conjectured that the poem was revised by some of the author's friends after his death, when uncorrected copies were already in circulation; but this hypothesis would not account for the gradual and incomplete process of

> emendation exhibited in the MSS. Probably the first critical editors of the Mathnawi were the copyists themselves. We have seen how unfaithfully they dealt with it in one department, where the traces of their handiwork happen to be conspicuous; and we can study their habits and psychology in other fields which are less exposed

to observation. Here are a few examples chosen at random: At I OAT AC read

چونك دندانها بر آرد بعد از آن . هم بخود طالب شود آن طنل نان B has the correction made by some one who took offence at the construction of نان with خالب شود, and reads in the second hemistich

Archaic words and forms usually disappear from the later MSS. Thus at 1 ,000 C has عسكت , for which AB write , while at I ۲٦٤٨ ABC have يشكلد, and L بشكلد. At I ١.٢٩ AB change شیراندازی, the reading of C, into شیرگیری سازی.

At I ۲۱٦٩ C has غير آن پيرُو نبود, for which AB substitute with alif-i mamdida (I آن پير او نديـد for ميا (I ۲۰۸۱), and را (I ۲۷۷۱), سياه for سيا (I ۲۴۰٤) (I 72.7) survive in C alone. Dullness on the part of the copyists may have wrought irreparable damage. The fine verse (C at I 7711), which depicts the angels Harút and Marút gazing wrathfully "from the lattice (of Heaven)" upon a world sunk in sin,

جون گناه و فسق خلقان_، جهان . میشد از شُبّاکه بر هر دو عیان in AB losos all its imaginative quality and becomes a dry statement of fact:

Since it is clear from the preceding analysis that C gives the text of the Mathnawi in an older form than AB, I could not hes-Book I is based itate to make it the basis of my edition in respect of that portion of the poem which it covers, namely, the First Book. Lacunae in C have been supplied from A. The points of divergence between C and my text will be noted when I come to apeak of the general principles which have guided me in preparing the present edition.

Amongst the MSS. used for Book II (ABDL), there is none that stands out eminently from the rest. D, on which my text is based, has few readings peculiar to itself. Old as it is, it cannot be used for Hook II ranked with C; indeed I consider that in some respects it is inferior to A, and where A has preserved readings which are to be preferred for reasons similar to those stated above, I have as a rule adopted them, even against the authority of the other MSS. If the accidental lacuna in D (vv. 7070-7017) is left out of account, D omits 41, A 30, and B 9 of the verses included in the text. D omits 36 verses which occur in A, and A 25 which occur in D, while B omits 8 which occur in AD. The text includes one verse which is found in DL only, and five which are found in BL only. These latter have little claim to authenticity, and I should now be inclined to eject them (see p. 15 infra).

Of the verses, approximately 7800 in number, which compose the text of Books I and II in the two groups of ancient MSS.

Manuscripts

Marri.

designated ABC and ABD respectively, very few are confined to a single MS. So far, there is not much evidence of interpolation. But in L, written a century after B, we find a considerable amount of it 1), and some of the inserted passages contain six, eight, ten. Interpolations or more verses. The chief motives for interpolation are (1) to make in the Mati- the transitions less abrupt; (2) to explain incidents in the narrative or illustrate points of difficulty; (3) to amplify topics treated with brevity or develop thoughts suggested by the context. A good instance of the second class of interpolations occurs in the Story of the Greengrocer and the Parrot (I 141), where the parrot, left alone in the shop, is startled, and in sudden flight upsets the bottles of oil on the grocer's bench. What frightened the bird? The poet offers no explanation, but L and the Búláq edition add two verses to inform us that the source of the mischief was a cat which had darted into the shop in pursuit of a mouse. Again, at II 1077 L expands three beautiful verses, in which the poet describes the purifying effects of Love, into a catalogue four times as long; and this worthless padding is included by Whinfield in his abridged translation of the Mathnauf 2).

As regards the constitution of a text, at least two alternative courses are open to an editor who has good MSS. at his disposal, though the choice of one or the other will depend on circumstances. If 'e has an autograph or a MS. of paramount authority, he has his text ready-made, and while the inferior MSS. may enable him to correct it in matters of detail, they will not largely supplement or modify it. Failing such an archetype, he must construct his text from the best MSS. available, either taking one MS. as a basis or not. In the present case no MS. can claim absolute authority. Even The constitute C, which holds the highest place among them, contains 27 verses tion of the text. which are omitted in A, though on the other hand A contains 34

which are emitted in C. While some of these 61 verses may be interpolated, others may be genuine, and in the absence of any sure

¹⁾ In Book I L has 123 verses which AC omit. Four of these occur in B and about fifty (often altered for the worse) in the Bulaq edition. 2) Second edition, p. 80.

criterion I have decided to give the benefit of the doubt to them all. On the contrary, verses which AC or AD omit, and which occur in B or BL alone, are not likely to be genuine; the few that were inserted in my text of Book II before I had access to D remain there on probation, as their removal would have caused much inconvenience 1). Generally I have followed the text of one MS. (C for Book I and D for Book II). This was the only practicable course, for most of the variants are of such a kind that any selection must have appeared capricious. The readings of C and D have been corrected where necessary, but I have seldom admitted a variant reading on the ground that it would express the meaning more clearly or elegantly, since that is just the ground on which many variations have been introduced by copyists. Their attempts to improve the Mathnauf will not be imitated by those who recognise that Jalálu'ddín, great poet as he is, cares more for the substance than for the form, and that the smooth perfection of highly finished art is incongruous with the character of the poem, the manner of its composition, and the power, fullness, and rapidity of thought which it so frequently displays. Almost every correction of the C and D readings has been derived from A or B. the two MSS. which come next in age. I have occasionally ventured to make emendations of my own, as at I 7.21, where I read رنج و غین (MSS. and edd. رنج و غین), and II ۲۲۷۱, where MSS. and edd. have عصر درد instead of .

In its orthography my text differs little from the MSS., but I distinguish \downarrow and \downarrow , \uparrow and \uparrow , and ignore the post-vocalic \downarrow . The archaic spellings are nearly always retained.

I follow the MSS, when instead of S and si they write S and is Orthographi scanned as long syllables before consonants or as short syllables cal differences, before alif; when they write S and i, scanned as short syllables

⁽¹⁾ The verses in question are Aff, 1707, 1777, FFFE, Fo-E.

notes.

before consonants, I write & and a and give the original reading below. The izafat has been added throughout (except where it is sufficiently represented by (5), whether it has to be pronounced in scansion or not 1). Vowels and other orthographical signs have been inserted in Arabic verses or quotations, in words of ambiguous meaning, and in any place where they seemed likely to help the student.

Apart from unimportant differences of spelling and manifest errors of writing, the critical notes furnish a complete account of the The critical variations which occur in the text of ABCD, but I have not recorded such variants as the omission of عليه السكر or the substitution of an equivalent formula in the Headings. Of the variants in L, which are numerous and extensive, only selected specimens are given, including all the verses that do not occur in any of the four older MSS. The variants of the Bulaq edition (Bul.) are given in full as regards the poem itself, less fully as regards the Headings. I have also collated the text in Isma'll Anqiravi's Turkish commentary entitled Fittilen 'l-Abyat. The principal variants of this and other Oriental editions will be noticed in my commentary. Since the lithographed and printed editions differ from each other

both as regards the readings which they adopt and the number of verses which they fuclude, any general comparison with the present text is impossible. But the text most nearly resembling mine, The present that of the Turkish Commentator (which I will designate as F), test compared exhibits a great amount of divergence from it. In the First Book of lama'll An. F contains 42 additional verses, None of them occurs in C, and only two in A. Seven are found in B, twenty-five in L, and thirtyqiravi. four in the Bulaq edition, while there are five which occur neither in the Bulaq edition nor in any of my MSS. The variant readings can be counted by hundred, and many of these materially affect

¹⁾ The vertical line under a final consonant denotes that the izeful is to be scanned as a long syllable; in words like (4), (5), it sindicates that the final syllable is

the form or the meaning or both. Where A differs from C, F almost regularly agrees with A; where C and A agree, F often follows B or L; where A and B agree, F often has the reading of L or Bul.; where they differ, F sometimes follows A and sometimes B; in many cases F and Bul. are in agreement against all the MSS. It appears, then, that if we take C as the standard, F is distinctly inferior to A and even to B, but on the other hand it is far superior to L, with which as well as with the Búlúq edition it shows marked affinities. In the Second Book, where D takes the place of C, the standard is lower and consequently the differences are less. It is likely, too, that fewer corruptions have found their way into the text of the Second Book, which was composed two years after the First and may have received milder treatment from copyists already familiar with the author's style. F omits over a dozen verses which occur in ABD, but some of these are translated and explained in the accompanying commentary and appear to have fallen out accidentally. Of the 22 verses which F adds to those in my text, one occurs (as a doublet), in A, two (as doublets) in D, five in B, seventeen in L, and eighteen in the Bulaq edition, while there are two that are wanting in my MSS. and in Bul. These figures, together with the fact that F seldom has readings peculiar to A or D, whereas it often agrees with L or Bul. or both when they differ from AD, confirm the evidence found in Book I for the close relationship between F and the ancestors of L Bul. F is a good eclectic text; in Books I and II its independent readings of importance are comparatively few.

Next to F in merit stands the Bulaq edition (A. H. 1268), which contains, besides the spurious Seventh Book, a Turkish translation in verse by Nahiff. Professor Wilson calls this text "most excellent." I should not myself go so far as that, for though it is less and Teheran adulterated than the Telteran edition (A. H. 1307) and the handsome Cawnpore edition in six volumes, many of its verses are sheer doggerel vamped up from more respectable materials which are preserved in L. The Teheran text, to which a concordance (jadual-i abyat) is appended, bears a strong likeness to that contained in the

The Bulka editions.

Nuskha-i ndsikha-i mathaawiyyát-i saqima (Rieu, Catalogue of Persian MSS. in the British Museum, vol. II, p. 589; Ethé, Catalogue of Persian MSS. in the India Office Library, No 1088) by 'Abdu 'l-Latif b. 'Abdalláh al-'Abbásí of Gujrát (ob. circa A. H. 1048 = A. D. 1638).

'Abdu 'l-Latif, who also edited the Hadiqu of Sana'i'), wrote two commentaries on the Mathaust') and compiled a glossity of the The edition of rare words which occur in it 3). He states that his recension of the 'Abdu 'l-Latif poem was based on more than eighty MSS. Unfortunately the abundance of his sources has only increased the depravation of his text; the portion covering Books I and II includes about 800 verses over and above those comprised in the text of this volume, so that, roughly speaking, one verse in every ten is interpolated. My present acquaintance with the Nuskha-i misikha does not encourage belief that the time needed in order to examine it thoroughly would be well spent.

What has been said will, I hope, convince the reader that this new edition of the *Mathnayi* is justified by the result. I am aware of its limitations and defects, but against these can be set three main points of advantage:

- (1) The original, or at least the older, form of the text has been restored in many places.
- (2) Interpolations have been reduced to a minimum. Some remain, no doubt, but a much greater number have been exterminated.
- (3) The understanding of the poem has been made easier by means of vocalisation and other orthographical aids designed to remove ambiguity in regard to spelling, grammar, and syntax.

It is perhaps unnecessary to say that my text does not claim to

¹⁾ See the Introduction to The First Book of the Hadiquia 'l-Magigat of Sand's, ed. and tr. by Major J. Stophenson (Calentia, 1910).

²⁾ Laidifa 'l-me'nani min haqliq el-Mathanni (Lucknow, A. H. 1292) and Mir'átu 'l-Mathanni (Ethé, Catalogue of Persian MSS. in the India Office Library, No 1102).
3) Laidifa 'l-laghot (Lucknow, 1877; Campore, 1905).

be a fixed, much less a final one. That is not yet in sight. The preliminary studies (of the older Persian mystical literature and especially of Sana'i and 'Attar) have scarcely begun. Even on the narrowest ground, such a text would require for its preparation and construction a larger number of ancient MSS, than I have been able to consult; it might then be possible to determine more precisely the relation of these MSS, to each other and to the archetype which, in my judgement, we are still far from having fully recovered. I have referred to the importance of C for establishing the text of Book I, and if a MS. of the same authority, containing the entire Mathnawi, should some day be brought to light, it would probably entail a revision of all our texts of the poem. Again, though this volume, with the translation which is to follow it, has occupied most of my time during the last four years, it leaves many problems unsettled, as must happen when the earlier part of a work is published before the later portions have been studied in detail. This is not the best way to edit the Mathnawl, but in the circumstances there was no other. In writing the commentary I may find reason to reject or modify the views which I now hold as to the interpretation of certain passages; and of course a change of view may involve changes in the text.

The appended list of corrections is largely made up of misprints due to occasional indistinctness in the Beyrout type. Errors of more consequence are marked with an asterisk.

I gratefully acknowledge the generous help I have received in different ways not only from colleagues and friends to whose kindness I have long been accustomed — Professor E. G. Browne, Professor A. A. Bevan, Dr. F. W. Thomas, and Mr. E. Edwards — but also from many friends, some of them personally unknown to me, who have shown their interest in the work by giving or lending valuable manuscripts and books and supplying me with information. To Indian scholars, including past and present Government Research Students in this University, I owe a great deal. For instance, Muhammad Shafi^c, one of my former pupils and now Professor of Arabic at Lahore, most kindly procured and sent to me

as a gift several lithographed editions of Persian commentaries on the Mathauof, while Mr. 'Abdu 'l-Májid of Daryabad, Bara Banki, with whom I have been in frequent and profitable correspondence, was so obliging as to send to Cambridge for my private use his own copies of rare Persian and Arabic MSS. preserved in Indian libraries'). And amongst my chief benefactors I must certainly reckon Husayn Dánish Bey, a Persian resident in Constantinople, described by Professor Browne as "a notable man of letters both in Persian and Turkish", who, besides obtaining for me a copy of Ismá'fl Anqiraví's Commentary, had the extraordinary kindness to present me with a carefully collated MS. of Fihi má fihi written by his own hand ").

The second volume of this edition, compressing the English translation of Books I and II, is almost ready for the Press and should be published in about a year from now.

REYNOLD A. NICHOLSON.

CAMBRIDGE, December 1924.

¹⁾ Two of these are copies of an early (4th century) treatise on Súlism, entitled هُمُ اللَّهِ عِلَى and wrongly attributed to Junayd. I hope are long to publish the text and translation which I have prepared.

²⁾ Concerning Fibi má fibi see my paper, "The Table-talk of Jalálu'ddín Rúmí", in the Centenary Supplement to the Journal of the Royal Asiatic Society (1924), p. 225 foll. Students of Pernian literature will be glad to learn that the work is being edited by Mr. 'Abdu 'I-Májid from the Constantinople transcript and several Indian MSS. I was indebted to him for my first opportunity of studying it, and wish now to express my gratitude to Prof. Muhammad Shafi' and Mr. A. C. Woolner, Honorary Librarian of the Panjáb University, through whose efforts a copy of the Rampur State Library MS. was obtained and lent to me for a long period.

LIST OF CORRECTIONS.

BOOK I.

Preface, p. 1, l. A, read .

Verse ۱۲۰, read بري.

- , ITT, note, read of for o.
- , 158, read so.
- . سِرٌ ۽ ,١٣٦ .
- * , 125, note, read 35 for 5.
- " " night be defended as being equivalent to شهر و تاش might be defended as being equivalent to شهر و شهرتأش and parallel to and parallel to فهر و شهرتأش but I think مقام و خواجكان is correct, though none of my MSS. supports it. For the plural followed by a singular, of. II YAY.
 - , IAI, note, read "is written".
 - " IAL, note, read "is added".
 - " ۲۱۴, read من چون چون من
 - , ۲۲۱, " شغر.
 - " الالا , the first word is عبود
 - **" ۲٤**Λ, " " " " " " " " .
 - . حرف ۲۱۹, read .
 - . هويدا ۾ ۲۶۴ ۾
 - . آیند باز پر ۲۰۱۶ پر

Verse ٤١٨, road خندانك.

- " ۱۱۲, " کاه نقش دیو in the first hemistich.
 - . تمائ قصّدرا 🗼 ۲۶۳
- " ۲۰۲, " نانک for ناندا.
 - . جلگن " ، ٦٦٠ .
 - . ۱۹۶۰ پر ۱۹۶۰ پر تمامی ، ۱۹۶۰ پر
- اردانک should be written ناردانک In the Mathraul words ending in 4 occasionally rhyme with those ending in گر e. g. عار and عرب and عرب .
 - " YTT, read IL.
 - " YET, nate, read (YET) for (TET).
 - " ሃ٤٨, " " (ሃ٤٨) for (٦٤٨).
- . مُنْقَلِب رُو Yox, read "
- . آهن و سنگ 🐍 ۸٤۱, "
 - " ۸۸۰, " مَعْدَنش which gives a better rhyme.
 - . جمله گنتند . ۲۰۸ .
 - رَنْعُمُ ۾ ١٦٢,
 - , tor. In the second hemistich I am inclined to read, with Wali Muḥammad, از سگال و از عمل, "from their scheming and acting".
 - . شير زيان ۹۹٤ . read شير
 - " این آدم ۱۲٤۸, note, read مدح این آدم.
 - " الك for (١٢٦٧) and نگ for رنك for رنك .

Verse ITTY, note, read (ITTY) for (ITTA).

- " أَصْرُ ٱلله ١٢١٢, read .
- " 1771, note. The first word is y.
- " يَنْظُرُ ITTI, read .
- .گويندش لَقُب " ١٢٥٠ "
- . دُوْرِ دام ۽ ، ١٢٧١ ۽
- " الترك راحة ITYT, note. In the second verse cited from L read الترك راحة.
- " الااع, read ميبت.
- ، در گوشش دمد پر ۱٤٥٣, پ
 - , 101A, note, read (101A) for (101Y).
 - " ۱٦٨٦, read گرگر.
 - وَإِنْ غِيراً " ، ١٧٢٢ "
 - " T. IT, Heading, read i for y before 5.
 - " ۲۰۷۱, read نصة.
- * " ۲. ۸۰, note. Omit "Bul." after ABL and insert "and so Bul." after كان توم
 - " ۲۱۱۰, read مستندت
 - . قُطْب بر ۲۱۲۹ س
 - , 112., , 112. for 112...
- " " ۲۱۲٦, note. Add "Bul. om. و before عنام".
- * " ۲۲۹٥ , read از بشه .
- .رسولی شور و شر پر ۲۲۲۷ پ *
- * " ۲۲۲۷ , note. Read "C "رسوای و شور"
 - " ۲۲٦٥. In the second line of the Heading read جنبره وجود

- . نی سَتی Vorse ۲۲۹۱, read
 - آسکن ۲٤۲٦, read
 - المرية. The first word of the Heading is
 - , انفرت فرعون ۴٤٨١, note. Read
 - ، دَيُصِ ٢٥٥٢, ، وَيُصِم ٢٦٤٥, read
- . زَانَ تَعَلَّىٰ ، ٢٦٦٠ ، * . أَنْهُ for مُنْهُ . ٢٧٠٦ ، *
 - . آنك يي هبت پر ۲۷۶۴ پر
 - . زآنك با جامه ي ۲۲۲۲ .
- * " ۲۸۱۲, " وَرَبُكُ رُو with ABL Bul., and in the note "جرو يك رو read "C".
 - آگل تن ۲۸۲۰ , read
 - الاس من المساء الكُلِّ تن را " (۲۸۲۲ .
 - پ المحقر الم المحكر TAOL, note. In the verse cited from Bul. read
 - . كُلِّ عالم را rad , read .
- * . TAW, note. Insert "L" before the variant.
 - " آ مناص آ Tiot. In the third line of the Heading read خاص ا
 - " Itt, note. For "Ater" read "After".
 - " Ft70, read all for elle.
- " Tiyi, note. For "ABL Bul." read "AL Bul."
- وعن مهمانیشرا : ۲۱۲٦. In the first hemistich read with AL ،منگری
 - TTII, note. For (TTI) read (TTII).
- * , ° ° ° read is and add to the note: "In BC the second

letter of نجع is left unpointed. Wali Muhammad reads وَبُعَ is left unpointed. Wali Muhammad reads (pus), which may be the correct reading."

وقت جاشت Verse ۲۲۹۷, read

- . قُدس خویش ۴۲۲۲ , read "
- , ٢٤٦٤, read نيعين يا.
- " 6781, read sking.
- . ور تو بخسپی ۴٦٨٩, read "
- . يُعلِّم و يَسْنَى " ٢٧٤٠ , *
- * " ۲۸. ۲, note. In the second hemistich of the verse cited read تيغرا ديدم نهان كردن سزا
 - " آت خيراً ٢٨٥٩, read آيت
 - " افروزرا rATI, note. Read المرارا
 - " ۲۲.., read لا تُزغ

BOOK II.

Verse T, read فرزند نو.

- * " ۱۸۸, note. In the second of the verses cited from L read
 خرد for جزو
- * " از حلوا and in the note read "D اَن حلوا, and in the note read "D".
 - . دانگ چند پر ۱۲٤ پر
 - . پی تهدیدرا پر ۱۹۰۰ پر

.مِنْ طُغْيارِنهِ , Verse ٦٢٧,

- " اشتی Tel, note. In the fourth verse cited from L read اشتی.
- . رُوی سَتی ٧٠٢, read *
- » . YTT. The reading معدن is preferable on account of the rhyme
 - " YŁA, note. Read آشنايي.
 - " ۲۷٦, Heading, read مادرشرا.
- * " ۲۹۹ . Add the note "Bul. رهزن جان خودند".
 - " ٨٦٤, note on Heading, delete the full stop after يرسيدن.
- .کاف رحمت گنتبش ۸۲۰, read *
 - .جُست و جُوبي " ۸٦٧ "
 - آن گز آدم پر ۱۱۱ پر
 - " السان ۱۰۱۲, note. Read اللسان , في حفظ اللسان
 - . اجند باشی " ۱۰۲۰, " بند باشی
- . تخمر اوّل كامل ۱۰۰۹ , read " " *
 - . نايانُ جه ۽ ١٠٢٨ ۽
 - . جاي ما "' , ١١٢٦ "
- - .در دل سلطان " ۱۱۰۷ .
- . ست کرد ، ، ۱۱۹۰ ، *
 - ، فاين چه and آب ميزد ، ماين چه
 - تاکه نور او " ۱۲٤٦, "
 - خون میشود " ۱۹۴۱ "
- * , 1994. In the second hemistich read with AL:

The rhyme indicates that this is the older reading.

. جنون نو بزاد Verse ۱۲۸٦, read

- .مربیابان را پر ۱٤٧۴ په ۴
 - " 10..., " & 🚅 🖛 in the first hemistich.
 - " امتجان کنندگان Heading, read امتجان کنندگا.
- * " ارس و قرح , though it is a solecism, is the reading of all my MSS., and also of a MS. dated A. H. 880 belonging to Professor Bovan.
 - " ۱۷۲۲, note. Read عيل for عيل.
 - " ۱۷۲۰, " " ور بگوم in the verse cited from L.
 - . عيان و رؤينست ١٨٢١ , read .
- * " آستين من كشيد . " T.٩٨. Add the note "Bul" .
- . صوفى ۲۱۸۲, read "
 - از خرد ، ۲۲۰۰۰ ،
- * " דיי אוב אוב אוב אוב אוב The MSS. reading is possible, but less appropriate.
- * , Trar, note. Innert "A" before the variant.
 - " انغورش Read ، نغورش ۳٤۲۹ ...
 - " Toti, " " (Toti).
 - " ۲۰۸۲, read عشوه خری (as one word).
- .گرد برگشت " ۲٦٠٨, *
 - . عَجِلُوا ﴿ ٢٦١٣ ،
 - . چون بانگ صنیر " ۲۲۰۸ پ
 - . بر روئ خاك " ۲۷.۹ "
 - " ۲۲٦٢, note, read هيچ مزد.
 - " ۲۷٦٤, Heading, read راست گفتن.
 - " اندر يك جوالم ٢١٨٠ , read .

Verse ۲۲۲٤, read عَلَى وَجُو أَبِي

- . بي مجاز ۾ ، ٢٤٦٦
- . خود کِیَست , ۲۲٦٤, "
- . نویسی بر سُرش , ، ۴۲۸۰ . . با خَفِسر , ، ۴۰۱۲ .

همچو آب از مَفك باریدن گرفت ، در گو و در غارها مسکن گرفت ابر میبارید چون مَشك اشکها ، حاجیان جمله گشاده مَشکها یک جماعت زآن عجایب کارها ، میبریدند از میان زنارها قوم دیگررا بنین دم ازدیاد ، زین عجب واللهٔ آغلم بالرّشاد موم دیگر ناپذیدا نُـرش و خام ، ناقصان سرمدی نَمٌ الکلام

(TA-Y) After this verse L adds:

یک عبایب در بیابان را نمود ۰ ابر چون مشکی دهنرا را گشود این عجب ۸ (۲۸۰۹) . یک گروفی .Bul . یک جاعت ۶۵۲ قومی دیگر ۸ (۲۸۰۸)

ثمّ المجلّد الثانى من المتنوى المعنوى،

حاجیات آنجا رسیدند از بلاد . دینشان بر زاهمه خشك اوفتهاد ۲۷۰ جای زاهد خشك بود او تُرْسزاج . انر سموم بادیم بودش علاج حاجیان حمران شدند از وحداش ، وآن سلاست در میان آفش در نماز استاده بُسد بسر روی ربگ . ربگ كز نش مجوشد آب دبگ كنتي سرمست در سبزه و گُلست ، يا سواره بسر بُراق و دُلدُل است يا ڪه پايش بر حربر و حُلّهاست . يا سموم اورا بــه از بــاد صباست ۲۷۹۰ ایستادند انتظار او در نماز ، مانده بد استاده در فکر دراز جورت زاستغراق باز آمـد فقير · زآن جاعت زنــ في روشن صــير دید کآبش میچکید از بست و رُو . جامعاش تسر بود زآنسار وضمو یس بیرسیدش که آبت از کجاست ، دسترا بر داشت کر سوی ساست . گفت هسر گاهی که خواهی میرسد . بی زچاه و بی زخبل مین سَد ۱۸۰۰ مشکل ما حَل کن ای سلطان دین . تــا ببخشد حال نو مــارا بنین و نُما سرى رأسرارت با و نا ببرم از ميان رنازها چشبهارا کرد سوی آسمان و که اجابت کن دعاے حاجیان رزق جوبی را زبالا خُوگ رم ، نو زبالا بسر کشودستی در تر اى نموده تو مكان از لامكان ، في السَّماء رِزْفُكُمْ كرده عيدان ۲۸۰۰ در میان این مناجات اب یِ خَوش ، زود پیدا شــد چو پیل آسگش

ن فر روی D . ایسناده Bul. گویی A (۱۲۹۴) . در روی D . ایسناده (۱۲۹۴)

با خشوع و با :D in the second hemistich انتظار for ثانو رو ا D om. I. منفوع و با نباز . After this verse D Bul. add:

پس بماندند آن هجاعت با نیاز . تا شود درویش فارغ از نماز . and so B in marg. L adds:

مانسه بود استاده در نکر دراز * با حبیب خویشنن میگفت راز پس بماندند آن جماعت چارهساز * تا شود درویش فارغ از نمساز پس بماندند آن جماعت چارهساز * تا شود درویش فارغ از نمساز

[.] آن یکی گفتش که آبت ۸ (۴۲۹۸) . زنده تر ۸ (۴۲۹۸).

[.] سرّی بما زاسرارها A (۲۸۰۱) منانی ما داسرارها م

⁽۲۸۰۲) BI) مجنورا بكتود سوى آسان (۲۸۰۲) Suppl. in marg. B.

تو بطی بسر خشك و بر تر زنــهٔ . نی چو مــرغ خانــه خانهگـنــهٔ نو زگرمنا بنی آدر شهی . هر بخنکی هر بدربا با نهی كه حَبَلْناهُمْ عَلَى ٱلْبَحْرى بجان . از حَبَلْناهُمْ عَلَى ٱلْبَر بيش ران ۲۷ مسر ملایکرا سوی بسر راه نیست . جنس حیوان هم زبحر آگاه نیست نو بنن حیوان مجانی از مَلَك . نا روی هم بر زمین هم بسر فلات نا بظاهر مِفْلُكُمْ باشد بَنْسَر ، با دل بُوحَى إلَيْهِ ديد ور قالب خاکی فتاده بسر زمین ، روح او گردان بر آن جرخ برین ما حب مرغ آبیانیم اے غلام ، مجسر میداند زبان ما نمار ٢٧ پس سُليمان بجر آسد ما چو طَيْر ، در سليمان تا ابد داريم سَـيْر با سلیمان پاے در دریا بنہ ، تا چو داود آب سازد صد زرہ آن سلیمان پیش جملمه حاضرست . لیك غیرت چشمبند و ساحرست نا رجهل و خوابناکی و فضول . او پیش سا و سا از وی ملول تشنه را درد سر آرد بانگ رعد ، چون نداند کو کشاند ابر سعد ۲۷ چشم او ماندست در جُوی روات . بیخبر از دون آب آسمان مركب هبت سوى اسباب راند ، از مسبب لاجرم محروم ماند آنك بيند او سببرا عيان ، كى نهد دل بر سبهاى جهان

حیران شدن حاجیان در کرامات آن زاهد که در بادیه تنهاش یافتند،

زاهدی بُد در میان بادیه . در عبادت غیرق چون عَبّادیه

على البحر بجان .B Bul . ه بدريا هم بخنكي AB Bul . و ۲۲۲۲) . و ۲۲۲۲) . و ۲۲۲۲)

⁽۲۷۲۸) D ت for ابرین چرخ for ای (۲۷۲۸) Suppl. in marg. B. BDL Bul. برین چرخ.

[.] ما زجهل B (۱۲۸۱) AB Bul. بر دریا . (۲۷۸۱) ما زجهل B

⁽۲۷۸۱) BL گناید ایر سعد. (۲۷۸۰) Suppl. in marg. B.

⁽۲۲۸۲) AB Bul مخبوب ماند (۲۲۸۲) A om.

[.] تنها یافتندش ایستاده بر سر ریک سوزان .Heading: Bul

پهی طاوسان ایشان در نظیر ، به نر ان طاوس بسرّان دگیر منّطِنی اَلطَیْران خاقانی صداست ، منطق الطّیر سُلیسانی کجاست تو چه دانی بانگی مرغان را هی ، چون ندیدستی سُلیان را دی ۱۲۲۰ پر آن مرغی که بانگش مُطّربست ، از برون مَشْرفست و مَشْربست هیر یک آهنگش زگرسی نیا نَریست ، وز ثری نیا عرش در کرّ و فَریست مرغ کو بی این سُلیان می رود ، عاشق ظلمت چو خشّانی بود با سُلیان خوکن اس خانش رد ، تا که در ظلمت نمانی نا ابد یک گری ره که بدآن سو می روی ، هجو گز فَطْب مساحت میشود یک گری ره که بدآن سو می روی ، هجو گز فَطْب مساحت میشود

قصَّهٔ بطبچگان که مرغ خانگی پروردشان '

تخمر بطی گرچه مسرغ خانگی و زیر پستر خویش کردن دابگی مادر نو بطی آن دربا بدست و دابهای خاکی بُد و خشکی پرست میلی دریا که دل تو اندرست و آن طبیعت جائندرا از مادرست میلی خشکی مر تسرا زبن دایهاست و دابه را بگذار که او بگرایهاست میلی خشکی مر تسرا زبن دایهاست و دابه را بگذار که و بران و اندر آ در بحر معنی چون بهاان ۱۳۷۰ دایه را بگذار بسر خشک و بران و اندر آ در بحر معنی چون بهان گسر تسرا مادر بترساند زاسب و نو مترس و سوی دریا ران شناب

A in the second hemistich. In A vv. دراست ۱۲ منطق الطير آن خاقاني ۱۶ (۲۷۰۸). منطق طبر انتخاب انتخاب منطق طبر ۱۲۷۰۹). منطق طبر ۲۲۰۹ منطق طبر ۲۲۰۹). مرکه آمنگتر و ۲۲۱ منطق المنتخبر (۲۲۱) مرکه آمنگتر و ۲۲۱ منطق المنتخبر و ۲۲۱ منتخبر و ۲۲ منتخبر و ۲۲۱ منتخبر و ۲۲ منتخبر و ۲ منتخبر و ۲ منتخبر

[.] مرخ and has را suppl. after أبن .m. (١ (٦٢٧٢)

⁽۲۷۱۶) D om. A طل for علل. (۲۷۱۶) A مر الم

[.] ميرهد . L Bul . وز همه A . ميجهد . L Bul . و آن سو A (۲۲۱۰)

تخم بطّی گرچه مرغ خانهات ۰ کرد زیر پر چو دایه تربیت .B DL Bul (۱۲۲۹) مرغ خانهات ۰ کرد زیر پر چو دایه تربیت .ABL Bul مر ۴۷۲۹)

⁽۴۷۱۱) BL Bul. مادر for مادر.

خود زبون او نگردد هیچ دامر . لیك بَرْش در شکست افتد مــــدامر با گره کم کوش تا بال و تبرت . نشکُلد بك یك ازبن کر و فَرَت صد هزاران مرغ پرهاشات شکست ، وآن کینگام عوارض را نبست ٢٧٤ حال ايشان از نُبي خوان اى حريص . نَفُبُوا ينها ببين مَلْ مِنْ مَحيص از نزاع تُرك و روم و عرب . حَل تشد اِشْكَالِ انْكُور و عنب نا سُلمان لسین معنوے ، در نیآبد بسر نخیزد این دُوی جملة مرغان مسازع بازوار ، بشوید این طبل باز شهربار زاِخت لاف خویث سُوے اتّحاد . مین زمّر جانب روان گردید شاد و الله عَبْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُوا وَجْهَكُمْ . نَعُوهُ مَذَا ٱلَّذَكَ لَمْ يَنْهَكُمْ كور مرغانيم و بس ناساخيم . كآن سُليمانرا دم نشاخيم هجو جندان دشمن بازات شدیم . لاجرم ی مانیدهٔ وبران شدیم مكنــيم از غايت جهل و عَمَّى . قصــد آزار عزيــزان حــداً جمع مرنان کر سُلیان روشناند ، پر و بال بیگه کی بسر کسند ۲۷۰۰ بلك سوى عاجزان چينمه كشنمد . بي خلاف وكينه آن مرغان خوشند مدهد ایشان پی تقدیس را می کشاید راه صد بلقیس را زاغ ِ ایشان گر بصورت زاغ بود . بازهشت آمد و مّا زاغ بسود لكُلُّكُ إيشان كه لَكُلُكُ مَ إِند ، آنش توحيد دم شك فازند وآن كبوترشان ربازان نشكهد . باز سر يش كبوترشان بهد ۲۷۰۰ بلبل ایشان که حالت آرد او . در درون خویش گلشن دارد او طوطی ایشان زفند آزاد بود ، کر درون قند ابد رویش نود

^{(*}YYY) In A vv. TYTY, TYTA follow vv. TYT1, TY1., corr. in marg.

[.] نحو هذا B (۱۲۷۹) در نیابد I. اسان L اسین for امین E (۲۷۹۲)

[.] وکشیم از غایت A om. B . و پس For نکو Bul. و پس R (۲۷٤٦)

bie. (۲۷۰۱) L om. D کننه کشند B این مرغانی ال ۱۲ کننه کشند

[.] آن کیوترشان B (۲۷۵۹)

صورت، انگورها اخوان بسود ، چون فشردی شیرهٔ واحمد شود غُوره و انگور ضدًانند ليك . چونك غوره مجنه شد شد يار نيك غورهٔ کو سنگ بست و خامر مــانــد . در ازل حق کافــر اصلبش خوانــد . ۲۷۲ نی اخی نی نیس طحمد باشد او . در شناوت نیس مُلِعمد باشد او كر بگويم آنج أو دارد نهان . فتنه أنْهام خَـبزد در جهان سر گسر كور نامذكور به . دود دوزخ از إرّم مهجور به غورهای نیك كایشان فابلاند ، از دم اهل دل آخر يك دل اند سوے انگورے ہیرانسد نے ، تا دُوی ہے خیزد وکین و سیز ۲۷۲۰ پس در انگوری هی درند پوست ، تا یکی گردند وحدت وصف اوست دوست دشمن گردد ایراً م دُوَست . هیچ بك با خویش در جنگی دَرست آفرین بسر عشق کُل اوستاد ، صد هزاران در مرا داد اتحاد هجو خالک مفترق در رهگذر ، یک سپوشاری کرد دست کوزهگیر که اتّحاد جسمهای آب و طین . هست ناقص جان نیماند بدین ٢٧٠ گــر نظایــر کویم اینجــا در مثال ، فهمرا تــرس ڪه آرد اخـــلال م سُلمان هست اکنون لیك سا . انه نشاط دُوربینی در عما دوربینی کور دارد مردرا . هجو خنت در سراکور از سرا مُولَعب اندر سخنها حدقیق . در گرمها باز کردن سا عنیق نا گره بندم و بگشاییم سا . در شِکال و در جواب آبین فرا ۲۷۲۰ میجو مرغی کو گذاید بند دامر ، گاه بندد نا شود در فن نمام او بود محسروم از محسرا و مسرج . غیر او اندر گرمکاریست خسرج

^{(&#}x27;YYY) L om. In 1) this and the following verse are transposed.

[.] سنگ بشت الله (۲۷۱۶) ارند بيك L شد يار نيك D (۲۷۱۸).

[.] و وحلت ABL (۴۷۲۰) . غسى و ملعد ABL (۴۷۲۰).

[.] با خویش جنگی در نبست BDL Bul. با خویش جنگی در نبست BDL Bul. گذی

⁽۱۹۲۱) ABL Bul. الأشاد (۱۹۲۱) L om.

tall) I' our (tall) D our

۱۲۰۰ چون سُلیان کر سوی حضرت بتاخت ، کو زبان جملهٔ مرغان شناخت در زمان عدلش آهو بها پلنگ ، آنس بگرفت و برون آمد زجنگ شد کبونسر این از چنگال بهاز ، گوسفند انم گرگ نآورد احتراز او میانجی شد میهان دشمنان ، اتعادی شد میهان پسرزنان نو چو موری بهیر دانه میدوی ، هین سُلیان جو چه میباشی غوی ۱۲۰۰ دانه جُورا دانه اش دامی شود ، وآن سلیان جویرا هیر دو بود مرغ جانهارا درین آخر زمان ، نیستشان از هدگر یک دم امان هر سُلیان هست اندر دور سا ، کو دهد صلح و نماند جور مه فول اِن مِن آمه را بهاد گیر ، نیا بهالاً وَخیلا فِیها نَذیسر گفت خود خالی نبودست امنی ، از خلیف حق و صاحبه بقی کفت خود خالی نبودست امنی ، از خلیف حق و صاحبه بقی مشنفان گردند همچون والده ، مُسْلیون را گفت نفش و بی یخل کند مثنفان گردند همچون والده ، مُسْلیون را گفت نفش و بی یخل کند مثنفان گردند همچون والده ، مُسْلیون را گفت نفش واجه به نفس واحد از رسول حقی هدند ، ورنه هر یك دشمنی مطلق بُدند

بر خاستن مخالفت و عداوت از میان انصار ببرکات رسول صلّی اللّه علیه وسلّم'

دو قبیله کاؤس و خَرْرَج نام داشت ، یك زدیگر جان خونآشام داشت کینهای کهنه ان از مصطفی ، محو شد در نور اسلام و صفا ۱۲۷۰ اؤلا اخوان شدند آن دشمنان ، همچو آغداد عِنْب در بوسان وز دَم اَلْمُوْمِنُون اِخْوَه بهند ، در شکستند و نن واحد شدند

[.] در زمان او کبوتر با کلنگ ۸ (۲۲۰۱) مرغانرا AB Bal (۲۲۰۰)

[.] امان for زمان A (۲۲۰۱). . دای بود Bal (۲۲۰۰)

[.] قول for نظم .Bul. (۲۲۰۸) Bul. دورها .Bul. فول با۲۲۰۸)

bie. (۲۲۰۹) D حول for گفت for حول و در۲۲۰۱) مند کنند ا

as in text. اخوه به بند ما . اخوه بدند B بيند as in text.

آن یکی دیگر عرب بُدگنت لا . من عِنب خوام نـ انگور ای دغـا آن يكي تركى بُد وگفت اين بَنُم . من نيخواهر عنب خواهر أزُم آن بكى روم بگفت ابن فيل را . نىرك كن خواهيم إسنافيل را ۲۷۰ در تنازع آن نفر جنگی شدند . که زسېر نامها غافل بُدنـد مُشت بسرهر میزدنسد ان ابلهی . پُر بُدنسد از جهل وز دانش بهی صاحب سرّے عزیبزی صدربان ، گر بُدی آنجیا بدادی صُلحشان پس بگنتی او که من زین یك دِرَم . آرزوك جُملنــانـرا میــدهر چونك بشياريــد دلرا بي دغل . اين دِرَمتان ميكند جندبن عمل ٢٦١٠ يك درمتاري ميشود جيار المُراد ، جيار دشري ميشود يك زانعياد گفت هر یك:ان دهد جنگ و فراق ء گفت مرن آرد شمــارا انّـنــانــ یے شہا خاموش باشید آنصتُوا ، تا زبانتان من شوم درگنت وگو گـر سخنتان در توافق مُوثَقهاست . در ائــر مایــهٔ نزاع و تغرفهاست گرمی عاریتی نشمد اثر ، گرون خاصیتی دارد مند ۲۱۱۰ سرکه را گر کردی زآتش آن ، چون خوری سردی فزاید بی گمان زآنك آن گرم او دهایزیست . طبح اصلش سردیست و تیزیست ور بود پخیسته دوشیاب اے پسر ، چون خوری گرمی فزاید د. جگر پس ریای شیخ بـ زاخلاصِ مـا . کز بصیرت باشد آن وین از عَمَی از حدیث شیخ جمعیّت رسد ، تفرف آرد دَم اهل حسد

(٢٦٩٦) A طآل for طآل.

فارسی و ترك و رومی و عرب ه جله باهم در نزاع و در غضب فارسی گفتا كه ما زین چون رهیم * هی بیا تـا این بانگوری دهیم

هی ا .گفتا مَنْم as in text. L بَنُم AB .آن یکی ترك دیگر [دگر] گفت A (۲۲۱۹) استاقیل را BDL (۲۲۸۱) خوام اوزم Bul. .کرکمس نه عب

[.] آرم شارا لا (۲:۹۱) . أز مراد يا (۲:۱۰) . جلعتان مي آورم يا (۲۰۱۸)

۱۲۷ نبو بصورت رفت گیم گفت ، زآن نی بایی که معنی هشت گد درخش نیام شدگاه آفتیاب ، گاه مجرش نیام شدگاهی سماب آن یکی کش صد هزار آثیار خاست ، کمتریت آثیار او عمیر بفیاست گرچه فردست او اثر دارد همزار ، آت یکی را نیام شاید پیشار آن یکی شخصی نیرا باشد پدر ، در حنی شخصی دگر باشد پسر ۱۲۷۰ در حنی دیگر بود لطف و نکو محده مزارات نام او یک آدمی ، صاحب همر وصفش از وصفی عبی هرك جوید نیام گر صاحب ثقهاست ، همچو تو نومید و اندر تنرقهاست تو چه بر چنسی برین نیام درخت ، نیا بمانی تایج کام و شور بخت در گذر از نیام و بنگر در صفات ، نیا صفانت ره نماید سوی ذات در گذر از نیام و بنگر در صفات ، نیا صفانت ره نماید سوی ذات در گذر از نیام اوفتیاد ، چون بعنی رفت آرام اوفتیاد

منازعت چهارکس جهت انگورکه هر یکی بنام دیگر فهم کرده بود ان را ،

چار کسرا داد مردی بلک دِرَم . آن یکی گنت این بانگوری دم

تو بصورت رفتهٔ ای پیخبر * زآن زشاخ معنی بی بار و بر BDL Bul. تو بصورت رفتهٔ ای پیخبر * زآن زشاخ معنی بی بار و بر هماه and so A in marg. (۲۹۷۱) BL Bul. گاه بحرش نام گشت و BL Bul. گه آفناب شده برش نام گشت و ABL تاب که این یکی (۲۹۷۲) . گه سحاب

(TYe) After this verse L adds:

در حق دیگرکسی او عمّ و خال ۴ در حق دیگرکسی میچ و خیال از وصنش عمی L .و او ۱۹۲۲) BD Bal.

(۲۹۷۸) ام و درخت ۱ After this verse L adds:

صورت یاطل چه جویی ای جوان ۰ رو معانیرا طلب ای پهلوان صورت و هبأت بود چون قشر و پوست ۰ معنی اندر وی چو مغز ای یار و دوست (۲۸۰) After this verse L adds:

اندرین معنی مثالی خوش شنو * تا نمانی تو اسامیرا گرو Heading: A .هر یکیرا .Bul. اهر یکیرا . نهم کرده بودند انگوررا .Bul .ac یکی از شهری افتاده بهم : L adds . هر یکی از شهری افتاده بهم : L adds

در فلان بیشه درختی هست سبز . بس بلند و پهن و هر شاخیشگبز قاصد شه بسته در جُستن کسره وشنید از همر کسی نوعی خبر يس سياحت كرد آنجا سالها ، فافرستادش شهنشه مالها ٢٦٥٥ چون بسي ديد اندر آن غربت نعب ، عاجمز آمد آخمر آلاممر از طلب هيج از مقصود اثر پيدا نشد ، زآن غرض غير خبر پيدا نشد رشت اوميد او بكست شد ، جُست او عاقبت ناجس شد کرد عزم بازگشتن سوی شاه - اشك ى باربد و ى بُسرند راه .

شرح کردن شیخ سر آن درخت با آن طالب مقلد،

بود شیخی عالمی قُطْبی ڪريم . اندر آن منزل که آيس شد نديم ٢٦٦٠ گنت من نوميـد پيـشِ او روم ، زآستـان او بــراه انــدر شوم تا دعات او بود هسراءِ من ، چونك نوميدم من از دمخواءِ من رفت پیش شیخ با چشم پُسر آب ، اشك مىباريد مانند سحاب كنت شبخـا وقت رحر و رقّنست . نااميدم وفت لطف ابن ساعنست گفت فاگوکـز چـه نومیدیستت . چیست مطلوب نو رُو بـا چیستت ٢٦١٠ گفت شاهنشاه كردم اختيار ، از براے جُستن، يك شاخسار که درختی هست نادر در جهات . میوهٔ او مایهٔ آب حیات سالها جُستم ندیدم یك نشان . جزكه طنز و تَسْخَر این سَرْحوشان شبخ خندبید و بگفتش اے سلم . این درخت عملم باشد در عملیم بس بلند و بس شگرف و بس بسیط . آسبر حیوانی زدرباے تحبیط

[.] بلند و سب*ز* ۸ (^{۲۰۲۹)} . نوع A om. هنی, in marg. منوع A فرج ا

⁽٢٦٥٤) DL Bul. سياحت ... (۲۱۵۷) AL Bul. مثار

[.] ابش شد نديم D . شيخ عالم و قطعي A (٢١٥٩)

[.]از چه ۸ (۱۲۲۹)

[.] ميو. أب حيات A (٢٦٦٦)

گر بگوبی احولی را مَه یکست ، گویدت این دوست و در وحدت شکیست ور برو خندد کسی گوید دُوست ، راست دارد این سزای بَدْخُوست بسر دروغان جمع می آید دروغ ، الغیشات لِلْغَییثین زد فسروغ ۱۲۵۰ دل فسراخان را بود دست فسراخ ، چشمکوران را عشار سنگلاخ

جستن آن درخت که هرکه میوهٔ آن درخت خورد نمیرد،

گفت دانایی برای داستان ، که درختی هست در هندوستان هرکسی کز میوه او خورد و بُسرد ، نه شود او پیر نه هرگز بهُسرد پادشاهی این شنید از صادفی ، بر درخت و میوهاش شد عاشقی قاصدی دانا زدیولن ادب ، سوی هندستان روان کرد از طلب ماها ه گفت آن قاصد ازو ، گرد هندستان برای جست و جو شهر شهر از بهبر این مطلوب گفت ، نه جزیره ماند و نه کوه و نه دشت هسرکرا پرسید کردش ریش خند ، کین که جوید جز مگر مجنون بند بس کسان صفعش زدند اندر مزاح ، بس کسان گفتند ای صاحب فلاح بست و جوی چون نو زیرك سینه صاف ، گی نهی باشد کراف بست و جوی چون نو زیرك سینه صاف ، گی نهی باشد کیا است تسر رست مراعانش یکی صفعی دگر ، وین زصف می آشک ارا سخت تسر می ستردندش بنسخر کای بزرگ ، در فلان جایی درختی بس سترگ هی میستودندش بنسخر کای بزرگ ، در فلان جایی درختی بس سترگ

[.] آن دوست .Bul .این دُست و دو حدت شکیست (I .گوید A را ۱۳۱۳)

[.] الغيثات الخبيثين . ABDL Bul. بدو عدد . (٢٦٢٨)

[.] پس کسان صفعش (۲۲٤۸) B ماند نه کوه gand so I. (۲۲٤۸)

در فلان Bul. در فلان جا يد درختي Bul. (٢٦٥١) Bul. در فلان جا يد درختي Bbul. هر فلان جا يد درختي Bul. همل و سترک , which is written above the line in A, and so L, which writes افلام افلام.

این کلیله و دمنه جمله افتراست و ورنه کی بسا زاغ لکلکرا مربست ای بسرادر قصه چون پیانهایست ، معنی اندر وسے مثال دانهایست دانه معنی بگیرد مسرد عقل ، ننگرد پیمانه را گرگشت نقل ماجسرای بلبل و گل گوش دار ، گرچه گفتی نیست آنجسا آشکار

سخن گفتن بزبان حال و فهم کردن آن '

۱۹۲۰ ماجرای شمع با پروانه هم ، بشنو و معنی گزین کن اے صنم گرچه گنتی نیست سرّ گفت هست ، هین ببالا پر مبر چون جغد پست گفت در شطرنج کین خانه رُخ است ، گفت خانه از کجا آمد بدست خانه را بخرید با میراث یافت ، فرّخ آنکس که سوی معنی شتافت گفت نحوی زیّد عبرا قد ضرّب ، گفت چونش کرد بی جُری ادب ۱۳۲۰ عبرورا جُرمش چه بُد کآن زیدِ خلم ، بی گنه اورا بزد همچون نحلام گفت این پیمانه معنی بود ، گندی بیشان که پیمانه است رَد گفت این پیمانه معنی بود ، گندی بیشان که پیمانه است رَد گفت ند و عمرو از بهر اعرابست ساز ، گر دروغست آن تو با اعراب ساز گفت نه من آن ندانم عمرورا ، زید چون زد بی گذاه و بی خطا گفت از ناچار و لاغی بسر گشود ، عمرو یك واوی فزون دزدیدی بود گفت از ناچار و لاغی بسر گشود ، عمرو یك واوی فزون دزدیدی بود

پذیرا آمدن سخن باطل در دل باطلان

گفت اینك راست پذرفتم مجان . كثر نماید راست در پیش كزان

با . Bul . با پروانه تو Bul (۱۹۲۵) . افتریست . Bul . کلیله دمنه . Bul . کلیله دمنه . Bul . بروانه نیز . Bul . گزین زادسانه تو . and so corr. in D. BDL . گزین زادسانه تو . (۲۲۲) . چند ۱۲ (۲۲۲) . چند و ۲۰۲۲ . . خاته از کجاش . ABL Bul .

⁽۴٦٢٦) ABL Bul. که for کی فروا (۴٦٢٠) معروا (۴۲۲۰) معروا

۱۹۰۰ این جنین مر آن جنین را سجے کا کرد . کز سجودش در تنم افتاد درد گفت مسریم من درون خویش هم . سجے ته دیسدم ازین طلل شکم

اشكال آوردن برين قصّه ،

ابلهان گویند کین افسانه را ، خط بکش زیسرا دروغست و خطا مسریم اندر حَبَّل جغت کس نشد ، از برون، شهسر او وا پس نشد از برون، شهسر آن شیرین فسون ، نا نشد فارغ نیآمد خود درون ۱۳۱۰ چون بزادش آنگهانش بسر کنار ، بر گرفت و بسرد نا پیش، نبار مادر، بجی کجا دیدش که نا ، گوید اورا این سخن در ماجسرا

جواب اشكال،

این بداند کآنک اهل خاطرست ، غایم آفاق اورا حاضرست پیش مریم حاضر آبد در نظیر ، مادی بجی که دُورست از بصر دیدها دسته ببیند دوسترا ، چون مشبک کرده باشد پوسترا ۱۳۱۰ ور ندیدش نه از برون و نه از درون ، از حکایت گیر معنی اے زبون نه چنان کافسانها بشنید بود ، همچو شین بر نقش آن چنسید بود نما میگفت آن کلیک بیزبان ، چون سخن نوشد زدِمنه بیبان ور بدانستند کمن هدگر ، فهیم آن چون کرد بی نطفی بشر و بر بیان میر و گاو آن دمنه چون ، شد رسول و خواند بر هر دو فسون در میان شیر و گاو آن دمنه چون ، شد رسول و خواند بر هر دو فسون در میان شیر شیر شد گاو نبیل ، چون زعکس ماه ترسان گشت پیل

⁽۲۹۰۸) BDL Bul. زيرا درو عيب و خطأ A (۲۹۰۷)

زآنك مريم وقت وضع حمل خويش * بود از بيگانه دور و م زخويش and so A in marg. (٢٦٠٩) D آن for آن After this verse L has v. ٢٦٠٨.

[.]خاطر آمد در نظر A (۱۹۱۲) . کآنك for كاندر A . نداند ، I (۱۹۱۲)

نه از اندرون A . و . Bul. om. ه . مندد دوسترا A (۲۱۱۹) .

[.] يى نطق II (۲۱۱۸) محسيد L دي.

من بُدم آن وآنج گفتم خواب در ، با تو اندر خواب در شدر نظر گوش کن چون حلقه اندر گوش کن ، آن سخن را پیشوا موش کن چون ترا یاد آید آن خواب این سخن ، مُعْجِم نو باشد و زر کهن چون ترا یاد آید آن خواب این سخن ، مُعْجِم نو باشد و زر کهن ۱۰۹۰ گرچه دعوی می نماید ایمن ولی ، جان صاحبوافعه گوید بلی پس چو حکمت ضاله مؤمن بود ، آن زهرا بشنود مُوقن بود چوناک خودرا پیش او یابد فقط ، چون بود شک چون کند خودرا غلط نشنه را چون بگویی تو شماب ، در قدح آبست بستان زود آب هیچ گوید نشنه کین دعویست رو ، انم بسرم ای مدعی مهجور شو هیچ گوید نشنه کین دعویست رو ، انم بسرم ای مدعی مهجور شو ماده با گواه و حجتی بشها که ایمن ، جس آبست و از آن مآء معین ماد با بطفل شیر مادر بانگ زد ، که بیآ من مادرم هان ای ولد ما نظل گوید مادرا حجت بیار ، تا که با شیرت بگیرم من قرار در دل هر امنی کز حق مزوست ، رُوت و آواز پیبهر مُعجزهست چون پیبهر از برون بانگی زند ، جان امت در درون سجم کند چون پیبهر از برون بانگی زند ، جان امت در درون سجم کند چون پیبهر از برون بانگی زند ، جان امت در درون سجم کند خوس باند گوش جان آن خوب انم ذوق آواز غریب ، از زبان حق شنود آنی قریب

سجده کردن بحیی علیه السّلام در شکم مادر مسیحرا علیه السّلام، مادر بحیی بمّریّم در نهفت ، پیشتر از وضع حمل خوب ش گنت که بتین دیدم درون تو شهیست ، که آولو آلعزّم و رسول آگیبست چون برابر اوفت دم با تو من ، کرد سم حمل من اندر زمن

[•] از خواب AB (۲۰۸۱) . پیش آی و هوش کن (۲۰۸۸) . با ۱۰۵ تا ۱۱ (۲۰۹۸) . معبور تو A . کند اورا غلط . Suppl. in marg. A . (۲۰۷۸) . کند اورا غلط . شنید ما (۲۰۱۸) . خود پیمبر A (۲۰۹۱) . خود پیمبر A (۲۰۹۲)

العلام در شکم السلام در شکم مادر Bul. در شکم علیهما السلام در شکم السلام السلا

۲۰۷۰ گسوهسر معنول را محسوس كرد . پسير بينا بهسر كمعنلى مسرد چونك در معده شود پاكت پليسد . قنل نه بر حلق و پنهان كن كليد هركه در وى لتبه شد نور جلال . هرچه خواهد تا خورد اورا حلال

بیان دعویی که عین آن دعوی گواه صدق خویش است،

گر بگریم نیمشب پیدش، تُسوم و هین مترس از شب که من خویش، نُوم کر بگریم نیمشب پیدش، تُسوم و هین مترس از شب که من خویش، نُوم این دو دعوی پیش تو معنی بود و چون شناسی بانگی خویشاوند خود پیشی و خویشی دو دعوی بود لیك و همر دو معنی بود پیشی فهم نیك قسرب آوازش گواهی میدهد و کین دَم از نزدیك بیاری میجهد للت آواز خویشاوند نیز و شد گوا بر صدق آن خویش عزیز بیاز بی الهام احمق کو زجهل و مینداند بانگ بیگانه زامل بیش زیراک کاندرونش نورهاست و عین این آواز معنی بود راست پیش زیراک کاندرونش نورهاست و عین این آواز معنی بود راست یا بتازی گفت یک تازی زبان و حدی بود گرچه تازی گفتنش دعوی بود یا نویسد کانی بر کاغدی و کانب و خطخوانم و من انجدی بود بیا بیا نویسد کرچه خود دعوی بود و هر نوشته شاهد معنی بود و بیا بگوید صوف دیود و هر نوشته شاهد معنی بود و بیا بگوید صوف دیود و در میان خواب سخاده معنی بود

[.] کمعنلی مرد (۱ (۲۰۷۰)

[.] هرجه خواهد گو مجنور نوشش حلال I (۲۰۷۲)

[.] معنى دان من .Bul (٢٥٢٢)

[.] آن خوبش ای عزیز .Bul گیاه A (۲۰۷۸)

[.] از پی المام (۱ (۲۰۷۹)

[.] آن آراز B Bul. آن آ

[.] کاغذی BD کاغذی

[.] شاهد و معنی . Bul. شاهدی A. A شاهد و معنی . Bul.

⁽foat) Suppl. in marg. A.

كُنت بِيغِمِر كَهُ عَبْناي نَنام ، لا بَنامُ قُلْب عَنْ رَبّ ٱلْأَنار ٢٥٠٠ چشم نو بيدار و دل خفت بخواب ، چشم من خفت دلم در فنح باب مر دارا بنج حن دیگرست ، حن دلرا هر دو عالم منظرست تو زضعف خود مکن در من نگاه . بر تو شب بر من هان شب چاشتگاه بر تو زندان بر من آن زندان چو باغ . عین مشغولی مــرا گشتــه فــراغ بآی تو در گل مرا گل گشته گل . مسر ترا مانم مسرا سُور و دُهُل ٥٠٥٠ در زمينم با نو ساكن در محل . مادوم بر چرخ منتم چون زحل همنشینت من نیم سایت منست و برتسر از اندیشها پایت منست رآنك من زانديشها بُكْندشتهام و خارج انديشه پويان گشتهام حاكم انديشهام محصوم ني . زانك بَنَّا حاكم آمد بسر بنا جملتُه خلقان سخرهٔ اندیشهاند ، زآن سبب خسته دل و غربیشهاند ٢٥٦٠ قاصدا خيودرا بانديشه دهر ، چون بخوام از ميانشان برجم من چو مرغ اوجم اندیشه مگیں . کی بود بر من مگسرا دست رس قاصدا زبر آم انر اوج بلند ، تُما شكسته إيكان بسر من تنسد جون ملالم گیرد از سُغلی صفات . بسر بسرم هجون طُیور اَ**لَمَّ**افَات پر من رُستهست هم از ذات خویش . بسر نجنسانم دو پَر من با ریش ٢٥١٥ جعنب طياررا پُـر جاريهست . جعنبر عياررا پَـر عاريهست زرد آنك كم يَـذُق دعويس ابن ، نزد سُكّان أفق معنيس ابن لاف و دعوی باشد این پیش غراب . دیگئر تی و بُسر بکی پیش دُباب چونک در تو میشود لغمه گُهَـر . تن مزت چندانك بنوانی بخور شیخ روزی بهدر دفع سُوه ظن . در لکن قی کرد پُر دُر شد لکن

گفت راهِ اوسـط ارچـه حکمتست . لیك اوسط نیز هم بـا نسب آب جُو نسبت بأشتر هست كم و ليك باشد موش را آن ه هرکرا بود اشتهای چار نارن و دو خورد یا سه خورد هست ا ور خورد هر چار دُور از اوسط است . او اسیــــــر حرص ماننـــــــــ به ۲۰۲۰ هرك اورا اشتها ده نان بسود . شش خورد میدان که اوسط جون مرا ينجاه نان هست اشتها و مسر نسرا شش گرده هردس نو بـدّه رکعت نمـاز آبي ملول . من بيانصد در نيـآيم د آن بکی تـاکعبـه حـافی میرود . وآن بکی تا مسجد از خود آن یکی در یاكباری جارے بداد . وآن یکی جان گند تا یك نا ٢٥٤٠ اين وَسَط در بانهايت مرود . ڪه مـر آنرا اوّل و آخ اوّل و آخیر بیاید نیا در آن، و در نصور گنجید اوسط پیا بی نهایت جون ندارد دو طرف و کی بسود اورا میانه ه اوّل و آخسر نشانـش کس نــداد . گنت لَوْ کان ٓ لَــهُ ٱلْبَحْرُ هفت دریا گر شود کُلّی مداد . نیست مسر پایان شدن را هبیه ۲۰۱۰ بـاغ و بیشـه گــر شود یکسر قلم . زین سخر.. هرگــز نگــردد آن ہے جبر و قلم فانی شود ، ویٹ حدیث بیعدد بہ حالت من خواب را مانــدگهیی . خواب بندارد مــر آنــرا ً چئم من خنت دلم بیدار دان ، شکل بیکار مرا بسر کار

المركرا بائد وظيفه چار نان BDL Bul. مركرا بائد وظيفه چار نان BDL Bul. مركرا بائد وظيفه چار نان D om. (۲۰۲۰) D om. In A vv. ۲۰۲۰, ۲۰۲۲ follow vv. ۲۰۲۷, out corr. in marg. (۲۰۲۱) Bul. الشهى الشهى كان داد Bul. جان داد Bul. جان داد التحقيق التحقیق ا

D در تصرّف گنبد ازّل یا میان ای In A vv. ۴٥٤١, ۴٥٤٢ follow vv. ۴٥٤٢, (۴٥٤٤) D. . مدید .Bul. گفت دریا (۴٥٤٤) مانها و پیشها گر شد قلم A مدید .Bul. گفت دریا (۴٥٤٦) Verses ۴٥٤٦—۲٥٦٥ are wanting in D.

[.] پیکار دان L . در کار دان B

٢٠١٠ نطني موسى بُد بسر انسدازه وليك . هم فزون آمد زگفت بسار نبك آن فزونی با خَضر آمد شنانی ، گفت رَو تو مُكُثرى هُـــنا يَراف موسیما بسیمارگرفی دور شو . ورنه با من گنگ باش و کور شو ور نرفی وز سیره شِسهٔ ، نبو بمعنی رفینهٔ بگسته چون حدث کردی تو ناکه در نساز ، گویدت سوی طهارست رو بساز ۲۰۲۰ ور نرف می خشك جنبان میشوی ، خود نمازت رفت بنشین ای غوی رَو بَــر آنهـا كه هجنت تُونــد ، علىقــان و نشــه گنت تُونــد یاسبان بسر خوابناکان بسر فزود ، ماهیان را پاسبان حاجت نبود جامه پوشان را نظر سر گازرست ، جان عربان را نجل زبورست بـا زَعْرِيانــان بيكسو بــاز رَو . يا چو ايفان فارغ از ننجاب شَو ۲۰۲۰ ور نی تانی که کُل عربان شوی ، جامه کم کن نیا ره اوسط روی

عذرگفتن فقير بشيخ

پس فغیر آن شبخرا احوال گفت ، عذررا با آن غرامت ڪرد جنت مـــر سؤال، شبخرا داد او جواب . چون جوابات خَضِر خوب و صواب آن جوابات سؤالات كليم وكن خَضِر بنبود از رب عليم گشت مشکلهاش حل وافزون زیاد . از پمی, هـــر مشکلش منســاح داد ۲۰۱۰ از خضر درویش هم میراث داشت . در جواب شیخ همت بسرگاشت

وليك for بد D بلك أله but originally وليك

⁽٢٥١٦) ابر خضر (١ ١٠١٥). A has منكرى written above منكرى. After this verse L adds: موسیا بسیارگریمی در گذر * چند گویی رو وصال آمد بس

⁽المازت رفته ۸ (۱۰۵۰) گر نرفتی Instead of the second hemistich D has the second hemistich of v. Toro.

[.] كه كل for بكن . Bul . في تواني A (٢٥٢٥) . نشنة عام بستة (١٠٥١)

[.] و . . (۲۰۲۹) Bul. om. عر سؤال . الله (۲۰۲۹) Bul. om. . فيخ م مت گبائت ٨ (١٠٥٠)

متَّهُم چون دارم آنهارا ک حق ، کــرد امین مخزن هنتم طبغی متهم ننس است نـه عنل شریف . متهم حسّ است نـه نور لطیف ٢٥٠٠ نينس سوفسطاني آمد فيزنش وكش زدن سازد نه حجت كنتنش معجــزه بینــد فــروزد آن زمان . بعد از آن گوید خیالی بود آرن ور حنینت بودے آن دیــد عجب . پس منیم چشم بودے روز و شب آن منيم چشم پاکان مىسود . نى قرين چشم حبوان ميشود کان عجب زین حسن دارد عار و ننگ . کی بود طاوس انــدر چــاهِ ننگ ۲۰۰۰ نما نگویی مسر مسرا بسیسارگو . من زصد بلک گویم و آن همچو مو

تشنیع صوفیان بر آن صوفی که پیش شیخ بسیار میگوید،

صوفیات بسر صوفی شُنعه زدند . پیش شیع خانشاهی آمدند شیسخرا گفتند داد جان سا ، تو ازیت صوفی مجو اس پیشوا کفت آخر چه کِلهست ای صوفیان . کفت این صوفی سه خو دارد کران در سخن بسیارگو همچون جرس . درخورش افزون خورد از بیست کس ٢٠١٠ ور بخسيد هست جون اصحاب كهف ، صوفيسان كردنسد پيش شيخ زحف شیسنع رُو آورد سوے آن فغیر ، کی زمسر حالی که هست اوساط گیر در خبر خَـيْرُ ٱلْأُمُــور أَوْساطُهـا . نافــع آمــد زاعيدال أخلاطهـا گر یکی خِلْطی فزون شد از عَرَض . در نن مردم پدید آید مرض بر قرین خویش مَفْزا در صفت . کان فراف آرد یثین در عافیت

[.] BDL Bul. بود آن دید BDL Bul. گر حقیقت BDL. (۲۰۰۰) A ن for هن. Bul. چون مقم چثم نآمد روز و شب, and so A in marg. نگوید (۲۰۰۵) D .ای عجب II. کای عجب (۲۰۰۵)

[.] صوفی پیش شیخ که بسیار . Bul. تشنیع زدن . Heading: Bul.

^(10.7) BL تعند . (10.4) D تسلة ... رجف AL (۲۵۱۰)

[.] اوسط بگیر D . پیش آن فتیر A (۲۰۱۱)

[.]بدید آرد L .در عرض L .از غرض A (۲۰۱۲)

١١ كين فقيم خفت وا جويم هم ، كرد بيدارش زغم صاحبدرم که درین کشتی حُرَّمْدان کُر شدست . جمل مرا جُست بنوانی نو رَست دلق بيرون كن برهنه شو زدلق . نـا زنو فارغ شود اوهـام خلق گفت یا رَب بر غلامت این خسان ، عهمتی کردند فرمان در رساری چون بدرد آمد دل درویش از آن • سر برون کردند هر سو در زمان ۱۰ صد هزارات ماهی از دریای زرف . در دهان هر یکی دُری شگرف صد هزاران ماهی از دریاے بُسر . در دهان سر یکی دُرّ و چه دُر مر یکی دُرّی خراج مُلکتی . کز الهست این ندارد شرکتی دُرٌ چند انداخت در کُشتی و جَست . مــر هوارا ساخت کُرسی و نشست خُوش مربّع چون شهان بر نخت ِخویش ، او فسراز اوج و کشتیاش بیش الما كنت روكشتي شمارا حق مسرا . نـا نباشـد بـا شمـا دزد كـدا تاكرا باشــد خسارت زيت فراق . من خوشم جُنت حق و با خلق طاق نه مرا او عبت دردی نهد ، نه مهارمرا بغتارے دهد بانگ کردند اهل کشتی اے هامر . از چه دادندت چنین عالی مفسام گنت از بهبت بهادن بسر فنیر . وز حق آزاری بی چیزے حنبر ١٤١٥ حاش لله بل زنعظيم شهان . ڪه نبودم بسر غفيران بدگان آن فقيران لطيف خوش نَفَس و كر بن تعظيمشان آمد عَبَس آن فنیری بهر پبچاپیچ نیست . بل پی آن که مجز حق هیچ نیست

یا غیاثی عند کلّ کربه • یا معادی عند کلّ ندّ: یا مجیبی عند کنّ دعوهٔ ۰ یا ملاذی عند کنّ محهٔ

. این for و 11 .خراجی A (۱۲۵۲) . درّی چه در ۱۱ (۱۲۸۹)

. و از خلق طأق L Bul. (۲٤٩٠) م درد و گدا A (۲٤٩٠) . جد در L

در فقيران .AB Br.l. (٢٤٩٥) ميام ،AB Br.l. در فقيران

. بل کی آن که او بجز ۱۱ (۲۴۹۲) . و خوش^{نفس ۸ (۲۴۹۱)}

and so corr. in D. درمدان یا . کاندرین کشتی چرمدان , and so corr. in D.

[.] After this verse I. adds: مر غلامترا خسان منّهم كردند . After this verse

سروری زهرست جز آن روحرا ، کو بود تسریاقلانی زابت مارشد باکی مسار ، کو بود در اندرون تربانی سروری چون شد دماغترا ندیم ، هرکه بشکست شود خصی فر چون خلاف خوی تو گوید کسی ، کینها خیزد نسرا بیا او به حته مرا از خوی من بر میگند ، مسر مسرا شاگرد و تابع می گهون نباشد خوی بید محکم شده ، گی فروزد از خیلاف آتش جون نباشد خوی بید محکم شده ، گی فروزد از خیلاف آتش رانک خوی بید بگشست استوار ، مور شهوت شد زعادت همچو ، مار شهوت را بگش در ابسدا ، ورنه اینک گشت مارت اژد لیک هر کس مور بیند مار خویش ، تو زصاحب دل کن استنسار خویش تا نشد زر پس نداند من پسم ، نا نشد شه دل نداند : تا نشد زر پس نداند من پسم ، نا نشد شه دل از دل دا کیست دلدار اهل دل نیکو بدان ، کو چو روز و شب جهاند از جسب کیر گو بسنه الله الم دل نکو بدان ، که چو روز و شب جهاند از جسب کیر گو بسنه الله الم دل نگو بدان ، که چو روز و شب جهاند از جسب کیر گو بسنه الله دا ، مُنهم کر کن بدزدے شد

کرامات آن درویش که در کشتی منهبش کردند،

بسود درویشی درون کشتمی « ساخت از رختِ مردے پُشت یاوه شد همان ِ زر او خفت بود ، جملـــهرا جُسننـــد و اورا هر

چون نباشد خوی بد سرکش درو * کی فروزد آن خلاف آنش درو ul. this variant follows v. ۴٤٧٢ as an independent verse.

[.] و .Bul. om هیان بزر Dul. om هیان

کر تسرا نا زانو است ای پُسر هنر . مر مرا صد گزگذشت از فرق سسر گفت گستاخی مکن بار دگـر . تا نسوزد جم و جانت زین شرر تو یمری با مثل خود موشان بگن . بــا شتر مــر موشرا نبُود سخن ٢١٥ گنت توب كردم از بهبر خدا . بگذران زين آب مُهلك مر مرا رح آمـد مـر شترراگنت هيٺ . بر جه و برکودبآن من نشين این گذشتن شد مسلم مر مسرا . بگذرانم صد هزاران چون سرا چون بَیمبر نیستی بس رَو بسراه . نا رسی از چاه روزی ساے چاہ تو رعیت باش جون سلطان نه ، خود مران چون مرد کشیبان نه ٢٤٠٠ چون نے کامل دکان تنہا مگیر . دستخوش میباش تے گردی خمیر أَنْصِتُوارا كُوش كن خاموش باش • چون زبان حق نگفتي كوش باش ور بگویی شکل استنسار کو و بیا شهنشاهان تو مسکون وار کو ابتدای کبر و کین از شهونست . راسخی شهمونت ان عادنست چون زعادت گئمت مُحْكُم خوي بَسد . خشم آيد بسر كسي كت ل گفَسد ۲٤٦ چونك تو گِلخوارگئتي هركه او ، واكشد از گِل ترا باشــد عــدو بت برستان چونك خو با بت كنند ، مانعان راه بت را دسمنند چونك كرد ابليس خُو با سَرْوَرى . دبــد آدمررا بيمشــم مُسْكِر رے ك به از من سرورى ديگر بود . تاكه او مسجود چون من كس شود

[.] كودبان Bul. كوذبان BD . كوربان فد (٢٤٥١) . زآن شرر B

[.] خود مران کُشتی چو کثتی بان نهٔ L . خود مرا (۱ (۲٤٥٤)

⁽Tios) After this verse L adds:

چونك آزادیت نآمد بنده باش . هین مهوش اطلس برو در ژنن باش Bul. adds:

بندگی به بود نا آزاده را ۴ ژنتاپوش باش گر نند اطلس ترا BDL Bul. (۱۴۹۱) . انهتورا ۵ (۱۳۹۹)

بت پرستان چونك گرد بت تند * مانعان راه خودرا دشمند (۲۲۱۳) HDI، منبع از خرى HDI، بتجمیر از خری And wo Bul., which has , بتجمیر for مقبر او and A in marg.

گفت پیغیبر که از بهبر مهان ، حق نجسرا پاک گرداند بدان سجهگاه را از آن رُو لطف حق ، پاک گردانید نا هنتم طبق هان و هان ترک حسد کن با شهان ، ورنه ابلیسی شوی اندر جهان مان و هان ترک حورد شهدی شود ، تو آگر شهدی خوری زهری بود کو بدّل گشت و بدّل شد کار او ، لطف گشت و نور شد هر نار او فوت حق بود صر بابیل را ، ورنه مرغی چون کشد مر پیل را لفکری را مرغکی چند که شکست ، تا بدانی کان صلابت از حق است کم نیرا وسواس آید زین قبیل ، رَو بخوان تو سورهٔ اصحاب فیل کم تر و رکنی با او یسری و همرے ، کانم دان گر تو زایشان سر بری

کشیدن موش مهار شتررا و معجب شدن موش در خود٬

موشکی در کف مهار اشترت و در ربود و شد روان او از مِسری اشتر از چُستی که با او شد روان و موش غرّه شد که هستم بهلوان بسر شتر زد پرنه اندیشهاش و گنت بنهایم نیرا تو باش خوش تا بیآمید بسر لب جُوی برزگه و کاندروگشتی زبون هر شیر و گرگه اینامید بسر لب جُوی کشت و گفت اشتر ای رفیق کوه و دشت این توقف چیست حیرانی چیرا و پیا بنیه مردانیه اندر جو در آین فلاوزی و پیش آهنگیر من و در میان ره میاش و تن مزن گفت این آب شگرفست و عمیق و من هی ترم زغرقاب ای رفیق گفت این آب شگرفست و عمیق و من هی ترم زغرقاب ای رفیق گفت این آب بیینم حید آب و با درو بنهاد آن اشتر شناب گفت تا زانوست آب ای کور موش و از چه حیران گفتی و رفتی زهوش گفت مور نُست و میارا اژدهاست و که ززانو تا بزانو فَرْقهاست

[.] پیغامبر AB (۲٤۲۷)

[.] زهری شود .Bul (۲٤۴۰)

ورنی A (۱۹۶۲)

[.] مرغك Bul. (٢٤٢٢).

[.] صورة D (١٤٩٤)

[.]BDL Bul کندرو A (۴۹۲۹)

[.] زبون پیل سترگ

و .BL om. و .

نور خورشید ار بینفتد بر حدث ، او همآن نورست نینذیرد خَبَن شیخ گفت این خود نه جامست و نه می ، هیس بزیر آ منگرا بنگر بوی آمد و دید انگین خاص بود ، کور شد آن دَنهن کور و کبود گفت پیر آن دَم مرید خویشرا ، رو بسرای من بجو می ای کیا در ضرورت هست مضطر گفته ام ، من زرنج از عَنْبَصه بگذشته ام در ضرورت هست هر مردار پاك ، بر سبر مُنگر زلعنت باد خاك یرد خمخانه بر آمد آن مرید ، بهر شیخ ار هر خبی می می چشید در همه خُمخانه بر آمد آن مرید ، بهر شیخ از هر خبی می می چشید در همه خُمخانه با او می ندید ، گفته بُد پُسر از عمل خُم بید گفت ای رندان چه حالست این چه کار ، هیچ خُمی در نی بینم عُقام در خرابات آمدی شیخ آمدند ، چشم گربان دست بسر سر میزدند در خرابات آمدی شیخ آجل ، جملهٔ میها از قدومت شد عسل در خرابات آمدی شیخ اجل ، جملهٔ میها از قدومت شد عسل حکردهٔ مُبدّل کون از خیث حکرده مُبدّل کون از خیث گر شود عالم پُسر از خون مالهال ، گی خورد بندهٔ خدا الا حملال

گنتن عایشه رضی الله عنها مصطفیرا علیه السلام که تو بی مصلا بهر جا نماز میکنی '

عابشه روزك بپیغمبر بگفت ، با رسول الله تو پیدا و نهفت در الله مرتجا بابی نمازك ت كنی ، میدود در خانه ناپاك و دنی درجانه و طفل و آلودهٔ پلید ، كرده مُسْتَعْبَل بهر جا شه رسید

او می چشید .BD Bul (۱۹۹۶) .کور کبود (۱۹۱۱) . نی جامست و نی می ۱۹ (۱۹۹۱) .او می چشید .Bul (۱۹۹۱) . میچ در خیم الله (۱۹۹۱)

کن خلیلی جان مارا از خبث ۱۰ (۱۹۹۳) . هیچ در خبی Bul. میچ در خبی (۱۹۹۳) . کی خورد مرد خدا (۱۹۹۳) . کی خورد مرد خدا (۱۹۹۳) .

[.] ی پر برد (۱۹۱۹) مادان و دنی (۱۱ (۱۹۱۹) مینامبر ۱۹۱۸ (۱۹۱۹) . بینغامبر ۱۹۱۸ (۱۹۱۹) د ادان و دنی (۱ (۱۹۱۹) مینامبر ۱۹۱۸) بی مضلاً میگذاری تو نماز ، هر کجا روی زمین بگشای راز

به مدر ی کردری و کانی که هر طفل بلد BDL in the first hemistich گرچه می دانی که هر طفل بلد and A in marg. BD Bul., which

ذوق بایسد تا دهسد طاعات بَسر . مغز بایسد تا دهسد دان شجسر دانــهٔ بیمفـــز کِک گردد نهال . صورت بیجان نباشد جـــز خیال

بقيَّهٔ قصَّهٔ طعنه زدن آن مرد بيگانه در شيخ ،

آن خبیت از شبخ میلایید ژاژ و کژنگر باشد همیشه عقل کار که منش دیدم میان بجلسی و او زنقوس عاربست و مقلسی در ورجه بساور نیست خوز امشیان و تما ببینی فسق شبخت را عیان شب ببردش بر سبر یک روزنی و گفت بنگر فسق و عشرت کردنی بنگر آن سالوس روز و فسق شب و روز همچون مصطفی شب بُو لَهَب روز عبد الله اورا گفت نام و شب نَعُوذُ بالله و در دست جلم دید شبشه در کف آن پیر پُسر و گفت شبخا مر نیرا هر هست غُسر دید شبشه در کف آن پیر پُسر و گفت شبخا مر نیرا هر هست غُسر کفت شبخا مر نیرا هر هست غُسر دید شبشه در کان پیر پُسر و گفت شبخا مر نیرا هر هست غُسر بین بیر کردهاند و کاندرو اندر نگنجد یک سپند بین بیکر اینجا هیچ گنجد ذرهٔ و این سخن را کژ شنیده غیرهٔ بینید بام ظاهر خم ظاهر نیست این و گور دار این را زشیخ غبدیون جام می هستی شبخ است ای فلیو و کاندرو اندر نگنجد بول دیو جام می هستی شبخ است ای فلیو و کاندرو اندر نگنجد بول دیو جام می هستی شبخ است ای فلیو و کاندرو اندر نگنجد بول دیو جام می هستی شبخ است ای فلیو و کاندرو اندر نگنجد بول دیو جام می هستی شبخ است ای فلیو و کاندرو اندر نگنجد بول دیو جام می هستی شبخ است ای فلیو و کاندرو اندر نگنجد بول دیو

مغز باید A in the first hemistich . مغز باید

[.]بر شيخ .Bul آن before آمذ (sic) المذ الم

⁽۲۲۹۸) D يلاييد . After this verse L adds:

که منم بر حال زشت او گواه ۴ خرخوارست و بد و کارش تباه

[.] بالله اندر دست L .او در دست .Bul. و .no (۲٤٠٢)

شنابان با (۱. می: یزد دیو در وی با شناب . Bul. می بیزد دیو روی ناشناب A . B has شنابان نا A .

[.] بشکست و نور D Bul. (اثدنه ای عبدبین ۸ رشیخ ای عبدبین ا

يس بداند زود تأثير كناه . تا بنالد زود كوبد اله ال جون كند إصرار و بد بيشه كنيد . خاك اندر چشم انديشه كنيد توب نندیشد دگر شیرین شود ، بر داش آن جُسرم تا بیدین شود ٢٢٨٠ آن پشياني و يـا رَب رفت ازو . شِت بــر آيبنــه زنگ پنــجتو آهنش را زنگها خوردن گرفت . گوهرش را زنگ کم کردن گرفت چون نویسی کاغمد اسپید بسر . آن نبشته خوانسای آید در نظر چون نویسی بر سبر بنوشت خط ه فهم نآید خواندنش گردد غلط کآن سیاهی بسر سیاهی اوفتساد . هر دو خط شد کور و معنی نداد ۱۲۸۰ ور سِوُم بارہ نویسی بسبر سسرش ، پس سبسه کردی جو جان کافرش یس جبه جاره جسز بناه چارهگسر . نسا امیسدی مس و اکسیرش نظیم ناامسدیها بپیش او نهید . تا زدرد بیدول بیرون جهید چون شعیب این نکتها با وی بگفت ، زآن دَم جان در دل او کُل شگفت جان او بشید وخی آسان ، گنت آگر بگرفت ماراکو نشان ۲۲۱۰ گفت یا رَب دفع من میگویسد او ، آن گرفتن را نشان میجویسد او گفت ستسارم نگویم رازمان . جماز بکی رمماز از برای ابتلاش یك نشان آنك میگیرمر ورا . آنك طاعت دارد از صور و دعا وز نماز و از زکات و غمیر آن . لبك بك ذرّه نمارد ذوق جان و افعال سنى ، ليك بك ذرّه ندارد جاشى ۲۲۹۰ طاعتش نغزست و معنی نفر نی . جوزها بسیار و در وی مغر نی

[.] و . Om. و . (۲۲۲۸) أزود و كويد BL . پس بنالد A . بداند for غايد (۱

[.] وَنَكُ and وَنَكُما . Bul. (٢٢٨١) Bul. بر for بر Bul. ثرنك .

[.] آن نوشنه B (۲۲۸۲) آن نوشنه B. (۲۲۸۲).

بناهی A (۲۲۸۱) A عن پر شرش ABL بناهی BDL Bul. have بناهی A (۲۲۸۹) این پر شرش (۲۲۸۹)

این نقنها بر وی بخواند I in the second hemistich: یا او .AB Bul این نقنها بر وی بخواند I (۱۲۸۸). د نشنید B .شنید B .شنید B .از تفکّر همچو خر در کل بماند

[.] از نماز A (۱۳۹۳) . دارد و صوم Bul. یک نشانی B (۱۳۹۳).

این همگوینند و بندش مینهنند . او همگوینند زمن بی آگهنند گر زمن آگاه بودی این عندو . گی ندا کردی که این کفتبارکو

دعوی کردن آن شخص که خدای تعالی مرا نیگیرد بگناه و جواب گفتن شُعَیْب اورا'

آن یکی میگفت در عهد شعیب و که خدا از من بسی دیدست عیب ۱۹۲۱ چند دید از من گناه و جُرمها و وز صرم بسزدان نی گیرد سرا حق تعالی گنت در گوش شعیب و در جواب او فصیح از راه غیب عکس میگویی و مقلوب ای سنیه و ای رها کرده ره و بگرفته تیه عکس میگویی و مقلوب ای سنیه و ای رها کرده ره و بگرفته تیه چند چندت گیرم و تو پی خبر و در سلاسل مانده پا نا بسر ۱۲۷۰ زنگ نو بر تُوت ای دیگ سیاه و صرد سیما درونت را تساه بسر دلت زنگار بسر زنگارها و جمع شد تا کور شد زاشرارها کر زند آن دود بسر دیگ نوی و آن ائسر بنهاید از باشد جوی آن ائسر بنهاید از باشد جوی وزند آن هم چین بیمد پیدا شود و بسر سپیدی آن سیمه رسوا شود چون سیه شد دیگ پس تأثیر دود و بعد ازین بر وی که بیند زود زود چون سیه شد دیگ پس تأثیر دود و بعد ازین بر وی که بیند زود زود میروی کو کند آونگری و دودرا با رُوش هرنگی بسود

اندرین سوراخ نیست آن سرتلان • در صحارے غالبا جلوء کنان با چین گفتار و مکر و ریشخند • بی تعب آنرا کشند بنید کمنید آن کفتار AB Bul (۲۲۹۲) . نی آگهند Bul .میدهند .ARer خاله verse L adds:

تاکه بر بندند و بیرونش کشند ه غافل آن کفناررا زین ریشخند (۱۹۳۱ه) Bul. (۱۹۳۱) . گناه و عببها (۱۹۳۱) L om. (۱۳۲۷) L om. (۱۳۲۷) . رنگ ADL (۱۳۲۰) ونگ Bul. رنگ ADL (۱۳۲۰) . گر کند Bul. (۱۳۷۱) Bul. ایس تأثیر DL (۱۳۷۴) .

من أكر ازكيبا قابل نبد ، كيبا از من هركز من نشد ۱۲۱۰ بد چه باشد سرکشی آنش عمل . شیخ که بُوَد عین دربای ازل ذایم آنش را بترسانند زآب و آب کی نرسد مکز زیالتهاب در رخ مه عبهبینی میکنی . در بهشتی خارچینی میکنی گر بهشت اندر رَوی تو خارْجُو . هینج خیار آنجیا نیسابی غیر تو وربسوشی آفتایی در گلی ، رخنه میجوی زبدر کاملی ۲۲۰۰ آفتایی که بتابید در جهان ، بهبر خفاشی کجا گردد نهان عبها از ردّ پیران عیب شد ، غیبا از رشكِ بیران غیب شد باری ار دُوری زخدمت یار باش . در ندامت جابك و بسر كار باش، تا از آن راهت نسبی مارسد ، آب رحمترا چه بندی از حسد گرچه دُوری دُور م جنبان تو دُمر . حَبَّثُ سَا كُنْنُمُ فَوَلْ وَجَهَكُم ه ۲۰۰۰ چون خری در کل فتد از گام نیز . دم بدّم جنبد بسرای عنم خسیر جای را هموار نگند بهر ساش . داند او که نیست آن جای معاش حسِّ نو از حسّ خــر كنر بُدست . كه دل نو زين وَحَلها بــر نَجَست در وحل نأویل رخصت میکنی . چون بیخوافی کز آن دل برگنی كين رول باشد مسرا من مُضْطَرم . حق نگيرد عاجسزيرا ا ي كرم ۲۲۱ خود گرفتست تو چون کفتار کور . این گرفتن را نبینی از غرور م گوند این جایگ کفتار نیست . از برون جوبید کاندر غار نیست

از رشك ايشان . Bir the first homistich عيم (٢٠٥١) . از آب . (٢٠٤٦) . ببود ال ٢٢٤١). از رشك ايشان . BDL Bul عيما . After this verse L adds:

تا که از جرمت ندامت میرسد * هر دمت بوی سلامت مبرسد . قاد ۸ (۱۲۰۲) . آب رحمت از چه بندی ۱۱ (۲۲۰۲)

[.] گریدش کاینجایگه L می گویند B . می گوید I (۱۳۲۱) می گویند B . تأویل و رخصت الم After this verse L adds:

نیست در سوراخ کفتار ای پدر * رفت تازان او بسوے آنجور Bul. adds:

م۱۲۲ کیست کافر غافل از ایان شیخ ، چیست مسرده بی خبر از جان شیخ جان نباشد جز خبر در آزمون ، هرکرا افزون خبر جانش فزون جان سا از جان حیوات بیشتر ، از چه زآن رُو که فزون دارد خبر پس فزون از جانِ ما جان ملک ، کو منسزه شد زحس مُشترک وز ملک جان خداوندان دل ، باشد افزون نو نحبررا بیهل وز ملک جان خداوندان ، جان او افزون ترست از بودشان ورن به به ترا سبب آدم بود مسجودشان ، جان او افزون ترست از بودشان ورن به به ترا سبد در پش خار ورن به به ترا سبد عدل و لطف کردگار ، که گلی سجنه کند در پیش خار جان چو افزون شد گذشت از اِنتها ، شد مُطبعش جان جمله چیزها مسرغ و ماهی و بسری و آدمی ، زآنک او بیشست و ابشان در کی

بقيَّة قصَّة ابراهيم ادهم قدَّس اللَّه بروحه برلب آن دريا،

چون نفاذ امر شبخ آن میر دید ، زآمد ماهی شدش وجدی پدید . گفت اه ماهی زپیران آگهست ، شه نفی را کو لعبن درگهست ماهیان از پیر آگه سا بعید ، ما شقی زین دولت و ایشان سعید سجن کرد و رفت گریان و خراب ، گشت دیوانه زعشق فتح باب سنو ای ناشسته رو در جبستی ، در نیزاع و در حسد با کبستی بیا دیم شیری تو بازے می کئی ، بسر ملایك ترك تازے می كئی ، بسر ملایك ترك تازے می كئی بید چه میگویی تو خیر محض را ، هین ترقع کم شیر آن خفض را ، مین ترقع کم شیر آن خفض را ، مین برقع کم شیر آن خفض را ، مین عنیای بی کران بید چه باشد مین محتاج مهان ، شیخ که بؤد کیمیای بی کران

[.] بودشان for جانشان B (۱۲۲۰) . کیست مرده Bul. (۹۲۲۰)

[.] بو for به (۱۹۹۳) A و for به الله (۱۹۹۳) . ورنی بهتر از سجود A (۱۹۹۹)

آن ماهی Bul. (۱۳۴۲) . زآمدی A (۱۳۴۳)

[.]شتی از دولت .Bul (۲۹۴۸)

۲۱۱۰ آنش ابسراهیرا نبسود زیبان . مرکه نرودیست کو میترس از آن ننس نمرودست و عفل و جان خلیل . روح در غین است و ننس اندر دلیل این دلیل راه ره رورا بسود ، کو بهسر مّم در بیابان مُمّم شود واصلان را نیست جر چثم و چراغ . از دلیل و راهشان باشد فسراغ كر دليل كنت أن مسرد وصال وكنت بهسر نهم احساب جدال ١٢١٥ بهسر طفل نو بدر تى فى كند . گرچه عقلش هندسة گيتى كند کم نگردد فضل استاد از عُلو ، گر آلِف چیزی سدارد گوبد او از پی، تعلیم آن بست دُمّن ، از زسان خود برون باید شدن در زبان او بساید آمدن و نا بهآموزد زنسو او عار و فن پس همه خلنان چو طفلان ویّند . لازمست این پیررا در وقتِ بند ٢١٢٠ كفررا حدّست و انسدازه بسدان ، شيخ و نور شبسخرا نبود كرات ييش بيحد هرجه محدودست لاست . كُلُّ شَيْء غَــيْر وَجْهِ ٱللَّـه فنــاست کنر و ابمان نیست آن جایی که اوست ، زآنك او مغرست وین دو رنگ و بوست این فناها بردهٔ آن وجه گشت ، چون چراغ خُنَّیه اندر زب طشت پس سَــــر این تن حجاب آن سَرست . پیش آن سَر این سَـــرنن کَافرست

روح در عبست ۸ (۱۱۲۱) . دليل راهشان A . جثم جراغ A (۱۲۱۲)

⁽¹⁷¹⁰⁾ A Jib. I in the بيرون A . بهر تعليم بيعة بسته دهن Bul. (٢٢١٧) second hemistich: گوید او هؤز و حطّی کلمن.

⁽۱۹۲۱۸) L in the second hemistich: وز زبأن خود برون بأيد شدن. After this تا بیاموزد زبان زو علم و نن • جَلَّتَی از خود بباید کم شدن (ffit) After this verse BL Bul add;

آن مرید شبخ بسد گویسده را ۴ آن بکنو و گیرمی آگنسدرا گفت خودرا تو مزن بر تبغ تیز ه مین مکن با شاه و با سلطان سعثر حوض با دریا اگر پهلو زنـد * خوبشرا از ببخ مـن بر کنــد نبست بجری کو کران دارد که تا ۰ تیره گردد او زمـردار شمـا These verses have been suppl. in marg. It by a later hand.

[.] مغزست أو ٨ (١٦٦٦) and so A in marg. كافرست for أبنرست BDI

لفظ چون و گرست و معنی طایرست ، جسم جُوی و روح آب سایسرست او روانست و تو گویی واقف است ، او دوانست و تو گویی عاکم است کر نبینی سیر آب از خاکها ، چیست بسر وی نو بنو خاشاکها ۱۲۹۰ هست خاشاله تو صورتهای فکسر ، نو بنو در می رسد آشکال بکسر رُوی آب جوی فکسر اندر رَوش ، نیست بی خاشاله محبوب و وَحش قشرها بسر روی این آب روان ، از شار باغ غبی شد دوان قشرها را مفز اندر باغ جُو ، زآنلک آب از باغ می آید بجُو گسر نبینی رفتن آب حیات ، بنگر اندر جُوی این سیم نبات میشر نبات جون انبه توز شد این جُو روان ، غر نباید در ضمیسر عارفان چون بغایت توز شد این جُو روان ، غر نباید در ضمیسر عارفان چون بغایت میلی بود و شناب ، پس نگنجد اندرو الا که آب

طعنه زدن بیگانهٔ در شیخ و جواب گفتن مرید شیخ اورا٬

آن یکی بلت شبخرا تهمت نهاد ، کو بکست و نیست بسر رام رشاد سارب خمرست و سالوس و خبیث ، مر مریدان را کجا باشد مُغیث ۱۲۰۰ آن یکی گنش ادبرا هوش دار ، خُرد نبود این چنین ظن بر کبار دُور ازو و دُور از آن اوصاف و ، که زسیْلی نسیره گردد صاف او این چنین بهٔنان منه بر اهل حق ، این خیال نُست بسر گردان ورف این نباشد ور بود ای مرغ خالث ، مجسر قُلْزُمرا زمُرداری چه بالث نبست دُونَ آلْفُلْتَیْن و حوض خُرد ، یکی نواند قطرهایش از کار بُرد نبست دُونَ آلْفُلْتَیْن و حوض خُرد ، یکی نواند قطرهایش از کار بُرد

[.] آب و جوی .Bul. (۱۲۹۳) Bul. .تو بتو خاشاکها .DL .آب از چاکها .Bul. آب

[.] باغ اندر مغز D (۲۲۹۸) . باغ اندر مغز D (۲۲۹۸) . باغ

[.] در راه .Bul . ابلهی یك شیخرا L (۲۲۰۱) .غ نیاید ۸ (۲۲۰۱)

[.] كين خيال DI (٢٢٠٢) . سالوس خبيث Bul.

[.] قطرهاش .Bul . كه تواند .Bul (۲۴۰۹)

موش گفتم زآنك در خاكست جاش . خاك باشد موش را جاى معاش راهها داند ولی در زیر خال ، هر طرف او خاكراكردست چاك نفس موشى نيست الا لقب رأند . قدر حاجت موشرا عقلى دهند زآنگ بی حاجت خداونـد عزیـز . مینخشد هیـچ کسرا هیـچ چـیز ۲۲۷ کر نبودے حاجت عالم زمین . نافریدی هیچ رَبُ آلمالمین وین زمین مضطرب محساج کوه • گر نبودی نآفریدی پُسر شُکوه ور نبودے حاجت افسلاک هر . هنت گردون نآوریدی از عسدر آفت اب و ماه و این اِسْتارگان . جــز مجاجت گی پدید آمد عیان پس کمنید هستها حاجت بسود . قیدر حاجت مسردرا آلت بود ۲۱۸۰ پس بیننزا حاجت ای محتاج زود ، تما مجوشد در کرم دربای جود این گدایان بر ره و هسر مبتسلا ه حاجت خبود میمایسد خانی را کورے و شلّی و بیارے و درد • نــا ازبن حاجت مجنبد رحم ِ مــرد هیچ گوید نان دهید ای مردمان . کی مرا مالست و انبارست و خوان چشم ننهادست حق در کُورْموش ءٌ زآنك حاجت نيست چشمش بهر نوش ۱۲۸۰ میتوانــد زیست بی چشم و بصر . فارغست از چشم او در خالهِ تـــر جز بدزدی او برون نآیــد زخاك _• ناكند خالق از آن دزدیش پاك بعد از آن پَسر یابد و مرغی شود . میسرد نسبیسی بارے میکند هــر زمان در گلشن شُکــر خــدا . او بــر آرد همچو بلبل صد نول کای رہانسے مسرا از وصف زشت ، اے کسٹ دوزخیرا تو بہشت ۲۲۱ در یکی پیهی نهی تو روشنی . استخوانی را دهی سمع ای غنی چـه نعلَّق آن معنَّاني را بجم . چـه نعلَّق فهم آشيـــارا بالِــُـــم

[.] نافریدی R (۱۲۷۲) . هر طرف از خاك وا كردست خاك A (۱۲۲۲)

⁽۱۲۷۸) Bul. بدید آید Bul. Bul. الت دود الله (۱۲۷۹)

in the second hemistich جثم زير خاك تر (۲۲۸۷) ه. در خاك در BI . پرد BI . در خاك تر (۲۲۸۹) ه. ما يون ملايك جانب گردون رود and so L, which has پرد ود ۲۲۸۹) ه. وی کننه ۸ (۲۲۸۹) . رود ما در ۲۲۸۹)

چون تنازع در فتند در تنگیرکاه . دانه آن کیست آنراکن نگاه پس فلک قشرست و نور روح مغز . این پدیدست آن خنی زین رُو ملغز جس ظاهـر روح مخنى آمـدست . جسم همچون آستین جان همچو دست باز علل از روح مخفی تسر بود . حن سوی روح زونسر ره بسرد ۲۰۰۰ جنبشی بینی بدانی زناهاست . این ندانی کی زعفل آگناهاست تا که جنبشهای موزون سرکند . جنبش مسرا بدانش زرکند زآن مُناسب آمدن افعال دست . فهم آید مر تسرا که عقل هست روح ِ وَجْی از عَفَل پنهان تــر بود . زآنک او غیبست او زآن سَر بود عقل احمد از کسی بنهان نشد . روح وَجَّيْش مُدْرَكِ هر جان نشد ١١٦٠ روح وَحْمِي را مناسبهاست نيز ، در نيابد عقل كآن آمد عزيسز گُه جنون بیند گھی حیران شود . زآنک موقوفست تــا او آن شود چون مُناسبهای افعال خَضِر . عقل موسی بود در دیدش کَدیر نــامُنــاسب مىنمــود افعــال_ او . پيغي موسى چون نبودش حــال او عقل موسی چون شود در غیب بند . عقل موشی خود کیست ای ارجمند ۲۲۱۰ علم تقلیدی بود بهمر فروخت ، چون بیابد مشتری خوش بر فروخت مشترئ علم تحنیقی حقاست . دایما بازار او بها رونقاست لب ببست مست در بَیْع و شِسرَی ، مشتری بیحـد که اَللّٰه آشـتری درس آدمروا فرشت مشترے ، مکرم درسش نه ديوست و پسرى آهر أَنْبِقْهُم بِأَسْما درس كو ، شرح كن اسرار حق را مو بو ۲۲۷۰ آنچنان کسرا که کونهبیت بود . در تلوّن غـرق و بی نمکیت بود

⁽۱۹۲۹) Bul. om. و. (۱۹۲۸) BD مخنی تر پرد (۱۹۲۹) Sappl. in marg. A.

⁽۱۲۲۱) Suppl. in marg. A. (۲۲۱۲) AD كذر.

عقل موسى A in the second hemistich . در عقل بند ال

[.] چون نیابد مشتری خوشتر فروخت D .عتل تقلیدی Bul. (۲۲۲۰)

[.] مست for هست L .

پنج رحس با جمدگر پیوستهاند ، زآنك این هر پنج زاصلی رستهاند قسوت بلک قسوت باقی شود ، ما بقی را همر بکی ساقی شود دیدن دید ف زاید نطق را ، نطق در دید فزاید صدق را صدق بیداری همر حس میشود ، حسهارا ذوقی مُؤرنس میشود

آغاز منوّر شدن عارف بنورغیببین ،

۱۲۱۰ چون یکی حس در رَوِش بگشاد بند . ما بنی حسها همه مُبدّل شوند چون یکی حس غیر محسوسات دید . گشت غیبی بر همه حسها پدید چون زجُو جَست از گله یك گوسفند . پس پَیاپی جمله زآن سو بر جهند گوسفندان حواست را بران . در چرا از آخرَج آلبَرْجَی چران تا در آنجا سنبل و نسرین چرند . تا بروضات حقایق ره بَرُند مِسَا در آنجا سنبل و نسرین چرند . جملهٔ حسهارا در آن جنت گفد حسبا با حسّ تو گوینند راز و بی زبان و بی حقیقت بی مجاز کین حقیقت قابل تأویلهاست . وین توهر مایه نخییلهاست کین حقیقت کان بود عین و عان ، هیچ ناویلی نگنجد در میان چونك حسها بنده حس تو شد . مر فلکهارا نباشد از و بد چونك حسها بنده حس تو شد . مر فلکهارا نباشد از و بد

[.] از اصلی بلند and so L Bul., which have رسته این هر پنج زآن اصل بلند ۱۱ (۲۲۲۱) . نطق را ۲۰۱۲ عشق را BDL Bul. (۲۲۲۸) . . سانی بود ما ایافی کی شود ۱۱

[.] منوّر شدن حوامل عارف . Heading: Hul. غارف عارف .

در جرای اخرج . so vocalised in D. bul. مبدل شدند . (۱۳۹۱) Bul. رَوِش (۱۳۴۰).

[.] رهبرند A. تا بگلزار حقایق BDL Bul. سنیل و ریحان BDL Bul. (۲۲٤٤).

تا یکایک سوی آن جنّت رود .Bl) Bul بیننامبر (۲۲۱۰)

[.] و .and so D, which om بي حقيقت بي زبان و بي مجاز .RI. Bul بي حقيقت بي زبان و بي

[.] آن حنیفت را که باشد از عبان BDL Bul. آن حنیفت را که باشد

[.] مغز آنرا که بود I. از ملك D (۱۳۵۰) . چونك هر حس بنده BDI. Bul. و ۱۳۶۹)

پیش اهل تن ادب بسر ظاهرست ه که خدا زیشان بهان را سانرس ۱۳۲۰ پیش اهل دل ادب بسر باطنست ، زآنک دلشان بسر سرایسر فاطنس تو بعکسی پیش کوران بہر جاہ . با حضور آبی نشینی پایگ پیشِ بینایان کنی تسراه ِ ادب . نــارِ شهوــــــرا از آن گشتی حَطّ چوٹ نداری فطنت و نور مُدکی ، بہر کوران رُویرا فازن ج پیش بینابان حَدَث در رُوی مال ، ناز میکن بـا جنبن گندبــن حاله ما شیخ سوزن زود در دریا فگند . خواست سوزنرا باواز بلند صد هـزاران مافی اللهیی و سوزن زر در لب هـر ماهیو سر بر آوردند از دریای حق ، که بگیر ای شیخ سوزنهای حق رُو بدو ڪرد و بگنتش اے امير . مُلكِ دل به يــا چان مُلكِ ح این نشان ظاهرست این هیچ نیست . تــا بباطن در روی بینی تو بیس ۱۲۲۰ سوی شهــر از باغ شاخی آورنــد . بــاغ و بُستانــرا کجا آنجــا برنــ خاصّه باغیکین فلک یک برگرِ اوست . بلک آن مغزست و بن دیگر جو یوس بسر نی داری سوم آن باغ گام . بوی افزون جوی و کن دفع رُخ تــاكه آن بو جانب جانت شود . نــاكه آن بو نور چشمانت ش گنت یوسفِ ابن ِ یعنوب نَمی ، بهدرِ بو أَلْنُوا عَلَی وَجُـه أَ ٢٢٠٠ بهر اين بوگنت احمــد در عِظات . دايمـا قُـــرَهُ عَبْني في آلصًا

در دهن D .بر لب. Bul. (۲۲۲۱) مر روی Bul. جلی A . جلی م

در لب. After this verse B has:

سوزن, زرَّین در آن دندان او ۰ که بگیر ای شیخ سوزنهای هو

[.]و .on A (۴۲۴۰) مرو بدو کرده بگنتش .Bul (۴۲۲۸)

[.] بوی افیون L گر نی داری Bul. (۲۲۲۱) . و این عالم چو پوست .ABI، Bul.

⁽¹⁷⁷⁷⁾ After this worse L adds:

تا که آن بو سوی بستانت کشد ، را نمایید مسر تسرا راه رشید چشم نابینیاترا بینیا کنید ، سینهات را سینهٔ سینا کنید بهر این برگفت .Bul (۴۲۲۰) .یوسف بهر یعقوب ۸ (۴۲۲۰)

حکمت دنیا فزاید ظن و شك ، حکمت دینی بَرد فوق فلك زَوْبَهان زیسرا آخر زمان ، بیر فزوده خویش بیر پیشبنان انها میله آموزان جگیرها سوخته ، فعلها و مکرها آموخته صبر و ایدار و سخای نفس و جود ، بیاد داده کآن بود آکسیر سود فکر آن باشد که بگشاید رهی ، راه آن باشد که پیش آید شهی شاه آن باشد که از خود شه بود ، نه بخنزها و لشکر شه شود نا باند شاهی او سرمدی ، همچو عمر مُلك دین، احمدی نا باند شاهی او سرمدی ، همچو عمر مُلك دین، احمدی

كرامات ابرٰهيم ِ ادهم قدّس الله روحه العزيز بر لب دريا '

دانی خود می دوخت بر ساحل روان ، یك امیری آمد آنجا ناگهان دانی خود می دوخت بر ساحل روان ، یك امیری آمد آنجا ناگهان آن اصیر از بندگان شیخ بود ، شیخرا بشناخت سجدی حرد زود خیره شد در شیخ و اندر دانی او به شكل دبگر گفته خُلق و خَلق او كو رها كرد آنچنان مُلك شگرف ، بر گزید آن فقیر بس باریك حرف مدا مُلك هفت اقلیم ضایع می كند ، چون گدا بر دانی سوزن می زند شیخ واقف گشت از اندیشهاش ، شیخ چون شیرست و دلها بیشهاش چون رجا و خوف در دلها روان ، نیست مخنی بر وی اسرار جهان چون رجا و خوف در دلها روان ، نیست مخنی بر وی اسرار جهان دل نگ دارید ای بی حاصلان ، در حضور حضرت صاحب دلان

رویهان زیرک BL (۲۲۰۹) . بود L برد یا او so pointed in D. Bul. برد (۲۰۰۳)

[.] شاه آن باشدگه پیش شه رود ۱۵ (۱۲۰۸) . اکبر و سود (۱ (۱۲۰۱)

[.] بر لب بجری A (۱۲۱۰) . هجو ملك عزّ دين Bul. بر لب بجری

و عِلق أو D . در دلق و اندر شبخ أو (٢٢١٥) BDL Bul.

ترك كرد او ملك هنت اقليمرا • ميزند بر دلق سوزن چون كَدا .اسرار بهان Bul (۲۲۱۷)

۲۱۸۰ رحمش آمد بسر حکیم و عسزم کرد . کش بر اشتر بسر نشاند نیك مس بازگفش آے حکیم خوش سخن ، شبّ از حال خود م شرح کر این چنین عقل و کفایت که نراست . نو وزیری با شهی بر گوی راس گفت این هسر دو نیم از عاممه ام بنگر اندر حال و انسدر جام گفت اشتر جدد داری جدد گاو . گفت نه این و نه آن مارا مک ۱۱۱۰ گفت رختت چیست باری در دکان ، گفت ماراکو دکسان وکو مکار گفت پس از نقد پرسم نف د چنـد . که نوبی تنهـارَو و محبوب.د كبياى مس عالر با تُوست . على و دانش را كهر تُو بر تُوس گفت واللُّه نیسَت یا وَجْتَ ٱلْعَرَبِ . در همه یلکم وجوم فُوت شد بابرهنه تنبرهنه میدور و هرکه نانی میدهد آنجا رو ۲۱۹۰ مر مرا زبن حکمت و فضل و هنر . نیست حاصل جز خیال و دردِ سـ پس عرب گنتش که شو دُور از بَرم . نــا نبــارد شوفت تو بـــر سَــ دُورِ بَرْ آنِ حَكَمتِ شومت زمنِ . نطق نو شومست بـر اهل زَمّر یا تو آن سو رّو من این سو میدوم . ور نسرا ره پیش من ول پس ر ِ یلٹ جوالر گندم و دیگ ر زریگ . بــه بود زین حیلهــای مُرْدَریًّا ١٢٠٠ احمقي ام بس مبارك احمقيست . كه دلم بـا برگ و جـانم متّقيس گر تو خواهی کی شفاوت کم شود . جهد کن تما از تو حکمت کم ش حكمتي كز طبع زايــد وز خيــال . حكمتي ، ي فيض نور ذو آنجلا

نیست قوت و نی رخوت و نی قاش ۴ نی مناع و نیست مطبخ نیست آش از (۱۱۹۹) مناع و نیست مطبخ نیست آش

[.] پس از زهد پرس D . پس ۱ (۱۹۹۱)

⁽۱۹۱۲) A تو بر for بر نو for مس for زر After this verse L adds:

گنجها بنهاده باشی هـــر مکــان • نیــت عاقلتر زنوکس در جهان

[.]درد hefore و .mo (۴۱۹۵) D om و for سر II (۴۱۹۵).

[.] بر اهل كرم D . شوم از برم D (۲۱۹۷) . در سرم (1 (۲۱۹۳)

[.] و نور D (۲۰۲۱) . کی for کت .Bul (۲۲۰۱) . یك جمال از گندم D (۲۱۹۹)

گر بیوشی نو سلاح رُستمان ، رفت جانت چون نباشی مرد آن ۱۱۷ جان سپرکن تیخ بگذار ای پسر ، هرکه بی سر بود ازین شه بُرد سر آن سلاحت حیله و مکم نو است ، هم زنو زایسد و هم جان نو خست چون نکردی هیچ سودی زین یحبک ، نرای حیلت کن که پیش آید دُول چونک یک محظه نخوردی بر زفّن ، نرایی فن گو می طلب رب آلیبنن چون مبارك نبست بر نو این علم ، خویشنن گولی کن و بگذر زشوم چون مبارك نبست بر نو این علم ، خویشنن گولی کن و بگذر زشوم چون ملایك گو كه لا عِلْم كنیا ، با الهی غیسر ما علمشنا

قصّهٔ اعرابی و ریگ در جوال کردن و ملامت کردن آن فیلسوف اورا [،]

یك عرابی بار کرده اشتری ه دو جوال زفت از دانه پُری او نشته بسر سر هسر دو جوال ه یك حدیث انداز كرد اورا سؤال از وطن پرسید و آوردش بگفت و واندر آن پرسش بسی دُرها بسُنت بعد از آن گفت که آن هر دو جوال و چیست آگنگ بگو مصدوق حال ماندر بك جوالم گندست و در دگر ریگی نه قوت مردست گفت نو چون بار کردی این رِمال و گفت نما ننها نماند آن جوال گفت نما ننها نماند آن جوال گفت نما ننها نماند آن جوال نا سبك گردد جوال و هر شتر و گفت شاباش ای حکیم اهل و حُر این چین فرک در لغوب این چین فکر در لغوب و نوین عربان پیاده در لغوب

[.] زایند A (۲۱۷۲) کن که مستی بس دغل ۱، (۲۱۷۲) . زایند A (۲۱۷۱) . . ویشتن را گولی کن بگذر تا (۲۱۷۱) . گو ۱۵۰ کن تا جون یکی لحظه

[.] بحاى گدم B adds جوال كردن Honding: After

⁽TIVI) After this verse B adds:

وآن جوال دیگرش از ریگ بر ۵ هر دورا او بار کرده بر شتر (۲۱۸۱ Bul. و ۱۲۸۲) می در دیگر D (۲۱۸۲) این جوال (۲۱۸۱) می در دیگر Bul. (۲۱۸۲) می باسنگسرا در ۲۱۸۴) می باسنگسرا

ترسیدن کودك از آن شخص صاحب جنّه و گنتن آن شخص که من نامردم '

۱۰۰۰ کنگ رفتی کودکی را یافت فرد . زرد شد کودک زیم قصد مر گفت ایمن باش ای زیبای من . که تو خواهی بود بر بالای من من اگسر مولم مختف دان مسرا . همچو اشتر بر نشین صران مر صورت مردان و معنی این چنین . از برون آدم درون دیو لمین آن دُهُل را مانی ای زفت چو عاد . که برو آن شاخرا میکوفت با آن دُهُل را مانی ای زفت چو عاد . بهمر طبلی همچو خیک پسر زبا چون ندید اندر دهل او فریهی . گفت خوکی به ازین خیک نهی رویهان نرسند زاواز دهل . عاقل ش چندان زند که لا تقل رویهان زند که لا تقل

قصة تیراندازی و ترسیدن او از سواری که در بیشه می رفت یك سواری با سلاح و بس مهیب ، میشد اندر بیشه بسر اسب نجیم و تیسراندازی بحکم اورا بدید ، پس زخوف او کان را در کشیه ۱۲۱۰ تا زند نیسری سوارش بانگ زد ، من ضعیم گرچه زفتستم جسهان و هان منگر تو در زفتی من ، که کمر در وقت جنگ از پیرزن گفت روکه نیك گفتی ورنه نیش ، بر تو می انداختم از تسرس خویش بسک کسان را کاکم پیکار کشت ، بی رجولیت چنان تیغی بهشد

⁽۲۱۵۷) D خوام for مولم, corr. in marg. (۲۱۵۸)

[.]و .A om مرد آن Bul (۴۱۵۸)

[.]خيكي ٨ (١٢١٦) . خيكي ٨ (٢١٦٠)

[.] تیرانداز A . قصّهٔ ترسیدن تیراندازی از سواری Heading: L Bul

بر کشید (۱۲۱۲) اسی BL با سلاحی بس I (۱۲۱۲).

بى چنان مردى كه بايد :In the second hemistich L has مردى كه بايد :After this verse L adds داده بشد

آلت پیکار او اورا بکشت . بی رجولیت جنان تیغی بشت

گر نبودی او مسبّع بطن ِ نون ، حبس و زندانش بُدی تا بیعثون او بنسبيع از نن مامى بجست ، جيست نسبيع آيت روز ألست کر فراموشت شد آن نسبیح جان ، بشنبو این نسیحهای ماهیان مركه ديد الله وا اللهيست . مركه ديد أن مجروا آن ماهيست .۲۱د این جهان دریاست و تن ماهی و روح ، یونس، محجوب از نور, صبوح گر مست باشد از ماهی رهبد . ورن در وی هضم گشت و ناپدید ماهیان جان دریت دریا بُرند ، تو نیبینی بگِلُردت میبرند بر تو خودرا مى زنىد آن ماهيان . چشم بگشا تا بىيىنى شات عيان ماهیان را گر نی بینی پدید و گوش تو نسیعشان آخر شنید ٢١٤٥ صبر كردن جان نسبيعات نُست ، صبر كن كآنست نسبيع دُرُست هيج نسبجي ندارد آن درج ، صبركن الصَّبْرُ مِنْسَاحُ ٱلنَّـرَج صبر چون پول صراط آن سو بهشت . هست با هر خوب یك لآلای زشت تا زلالا م گریــزے وصل نیست ، زآنك لالارا زشاهد فصل نیست تو چه دانی ذوق صبر ای شیشهدل ، خاصه صبر از بهر آن نفش یجگیل ۲۱۰۰ مردرا ذوق غـزا و ڪڙ و فــر . مــر مخنَّــُدرا بـــودَ ذوق از ذَكَّــر جــز ذَکّر نه دین او و ذِکْــر او . سوی اسلک ُـــرد اورا فِکْــر او گر بر آید نا فلک از وی مترس ، کو بعثن سُنْل آموزید دَرْس او بسموی سُنل میراند فَمرَس ، گرچه سوی عُلُو جنباند جمرس از عَلَمهای گلایات ترس چیست و کآن عَلَمها لقب نانرا رهیست

⁽۱۹۲۸) این تسیح ال ۱۹۱۶) In A vv. ۲۱۶۰ and ۲۱۶۱ are transposed.

ورنی A (۱۱۹۱) ورنی After this verse L adds:

ماهیانی جمله روح بیجسد ۰ نی دریشان کبروکین و نی حـد

⁽FIEL) In A vv. FIEE and FIEO are transposed. (FIET) I. Bul. Jul.

[.] ذوق از غزا Bul. اله (۲۱۵۰) مال صراط (۲۱۵۰).

⁽٢١٥٢) D ما فلك I. بر فلك يا فلك (٢١٥٢) B om.

میرنــدت خانــهٔ تنگ و زحیــر . نی درو قالمی و نه در وی حصیر نی چراغی در شب و نه روز نان . نی درو بوی طعمام و نمه نشان ۱۱۲۰ نی در معسور نی در بام راه . نی یکی هسایه کمو باشد بناه جسم تو که بوسهگام خلق بود . چون رود در خان کور و کبود خانهٔ پیزینهار و جای تنگ . که درو نه رُوی فیمانید نه رنگ زین نسوی اوصاف خانمه ف شمرد . وز دو دباه اشك خونین ف فُشُرد كنت حدج با يدر اي ارجنيد ، والله اين را خانية ميا ورونيد ١١٠٠ كفت جوج را يدر ابله مشوه كفت اك بابا نشانيها شنه این نشانیها که گفت او یك بیك . خانه ماراست بی تردید و شك نی حصیت و نه چراغ و نه طعمام . نه درش معبور و نه صحن و نه بام زين نمط دارند بر خود صد نشارت و ليك كي بينسد آنرا طاغيار . خانهٔ آن دل که ماند بی ضیا . ان شعاع آفتاب کسریا ۲۱۲۰ تنگ و ناریکست چون جان جهود . بی سط از ذوقی سلط ای و دود نی درآن دل نافت تاب آفتاب . نی گشاد عرصه و نه فتح باب . گور خوشت راز جنین دل مر نرا . آخــر از گور دل خود برنــر آ زن و زنده زاد ای شوخ و شنگ . دم نی گیسرد ترا زین گور تنگ یوسف وقتی و خورشیسه سما . زین چه و زندان بر آ و رُو نُها ۲۱۲۰ یُونُست در بطنِ ماهی پخشه شد . مُخَلَّصشرا نیست از نسبیح بُد

^{(&}quot;111) After this verse L adds:

نی درون معمور نی سقف و نی بام * نی درو بهـــر ضیایی هیچ جام نی درو معمور A .نی درو از بهر مهمان آب چاه :Bul. م. , and so corr. in D. A. Bul. درش.

[.] نی رنگ A (۱۲۱۲) . چون شود . BDL Bul . چشم تو . (۱۲۱۲) .

[.] نی بام A . صحن for سفف I (۲۱۲۱) . بی نزویر و شك I. بس نشانبها B (۲۱۲۱)

[.] نور آفتاب BD Bal. با خود A . دادند با (۱۲۱۸).

[.] بر آ رو ط نا L (۱۲۱۲) . شوخ شنگ AL . زندزادی شوخ D (۱۲۱۲)

گر نه پیدا اند پیش نیك و بد . چیست با اینان خسان را این حسد ور نی دانندشان علم آلیقین . چیست این بغض و حیل سازی و كین ومر هی دانند بعث و رسنخین . چون زنندی خویش بر شمشیر تیز ومی خدد میین اورا چنان . صد قیامت در درونستش نهان دوزع و جنت همه اجزات اوست . هرچ اندیشی تو او بالای اوست هرچ اندیشی پذیبرات فناست . آنك در اندیشه نابد آن خداست بر در این خانه گستاخی زچیست . گر هی دانند كاندر خانه كیست بر در این خانه گستاخی زچیست . گر هی دانند كاندر خانه كیست ابلهان تعظیم مسجد ی كنند . در خرایی اهل دل چد ی كنند مسجدی كان اندرون اولیاست . چینگاه جملهاست آنجا خداست مسجدی كان اندرون اولیاست . چینگاه جملهاست آنجا خداست تما دل مرد خدا نامد بدرد . هیچ قرنی را خدا رسول نكرد قصد و جنگ انبیا می داشتند . جسم دیدند آدمی پنداشتند در تو هست اخلاق آن پیشینیات . چون تی زیشانی کها خواهی برست در تو هست اخلاق آن پیشینیات . چون تو زیشانی کها خواهی برست

قصّهٔ جوحی و آن کودك که پیش جنازهٔ پدر خویش، نوحه میکرد،

کودکی در پیش نابوت بدر و زار مالید و بسر میکونت سر کاک بنشرند کاک پنشرند

[.] حسدسازی D .ان بغض A .عين اليتين A (۲۱۰۲)

and so A in marg. ور بذانندی جزأی رستغیر .BDI، Bul (۴۱۰۹)

آن بالای اوست . Bul. (۱۰۱۹) Bul. آن بالای اوست

[.] همچ قومیرا .. تا دل اهل دلی Bul. (۲۱۱۲) . . در جفای اهل دل . BDL Hal. (۲۱۰۹)

in marg. از آن bas جون نی ترسی تو هم باشی از آن Bul. باشی

end so A in marg. در زیرخاکی آورند BDL Bul. در زیرخاکی

شکایت گفتن پیرمردی بطبیب از رنجوریها و جواب گفتن طبیب اورا'

گنت پیری مسر طبیه را که من و در زحیر را زدماغ خویشتن کنت از پیریست آن ضعف دماغ و گنت بسر چشهم زظلت هست داغ کنت از پیریست ای شیسخ قسیم و گفت پشتم درد می آبسد عظیم گفت از پیریست ای شیسخ نزار و گفت هسرچه میخور نبود گوار گفت ضعف معدی هر از پیریست و گفت وقت دم مسرا دم گیریست گفت آرک انقطاع در بسود و چون رسد پیری دو صد علّت شود گفت ای احمق برین بسر دوختی و از طبیمی نسو همین آموختی و ۱۶ ای مدمخ عقلت این دانش نداد و که خدا هسر رنج را درمان نهاد تو خسم احمق زائدکشمایگی و بر زمین ماندی زکوته پایگ پس طبیش گفت ای عمر تو شصت و این غضب وین خشم هم از پیریست چون همه اوصاف و اجزا شد نحیف و خویشتن داری و صبرت شد ضعیف بر نست بد دو سخن زو قی کند و تاب یک جرعه ندارد قی کند و تاب یک جرعه ندارد قی کند و تاب بیک جرعه ندارد قی کند و از برون پیری که از حقست مست و در درون او حیان طبه است از برون پیرست و در باطن صبی و خود چه چیزست آن ولی وآن نبی

. شكايت كردن مرد يبر با طبيب Heading: Bul.

گفت کم شد شهوتم یکجارگی * گفت کر پیریست این بیچارگی گفت پایم سست شد وز ره بماند * گفت کر پیریست در کنجت نشاند گفت پشنم چون کمانی شد دوتا * گفت کر پیریست این رئج و عنا گفت تاریکست چشمسم ای حکیم * گفت کر پیریست ای پیر حلیم در زمین Bul. (۲۰۹۱) . بدین for بذین م

⁽۴۰۹۴) Bul. علَّت بود After this verse L adds:

اوصاف اجزا Bul. (۲۰۹۸) om. عمر and has سال suppl. above. (۲۰۹۸) Bul. از اوصاف اجزا Bul. عمر کانند تا بیریست ۵

هيج چاره نيست از تُوت عيال . از بُن دندان كنم كسب حلال جه حلال ای گفته از اهل ضلال . غیر خون نو نی بیسم حملال از خــدا جارهستش و از لُوت نی . چارهشاست از دین و از طاغوت نی ای که صبرت نیست از دنیای دون . صبر چوٹ داری زینم آلماهدون ۲.۷۰ ای که صبرت نیست از ناز و نعیم . صبر چون دارے زالله حرم ای که صبرت نیست از پاك و پلید . صبر چون داری از آن کین آفرید کو خلیلی کو برون آمد زغار ، گنت مٰذا رَبّ مان کو کردگار من نخوام در دو عالمر بنگریست . نــا نبینم این دو مجلس آن کبست بی تماشای صفتهای حدا . گر خورم نان در گلو ماند مرا ۲۸ چون گوارد لقمه بی دیدار او ۰ بی تماشاے گل و گلزار او جز بر الله خدا زین آبخور ، کی خورد بکلحظه الآگاو و خُــر آنك كَالْأَنْعَامِ بُد بَلْ مُ أَضَل . كُرچه بُر مكرست آن كُنده بغل مکر او شرزیسر و او سرزیر شد . روزگارك بُسرد و روزش دیر شد فكركاهش كُند شد عقلش خَـرف ، عمر شد چيزى ندارد چون الف ۲.۸۰ آنچ میگوید دربت اندیشه امر . آن م از دستان آن نیساست م وآنج مگوید غنورست و رحم ، نبست آن جز حبلهٔ ننس لئم ای زغم مرده که دست از نان عهیست ، چون غفورست و رحیم این نرس چبست

از ننتهٔ عیال ۸ (۲۰۷۱).

وز طأغوت 1 . لوت for غوت . Bul. وز طأغوت الم (٢٠٢٢) Suppl. in marg. A. Bul.

⁽۲۰۷۶) Suppl. in marg. A. (۲۰۷۰) B Bul. از الله الله الله.

⁽f.Yl) After this verse L adds:

ای که صبرت نیست از فرزند و زن ۴ مسر چون داری زمیّ ذو المنن مارک که عبرت نیست از فرزند و زن ۴ مسر (۲۰۸۱) . . ربّی AB Bul. ربّی AB Bul. که خورد یک آلمه (۴۰۸۲) . که خورد یک لفه

روزگارش رفت ،I . او before و .Tr (۴۰۸۴)

[.] وآنکه میگوید .Bul. (۴۰۸۰) Bul. . آنکه میگوید

آخرین قرنها پیش از فُرون ، در حدیثست آخرون آلسّابِفُون تما مُوه تما مدین رحمت بجمان ما نموه کُشت ایشان را که ما ترسیم ازو ، ور خود این بر عکس کردی وای تم

بیان حال خودپرستان و ناشکران در نعمت وجود انبیا و اولیا علیم السّلام '

هرك ازیشان گفت از عیب و گناه ، وز دلم چون سنگ وز جان سیاه وز سبك دارئ فسرمانها و ، وز فسراغت از غم فسردا و ، ور مسائه دارئ فسرمانها و ، ور فسراغت از غم فسردا و ور هوس وز عشق این دنیای دون ، چون زنان مر نفسرا بودن زبون وآن فسرار از نکنهای ناصحان ، وآن رمیدن از لقبای صانحان با دل و بیا اهل دل بیگانگی ، بیا شهان تزویسر و روبه شانگی سیرچشمان را گدا پنیداشتن ، از حسدشان خنیه دشمن داشتن سیرچشمان را گدا پنیداشتن ، ورنه گویی زرق و مکرست و دغاست گر بذیسرد چیز تو گویی طامعاست ، ورنه گویی زرق و مکرست و دغاست یما منافق وار عدر آری که من ، مانده مرا پروای دین ورزیدنست بیا منافق وار عدر آری که من ، مانده مرا پروای دین ورزیدنست نه مسرا پروای دین ورزیدنست ای فلان مسارا بهت یاد دار ، نیا شسویم از اولیا پایان کنان دین و باز خنین درد و موزگفت ، خوابناکی هرزه گفت و باز خنین

[.] عارض رحمت .Bul . قوم نوح و عاد و هود .Bul . با هلاك Bul . با

[.] وای جان L . بر عکس بودی A . ترسیم از آن L (۲۰۰۸)

غ و فردای A (۲۰۹۰) . در عب B . هرچه زیدان I (۲۰۰۹).

[.]خير تو L (٢٠٦٥) and so D. (۴٠٦٥) لـ غير تو L (٢٠٦٤)

^(17.71) After this verse L adds:

گر تحمّل کردگویی عاجزست * ور غیور آمد توگویی گربزست

[.] تا شوم . AB Bul (۴۰۲۱) مرا يارئ دين I (۴۰۲۸)

[.] في زدرد .Bul (۴۰۲۰)

کر هآن عبت نبود ایمن مباش ، بولی آن عب از تو گردد نیز فاش لا تخاف و ان خدا نشنیده ، پس چه خودرا ایمن و خوش دیده در جها البیس نیکونام زیست ، گشت رسول بین که اورا نام چیست در جهان معروف بُد عُلیای او ، گشت معروفی بعکس ای وای او تا نه ایمن تو معروف مجدو ، رُو بشُو از خوف پس بنسای رُو تا نروید ریش تو ای خوب من ، بر دگر ساده زنخ طعنه مزن ایرن نگر که مبتلا شد جان او ، تا در افتادست و او شد پند تو این خور قسد او ، زهر او نوشید تو خور قسد او

قصد کردن غُزان بکشتن یك مردى تا آن دگر بترسد،

آن غُزان، تُركِ خونريسز آمدند ، پهر يغها در يكى ده در شدند دو كس از اعيان آن ده يافتند ، در هلاك آن يكى بشنافنند دست بستندش كه قربانش كنند ، گفت اى شاهان و اركان بلند قصد خون من بچه رُو مىكنيد ، از چه آخر نشنه خون منيد ده و بیست حكمت چه غرض در گشتم ، چون چنین درویشم و عُزبان تنم گفت تا هیمت برین یارت زند ، تا بترسد او و زر پیدا كند گفت آخر او زمن مسكین ترست ، گفت فاصد كرده است اورا زرست گفت جون وهست ما هر دو يكم ، در مقام احتمال و در شكیم خود ورا بگفید اول ای شهان ، تا بترسم من دهر زررا نشان خود ورا بگفید اول ای شهان ، تا بترسم من دهر زررا نشان خود ورا بگفید اول ای شهان ، آمدیم آخر زمان در اِنتها

⁽٢٠٤٨) Bul. هين for مين is suppl. in marg. D. AB مين for يين عام الم

ای خوب فن I (۲۰٤۱) . بعکس رای او I (۴۰٤۱).

[,] and so A in marg. در چهی افتاد تا شد بند تو , and so A in marg.

[.] بهر یشها بر دهی ناگه زدند .BDL Bul (۲۰٤٦)

⁽٢٠٤٩) BDL Bul. in the first hemistich: حرجه مركم چرا محافكيد.

[.]چو چنین A (۴۰۵۰)

پس حقایق را که اصل اصلهاست . دانک آنجا قرقها و فصلهاست نه حیانش چون حات او بود . نه مانسش چون مات او بسود کور او هرگ ز چوگور او مدان . خود چه گوم حال فرق آن جهان مرد کار . نما نسازے مسجد المل ضرار بس بر آن مسجد کنان نسخر زدی . چون نظر کردی تو خود زیشان بُدی

حکایت هندو که با یار خود جنگ میکرد برکاری و خبر نداشت که او هم بدآن مبتلاست

چار هندو در یکی مسجد شدند . بهبر طاعت راکع و ساجد شدند هر یکی بسر نیتی نکبیسر کرد . در نماز آمد بمسکینی و درد موثن آمد زآن یکی لفظی بجست . کای مؤذن بانگ کردی وقت هست آن هندوی دیگر از نیاز . قب سخن گفتی و باطل شد نماز آن یکوم گفت آن دُوُم را ای عَبو . چه زنی طعنه برو خودرا بگو آن چهارم گفت حمد الله که من . در نیفتادم بجه چون آن سه تن بس نماز هسر چهاران شد نباه . عیبگویان بیشت رگر کرده راه ای خنک جانی که عیب خویش دید . هرکه عیبی گفت آن بر خود خرید ای خونک بیم او زعیبستان بدست ، وآن دگر نیش زغیبستان بدست چونک بر سَر مر ترا دَه ریش هست ، مرهمت بر خویش باید کار بست چونک بر سَر مر ترا دَه ریش هست ، مرهمت بر خویش باید کار بست عیب کردن ریش را داروی اوست ، چون شکسته گشت جای اِرْحَمُوست عیب کردن ریش را داروی اوست ، چون شکسته گشت جای اِرْحَمُوست عیب کردن ریش را داروی اوست ، چون شکسته گشت جای اِرْحَمُوست

[.] فرقها و وصلهاست L . فرقها و اصلهاست A (۲۰۲۲)

[.] کردی از ایشان آمدی L . نو بر آن . Bul . بس بر آن ،BDI (۲۰۲۱)

مؤذن has been suppl. before بر has been suppl.

[.] مین سخن L (۲۰۴۰)

آن سم Bul. آن سم

^{. \$} Ec A (17.7)

[.]bis بدست for بود Bul (۲۰۴۰)

^(1.67) D باز or , corr. above.

[.]عیب کردن خویش را Bul (۴۰۴۷)

شاتم شد همه طاعات شکر ، هزل شد فانی و یجد آلبات شکر یفانسم چون وسیلت شد بحق ، پس مزن بسر سبنانم هیج دق رزا صدق تو طالب صدقی گشود سدق نو آورد در جُستن ترا ، جُستنسم آورد در صدقی مرا بر دولت در زمین میکاشتسم ، سخره و بیگار می بداشت می نبد بیگار کسی بود چُست ، هر یکی دانه که کشتم صد برُست زد سوی خانه شد زیسر دست ، چون در آمد دید کآن خانه خودست را می ساز نا نرمی رسد را باش ای سرد تا گرمی رسد ، بیا درشتی ساز نا نرمی رسد نو اشتر نیست آن یک اشترست ، تنگ آمد لفظ معنی بس پُرست نو اشتر نیست آن یک اشترست ، تنگ آمد لفظ معنی بس پُرست نظ در معنی همیشه نارسان ، زآن پَبمبسر گفت قَد کل اِسان علی اصطراب باشد در حساب ، چه قدر داند زچسرخ و آفتاب علی است چرخی کین فلک زو پرهایست ، آفتاب از آفتابش ذرهابست

بیان آنك در هر نفسی فتنهٔ مسجد ضرار هست٬

چون پدید آمد که آن مسجد نبود ، خان حیلت بُد و دام جهود پس نبی فرمود که آن را بر گنید ، مطرحهٔ خاشاك و خاکستر نید عاحب مسجد چو مسجد قلب بود ، دانها بسر دام ریسزی نیست جود گوشت کاندر شصت تو ماهی رباست ، آن چنان لقبه نه بخشش نه سخاست مسجد اهل قبا کسآن بد جساد ، آنچ کفو او نبد راهش نداد در جمادات این چنین حینی نرفت ، زد در آن ناکشو اسبرداد نقت

[.] بر زمین Bul. و (۲۰۰۸) در نمین Bul. و در زمین التا رو (۲۰۰۸)

[.] اسطرلاب .Bul. (٢٠١١) كلُّ النَّسان B (٢٠١١) . كي كشتم B .اين نبد ال

[.] و مكر جهود .Bul. كان مسجد . (٢٠١٦) . ضرارست ال

[.] خاكمتر كند AB Bul بركند AB Bul فرمود كا نرا (٢٠١٧)

لى بخشش A . شست . ABL Bul. دانه چون بر دام L (۲۰۱۸)

زد در آن کنوش I (۴۰۲۱) . کنو او نبود AD (۴۰۲۰).

بس بگوبی راست گنتی ای امین . این نشانیها بلاغ آمد مُین فيه آياتٌ يُفاتُ بَيِّنات ، ابن بَراني باشد و قدر نجات ۲۷۰ این نشان چون داد کوبی پیش رَو . وقتِ آهنگست پیشآهنگ شــو پیروی تمو کسم اے راستگو . بوے بُردے زائنتم بنما که کو يش آنكس كه نه صاحب اشتريست . كو دريث جُست شتر بهسر مريست زین نشان راست نفزودش یقین . جــز زعکـس ناقهجوی راستین بُوی بُسرد از یجد و گرمههای او . که گزاف نیست این هههای او ۲۹۱۰ اندرین اشتر نبودش حق ولی ه اشتری کم کردهاست او هر بلی طع ناف غير رُوپوشش شده . آنج ازو کُر شد فراموشش شده مرتجًا او معدود اين ميدود ، أز طَبَع مدرد صاحب ميشود کاذبی با صادقی چون شد روان . آن دروغش راستی شد ناگهان اندر آن صحرا که آن اشتر شنافت . اشتر خود نیز آن دیگر بیافت ٢٩٠٠ چون بديدش ياد آورد آن خويش . بي طَمَع شد زأشتران يار و خويش آن منلد شد محنّق چون بدید . اشتر خودرا که آنجا میجرید او طلبگار شتر آن محظه گشت . منجُسنش تا ندید اورا بدشت بعد از آن تنهاروی آغاز کرد . چثم سوی ناف خود باز ڪرد گنت آن صادق مرا بگذاشی · نــا باکنون پاس من میداشتی ۲۰۰۰ گفت تـ اکنون فسوس بودمام . وز طَبّع در چابلوس بودمامر این زمان همدرد توگفتم که من ه در طلب از تو جداگشتم بتن از تو میدزدیدی وصف شتر . جان من دید آنِ خود شد چثم پُر تا نيابيدم نبودم طالبش . يس كنون مغلوب شد زر غالبش

نه for نی A (۱۹۹۷) . بنمای کو A (۱۹۷۱) . قدر و نجات D (۱۹۹۹)

[.] مرکبا این مدود او میدود Bul. (۲۹۹۳) . گر گرافه L . گرمیهای تو D

[.] يار مش I . يار خويش D (٢٩٩٥) . أين دروغش D (٢٩٩٦)

[.]مى مى الا (٢٩٩٦) مى خرىد 🛦 (٢٩٩٦)

تا شود فاروق این تنزوبسرها ، تا بود دستور این تدبیرها شیر ده اسه مادر موسی ورا ، واندر آب افگن میندیش از بلا مرکه در روز آلست آن شیر خورد ، همچو موسی شیررا تمسیز کر تو بسر تمسیز طفلت مُولِی ، این زمان یا اُم مُوسَی آرضِیی تا بهیسند طعم شیم مادرش ، تا فرو ناید بدایت بد سرش

شرح فايدة حكايت آن شخص شتر جوينده '

اشتری گم کردهٔ اے معتبهد و هرکبی زائنتر نشانت میدهد تو نمی دانی که آن اشتر کجاست و لیك دانی کین نشانهها خطاست و نمی دانی که آن اشتر کم نکرد او از یسری و هجو آن گم کرده جوید اشتری که اشتر گم کرده او از یسری و هجو آن گم کرده جوید اشتری که یم فرده از این اورده ام تما در اشتر با تو انبازی کند و جهر طمع اشتر این بازی کند هرکه را گویی خطا بُد آن نشان و او بنقلید نو میگوید همآن او نشان کر بنشناسد زراست و لیك گفتت آن مقلدرا عصاست او نشان راست گویند و شبیه و پس یقین گردد نرا لا رَبْبَ فیه آن شفای جان رنجورت شود و رنگ رُوی و جمت و زورت شود چشم تو روشن شود بایت دوان و جسم تو جان گردد و جانت روان

⁽۲۹۲۰) Bul. از روز الست. After this verse L adda:

گر بر تو این حکایت روشنست * که غرض نی ابن حکایت گنتنست گل بر تو این حکایت روشنست *

قصد شد از قصه همهام عوض * نی ترا زینسان حکایت شد غرض (۲۹۷۱) so vocalised in D. (۲۹۷۲) D مادری D مادری ...

⁽۱۹۷۱) A از ستیز او هم مجوید اشتری A (۱۹۷۰) . کین for این A (۱۹۷۰), corr. in marg. از ستیز او هم مجوید اشتری ABL Bul. مرجورا . In DL Bul. this verse follows v. ۱۹۷۹.

رنگ و روی صحّت (۲۹۸۱) After this verse L adds: راحت از غم فوّت بــازو بـــود • خلق و خلق یکنویت صدتو شود

يك نظر قانع مشو زيت سقف نور . بارهـا بنگر بييت هَلْ يورْ، فُه چونك گنتت كاندرين سنف نكو ، بارها بنگر چو مرد عيب یس زمین تیرمرا دانی که جنده دیدری و نمینز باید در یس ٢١٠٠ تـا يالايب صافان را زدرد و جند بايد علل مارا رنج بُد امتعانهاے زمستان و خنزان . ناب تابستان بهار همچو جار بادها و اسرها و سرفها و تا بدید آرد عوارض فرقم نـا بــرون آرد زمین خالترنگ . هرچه اندر جیب دارد لعل و س هرچه دزدیدست این خالهٔ دژم . از خــزانـهٔ حقّ و دریام ک ١٦٥٥ شحن أ تقسد يسر كويسد راست كو . آنج بسردى شسرح ول ده مسو درد یعنی خالت گویـد هیچ هیچ . شحنـه اورا در گفَـد در پیچ شحنه گاهش لطف گوید چون شکر . گه بــر آویــزد کنــد هرچه بَـ تـا میان قهر و لطف آن خُنْبهـا . ظاهــر آبــد زآنش خوف و ره آن بهاران لطف شعف کبریاست . وآن خزان تغویف و تهدید خدا. ٢١٦ وآن زمستان چارمیسخ معنوے . تــا نو ای درد خنی ظاهــر شو یس مجاهدرا زمانی بسط دل . بك زمانی قبض و درد و غش و زآنك ابن آب و گِلى كابدان ماست . مُنْكِــر و درد ضيــاك جانهاسه حق تعالی گرم و سرد و رنج و درد . بر نن سا مینهــد ای شیرمــ خوف و جوع و نقص اموال و بدن . جمله بهــر نقدِ جان ظاهــر شدر .. - ۲۹۶۰ این وعید و وعدها انگیخته است . بهر این نیك و بدی كآمیخته ا. جونك حقّ و باطلى آميخت نده نف د و قلب اندر حُرُمُدان ريخه یس بحک میابدش بگنرید ، در حنایق امتعانها دی

ال تهدید و تخویف AB Bul . لطف و شحنهٔ B (۲۹۰۹) . ناید در پسند D . AB Bul تهدید و تخویف التا (۲۹۹۰) . توفیق تا (۲۹۹۰) . توفیق تا

is marked by a small – underneath, and a el (apparently fatha) is written above.

بسر امیسه راست حشورا میخوند و زهر در قندی رود آنگه خورند گسر نسباشدگندم معبوب نوش و چه بسرد گندم نهای جوفر فروش و پس مگو کیف جمله دمها باطلند و باطلان بسر بوی حق دام دلند پس مگو جمله خیالست و ضلال و پی حقیقت نیست در عالم خیال ۱۹۲۰ حق شب قدرست در شبها نهان و ناگند جان هر شهرا امنعان نه همه شبها بود قدر اس جوان و نه همه شبها بود خالی از آن در میان دلق پوشان یک فقیسر و امنعان کن وآنک حقست آن بگیر مؤمن حیش میو کو و که نا و باز داند حیرکان را از فتی مؤمن حیش میو کو و که نا و باز داند حیرکان را از فتی گرنه معبوبات باشد در جهان و تاجران باشند جمله ابلهان و رهمه عیست دانش سود نیست و چون همه چوبست اینجا عود نیست و رهمه عیست دانش سود نیست و چون همه چوبست اینجا عود نیست تاجران انبیا کوید جمله باطل او شنبست تاجران انبیا شران انبیا حدد نیست مانبیا شران انبیا شود و کبود و کور و کبود میناید مار اندر چیم مال و همر دو چیم خوبش را نیکو بال

امتحان هر چیزی تا ظاهر شود خیر و شرّی که در ویست٬ آریجهٔ بَصَر آسانی که بود بـا زبب و فــر . حق بنرمایــد که نُمٌ آریجهٔ بَصَر

چون شب ما (۲۹۲۰) ا. محبوب بوش B (۲۹۲۱) . آنگه ۲۰۰۰ آنك (۲۹۲۱)

[.] خبرگانرا باز داند L .کی تا D . مؤمنی .Bul (۲۹۲۸) . و در شبها A .فدرست

DL . After this verse B adds:

منگر اندر زیب مال و ریج و سود • آن نگر که کرد بـا عاد و نمود بجیزی کی تا Heading: A .

⁽۱۹۹۹) کم بود This verse, which in AD precedes the Heading, is omitted in BL Bul. After the Heading ABDL Bul. have the following verse:

اندرین گردون مکرّر کن نظر 🔹 زآنک حق فرمود نمّ ارج بصر

۲۱۱ رخت مانه در زمین در راهِ خوف ، نو پی اشتر دولن گفت. بطوف کای مسلمانان که دیدست اشتری ، جست بیرون بامداد از آخری هرکه بسر گوید نشان از اشترم ، مژدگانی میدهسم چدین درتر باز میجویی نشان از هسر کسی ، ریش خدت میکند زین هسر خسی که اشتری دیدیم میرفت این طرف ، اشتری سرخی بسوت آن علف ۱۲۱۲ آن یکی گوید بریاگوش بود ، وآن دگر گوید جُلُش منفوش بود آن یکی گوید شنسر بكچشم بود ، وآن دگر گوید زگر بی پشم بود از بسرات مژدگانی صد نشان ، از گزافه هسر خسی كرده بیان

متردّد شدن در میان مذهبهای مخالف و بیرونشو و مخلص یافتن ،

همچانك هركس در معرفت ، مى كند موصوف غبى را صفت فلسنى از نوع ديگر كرده شرح ، باحثى مسرگفت اورا كرده جسرح الن دگر در هسر دو طعنه مى زند ، وأن دگر از زرق جانى مىكند مر يك از ره اين نشانها زآن دهند ، نيا گان آيد كه ايشان زآن دهاند اين حقيقت دان نه حق اند اين همه ، نى بگلى گرهاند اين رسه زآنك بى حق باطلى نآيد پديد ، قلبرا ابله بيسوم زر خسريد گر نبودى در جهان نقدى روان ، قلبهارا خسرج كردن كى نوان گر نبودى در جهان نقدى روان ، قلبهارا خسرج كردن كى نوان دروغ از راست مى گيرد فسروغ

. هر خسي L (۲۹۲۹)

رمین و رأه L . ير زمين Bul. ير زمين و رأه الـ (٢٩١٥)

⁽Ft17) A om.

[.]مزدگانی UIA (۲۹۱۷)

[.] سرخی دوان سوی علف ما . آن طرف ما . کاشتری دیدیم .Bal. (۲۹۱۹)

[.]وآن دیگر ۸ (۲۹۲۰)

[.] مرکبی D . مزدگالی ABD (۱۹۲۲)

Heading: Bul. ييرون شدن.

[.]زرق for رق A . بر هر دو I (۲۹۲۰)

[.] نقد .Bul. نقد (۲۹۲۹) . في الحقيقة در زيانند اين هم س (۲۹۲۷).

[.] میگردد فروغ L (۲۹۲۰)

خلم بهتر از چنین حلم ای خدا ، که کند از نبور ایمانیم جدا مدر بیساز کر بیساوی کوشش اهل مجاز ، تو بتو گدی بود همچون پیساز هدر یکی از یکدگسر بی مغیز تسر ، صادفان را یك زدیگسر نفز تسر صد کمر آن قوم بسته بسر قبا ، بهسر هدم مسجد اهل قبا همچو آن اجمال فیل اندر حبّ ش ، کعب کردند حق آنش زدش قصد کعب ساختند از انتفام ، حالثان چون شد فرو خوان از کلام م میدرویان دین را خود جهاز ، نیست الا حیلت و محر و سنیز هر صحابی دید زآن سجد عیان ، واقعه تا شد یقینشان سر آن واقعات ار بساز گویم یک بیك ، پس بقین گردد صفا بر اهل شك واقعات ار بساز گویم یک بیك ، پس بقین گردد صفا بر اهل شك ایک میسرم بی میدر شار ازشان ، نازنینانند و زیبد نازشان شرع بی تقلید می پذرفته اند ، پی محک آن نقدرا بگرفته اند ، شرع بی تقلید می پذرفته اند ، پی محک آن نقدرا بگرفته اند ، شرع بی تقلید می پذرفته اند ، پی محک آن نقدرا بگرفته اند ، پی محک آن بیان خود مُوقن است ، هر کسی در ضاله خود مُوقن است ،

قصَّة آن شخص كه أشتر ضآلة خود مىجست ومىپرسيد'

اشتری گردے و جُستیش چُست ، چون بیابی چون ندانی کآن نُست ، خال که بُرخت و بردهٔ خال به چون ندانی کآن نُست ، خال چه بُود ناف گر کردن آمن ، اشتر نبو از مسیان کم شده میدوی این سو و آن سو خشک ب کاریان شد دُور و نزدیکست شب

[.] از یکدیگر AL Bal. بیانش L. ایان او جدا D. علم بهتر (۲۹۰۱) .

معبد نشان .[(۱۹۰۱) معبد نشان . (۱۹۰۱) معبد نشان .

ر المرام (۲۹۰۸) ل يتون A (۲۹۰۸) . تا يتون A (۲۹۰۷)

[.] حكمت قرمانكه ضالة .Bul (۲۹۱۰)

⁽רווי) ת לענ מ (רווי) RD:

آمده در بارکردن کاروان • اشعرتو زآن میان گشته نبان and so Bul., which has کاربان for کاربان

مهر در گوش شما بنهاد حق و تا با آواز خدا نارد سَوَ نلک صریع آواز حق ماآیدم و هجو صاف از دُرد میهالای هجنانک موسی از سوی درخت و بانگ حق بشید کای مسعود بخد از درخت إنّی آنا آلله میشید و با کلام انسوار میآمد پدید ۱۸۰۰ چون زنور وحی در میماندند و باز نو سوگندها میخواندن چون خدا سوگندرا خواند سپر و کی نهد اسپر زکف پیجارگ بیاز پیغیبر بتکذیب صریح و قد گذبتم گنت با ایشان فصید

اندیشیدن یکی از صحابه رضی الله عنهم بانکار که رسول صلّم الله علیه وسلّم چرا ستّاری نیکند'

تا یکی یارے زیاران رسول ، در دلش انکار آمد زآن نگول که چنین پیران با شیب و وقار ، میکندشان این پیمبسر شرمسه که چنین پیران با شیب و وقار ، میکندشان این پیمبسر شرمسه از در دل زود استغفار کرد ، تا نگردد زاعتسراض او روی ز شومی بازی اصحاب نفاق ، کرد مؤمن را چو ایشان زشت و عا باز میزارید کاے علام سیر ، مر مرا مگذار بسر کفران میصد دل بدستم نیست همچون دید چیم ، ورنه دل را سوزی این دم بخ اندرین اندیشه خوابش در ربود ، سجمد ایشانش بر سرگین نه سنگهاش اندر حدث جای نباه ، میدسد ان سنگها دود سید دود در حلقش شد و حلقش بخست ، از نهیب دود تلخ از خواب جسد در زمان در رُو فتاد و میگریست ، کای خدا اینها نشان مُنگریس

رکن for زید A (۲۸۸۱) BL Bul. بر گوش (۲۸۸۱) A.

⁽۱۹۸۲) AB بایشان D بایشان. (۱۹۸۹) بایشان In D بینامبر is suppl. in rg. after . (۱۹۹۹) Bul. متر و بوشی. D عبب پوشد.

رعم A (۲۸۹۱) مضر AD مضر (۲۸۹۱)

گفت پیفسسر که آری لیك سا . بر ســر راهیم و بــر عــزم غــزا زین سنر چوت باز گرم آنگهان . سوی آن سجد ریان کردم ریان ۲۸۱۰ دفعشان کرد و بسوی غزو تاخت . با دغایان از دغا نردی بباخت جون بيآسد از غزا باز آمدند ، طالب آن وعدهٔ ماض شدند گفت حقّ ای پَرَبسر فاش کو . غدرراً ور جنگ باشد باش کو گفت ای قوم دغل خامش گنید . تا نگویم رازهاتان تن زنید چون نشانی چند از اسرارشان . در بیان آورد بد شد کارشان ٢٨٧٠ قاصدان زو بازگشند آن زمان . حاش لل حاش لل دَم زنان هـر منافق مُصْحَفى زيم بغل ، سوى پيغسر بيما ورد از دغل بهر سوگندان که آیمان جُنتیست . زآنك سوگندان كزان را سُتیست چون ندارد مرد کثر در دبن وفا ، هـر زمانی بشکنـد سوگنـدرا راستان را حاجب سوگند نیست . زآنک ایشان را دو چشم روشنیست ٢٨٧٠ نفض مبشاق و عهود از احمنيست ، حنظ أيَّهان و وف كار تَنبست كنت بيغبب حه سوكند شماء راست كيسرم ياكه سوكند خدا ساز سوگند دگر خوردند فوم . مصحف اندر دست و برلب مُبرِ صَوْم که بحق این کلام پاک راست . کان بناے سجد از بهر خداست اندر آنجها هیج حیلته مكسر نیست . اندر آنجا ذكر و صدق و بازىبست -۲۸۰ گفت پیغمبر که آلیز خدا ، میرسد در گوش من هجون صدا

[.] بيغامبر ABID ماضى زدند . BDL Bul. بيغامبر الالاما)

⁽۲۸۲۷) A عدررا BD عدررا Br عدررا Br عدررا Br عدررا

[.] آورد و بد D (۲۸۲۹) گنتشان بس بددرون و دشمنید DL . گنتشان بس بددرون و دشمنید ا

[.] بيغامبر ABDL . بهر سوگند انکه .Bul (۲۸۷۲) (۲۸۷۲) . بيغامبر

[.] موگندی AB . باز سوگند مگر خورد قوم Bul. (۲۸۷۱) . پیغامبر ABDL ...

[.] از بهر شاست ه. باك و راست .Bul.

[.] يغامبر (FAV) D om. ه نكر صنق و بار نيست ABDI (۴۸۷۱)

رُو بگرداند چو بیند زخمها . رفتن او بشکند پشت ند این درازست و فسراوان میشود . وانج مقصودست پنهان میشود

فرینتن منافقان پیغمبررا صلّی اللّه علیه وسلّم تا بمسجد ضرارش برند،

بسر رسول، حق فسونها خواندند ، رخش دستان و یحک میراندند آن رسول، مهربان، رحمیش ، جز نبستم جز یلی نآورد پبیشر ۱۸۰۰ شکرهای آن جماعت باد کرد ، در اجابت قاصدان را شاد کرد مینود آن مصر ایشان پبیش او ، یك بیك زآن سان که اندر شیر م موی را نادین می کرد آن لطیف ، شیر را شاباش می گفت آن ظریف صد هزاران موی مصر و دمدم ، چشم خوابانید آن دم از هر راست می فسرمود آن مجر کرم ، بر شا من از شا مشنق نیر ا مین نشسته بسر کنیار آنشی ، با فروغ و شعله بس ناخوشی مجود بروانه از شا آن سو دوان ، هسر دو دست من شه پروانه ران خیون بر آن شد تا روان گردد رسول ، غیرت حق بانگ زد مشنو زغول خون بر آن شد تا روان گردد رسول ، غیرت حق بانگ زد مشنو زغول کین خینان مکر و حیلت کرده اند ، جمله مقلوبست آنج آورده ان قصد ایشان جز سیه رویی نبود ، خیر دین کی جست ترسا و جهوا قصد ایشان جر جسر دوزخ ساختند ، با خدا نرد دغاها باختند قصدشان تفریقی اصحاب رسول ، فضل حق را کی شناسد هر قضول تا جهوددان سرخوشن

⁽آلمارا Bul. زخرا) Bul. زخرا) After this verse D adds:

چابلرسی و فسونها خواندند ^ه نرد خدمت سوی حطرت (sic) راندند زآن هه Bul (۲۸۵۱) . مینودی مکر (۲۸۵۱) .

شده بروانه زآن DL شا for شده A (۲۸۰۱) . من شارا از شا A (۲۸۰۱).

[.]ترد دغلها ۸ (۲۸٦٠)

كـز بـراى عـزِّ دبن احمـدى . مسجدى سازيم و بود آن مُرْنَـدى این چنین کسر بسازیی میاخنسد . مسجدی جسر مسجمد او ساخنسد فرش و سغف و قبُّ اش آراسته . لیك نفرین جماعت خواست ۲۸۲۰ نور پیغم بر سلابه آمدند ، همچو اشتر پیش او زانو زدند کاے رسول حف براے مُحْسِنی ، سوی آن سجد قدم رنجہ کُنی نا مارك گردد از إفدام تو ، نا فيامت ناز باد ايام تو مسجد روز گلست و روز اب ر مسجد روز ضرورت رفت فشهر تا غربي ياب آنجا خير و جا . تا فراطن گردد اين خدستسرا ۲۸۲۰ تــا شعار, دبیت شود بسیار و پُر . زآنك با یاران شود خوش کار مُر ساعتی آنجایگه تشریف ده و نزکیهٔ ساکن زما نعربف ده مسجد و اصحاب مسجدرا نواز . تو مَهي ما شب دمي با ما بساز تـا شود شب از جمالت همجو روز ، اے جمالت آفتاہے شہفروز ای دریغا کآن سخن از دل بُدی . تا مراد آن نسر حاصل سدی ۲۸۴ لطف کآید پی دل و جان در زبان ُ. همچو سبزهٔ نُون بود ای دوستان هر زدُورش بنگر و اندر گذر . خوردن و بُورا نشایـد اے پسر سوی لطف پیوفایسان خود مسرو . کآن پُل وینران بود نرکو شنو گــر قدمرا جاهلی بــر وی زنــد . بشکنــد بُل وآن قدمرا بشڪند هـركجـاً لشكـر شكسه ميشـود ، از دو سـه سُست مخنَّت مـابود

۲) . جز مسجدی او ۸ (۲۸۲۸)

[.]سقنسهو فرش BuL (۲۸۲۹)

[.] بيغامبر ١٤١١ (٢٨٩٠)

[.] تازه بادا نام تو .Bul (۲۸۹۲)

^{) .} مسجد وقت ضرورتُگاه فقر L (۲۸۲۲)

[.]غير و جا 🛦 (۲۸۴٤)

⁽۲۸۲۸) B Bul. بيان فروز (۲۸۲۸) ABI، Bul. جان فروز , and so corr. in D.

[.] ای پدر AB .خوردن و بردن L (۲۸٤۱) . بی for از TAL،)

رو مختَّك ABL Bul. مين مرو (آ٨٤٤) Bul. عبن مرو

[.] بنهد که اینك AB . با سلاح و مردیار BL . با سلیح مردیار A (۲۸۱۰)

گفت طــرّاری نو بــا خود ابلهی . بلك نو دزدی و زین حال آگهی ۲۸۱ خصم خودرا ف کشیدم من کشان ، تو رهانیدی ورا کاینك نشان نو جهَت کو من برونم از جهات . در وصال آیات کو با بیسات صُنع بید مرد محبوب از صفات . در صفات آنست کو گم کرد ذات واصلان چون غرق ِ ذاتند ای پسر . کمی کنند انـــدر صفات او نظـــر چونك اندر قعسر جُو باشد سَرّت ، كَي برنگ آب افتد مَنْظرت ۲۸۱۰ ور برنگ آب بـــاز آبی زفّـعــر . بس بلاسی بستدی دادی تو شَعْـــر طاعت عاممه كنام خاصكان . وصلت عاممه حجماب خاص دان مر وزيرى را كند شه محنس . شه عدة او بود نبود مُحب م گنامی کرده باشد آن وزیسر . بی سبب نبود تغیر ناگزیسر آنك زاوّل محنسب بُــد خــود ورا . مجنت و روزی آن بُدست از ابتدا ۲۸۲۰ لیك آن كاول وزیر شه بُدست و محنسب كردن سبب فعل بُدست چون ترا شه زآستان پیش خواند . باز سوے آستان باز راند نو یثین میدان که جُرمی کردهٔ . جَــبْررا از جهل پیــش آوردهٔ که مرا روزی و قسمت این بُدست . پس چرا دی بودت آن دولت بدست قسبت خود خود بریدی تو زجهل ، قسبت خودرا فزاید مرد اهل

قصُّهُ منافقان و مسجد ضرار ساختن ایشان '

منال دیگ اندر گژروی و شاید ار از نقل قرآن بشوی این چنین کر بازیی در جُنت و طاق و بها نبی میاختند اهل نفاق

و زین خود D .تو خود یا ایلهی B BoI. گفت تو طرّاری یا خود ابلهی A (۲۸۰۹) .چون for خود D (۲۸۱۶) . میکشیدم موکشان L (۲۸۱۰) . آگهی

عدوی أو Lale) I، سرش L منظرش ال (۲۸۱۷) Bul. عدوی

[.]کاوّل وزیری دیاتاست AL (۲۸۱۰) . زآنک زاوّل A (۲۸۱۹)

[.]این دولت .Bul .گر مرا روزی D (۲۸۲۴)

[.] ديگر for آنك D (۲۸۲۰)

فوت شدن درد بآواز دادن آن شخص صاحب خانه را که نزدیك آمده بود که دزدرا در یابد و بگیرد،

این بدآن ماند که مخص دزد دید . در وثاق انسدر پی او میدویسد تا دو سه میدان دوید اندر پیش . تا در افکند آن نعب اندر خویش ۲۷۱ اندر آن حمله که نزدیك آمدش . تا بدو انسدر جَهَد در یابسدش دزد دیگر بانگ کردش که ساه تا ببینی این علامان بلا زود باش و بازگرد ای مرد کار . تا ببینی حال ابنحا زار زام گفت باشد کآن طـرف دزدی بود . گر نگـردم زود ایر بر من رود در زین و فرزندِ من دستی زنـد . بستن این دزد سودم کمی کند ۱۸۰۰ این مسلمان از ڪرم مخواندم . گر نگردم زود پيش آيد بَدَمر بر امسد شنفت، آن نیکفهاه ، دردرا بگذاشت باز آمد بسراه گفت ای یار نکو احوال چیست و این فغان و بانگیر تو از دستیکیست گفت اینك بین نشان پای درد ، این طرف رفتست درد زَنْبهُ زْد نك نشان پاي درد قلتبان . در پي او رَو بدين نقش و نشان . ١٨٠٠ گنت اي ابله چه ي گويي مرا . من گرفت بودم آخم مر ورا دردرا از بانگ تسو بگذاشه م من نو خسررا آدمی پنداشت این چه ژاژست و چه هرزه ای فلان . من حقبقت یافتم چـه بُود نشان كنت من از حتى نشانت ميدهر . ابن نشانت أز حنيفت آگهـم

[.] در یابد و .Bul. om ماحبخانه after ماحبخانه.

[.]در وژن و در پی ۸ (۲۷۹۳)

[.] تا درو اندر II . تا بدزد اندر II . جله A .اندرین حمله .Bul (۲۷۹۰)

علامات ای کیا L (۱۲۹۳)

[.] بر من دود (۱ (۲۷^{۱۸)}

بر زن ۱۸ (۲۲۹۱)

⁽آید ندم Bal. پیش آید ندم)

شفقی Bul. شفقی.

[.] نيكو AD (١٠٨٦)

⁽۲۸۰۲) Bul این نشان A .این نشان

[.] ناك اين نقش L (٢٨٠٤)

[.] بودم اورا جا مجا L (۲۸۰۰)

[.]این نشانت کر حقیقت L (۲۸۰۸)

تتمَّة اقرار ابليس بمعاويه مكر خودرا '

۱۷۸۰ پس عزازیلش بگفت ای میر راد . مکر خود اندر میان باید نها گر نمازت فوت میشد آن زمان . میزدی از درد دل آه و فغان آن تأسف وآن فغان و آن نیاز . در گذشتی از دو صد ذکر و نما من ترا بیسدار کردم از نهید . تما نسوزاند چنان آهی هجاب تا چنان آهی نباشد مر ترا و تا بدآن رافی نباشد مر ترا مین حسودم از حسد کردم چنین . من عدوم کار من مکرست و کین گفت اکنون راست گفتی صادفی . از تو این آید تو این را لایق عنکمونی تو مگس داری شکار . من نیم ای سگ مگس زحمت میا باز اسپیدم شکار ر شه کند . عنصبونی گی بگرد ما تن باز اسپیدم شکارر شه کند . عنصبونی گی بگرد ما تن رو مگس میگرد ما تن تو مگس میگرد ما تن تو مگس میگرد نا تانی هیلا . سوی دوغی زن مگسهارا صا تو مرا بیدار کردی خواب بود . تو نمودی گشتی آن گرداب بود و مرا بیدار کرداب بود مرا در خبر زآن میخواندی . تما مرا از خیسر بهنسر راندی

Heading: L om. Bul. با معاويه.

[.] میر داد .Bul .میرزاد AL (۲۷۸۰)

[.]آن تأسّف آن فغان 🛦 (۲۷۸۲)

⁽۲۲۸۴) D om. Bul. چيت (a misprint for چيب).

جواب معاویه ایلیس را بعد از اعتراف : After this verse Bul. has the heading بعد از اعتراف After this verse Bul. has the heading بعض ا

[.] تو for و L (۲۷۸۷)

[.] باز اسنیدی L (۲۷۸۱)

[.] تا توانی ۸ (۲۷۸۹)

⁽IYtl) L, for il.

^{(「}YTI) After this verse L adds:

کار تو اینست ای دزد لعین ۰ سوی دوغ آری مگیرا زانگین

تا رسی اندر جماعت در نمازه این پی پیغمب دولت فراز گر نماز از وقت رفتی مسر نسراه این جهان تاریک گشتی بی ضیا از غبیت و درد رفتی اشکهاه از دو چشم نو مشال مشکها ذوف دارد هسر کسی در طاعتی ه لاجسرم نشکیسد از وی ساعتی ۲۷۰۰ آن غین و درد بودی صد نمازه کو نماز و کو فسروغ آن نیساز

فضیلت حسرت خوردن آن مخلص بر فوت نماز جاعت،

آن یکی میرفت در مسجد درون ، مردم از مسجد هی آمد برون گشت پرسان که جماعت را چه بود ، که زمسجد می برون آیند زود آن یکی گفتش که پیغمبر نماز ، با جماعت کرد و فارغ شد زراز تو کجا در می روی ای مسرد خام ، چونل پیغمبر بدادست السلام ۱۳۷۰ گفت آه و دود از آن اه شد برون ، آو او می داد از دل بوی خون آن یکی از جمع گفت این آه را ، تو بمن ده وآن نماز من نسرا گفت دادم آه و بد رفتم نماز ، او ستد آن آه را با صد نباز شب بخواب اندر بگفتش هاننی ، که خریدی آب حیوان و شِنا حُرمت این اختیار و این دُخول ، شد نماز جملهٔ خلقان قبول

following verse are transposed.

[.] بيغامبر ABDL رسي تو با جماعت L (٢٧١٦)

^{(「}YTT) In L this and the

⁽۲۷۲۰) ۸ حریق آن نیاز corr. in marg.

[.] پیغامبر ABDL (۲۷۲۲) . کین جاعترا L

[.] از آن آه .Bul. (۲۷۷ه) ینفامبر راوی (۲۷۲۱).

رآن یکی گفته بن این آمرا * وین نماز من ترا بادا عطا (۱۳۷۱) مآن آمرا B Bul. and A in marg. BL Bul. گفتا . B Bul. این آمرا

شنى ال (۲۷۷۸) D يذيرفتم (۲۷۷۸) A Bul. يذيرفتم

⁻وين دخول D .و آن دخول AB Bul. آن اختيار Bul. رحمت اين اختيار D (٢٧٢١)

نا تو رشوت نستدی بیننده ، چون طع کردی ضریسر و بنده از هوا من خوی را وا کرده ام ، لقمهای شهونی کم خورده امر ۱۲۰۰ چاشنی کیسر دار شد با فروغ ، راست را داند حقیقت ان دروغ

باقرار آوردن معاویه رضی الله عنه ابلیسرا٬

تو چرا بیدار کردی مر مرا ، دشمن بیداریی نو ای دخا همچو خشخاشی همه خواب آوری ، همچو خری عقل و دانش را بری چار میخت کرده ام هین راست گو ، راست را دانم نبو حیلها مجسو من زهر کس آن طبع دارم که او ، صاحب آن باشد اندر طبیع و خو من زسرکه می نجموم شکری ، مر مختی را نگیسرم لشکری ، مر مختی را نگیسرم لشکری همچو گبران من نجوم از بتی ، کو بود حق یا خود از حق آیتی من زسرگین می نجوم بوی مشك ، من در آب جو نجوم خشو خشو

راست گفتن ابلیس ضمیر خودرا بمعاویه رضی الله عنه' کفت بسیار آن بلیس از مکر و غَدْر . میر ازو نشیب دکرد استیز و صبـر ۱۲۷۰ از بُن دندان بگفش بهرِ آن . کردمت بیــدار میدان ای فلان

^{([}Yot]) In L this and the following verse are placed after v. [Y77.

Heading: L om. Before v. TYON L adds:

من نجویم پاسبانیرا زدزد • کار ناکرده نجویم همچ مزد (۲۷۱۲) Bul. می نجویم ، Bul. (۲۷۱۲)

[.] منقطع شدن ابلیس از بحث معاویه و از غایت عجز اعتراف آوردن : Heading: Bul. has: منقطع شدن ابلیس از بحث معاویه و از غایت عجز اعتراف . Bul. مگر و غور . Bul. مگر و غور . Bul. مگر و غور التحالیم (۲۷۱۹)

نل نیاآرامد بگفتار دروغ و آب و روغن هیج نفروزد فروغ در حدیث راست آرام دلست و راستیها دانه دار دلست دل مگر رفخور باشد بددهان و که نداند چاشنی این و آن چون شود از رفج و علت دل سلم و طعم کذب و راسترا باشد علم حرص آدم چون سوی گندم فزود و از دل آدم سلمی را ربود پس دروغ و عشوهات را گوش کرد و غره گشت و زهر قاتل نوش کرد کردم از گندم ندانست آن نفس و میه بدد نمییز از مست هری خلام دار و اند و هوا و زآن پذیرا اند دستان ترا عرد خودرا از هوا خو باز کرد و چشم خودرا آشنای راز کرد

شکایت قاضی از آفت قضا و جواب گنتن نایب اورا ،

قاضی بنشاندند او میگریست و گفت نایب قاضیا گریه زچیست این نه وقت گریه و فریادِ نُست و وقت شادے و مباراته بادِ نُست گفت اه چون حکم راند بیدلی و در میان آن دو عالم جاهلی آن دو خصم از واقعهٔ خود واقفند و قاضئ مسکین چه داند زآن دو بند جاهلست و غافلست از حالشان و چون رود در خونشان و مالاان گفت خصمان عالمند و عِلّتی و جاهلی تو لیك شمع ملتی زآنك تو علّت ندارے در میان و آن فراغت هست نور دیدگان و آن دو عالم را غرضشان كور كرد و علمرا علّت كر و ظالم كند جهل را بیملتی عالم كند و علم و علم حند و علم را علت كر و ظالم كند

⁽آلام) ABI, Bul. زگنتار (آلام) . رنج علّت A (آلام) . زگفتار (آلام) .

^{(「}YET) After this verse Bul. adds:

آنچنین که یك حكایت كردهاند ، گوشرا پند عنایت كردهاند (۲۷٤۱) ABL Bul. و for و (۲۷٤۱) ABL Bul.

[.] آن چراغت L .از فراغت TY٥٠١)

^{([}Yof) A 225 bis. 1) of for 55.

البسس از تلبسس از تُست ای غوی و که چو روبه سوی دُنبه میدوی نیست از ابلیس از تُست ای غوی و که چو روبه سوی دُنبه میدوی چونك در سبزه ببینی دنبه را و دام باشد این ندانی تو چرا زان ندانی کت زدانش دُور کرد و میل دنبه چنم و عقلت کور کرد حُبُّك آلاً شیا آ یُعیک یُصِم و نقشک آلسودا جَنَّ لا تَغَیّصِم و کون تو که بر من منه گرا میرن و من زبد بیسزارم و از حرص و کون من بدی کردم پشیمانم هنوز و انتظار تا شیم آید بروز متهم متهم گشتم میان خلق من و فعل خود بر من بهد هر مرد و زن گرا بیچاره آگرچه گرسنه است و متهم باشد که او در طنطنه است از نوت و فن از ضعینی چون نداند راه رفت و خلق گوید نُخهه است از نوت و فن

باز الحاح كردن معاويه ابليسرا،

راست گوتا ط رقی از چنگ من ، داد سوے راستی میخواندت راست گوتا ط رقی از چنگ من ، مکر نشاند غبار جنگ من گفت چون دانی دروغ و راسترا ، اے خیال اندیش پُسر اندیشها گفت پیغمبر نشانی داده است ، قلب و نیکورا یمک بنهاده است گفته است آلگذب ریب فی آلفگوب ، گفت الصدق طهانین طروب

⁽۲۷۲۲) BDL ادنی. (۲۷۲۴) AL Bul. om. منا

⁽۲۷۲٤) Bul. يعمى و يصم , and so L in marg. L خبط for جنت.

⁽۲۷۲۰) A گؤگر (۲۷۲۱) After this verse L adds:

هم امیدی می پژم با درد و سوز • تا مگر این دّی مَهُم گردد نموز بر امید آن ماندهام بس روزگار • کاین زمستانرا بود شاید بهار :Bul. adda .جون نتاند AB Bul. .

[.] باز جستن معاویه حقیقت غرض را از ابلیس Heading: Bul.

^{(「}YTI) Written in marg. D, app. by the original hand.

[.] يىغامبر ABD (۲۷۲۲)

ناليدن معاويه بجضرت حق تعالى از ابليس و نصرت خواستن،

این حدیث همچو دودست ای اله . دست گیر ار نه گلیمسم شد سیاه من بحبت بسر نیساتم با بلیس ، کوست فنه هر شریف و هر خسیس آدمی چه عَلَم آلاً شما بگست ، در تگ چون برق این سگ بی نگست از بهشت انداختش بر روی خاك ، چون سَمك در شصت اوشد زآن یماك از بهشت انداختش بر روی خاك ، چون سَمك در شصت اوشد زآن یماك اندرون هسر حدیث او شرست ، صد هزاران یحر در وی مُضبَرست اندرون هسر حدیث او شرست ، صد هزاران یحر در وی مُضبَرست مردئ مردان بسندد در نفس ، در زن و در مرد افروزد هوس ای بلیس خاق سوز فننه جسو ، بر یجیم بسدار کودی راست گو

باز تقرير ابليس تلبيس خودرا،

گفت هر مردی که باشد بدگان و نشود او راسترا با صد نشان درونی که خیال اندیش شد و چون دلیل آری خیالش بیش شد چون دلیل آری خیالش بیش شد چون سخن در وی رود علّت شود و نبیخ غازی دزدرا آلت شود به بیس جواب او سکونت و سکون و هست با ابله سخن گفتت جنون تو زمن با حق چه نالی ای سلیم و تو بنال از شرِّ آن نفس لیم تو خوری حلول نرا دُمَل شود و نبال با گیسرد طبع نو مُخَمَّل شود

Heading: L om.

این مگ کرتکست L Bul. کست for بکست for بکشت L Bul. کو . آدمی کو

[.] از سياك AB Bul. جون سياك D عبد I، Bul. از سياك AB المست

⁽۲۲۱۰) 1) فسونشرا شكى (۲۲۱۴) After this yorse L adds:

زآنك حبّ در بگنبد با منی * مین غرض را در میان نه بی فنی (آنك حبّ در بگنبد با منی * مین غرض را در میان نه بی فنی

تو زحق ترس و زحق جو قطع نفس ۴ گــر تو از شرّش باندستی بجیس دمّل for دنیل Bul. درگر

او مرا غداز کرد و راستگو ه تما بگویم زشت کو و خوب کو ۱۹۰۰ من گوام بسر گوا زندان مجاست ه اهل زندان نیستم اینزد گواست هرکجها بینه من دایه وال میسوه دار ه تربیتها میکنه من دایه وال هرکجها بینم درخت تلیخ و خشک ه می بسرم نا وا رهد از پشک مشک خشک گوید باغبان را کاسه فتی ه مر مرا چه می بری سر بی خطا باغبان گوید خش ای زشت خو ه بس نباشد خشکی تو جُرمِ تو باغبان گوید راستم من کار نیسم ه تو چرا بی جرم می بسری پیسم باغبان گوید راستم من کار نیسم ه تو چرا بی جرم می بسری پیسم باغبان گوید راستم من کار نیسم ه تو چرا بی جرم می بستری پیسم باغبان گوید راستم من کار نیسم ه تو چرا بی جرم می بستری پیسم باغبان گوید راستم و اگر مسعودیی ه کاشکی کر بودیی تر بودیی باغبان گوید اگر مسعودیی ه کاشکی کر بودیی آخشتی باغبان باغبان و با درخت خوش نبوده وصل تو می باند را با خوشی وصلت کند ه آن خوشی اند ر نهادش بر زند

عنف كردن معاويه با ابليس،

ای راهزن مجت مگو . مر نسرا ره نیست در من ره مجو ره در است در من ره مجو ره رفت و من غسرب و تاجسرم ، هر لباساتی که آری کی خسرم گرد رخت من مگسرد از کافسری ، نو نهٔ رخت کسی را مشسری مشسست و فن مشسست نا چه دارد این حسود انسدر کدو . ای خسدا فریساد مارا زبن عدو تا چه دارد این حسود انسدر کدو . در رباید از من این رهزن نبسد

[.] يزدان گواست .Bul (٢٦٩٠)

[.] من برم من تأ رهد .AB Bul (٢٦٩٢)

ای فتا .اه (۱۹۹۳)

[.] یس نباشد . Bul . ای زشترو L (۲۲۹۱)

⁽۲۲۹۷) BD سنة and أغشته آ.

⁽۲۹۹۹) D شاخ تر, corr. in marg.

باز جواب گنتن ابلیس معاویه را ،

گفت ابلیس گشای این عَشدرا ، من بِحَکّم قلبرا و نشدرا امتحان شیسر و کلم کرد حق . امتحان نفید و قلم کرد حق قلسرا من كى سيه روكرده م ميسرف ام قيست او كرده امر ٢١٧٥ نيڪولنرا رهنابي مي کسم و شاخهاے خشكرا بسر ميكنم این علفها مینهم از بهر چیست . تا پدید آید که حیوان جنس کیست گرگه از آهو چــو زایــد کودکی . هست در گرگیــش و آهویی شکی تو گیاه و استخوان پیشش بریسز . تا کلامین سو کند او گام تیسز گـر بسوی استخوان آبد سگست . ورکیا خواهـد بنین آمو رگست ۲۱۰ قهر و لطغی جنت شد با همکره زاد از این هر دو جهانی خیر و شر تو گیاه و استخوان را عرضه کن . قوت ننس و قوت جان را عرضه کن گر غذای نفس جوید ابترست ، ور غذای روح خواهد سرورست گرکند او خدمت نن هست خسر ۱۰ ور رود در بحر جان یابد گهسر گرچه این دو مختلف خیر و شرنــد . لیك این هر دو یك ڪار اندرند ١٦٨٠ انبيا طاعات عرضه ميكننده دشمنان شهوات عرضه ميكنند نيكرا چون بد كنم يزدان نِيم . داعيم من خالق ايشان نيم خوبرا من زشت سازم رب نه ام . زشت را و خوب را آیبنه امر سوخت هندو آینه ای دردرا ، کین سیمرو میماید مسردرا

ال الاعلام ال

مر بدانرا پیشوایی میکتم: In the second hemistich it has: مر بدانرا پیشوایی میکتم: After this verse L adds:

نیکوانــرا رهنمای و مامنم ۰ شاخهای خشكرا بر میکنم و آهویش شکی A گرگی از آهو چو زاید ور سگی I (۲۲۷۷) . کی حیوان D (۲۲۷۱) . جهان B Bul. هدیگر D با یکدگر B از (۲۲۸۰) . و آهو بی شکی از (۲۲۸۰) . و آهو بی شکی (۲۲۱۲) . و آهو بی شکی (۲۲۸۲)

گشت آیینه گناه از من نبود ۴ جرم اورا نه که روی من زدود

باز تقریر کردن معاویه با ابلیس مکر اورا'

گفت امیر اوراک اینها راسنست . لبك بخش تو ازینها كاسنست صد هزاران را چو من نو ره زدی . خُنـره کردی در خزینه آمـدی آنش و ننطی نسوزی جاره نیست و کیست کر دست تو جامهاش یاره نیست ۲۵۰۰ طبعت ای آنش چو سوزانیدنیست . تــا نسوزانی تو چیزی چاره نیست لعنت این باشد که سوزانت کند ، اوستاد جملهٔ دردانت کند بـا خــدا گنتی شنیدی رُو برُو . من چه باشم پیش مکرت ای عــدو معرفتهای تو چون بانگ صفیر ، بانگ ِ مرغانست لیکن مرغگیسر صد هزارات مرغرا آن ره زدست و مسرغ غِسره کآشنایی آمدست -۲۱۱ در هوا چون بشنود بانگ صغیر ، از هوا آید شود اینجا اسیر قوم نُوح از مكير نو در نوحهاند . دل كباب و سينه شرحه شرحهاند عادرا تو باد دادے در جهان ، در فگدی در عداب و اندمار، از تو بود آن سنگسار قوم ِ لُوط . در سیاهآب زنو خوردنــد غُوط مغمن نمرود از تو آسد ریخته و ای هزاران فتنها انگیعت ٢٦٦٠ عَمْلِ فُسرعُونَ ذَكِئُ فَيْلُسُوفَ . كُورَ كُشُتُ از تُو نَيَابِيدُ او وَفُوفَ بُو لَهَبُ هِم از تو نا اهلي شه ، بُو ٱنْحُكُم هِم از نو بُو جَهْلي شه ع ای بریت شطرنج بهبر بادرا ، مات کرده صد هزار استادرا ای زفرین بندهای مشکلت . سوخت دلما سِبه کشت دلت بحــر مڪري نو خلايف قـطــرهُ ۽ نو چو کوهي وين سليمان ذرّهُ ٢٦٧٠ كي رهد از مكر تو اى مختصم ، غـرق طوف انهم إلا مَنْ عُصِم بس ستارهٔ سعمد از تو محترق . بس سپاه و جمع از تو منترق

مات کردند D (۲۲۱۲) D om. j before و مادرا چون باد D (۲۲۱۲) مات کردند (۲۲۱۲) D om. . و ملیان (۲۲۱۲) مات کردند (۲۲۱۲) مات کردن

اصل نقدش داد ولطف و مخشش است ، قهر بر وی چون غباری از غش است از برای لطف عالمرا بساخت ، ذرّهارا آفتاب او نواخت فُرِقت از قهرش أكر آبستناست . بهمر قدر وصل او دانستناست تما دهد جان را فراقش كوشمال . جان بداند قدر ابام وصال ٢٦٢٠ كنت پيفمبركه حتى فرمود است . قصدِ من از خلق احسان بودهاست آفریدم تا زمن سودی کنند ، تا زشهدم دست آلودے کنند نی بسرای آنك تا سودی كنم و وز برهنه من قبایی بسر گنم چند روزی که زپیشم رانهاست . چشم من در روی خوبش مانهاست کر چنان رویی چنین قهر ای عجب . هــرکسی مشغول گشته در سبب ٢٦٤٠ من سببرا ننگرم كآن حادثست . زآنك حادث حادثي را باعثاست لطني سابق را نظاره فكسم . هرجه آن حادث دو پاره فكسم ترای سجم از حسد گیرم ک بود . آن حسد از عشق خیزد نه از حجود هــر حسد از دوستی خیزد یتین . که شود بــا دوست غیری همنشین هست شرط دوستی غیرت بنزی ، همچو شرط عطسه گفتن دیر زی ۲۹۵ چونك بر نطعش جُزين بـازى نبود . گفت بازى كن چه دانم در فــزود آن یکی بازی که بُد من باختم . خویشتن را در بـلا از ماختم در بــلا هر مـــــچنم لــــذّات و و مــان وم مــان وم مــان و چون رهاند خویشتن را ای سَرَه . هیچ کس در شش جهت از شش دَرَه جُزُو شش از كُلِّ شش چون وا رهد . خاصة كه بی چون مرورا كر بهد ١٦٥٠ هرکه در شش او درون آتشاست . اوش بژهاندکه خـلّاق ششاست خود آگــرکفرست و گُر ابان او . دست. اف حضرنست و آن او

[.] بر سودی تنم L . من سودی کم A (۱۹۲۷) . پیغامبر ABDL (۱۹۲۹).

بعد از عطسه A له (٢٦٤٤) اين حسد L Bnl. بعد از عطسه A

در شردره ((۱۳۱۹) که من بد یاختم B (۱۳۱۹).

[.]خاصه کی B (۱۶۲۱)

عَجُلُوا اَلطَاعاتِ قَبْلَ اَلْفُوت گفت ، مصطفی چون دُرِ معنی می بسند گفت نی نی این غرض نبود تسرا ، که بخیرے رونسا باشی مسم ۱۳۱۰ دزد آید از نهان در مسکنم ، گویدر که پاسسانی میکن من کجا بساور کنم آن دزدرا ، دزدگی داند نواب و مُسرَّد

باز جوابگنتن ابلیس معاویهرا '

ره که .جواب گفتن معاویه ابلیس را :Before this verse A has the heading) . این دزدرا Bul. (۲۹۱۹) . در بهان ۸ (۲۹۱۹)

دوم بار از خر افگندن ابلیس معاویهرا و روپوش کردن Heading: Bul. has

^{(「}TIV) A L Joi. After this verse L has v. FTF.

[.] گاهواره ام که A (۲۶۲۷) . بر ما میگذاد را (۲۶۲۱)

[.] بسته کی گردید I (۲۶۴۰) . از کی خوردم A (۲۱۲۸)

ره این جهان بازیگهست و مرگه شب . بازگردی کیسه خالی پُسر تعب کسبِ دین عشقست و جذب اندرون • قابلیّت نورِ حقرا ای حروب کسبِ فانی خواهدت این نفسِ خس ، چند کسب خس کنی بگذار بس نفسِ خس گر جویدت کسب شریف ، حیله و مکسری بود آنرا ردیف

بيداركردن ابليس معاويه را رضى الله عنه كه خيز وقت نماز است،

در خبر آمد که آن معاویه ، خنته بد در قصر در یك زاویه است قصررا از اندرون در بسته بود ، کز زیارتهای مسردمر خسته بود ناگهان مسردی ورا بیدار کرد ، چشم چون بگشاد پنهان گشت مسرد گشت اسدر قصر کسرا ره نبود ، کیست کین گستاخی و جرأت نمود کرد برگشت و طلب کرد آن زمان ، تبا بیابد زآن نهان گشته نشان از پس، در مُدْیِری را دید کو ، در در و پسرده نهان میکسرد رو از پس، در مُدْیِری را دید کو ، در در و پسرده نهان میکسرد رو گشت قی تو کیستی نام تو چیست ، گفت نام فساش ابلیس، شنیست گفت بیدارم چسرا کردے بیجد ، راست گو با من مگو بر عکس و ضِد

ازخر فگندن ابلیس معاویهرا رضی الله عنه و روپوش و بهانه کردن و جوابگنتن معاویه اورا '

گفت هنگام نماز آخـر رسیـد . سوی مسجـد زود میبایـد دویــد

⁽ C.) After this verse L adds:

سوی خانه کمور ثنها مانده ۱۰ یا فغان وا حسرتا بر خوانده (۲٦٠١) Bul. ماوراً ردیف Bul. (۲٦٠٤) منور حق دان ای حرون (۲٦٠٤) A Bul. در خبر آمد که خال مومنان « خنته بد در قصر بر بستر ستان and so D in marg. and L L has معان در قصر عود خنه ستان هان عالم

[.]در پس برده .Bul. در در برده A .او پس در .Bul. در در برده

[.] بر عكن ضد A .بر من مكو Heading: L om. AB Bul. افكندن After كردن Bul. has اندر رميد . (۲٦۱۱) Bul. موطول مناظرهٔ ايشان

٢٥٨ پيش خويشات باش چون آطاره م بسر منه كامل زن ار مها جُــزُورا ازكُلُ خود پرهيز چيست . بــا مخــالف اين همــه آميز چيسـ جنسرا بین نوع گشته در رَوش . غَیْبها بین عَیْن گشت. در زَرِههٔ نا چو زن عشوه خری ای بی خرد . از دروغ و عشوه کی بابی مد چابلوس و لنظ شیرین و فریب **. میستمانی مینهوی چون زر بجید** ۲۰۸۰ مسر تسرا دشنام و سیلی شهان ، بهتر آید از شنای کمسرهان صَغْمِ شاهان خور مخور شهم خسان . تــاکس گردی رانسـال کسان زآنك ازیشان دولت و خلعت رسد . در بناه روح جار گردد جس هرکجا بینی برهنه و بینول و دانك او بگریختست از اوست تا جنان گردد که میخواهد دلش . آن دل کور بد بی حاصل م ۲۰۹۰گر جنان گفتی که اُستــا خواستی . خوبــشرا و خوبــشرا آراستی هرکه از است.اگربــزد در جهان . او زدولت میگربزد این بدان ببشهٔ آموخی در کسب نن . جنگ انـدر ببشهٔ دینی بزن در جهان پوشیان گشتی و غنی . جون بروین آبی ازینجا جون کن پیشهٔ آموز کاندر آخرت . اندر آید دخل کسب مغنرت ٢٥١٥ آن جهان شهريست بُر بازار وكسب و تا نينداري كه كسب اينجاست حسد حق تعالى گفت كين كسب جهان . پيش آن كسباست لعب كودكان همچو آن طنلی که بر طنلی تند . شکل صحبت کُن مساسی میک کودکان سازند در بازی دکات ، سود نبود جز که تعبیب زمان شب شود در خانه آید گرسنه ، کودکان رفته بانده یك تند

دروغ عشوه .Eul. (۱۳۸۸) له (۱۳۸۸) اله Bul. دروغ عشوه .

[.] چون زن A . و شیرین A . لطف شیرین D (۲۰۸۹)

ر (۲۰۸۷) ABL Bul. و دولت (۲۰۸۸) ، خلعت و دولت (۲۰۸۸) ، ما

[.] این for او A (۱۳۰۱) . خویش را و خلق را L . اوسنا D (۱۳۹۰)

[.]شکل میری را اساسی میکند I (۲۰۹۷)

⁽۱۹۹۱) م عناد.

آنش شهوت که شعله مازدی و سبزهٔ نقسوت شد و نور هُدی آئش، خشم از شما هم حلم شـد . ظلمت جهل از شما هم علم شــد آنش حسرص از شا ایشار شد . وآن حسد چون خار بد گلزار شد چون شا این جملهٔ آنشهای خویش . بهر حی کشنید جمل بیش بیش ٢٠١٠ نفس نــارى را چو باغى ساختيــد . انــدرو تخــم وفــا انــداختيــد بلبلان ذكر و نسيح اندرو . خوش سرايان در چين بر طرفي جو داعی حق را اجابت کردهاید . در جعیم نفس آب آوردهاید دوزخ ما نسیز دم حق شما . سبزه گشت و گلشن و برگ و نوا چیست احسان را مکافات ای پسر . لطف و احسان و ثواب معتبر ٢٥٠٠ ني شما گفتيسد ما قُربانييم ، پيش اوصاف بف ما فانييم مًا أكر فسلاش وكسر ديوانـهايم . مستِّ آن سـاني و آن پيمانـهايم بسر خط و فرمان او سسر منهم ، جان شيرين را گِروگان مادهم تا خیال دوست در اسـرار ماست . چاکری و جانسپاری ڪار ماست هـركجـا شمع بـ لا افروخننـ ، صد هزاران جان عاشف سوخند ٢٠٧٠ عاشف اني كز درون خانه اند ، شمع روى باررا بروانه اند ای دل آنجا رَوکه با تو روشناند ، وز بلاها مر زرا جون حوشند . در میان جارن تــرا جا میکنــد . تا نرا پُــر باد، جون جای کنند در میان جان ایشان خانه گیر . در فلك خانه كن اى بدر مُنير چون عطارد دُفتر دل مل كنند . ناكه بسر نو سرّها پداكنند

از om. ال ا الاحرا) L .از .mo L (۱۲۰۱)

⁽folt) in I. vv. folt_o and vv. foll_Y are transposed.

[.] آوردهاند (1 . کردهاند (۱ (۲۰۲۷) . بر طرف او ۸ (۲۰۲۱)

[.] corr. above. جیست احمان و مکافات ۸ (۲۰۱۹) .وگر for اگر Bul. (۲۰۷۱)

⁽۲۵۲۲) Bul. ماست (۲۵۲۱) After this verse Bul. adds:

بر جنایات مهاسا میکنند ۰ در میان جان ترا جا میکند

در for زآن (۲۰۲۱) L om. Bul. در.

قلعه سلطان عمارت میکند و لیك دعوی إمارت میکند گشته یاغی تا که ملک او بود و عاقبت خود قلعه سلطانی شود مؤمن آن قلعه بسرای پادشاه و میکند معمور نه از بهسر جاه زشت گوید اک شم زشت آفرین و قادری بر خوب و بسر زشت مهین خوب گوید ای شم حسن و بها و پاک گردانیدیم از عیمها

وصیّت کردن پیغامبر صلّی اللّه علیه وسلّم مر آن بیماررا و دعا آموزیدنش'

گفت پیغیبر مسر آن بیماررا و این بگو کای سهلگن دشواررا آنسا فے دار مُنسانا حَسن و آیسا فے دار مُنسانا حَسن راورا بر ما چو بُستان کن لطیف و مَنزل ما خود تو باشی ای شریف مؤمنان در حشر گویند ای مَلَك و فی که دوزخ بود رام مشترک مومن و کافر برو یابدگذار و ما ندیدیم اندرین رو دود و نار نک بهشت و بسارگام اینی و پس کجا بود آن گذرگام دنی پس مَلک گوید که آن روضهٔ خُضر و که فلان جا دیناید اندر گذر دوزخ آن بود و سیاستگاه سخت و برشما شد باغ و بُستان و درخت چون شما این نفس دوزخ تویرا و آنشی گیبر فننه جو کرا جهدها کردید و او شد پُر صفا و ناررا گشتید از بهدر حدا

Heading: Suppl. in marg. D.

(۲۰۵۹) L بر زشت و بر خوب رمیین . (۲۰۵۰) After this verse L adds:

حمد لك والشكر لك يا ذا المنن * قادري و ناظري برحال موسى

اى تو بر هر بادشاهي بادشاه ، كارسازى يعلى الله ما يشا

قلعة سلطان L قلعة B . باغ الطان L . قلعة

[.] دود و تار D. بدو یابد A (۲۰۰۰)

[.]بستان درخت A (۲۰۵۸) D om.

هيج نگشد نفسرا جز يظلٌ بيسر . دامن آن نفسكُ شرا سنت كير چون بگری سخت آن نوفیق هوست . در نو هر فؤت که آید جذب اوست ٢٥٠٠ مـا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ راستَ دان . هرچه كارد جان بود از جان جلن دست گیرنسان وَیّست و بُسردبسار . دَم بسدّم آن دَم ازو امّسد دار نیست غمر کر دیسر ہی او مانے ، دیرگ پر و سختگ پرش خوانے ديسر گيرد سخت گيرد رحمنش ، يكتمت غايب ندارد حضرتش كر نو خوافى شرح ابن وصل و ولا . از ســبر انديشه ميخوان وَٱلْضَعَى ٢٥٠٥ ور تو گويي هر بَديها از وَيست . ليك أن نقصان فضل أو كَيست این بدی دادن کمال اوست هر و من مشالی گویت اے محتشم کـرد نقّـاشي دوگونـه نقشهـا . نقشهـای صاف و نقشي بي صفــاً نقش یوسف کرد و حُور خوش سرشت ، نقت عفریتان و ابلیسان زشت هـر دوگونـه نقش اُستادئ اوست . زشتی او نیست آن رادئ اوست ٢٠٥١ زشترا در غايت زشتي كنيد . جملة زشنبها بگِردش بر نسيد تا كمال دانشش يدا شود ، مُنكر أساديّ سرسوا شود ور نداند زشت کردن نافصاست . زین سبب خلّاق گبر و مُخاصاست یس ازین رُو کر و ایان شاهد اند ، بسر خداوندیش هر دو ساحد اند لیك مؤمن دان که طّوعًا ساجدست ، زآنك جویاے رضا و قاصدست ۲۰۱۰ هست گـرهـا گر هم پردان پرست ، لبك قصد او مرادی دیگرست

[.]هرچه دارد جان ۱۱ (۲۰۴۰) .اومید B . بر دبار for کردگار ۱۱ (۲۱ م)

⁽¹⁹⁷⁷⁾ In Bul. vv. ToTT and ToTT are transposed.

ور تو خواهی .AB Bul (۲۰۲۱) . نگر دد حضر ش (۱ (۲۰۲۱)

[.] نقش بی صفا ۱۰۹۳ (۲۰۴۷) . آن بدی AB Bul. نقش بی صفا

[.] کرد و خوب و خوش سرشت .Bul. (Fot.) After this verse L adds: خوبرا در غایت خوبی کند * حسن عالم چاشنی از وی چند

⁽۲۰۱۲) اگير و for کودن n (۲۰۱۲)

are transposed. اجد اند and عامد اند are transposed.

راد .Bul. مراد .

آنه ، زد شب بکشت دیگران ، باد آنش را بکشت او بسران چشم بندے بود لعنت دیــورا . تا زیان خصم دیــد آن ریورا لعنت این باشد که کژبینش کند . حاسد و خودبین و پُرکینش کند تا نداند که هـ رآنك كرد بد ، عاقبت باز آبد و بسر وى زند ۲۰۱۰ جملیهٔ فرزین بندها بینید بعکس و مات بر وی گردد و نقصان و وکس زآنك او كر هيج بيند خويت را . مُهلك و ناسور بيند ريش را درد خیزد زین چنین دیدن درون . درد اورا ان حجاب آرد برون. نا نگیرد مادران را درد زه و طنل در زادن نهاید هیج ره این امانت در دل و دل حاملهست و ایری نصیحتها مثال قابلهست. ۲۰۲۰ قابله گوید که زن را درد نیست و درد باید درد کودك را رهیست. آنك او بى درد باشد رەزنست . زآنك بى دردى آنا آنْحُن گننست آرس انا بی وقت گفتن لعنت است و آرس انا در وقت گفتن رحمست. آن انا منصور رحمت شد یثین . آرس انا فرعور کلفت شد ببین. لاجرم مرغ به منگامرا و سر بریدن واجبست اعلامرا ٢٠٥٠ سر بريدن چيست گُشت ننسرا . در جهاد و ترك گنتن ننسرا آنجنانك ، نب شي كـردم بـركني . نا كه يابـد او زكُنتن ابني برگنی دندان پُسر زهسری زمار . نا رهد مسار از بلاے سنگسار

[.]باد سوی کشت او کردش روان I. بر آن D .را .m. از (۲۰۱۱)

^{([}o | [] After this werse L adds:

چون زیان جان او شد ریو او ۰ گویی آدم بود دیو دیو او . باز آید و با خود کند L . آنکو بد کند L .بداند BD (۲۰۱۹)

رَآنَك گر او .AL Bul (۲۰۱۹) . نقصان و مكن L .نقصان وكن AD (۲۰۱۰)

⁽۲۰۱۲) A از جبين A (۲۰۲۱) انای for اناک for اناک با for اناک اناک با اناک اناک با ا

[.] بر زهری مار D . بر زهر A (۲۰۲۷) . در جهاد و ترك كردن امس را L (۲۰۲۰)

.rst چون دو دِل شد موسی اندر کار ِ ما **ه گاه خ**صمِ ماست و گاهی یارِ ما خشمش آنش میزند در رخت ما ، حلمش اِسپر مسود پسش بالا کی بود که حلم گردد خشم نیسز . نیست این نادر زلطنت ای عزیز مدے حاضر وحشتست از بھر این ، نام موسی میسرم قاصد چنین ورنه موسی کی روا دارد که من . پیش تو ساد آورمر از هیج نب والمعدد ما بشكست صد بار و هزار . عصد تو چوت كوه ثابت بر قرار عهد ما کاه و بهر بادی زبون ، عهد نوکو، و زصد که م فزون حتی آن فوّت که بر تلوین ِ ما . رحمتی کن اے امہر لونہا خویش را دیدیم و رسوایئ خویث . امتحان ما مکن ای شاه بیث نا فضیحتهای دیگروا نهان ، کرده باشی ای گریم مستعان ۲۰۰۰ بیحدی تو در جمال و درکمال . درکری ما بیحدیم و در ضلال بىحدى خويىش بكمار اى كريم . بسرك دئ بىحد، مُشتى لئيسم هین که از تقطیع ما یك تار ماند . مصــر بودیم و یکی دبوار مانــد البنيه البنية اے خدبوء نا نگردد شادكلي جان ديو بهر ما نی بهــر آن لطف تُغُست ، که تو کردی گیرهان را بازُجُست ۲۰۰۰ چون نمودی قدرتت بنسای رح . ای نهاده رجمها در کمه و شحم این دعا گر خثم افزاید نیرا . نو دعا نعلیم فرما مهنرا آنجان كآم بيغشاد از بهشت . رجعش دادى كه رَست از ديو زشت دیــو ڪه بُوَد کو زآدم بگــذرد . بر چنین نطعی ازو بازی بــرد در حنیت نفع آدر شد مه ، لعنت حاسد شده آن دَمْدَه ۲۰۱۰ بازیی دید و دو صد بازی ندیـد . پـس ستون، خانـهٔ خودرا بُریـد

and so Bnl., which has شهر بنز BDL . شهر بنز BDL . مثم او رد میکد تبر بلا BDL . مثر الله (۲٤٩١) . مثر تبز (۲٤٩١) . خثم تبز (۲٤٩٢) . مثرهانرا AD om. B . شاه کلّی L (۲۰۰۱) . یکبار ماند A (۲۰۰۱)

[.] كي بود A (٢٥٠٨) . شم و كم يا . شم كم A . بنها ال

نیك كردند و بجمای خوبسش بود . سهلتسر باشد زآنش رنج دود حد ندارد وصف رنج آن جهان . سهل باشد رنج دنيا بيش آن اے خناک آنکو جھادی میکند ، بر بدن زجری و دادی میکند تا زرنیج انجهانی و رحد ، بر خود این رنج عبادت و بهد ٢٤٧٠ من هي گنتم كه يا رب آن عذاب ، هم درين عالم بران بر من شهاب نـا در آن عالم فراغت باشـدم . در جنین درخواست حلق مهزدم این جنیت رنجوریی بیسدام شد ، جان من از رنیج بیآرام شد مانےام از ذکر وز اورادِ خُود . بیخبر گشتم زخویش و نیک و بد گر نی دیدم کنون من روی نو . اے خبست وی مبارك بوي نو الله عشدم ان بند من يكبارگي و كرديم شاهان اين غيدوارگي گفت فَی فی این دعا دیگــر مکُن . بر مکّن نو خویشرا از بیخ و بُن نو چه طاقت داری ای مور نثرند . که نهد بر تو چنان کوم بلند گفت توبه کردم ای سلطان که من . از سر جَلْدی نـه لافم هیج فر این جهان تیهاست و تو موسی و ما ه از گنیه دیر نیبه مانیات مستبلا ۲۶۸۰ سالها ره میرویم و دم اخیسر . همچنان در منزل اؤل اسیسر مر دل موسى زما راض بُدى ، تيمرا راه و كران بيدا شدى ور بگل بیسزار بودی او زما . کمی رسیدی خوانمان هیج از سا کی زسنگی چشمها جوشان شدی . در بیابانمان امان جان شدی بل بجای خوان خود آنش آمدی . اندرین منزل لَهَب بر ما زدی

این عذاب A (۲٤٧٥) دریا A (۲٤٧٥).

[.]خوی تو L مبارك روی تو A (۲٤٧٩) . و از اوراد . له ABL Bul. مبارك روی تو A

[.] جو طاقت ۸ (۲٤۸۱) Bul. زين دعا . (۲٤۸۱)

^{(「}LAO) After this yerse L Bul. add (and so B in marg.):

قوم موسی راه میهیمودمانید ۴ آخر اندر گام اوّل بوده اند

رسیدی نان و خوان Bul (۲٤۸۲) . و . مص ۸ (۲٤۸۲)

[.] امان جان بدی L .جوشان بدی Bul.

سوی سوراخی که نامش گوشهاست . تا بباغ جان که میوهاش هوشهاست شاهرام بساغ جانها شسرع اوست . باغ و بُستانههای عالم فسرع اوست . دود نجْدری نَحْتَهَا ٱلْأَنْهَار خوان ۲٤٠٥ اصل و سرچشمهٔ خوشی آنست آن . زود نجْدری نَحْتَهَا ٱلْآنْهَار خوان

تنمَّة نصيحت رسول صلَّى اللَّه عليه وسلَّم بباررا،

گفت پیغببر مسرآن بیماررا ، چون عادت کرد بار زاررا که مگر نوعی دعایی کرد ، از جهالت زهربایی خورد ، بیاد آور چه دعا می گفت ، چون زمیر نفس می آشفت گفت بادم نیست الا همتی ، دار با من بادم آید ساعتی گفت بادم نور بخش مصطفا ، پیش خاطبر آمد اورا آن دعا همت پیغببر روشن که ، پیش خاطبر آمد اورا آن دعا نافت زآن روزن که از دل تا دلست ، روشنی که فرق حق و باطلست کفت اینک بادم آمد اک رسول ، آن دعا که گفتهام من بو آلفصول چون گرفتار گنه میآمیم ، غرقه دست اندر حشایش میزدم مضطرب میگفتیم و چاره نبود ، بند مخران را از عذاب بس شدید مضطرب میگفتیم و چاره نبود ، بند مخرکیم بود و قفل نائشود نی مفام صبر و نه راه گریز ، نی امید توبه نی جای سنین نی مفام صبر و نه راه گریز ، نی امید توبه نی جای سنین از خطر هاروت و چو ماروت از حزن ، آه میکردم که ای خلاق من از خطر هاروت و ماروت آشکار ، چاو بابل را بکردند اخیار

[.]و .Bul. om (۲٤٥٤) عبوش Bul. om .

[.] آنست و آن Bul. و آن . A Bul. آنست

[.] بيغامبر الافكار (٢٤٥٦) ان رنجوررا Heading: Bul.

[.] ياد آيد B (٢٤٥٩) . زهر نابي B .زهر، بالي ال

[.] و . در . (۲٤٦٠) لا دلت لا (۲٤٦٢) . پيغامبر (۲٤٦٥) A om. و

آنجا کشند A (۲٤٧٠).

هجو موشی هــر طرف سوراخ کرد . چونك نورش راند از دَرگنت بَرْد چونك سوى دشت و نورش ره نبود . هم در آن ظُلْمات جهدى مى نمود کر خدایش پسر دهد پسر خرد . برهد از موشی و چون مرغان پسرد ۲٤٢٥ ور نجويد بر بماند زير خاك ، ناأميد از رفتن رام سماك علم گنتاری که آن بی جان بود . عاشی رُوی خرب داران بود گرَجه باشد وقت بجث علم زَفْت ، جون خریدارش نباشد مُرد و رفت مفترئ من خدايست او مرا . ويكفد بالاك الله أشاترت خونبهای من جمال ذو آنجلال و خونبهاے خود خورم کسب حلال این خریداران منلسرا بهل . چه خریداری کند یکمشی کل كِل عنور كِل رَا مخسر كِل رَا مجو . زآنك كِلخوارست دايم زردْرُو دل بخور نا دایما باش جوارن ، از نجلّی جهروات جون ارغوان یا رب این بخشش نه حدّ کار ماست . لطف تو لطف خفیرا خود سزاست دست گیر از دست ما مآرا بخر . پردهرا بسر دار و پردهٔ سا مدّر ٢٤٤٠ باز خبر مارا ازين نفس بليد . كاردش تا استخوان ما رسيد از جو ما بیجارگان این بند سخت . کی گشاہد ای شه بی تاج و نخت آین جنین قال گران را ای وَدود . که نواند جزکه فضل تو گشود ما زخود سوی تو گردانیسم سَر ، چون توس از ما بما نزدیکتسر این دعا هر بخشش و نعلیم نُست . گرنه در گلخن گلستان از چه رُست ۲۱۰ در میان خون و روده فهم و عقل . جز زیاکرام تو نتوان کرد نقل از دو پارهٔ پیمه این نور روان ، موج ِ نورش میزند بسر آسمان گوشت پاره که زبان آمد ازو ، میرود سیلاب حکمت هجو جو

آن يُر خود L يرّى خود B (٢٤٢١) B. و Bul. om. و . (٢٤٢١)

⁽الوميد and مخور are transposed. ال اوميد are transposed.

ورنه در گلخن .L Bul (۲٤٤٦) دل بخر L Bul.

[.] ميدود .Bul. تأكيان . (٢٤٥١) Bul. ميدود

جون زشُوی، اوّلش کودك بود . يهـ ر و کُلّ خاطرش آنجــا رود دُور شو تا است نشدارد لكد . شمر اسب توسيم بسر تو زيد ۱٤۱۰ هـای هویی کرد شیخ و باز رانـد ه کودکان را باز سوی خویش خوانـد باز بانگش کرد آن سایل بیا ، یك سؤالم ماند اے شام کیا باز راند این سو بگو زوتر چه بود . که زمیدان آن بَچَ گویم ربود گفت ای شه با چنین عقل و ادب . این چه شَیْدست این چه فعلست ای عجب نو ورای عنل کُلّی در بیان . آنتابی در جنون چونی نهان الله این اوباش رأی موزند . تا درین شهر خودم قاضی کنند دفع فاگفتم مسرا گفتند فی ، نیست چوت نو عالمی صاحب فنی بـ آوجود نو حــرامست و خبیث . که کم از نو در فضا گوید حدیث در شربعت نیست دستوری که ما . کمتر از تو شه کسیم و پیشوا زین ضرورت گیج و دیوان شدم . لیك در باطن همآنم که بُـدم ١٤٠٠ عقل من كنجست و من ويرانه أم • كنج أكسر بيدا كنم ديوانه أم اوست دیوانه که دیوانه نشد هٔ این عسررا دید و در خانه نشد دانش من جوهر آمد نه عرض . ابن بهایی نیست بهم هر غرض کان قندم نَبْسِتان شکّرم ، هم زمن فارُوبد و من عاخورم علم تقليدى و تعليبيست آن ، كن نُغور مستبع دارد فغان ۲۹۲۰ چون پی دانه نه بهم روشنیست . همچو طالب علم دنیام دنیست طالب علم است بهم عام و خاص . نی که تا بابد ازین عالم خلاص

[.] آن سو رود .ABL Bul . گُلّی خاطرش B .و .ABL Bul

[.] های و هویی Bul. اهای هوی AD (۱۴۱۵) مای و هویی Bul. Bul. بر تو رسد Bul. از (۱۴۱۵)

[.] کنج B گیج for کچ for کی (۱۹۱۱) L میزدند . (۱۹۱۱) . و کیا ما

L in the second hemistich: زین گروه از عجز بیگانه شدم. After this verse L adds: ظاهرا دیوانه و شیدا شدم . لیك در باطن هانم كه بدم

این جانی A (۱۶۲۷) D و for S. (۱۶۲۷) A.

[.] دنیاری for نه for فی A (۲٤٢٠) . نغورش L (۲۲۲۱)

گر مسرا خود قوّت رفتن بُسدی . خانهٔ خود رفتمی وین گی شدی من آگر با عقل و بسا اِمکانی . همچو شیخان بسر سسر دگانی

دوّم بار در سخن کشیدن سایل آن بزرگشرا تا حال او معلوم تر گردد ،

راند سوی او که هیمت زوت بر بگو و کاشب من بس توسناست و تندخو راند سوی او که هیمت زوت بر بگو و کاشب من بس توسناست و تندخو تا لکد بر تو نکوب زود باش و از چه و پرسی بیانش کن تو فاش او مجال راز دل گنت ندید و زو برون شو کرد و در لاغش کشید گفت و خوام درین کوچه زنی و کیست لایق از برای چوت منی آن بکی را چون مخی آن دو رنج و این یکی گنج روان آن بکی را چون مخواهی کل نراست و وان دگر نیمی نرا نیمی جداست و آن سوم هیچ او تسرا نبود بدان و این شودی دور شو رفتم روان تا نیم اسم میخ راند اندر میان کودکان و بانگ زد باری دگرین نیا ابد شیخ راند اندر میان کودکان و بانگ زد باری دگرین میر گزین میراند سوی او و گنتش بیکر خاص و کل نرا باشد زغم بایی خلاص راند سوی او و گنتش بیکر خاص و کل نرا باشد زغم بایی خلاص و آنک نیمی آن نو بیوه بود و و آنک هیچست آن عبال با ولد

گر مرا رایی و تدبیری بدی • همچو شیغان جاه و توقیری بدی مرا زنیل و دریوزه بدی • م فتوح و نـ ذر م روزه بدی Heading: A .در سخن آوردن B .معلوم گردد B .سائل اورا تا .B .در سخن آوردن B .سوار B .

^{((} After this verse L adds:

[.] كرد راز خويشتن بر وى بديد : L in the second hemistich گفتن بديد ال

[.] دگر for یکی A . وین دگر D (۲٤٠٦) . وین یکی AD (۱۲٤٠٥)

[.] دیگر D . بار دگر . ABL Bul. موآن سیم ABL Bul. دیگر D . وآن سیم الم

کال حکمت که گرکدهٔ داست ، پیش اهل دل یقین آن حاصلاست کوردل با جان و با سمع و بهسر ، مینداند درد شیطان را زآنسر زاهل دل جُو از جماد آنرا مجو ، که جماد آمد خلایق پیش او مشورت جوینه آمد پیش او ، کای ام کودل شده رازی بگر مشورت رو زین حلقه کین در باز نیست ، باز گسرد امروز روز راز نیست گر مکان را ره بُدی در لامکان ، هجو شیخان بودی من بر دکان

خواندن محتسب مست خراب افتادهرا بزندان٬

محسب در نیمشب جایی رسید . در بُن دیوار مردے خنته دید گفت قی مستی چه خوردستی بگو . گفت ازین خوردم که هست اندر سبو گفت آخر در سبو طاگو که چیست . گفت از آنک خورده ام گفت این خنیست آت آنچ خورده آت چیست آت . گفت آنک در سبو مخنیست آت دور میشد این سؤال و این جواب . ماند چون خر محتسب اندر خلاب گفت اورا محتسب هین آه کن . مست هو هو کرد هنگام سخن گفت گفت گفت آه کن همو میکنی . گفت من شاد و تو از غم منعنی آه از درد و غم و بیدادیست . هوی هوی میخوران از شادیست آن از درد و غم و بیدادیست . هوی هوی میخوران از شادیست منبز کفت مین خیز نما زندان بیا گفت رو تو از مجما من از کجا . گفت مستی خیز نما زندان بیا

امل دين BL امل دين.

[.]شیطان از اثر Bul. شیطان

[.] کر جاد آمد ۸ (۱۲۸۳)

اب for نه ABI، Bul. آمد نزد او for با.

⁽٢٢٨٧) ABL Bul. متى غنته Bul. اين خوردم (٢٢٨٨) Bul.

رور موشد D از غم دم زنی (۱۲۹۳) . دُور موشد D (۱۲۹۱) .

⁽F777) A om. 9.

آن سك عالمه شكار كوركرد ، وين سك بيمايه فصد كوركرد علم چون آموخت سکی رست از ضلال . فیکند در بیشها صید حلال کی جو عالم کشت شد چالالدَزَخْف . سک جو عارف کشت شد اصحاب کهف ٢١٠٥ سک شناسا شد که مير صيد کيست . اى خدا آن نور اشناسد جيست كور نشاسد نه از بى چشمى است ، بلك اين زآنست كر جهاست مست نیست خود پیچشمتر کور از زمین . این زمین از فضل حق شد خصمیین نور موسی دید و موسی را نواخت . خسف قارون کرد قارون را شناخت رحف کرد اندر ملاك مسر دعى . فهم کرد از حق که با أَرْضُ ٱبْلُهِي ۲۲۰ خاک و آب و باد و نار با شرر ه بیخبــر با ما و با حف با خبــر ما بعکس آن زغیــبرحق خبیـــر . بیخبـــر از حتّی وز چندین نذیـــر لاجرم أَشْنُقُنَ مِنْهُ المجلسان ، كُند شد رَآميز حيوان حَبْلهشان گنتمه بیزاریم جملمه زبین حیات . کو بود با خلق حَی با حتی موات چون بماند از خلق او باشــد ينيم . أنْسِ حق را قلب مىبايــد سلبـــم ۲۲۷۰ چوٺ زکورے درد دردد کالٹہ . میکند آن کور عبیا نالٹہ نَـا نگویـد درد اوراکآن منـم . کز تو دردیـدم که درد پُـر فنم کی شیاسید کور درد خوبشرا . چون ندارد نور چیم و آن ضیا چون بگوید هر بگیر اورا تو سخت . نا بگوید او علامتهای رخت پُس جهاد اکبر آمند عشر دُرْد ، تا بگوید او چه دزدید و چه بُرْد ۲۲۸۰ اولا دردید کعل دیدهات . چون ستانی باز یابی تبصرت

[.] راجال L Bul. نفف بالصحاب (۱۳۹۵) . واصحاب كهف (۱۳۹۱) . واحمال كيف (۱۳۹۲) . واحمال الم

رجف کرد .BL Bul. و فاروزرا .BL Bul. و ماروزرا .BL Bul. رجف

[.] و از چندین .ABL Bul (۱۳۲۱) مخاك و باد و آب ABL اردور)

ركه بود ملك .گفت .ABL Bul كه بود

[.] او ماند يتيم L گردد او يتيم .AB Bul . ماند BD .غاند A

[.] هين بكير L يجون نكيرد B (٢٢٧٨) . تا بكويد L مين بكير الـ .

[.]کو چه دزدیدست مزد L .بگوید که چه دزدید .AB Bal .عصر دزد L .بگوید که چه دزدید

چون ولیّی آشکارا با توگفت . صد هزاران غیب و اسرار نهفت ه ۲۲۱ مر ترا آن مم و آن دانش نبود . و ندانستی تو سرگین را زغود از جنون خودرا ولی چون پرده ساخت . مر ورا ای کُور کی خواف شناخت گر ترا بازست آن دبــهٔ بنین . زیرِ هر سنگی بکی سرهنگ بین پیش آن چشمی که باز و رَهْبَرَست . هر گلیمی را کلیمی در بَرَست مسر ولى را هر ولى شهره كنيد . هركسرا او خواست با بَهره كنيد ۲۲۵۰ کس نداند از خسرد اورا شناخت و چونك او مرخویش را دبوانه ساخت چون بدزدد دزدِ ببنایی زکور ، هیج بابد دزدرا او در عبور کور نشناسد که درد او که بود . گرچه خود بر وی زند درد عنود جون گرد سگ کور صاحب زناه را م گی شاسد آن سگ، در ساورا

حمله بردن سگ بر کور گذا'

یك سگی در كوی بر كور گـدا . حملـه میآورد چون شیـــــر وغــا ٢٢٠٠ سگ كند آهنگ درويشان بخشم . در كُفّ د مه خاك درويشان بېشم کور عاجم ز شد زبانگ و بیم سگ ، اندر آمد کور در نعظیم سگ كاك اسم صد وى شيم شكار . دست دست نُست دست از من بدار كر ضرورت دُمّ خـررا آن حكم . كرد نعظيم و لنب كردش كريم گفت او هم از ضرورت ای اسـد . از چو من لاغــر شکارت چه رسد ۲۲۲ گسور میگسرند یارانت بدشت و کور میگیری نو در کوی این بدست گور میجسویسد یارانیت بصیده کور میجسویی نو در کوچه بگیسد

⁽FTEA) After this verse A adds:

چون ولی پنهان شد و دیوانه ساخت ۰ ای خر ابلــه کجـِـا خواهی شناخت .کلیمی بر درست ۱۱ (۲۲٤۸) گر ترا یارست D (۲۲٤۷)

و أى شير . (۲۲۰۱ A apparently دغا . . (۲۲۰۲ ABL Bul. كي بود A. لنب دادش .Bul الم (۲۲۰۸)

کی اید ABL (۱۲۰۹)

[.]کور میگیری نو در کوچه بگشت L (۲۲۹۰)

ابنی بگذار و جای خوف باش . بگذر از ناموس و رسوا باش و فاش آزمودم عقلی دُورْاندیشرا . بعد ازبین دیوان سازم خویشرا

عذرگنتن دلتك با سيّدكه چرا فاحشهرا نكاح كرد،

گفت با دُلْقك شمى سیّد اجل و تحب درا خواستى نـ و انه عجل
با من این را باز می بایست گفت و تا یکى مستور کردیبیت جفت
۱۳۵۰ گفت نُـ مستور صالح خواستم و تحبه گفتند و زغم نن کاستم
خواستم این تحب درا بی معرفت و تا ببینم چون شود این عاقبت
عقل را من آزمودم هر بسى و زین سپس جویم جنون را مَدْرِسى

مجیلت در سخن آوردن سایل آن بزرگدرا که خودرا دیوانه ساخته بود[،]

آن یکی میگفت خوام عاقلی ، مشورت آرمر بدو در مُشکلی آن یکی گنتش که اندر شهر ما ، نیست عاقل جزکه آن مجنون نُها را بر نبی گفته سواره نك فلان ، میدواند در میان کودکان صاحب رأیست و آنشهارهٔ ، آسان قدرست و اخترابارهٔ فر او کروبیان را جان شدست ، او درین دیوانگی پنهان شدست ایک هر دیواندرا جان شدست ، سر منه گوساله را چون سامری ایک هر دیوانه را جان نشهری ، سر منه گوساله را چون سامری

بعد از آن Bul. (۱۴۴۱) ماش فاش (۱۴۴۲) Bul. بعد از آن

[.] كردم Bom. كرده Bul. كرده Bul. كرده , altered to

[.] جنون از مغربی D . هم آزمودم من بسی A (۲۲۲۷) . مستور و صالح B Bul (۲۲۲۰)

⁽۲۲۹۰) L in the second hemistich: در جهان گنج نهان جان جهان. After this

میدواند در میان کودکار . گوی میبازد بروزان و شبان . اخترپایهٔ ۱.

ای فلك در فتنه آخير زمان . تيز ماكرد بن آخير زمان خنجم تیزی تو اندر قصد ما . نیش زهراکودهٔ در فصد سا ای فللے از رحم حق آموز رحم ، بر دل موران مزن چون مار زخم حق آنك چرخهٔ چرخ نسرا ، كرد گردان بر فراز ابن سسرا اکه دگرگون کردی و رحمت کنی . پیش از آنك بینچ مارا بـرگنی حنَّ آنك دایگی كردے نُغُست . نــا بهال ما زآب و خاك رُست حنى آن شه كه نرا صاف آفريد . كرد چندان مشعل در نو بديد آن چان معمور و باقی داشت . تاکه دَهْـری از ازل پداشت شكر دانستيم آغاز نا و انبيا كنند آن راز نا ا آدمی داند که خانه حادثست ، عنکبونی نه که در وی عابشت پشه کی داند که این باغ از کیست . کو بهاران زاد مرگش در دی است كرم كاندر چوب زايد سُستحال ، كى بدانـد چوبرا وقت نهال ور بداند كرير ان ماهينش و عنل باشد كرم باشد صورنش علل خودرا مینماید رنگها ، چون پَری دُورست از آن فرسنگها ا از مَلَك بالاست چه جای پُسری ، نبو مگسپُسری بیستی میبسری گرچه علمت سوی بالا ی پسرد . مسرغ ِ تقلیدت بیستی م،چسرد علم نقلیدی وبال جان ماست . عاریمت و ما نشسته کآن ماست زین خِرَد جاهل هیباید شدن . دست در دیوانگی باید زدن هرچه بینی سود خود زآن میگریــز . زهر نوش و آبِ حیان را بریــز ۲۲ مرک بشاید تیرا دشنام ده . سود و سرمایه بمفلس وام ده

[.] بدع آخر امان BuL . ثوز for نیز D نیز Phil)

[.] زخاك و آب A (٢٢١٦) . تيز A (٢٢١٦)

[.] و مرگش .ABL Bul (۱۹۹۱) . در وی عاینت L (۱۹۹۰)

[.]عاربست . ال ۱۳۲۷) Bul. آن ماهیتش د.

[.]سود تو B (۲۲۲۹).

نا بریشان زد پَیببر بی خطـر . ور فزون دیدی از آن کردی حذر آن عنایت بود و اهل آن بُدی . احمدا ورن تو بَدْدِل مبشدی ١٢١٠ ڪم نمبود اورا و اصحاب ورا . آن جهاد ظاهمر و باطن خدا نا مبسّر کرد پُسری را بَرو ، نا زعُسرت او نگرداند رُو کم نمودن مسر ورا پیروز بود . که حَنْش بـــار و طریق آموز بود آنک حق پُشش نباشد از ظنر . ولی آگر گربیش نماید شیر نسر واسه اگر صدرا یکی ببند زدور و نیا بجالی اندر آید از غرور ۲۲۰۰ زآن نماید دو آلفَناری حَرْب ، زآن نماید شیر نر چون گرب تا دلیر اندر فتد احمق بجنگ . واندر آردشان بدین حیلت بجنگ تا بهای خویش باشند آسه . آن فلیوان جانب آنشک كاهبركي فانسايد تما تو زود ، يُف كني كورا بسراني از وجود هین که آن که کوهها بر کناهاست . زوجهان گریان و او در خناهاست ه ۲۲۰۰ می نماید تا بکعب این آب جُو ، صَد چو عاج بُن عَنَى شَد غرق او مناید موج ِ خونش تلِّ مُشك ، مناید قعر دریا خالئر خشك خشك دید آن مجررا فرعون كور . نا درو راند از ســـــر مردى و زور . چون در آید در نگ دریا بود . دیگ فرعون گی بیسا بود دیدہ بیدا از لناے حق شود . حق کجا مراز مر احمق شود ٢١١٠ قند بينمند خود شود زهمر قَتول . راه بيند خود بود آن بانگ غُول

⁽الله عنايت A . آزمايش بود و فضل ايزدى :B has in the first hemistich موآن عنايت After this verse L adds:

کم نودن مر ورا فیروز بود * زآن نمودن مر ورا نوروز بود کم نمودن بس شجسته روز بود یا (۱۲۱۷) . بگردانید AB (۱۲۹۱)

[.] دانك خرگوشش نمايد ما . در ظفر ما . آن ظفر B (۲۲۹۸)

[.] حيله A . بدين for يرين for يرين Mappl. in marg. D. B يرين

ننس خودرا زن شناس از زی بَتَر ، زآنك زن جزویست نفست كُلُ شر مشورت با ننس خود کر ی کئی ، هرچ گویـد کن خلاف آن دنی گر نماز و روزه فغرمایدت ، نس مگارست مکری زایدت ۲۲۷ مشورت با نفس خویش اندر فعال . هرچه گوید عکس آن باشد کمال بر نابی با وے و اِسنیز او ، رو بر بارے بگیر آمیز او عنل فوّت گیرد از عقل دگر ، نَیْشَکَر کامل شود انه نَیْشکر من زمکم ننس دیدم چیزها ، کو بَسرَد از یعشر خود نمیبزها وعدها بذهد ترا تازه بدست وكو هزارات بار آنهارا شكست ٢٢٨ عمر كر صد سال خود مُهلت دهـ د . اوت هــر روزى بهـانــهُ نو نهــد گرم گوید وعدهای سردرا . جادوے مردی ببندد مردرا اے ضیآء آگمق حُسامُ ٱلدّین بیا . که نروید بی تو از شوره گیا از فلك آويخت شد پرده . انه پي نفرين دلآزرده این قضارا هر قضا داند علاج . علل خلقان در قضاً گیجست گیج ١٢٨٥ اردها گشتست آن مار سياه ، آنك كرى بود افشاده بسراه اودها و سار اندر دستِ نـو ، شد عصا ای جان موسی مستِ تو حكم خُذْهـا لا تَغَفُّ دادت خـدا . تــا بدسنت ارْدهـاً گــرد عصا " مین بد بیضا نما ای بادشاه ، صبح نو بگشا زشهاے ساه دوزخی افروخت در وی دم فسون ، اے دَم، تو از دَم، دریا فزون · ۲۲۱ بحسر مگارست بشبوده گنی . دوزخست از مکر بنبوده نَف زآت نماید مختصر در چشم تو . تا زبون بینیش جنب خشم تو هجنانك، لشكم أنسوه بود . مر بَيَمبرا بجشم اندك نمود

⁽۱۲۲۲ D om. A و نفست و (۱۲۲۲ D om.

[.] بگیر آویز او .Bul . بگیر آموز او B . بر نیاری با وی B (۲۲۲۱)

زدریای میاه B (۱۲۲۸) که هزاران .AB Bul. زدریای میاه

[.] و بنموده کنی A (۱۲۹۰) . بر وی ABL Bul. .

گفت بسماری مرا ایون بخت داد . کآمد ایون سلطان بسر من بامداد ۱۲۰۰ نیا مرا محت رسید و عافیت ، از قدوم این شه بی حاشیت اے خست رنخ و بیماری و نب ، ای مبارك درد و بیدارئ شب نك مـرا در بيري از لطف و كرم . حقى چنين رنجوريي داد و سَنّم درد پشتم داد م تا من زخواب . بر جهم هـر نيمشب لا بُد شتاب تـا نخسيم جملة شب جون گاوميش . دردها مخشيد حنّ از لطف خويش ٢٢٦٠ زين شِكست آن رحم شاهان جوش كرد . دوزخ از تهديدِ من خاموش كرد رنج گنج آمد که رحمتها دروست . مغــز تازه شــد چو بخراشید پوست ای برادر موضع تاریك و سرد . صبر كردن بر غم و سُسى و درد چشمهٔ حیوان و جام مستیاست ه کآن بلندیها همه در پستیاست آن بهاران مُضْمَرست اندر خزان ، در بهارست آن خزان مگریز از آن ۱۲۱۰ همسرم غم باش با وحشت بساز . معطلب در مرکد خود عمسر درانر آنچ گُوبُـد نفس تو کاینجـا بَدست . مَشْنَوَش چون کار او ضدَّ آمدست نُو خلافش کن کی از پیفمبران . این چنین آمـد وصیّت در جهان مشورت در کارها واجب شود ، تا پشیمانی در آخر کم بود گفت امّت مشورت بـ اک کنیم . انبیـا گفتنــد بـا عقل أسامر ۲۲۷ گفت کر کودك در آبد با زنی و کو ندارد رای و علل روشنی كنت بـا او مشورت كن وآنج كنت ، تو خلاف آن كن و در راه أفت

[.] هر for هم A. داد تا من هم AB (۱۲۰۸) شه ير خاصيت L (۱۲۰۵)

[.]خود بهارست B (۲۲۹۱) . مخشین A .گاو و میش (۱۲۰۹۱)

[.] چون کار او for کو مر ترا 🛦 (۱۲۹۱) . و با وحشت B Bul.

⁽۱۲۱۸) AD بيغامبران (۱۲۱۸) In A vv. ۲۲۲۰-۲۲۲۱ precede vv. ۲۲٦٨--

TFT1, but the error is indicated in marg. After this verse L adds:

حیلها کردند بسیار انبیا ، تاکه گردان شد ازین سیل آسها نفس میخواهد که تا ویران کند ، خلفرا گهراه و سرگردات کند and so Bul, which has آسیا مشک آسیا

[.] عقل و راى .AB Bul. (٢٢٦٠) عقل امم .Bul. گفته كه با ABL Bul. عقل و راى

كفت عــزم توكجــا اك بايزبــد . رختِ غُربت نا كجا خواهي كشهـــد گفت قصد کعب دارم از پک ، گفت مین با خود چه داری زادِ ره ١١٦٠ گفت دارم از درم نقره دویست . نك بیست سخت بر گوشهٔ ردیست گفت طَوْفی کن بگِـردم هنت بار · وین نکوتـر از طـواف عج شـار وآن دِرَمها پیشِ من نه ای جواد . دانك حج كردی و حاصل شد مراد عُمسره کردی عمر بافی یافتی . صاف گشتی بسر صنیا بشنافتی حق آن حقّی که جانت دیااست . که مرا بر بیت خود بگریداست الله عبه هرچندی که خان برِّ اوست . خِلقت من نیز خان برِّ اوست تا بكـرد آن كعبـ مرا در وي نرفت . وإندرين خانه مجز آن حَي نرفت جون مرا دبدی خدارا دبده ، گرد کعب صدق بر گردیده خدمت من طاعت و حمد خداست ، تا نینداری که حق از من جداست چشم نیکو بازکن در من نگر . تا ببینی نور حنی اندر بَشَر ۲۲۰۰ بایزید آن نکتهارا هوش داشت . همچو ززین حلقهاش در گوش داشت آمد از وی بایزید اندر مزید . منتهی در منتها آخر رسید دانستن پینامبر صلّی الله علیه وسلّم که سبب رنجوری آن شخص گستاخی بودهاست در دعا،

چوت پَبَبر دید آن بیماررا ، خوش نوازش کرد بار خاررا زند شد او چون پیبررا بدید ، گویسا آن دم مر اورا آفرید

رداست با (۲۲۹۰) مقد حج م (۲۲۲۱) مغربتراکبا ABL Bul. برداست با

[.] تا بكرد آن خانهرا Bul. (۱۲٤٦) . تو درمها A

⁽ITEN) After this yerse L adds:

بایزیدا کمهمرا در یافتی ۰ صد بها و عرّ و صد فر یافتی

[.] گستاخی بود Hending: AB . منتها در منتها AL (۱۲۰۱)

[.] پيامبر A (١٥١٦)

گفت حق اندر سفر هرجا روی ، باید اول طالب مسردی شوس فصد گنجی کن که این سود و زبان ، در تبع آید تو آنرا فرع دان. هرکه کارد قصد گندم باشدش ، کاه خود اندر تبع میآیدش که بحاری بسر نیسآید گندمی ، مردمی جو مردمی جسو مردمی کت چو وفت هج بود ، چونك رفتی مگه هم دیسای شود قصد در معسراج دید دوست بود ، در تبع عرش و ملایك هر نمود

حکایت'

خانهٔ نو ساخت روزی نو مرید ، پیسر آمد خانهٔ اورا بدید گفت شیخ آن نو مرید خویش را ، امتحان کرد آن نکو اندیش را روزن از بهر چه کردی ای رفیق ، گفت نا نور اندر آید زین طریق روزن از بهر چه کردی ای رفیق ، گفت نا ازین ره بشنوب بانگ ، نماز بایربد اندر سفسر جُستی بسی ، تا بیابد خضس وقت خود کس بایربد اندر سفسر جُستی بسی ، تا بیابد خضس وقت خود کس دید پیری با قدی همچون هلال ، دید در وی فر و گفت از رجال دین نابینا و دل چون آفت اب ، همچو پیلی دین هندستان بخواب دین نابینا و دل چون آفت اب ، چون گشاید آن نبیند ای عجب چشم بسته خفته بیند صد طرب ، چون گشاید آن نبیند ای عجب در خواب روشن میشود ، دل درون خواب روزن میشود ، تاف بیدارست بیند خواب خوش ، عارف است او خال و در دین گش بیش او بنشست می پرسید حال ، یافتش درویش و م صاحب عبال

⁽۱۳۲۱) AD om. (۱۳۳۱) After this verse L adds:

خواجه الاعال بالنيّات گفت * نيّت خبرت بس گلها شگفت

(۱۳۲۸) A نيّد (۱۳۴۰) After this verse L adds:

نور خود اندر تبع مح آيدت * نيّت آنراکن که آن مح بايدت

(۱۳۲۱) مندوستان D (۱۳۲۱) مندوستان D (۱۳۲۲) Bul. بد خضر L (۱۳۴۱).

ح. د بيند ABL Bul. (۱۳۴۲) Bul. بو العجب الد على (۱۳۲۲).

ا این چنین رخصت بخواندی در وسیط . یا بُدست این مسئله اندر مُحبط کنت حقّستت بزن دستت رسید . این سزای آنك از یاران بُرید

رجعت بقصّة مريض و عيادت بينامبر صلّى الله عليه وسلَّم،

این عیادت از برای این صلهست ، وین صله از صد محبّت حاملهست در عیادت شد رسول بی ندید ، آن صابی را بجال نزع دید چون شوک دور از حضور اولیا ، در خنیفت گفته دور از خدا بحون نتیجه هجر همراهان غست ، گی فراق روی شاهان زآن کست سایه شاهان طلب هر دم شناب ، نا شوی زآن سایه بهتسر زآفساب گیر سفسر داری بدین نیت برو ، ور حضر باشد ازین غافل مشو

گفتن شیخی ابا یزیدرا که کعبه منم گرد من طوافی میکن سوی مگه شبیخ اُمت بایسزید و از براے حیج و عُمسره میدوید او بهر شهسری که رفتی از نخست و مر عزیزان را بھردی بازجست او بهر شهسری که اندر شهسر کیست و کو بر ارکان بصیسرت متکبست

من سزاوارم باین و صد چنبن * تاچ اِ ببریدم از یاران بکبن گوش کردم این همه افسوس تو * میزنم بر سر که شد ناموس تو زد ورا القصه بسیار و مجست * کرد بیرونش زباغ و در بیست بازگشن بقصهٔ رنجور .Heading: Bul

، چون عادت رفت پیغامبر بدیمد * آن محابی را که در نزع [نزعی] رسید ۸ (۲۲۱۲) :corr. in mans: (۲۲۱۱) After this verse L adds

رو بخسب اندر پناه مقبلی * بوکه آزادت کد صاحب دلی (۲۲۱۲) After this verse L adds:

در بسدر میگسرد و میسرو کسو بکسو * جست و جوکن جست و جو تا توانی زاولیا رو بر مناب * گفتمت والله اعلم بالصواب طوافی کن ۱۱ .طواف .Heading: Bul.

⁽FFII) After this verse L adds:

او شریفی میکند دعوی سرد ، مادر اورا که میداند که کرد بر زن و بر نعلِ زن دل منهيد . عقل ناقص وآنگهاني اعتماد ۲۱۹۰ خویشتن را بسر عَلی و بسر نَمی . بستهاست و در زمانــه بس غَمی هرک باشد از زنما و زانیان . این بُسرَد ظن در حق ربّانیان هرکه بر کردد سرش از چرخها . هجو خود کردند بیند خانمرا آنچ گنت آن باغبان بو آلنُضول . حال او بُسد دُور از اولاد رسول كر نبودى أو نتيجة مُرْتَـدان . كَي جنين كنتي براى خانـدان · rr خواند افسونها شنید آنسرا فقیه . در یکش رفت آن ستهگار سفیه کنت ای خر اندرین باغت که خواند . دردی از پیغمبرت میراث ماند شهررا بجه في ماند بدو . تو بسيغم بجه ماني بگو با شریف آن کرد سرد مُلْتجی ، که کند سا آل یاسین خارجی نا چه کین دارند دام دیو و غُول ، چون یزید و شِید با آل رسول ۱۲۰۰ شد شریف از زخم آن ظالر خراب . با فتیه اوگنت من جَستم از آب یای دار آکنون که ماندی فرد وگم . چون دُمُلِ شو زخم میخور بر شکم كر شريف ولابق و همدم ينيَم . از چنين ظالم نسرا من كم ينيَم شـــد ازو فارغ بيآمــد كاے فقيــه . چه فقيهي اى تو ننگ مــر سفيــه فتویات اینست ای ببریده دست . کاندر آبی و نگویی امر هست

به کرد B .که داند تا که کرد Bal . کی میداند A . ایم

[.] و از زمانه L . بسته است اندر زمانه Bul. (٢١٩٥) Bul. بسته است اندر زمانه

^{. (}۲۱۹۸) Bul. زاولاد (۲۱۹۹) . از نتیجهٔ از (۲۱۹۹) . زاولاد (۲۲۰۰) ۸ متبکارهٔ م

داع for با ما L (۱۲۰۶).

⁽۱۲۰۰ AB Bul. ما جستم, and so corr. in D.

⁽۲۲۰۲) Bul. لايق فيدم. After this verse L Bul. add:

مر مرا دادی بدین صاحب غرض " احمقی کردے ترا بشی العوض (۲۲۰۹) کندر آیی (۲۲۰۹)

حله كرد و كرد موفيرا براه . تاكند بارائش را با او نساه گفت صوفی را بسرو سوی وشاق . یك گلیم آور برای ابن رفساق رفت صوفی گفت خلوت با دو یار . تو فقیهی این شریف نامیدار ١١ ما بنتوى تو نانى مخورم ، ما بهَرِ دانش نوم بسرم وین دگر شهزاده و سلطان ماست . سیدست از خاندان مصطفاست كيست اين صوفي شكرخوار خسيس . تا بود با چون شا شاهان جليس چون بیآیـد مــر وراً پنبـه کنیـد . هنتهٔ بــر باغ و راغ من زنیــد بَاغ چه بُود چانِ من آن شاست . ای شما بوده مرا چون چشم راست ۱۱ وسوسه کرد و مر ایشان را فرینت . آه کر یاران نی باید شکینت چون برّه کردنــد صوفیرا و رفت ، خصم شد اندر بَیْش با چوب زفت گُفت ای سگ صوفی باشد که نمیز . اندر آبی بساغ ما نو از سنمیز این جُنیْدت ره نمود و بایزید . از کدامین شیخ و پیرت این رسید كوفت صوفى را چو تنهـا يافـنــش . نتمكُشنــش كرد و ســر بشكافـنــش ۱۱ گفت صوفی آن ِ من بَکْذشت لیك . ای رفیقان پاس خود دارید نیك مر مرا اغيار دانستيد هان ، نيسم اغيارتر زين فلتبان آنج من خوردم شمارا خوردنیست ، وین چنین شربت جزای هر دنیست آین جهان کوهست وگفت وگوی تو . از صـدا هر بــاز آبــد سوی تو چون رصوفی گشت فسارغ باغبات . بك بهانه كرد رآن پس جنس آن ١١٠ كاى شريف من بسرَو سوى وثاق * كه زبهـــــر چاشت مجتم من رُقاق بسر در خانه بگو قیسازرا و نبا بیآرد آن رفساق و فسازرا چون برّه کردش بگفت ای تیزبین . تو فقیهی ظاهرست این و یتین

D. دیگر D (۲۱۷۱) . وین شریف AB Bul . (۲۱۷۱) . بی او نباه L (۲۱۷۲) . و خسیس Liul .شکرخار B . آن صوفی AB Bul . (۲۱۷۷) . مصطفیاست . هفتهٔ مهمان باغ من شوید Bul .مر ورا دور افکنید L (۲۱۷۸)

⁽۱۱۸۲) Bul. در رسید . After this verse L adds: این چنین ۸ (۱۸۲) مر رسید . After this verse L adds:

باز فرمودش که در رنجوریسم ، چون نپرسیدی تو از روی کرم ارب نیست نقصانی تسرا ، عقسل گم شد این سخن را برگشا گفت آرے بندهٔ خلص گزین ، گفت رنجور او منسم نیکو ببین هست معذوریش معذوری من ، هست رنجوریسش رنجوری من هرکه خواهد همنشینی خدا ، تا نشیند دم حضور اولیا از حضور اولیا گر بشگلی ، تو هلاکی زآنک جُزو بی گلی از حضور اولیا گر بشگلی ، تو هلاکی زآنک جُزو بی گلی می دورد از کریان ول بُرد ، بی کش یابد سرش را او خورد یک بیست از جع رفتن یکزمان ، مکر شیطان باشد این نیکو بدان

تنها کردن باغبان صوفی و فقیه و عَلَویرا از همدیگر،

باغبانی چون نظر در باغ کرد . دید چون دزدان بباغ خود سه مرد یک فقیه و یک شریف و صوفی . هسر یکی شوخی بدی لا یُوفی گفت با اینها مسرا صد حُجنّست ، لیک جمع اند و جماعت قوّنست . ۲۱۷ بر نیاتم یک تنه با سه نفر ، پس ببرمشان نُفُست از همدگر هسر یکی را زآن دگر تنها کُنم ، چونک تنها شد سِبالس برگنسم

[.] این گرورا برگشا ، آ (۲۱۹۰) . باز فرمودی Bul. (۲۱۵۹)

⁽٢١٦١) A خاص . L اورا به بين L. اورا به بين In L the hemistichs are transpose L.

[.] گو نشیند . Bul. هنشینی با خدا . Bul. (۲۱۶۲) A. Bul. پگسلی , and so corr. in D. L کنی کلی . A. Bul. جزئوی الله . در هلاکی یا .

[.] في خورد D . بي سرش يابد .Bul . في بُرد D (٢١٦٥)

مكر ديوست . Bal. وژه . Bul. بدست for وجب L . پذست . Bul. وژه . AD Bul . بنست مكر ديوست . Bul. وژه . كان . مكر ديوست . Bul. وژه . كان .

در عیادت رفتن تو فایدهست و فایده آن باز با تو عایده فایده فایده اوّل که آن شخص علیل و بُول و تُعلی باشد و شاه جلیل و برد و شده نباشد فیارس است بود این است و نباشد فیارس است بود پس صله یاران ره لازم شمار و هرکه باشد گر پیاده گر سوار ور عدو باشد همین احسان نکوست و که باحسان بس عدو گفتست دوست ور نگردد دوست کینش کم شود و زآنک احسان کبدرا مرهر شود بس فواید هست غیر این ولیك و از درازی خایدم اک یار نباک بس فواید هست غیر این ولیك و از درازی خایدم اک یار نباک را ماک بار جمع باش و همچو بنگر از تجمر باری نراش را نک انبوق و جمع کاروان و روزنان را بشکند پشت و سنان چون دو چشم دل نداری ای عنود و که نیدانی تو هیدزم را زعود چون دو چشم دل نداری ای عنود و که بی خود از گراف و چون نشان یابی بجد میکن طواف فصد هر درویش میکن از گراف و چون نشان یابی بجد میکن طواف

وحی کردن حق تعالی بموسی علیه السّلام که چرا بعیادت من نیا مدی ،

آمد از حق سوی موسی این عناب . کاے طُلوع ماہ دیدہ نو زجینب مُشرِقت کردم زنور ابزدے ، من حَقَدم رنجور گشندم نآمدی گفت سبحانا تو پاکی از زبان ، این چه رمزست این بکن یا رب بیان

⁽ $\Gamma(\xi f)$ L one. ($\Gamma(\xi \xi)$ L om. ($\Gamma(\xi g)$ Here follow in Bul. the four

verses which conclude this section of the poem (٢١٥٢--٢١٥٥). In I they follow v. ٢١٤٢. تا ياحسان دوست گردد كر عدوست ١٠ ياران بره ١٠ (٢١٤٦).

که for کی for (۲۱۰۱) . انبویق جمع ۱۱ (۲۱۰۱) . از شجر یاری Bul. (۲۱۰۰)

آ. In L the hemistichs are transposed.

⁽٢١٥٦) Rul. اين عتيب, and so L in marg.

[.]یا رب عیان ۱. این بکو یا رب ۸ (۲۱۵۸)

خشهگین شد با مگس خرس و برفت ، بر گرفت از کوه سنگی سخت زفت سنگ آورد و مگس را دید باز ، بر رخ خفته گرفته جای ساز بر گرفت آن آسیا سنگ و بزد ، بر مگس تا آن مگس وا پس خرد سنگ رُوی خفته را خشخاش کرد ، این مثل بر جله عالم فاش کرد این مثل بر جله عالم فاش کرد عهد ابله میمر خرس آمد یفین ، کین او مهرست و مهر اوست کین عهد او سستاست و ویران و ضعیف ، گفت او زفت و وفات او نحیف کر خورد سوکند هر باور مکن ، بشکند سوگند مرد عزیمن بدوغ چونك بی سوکند گفتش بدوغ ، تو میفت از مکر و سوگندش بدوغ نفس او میرست و عقل او اسیسر ، صد هزاران مصحفش خود خورده گرد زانک نفس آشنه تر گردد ازآن ، حه کنی بندش بسوکند مران بشکند چون اسیری بند بر حاکر نهد ، حاکم آنرا بسر درد بیرون جهد بر سرش کوبد زخشم آن بندرا ، میزند بسر روی او سوگندرا بر سرش کوبد زخشم آن بندرا ، میزند بسر روی او سوگندرا تو زا و فی باد عهد با که میکند ، تن کند چون نار و گرد او تند

رفتن مصطفی علیه السّلام بعبادت صحابی رنجور و بیان فایدهٔ عیادت،

از صحاب خواجهٔ بیمار شد ، واندر آن بیاریش چون تار شد مصطفی آمد عیادت سوی او ، چون هه لطف و کرم بُد خوی او

[.] ستست ویران ضعیف ۸ (۲۱۲۱) . سخت و زفت Bul. (۲۱۲۱)

[.] گئی کئی D . کی کئی A (۱۹۲۱) . آن م بشکند D . جون خورد سوگند A (۱۳۱۰)

⁽آنك حقراً ساخت در بيمان سند AB مآنك حقراً ساخت در بيمان سند, which takes the place of the second

[.] جان نار شد A . محابی Bul. om. رنجور Bul. om. محابه Bul. Bul. هابه .

تتمَّهُ اعتماد آن منرور بر.تمَّلق خرس'

شخص خلت و خرس میراندی مگس . وز ستیز آمــد مگس زو بـــاز پـــس ۲۱۲۰ چنــد بارش راند از روی جوان . آن مگس زو بـــاز میآمـــد دوان

آن یکی سلطان عالی سرثبت * وین یکی در گلخی در تعزیت آن یکی خلقی ژاکرامش خجل * وین دگر از بی نواثی منفط آن یکی سرور شده زاهل زیمان * وین دگر در خاك خواری بس بهان (۲۱۱۷) Here Ladds:

این سخن را نیست بایان بازگرد ۱۰ تا چه کرد آن خرس با آن نیك مرد and so Bul., which has بایان ندارد Bul. این سخن بایان ندارد Bul. (۲۱۲۶)

⁽۲۱۱۱ A ازین در دور باش). (۲۱۱۱ Here Bul, inserts the verse which in B follows v. ۲۱۱۱ (see above). L adds:

تملّق كردن ديوانه جالينوس را و ترسيدن جالينوس،

۲۰۱۰ گفت جالینوس با اصحاب خود ، مر مسرا تا آن فلان دارو دهد پس بدو گفت آن یکی ای ذو فنون ، این دول خواهند از بهسپر جنون دُور از عقل تو این دیگر مگو ، گفت در من کرد یك دیوانه رُو ساعتی در روی من خوش بنگرید ، چشمکم زد آستین من درید گرنه جنسیت بُدی در من ازو ، گی رخ آوردی بن آن زشترو بیرا گر نه دیدی جنس خود گی آمدی ، گی بغیر جنس خودرا بسر زدی چون دو کس برم زند بی هیچ شك ، در میانشان هست قدر مشترك چون دو کس برم زند بی هیچ شك ، در میانشان هست قدر مشترك گی بسرد مرغی مگر با جنس خود ، محبت ناجنس گورست و تحد

سبب پریدن و چریدن مرغی با مرغی که جنس او نبود '

آن حکیمی گنت دیدم در نگی ، صدویدی زاغ با یك لگلگی در عجب ماندم بجُستم حالشان ، نا چه قدر مشترك بیام نشان در عجب ماندم بجُستم حالشان ، نا چه قدر مشترك بیام نشان ۱۰۰۵ چون شدم نزدیك من حیران و دنگ ، خود بدیدم هر دُوان بودند لنگ خاصه فه بازی که او عرشی بود ، با یکی جغدی که او فرشی بود آن یکی خورشید علیب بود ، وین دگر خناش کز سجین بود آن یکی نوری زهر عبی برک ، وین یکی کوری گذای هر دری آن یکی ماهی که بسر پروین زند ، وین یکی کری که بر سرگین زند آن یکی یوسف رخی عیسی نفس ، وین یکی گرگی و یا خسر با جرس آن یکی پران شدن در لامکان ، وین یکی در کاهدان همچون سگان

[.] مرغ با مرغی .Heading: Bul. بدی از من درو B

[.] در يبابان زاغرا با لكلكي BDL Bal. همتكي I (٢١٠٢)

[.] وآن دگر D (۲۱۰۷) . هر دو آن DL Bul . و ۱۲۱۰ مر دو آن

⁽۱۱۰۹) B Bul. در سرگین زید After this verse B adds:

ية السَّاسُ مَعَادِن هين بسار ، معدني باشد فزون از صد هزار مدن لعل و عقیق مکتنس ، بهترست از صد هزاران کان یس حمدا اینجما ندارد مال سود . سینه باید پُر زعثق و درد و دود لی روشن دل آمـد دَر مبنـد . پند اورا د. که حق اوست پنــد ر دو سه ابلـه ترا منکِــر شدنــد . تلخ گــ گردی چو هستی کان قند ر دو سه ابلمه تسرا عهمت عهمد . حق بسرای نوگراهی میدهم. نفت از افسرار عالم فارغر ، آنك حق باشد كوا، اورا جد غم ر خفاشی را زخورشیدی خوریست ، آن دلیل آمدکه آن خورشید نیست نسرت خنَّاشكان باشد دليل ، كه منم خورشيد نابان جليل سر گلاب را جُمَل راغب شود . آن دلیل ناگلاب محسد ار شود قلمي خربدار مِحَك ، در مِحَكِّياش در آيد نفص و شك زد شب خواهد نه روز این را بدان . شب نِبَم روزم که نایم در جهان ارقه فاروقر و غلبيروار ، تا كه از من كه نمي يابد گذار ردرا پیدا کنم من از سُرُوس ، تا نمایم کین نُقوش است آن نُفوس ن چو میزان خدایم در جهان ه ول نمایم هـر سبك را از گران الماورا دانید خیدا کوسالیهٔ و خبر خربیداری و در خور کالهٔ ن نــه گاوم تــاکه گوسالــهم خَرَد . من نــه خارم که اُشتری از من چرد رگمان دارد که بـا من جور کرد . بلك از آبينة من روفت گـرد

[.] ماشد گرا A (۲۰۸۱) منکو شوند Bul. منکو شوند

[.] كه او . Bul. كه اين خورشيد T. Bul. ا

بتاید بر جهان L . نی روز A (۲۰۸۱) . ناگلابی می بود L (۲۰۸۱)

[.] تاکه کاه . L Bul . تاکه گه از من Ais . غربیل وار یا (۲۰۸۹)

[.] هر خریداری کند چون ضالهٔ ۱ (۲۰۹۱) . . من که مبزان L (۲۰۹۱)

[.] خرد for خورد D . گوسالم . Bul في for في الم

رفت گرد L . که بر من L Bul. رفت

چون ابو بکر از محمد بُرد بُو ، گفت هٰذا لَبْسَ وَجُهُ حَافِبُ ۱۰۲۰ چون نبُد بُو جَهْل از اصحابِ درد ، دید صد شق قبر باور نکرد دردمندی کش زبام افضاد طشت ، زو نهان کردیم حق پنهان نگشت وآنک او جاهل بُد از دردش بعید ، چند بنبودند و او آنرا ندید آینهٔ دل صاف باید تا درو ، ول شناسی صورت زشت از نکسو

ترك گفتن آن مرد ناصح بعد از مبالغهٔ پند مفرور خرس را آن مسلمان ترك ابله كرد و تفت ه زير لب لا حُول گوبان باز رفت بست جون از يجد پندم وز جدال ه در دل او بيبش مىزايد خيال پس رم پند و نصيحت بسته شد ه امر آغـرض عَنهم پيوسته شد چون دوايت مىزايد درد پس ه قصه با طالب بگو بر خوان عبس چونك اعى طالب حق آمدست ه بهر فقر اورا نشايد سينه خست يحونك اعى طالب حق آمدست ه بهر فقر اورا نشايد سينه خست تسو حريص بسر رشام مهتران ه تا بيبآموزند عامر از سروران اين رئيسان يار دين گردند خوش ه بر عـرب اينها سرند و بر حبش اين رئيسان يار دين گردند خوش ه بر عـرب اينها سرند و بر حبش بگذرد آبن صبت از بصره و تَبُوك ه زآنك آلناس على دين آلملوك زين سبب تو از ضريم مهندى ه رو بگردانيد و وقت تو فـراخ رين فرصت كم افتد اين مناخ ه تـو زيارانى و وقت تـو فـراخ حـد درين فرصت كم افتد اين مناخ ه تـو زيارانى و وقت تـو فـراخ اين نصيحت مىكم نه از خنم و جنگ

[.]از یکو ۸ (۲۰۲۱)

[.] گریان رو گرفت L . ترك آن ابله گرفت L (۲۰۱۱) . آن مغرور Heading: Bul.

[.] بس در بند A (٢٠٦٦) A. نيش ميزايد L . جد و بندم (٢٠٦٥) A.

⁽٢٠٦٧) B Bul. بهر حتى for بهر حتى (٢٠٦٨) DL بهر دي, corr. in D.

^{. (}بُسره B) از بسره و تبوك AB (۲۰۷۱) . كي بوك D (۲۰۷۰)

[.] کاندرین فرصت Bul. (۲۰۲۴) . ضریری A (۲۰۲۲)

زآمهان یچل سال کاسه و خوان رسید . وز دعاام جُوی از سنگی دوبسد این و صد چندین و چندین گرم و سرد . از تو ای سرد آن توقم کم نکسرد بانگ زد گوسالهٔ ان جادوے . سجن کردی که خدای من نُوسے آن توهمهات را سيلاب بُسرد ، زيركي باردت را خواب بُسرد ۲۰٤٥ چون نبودی بدگان در حقّ او . چون نهادی سر چنان ای زشترو چوں خیالت نآمد از نزوبس او ، وز فساد بیٹسر احملگسر او سامرئ خود که باشد ای سگان . که خدایی بر تراشد در جهآن چون دربعت تزویر او یکدل شدی . وز همه اِشکالهما عاطمل شدی گاو میشاید خدابی را بالاف . در رسولی چون منی صد اختلاف ۲۰۰۰ پیش گاوی سجسه کردی از خری . گشت عقلت صید بسحسر سامسری چشم دزدیدی زنور ذُو آلْجَـلال . اینت جهل وافر و عین ضلال شُه بر آن عقل وگزینش که تُراست . جون تو کان جهل را گفتن سزاست گاو زرّین بانگ کرد آخر چه گفت و کاحمنان را این همه رغبت شکّفت زآن عجبتر دینایت از من بسی . لیك حفراكی پذیرد هر خسی ٢٠٥٥ باطلان را جه رباید باطلی و عاطلان را چه خوش آید عاطلی زآنک هر جنسی ربایسد جنس خُود . گاو سوی شیسر نرکی رُو بهد گرگ بسر یوسف کجما عشق آورد ، جسز مگسر از مکسر نا اورا خورد چون زگرگی بل رهد تخُــرَم شود . جون سگ کهف از بنی آدم شود

⁽۲۰۱۱) من الله عوان . Bul. كاس After this verse L adds:

چوب شد در دست من نر اژدها ۰ آب خون شد بسر عدوی ناسنزا

[.] تو یی Bul. جادویی Bul. (۲۰۹۳)

[.]أى زشتخو .Bul .چنان در پیش و رو L (۲۰٤٠)

ای مهان I (۲۰٤۷) . فساد و سحر I (۲۰٤۲)

هم پر آل BD Bul. در رسولی ام تو چون کردی خلاف and so A in marg, and L, which has عین و ضلال $(\Gamma \cdot e^{-1})$. تو چون گذی گزاف هما.

⁽۲۰۰۱) Bul. دين ايد (۲۰۰۸) After this verse L adds:

جوت محمّدرا ابو بكسر نكسو . ديد صدفش گفت هذا صادفول (oic)

گفت خوابستم مرا بگذار روه گفت آخر یاررا منفاد شو نما بخسپی دم پنام عاقلی ه در جوار دوستی صاحب دلی ۱۰۲۰ در خیال افتاد مرد از جنر اوه خشمگین شد زود گردانید رو کین مگر قصد من آمد خونی است ه یما طبع دارد گدا و تونی است با گرو بسته ست با یاران بدین ه حته بترساند مرا زین همنین خود نیامد هیج از خبه سرش ه یک گان نیك اندر خاطرش ظن نیکش جملگی بر خرس بود ه او مگر مر خرس را همجنس بود ظل را ان سگی تهست نهاد ه خرس را دانست اهل بهسر و داد

گفتن موسی علیه السّلام گوسالهپرست راکه آن خیال اندیشی و حزم توکجاست٬

گفت موسی با یکی مست خیال ، کای بَدْاندیش از شفاوت وز ضلال صد گسانت بسود در پیغبسریم ، با چنین برهان و این خُلق کریم صد هزاران معجزه دیدی زمن ، صد خیالت میفزود و شک و ظن از خیال و وسوسه تنگ آمدی ، طعن بسر پیغبسری ام می زدب از خیال و وسوسه تنگ آمدی ، تا رهیدیت از شبر فِرْعُونیان

⁽۲۰۲۸) BL Bul. و الكذار و (۲۰۹۲) After this yerse L adds:

یا حسد دارد زمهسر یار من ۴ کین چین جد میکند انکار من (۲۰۲۱) After this verse L adds:

بدگان و ابله و نااهمل بسود * وزشفاوت او مطبع جهمل بود بدرگ و خودرای و بدیخت ابد * گمو و مغرور و کور و خوار و رد خرس را بگزید، بسر صاحب کال * رُوسیک حاصل تبه فاسدخیال راز خری بهبت ۱ (۲۰۲۰).

[.] كجا رفته بود .Heading: Bul

رین خلق D .و با خلق AB Bul. پیغامبریم ABDL .در for بر Bul (۲۰۲۹). بیغامبری AD .و AD (۲۰۲۹).

تتبه حکایت خرس وآن ابله که بر وفای او اعتماد کرده بود،

٢٠١٠ خرس هر از اردها چون وا رهيد . وآن كرم زآن مردِ مردانه بديد چون سک اصحاب کهف آن خرس زار . شد ملازم در بی آن بُردسار آن مسلمان سَر عهاد از خستگی . خرس حارس کشت از دل بستگی آن یکی بگنشت و گنتش حال جیست . ای برادر مر نرا این خرس کیست نصه و كنت و حديث اردها . كنت بر خرس منه دل ابلها ۲۰۱۰ دوستی ابل بَنَـر از دشمنیست . او بَهَر حیله که دانی راندنیست گفت طالله از حسودی گفت این . ورنه خرسی چه نگری این یمهر بین گنت مهـــبر ابلهان عِشُودِهاست ، ابن حسودی من از یهــرش بهست قی بیآ با من بران این خرسرا · خسرسرا مُکَرِّیت مَهل همجنسرا گفت رَو رَوكارِ خودكن اى حسود .گفت كارم اين بُد ً و رزفت نبود ۲۰۲۰ من کم از خرسی نباشم ای شریف . تراثیر او کن نا مَنَت باشـــم حریف بــر نو دل مالــرزدم زاندیشهٔ . با مچین خرسی مرَو در بیشهٔ این دلم هرگــز نارزیــد از گــزاف . نورِ حقّاست این نه دعوی و نه لاف مؤمنه بَنْظُـرْ بنــورِ ٱللَّـه شــنه ، مانَ و مان بَكْريز ازين آنشكــنه این همه گفت و بگوشش در نرفت . بدگانی مسردرا سد بست زفت ۲۰۲۰ دست او بگرفت و دست از وی کشید . گفت رفتم چون نـهٔ بار, رشیــد گفت رَو بر من تو غخواره مباش . بو أَلْنُصُولًا معرفت كَسَر تراش بانر گفشش من عدق نو نِیَسم . لطف باشــدگــر بیـــآبی در پَیمَ

Heading: Bul. او .

[.] در پی آن خوب یار L (۲۰۱۱) . هین بیا .AB Bul (۲۰۱۸)

[.]دوستی زابله تا (۲۰۱۰)

[.]و مجنت نبود Bul. ا(۲۰۱۹)

[.]نی دعوی و نی لاف A (۲۰۲۲)

[.] ازین for زین Rul. ازین

[.] لطف بینی II .عدوی تو III (۲۰۲۷)

گفتن نابینابی سابل که دوکوری دارم'

بود کورے ڪو هيگفت الآمان . من دو کوري دارم اي اهل زمان پس دو باره رحمتم آرید هان . چون دو کوری داره و من در میان ١١١٠ گفت بك كوريت ما بينىم ما ، آن دگر كورى چه باشد وا نما گفت زشت آلهزم و ناخوش نول ، زشت آولزی و کورے شد دوتیا سانگ ِ رشعر ماب عم میشود . یمبر خلق از بانگ ِ من کم میشود زشت آوازیر بهَــر جـا ڪه رود . مـايـهٔ خثم و غر وکين محشود بسر دو کوری رحمرا دونــاکنیـــد . این چنین ناگنجرا گنجــا کنیـــد ٢٠٠٠ زشتي آواز ڪم شــد زين گِلـه . خلق شد بــر وي برحمت يكديله كرد نيكو چون بگفت او رازرا . لطف آواز دلش آوازرا وآنلت آواز دلش هر بَـد بود . آن سه کوری دورئ سَرْمَـد بود ليك ومَّابان كه بي علَّت دهند . بُوكِ دسمى بر سبر زشش نهند چونك آوازش خوش و مظلوم شــد . زو دل سنگيندلان چون موم شد ٢٠٠٥ ناك كافسر جو زشتست و شهيق ، زآن ني گيردد اجابترا رفيق إخْسَقًا بسر زشتآواز آمـدست ، كو زخون خلني چون سگ بود مست چونك ناك خرس رحمتكش بود ، نالمات نبود چنين ناخوش بود دان که بـا یوسف توگرگی کردهٔ . بـا زخــون بیگنــافی خَوردهٔ توب کن وز خورده استفراغ کن . ور جراحت کهنه شــد رَو داغ کن

[.]آن یکی کوری هیگفت ۸ (۱۹۹۱)

[.]شد بر من Bul (۲۰۰۰)

[.] دلش آن رازرا L . بگفت آطازرا L . بگفت او آزرا D (۲۰۰۱)

کی بی علّت D (۲۰۰۳)

[.]اجابت ای رفیق ۱ (۲۰۰۵)

^(... 1) After this verse L adds:

بازگرد ازگرگی ای روباه پیر • نصرت از حق می طلب نعم النصبر

هرچه در پستیست آمد از عُلا . چثمرا سوے بلندی زنه هلا ١٩٧٥ روشني مخشد نظـر انــدر عُــلا . كـرْجـه اوّل خيرگي آرد بــلا چئمرا در روشنابی خوے کن ، گر نه خناشی نظر آن سوی کن عافبت بيني نشان نور نُست . شهوت عالى حقيقت گور نُست عاقبت بینی که صد بازی بدید . مثل آن نبود که یك بازی شنید زآن یکی بازی چنان مغرور شد ، کنّز تکبّر زاوسنادان دُور شد ۱۹۸۰ سامیری وار آن هنر در خود چو دید . او زمُوسَی از نکبر سَـر کشیــد او زموس آن هنر آموخته . ونر معلّم چشهرا بسر دوخت لاجسرم موسمی دگر بازے نبود . تاکه آن بازی و جانشرا ربود ای بساً دانش که اندر سر دَود ، تا شود سَـرْوَر بدانَ خود سر رَود سر نخوافی که رود تو پای باش . در پنام قُطْب صاحبرای باش ۱۹۸۰ گرچه شاهی خویش فوق او مبین ، گرچـه شهدی جز نبات او مجین فكر تو نقش است و فكر اوست جان • نــــــد تو قُلْبست و نقد اوست كان او توپی خودرا بجو در اوی او . کو و کو گو فاخت شو سوی او ور نخوامی خدمت ابنیای جنس . در دهیان اژهایی همچو بخرس بُوك أستادي رهانيد مير نيرا ۽ وز خَطَر پيرون كثبانيد مر نيرا ۱۹۱۰ زاربی میکن چو زُورت نیست هین ، چونك كوری سر مكش از راهبین تو ڪم از خرسي نينالي زڏڙد . خرس رَست از درد چون فرياد کرد ای خدا سنگین دل ما موم کن ، نالبهٔ مارا خوش و مرحوم کن

آرد بلي .B Bul . الدر على .B Bul (١٩٧٥)

[.] شهوت خاکی حجاب شور تست ، آ . حقیقت گور نست (آ .خالی (ا (۱۹۷۷)

[.] هرجه شاهی (۱۹۸۵) . زاستادان D (۱۹۲۹)

[.]و نقد او روان L and so L فكر تو نفس است ۱۱ (۱۹۸۶)

[.]کو و کو شو فاخته سان صوی او I (۱۹۸۲)

[.] بخواهی ۸ (۱۹۸۸)

[.] نالهاش را تو خوش . T. Bul. اى خدا اين سنگدلرا . Bul. ا

نرس و نومیدیت دارن آواز غُول ، میکند گوش تو نا قعبر سُنول هم ندایی که تمرا بالا کثید . آن ندا م دان که از بالا رسید هـ ندايي كه تـرا خرص آورد . بانگي كركي دان كه او مـردم درد. ۱۱۱۰ این بلندی نیست از روی مکان . این بلندیهاست سوی عفل و جان. مر سبب بالانسر آمد از انسره سنگ و آهن فایق آمد بر شرر آن فلانی فوق آن سَرْکش نشست . گرچه در صورت پهلویش نشست فوق آنج است از روی شرف . جای دُور از صدر باشد مُسْتَعَف. سنگ و آهن زبن جهت که سابق است . در عمل فوقی این دو لایق است. ۱۹۲۰ وآن شرر از روی مقصودی خویش . زآهن و سنگست زبن رُو پیش پیش. سنگ و آهن اوّل و پایان شــرر . لبك این هر دو تُنند و جان شرر آن شرر گر در زمان واپسترست . در یصنّت از سنگ و آهن برترست در زمان شاخ از نمر سابق نسرست و در هنسر از شاخ او فایق نسرست جونك منصود از شجر آمد شر ، پس شر اول بود آخر شجر ۱۹۷۰ خرس چون فریاد کرد از اودها و شیرمردی کرد از جنگش رها حیلت و مسردی بهم دادنــد پُشت . اژدهــارا او بدین قوّت بکشت اردهاراً هست قوّت حیله نیست ، نیز فوق حیلهٔ نو حیلهایست حیلۂ خودرا چو دیدی باز رو ، کز کجا آمید سوی آغاز رو

[.] مردم خورد ، ان ندایی دان Bul. نومیدست ، ان ندایی دان Bul. نومیدست ، ۱۹۰۷)

[.]اوّل و آخر شور I (۱۹۹۱) . در شور Bul. (۱۹۹۱)

⁽۱۹۹۷) AD om. I. Bul. گاندر زمان ال . کان شرر (۱۹۹۸) مر for مثر In Bul. v. ۱۹۶۹ precedes v. ۱۹۶۸. (۱۹۹۸) مراخر After this verse I. adds:

خرس چون از اژدها فریاد کرد ۰ شیرمردی خرس را آزاد کرد ۱۹۷۰) از DL او از اژدها :۱۹۷۰) میزنگ شد بی طاقت او از اژدها :DL بینگش جدا

المجاه المجاه المجاه المجلد معلم المجلد المجلد المجلد المجلد المجلد المجلد المجلد المجاه المحاط الم

هـرکجـا دردے دل آنجـا رود . هرکجـا پستیست آب آنجـا دود 🗸 ۱۹۶۰ آب رحمت بایسدت رو پست شو . وآنگهان خور خمر رحمت مست شو . رحمت اندر رحمت آمد نا بسر ، بر یکی رحمت فرو ما ای پسسر چرخرا در زیسر پا آر ای شجاع . بشنو از فوق فللت بانگ ساع ينبة وسواس بيرون كن زكوش . تا بكوشت آيد از گردون خروش پاك كن دو چثمرا از موي عيب . تــا ببيني باغ و سروستان غيب ۱۹٤٥ دفع كن از مغــز وز بيني زُكــام . نا ڪه ريخُ آلگ در آبد در مشام هیج مگذار از تب و صفرا ائسر . نــا بیــابی از جهان طعم شکــر داروی مسردی کن و عنین مهوے . تا برون آیند صد گون خوبروی كُسنة تن را زياى جان بكن و ناكُسَد جولان بگرد أنجس غُلِّ بُخل از دست وگردن دُوركُن . بختِ نو در ياب در چرخ كهن ۱۹۰۰ ور نی تانی بکعب لطف یسره عرضه کن پیجارگی بسر جارهگسر زاری و گرب فوی سرمایه ایست ، رحمت کُلّی فوی نیر دایه ایست دایه و سادر بهانه جُـو بود . تا که کی آن طفل او گریان شود طل حاجات شمارا آفرید ، تا بنالید و شود شرش پدید گفت اُدْعُوا اللَّهُ بِي زارى مباش . نـا بجوشــد شيرهــاي مِهــرهــاش ۱۹۰۰ هُوی هُوی باد و شیرًافشان ابر ، در غم ما اند بکساعت تو صبر ف ٱلسَّماء رزْقُكُمْ نشْنياهُ ، اندرين بسمى چه بر چنساة

رُو پست J. اَب آبَا اَب اَنَجا رِهِ (۱۹۶۰) B om. Al. Bul. عرف پست اَب اَنْجا رِهِ (۱۹۴۱) اَب اَنْجا

[.] فرو ماکی .ABL Bul . آمد سر بسر A. ا. Suppl. in marg. A. ا

ريح الله آيد .Bul. أو از بيني .AB Bul. (١٩٤٥) . و .ou. د (١٩٤٤)

و مردانه يوى I (۱۹٤٧) . در جهان Bul. در جهان

نی دانی L . نی توانی A (۱۹۶۰) م and so D in marg. (۱۹۶۸) م بگرد آن چمن L الم

[.] دایه است ۵ . پایه ایست ۱ . قوی تر مایه ایست ۵ . سرمایه است ۸ (۱۹۰۱)

[.] های هوی باد .Bul. (۱۹۰۰) علی از (۱۹۰۲) ما

[.]بر for پر A . بشنیدهٔ A (۱۹۵۹)

این صِنَت هم بهر ضعف علهاست ، با ضعیفان شرح قدرت کی رواست خود بدانی چون بر آری سر زخواب ، ختم شد والله آعلم بالصواب مسر ترا نه قوت خوردن بُدی ، نه ره و بروای کی کردن بُدی مشنیدم فحش و خر میرانسدم ، رَبِّ یَسِّرٌ زیسر لب مبغواندم میشنیدم فحش و خر میرانسدم ، تربِّ یَسِّرٌ زیسر لب مبغواندم مسر زمان میگفتم از درد درون ، اهد قوی آنهم لا یَعْلُمُون سجدها میکرد آن رسته زرنج ، کای سعادت وی مرا اقبال و گنج از خدا یابی جزاها ای شریف ، قوت شکرت ندارد این ضعیف از خدا یابی جزاها ای شریف ، قوت شکرت ندارد این ضعیف شکر حق گوید ترا ای پیشول ، آن لب و چانه ندارم وآن نول میشنی عاقلان زین سان بود ، زهر ایشان ابنهاج جان بود دوستی ابله بُود رفح و ضلال ، این حکایت بشو از بهبر مشال دوستی ابله بُود رفح و ضلال ، این حکایت بشو از بهبر مشال

اعتماد کردن بر تملّق و وفای خرس '

اژدهایی خرسرا در میکنید و شیرمردی رفت و فریادش رسید شیرمسردانند در عالم مدد و آن زمان کافغان مظلومان رسد باگی مظلومان زمّ جا بشوند و آن طرف چون رحمت حق میدوند ۱۹۲۰ آن ستونهای خللهای جهان و آن طبیبان مرضهای نهان میض مهر و داورے و رحمتند و همچو حق بی علّت و بی رشوند این چه یاری میکنی یکبارگیش و گوید از بهم غم و بیجارگیش مهربانی شد شکار شیرمسرد و در جهان دارو نجوید غیسر درد

ای مرا Suppl. in marg. A. AB ای مرا ۱۹۲۱) ای مرا

[.] جزأهای شریف A. L عزاهای شریف.

[.] دوستی جاملان رنج L (۱۹۴۱) . لب و خامه L (۱۹۴۹)

اعتاد كردن آن شخص .Heading Bul.

⁽¹⁹⁷⁷⁾ A om. 9. (1974) B om. 14.

۱۹۰۰ نه از پی سود و زیان میجویدش . بلك نــا گرگـش ندرّد بــا دَدَش ای خنك آنرا که ببند روی نو . با در افتد ناگهان در کوی نو اے روان پاک بستودہ نرا ، جند گفتم زار و بہسود، نرا اے خداون۔ و شہنشاہ و امیسر . من نگفتم جُھلِ من گفت آن مگیر شُهُ وين حال أكر دانسي . كنت بيه ود كى نانسي ۱۹۰۰ بس ثنابت گفتمی ای خوشخصال ، گر مسرا یك رمز میگفتی زطال ليك خامُث كرده فآشونتي و خامشانه بسر سرم فيكونتي شد سرم کالبوه عقل از سسر مجست و خاصّه این سررا که مغزش کمترست عنوکن ای خوب روی و خوبکار . آنج گنتم از جنون اندر گذار گفت اگر من گفتمی ومزی از آن . زهـرهٔ 'تو آب گفتی آن زمان ۱۹۱۰ گر نسرا من گفتمی اوصاف مسار . نرس از جانت بسر آوردی دمسار مصطفی فرمود گــرگــویم براست . شرح آن دشمن که در جان شاست زهرهای پُردلاری هم بسر دَرَد و نبه رود رو نبه غ کاری خُورّد نه دلشرا تاب ماند در نیاز ، نه ثنی را قوت روزه و نماز همچو موشی پبیش گرب لا شود . همچو برّه ببیش گرگ از جا رود ۱۹۱۰ اندرو نه حیله مأنــد نــه رَوِش . پس کنم ناگفتــهٔ تان من پرورش هجو بو بکبر رسایی تن زم . دست جون داود در آهن زنم تا مُحال از دست من حالي شود . مسرغ بسر بركساه را سالي شود چون يَــدُ ٱللَّــه فَوْقَ أَيْدِيهِم بود . دستِ مارا دستِ خود فرمود احــد پس مسرا دست دراز آمد بنین ، بسرگذشت راسان هنتبین ١١٢٠ دستِ من بنبود بسر گردون هنر . مُقريا بر خوان که اِنْشَقَ ٱلْقَهَــر

[.] در جوی تو L (۱۹۰۱) . بلك for ليك A Bal. (۱۹۰۰) 'و .tao 🛦 (۱۹۰۲)

[.] يهوده تتوانستمي . Bul. كي توانستمي A (١٩٠٤)

⁽۱۹۰۵) B Bul. رس.

[.] کی مغزش D (۱۹۰۷) . خاموش D (۱۹۰۳)

و. (۱۹۰۸) ABL om.

بردلانرا بر درد L (۱۹۱۲) . در زمان L (۱۹۰۹)

[.] صوم و غاز L (۱۹۱۲)

از جا شود BuL (۱۹۱٤).

[.] بر آهن L Bul (۱۹۱۱)

۱۸۸۰ چونك از عقل ش فراوان بُدمدد . چند دبوسى فوى بسر خفت ود بُسرُد اورا زخم آن دبُوسِ سخت . زوگریزان نا بزیسر یك درخت سبب بوسیان بسو بُند ریخت و گفت ازین خور ای بدرد آویخته سبب جندان مردرا در خورد داد ، کز دهانش باز بیرون میفساد بانگ میزد کای امیر آخسر چسرا . قصدِ من کردی چه کردم من نرا ۱۸۸۰ کر ترا زاصلست با جانم سدیز ، تینغ زن یکبارکی خونم بریسز شُوم ساعت که شدم بر تو پدید . ای خنك آنسرا که روی تو ندید بی جسایت بی گنمه بی بیش وکم . مُلْحِدان جایـز ندارنـد این ستم م جهد خون از دهانم با سخن ، ای خدا آخر مکافانش توکن هــر زمان میگفت او نفرین نَو . اوش فازد کاندرین صحــرا بــدّو ۱۸۹۰ زخم دبوس و سوار همچو باد ، میدوید و باز در رُو میفتاد مُعَلِی و خوابناك و سُست بُـد . پا و رویش صد هزاران زخم شــد تا شانگ میکشید و میگشاد . تا زصفرا قی شدن بر وی فساد زو بر آمـد خوردهـا زشت و نکو ه مار با آن خورده بیرون جَست ازو چون بدید از خود برون آن ماررا ه سجینه آورد آن نکوکرداررا ١٨١٥ سَبُم آن مار سياه زشت زفت ، چون بديد آن دردها از وي برفت گفت خــود تو جبرئیل رحمتی . بــا خدایی ڪه ولي نعمتي اے مبارك ساعتى كه ديديتم ، مسرده بودم جان نو مخشيديتم تو مسرا جوبات مشال مادران . من گریزان از تو مانسد خران خر گریزد از خداوند از خسری ، صاحبیش در یو ی زنیکوگرهرسه

^{(\}M.) After this verse L adds:

خنه زآن زخم قوی بر جست زود * گشت حیران گفت آیا این چه بود قصد من کردی تو نادین جنا ما BDI (۱۸۸۱)

بر سر و پایش مزاران L (۱۸۹۱) که درین صحرا .Bal (۱۸۹۹)

الم با خدایی D گفت تو خود A (۱۸۹۱) . زشت و زفت الم (۱۸۹۰) . یا حیبی یا ولی (۱۸۹۰) . یا حیبی یا ولی

امده آه از آن صفراییان بی هندر ، چه هندر زاید زصفرا درد سر و هآن کن که کند خورشید شرق ، با نفاق و حیله و دزدی و زرق نو عسل ما سرکه در دنیا و دین ، دفع این صفرا بود سرکنگیون سرکه افزودیم ما قوم زحید ، تو عمل بنسزا کرم ا و گیر این سزید از ما چنان آمد زما ، ریگ اندر چنم چه افزاید عما ۱۸۷۰ آن سزد از تو ایا گفل عزیز ، که بیابد از تو هدر ناچیز چیز زآتش این ظالمانت دل کباب ، از تو جمله اهد قوی بُد خطاب کان عودی در تو گر آتش زنند ، این جهان از عطر و ربحان آگند تو نه آن عودی کر آتش کم شود ، تو نه آن روحی که اسیم غم شود عود سوزد کان عود از سوز دُور ، باد کی حمله برد بر اصل نور عود سوزد کان عود از سوز دُور ، باد کی حمله برد بر اصل نور زانک از عافل جنایی گر رود ، از وفای جاهلان آن به بود کشت پینمبیر عداوت از یخرد ، بهتر از رمهری که از جاهیل رسد

رنجانیدن امیری خفتهٔ را که مار در دهانش رفته بود، عاقلی بسر اسب میآمد سوار . در دهان خفت میرفت سار آن سوار آنرا بدید و میشدافت . نا رمانید میاررا فرصت نیافت

[.] ما نناق AB Bul. (۱۸۹۱) . چونی از صغراییان . AB Bul. آه ازین ما (۱۸۹۰)

[.] فوم از زحبر I. با فوم زخبر (۱۸۹۱) ABT, Bul. با فوم زخبر

ریجان پر کنند Bul. کان عودی ثو اگر (۱۸۲۲) م originally کان عودی ثو اگر

[.] کی رود D (۱۸۲۱) . نیکوتر ۱ (۱۸۷۰) . باد حله کی برد ۱ (۱۸۷۱)

⁽۱۸۲۲) ABD پوغامبر. After this verse L adds:

دوستی با مردم دانــا نکوست * دشمن دانا به از نادان دوست

که مارش در دهان B. آن خفتهرا Bul. امیر B. Hending: A

[.] بر دمان در (۱۸۲۸)

[.] تا رماند خفتهرا L أورا بدبد (۱۸۲۹) (۱۸۲۹)

شبجراغترا فنيل نو بتاب . پاك دان زينها چراغ آفتاب رَو تو كَهْكِل ساز بهر سقف خان . سقف كردون را زكهكل بساك دان اه که چون دلدار ما غموز شد ه خلون شب درگذشت و روز شد جسز بشب جلوه نباشد مامرا ، جسز بدرد دل مجسو د مخسوامرا ١٨٥٠ ترلت عيني كرده خبر پرورده ، لاجبرم چون خبر برون پرده طالبع عسیست علم و معرفت و طالبع خبر نیست ای نو خرصنت نال خر بشنوی رحم آیدت ، پس ندانی خر خری فرمایدت رحم بر عیسی کن و بر خر مکن . طبعرا بر عنل خود سَرْوَر مکن طبخرا یمل نـا بگزیـد زار زار . نو ازر بِسْتان و وام جان گزار ١٨٠٥ سالها خربسه بودى بس بود ، زآنك خربسه زخس وابس بود زأْ يِخْــرُوهُنِ مرادش نفـس تُست ، كو بآخــر بايــد وعلمت نُخُست همزاج خر شدست ایرے عقلَ پَسْت ، فکرش این که چون علف آرد بدست آن خبر عبس مزاج دل گرفت . در مفام عافلان منزل گرفت رآنك غالب علل بود و خر ضعيف ، از سوار زَفْت گــردد خــر نحيف ۱۸۱۰ وز ضعینی علل تو ای خَـرْبَها . این خربرمرده گشتست ازدها گر زعیسی گشت نجروردل . هر ازو صحت رسد اورا مَهِل چونی ای عیسی عیسی در زرنج . که نبود اندر جهان بی مار گنج چوف ای عیسی زدیدار جهود ، چوف ای یوسف زمگار حسود تو شب و روز از پی این قوم غُمر . چون شب و روزی مددبخشای عُمر

[.] بالد for باز L (۱۸٤٧) . فنیل نو B (۱۸٤٦)

[.]خلوت نباشد L (۱۸٤٩) . کمبون D .اه for ا. آه کمبون A (۱۸٤۸)

[.] مرأد نفس D (١٨٥١) Bul. عيسيت .

[.] آرم بدست . Bul. کیون علف (۱۸۵۲)

[.] چون زضعف عقل تو L (۱۸۹۰)

[.]ای مسیح خوش نفس چونی زرنج L (۱۸۹۲)

[.] زمگار و حمود AB Bul. چون بود یوسف L .چون بود عیسی I (۱۸۹۳)

سرٌ خون و نطفه حُسْنِ آدمیست . سابق هــر بیشی آخــر کمیست لوحرا اوّل بشوید بیوفوف و آنگهی بر وی نویسد او حُروف خوت کند دلرا و اشك مُستهان ، بر نويسد بر وى اسرار آنگهان وقت شُستن لوحرا بابد شناخت . كه مر آنرا دفترى خواهند ساخت ۱۸۲۰ چون اساس خانهٔ صافکننده اولین بنیادرا بر میکنند -گِل ہر آرند اوّل از فعــر زمین . نا بآخــہ پر کثیر ساّھ مَعین 👚 از مجاست کودکان گڑیند زار ، که نیداند ایشان سر کار مسرد خود زر میدهد حجامرا ، منسوازد نیش خون آشامرا مادود حمّال زے بار گران ، مارسابد باررا ان دیگران ١٨٢٥ جنگ حمَّالات براے بار بين ، اين جنين است اجتهاد كاربين جون گرانیها اساس راحتست . تلخها هر پیشواے نعبتست . حُنَّت الْجَنَّه بِمُكْرُوه إنسا ، حُنَّتِ النِّسرانُ مِنْ شَهُوانِنا نخسم مابعة أنشت شاخ نَرَست ، سوخته أنسش فرين كُونسرَست هرك در زندارن فربن محننیست . آن جزای لنبهٔ و شهونیست ۱۸٤۰ هرکه در قصری قرین دولنیست . آن جنزای کارزار و محنتیست هرکهرا دیدی بزر و سیم فسرد . دان که اندر کسب کردن صبر کرد بی سبب بیند جو دین شد گذار ، تو که در حسی سببرا گوش دار آنك بيرون از طبايع جان اوست . مَنْصِب خَـرْق سببهـا آن اوست بي سبب بيند نه از آب وكيا . چشم چشمه مُعْجزات انبيا ۱۸۴۰ این سبب همچون طبیب است و علیل ، این سبب همچون چراغست و فئیل

written above. آخر with اوّل کمیست ۵ .هر بیشهٔ (۱۸۲۱)

زی for در L (۱۸۲۸) . دلرا زاشك ،۱ (۱۸۲۸)

⁽۱۸۲۱) B عنت and المجاونة . (۱۸۲۱) DL عنت and شهونست المجاونة .

[.]محتست and دولتست D (۱۸٤٠)

⁽المدار) Bul. دين الله In D this and the following verse are transposed.

زان اوست L (۱۸٤٢)

چون سنسر کردم مسرا راه آزمود ، زیت سنر کردن ره آوردم چه بود ١٨١٠ زآن همه مَيْلش سوى خاكست كو ، در سفسر سودى نييسد پيش رُو روی وایس کردناش آن حرص و آز ه روی در ره کردنش صدق و نیاز هـركيـاراكش بود مَيْل عُـلا . در مزيـدست و حيات و در نَسا چونك گردانيــد سّــر سوى زمين . دركى و خشكى و ننص و غَييب مَیْل روحت چون سوی بالا بود . در تـزایـد مَـرْجعَت آنجـا بود ١٨١٠ ور نگونساري سَرَت سوے زمين . اَفلي حني لا يُعِبُ ٱلْآفِلـين

پرسیدن موسی علیه السّلام از حتی تعالی سرّ غلبهٔ ظالمان ا

گنت موسی اے حرم کارساز ، ای بیک دم ذکر نو عمر درانی نقش گئر مَرْ دیدم اندر آب و کِل ، چون ملایک اعتراض کرد دل كه چه منصودست نقشي ساختك ، وإندرو نخسم فساد انداختك آنش ظلر و نساد افسروختن . مسجم و سجن کسان را سوختن ۱۸۲۰ سایه خدنآیه و زردآیهرا و جوش دادن از بسرای لابهرا من يتين دانم كه عين حكمنس . ليك منصودم عيان و رؤينست آن يتين ميگويدم خاموش كن . حرص رؤيت گويدم نه جوش كن مر ملابك را نمودى سـر خويـش ، كين چنين نوش هي ارزد بنيـش عرضه كردى نور آدمرا عان ، بر ملابك گشت مشكلها بيان ۱۸۲۰ حشر تو گوید که سرِّ مرگ چیست ، میوها گویند ســـر برگ چیست

⁽۱۸۰۹) D مدق نیاز A (۱۸۱۱) مدق نیاز After this verse Bul. adds:

گر بگردد طااب بالا گیاه · سرفرازی باشد آنرا رسم راه

[.] لا أحبُّ A . آفلي و لا احبُّ L (١٨١٥)

Heading: Bul. سرٌ حكمت غلبة ظالمانوا

[.] أكرجه مقصودست ABL Bul. اى كه يكدم . (۱۸۱۸) AL Bul

[.] مسجد کنانرا A (۱۸۱۱) مسجد کنانرا A (۱۸۱۱) مسجد کنانرا A (۱۸۱۹) مسجد کنانرا A (۱۸۱۹) کرد مشکلها یا (۱۸۲۱) کرد مشکلها یا (۱۸۲۱)

١ مَعْدَم ناسُون ما لامُون باد ، آفرين بر دست و بر بازوت باد حال من اکنون برون از گننست . این چه میگویم نـ احوال، منست نفش میننی که در آبینه ایست . نفش نُست آن نفشِ آن آبینه نیست ر دّم که مرد نایی اندر نای کرد . در خور نایست نه در خورد مرد . هان و هان کر حمد کویی کر سپاس . همچو نافرجام آن چوبان شناس ١٧ حميد تو نسبت بدآن كر بهترست ، ليك آن نسبت بحق م ابترست چند گویی چون غطا بر داشتند . کین نبودست آنك میهداشتند این قبول ذکر تو از رحمنست . چون نماز مستعاضه رُخصنست بـا نمـاز او بيــآلودست خون . ذكــر نو آلودهٔ نشيــه و چون خون پلیــدست و بآبی میرود . لیك ً باطن.را نجــاستهـا بــود ١٨ كآن بغيب آب لطف كردگار ، كم نگردد از درون مرد كار در سجودت ڪاش رُو گردانهي . معنی سُبْحـان رَبِّس دانهي کای سجودم چون وجودم ناسنزا . مسر بدیرا نو نکوبی ده جسزا این زمین از حلم حق دارد انسر . نــا نجاست بُـــرْد وگُلهــا داد بـر تا بپوشد او پلیدیهای ما . در عوض بسر رُوید از وی غنجها ۱۸۰ پس چوکافر دید کو در داد و جود . کمتر و بیمایت ر از خاك بود از وجود او گُل و ميوه نرُست . جــز فساد جملــهٔ 'پاکيهــا نجُست كُفت واپس رفسهام من در ذهاب . حسرت با لَيْتَنِي كُنْتُ تُراب کاش از خاکی سف رنگ زیدمی . همچو خاکی دان ٔ میجسدمی

⁽۱۲۹۱) Bul. ما . مال ما . AL بان من AL . له Bul. ميگويم

[.] تقش در آیینه L . نقش از آن آیینه نیست . II دنتش در آیینه ا

قبول و ذکر A (۱۷۹۷) . حد گویم D (۱۷۹۱) . و نی در خورد A (۱۷۹۱).

[.] ببالودست A .. در نماز او .Bul (۱۷۹۸)

⁽۱۷۹۹) In the second hemistich A has این لمدی جهل قام می بود , corr. in marg. ر جول ۱۸-۲) می این بیمودم ۱۸-۲) در جول ۸ میرون for در جول ۸ میرون

[.] حسرة (۱۸۰۷) BD (۱۸۰۷) . كو اندر وجود L (۱۸۰۰) . حكم حق B

وحی آمدن موسیرا علیه السّلام در عذر آن شبان '

بعد از آن در سرّ موسی حتی نهفت . رازهایی کآن نی آید بگفت بر دل موسی سخنها ریخنده دیدن و گذت یم آمیخند جند بیخود گشت و چند آمـد بخَود . چنـد برّبـد از ازل سوے ابــد ۱۷۷۰ بعد ازین گر شـرح گویم ابلهبست . زآنك شرح این ورای آگهبست ور بگویم عقلهارا بسرگنده ور نویس بس قلمها بشکند جونك موسى این عتاب از حق شنید . در بیابان در بی جوبان دوید بر نشان بای آن سرگفته راند . گرد از پسرهٔ بیابان بسر فشاند كام باى مردم شوريد خود . مر زكام ديكران بيدا بود ١٧٨٠ يك قدم چون رُخ زبالا تا نشب ، يك قدم چون پيل رفت بر وُريب گاه چون موجی آبر افرازان عَلَم . گاه چون ماهی روان بر شکر گاہ بر خاکمی نیشت حال خُود ، ہمجو رسّالی که رملی بر زنــد عاقبت دم یافت اورا و بدید . گنت مرده یه دستور رسید هیچ آدایی و نسرتیبی مجسو . هرچسه مبخواهسد دل ننگت بگو ً ۱۷۸۰ کنّر تو دینت و دینت نور جان . اینی وز تو جهانی در امان امَ مُعَاف يَنْعَلُ ٱللَّه مَا يَمنا و بي سُعابا رَو زبان را بسركنا گفت ای موسی از آن بگذشت ام . من کنون در خون دل آغشته ام من رسِدُره مُنْتَهِى بَكْذشهام ، صد هزاران ساله رآن سو رفسهام تازیان بر زدے اسبم بگشت ، گنبدی کرد و زگردون بر گذشت

ور نگویم شرحهـانی معدر • تا نیامت بانـد آن بس محتصر

[.]م زبای دیگران D (۱۲۷۱) . بر بیابان AL (۱۲۷۸)

ای معافی Bal. (۱۲۸۱) یوشته . اوشته . (۱۲۸۲) ای معافی Bal. بر افرازد یا (۱۲۸۱)

[.] رفته ام for گشته ام I and so L. L شو (۱۲۸۸)

۱۷۰۰ سا بَری از پاک و ناپاکی همه . از گرانجمانی و چمالاکی همه من نصره اسر تا سودی کنم . بلك تا بر بندگان جودی کنم هندولن را اصطلاح یعند مدح . سندیان را اصطلاح سِند مدح من نگردم بالت از نسیعشان . باك م ایشان شوند و دُرْفِشان ما زبان را نشگریم و قال را . سا درون را بشگریم و حال را ١٧٦٠ ناظر قلبيم أكر خاشع بود ، كرچه كنت لفظ ناخاضع رود زآنلت دل جوهر بود گفتن عرض . پس طُنیّل آمد عرض جوهر غرض چند ازین الفاظ و اِشْمار و تَجَارُه سوز خواهم سوز بــا آن سوز ســاز آنشی از عثق در جان بسر فروز . سر بسر فکسر و عسارت را بسوز موسیا آدابدانان دیگرند ، سوخت جان و روانان دیگرند ۱۲۰۰ عاشفانسرا هسر نَفَس سوزیدنیست . بر دم ویران خراج و عُشر نیست گــر خطا گویــد ورا خاطی مگو . ور بود پُــر خون شهیدان را مشو خون شهیدان را زآب اولبترست . این خطا از صد صواب اولبترست در درون کعبه رسم قِبُله نبست . جه غر ار غوّاصرا پاچیل، نیست نو زسـرمستان قـــلاوزے مجــو ، جامهجاکارے را جــه فـرمایوے رفو ۱۷۷۰ ملَّتِ عشق از همه دينها جُداست ، عاشقه انرا ملَّت و مذهب خداست لعل را گر مُهـر نبود باك نيست . عشق در درياى غر نخساك نيست

بر مناسان جودی I (۱۲۰۵) . جالاکی for ناپاکی ا

درون را for روان را (۱۲۵۱) المنازل I. المنازل I. المنازل I. المنازل المنازل المنازل I. (۱۲۵۱)

[.] ناخاضع بود .Bul. ، ناخاضع

⁽۱۷۲۱) D in the second hemistich جوهر for جوهر, corr. in marg.

[.] بأن سوز n . اضار مجاز L (۱۲۱۲)

[.] احياط and so Is, which has عاشقانرا احتياط عسر تيست (١٧٦٥)

[.] شهید اورا مشو Bul. گر بود AB (۱۷۲۱)

از هم دنیا A (۱۲۲۰). ثواب I (۱۲۲۱).

⁽۱۷۷۱) BDL مُهر, as in text.

آنك یی یَسْمِع و پی یهصر شدست و در حق آن بنا این هم بیهٔدست ۱۷۱. یم ادب گفتن سخن با خاص حق و دل بمیسرانسد سیمه دارد و رق گسر نو مسردی را بخوانی فاطمه و گرچه یك جنسند مرد و زن همه قصد خون تو كنسد تا ممكناست و گرچه خوشخو و حلیم و ساكناست فاطمه مدحست در حق زنان و مسردرا گویی بود زخیم سنان دست و پا در حق ما استایش است و در حق پاکی حق آلایش است و با در حق ما است و الله و مولودرا او خالق است هرچه جیم آمد ولادت وصف اوست و هرچه مولودست او زین سوی جُوست زانك از گؤن و فسادست و مهین و حادث است و تحقی خواهد یقین خواهد یقین جامه را بدرید و آفی شورد و نفت و سر نهاد اندر بیابان و برفت جامه را بدرید و آفی شورد و نفت و سر نهاد اندر بیابان و برفت

عتاب كردن حقّ تعالى موسى را عليه السّلام از بهر شبان،

اوحی آمد سوی موسی از خدا ، بندهٔ مارا زما کردی جدا تو بسرای وصل کردن آمدی ، یا خود از بهبر بریدن آمدی تا نوانی پا منه اندر فراق ، آبغض آلآشیاء عندی الطّلاق همر کسی را اصطلاحی داده امر در حتی او مدح و در حتی تو ذم ، در حتی او شهد و در حتی تو شم

^{) .} يېلامت . A Bul. بي يبصر ويي يسبع A (۱۷۲۹)

[.] فاطه مردست I (۱۷٤۹)

^{(&#}x27;Yte') In A this and the following yerse are transposed.

[.] بیابانی و رفت .AB Bul کرد تنت BL Bul (۱۷٤۹)

Heading: AB Bul. حق تعالى با موسى.

[.] قطع for فصل which have له , and so BL Bul., which have يا براى قطع كردن آمدى A (١٧٥١)

^{(&#}x27;You') After this verse L adds:

در حق او نور و در حقّ تو نار * در حق او ورد و در حقّ تو خار در حق او نبك و در حقّ تو بد • در حق او فرب و در حقّ تو رد

نو کجابی تا شور من چاکست ، چارفت دوزم کسم شان سسرت جامعات شوم شُرُشهاات كُشم ، شيسر پيشت آورم اى محتشم دستکت بوسم بمالر پایکت . وفت خواب آبید بسروم جایکت ای فیدای نو همه بُزهای من . ای بیادت مَیْهی و مَبْهای من ه ۱۷۲ این نمط بیهوده میگفت آن شُبان ه گفت موسی با کِبَست این ای فلان گفت با آنگس که مارا آفریسد . این زمین و چرخ ازو آمد پدید گفت موسی های بس مُدّبر شدی . خود مسلّبان ناشاه کافـر شدی ابن چه ژاژست و چه کنرست و نُشار . پسبهٔ انــدر دهان خــود فشــار کند کنر تو جهان را گئے نه ڪرد . کفر تو ديباي دين را ژنه ڪرد ۱۷۲ جارق و پاناب لابق مسر نراست . آفشابیرا جبها گی رواست گر نبندی زین سخن نو حلف را . آنشی آبید بسورد خلف را آنشی گر نآمدست این دود چیست . جان سِیه گشته روان مردود چیست گر همیدانی که بزدان داورست . راژ و گستاخی ترا چون باورست دوستی ٔ بیرخــرَد خود دشمنیست . حن نعالی زین چنین خدمت غنیست ١٧٢٠ باكه مىگوبى تو اين با عم و خال ، جسم و حاجت در صنات ٍ ذو انجلال شیر او نوشد که در نشو و نماست . چارق او پوشد که او محتاج پاست ور برای بندهشاست این گفت و گو ه آنك حق گفت اومنست و من خود او آنك گنت إلى مَسرضَتُ لَمْ تَعْـدُ . من شـدم رنجور او تنهـا نشــد

⁽۱۷۲۲) L. Bul. عيالمشيث.

⁽۱۷۲۷) Bul. های خبروسر شدی, and so L, which has ي تو for های خبروسر شدی, and B in marg.

این چه کغرست BL Bul. این چه

کارکنر تو جهانرا بنه کرد 🛦 (۱۷۲۱)

⁽۱۷۴۱) In B مرزو (?) is written above مرازاً. (۱۷۴۴) D om. 9.

[.] جسم و جان کو در صفات .1 . جثم و حاجت u . با کی میگویی A (۱۷۲۰)

⁽¹⁹⁹⁷⁾ L Bul. --- !

[.]و من جو او L .این گفت تو .AB Bul .وز برای D (۱۲۲۷)

یس نشانها که اندر انبیاست . خاص آن جان را بود کو آشناست ١٧٠٠ اين سخن ناقص عابد و بيقرار ، دل ندارم بيدلر معدور دام ذرهارا كي تواند كس شهرد و خاصه آنكو عشق علل او بسرد مسمارم بسركهاك باغراه وشمارم بانكثر كبك و زاغرا در شار اندر نیا آبد لیك من و منسارم بهدر رُشد منعن نحس کیوان یا که سعد مشتری . نآید اندر حصر کرچه بشهری ۱۷۱ لیك م بعضی ازیت هسر دو ائسر ، شرح باید كرد یعنی نفسع و ضسر تما شود معلوم آثار فضا . شبّة مر الحل سعد ونحسورا طالع آنکس که باشد منتری ، شاد گردد از نشاط و سروری وآنكرا طالبع زُحَل از مسر شُرور . احساط ش لازم آبند در أمسور گـر بگـویم آن زُحَل اِشـارورا ، زآنش سوزد مـر آن بیجـارورا ١٧١٠ أَذْكُمرُوا ٱلله شام ما دستور داد . اندر آنش ديد مارا نور داد گنت آگرچـه پاکر از ذکرشما . نیست لایمی سـر مــرا نصویرهــا لیك هرگز مست نصوبسر و خیال و در نیابید ذات سارا بی مثال ذكر جسمان خيال ناقصاست ، وصف شاهان از آنها خالصاست اءرا گوید کسی جولاه نیست ، این چه مدحست این مگر آگاه نیست

انکار کردن موسی علیه السّلام بر مناجات شوپان

١٧٦٠ ديد موسى يك شُبانى را براه ، كو حيكنت اككزيننده اله

باند بی قرار ۱ (۱۲۰۵) Bul. باند بی قرار ۱ (۱۲۰۵) AB Bul. باند بی قرار ۱ (۱۲۰۵) . . دل بعرد , and so L, which has عشق از وی عش بود

آنكوا B (۱۷۱۳) . أگرجه A (۱۷۰۳)

Heading: ABL Bul. شبأن.

⁽۱۷۲۰) A (sic) اى خدا و اى اله B . گرينده L (sic) . گرينده Bul. خدا و اى اله and so A . اى كريم و اى اله اله اله

رخمها دادی و خواب و رنگ رو . سسر فسدا کردی و گشتی همچو مو ۱۱۷۰ چنــد در آئش نشستی هجو عُود . چنــد پیش تیغ رفتی هجو خُود رین چنین بیچارگیها صد هـزار . خوی عُشّافست و نآیـد در شمـار چونك شب این خواب دیدی روز شد . از امیسدش روز تو پسیروز شد چشم گردان کردهٔ بر چپ و راست . کآن نشان و آن علامتها کجاست بــر منــال برگ مارزی که مای . گر رود روز و نشان نآید مجـای ۱۱۹ مهدوی در کوی و بازار و سرا ، چون کی کو گم کند گوسالهرا خواجه خَيْرست ابين دَوادَو چېستت . گم شـــنه ابنجا کــه داری کېستت گوییش خیرست لیکن خیر من ، کس نشاید که بداند غیر من كر بگويم نك نشانم فوت شد . چون نشان شد فوت وقت موت شد بنگری در روی هـر مردے سوار ، گویـدت منگـر مـرا دیوانـهوار ١٦١٠ گويبت من صَاحبي گر كردهام . رُو مُجُست و جــوي او آوردهامر دولتت یابنسه بادا اے سوار . رحم کن بر عاشقان معفور دار جون طلب کردی بجد آمد نظر · جد خطا نکند چنین آمد خبر ناگهان آمد سوارے نیکبغت ، پس گرفت اندر کنارت سخت سخت تو شدی پیهوش و افتادی بطاق . بیخبرگفت اینت سالوس و نفاق ۱۷۰۰ او چه میبیند درو این شور چیست . او نداند کآن نشان، وصل کیست این نشان در حتی او باشد که دید . آن دگررا گی نشان آبـد پدیـد هر زمان کر وی نشانی میرسید ، شخصرا جانی بجانی میرسید مافئ ببجارهرا بيش آمـد آب ، ابن نشانهـا يْلْكَ آبَانُ ٱلْكِتَاب

⁽الله) Bul. رفتي for رفتي . (الله) A one و After this verse L adds:

چونك أندر خواب ديدى حالها · آنك بودى آ. زويش سالها . نشانی و علامنها یا (۱۲۷۱)

[.]چه داری ۱۱ (۱۹۹۱)

[.] مرد سوار Bul. Bul. الم (۱۹۹۱) . يك نشأني Bul. يك نشأنم Bul. (۱۹۹۱)

انتادی before و .no A (۱۹۹۱) . سوار A (۱۹۹۸)

[.] L Bul. هر زمان از وی L Bul. (۱۲۰۲)

کی نمایند خاک استرار خوبر ه کی شود چون آسان بُستان مُنور ابن كجا آوردماند آن خُلْها . بن حَربم بن رحم كُلّها ١٦٦٠ آن لطافتها نشان شاهديست ، آن نشان باى مرد عابديست آن شود شاد از نشان کو دید شاه . چون ندید آورا نباشد انتباه روح آنڪس کو جنگام آلست ، ديد ربّ خويش وشد بيخويش ومست او شناسد بوی نب کو می مجورد ، جورن نخورد او می نداند بوی کرد زآنك يحكُّبت هبير ناقة ضالماست و هبير دلال شهان ا داله است ۱۹۷۰ تو بینی خواب در بلک خوش لف ا مکو دهد وعده و نشانی مر تسرا که مسراد نو شود اینك نشان ، که پیش آید نسرا فردا فسلار بك نشاني آنك او باشد سوار . بك نشاني كه تـرا گيرد كنـار یك نشانی كه مخسدد پیش تو . یك نشان كی دست بسدد پیش تو یك نشانی آنك این خواب از هوس و چورت شود فردا نگویی پیش كس ١٦٧٠ زآن نشان با والد يَعْمَى بكنت . كي نيآبي نيا سه روز اصلا بكنت نا سه شب خامش كن از نيك و بكت . اين نشان باشد كه بجمي آيدت دَم مزن سه روز اندرگفت و گو . کین سکونست آبت مقصود تو بین مبآور ایری نشان را تو بگفت ، وین سخری را دار اندر دل نبغت این نشانها گویدش هجون شَکّر . این چه باشد صد نشانی دگر ١٦٨٠ اين نشان آن بود کآن مُلك و جاه . ڪه هيي جو بي بيالي از ال آنك محكريمي بشبهاى دراز . وآنك ميسوزى سحرك در نياز آنك بي آن روز تو ناريك شد . هجو دُوكي گردنت باربك شد وآنج دادی هرچه داری در زکات . جون زکات باكبازان رختهات

و .AB om في الازارا) من المواقع المازال المازال المازال المازال المازال المازال المازال المازال المازال

[.] وينك . Bul . و اينك Bul . اينك for ينك A

[.] سکونست D (۱۱۷۷) . زآن نشان که م زکریارا بگنت B (۱۱۷۰)

[.] آنك بي او A . وآنكه Bul. (١٦٧٨) . اين نشانيرا بكنت . Bul. آنك بي او A

زشع يُ اعال و شوف جُعـود . راهِ نوبـه بـر دل او بستـه بود ١٦٤٥ دل بسختي همچو روي سنگ گشت . چوٺ شكافد توبه اَنرا بهر كَفت جون شُعَبْبي كوكه تا او از دعا . بهمر كِنتن خاك سازد كومرا از نیاز و اعتماد آن خلیل . گشت مکن امر صعب و سنعیل با بدریوزهٔ مُقَوْفِ س از رسول . سنگلاخی مزرعی شد با أصول مهچنین بر عکس آن انک ار مرد . مس کند زررا و صلحی را نُــبَّرْد ١٦٠٠ كَهْرُباك مَسْخ آمـد اين دغـا . خـاكِ قابلرا كند سنگ و حصا هــر دلى العبد ه دستور نيست ، مزد رحمت قسم هــر مزدور نيست هين بيشت آن مكن جُرم وگناه . كه كنسم نوب در آيم در پناه مى بسايىد تىاب و آبى توب وا ، شرط شىد برق و سحابى توب وا آنی و آبی بساید میسودرا ، واجب آید ابر و برق این شیرهرا ١٦٥٠ تا نبائسـد برق دل و ابـــــر دو چثم . گی نشیند آنش تهــــدــــد و خشم كَي برويـد سنزهٔ ذوني وصال وكَي مجوشـد چشبهـا زآب زلال كى گلىنتان رازگوبىد با چىن ،كى بنىش عهىد بىنىدد با سىن کی جداری کف گشابید در دعا • کی درختی سر فشانید در مط كَي شكوف آستين بُسر نشار ، بسر فثاندن كيرد ايّام بهار ١١١ كَي فروزد لالمرا رخ مجو خون . كَيْ كُلُ از كيسه بر آرد زر برون كى بىيــآبــد بلبل وڭل بوكنــد .كى چو طالب فاخـــه كوكوكنــد كَى بَكُويِد لَكُلْكَ أَنَ لَكُ لَكُ بَجَانٍ . لَكُ جِه بائد مُلْكِ نُست اى مستعان

⁽¹⁷⁴⁴⁾ In BDL the order of the following verses is 1747, 1749, 1749, 1747,

[.]روی و سنگ ۸ (۱۲٤٥) 1724. . بر کنتش B (۱٦٤٦)

⁽۱۹۶۱) ما بدريوزه A vv. ۱۹٤٧ and ۱۹٤٨ are transposed.

⁽۱۹۰۱) AI, این دعا الم (۱۹۰۱) A om: (17of) A om. Bul. Al .. . ابر و سحابی (1 (^{۱۲۰۲)}

[.] طجب آمد B . شرط باشد ابر و برق .A Bul (۱٦٥٤)

[.] آتش و عدید A . ابر before و .Bul. om . تا نشد برق L

H.

۱۱۲۰ چدار طبع و علّت أولَى نِيَسم ، در نصرّف دايما من باقيم کار من بی علّنست و مستقيسم ، هست تقديسرم نه علّت ای سقيم عادت خودرا بگردانسم بوقت ، اين غبار از پيش بنشانم بوقت بحررا گويم كه هين پُسر نار شو ، گويم آنـشرا كه رّو گلـزار شو کوه را گويم سَبُك شو هيچو پشم ، چرخرا گويم فسرو در پيمشي چشم ۱۱۲۰ گويم ای خورشيد مقرون شو بماه ، هسر دورا سازم چو دو ابرسياه چشمة خورشيدرا سازيم خشك ، چشمة خون را بقن سازيم مشك آفناب و مه چو دو گاو سياه ، يوغ يسر گردن بهنددشان ال

انكار فلسفى بر قراءت إنْ أَصْبَحَ مَآوُكُمْ غَوْرًا،

مُنْرِی محواند از روی کناب ، مَآوُکُرْ غَوْرًا زچشه بسدم آب آبرا در غورها پنهان کسم ، چشههارا خشك و خشکستان کنم ابرا در چشمه کی آرد دگر ، جز من پیمثل با فضل و خطر فلسنی منطقی مسمان ، میگذشت از سوی مکنب آن زمان چونلگ بشید آیت او از ناپسند ، گفت آریم آبرا ما با گلند ما بزخسم ببل و تیسزی تبسر ، آبرا آریسم ان پستی زسر شب بخفت و دید او یک شیرمرد ، زد طبانچه هر دو چشمش کور کرد مین زور بر جست و دو چشم ای شفی ، با تبر نوری بسر آر ار صادفی روز بر جست و دو چشم کور دید ، نور فایض از دو چشمش ناپدید گر بنالیدی و مستفیر شدی ، نور رفته از گرم ظاهر شدی لیک استففار هر در دست نیست ، ذوقی نوبه نُقْلِ هر سرمست نیست ، ذوقی نوبه نُقْلِ هر سرمست نیست ، نوتی نوبه نُقْلِ هر سرمست نیست

[.] که رو for برو . (۱۹۲۸) Bul. نگردانم (۱۹۲۸) ان علَّت A (۱۹۲۱)

⁽۱۳۲۱) L فروشو الم (۱۳۲۰) In L the hemistichs are transposed.

زین دو چشم تیره L (۱۲۴۰) که آرد دگر BL (۱۱۴۰).

[.] دو گوهر کور I. دو جشمش کور B Bal.).

[.] نقل توبه رزق هر سرمست L (۱۹۹۱)

ه ١٦٠ عقل با حس زين طِلسُباتُ دو رنگ ۽ جورن محبّد يا ابه جَهْلان بِمِنگُ كافران ديدند احمدرا بُشر ، جون نديدند از وي إنْشَقَ ٱلْقَهَرِ خاك زن در دينًا حِسْيين خويش . دينًا حس دشمن عفلست وكيـش دین حسرا خیدا اعاش خوانید . بُتبرسنش گفت و صدّ ماش خواند زآنك او كف دبد و دربارا نديد ، زآنك حالى ديد و فردارا نديد ١٦١٠ خواجمة فردا و حالي پيش او ، او ني بيند زگنجي بك نسو ذرُّهُ زآن آفتاب آرد بيام ، آفتاب آن ذرُّه را كردد غلام قطرهٔ کز مجسر وحدت شد سنیسر . هنت مجر آن قطره را باشد اسیسر گر کف خاکی شود چالاك ٍ او . پیش خاكش سر نهد افلاك و او خاك ِ آدم چونك شد چالاك ِ حق . پيش خاكش سر نهاد أملاك ِ حق ١٦١٠ السَّمَام ٱنْشَقَّت آخـر از چـه بود . از يكي چشبي كـه خاكئ گشود حاك از دُردے نشینہ زیسر آب ۔ خاك بین كز عرش بگنشت از شناب آن لطافت پس بدان کر آب نیست . جــز عطــای مُبدع وهــاب نیست گر کند سُنلی من و ساررا ، ور زَگُك او بَکُـذْرانند خاررا حاكست و بَنْعَكُ ٱللّنه منا يَشنا ، او رَعَيْن درد انگينزد دول ۱۱۲۰گر هوا و نــاررا سنلی کنــد . تیرگی و دُردے و بُغلبی کنــد ور زمین و آبرا عُلوی کنده راه گردون را بها مطوی کند پس بنین شد که نُعِـزُ مَنْ تَشا ، خاکیرا گفت برها بـرگشـا آلشيرا گنت رَو ابليس شــو . زيــرِ هنتم خاك با تلبيــس شو آدم خاکی برو سو بسرسها ، ای بلیس آنثی رو نا شری

اعا مجنواند D (۱۲۰۸) مللم هنت رنگ ،I (۱۲۰۵).

⁽۱٦١٠) ABL Bul. بحر تسر

سر بهد DL (۱۹۱٤).

[.] از عرش A (۱۲۱۱) . خاکی بر گشود L (۱۲۱۰)

کو زعین درد A .حاکمت او .Bul یا (۱۲۱۹)

⁽ITF) D om. In L verses ITF- and ITF1 are transposed.

⁽ITI) D om. . تو بر یا ۱ (۱۹۲۶)

پس خداعی ا خداعی شد جنوا ه کاسه زن کوزه بخور اینک سزا گرر بُدی با تو ورا جندهٔ رضا ه صد هزاران گل شگفتی مر نوا چون دل او در رضا آرد عمل ه آفتایی دان که آبد در حَبَل زو بخندد هر نهار و هر بهار ه درهر آمینزد شکوفه و سبزهزار ۱۵۹۰ صد هزاران بلبل و قُبُرے نوا ه افگنند اندر جهان بینوا چونک برگ روح خود زرد و سیاه ه میبینی چون ندانی خثم شاه آفتاب شاه در بُرج عتاب ه میکند رُوها سِه هجون کباب آن عُطاردرا وَرقها جان ماست ه آن سپیدی وان سیه میزان ماست باز منشورے نویسد سرخ و سبز ه نا رهند ارواح از سودا و عجز باز منشورے نویسد سرخ و سبز ه نوبهار ، چون خط قُوس و قُرَح در اعتبار

تكس تعظیم پینام سلیان علبه السّلام در دل بلتیس از صورت حتیر هدهد،

رحمت صدنو بر آن بِلْفیس باد . که خدایش علی صدمَرْده بداد مُدْهُدُک نامه بیسا وَرد و نشان ، از سُلِیْمان چند حرفی با بیان خواند او آن نکتهای بیا شُمول ، با حقارت ننگرید اندر رسول چئم هدهد دید و جان عُنقاش دید . رحس چوکتی دید و دل دریاش دید

⁽¹⁰¹⁰⁾ After this verse L adds:

چون نذانی تو خزانرا از بهار ۰ چون بدانی رمز خنده در ثبار (۱۰۹۷). میاه ۸ (۱۰۹۷)

[.] ميزانهاست D . آن سفيد و آن سيه ١٦٠٠) له الوس فزح . المال (١٥٩٨)

Heading: Bul. om. ينفار. After the Heading Bul. adds:

شد برین معنا بیك قصّه بیان • حصّه یاب نصّه باش ای نکه دان مدان ۱۱۰۴) AB one.

[.] جون كف corr. to ، جو كف I . جُو كف D . جسم مدهد ديد BL (١٦٠٤)

تا خلام خاصرا گردن زننده ببخ اورا از زمانه سرگنند جون شود فانی جو جانش شاه بود . ببخ او در عصمت الله بود شاه از آن اسرار طفف آمه مجو بو بَکْر رَبابی تن زده دم ناشای دل بدگوهاران و مازدی خُنبک بر آن کوزهگران ١٥٧٠ مكر ميسازند قوم حيلهمند . تا كه شهرا در ففاعي درگنند پادشاهی بس عظیمی بی کران . در فقاعی کمی بگنجد ای خران از بسرای شیاه دامی دوختنید و آخر این تدبیسر ازو آموختنید نحس شاگردی که با استادِ خویش . همسری آغازد و آبد بسب با كدام استاد استاد جهان . پش او يكسان هوبـدا و نهان ١٥٨٠ چشم أو يَنْظُر بِنُور ٱلله شده ، پردهاى جهلرا خارف بُده از دل سوراخ چون کهنه گلیم . پردهٔ بندد بسیش آن حکیم پرده میخندد برو با صـد دهان . هر دهانی گفته اِشکافی بر آن گوید آن استاد مسر شاگسردرا . ای کم از سگ نیست با من وفا خود مرا اُست مگيـر آهنگيل . هجو خود شاگـرد گيـر و گوردل ۱۵۸۰ نه از مَنَّت یاریست در جان و روان . بی مَنَت آبی نیگردد روان بس دل من کارگاه بخت نُست . چه شکنی این کارگاد ای نادُرُست گوپی پنهان میزنم آنشزنه . نه بقلب از قلب باشد روزنه آخــر از روزت بببنــد فڪرِ نو. دل گواهئ دهــد از ذڪرِ نو گیسر در رُوبت نمالند از کَرم . هرچه گوبی خسندد و گویند نَعْسَم ١٥٠٠ او نيخندد زذوق مالشت . او ميخندد بــر آن إسْگالشت

[.] چارق به A (۱۰۵۰) Bul. قوم ۱۱۰۵۰) . هسری اندیشد را (۱۰۲۸) . قوم ۱۱۰۵۰)

[.] كارگاه بخش نست B (۱۰۸۱) كاى كم از ك A .گف آن استاد (۱۰۸۱) B.

⁽۱۰۵۷) BDL Bul. گرییش بهان زم ct. (۲۹۰ گریی

[.] ذكر for قال L زين ذكر .AB Bul. گواهي ميدهد .Bul. نكر for حال L

[.]زآن برویت در نمالند L (۱۰۸۹)

اشكالشت م . اشكالشسب D . مالش است D (۱۰۹۰)

تباکه خوفت زاید از ذات القبال . لذت ذات البید پرجی الرّجال ان دو پر باشی که مرغ بلک پره ، عاجز آمد از پریدن ای سره است دستور تباگریم نسام در حکلام ، ببا بسته دستور تباگریم نسام ورنه این خوافی نه آن فرمان تراست ، کس چه داند مر ترا منصد کجاست جان ابسرهیم بابد تبا بنور ، ببند اندر نبار فردوس و فصور پایه پایه بر رود بر ماه و خور ، تبا نماند همچو حلقه بند در چون خلیل از آسمان هنتمین ، بگذرد که لا آیم آلافلین باز شد ، جز مر آنراکو زشهوت باز شد

تنمهٔ حسد آن حشم بر آن غلام خاص سلطان٬

قصهٔ شاه و امیران و حسد ، بسر غلام خاص و سلطان خرد دور ماند از جسر جرّار کلام ، بساز باید گشت و کرد آنرا نهام باغبان مُلك بسا اقبال و بخت ، چون درختی را نداند از درخت آن درختی را که نلخ و رَد بود ، وآن درختی که یکش هنصد بود آن درختی که یکش هنصد بود آن درختی را برابسر دارد اندر تربیت ، چون ببیندشان بیشم عاقبت کآن درختان را نهایت چیست بر ، گرچه یکسانسد این دم در نظر شبخ کو ینظر بئور آلله شد ، از نهایت وز نُخست آگاه شد چشم آخربین گشاد اندر سبن چشم آخربین بیست از بهسرحق ، چشم آخربین گشاد اندر سبن ان حسودان بد درختان بودهاند ، تلخگوهسر شوربخنان بودهاند ، تلخگوهسر شوربخنان بودهاند ، در نهانی مکس محانگیختند

تا ترا ما . داند که ترا A (۱۵۵۱) . بریدن یکسوه ما . عاجز آید ABL Bul . تا ترا ما

ملطان hefore و om. المان hefore و hefore و المان الما

[.] منتصد AD (۱۵٦٤) . و با افبال A (۱۵٦٤)

⁽¹⁰⁷Y) Bul. 02 11. Bul. 02 1.

⁽١٥٦٨) B in the first hemistich آخُرين and in the second آخُرين. D transposes the two words. L in the first hemistich . . . (١٥٧٠) AB om. و.

این محبّ مر ننیجه دانش است . کی گزاف بر چین تخی نشست دانش ناقص کما این عنق زاد ، عنق زاید ناقص اسا بر جماد بر جمادی رنگ مطلوبی چو دید . از صنیری بانگ محبوبی شنید دانش ناقس نداند فرقرا ، لاجرم خورشید داند بسرقرا جونك ملعون خواند ناقص را رسول ، بود در تأويل نقصات عُقول رَآنَك ناقص بن بود مرحوم رَحْم . نیست بر مرحوم لاین لعن و زخم نقص عقل است آنك بَد رنجوربست ، موجب لعنت ســزاــ دُوريست زآنك تكبيل خردها دُور نيست ، لبك تكبيل بدن مندور نيست کنسر و فرعونی هسرگسر بعید . جمله از نقصات عقل آمد پدیسد بهر نفصان بدن آمد فَرَج ، در نُي كه مَا عَلَى ٱلْأَعْمَى حَرَج بــرق آفل باشــد و بس بی وفــاً . آفل از باقی ندانی بی صفــا برق خندد بسرکه میخندد بگو ، برکسی که دل عهد بسر نور او نورهای چسرخ ببریس پی است ، آن چو لا شَرْفی ولا غَرْبی کی است ا برق را چون بَغْطَفُ ٱلْأَبْصَار دان ، نورِ باقى را همه أنْصار دان بسركت دريا فسرس را راندت و نامة در نور برقى خواندت از حریصی عاقبت نادیدنست ، بر دل و بر عقلِ خود خندیدنست عاقبت بين است عالى از خاصيت ، نفس باشد كو نبيند عاقبت عَمْلُ کُو مَعْلُوبِ نَفْسَ او نَفْسَ شَـد ، مُشْتَرَى مَـاتٍ زُحَلَ شَد نَحْسَ شــد ۱ م درین نحسی بگردان این نظر ، در کسی که کرد نحست در نگر آن نظر که بنگرد این جَر و مَد . او زنحس سوے سعدی نَقْب زد زآن می گرداندت حالی مجال ، ضد بضد بها کنان در انتشال

⁽¹⁰TT) B 415 5. .گير عنيد يا .و هر کير . کسی کو .Bul .مجندد بگو

[.] برفرا خود .Bul (۱۰६۰)

[.]ضد ضد A (۱۵۵۲).

فرعولی AB .فرعونی که هر گنبر D .کفر for کبر A (lotl) Bul. is. برق میخندد چه .Bul (۱۰٤۳)

آنکه لا شرقی Bul. (۱۰٤٤).

[.] این جزر و مد .L Bul . آن گیاه ار بنگرد L (۱۰۰۱)

او چین خوش میخورد کر ذوق او و طبعها شد منتهی و لقمه جو چون بخورد از تلخیش آتش فروخت و م زبان کرد آبله م حلق سوخت امه اساعتی بیخود شد از تلخی آن و بعد از آن گفتش که ای جان و جهان نوش چون کردی تو چندیت زهررا و لطف چوت انگاشتی این فهررا این چه صبرست این صبوری از چه رُوست و با مگر پیش تو این جانت عدوست چوت نیبآ وردی بجیلت حُبتی و که مرا عذریست بس گن ساعتی کفت من از دست نعمت بخش تو و خورده ام چنان که از شرم دونو حوث من از دست نعمت بخش تو و خورده ام چنان که از شرم دونو چوت همه آجنزام از اِنعام نو و رُسته اند و غرق دانه و دام نو گذاشت گر زبک تلخی کم فریاد و داد و خالئ صد ره بر سبر اجزام باد کنت دست شکر بخشت بداشت و اندرین بطبخ تلخی گی گذاشت از عبت یسها زرین شود از عبت یسها زرین شود از عبت یسها زرین شود از عبت مرده زنده و کنند و از عبت شاه بنده و کنند

جان جهان .Bul. ساعتی بیخوش .Bul (۱۰۲۰) .شد مشتری (۱۰۱۸) .

از عبَّت خارها گل میشود ۴ وزعبّت سرکها مل میشود (۱۹۲۱) After this verse L adds:

از عبّ دار تمنی بی شود و را عبّ بار بخنی بی شود از عبّ بار بخنی بی شود از عبّ خانه روشن بی شود از عبّ خانه روشن بی شود از عبّ خار سوسن بی شود و را عبّ دیو حوری بی شود از عبّ نار نوری بی شود و را عبّ دیو حوری بی شود از عبّ منگ روغن بی شود و را عبّ خول هادی بی شود از عبّ خول هادی بی شود از عبّ نیش نوشی بی شود و را عبّ غیل هادی بی شود از عبّ نیش نوشی بی شود و را عبّ غیر موشی بی شود از عبّ نیش نوشی بی شود و را عبّ غیر موشی بی شود از عبّ نیس موشی بی شود

بار بازرگان چو در آب اوفت د دست اندر کال بهتر زند چونك چيزى فوت خواهد شد درآب ، ترك كهتر گوى و بهتسررا بيساب

ظاهر شدن فضل و زیرکی لقمان پیش امتحان کنتدگان . ۱۰۱۰ مسر طعمامی کآوریدنسدی بوّی .کس سوی لقمان فرسنادی زیّبی

الا همر طعامی الوریدندی بوی و در سوی لقیان فرستادی زیبی تا که لقیان دست سوی آن برد و قاصدا تا خواجه پسخوردوش خورد شور او خوردی و شور انگیختی و هر طعامی کان نخوردی ریختی ور بخوردی بی دل و بی اشتها و این بود پیوندی بی انتها خربزهٔ آورده بودند ارمغان و گفت رو فرزند لقیان را بخوان

۱٬۱۵ چون بُرید و داد اورا یک بُرین ، همچو شکّرخوردش و چون آنگین از خوشی که خورد داد اورا دُوُم ، تا رسید آن کِرْجها تا هندَهُر ماند کرجی گفت این را من خورم ، تا چه شیرین خریزهاست این بنگرم

هرچ نازلتر باریا افکند • دست اندرکالهٔ بهنرزند ِ ... L addn:

(۱۵۰۹) Bul. گر J. گری After this yerse L adds:

نند ایمانسرا بطاعت گوش دار • تا زروی حق نگسردی شرمسار

چونك نقدترا نگهداری كني • حرص و غلمترا برد ديو دني

عَواجهُ لَقَمَانَ جُو لَقَمَانُوا شَنَاحَتَ * بَنْ بُودُ اوْرَا وْ بَا اوْعَشَقَ بَاحْتَ

Bul. adds:

از دل و جان نقد ایمانرا بدار * تا نباشی روز محصور شرمسار چوفت، نشدت بود محفوظ ورع * نفس و شیطان از تو باشد بی طمع کو کخوردی .ABL Bul. (۱۹۱۱) . پسخوردش .ABL Bul. (۱۹۱۱) . After this محردی .After this نایب بود لقمان از میان : After this erse Bul. addr:

چون بر آمد جای خود لقمان دوان * کاردرا پس دست زد خواجه هان I، adds:

گفت خواجه با غلامی کای فلات * زود رو فرزند لفمان را بخوان چونک لفمان آمد و پیشش نشست * خواجه پس بگرفت سگینی بدست برخها ۱ . کرجها ۱ (۱۵۱۶)

⁽۱۰۰۸) L has in the second homistich: کشتی مالش بغرقاب اوفتد. After this verse

نو درشتی کن مسرا دشدام ده ، مسر مسرا نو هیچ نوقیسری منه ١٤١٠ تُرك خدمت خدمت تو داشتم . تما بغُربت تخم حيلت كاشتم عواجگان این بندگیها کردواند و تا گان آید کی ایشان بنداند چیم بر بودند و سیسر از خواجگی ، کارهارا کسردهانید آسادگی این غلامان هول بر عکس آن . خویشتن بنموده خواجهٔ عفل و جان آید از خواجه رم افکت دگی . ناید از بنده بغیبر بندگی ١٤٩٠ پس از آن عالم بدين عالم چنان . نعبيتها هست بر عكس اين بدان خواجهٔ لنمان ازین حال نهان . بود واقف دیا بود از وی نشان راز میدانست خوش میرانید خبر ، از بسرای مصلحت آن راهبسر مر ورا آزاد کردے از نخست ، لیك خشودئ لفسان را مجست زآنك لقمانرا مراد اين بود تــا .كس ندانــد سرّ آن شير و نَتَّى ١٥٠٠ چه عخب که سِر زبّد پنهان کڼې . اين عجب که سِر زخود پنهان کني کار پنہان کن تو از چٹمان ِ خُود . تا بود کارت سلیم از چشم بُد خویش را نسلیم کن بر دام مُسزّد . وآنگه از خود بی زخود چیزی بدزد میدهنبد افیون بسرد زخمنند . تاکه پیکان از ننش بیرون کَسَند وقت مرگ از رنج اورا مادرند ، او بدآن مشغول شد جان مبرند ۱۰۰۰ چون بهر فکری که دل خواهی سبرد . از تو چیزی در نهان خواهند برد هرچه اندیثی و تحصیلی کنی و می در آید درد از آرس سوکاینی پس بدآن مشغول شوکآن بهترست . تا زنو چیزی بَرَدکآن کهترست

[.]و .Bul. om. و .۱٤٨٩) Bul. om. و .

[.] بغير از بندگي .Bon. AL Bul. مير عقل .L .وين غلامان .Bon. AL Bul. بغير از بندگي

⁽۱٤٩٥) L این بذان. (۱٤٩٦) B om.

[.]و خوش ABL Bul. (۱६۹۷)

رجه عجب گر سو ABL (۱۴۹۱) مثير فني را (۱۴۹۹)

[.] يعرون كنند L and so D. L من دهد A.

[.] اى مفتني Bul. هرجه تحصيلي كني اى ممتنى , and so B, which has

شاه آن دارے کو زشافی فارغست . بی مُنه و خورشید نورش بازغست .۱٤٧ مخْزَن آن دارد که مخزن ذات اوست . هستی او دارد که با هستی عَدوست خواجة لقان بظاهر خواجه وش . در حقیقت بندهٔ لقان خواجه اش در جهان بازگونه زبن بسیست . در نظرشان گوهری کم از خسیست هر بیابان را مفازه نام شد ، نام و رنگی عقلشان را دام شد یك گرُورا خود مُعَـرُف جامه است . در قبـا گوینـد کو از عامه است ١٤٧٠ يك كُرُورا ظاهم سالسوس زهمد ، نور بايمد نما بود جاسموس زهمد نور باید پاک از تقلید و غَوْل . نا شناسد مردرا بی فعل و قول در رود در قلم او از راهِ عنل . نف دِ او ببند نباشد بندِ نقل بندگان خاص عَلام ٱلْغُيُوب ، در جهان جان جواسس ٱلْفُكُوب در درون دل در آید چون خیال . پیش او مکثوف باشد ســـر حــال ١٤٨ در تن گُنْجِشك چه بُود برگ و ساز ، كه شود پوشيده آن بر عنَّلِ باز آنك فاقف گشت بسر اسسرار هُو. سرِّ مخلوف ات چه بُود ببسش او آنك بسر افلاك رفسارش بود . بر زمين رفتن چـه دشوارش بود در کنب داود کآهن گشت موم . موم چه بُود در کف او ای ظلومر بود لقمان بناللك خواجة . بندكى بسر ظاهسرش ديساجة ۱٤٨٥ چون رود خواجمه بجای ناشناس ، در غلام خویسش پوشاند لساس او بپوشد جامهای آن غلام ، سر غلام خوبشرا سازد إمام در پَیش چون بندگان در ره شود . تــا نـــابــد زوکـــی آگــه شود گوید ای بنا تو رَو بر صدر شین . من بگیرم کنش چون بناغ کهین

⁽۱۱۲۰) منتی از (۱۲۲۱) AB om. the Amera of City.

[.] از فعل L .در فعل D (۱۹۷۱) . نام رنگی A (۱۹۷۲).

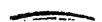
⁽الله B Bul. جست از برگ و ساز In D this and the ne :t verse are transposed. (الله DL غواجه B شکل خواجه ...

[.] نشین A . در صدر .AB Bul .أی بند، برو A (۱۹۸۸)

ما محبّ و صادق و دلخستهام ، در دو عالم دل بتو در بسهام ۱۹۰۰ نحسش آغازید و دشنام از گزاف ، گفت او دیوانگانه زی و قساف بر جهید و سنگ پران کرد و چوب ، جملگی پگریختند از بیم کوب قهتهه خندید و جنانید سر ، گفت باد ریش این بارات نگسر دوستان بین کو نشان دوستان ، دوستان را رنج باشد همچو جان دوستان یرن کرد زرنج دوست دوست ، رنج مغز و دوستی آنرا چو پوست کی کران گرد زرنج دوست دوست ، رنج مغز و دوستی آنرا چو پوست دوست همچون زر بلا چون آنش است ، زر خالص در دل آنش خوش است دوست همچون زر بلا چون آنش است ، زر خالص در دل آنش خوش است

امتحان كردن خواجة لقان زيركئ لقمانرا '

نه که لُقان را که بندهٔ پال بود ، روز و شب در بندگی چالاک بود خواجه اش می داشتی در کار پیش ، بهترش دیدی زفرزندان خویسش زآنک لفان گرچه بنده زاد بود ، خواجه بود و از هوا آزاد بود مواکنت شاهی شیخ را اندر سخن ، چیزی از بخشش زمن درخواست کن گفت ان شه شرم نآید مسر تسرا ، که چنین گویی مسرا زین برتر آ من دو بنده دارم و ایشان حفیر ، وآن دو بسر تو حاکمانند و امیر گفت شه آن دو چه اند آن زَلَنست ، گفت آن یك خشم و دیگر شهونست

⁽الأعلى Bul. عب صاحق. After this yerse L adds:

رازرا از دوستان پنهارت مکن ۴ در میان نه راز و قصد جان مکن

کی گران گردد ۸ (۱٤٥٩) . رنخ کی باشد زجان L (۱٤٥٨)

after و .and so L, which om , در بلا و محنت و آفتگنی D originally ، در بلا و محنت و آفتگنی (۱٤٦٠) . محنت . روز شب A .همچو آن لقان که L (۱٤٦٢) . محنت

[.]خواجه اورا داشتی ۸ (۱٤٦٢)

⁽۱۹۹۱) L Bul. جنان زاده L Bul. آزاده After this verse A Bul. have the Heading مكايت, which is suppl. in D.

[.]ذلَّتست .Bul .آن دو کیند L

تا ززخم گفت بام من حیات ، چون قبل از گاو موسی ای رفقات تا ززخم مخیر گاوی خوش شوم ، همچو گفته گاو موسی گش شوم زنده شد گفته ززخم دُم گاو ، همچو بس از کیبیا شد زر ساو زنده شد گفته رزخم دم گاو ، همچو بس از کیبیا شد زر ساو کفت بر جست و بگفت اسراررا ، وا نمود آن زمره خون خواررا گفته روشن کین جماعت گفتهاند ، کین زمان در خصبیم آشفتهاند چونك گفته گردد این جسم گران ، زنده گردد هستی اسراردا جان او بیند بهشت و ناررا ، باز داند جمله اسراررا وا نماید دام خدعه و ریورا وا نماید دام خدعه و ریورا کاو گفتن هست از شرط طریق ، نا شود از زخم دُمش جان مُفیق گاو نفس خویشرا زُونر بگش ، نا شود از زخم دُمش جان مُفیق

رجوع مجكايت ذا النون قدّس الله روحه '

چون رسیدند آن نفر نزدیك و ، بانگ بسر زد قی کیانسد آنتوا با ادب گنتند ما از دوستان ، بهشر پرسش آمدیم اینجا بجان چونی ای دریای عقل ذو فنون ، این چه بهنانست بسر عقلت جنون ۱۹۰۰ دود گلخن گی رسد در آفتاب ، چون شود عنقا شكسته از غراب ول مگیر از ما بیان کن این سخن ، ما محبانیم با ما این مكن مسر محبانسرا نشاید دور كرد ، یا بروپوش و دغل مغرور کرد رازرا اندر میسان آوس شها ، رُو مكن در ایسر پنهانی مها

[.] كنعه و گاو موسى Is marg. D. B از گاو عالم از الا (۱۹۲۷) .

[.] وا غودن زمره A (۱٤٤٠) المس دم گلو A آله In marg. I). ما غودن زمره آله (۱٤٢١)

در خصیم بر پشتهاند .i. این جماعت Bul. در خصیم بر

[.] و .ABL Bul. om. زودتر (ا (المالا) . خونیان و دیورا B (المالا)

[.] ذو النون .Heading: L Dul

[.] و دغل مهجور کرد .Bul. .

اسب سکسک میشود رهوار و رام . یخرس بازی میکند بُنز هم سلام رفت اندر سگ زآدمیان هوس ، تا شبان شد یا شکاری یا حَرَس افته در سگ اصحاب خوبی رآن رُقود ، رفت تما جویات الله گشته بود هر زمان در سینه نوعی سر کند ، گاه دیو و گه مَلک که دام و دد زآن هجب بیشه که هر شیر آگهست ، تما بهام سینها پنهان رهست دردیی کن از درون مرجانِ جان ، ای کم از سگ از درون عارفان چونك دزدی باری آن دُر لطیف ، چونك حامل میشوی باری شریف

فهم كردن مريدان كه ذا النون ديوانه نشده است قاصد كرده است،

اند دوستان در قصهٔ ذا الدّون شدند . سوی زندان و در آن رأبی زدند کین مگر قاصد کند یا حکمنیست . او درین دیمن قبلهٔ و آینبست دُور دُور از عقل چون دریای او . نیا جنون باشد سَنه فرمای او حیاش لله از کمال جاهِ او ، کائسر بیمارے بپوشد ماهِ او او زشم عامه اندر خانه شد . او زننگ عاقلان دیوانه شد او زناز عقل کُند تن سرست . قاصدا رفتست و دیوانه شدست کند تن سرست . قاصدا رفتست و دیوانه شدست که بیندیدم قوی وز ساز گهاو . بسرسر و پشتم بزن وین را مکهاو

[.] Rul. رفت در سک زآدمی حرص و هوس L (۱۹۶۱) موت در سک زآدمی حرص و هوس L

رفنه A. A. وقود BL Bul. وقود and so apparently A. A. وقود المان شد

که از شیر I (۱۹۲۷) . گه شیاطین گه ملک گه دیو و دد I (۱۹۲۱)

⁽۱٤٢٨) L از در و مرجان جان . (۱٤٢٩) After this verse L adds:

جونك ذو النون سوى زندان رفت ثاد · بند بر با دست بر سر زافتناد

دوسنار انر هر طرف بنهاد رو • سوی زندان بهر پرسش بهر او ... Heading: B . Bul . دیوانه نشده فاصدا ... Bul . شیخ ذو النون مصری ... Bul . ذو النون

أباشد جكر فرساى او I (۱٤٢٠) . مجنون I. ذو النون Ibul. المناه (۱٤٩٠)

چون دل آن شاه زيشان خون بُود ، عصمت وَأَنْتَ فِيهِم چون بُود ررّ خالص را و زرگررا خطر ، باشد از قلاب خاین بیشتر ١٤٠٠ يوسفان از رشك زشتان مخفيند . كز عَدُو خوبان در آنـش مازينـد یوسفان از مکر اِخُوان در چَهاند ، کز حسد یوسف بگرگار ، مهدهند از حسد بر یوسف مضری چه رفت ، این حسد اندر کمین گرگیست زفت لاجسرم زیت گرگ یعنوب حلیسم . داشت بر یوسف همیشه خوف و بیم کرگئے ظاہر گردِ یوسف خود نگشت . این حسد در فعل از گرگان گذشت ١٤١٠ زخم كرد اين كرك وز عدر لَين . آمن كانِّا نَعَبْنَا نَسْتَين صد هزاران گرگدرا این مکر نیست ، عاقبت رُسول شود ایر ، گرگ بیست زآنك حشــــر حاسدان روز گزند . بی گمان بر صورت گرگان كنند حشر پُسر حرص خس مردارخوار . صورت خوکی بود روز شمار زانسان را گند اندام نهان و خبرخواران را بود گند دهان ادار کند مخفی کآن بدلها می رسید . گشت اندر حشر محسوس و پدیسد بیشه آمید وجبود آدمی . بر خذر شو زبن وجود ار زآن دمی در وجود ما هزاران گرگ و خوك . صائح و ناصائح و خوب و خشوك حكم آن خُوراست كان غالبترست . چونك زَر بيش از مِس آمد آن زَرست سيرني كآن در وجودت غالبست . هم بر آن تصوير حشرت واجبست ۱۹۲۰ ساعتی گرگی در آبد در بشر . ساعتی یوسفری همچون قسر ميسرود از سينها در سينها . از رم پنهنان صلاح و كينها بلك خود از آدی درگاو و خر . میرود دانسایی و عملم و هنسر

يعقوب زين گرگ حليم (ا (١٤٠٨) . زفت for رفت A راد، اله

ورت گرگی ای و مردارخوار الاا) Bul. مورت گرگی ای و مردارخوار الاا)

⁽الاالا) I. Bul. دنوب before و (الاالا) A om. و before .

[.] حكم آن خوامت . Bul. - كم او آن خرست . I . حكم آن خوارست A (١٤١٨)

آمدن دوستان ببيارستان جهت ذا النون قدَّس الله سرَّه العزيز ، این چنین دا النّون مصری را فتاد . کاندرو شور و جنون نو بسزاد شور چندارن شد که تا فوق فلك و مارسيد از وك جگرهارا نمك هین منه تو شور خود ای شوره خاك . پهلوے شور خداونـ دان پاك خلق را تاب جنون او نسود . آنش او ریشهاشان می ربود ۱۲۲۰ چونك در ريش عوام آتش فساد ، بند كردندش بزنداني نهاد نیست امکان ط کشیدن این لگام . گرچـه زین ره تنگ میآیند عام دیده این شاهان زعامه خوف جای . کین گرُه کورند و شاهان بی نشان. چونل حكم اندر كف رندان بود . لاجسر فا النّون در زندان بود یک سواره میسرود شاه عظیم . در کف طلان چین دُر بنم ١٢١٠ دُرِّ چه دريـا نهان در قطـره . آفتــاني مخــني انــدر دُرُّهُ آفتسالی خوبسشرا ذره نمسود ، وإندك اندك رُوى خودرا بر گشود جملمهٔ ذرّات در وے مَعْو شد . عالم از وی ست گشت و مَعْو شد چون قلم در دست غـدًاری بود ، بی گمان منصور بسر داری بود. جررت سنبهان راست ابن كار و كيا . لازم آمد يَقْتُلُونَ ٱلْأَنْبِيمَـا ا ١٤٠٠ انبيارا كنت قسوم راءكُم ، از سف إنَّا تَطَيَّـرْنَا بِكُممْ جهل نرسا بین امان انگیخنه . زآن خـداوندی که گشت آوَنجنه چون بَنُوْل اوست مصلوب جهود ، پس مرورا امن کی تانــد نمود

پرسیدن and so L, which has بجهت برش (برسش) نو اثنون مصری Bul. برسیدن هناک A (۱۲۸۷) م. ذو اثنون ۱۲۸۱) . ذو اثنون

[.] ننگ میدارند عام L . کیام L (۱۲۹۱) . بزندان رو نهاد L (۱۲۹۰)

[.] ذو النون Bul. (۱۲۹۲) . ديد اين شاهان A (۱۲۹۲)

[.]درج اندر ۱۱ .در دریای بهان ۱۱ .در چه دریای نهان Bal (۱۲۹۰)

اله المان A Bul. بر دست غذاری A Bul. بر دست غذاری A Bul. شد آویخته . In BD vv. افزاری ۱۴۹۸)

١٢٦٥ پاکئ محدود نو خواهد مدد . ورنه اندر خرج کم گردد عدد آب گفت آلوده را در من شتاب ه گفت آلوده که دارم شرم از آب گفت آب این شرم بی من کی رود . بی من این آلوده زابل کی شود زآب مر آلوده كو بنهان شود . أنحباً يَمْنَعُ ٱلْإِيمان بود دل زباب حوض نن گلناك شد . نن زاّب حوض دلها باك شد ١٢٧. گِرْدِ بایت حوض دل گرد ای پسر . هان زبایهٔ حوض تن میکن حمدر بحر بن بر بحر دل برم زنان ، در مانشان بَرْزَخُ لاَ بَنْغِيّان گر تو باشی راست ور باشی نوکژ ، پیشتسر میغژ بدو واپس مغز ببش شاهان کر خطر باشد مجان ، لیك نشكببنند ازو بایمیّان شاه َ چون شیرین تـــر از شکّر بود . جان بشیرینی رود خوشتر بود ١٢٧٠ اے ملامت گر سلامت مر ترا ، ای سلامت جُو نُوی وافی الْعُری جان من گُورهاست با آنش خوش است . كورهرا ابن بس كه خانهٔ آنش است همچو کوره عشق را سوزیــدنیست . هرکه او زین کُور باشد کوره نیست برگیر بی برگی ترا چون برگ شد . جانِ باقی بافتی و مرگ شد چون ترا غم شادی افزودن گرفت ، روضهٔ جانت گُل و سوسن گرفت ١٢٨. آئج خوف ديگراٺ آٺ امن تُست . بط قَوى از بجر و مرغ خان سُست باز دیوانه شدم من ای طبیب . باز سودایی شدم من اے حبیب حلنهای سلسلهٔ تو ذو فُنون . هر یکی حلقه دهـ دیگر جُنون دادِ هــر حلقـه فـنونی دیگرست . پس مرا هــر دَم جنونی دیگرست بس فُنون باشد جُنون ابن شد مَثَل . خاصّه در زنجير ابن ميـــر آجَل ١٢٨٥ آن چنان ديوانگي بگست بند . ڪه همه ديوانگان پندم دهند

⁽۱۲۷۲) A Bul. نشكيد على متان المتمان الم B .ملامت مر نرا به (۱۲۷۰) . جان من كورست .Bul. (۱۲۲۱) . رهاكن تو مرا .Bul. تو بي وفي العرى زین کوره باشد کور نیست BI. سوزید نیست A (۱۲۷۷) شادئ Bul. الازمار) .چون زغم شادیت افزونی گرفت L .افزون گرفت . در فنون A (۱۲۸۲) . فنون آمد جنون Bul. (۱۴۸٤) بندم دهند ۱. کین هه Bul. بندم دهند ا

١١٦٠ صِبْفَةَ ٱللَّهِ هُمَتُ خُمْ رِنْكُو هُو . پيسَهَا يكرنگ گردد انـدرو جُون در آن خُمُ افتد و گوبیش قُمْ ، از طسرب گوید من خُم لا تَلْم آن مَمْ خُمْ خُود أَنَــا ٱلْحَقْ كَنتنست ، رنگتر آنــش دارد ۚ إِلَّا آهنستْ رنگ ِ آهن عَمْوِ رنگ ، آنش است . زآنمی میلاند و خامشوش است چون بسرخی گشت همچون زرّ کان . پس آنا آلنّارست لافش بی ربان ١٢٠٠ شد زرنگ و طبع آنش محتمَّم . گويد او من آنشم من آنشم آنثم من گر نـرا شگست و ظن . آزمون کن دسترا در من برن آنشم من گسر تسرا شد مشنیه . روی خود بر روی من بکدم بنه آدی چون نور گیرد از خدا . هست مجود سلایك زاجتمها نیز مسجود کسی کو چون مَلَك . رَسنه باشد جانش از طغیان و شك ١٢٥٥ آئش جه آهن جه لب ببند ، ريش تشبيم مشيّه را مخند یای در دریا مسه کم گو از آن ، برلب دریا خبش کن لب گران گرچه صد چون من ندارد تاب مجر ، لیلث من نشکیم از غرف اب مجسر جان و علل من فدای مجر باد ، خونبهای علل و جان این مجسر داد تـا ڪه پـايم فيرود رانم درو . جون نمانــد پــا جو بطّانم درو ۱۲۱۰ بی ادب حاضر زغایب خوشترست ، حلقه گرچه کثر بود نه بر درست اے تنآلودہ بگیرد حوض گیرد ، بالے کی گردد برون حوض مرد پالٹ کو از حوض مهجور اوفتاد . او زیاکی ی خویش ه دُور اوفتاد یاکی این حوض بیپایان بود . پاکی اجسامر کمسیزان بسود زآنك دل حوضاست ليكن در كمين . سوى دريــا راهِ پنهان دارد ابن

بیشها . ABDL Bul. رزآنک آهن مل ۱۲۶۸) من بیشها . ABDL Bul. بیشها . ازآنک خم هو ۱۲۶۸) من از آنک آهن دارد و آهنوشست ۱۲۶۸) منگیست D . آنش من ABL Bul. آش من ABL Bul. بیر من بزن . ABL Bul. بیر من بزن

[.] كند A مشبَّه بر مخط آ. آمني Bul. آنشي Bul. آنشي (١٢٥٥) Bul. مشبَّه بر مخط آ. له المان ا

عقل و جان من A (۱۲۰۸) منا که صد D (۱۲۰۷) منال من ABL Bul. گری

[.] حوضيست ۱۹۲۱) A on. (۱۹۲۱) L أو زطهر خويش L (۱۹۲۱) Bul. حوضيست

دل بدست او چو موم نسرم رام ، مهسر او که ننگ سازد کساه نام ١١٢٠ مُهُــر مومش حاكي انگشتــريست . باز أَن نفش نكين حاكي كيست حاكى انديشة آن زرگرست ، سلسلة مر حلف اندر ديگرست این صدا در کوه دلها بانگ کیست . که پُرست از بانگ این کُه که عیست هرکجا هست او حکیم است اوسناد . بانگتیر او زین کرو دل خالی مباد هست که کال منشا میکند . هست که حال صدنا میکند ۱۳۰ میزهاند کوه از آن آواز و قال ه صد هزاران چشمهٔ آب زلال چون زگه آن لطف بیرون میشود . آبها در چشمها خون مبشود زآن شهنشاه همایون نعل بود . که سراسر طُور سینا لعل بود جان پذیرفت و خِرَد اجـزای کوه . ما کم از سنگیــــ آخــر ای کــروه نه زجان یك چشمه جوشان میشود . نه بدن از سبزپوشان میشود ۱۲۲۰ نے صدای بانگ مثنافی درو . نے صفای جسرعہ سافی درو کو حمیّت نـا زنبشـه وزکلَنـد . این چنینکُـهرا بکلّی برکّننـد بُوك بر اجهزای او نابد مَهي . بُوك در وي ناب منه يابد رفي جون قیامت کوههارا بر گنک ، بر سبر ما سایه کی مافکند این فیامت زآن فیامت کی کمست . آن فیامت زخم و این چون مرقمست ۱۹۱ هرکه دید این مرهم از زخ اینست . هر بّدی کین حُسَن دید اُو تَحْمِسن است ای خنك زشتی که خوبش شد حریف . وای گل رویی که جُفتش شد خریف نان مرده چون حریف جان شود . زنده گردد نان و عین آن شود هـ بزم تـ بره حـ ربف نـ ار شـد . نركى رفت و همه أنوار شـد در نمكلان چون خبر مرده قشاد . آن خرى و مردگى يكسو عهاد

[.] میرهاند AI (۱۳۲۰) کا واز مثناً DL (۱۳۲۹) . نامه سازد که (۱۳۲۱) . پس فیامت این : Mai به که L Bul کنار (۱۳۲۸) . نام بوکه L Bul پس فیامت این :

[.]وآن قیامت زخم D (۱۳۳۱) . گئی D .کرم کی میکلد

[.] كسان عباد A . فكدان Bul. . كسان عباد

بخثم خود بشکن تو مشکن تیسررا . چثم خشمت خون شارد شیسررا بوسه ده بر تیر و پیش شاه بسر ه تیرِ خون آلود از خون تو تسر آنج بیدا عاجز و بسته و زبون و وآنج ناپیدا جان نُسد و حرون ١٢١٠ ما شکاريم اين چنين دامي کراست . گُوي چوگانيسم چوگاني کجاست فادرد فادوزد این خیاط کو ، فادسد فاسورد این نشاط کو ساعتی کافسرکنید صدیقی را و ساعتی زامید کنید زندیقی ا زآنك نخلص در خطر باشيد زدام و نيا زخود خالص نگيردد او نميام زآنك در راهست و روزن بي حَدّست . آن رَحَـدكو در امان ايزد است ١٢١٠ آينهٔ خالص نگشت او مُخْلِص است . مرغرا نگرفتهاست او مُثْلِيص است جونك مُخْلَص گشت مُخْلِص باز رَست . در منام امن رفت و بـُــرد دست هيج آبين دكر آهن نشد ، هيج ناني كندم خرمن نشد هيج انگورك دگر غُوره نشد . هيج ميوه بخت باكوره نشد پخت گرد و از نغیسر دُور شو . رُو چو بسرهان نُحَیِّف نور شو ۱۱۲۰ چون زخود رَستی قمه برهان شدی ه چونك بنا نیست شد سلطان شدی ور عبان خوافی صلاح دین نمود . دیدهارا کرد بینا و گشود مقسررا از چشم و از سیمهای او . دید هر چشمی که دارد نور هُو شبہخ فعّالست بی آلت جو حق ۔ با مربدان دادہ بیگنتی سَبّق

جدین .AB Bul. بسته زبون .AB Bul.

[.] باشد مدام تا (۱۲۱۲) . و جوگانی تا (۱۴۱۰)

⁽۱۲۱۵) B Bul. write آينه (with izdfat). A مقبض for مقبض . D منقص and so L in marg.

[.] نان گدمین L گندمی A (۱۳۱۷)

[.] صلاح الدين L Bul. گر عبان Suppl. in marg. D. A om. Bul. گر عبان.

[.] فقرراً از جسم Suppl. in marg. D. A om. B

⁽۱۹۲۳) Suppl. in marg. D. A om. L Bul. ين گفتن.

پس ادب کن اسبرا از خوی بد . ورنه پیش شاه باشد اسب رکد چشم اسب از چشم شه رَهْبَر بود . چشم او بی چشم شه مضطر بود چشر اسان جرگیاه و جر جَـرا ، مرکجـا خوانی بگویـد نـه بجرا ۱۲۰ نور حق بسر نور حس راکب شود . آنگھی جان سوی حق راغب شود اسب بی راکب چه داند رسم راه ه شاه باید تا بداند شاهراه . سوی حتّی رَوکه نورش راکبست . حسّرا آن نور نیکو صاحبست نور حسرا نور حتی تزبیت بود . معنی نُورٌ عَلَی نُور این بود . نور حسَّی میکشد سوم نَسری ، نور حسِّش مسبَرَد سوم عُلی ۱۲۱۰ زَآنَکُ محسوسات دونتر عالمیست ، نور ِ حق دریا و حس چون شَبْنییست ليك بيما نست آن راكب بَرُوه جَرْ بآثار و بگفتار نكو نورِ حتی کو غلیظ است و گران . هست پنهان در سوادِ دیدگان چونك نور, حس نى يېنى زچىم . چون بىبنى نور آن دىنى زچىم نور حس با این غلیظی مختنیست . چون خنی نبُود ضیابی کآن صنیست ۱۲۰۰ این جهان چون خس بدست باد غیب ، عاجزی پیشه گرفت و داد غیب كه بلندش ميكند كاهيش يَسْت وكه دُرُستش ميكنيد كافي شكست کیه پینیش میرد گافی پسیار ، که گلستانش کنید گاهیش خیار دست پنهان و قلم بین خطگسزار . اسب در جولان و ناپسدا سوار تیر بران بین و ناپیدا کان و جانها بیدا و پنهان جان جان ۱۲۰۰ تیررا مشکن که آن نیسرشهست و نیست برتاوی رشصت آگهست ما رَبُّتَ إِذْ رَبُّتَ كُنت حن ، كارٍ حق بـركارهـا دارد سنى

[.]دینی for ببنی A (۱۲۹۸)

[.] داد عیب AD . بیش گرفت B . بدست و باد غیب A (۱۴۰۰)

⁽۱۲۰۲) Bul. ينش ميكند. After this verse L adds:

گه به بحرش میبرد گاهی ببر * گاه خشکش میکند گاهیش تر

[.]اسب ناپیدا و در جولان سوار D (۱۴۰۴)

⁻زدست L . زشست Bul . و شصت A . نبست پرتایی Bul . نیر پرتاوی B (۱۲۰۰)

بُـا نمردست ایمن چراغ باگهٔــر . هین فتیلش ساز و روغن زودتر مین مکو فردا که فرداها گذشت . نما بکلی نگذرد ایام گشت ١٢٧٠ پند من بشنو ڪه تن بند قويست ، کهنه بيرون کُن گرت ميل نويست لب ببسد وكفيّ بُر زر بسركشا ، بُخل تن بَكْـذار بيش آور سخا ترك شهوتها و لنتها سخاست و هركه در شهوت فرو شد بسر نخاست این سخا شاخیست از سمرو بهشت ه وای او کر کف چنین شاخی بهشت عُرُوةُ ٱلْوُلْقَى است ابن نسرك هوا . بركشَد ابن شاخ جانسرا بسر سما ١٢٧٠ تـ ا بَرَد شاخ سخا اے خوبکیش . مر تـرا بالا گشان تا اصل خویش يوسف حُسْني و اين عالم چو چاه . وين رسن صبرست بر امـــر الـــه یوسفا آمد رسن در زین دو دست . از رسن غافل مشو بیگ شدست حمد لله کین رس آویخنند ، فضل و رحمت را بهم آمیخنند نا ببینی عالم جان جدید ، عالم بس آشکار ناپدید ۱۲۸۰ این جهان نیست چون هستان شده . وآن جهان هست بس پنهان شده خاك بر بادست بازی میكند . كرنمانی بردسازے میكند اینك .بركارست بیكارست و پوست . وآنك پنهان است مغز و اصل اوست جثم خاکی را مخاك انت د نظر . بادبین جشبی بود نوعی دگر ۱۲۸۰ اسب دانید است را کو هست بار . هر سوارے دانید احوال سوار چئمرحس اسب است و نور حق سوار ، بی سواره اسب خود نآبد بکار

آفت تأخير خبرات بنردا After this verse the Heading . و . A om . فتيلهش B (١٢٦١) .یگذرد L (۱۲۲۹) و يش .ABL Bul. (۱۲۲۱) is suppl. in D. So Bul.

[.] بركتيد L .عروة الوثقاست .Bul

[.]چو چه D (۱۲۷۱) . تو دست L . بر زن Bul. اندر رسن L (۱۲۷۲) آشکارا Bul انکارا.

⁽۱۲۸۰) D چون for بس with پس written above. و بازی AB Bul. و بازی.

[.] جم عاكن L (۱۲۸۱) عادل نواد D (۱۲۸۱).

[.] به موار این اسب I . جسم گل اسبست و نور دل سوار I (۱۲۸۱)

١٢٥٠ يس هـ الله نار نور مؤمن است ، زانك بي ضد دفع ضد لا يُمكن است نار ضد أنور باشد روز عدل ، كان زقه أنكيخته شد ابن زفضل . گر میخوامی تو دفع شرِّ نار . آب رحت بر دل آنش گسار جشههٔ آن آب رحمت مؤمن است . آن حبوان روح پاك مُحْسِن است . یس گریزان است نفس تو ازو . زآنك نو از آنشي او آب جمو ١٢٥٥ زآب آتش زآن گريزان ميشود . كآنشش از آب ويسران ميشود حسّ و فكبر نو همه از آنش است . حسِّ شيخ و فكر او نور , خَوش است آب نور او چو بسر آنش چکد . چک چک از آنش بر آید بر جهد جون کند چك چك تو گويش مرگ و درد . نــا شود اين دوزج ننس نو سرد نياً نسورد او گلسان سرا . تا نسورد عدل و احسان سرا ۱۲۱ بعد از آن چیزی که کاری بر دهد . لاله و نسرین و سیسَنْبَـر دهـ د باز پهنا میرویم انر راهِ راست . بازگرد ای خواجه راه ما کجاست اندر آن تقسریر بودیم ای حسود . که خَرَت لنگست و منزل دُور زود سال بیگ گشت وقت کِشت نــه . جــز سِبَـهُرُولِی و فعل زشت نــه کرم در بیخ درخت تن فتاد . بایدش برکند و در آنش بهاد ۱۲۱۰ مین و مین ای راور و بیگاه شد . آفت اب عمر سوے چاه شد این دو روزكراكه زُورت هست زود . بَــرّ افشانی بگن از راه جود این قَدَر تخبی که ماندستت بباز . تا برُوید زین دو دَم عمر دراز

[.] مَنْ تو و فكر تو از آتشت Bul. (۱۲۰۱) عَالَش أو زَاب B

⁽Ifat) Suppl. in marg. D. A om. (Ifat) L (200)

 $^{^{(\}Gamma \cap \Gamma)}$ ای حبور $^{(\Gamma \cap \Gamma)}$. دور دور $^{(\Gamma \cap \Gamma)}$

⁽۱۲٦٢) ABL Bul. i for a bis.

⁽۱۲۲۱) AD Bul. يعر افشاني. After this verse L adds:

این قدر تخمی که ماندست بکار « تا در آخر بینی آنرا برگ و بار عری ۱۲۱۷) Bul. عری

-۱۲۲ جابههای خلق بدریدی زخار ، بهای درویشان مجسمی زار زار حِون بجد حاكم بدوگفت اين بكّن وگفت آرى بــرگنم روزيش من مدّنی فسردا و فسردا وعمده داد . شمد درخت خار او مُعْلَمْ بهاد گفت روزی حاکش اے وعد کڑ ، پیش آ در کار ما واپس مغر كنت الآبامُ با عَم بَيْنَنا ، كنت عَجِلُ لا تُساطِلُ دَبْسُنا ۱۲۲۰ تو که میگویی که فردا این بدان . کی بهر روزی که میآید زمان . آن درخت بد جوان تر میشود ، وین گننده پدر و مُضْعَر میشود خاربت در قوّت و بسر خاستن . خارگن در بیسری و در کاستن - خاربن هر روز و هر دم سبز و نسر . خارگن هسر روز زار و خشکنسر . او جوان نسر میشود تو بیسرنسر ، زود باش و روزگسار خود مبسر -۱۲۱ خاربن دان هسر یکی خوی بدّت ، بارها در بای خدار آخسر زدت بارها از خوی خود خسته شدے ، حس نداری سخت بیحس آمدے گر زخسته گفتن دیگــرکسان .که زنحُلق زنستِ تو هست آن رسان غافلی بارے ززخمہ خمود نہ ، تو عذاب خوبس و همر بیگانہ یا تَبُر بسرگیسر و مردانه بزرن و نو علی وار این در خیبسر بگن ٠ ١٢٤٠ ا بكُلُين وصل كن اين خاررا ، وصل كن با نمار نور باررا تا كه نوو اوكُشد نار نسرا ، وصل او كُلش كند خار نرا نو مثال دوزخی او مؤمن است ه کُشتن آنش بمؤمن ممکن است مصطنی فرمود از گنت جمیسم و کو ہو من لابه گسر گردد زبیسم گویدش بگذر زمن اے شاہ زود . هین که نوریت سوز نارمرا ربود

⁽Iff.) After this verse L adds:

چونك حاكمرا خبر شد زين حديث • يافت آگاهی زفعــل آن خبيث

[.] گفت آن گهرامرا کین را یکن L in the first hemistich بعد AB بعد

[.] سبر تر LL (۱۲۴۸)

[.] لابه كرد او زيم L .كو for كه AL (١٢٤٨)

ساز نارمرا L (۱۲٤۹).

خان معبور و سقف بس بلند . معتدل ارکان و بی تخلیط و بند است بیش از آن که ایام پیری در رسد . گردنت بندد بجبل مِنْ مسد خاك شوره گردد و ریزان و سست . هرگز از شوره نبات خوش نرست آب زور و آب شهبوت منقطع . او زخویش و دیگران نا منتفع ابروان چون پالدُم زیر آمنه . چشمرا نم آمنه تارت شده از نشتج رُو چو پشت سوسمار . رفته نطق و طعم و دندانها زکار روز بیگه لاشه لنگ و ره دراز . کارگه وبران عمل رفته نساز بیخهای خوی بد محکم شده . قوت بر کندن آن کم شده

فرمودن والی آن مردراکه آن خاربن راکه نشاندهٔ بر سر راه برکن'

همچو آن شخص درشت خوش خن و در میان رو نشاند او خاربُن رهگذریانیش میلامتگر شدنید و بس بگفتندش بکن آنیرا نکسد هر تعی آن خاربُن افزون شدے و پای خُلق از زخمِ آن پُرخون شدی

نور چئم و قوّت ابدان بجا ، قصر محکم خانه روشن پر صفا هیں غنیمت دان جوانی ای پسر " سر فرود آور بکن محشت و مدر پاردم L (۱۲۲۴) . . زور for رو L (۱۲۲۲) . کایّام AHL Bul. (۱۲۲۰)

(۱۲۲۱) ABD Bul. ملم دندانها as in text. A ملم دندانها. After this verse L adds:

پشت دوتاگفته دل ست و طنان * تن ضعیف و دست و پا چون راسان بر سر ره زاد کسم مرکوب ست * غم قوی و دل تنك تن ناد رُست خانه ویران کار بی سامان شه * دل ز افغان میچو نای انبان شه عر ضایه عرضایه سعی باطل راه دور * نفس کاهل دل سیه تن ناصبور عرضایه سعی باطل راه دور * نفس کاهل دل سیه تن ناصبور موی بر سر هیچو برف از بیم مرگ * چله اعضا زرد و لرزان هیچو برف از بیم مرگ * چله اعضا زرد و لرزان هیچو برف از بیم مرگ *

Heading: A om. ان مردرا.

. مكن اين را بلند L (۱۲۲۸) . هَجُو آن مرد AL (۱۲۲۷)

⁽۱۲۱۹) إ، تخليط بعد . After this verse L adds:

یا ہے ہے درویش ایام زکات ، یا جو سر محبوس پیضام نجات چون دَم رحمان بود کان از بَسَن ، فارسد سوے عبد بی دَمَن یا جو بُوی احمد مُرْسَل بسود و کآن بعاصی در شفاعت مرسد . ١٢٠٠ يا جو بُوي يوسف خوب لطيف . منزند بسر جان يعقبوب نحيف فاباهٔ دیگر که هر خشتی کزین . بسر گئے آیم سوی ما ه معین كـ زكى خشت دبـ بار بلنـد . بستار گردد بهر دفعه كه كنـد پسی دبوار نُسربی میشود . فصل او درمان وصلی میبود سجـن آمـد كندن خشت لزيب . موجب قُربي ڪه وَأَشِهـدُ وَأَفْتَرِبْ ١٢١٠ تا ڪ اين ديوار عليگردنست ، مانع اين سَر فرود آوردنست سجن نتوان کرد بسر آب حیات ، نا نبایم زین نن خاکی نجات بسر سبر دیوار هرکسو نشته تسر . زود تسر بر فاکسد خشت و مُسدّر هرڪه عاشق تر بود بــر بانگ آب . او کلوخ زفت تــرکنــد از حجــاب او زبانگ آب پُر مَی نا عُنُق ، نشنود بیگان جـز بانگ، بُلُف ١٢١٥ اى خُنك آنرا كه او ايّام بيث . مُعْتَنَسم دارد گـزارد طم خويش اندر آن ابّام كن قُدرت بود ، صحت و زور دل و قوّت بود وآن جوانی معچو باغ سبز و نسر . میرسانند بی دریغی بسار و بسر چشبههای قوّت و شههوت روان ه سبز میگردد زمین بندآن

یا نسیم روضهٔ دار السلام ، سوی عاصی میرسد نی انتقام یا سوی مس سیه از کیمیا ، میرسد پیغام کای ابله بیسا

[.] هنگام نجات یا (۱۲۰۲)

⁽١٢٠٥) Bul. خوب و لطيف After this verse L adds:

[,] corr. in marg. وصلی میشود D (۱۲۰۷) که هر دفعه کند D (۱۲۰۷)

[.] فرو Bul. (۱۲۱۰) . قربت I . موجي A (۱۲۰۰)

[.] corr. above. کلوخ سخت تر D (۱۲۱۶)

[,] corr. in marg. بانگ مُلُق L (۱۲۱٤)

[.] زور و دل A . با فرانت صحت و فوّت L (۱۲۱۱) . گذارد D (۱۲۱۵)

[.] باغى AL . باغ و Suppl in marg. D. D . باغ

همچو مُریم جان از آن آسیب جیّب ، حامله شد امر مسیح دلغریب ۱۱۸۵ آن مسیعی نه که بر خشك و ترست ، آن مسیعی کز مساحت برترست پس زجان جان چو حامل گشت جان ، از چنین جانی شود حامل جهان پس جهان زاید جهان دیگرے ، این حَشررا وا نماید مَحْشرے تا قیامت گر بگریم بشیرم ، من زشرج این قیامت قاصم این سخنها خود بعنی یا تربیست ، حرفها دام در شیربنلببست این سخنها خود بعنی یا تربیست ، حرفها دام در شیربنلببست این سخنها خود بعنی یا تربیست ، حرفها دام در شیربنلببست این سخنها تود به نون نن زند ، چونك لَبَیْكس بیا رب میرسد هست لَیْدی که نتوانی شنید ، لیك سر تا پاک بتوانی چشید

کلوخ انداختن تشنه از سر دیوار در جو*ی آب*،

بسر لب جُو بود دیسواری بلند ، بسر سبر دیسوار نشنهٔ دردمند مانعش از آب آن دیوار بسود ، از پی آب او چو مامی زار بود ناگهان انداخت او خشتی در آب ، بانگی آب آمد بگوشش چون خطاب از صفای بانگی آب آن مُبتّعن ، گشت خشتانداز زانجا خشت گن از صفای بانگی آب آن مُبتّعن ، گشت خشتانداز زانجا خشت گن آب میزد بانگ یعنی می تسوا ، فایا چه زبن زدن خشی مرا تشنه گفت آبا سرا دو فایاهاست ، من ازین صفعت ندارم هیچ دست فاید و اول سماع بانگ آب ، کو بود مر تشنگانرا چون رباب فاید و بود مر تشنگانرا چون رباب بانگ او چون بانگ آسرافیل شد ، مرده را زین زندگی نحوبل شد یا چو بانگ رعد آب مهار ، باغ می بابد ازو چندین نگار

[.] جهانی دیگری A (۱۱۸۲) عبود. (۱۱۸۲) عبهانی دیگری ا

[.] شبرین دمیست D . شیرین لبست B . یا ربست B . بعنی یار نبست D . شبرین دمیست

[.] شبرین و لذیذ ,Bul (۱۱۹۰) . نتوانی چئید ۸ (۱۱۹۱) . بس چون L (۱۱۹۰).

⁽۱۱۹۶) A Bul. انجا . A انجا . In D this verse follows v. ۱۲۰۰.

[.]بانگ تو D (۱۲۰۰)

بكسر با جندها دمساز كرد ، از دم من جندهارا باز كرد ای خنك جندی که در برواز من ، فهم گرد از نبك بختی راز من ۱۱۱۰ در من آویزید تا نازان شوید ، گرچه جندانید شهبازان شوید آنك بائد با جنان شاهى حيب ، مركبا افتىد جيرا بائسد غريب هرك باشيد شياه دردش را دول مكر جو أنى ناليد نيباشيد بي نول مالك. مُلكم نيم من طبلخوار ، طبل بازم فازند شه از كسار طبل باز من نداے اِرْجعی ، حتی کلام من سرغم مدعی من أنيم جنس شهنشه دُور ازو ، ليك دارم در تجلَّى أنوم ازو نیست جنسیّت زرُوی شکل و ذات . آب جنس خال آمد در نبات باد جنس آنش آمد در قوام ، طبعرا جنس آمدست آخسر مُدام جنس ما چوٹ نیست جنس شاہِ ما ، ماتے ما شد بہمر ماے او فنما چون فنا شد مای ما او ماند فسرد ، پیش پای اسب او گردم چوگرد ۱۱۷۰ خالف شد جان و نشانیهای او . هست بسر خاکش نشان پهای او خالئے پایش شُو برای ابن نشان ، نا شوے ناج سے گردنگفان تا كه نفريبد شارا شكل من ، نُقل من نوشيد پيش از نَقْل من ای بساکس ا که صورت راه زد . قصد صورت کرد و بسر الله زد آخر این جات با بدن پیوستهاست . هیچ این چان با بدت مانند هست ۱۱۸۰ تاب نور چثم با پسه است جُنت ، نور دل در قطـرهٔ خونی نهنت شادَّے آندر گُسردہ و غم در جگر ، علل چون شمعی درون مغز سر این تعلّمها نه بی کیف است و چون . عقلها در دانش چونی زبون جان ِکُل با جانِ جُڑو آسب کرد . جلن ازو دُرّی سند در جَبْ کرد

بَجًا بائد غريب A (١١٦١) . تا بازان شويد BL Bul .

آمدت I (۱۱۷۱) . شکل ذات A (۱۱۷۱) . الان A (۱۱۲۱)

are transposed. آغل and تَعْلُ are transposed.

⁽¹¹⁷¹⁾ B alis . L . alimate. D sector alis corr. in marg.

[.] جون كل A (۱۱۸۲) . نه for لي A (۱۱۸۲)

منمایــد سیـــری این خیلت پَرَست . والله از جملهٔ حریصان بَــّـــرست ۱۱٤٥ او خورد از حرص طين را هيمو دِبْس . دُنْبه مشهاريد اي ياران مخيسس لاف از شه مازند وز دست شه ، تما بَرد او ما سَليمان را زره عود چه جنس شاه باشد مرغکی . مشنوش گر علل داری اندکی جنس شاهست او ویا جنس وزیــر . هیچ بــاشــد لایف گؤزینــه سبــر آنج میگوید زمکر و فعل و فن . هست سلطان با حثم جویای من ١١٠٠ آينت ماليغ وليات نـ آپـذيـر . اينت لاف خـام و دام گُولگيـر هرکه این باور کند از ابلهیست . مرغك لاغر چـه در خورد شهیست کترین جند ار زند بسر مغیز او ، مسر ورا یاریگری از شاه کسو گفت باز ار یک پسرمن بشکند . بیخ ِ جندستان شهنشه برگسد جند چه بُود خود اگر بازی مـرا . دل برنجاند کند بـا من جنــا ۱۱۰۰ شه کند تُوده بهَــر شیب و فــراز . صد هزاران خرمن از سرهــای بــاز پاسبان من عنابان وَبَست ، هرکجاکه من روم شه در پَیست در دل سلطان خیال من مقبم . بی خیال من دل سلطان سقیم چون بهرًا: بد مسرا شــه در رَوَش . ميسرم بر اوج ِ دل چوٺ پَرْنَوَشُ مجوماه و آفشابی میرد . پردمات آسانها میدرم ١١٦٠ روشني علها از فكرتم وانفطار آسان أز فطرتم بازم و حیران شود در من مُهما . جند که بُود تا بدانــد ســـز مــا شه برای من ززندان یاد ڪرد . صد هزاران بست را آزاد ڪرد

⁽۱۱۱۱) L Bul. بدترست (۱۱۱۱۸) BL Bul. فوزیعه ا

⁽۱۱۹۲) BuL کورگیر I. (۱۱۹۰) ازفعل و مکر I. زفعل مکر و فن BuL کورگیر از (۱۱۹۹) ازفعل و مکر تا گفت باز ار یک پر من بشکید • یا زغ برگ گلی بر من زید بیخ جندستان. شهنشه برکد ۰ خانهانان جمکگی برسرزند

[.] أكر يارى A (١١٥٤) از .AB Bul. om. از.

بر درم (۱۱۰۹) L Bul. .از من ما BuL (۱۱۲۱۱)

[.] برای ما ۸ (۱۱۹۲)

١١٠٠ آنك كر بر چيم اعى بسر زند . ظلبت صدسال وا زو بسر كند جملة كوران را دُول كن جر حسود . كز حسودى بسر تو ى آرد جمود مر حسودت را آگرچه آت منم . جان من تا همچنین جان میگم آنك او بسانسد حسود آفتساب . وآنك ميسرنجند ربُود آفشاب ابنت درد بى دو كوراست آه ، اينت انساده ابد در نعسر جاه ۱۱۲ نفی خورشید ازل بایست او مکی بر آبد این مراد او بگو باز آن باشد که باز آید بشاه . باز کورست آنك شد کرکسرده راه رامرا کم کرد و در ویران فتاد ، باز در ویران بر جُنْدان فتاد او همه نورست ان نسور رضا ، ليك كورش كرد سرهنگ قضا **ځاك در چشمش زد و از راه بسرد ه در ميان جغــد و ويرانش سپــرد** ۱۱۲۰ بر سَری جندانش بر سَـر مىزنىـد . پـر و بال نازنينـش مىكنىـد وَلُولُهُ افتاد در جندان که ما . باز آمد نا بگرد جای ما چون سگان کوی پُرچثم و مُهیب . انــدر افتــادنــد در دلق غریب باز گوید من چه در خَورْدم مجفد . صد چنین ویران فدا کردم مجفد من نخسواهر بسود اینجسا میرومر . سوی شاهنشساء راجیح می شسومر ۱۱۶۰ خویشتن مکشید ای جغدان که من . نـه مقیمـــم فیروبر سوے وطن این خراب آباد در چشم شاست ، ورنه مارا ساعمد شه بازجاست جند گفت ا باز حیلت میکند ، نا زخان و مان شارا بسر کند خمانهاے ما بگیرد او بھر و بسرگند مارا بالوس زوگس

[.] خود منم ما .اگرچه کان منم ۸ (۱۱۲۷) . که حسودی L (۱۱۲۱) . پر زند D . پر زند ا

گرفتار شدن باز میان جندان بویرانه :After this verse Bul. has the heading

باز در ویرانه Bul. om. و Bul. om. باز در ویرانه Bul. om. و Bul. مند

وزراه ۸ (۱۱۴۱) . نور و ضیا ما . از نور ضیا ۸ (۱۱۴۴).

[.] ورزدند corr. above. A , ير سر جغدانش 🛦 (۱۱۲۰)

[.] ب for نه L (۱۱۲۸) له عان L . قو قوثي افتاد L (۱۱۲۸)

رخان مأن AD (۱۱۱۱) مبار خواست L . نغز جاست A . آن خراب A (۱۱۱۱)

جون نیآیند اینجاکی منم و کاندرین عز آفتاب روشنم مَسْرق خورشيد بُرج قركون ، أنساب ما زمنسرقها برون مَشرق او نسبت درّات او . نی بسر آمد نی فرو شد ذانتو او ما که واپس ماند درات وبیسم و در دو عالم آفسایی بی قیسم ١١١٠ باز كرد من ميكردم عجب ، م زفر من باشند اين سبب شمس باشد بسر سببها مطّلع ، هر ازو حبل سببها منقطع صد هزارات بسار ببریسدم امیسد . از که از شمس این شما باور کنبد تو مرا باور مكن كز آفتاب . صبر دارم من وبا ماهى زآب ور شوم نومید نومیدئ من ، عین صُنع ، آفتابست اے حَسَن ١١١٥ عين صنع از نفس صانع چون بُــرد * هيچ عست از غيرِ هستي چون چرد جَلُّهُ مَسْنِهِمَا أَزِينَ رَوضه چرند • كُرَّ بُراق و تأزيات ور خود خَرند وآنك گردشها از آن دربا مدید . هسر دم آرد رُو بحسرابی جدید او ربحم عند آم شور خورد . ناکه آب شور اوراکور ڪرد بحسر میگوید بدست راست خور ، زآب سن ای کور نا یابی بصر ۱۱۲۰ هست دست راست اینجا ظنِّ راست . کو بداند نیك و بدرا ڪز کماست نیزهگردانیست اے نیزه کے نو . راست میگردی گھی گاہی دوتو ما زعشق شمس دبت بی ناخسیم . ورن ما نه این کوررا بیسا کسیم هان ضيآ. أنحني حُسام آلدّين نو زود . دارُوش كن كُورئ چشم حسود توتیاے کبریاے تیزفعل ، داروی ظلمتکُش اسیرفعل

آفتابی Written above. B . واپس مأنث Bul. (۱۱۰۹) . كدرين Written above. B . آفتابی می شیم

⁽۱۱۱۲) A om. اين اين اين . Bul. عش صانع کي برد . Bul. عش صانع کي برد . Bul. عشل عبون خرد . D عانع کي برد . Bul. علم .

لك اسب كوركورانه چرد • مىنىيند روضهرا زانست رد (۱۱۱۲) D. بمحواب (۱۱۲۰) Bul. از كجاست ۱۱۲۰)

[.] ما آن كوروا ABL Bul. ان ينزه ABL Bul. . كه و گافئ A . آن ينزه

لیك از علَّت دربن افتــاد دل. ه که خورد او روز و شب زین آب و گل ۱۰۸۰ روی زرد و یای ست و دل سبك و کو غذای وَالسَّما ذَات الْعَبْلُث آن غذای خاصگان دولتست ، خوردن آن بی گلو و آلتست شد غنای آفتیاب از نور عبرش . مسر حسود و دبورا از دود فسرش در شہدارے پُرزَقُورِ فرمود حق ، آن غذارا نه دهان بُد نــه طبق دل زمّر باری غذایی وخورد و دل زمّر علی صفای وربرد ۱۰۹۰ صورت هــر آدی چون کاسهایست . چثم انر معنی او حساســهایست از لنای هـ رکسی جیزی خوری . وز قران هـ ر قربت چیزی بری چون ستاره بــا ستاره شد قرین . لایق هــر دو اثــر زایــد یغین چون یفران مرد و زن زایسد بَشَر . وزیفران سنگ و آهن شند شرر ون قسران خاك بها بارانها . ميسوها و سبزه و ربحانها ۱۰۹۰ وز قبران سبزها بها آدمی و دلخبوش و بیغی و خبرمی وز قسران خرّی با جان سا ، می برابید خوبی و احسان سا فابل خوردن شود اجسام سا ، چون بسر آید از تفرّج کام ما سَرخ رُوبی از قسرات خوت بود . خون زخورشید خوش گلگون بود بهترین رنگها سرخ بهده و آن زخورشیدست و از وی میرسد ۱۱۰۰ هر زمینی کآن قرین شد با زُحَل . شوره گشت و کِشترا نبُود مَحَل قوّت اندر فعل آید زاتفاق . چون قران دیو با اهل نفاق این معمانیراست از چرخ نُهُم ، بی همه طاق و طرم طاق و طُمرُم خلق را طاق و طرم عاربتست . امسررا طاق و طرم ماهبنست از پی طاق و طرم خواری گشند . بسر امیسد عز در خواری خوشند ١١٠٠ بسر اميل عيز دَوروزهُ خُدُوك ، كُردن خود كردواند از غ جو دوك

^{(1.}At) A with g suppl below.

[.] ستاره بر ستاره Bul. (۱۰۹۲) . پی گلورا اکنست 🛦 (۱۰۸۳)

[.] كو قرين شد L Bul ... ون يزايد D (۱۰۹۷) . ميغزايد L (۱۰۹۲) . ميغزايد ا

كرْدِ ننس دُرْد وكـاْر او مبيح . هرچه آن نه كــار حق هبچست هيچ پیش از آنك روز دین پسدا شود . نــزدِ مالك دزدِ شب رُسوا شود ١٠٦٥ رخت دزديد بتدبيسر و فننشش ، ماسد روز داورى بسر گردنش صد هزاران علل باهر بسر جهند ، تا بغیسر دامر او دای بهند دام خودرا سختتر بابند و بس ، کی نماید قوتی با باد خس گر تو گویی فاین هستی چه بود . در سؤالت فاید هست ای عنود كر ندارد اين سؤالت فايده ، چه شُوّم اين را عب بي عايده ١٠٧٠ ور سؤالت را بس فايد مايد ماست . پس جهان بي فاين آخــر چراست ور جهان از یک جهت بی فایدهست . از جهنهای دگر پُسر عایدهست فایدهٔ توگیر مرا فایده نیست . مر نرا چون فایدهست از وی مه ایست حسن بوسف عالمي ا فايده و كرجه بر إغوان عبث بُد زايده لحن ِ داودی چنان محبوب بود . لیك بر محروم بانگ چوب بود ١٠٧٠ آب نيل از آب حيوان بُد فزون . ليك بر محروم و مُنْكِـر بود خون هست بر مؤمن شهیدی زندگی . بر منتانق مردنست و ژندگی چیست در عالم بگـو یك نعمتي . *که نـه محرومنــد از وی اُمتّی* گاو و خررا فایسه چـه در شکّــر . هست هر جانرا یکی فُونی دگــر لیك گر آن قوت بر وی عارضیست . پس نصیحت كردن اورا رایضیست ۱۰۸۰ چون کسی کواز مرض گِل داشت دوست و گرچه پندارد که آن خود قوت اوست فوت اصلی را فرامش کرده است . روی در قون مرض آورده است نُوشرا بَكْمُهُ فَاشْتِهِ مَم خُورده است ، قوت عَلْتَرا چو چَرْبِـش كرده است قوتِ اصلی بَشَـر نور خـهاست ، قوتِ حیوانی مـرورا ناسـزاست

^(1.71) B & 9. . يابند پس ،1 (١٠٦٧)

که شنود L .چه شنویم .AB Bul. (۱۰۲۹)

⁽۱۰۷٤) B om. D gives نا مطلوب as a variant of بانگ چوب.

⁽۱۰۷۰) Bul. شد فزون. Bul. om. و. In D the hemistichs are transposed.

[.]قوت علَّت هجو چوښ 🗓 (۱۰۸۲)

۱۰۹۰ ننه سا بینی ننه اختبار ننه وجود ه جناز خندای واحمد حث وُدود یک فسانه راست آمند بنا دروغ ه تنا دهند منز راستهمارا فنروغ

حسد کردن حشم بر غلام خاص'

پادشاف بندهٔ را ان کرر . برگزیده بود بسر جملهٔ حشم جامكي او وظيف چل اميسر . ده يكي قدرش نديدى صد وزيسر از کال طالع و اقبال و بخت ، او ایازی بود و شبه محبود وقت ۱۰۰۰ روح او با روح شه در اصل خویش . پیش ازین تن بود هم پیوند و خویش کار آن داردکه پیش از تن بُدست . بَگُذر از اینهاکه نَوحادث شُدست كار عارفراست كو نــه آخوَلست . چشــم ِ او بــر كِشْنهـاى اوّلست آنج گنسدم كاشننسدى وآنج جَـو . چنم ِ أَوْ آنجاست روز و شب كِرّو آنج آبست شب جز آن نزاد ، حلَّها و مكسرها بادست باد ۱۰۵۰ کی کند دل خوش بحیلنهای گش . آنك بیند حیلیه حق بر سرتش او درون دامر دام منهد . جان تو نه این جهد نه آن جهد كر برُوبىد ور بربىزد صدكياه ، عاقبت بر رُويد آن كِننة إله كِشْتِ نُوكَارِيـد بـركِشْتِ نخست . اين دُوُم فانيست و آن اؤل دُرُست کشت اوّل کامـل و بگزیـداست . نخم ثانی فاسـد و پوسیـداست -١٠٦ افكن اين تدبير خودرا پيش دوست . گرچه ندبيرت هر از ندبير اوست كار آن دارد كه حن افراشنست . آخر آن رُوب د كه اوّل كاشنست هرچه کاری از بسرای او بکار . چون اسیر دوستی ای دوستدار

[.] واحد و حق Bul. (١٠٤٥)

[.] از كال و طالع A (۱۰٤۱) . ده يك A (۱۰٤۸) . خاص پادشاه Heading: B

[.] كاشتندش AB Bul. و . AD om. و . (۱۰۵۲) AB Bul. كاشتندش.

کی شود دکخوش Bul (۱۰۵۰) . بادست و باد له (۱۰۰۹)

⁽۱۰۵۲) AB Bul. transpose الله and الله (۱۰۵۲) BL كانت اله اله

[.] ه از for له ۱۰٦١) . ه از for هه ما (۱۰٦٠) . كارند ا۱۰٦١) .

از یك اندیشه که آید در دروین . صد جهان گردد بیك دّم سرنگون ۱۰۲۰ جسم سلطان کر بصورت یک بود . صد هزاران لشکرش در یمی دود باز شکل و صورت شاه صغی . هست محکوم یکی فصر خنی خلق بی پایان زیک اندیشه بین . گشته چون سیلی روان بسر زمین هست آن اندیشه پیش خات خُرد . لیك چون سبلی جهان را خورد و بُرد يس جو مييني ڪه از انديشة ، قايست اندر جهاري هـ بيشة ۱۰۲۰ خانها و قصرها و شهرها و کوهها و دشتها و نورها هم زمین و بحر و هم یهدر و فلك . زناه از وس همچو از دربـا سمك پس چرا از ابلھی پیےش توکور ہ تن سُلیّمانسٹ و اندیشہ جو مور منابد پیش چشبت ک بزرگ ، هست اندیشه جو موش و کوه گرگ عاكم اندر چشم تو هُوْل و عظيم ، زأبْر و رعد و چرخ دارى لرز و بيم ۱۰۰ وز جهان فکرتی ای کسم زخّــر . ایمن و غافل چو سنگ پی خـــــر رآنك نشى وز خرد بى بهره . آدمى خُــو نيستى خَــرْكُـرْهُ سایـه را تو شخـص میبیی زجهل ، شخص از آن شد پیش تو بازی و سهل باش تا روزی که آن فکر و خیال . و بر گشاید بی حجمایی پستر و بال کوهها بینی شده چوت پشم نرمر . نیست گشته این زمین سرد و گرم

Bul. adds:

[.] فكو اي عني ٨ (١٠٢١)

[.] باز اندیشهٔ A (۱۰۴۱) . کشتهٔ سیلی D . نگر زاندیشه AB (۱۰۴۲)

[.] كو دريا AB مهر فلك D (١٠٤٥) . كوها AB (١٠٤٥)

[.]زابر چرخ و رعد A . هول عظیم .Bul. (۱۰۴۹)

از جهان Bul . چو سنگی . AL Bul . از جهان Bul (۱۰٤۰) زآنك تنشی وز خرد بیگنهٔ ۴ آدمی خود نیستی دیوانهٔ

رافی از جهل عقارا بیگانهٔ * بی خبر از فیض حق دیوانهٔ

[.] آدمی خود L . آدمی جو A . آدمی جون II . نقش عفی وز عرد L (۱۰۹۱)

[.] نزد تو .AB Bul . میدانی زجهل A (۱۰٤۲)

[.]باش روزی تاکه 🛦 (۱۰۹۳)

كَف بر آورد آن غلام و سرخ گشت . تاكه موج مُعْبَو او از حد گذشت كو زاوّل دَم كه با من بار بود . هجو سكّ در قبط بس كهخوار بود چون دمادم کرد مَجُوش چون جَرَس ، دست بر لب زد شهنشاهش که بس ۱۰۱۰ گفت دانستم تسرا از وی بسدآن ۴ از نو جان گذاست وز بارت دهان یس نشین ای گنهجان از دُور نو . نــا امیـــر او باشـــد و مأمور نـــو در حدیث آمد که نسیسح از ریا . همچو سبزهٔ گُوگنن دان ای کیا یس بدان که صورت خویب و نکو . با خصال بید نیسرزد بات تسو ور بود صورت حقیدر و ناپذیدر . چون بود خُلتش نکو در پاش میدر ١٠٢٠ صورت ظاهر فنا گردد بدان ، عالم معنی بماند جاودان چند بازے عشق بــا نقــش سبو . بگــٰـذر از نقــش سبو رَوْ آب جُــو صورت شدیدی زمعنی غافلی ، از صدف دُری گزین گر عاقلی این صدفهای قوالب در جهان . گرچه جمله زنااند از محسر جان لیك اندر هـ ر صـ دف نبود گهـ ر . چشم بگشا در دل هـ ر يك نگـر ١٠٢٠ كآن چه دارد وين چه دارد فكرين . زآنك كريابست آن دُر ثبين گر بصورت میروی کوفی بشکل . در بزرگی هست صد چندانک لعل هر بصورت دست و پسا و پشم ِ تو . هست صد چندانك نقش چشم ِ نو لیك پوئیسه نباشد بسر تو این و كر همه اعضا دو چيم آمد گربت

[.]دست بره زد A (۱۰۱۱) Bul. پس for پس for دست بره زد A (۱۰۱۱)

⁽۱۰۱۵) B Bul. گنست و از بارت After this verse L adds:

بهر آن گفتند اکابر در جهان ۰ راحة الانسان فی حفط اللّسان . نیك گفتند خرده بینان جهان and so Bul., which has

⁽۱۰۱۷) Bul. سبزهٔ گلغنی. After this verse Bul. adds:

از بد اخلاق اتَّعًا باشد حسن ﴿ سرَّ ايَّاكُ وعَضرا ۗ الدسن

باویدان D جاویدان After this verse L adds:

چد باشی ءاشق صورت تُکُو • طالب معنی شو و معنی مجو

از بهر جان A (۱۰۲۱) . دروا L . در A (۱۰۲۱) . سبو و آب جو AL (۱۰۲۱)

[.] یا گرین .Bul (۱۰۲۰)

١٦٠ آنج ميـ مانست نـا پيـدا نكـرد . برجهـان ننهاد رنج طَلْق و درد یک زمان بی کار نتوانی نشست . تـا بَدے بـا نیکی از تو نجست این نقاضاهای کار از جر آن . شد موکّل نا شود سِرت عیان یس کلاب تن کجا ساکن شود . چون ســــر رشت خبیرش میگشــد تائے تو شد نشان آن گیش . بر نو بیکاری بود چون جانگیش ۱۰۰۰ این جهان و آن جهان زاید ابد . همر سبب مادر آئے ر زاید ولَّـد جون اثر زایید آن م شد سب ، نا بنزاید او اثرهام عیب این سببها نسل بسر نسلست لیك ، دیدهٔ باید منور نیك نیك شاه با او در سخن اینجا رسید . تا بدید از وی نشانی ناپدید گر بدید آن شاہِ جویا دُور نیست ، لیك مـــارا ذكــر آن دَستور نیست ا جون زگرماب بیآمد آن غلام ه سوی خوبتش خواند آن شاه و مُمام كنت مُحَمَّا لَكَ نَعِيمٌ دايمٌ . بس لطيفي و ظريف و خوبرُو ای درینا کر نبودی در تو آن ، که هیگوبید بیرای تو فلان شادگشتی هرك رُوبت ديديي . ديدنت مُلك جهان ارزيديي گفت رمزی زآن بگو ای بادشیاه ، کز برای من بگفت آن دین نسیاه ١٠١٠ گفت اوّل وصف دُورُوبيت كرد ، كَأَشَكَارًا نو دوايو ، خُنْب د.د خُبه یارش را چو از شه گوش کرد . در زمان دریای خشمش جوش کرد

اثر از وی ولد ABL Bul. نیکوی ه (۱۹۹۱).

یا بدید از وی نشانی یا ندید BL Bul. باو D (۱۰۰۴) او for زو السال یا ندید از وی نشانی از وی نشان ا

^(1...) AL Bul. om. . (1...1) After this verse L adds:

پس سوی کاری فرستاد آری دگـر • تا از آن دیگر شود او بـا خبر پش بنشاندش بصد لطف و كرم • بعد از آن گفت ای چو ماه اندر ظلم مـاهرویی جدمویی مثـكبـو • نیكخویی نیكخویی نیكخو

پس سِری که مغز آن افلال بود . اندر آخسر خواجه گولال بود ١٧٠ نقل اعراض است اين نجث و مقال . نقل اعراض است اين شير و شكال جملة عالم خود عرض بودند تا ، اندربت معنى بيآمد مَلْ أَنِّي آن عرضها از چــه زاید از صُوّر . وین صُوّر م از چه زاید از یَکــر این جهان یك فکرنست از عنل کُل . عنل چون شاهست و صورتها رُسُل عالم اول جهان امتعان و عالم ناني جزاك ابن و آن ۱۸۰ چاکرت شاها جنایت میکند . آن عرض زنجیر و زندان میشود بنات چون خدمت شایسته کرد . آن عرض نه خلعتی شد در نَبُرد این عرض با جوهر آن بیضه است و طَیْر . این از آن و آن ازبن زایــد بَسَیْر گفت شاهنشه چنین گیر البسراد . این عرضهای تو بلت جوهر نــزاد گفت مَخْنِی داشنست آنسرا خِسرَد . تا بود غیب این جهان نبك و بد ۱۸۰ زآنك گر پیدا شدی آشکال نِکُــر . كافر و مؤمن نگفتی جز که ذِکــر پس عبان بودی نه غیب ای شاه این . ننش دین و کنر بودی بسر جبیت کی دربن عالم بُت و بُتگ بُدی ، چوٹ کسیرا زهرهُ تَسْغَر بُدی پس قیامت بودی این دنیاے ما . در قیامت کی کند جُسرم و خطا گفت شــه پوشید حتی یاداش بَــد . لیك از عامه نــه از خاصات خَود ١٦٠ گــر بدامي افكتم من بلك امير . از اميران خُنْيه دارم نــه از وزيــر حف بن بنمود پس باداش كار ، وز صُورهاى عملها صد هزار تو نشانی ده که من دانم تمام . ماهرا بسر من نی پوشد غمام گفت پس از گفتِ من مفصود چيست . چون نو ميداني ڪه آنج بود چيست گفت شه یمکنت در اظهار جهان . آنک دانست برون آید عیان

اين عرضها AB Bul. غواجة افلاك A (۱۷۲) معواجة افلاك A (۱۹۲۹)

کر بدای اندر اندازم A (۱۹۰) . ای تاه بین D (۱۸۱) . بیضت Bul. بیضت (۱۸۲) . بیضت (۱۸۲) . برد ان corr. in marg. D امبر

[.] بود و جیست . Bul. جون نی دانی B (۱۹۹۳)

هست آن بستان نشاندن هر عَرض ، گشت جوهر کشت بستان نك غَرض م عرض دان کیمیا بردن بکار ، جوهری زان کیمیا گر شد بیار 10 صِقلي كردت عرض باشد شها ، زين عرض جوهسر هيزايد صفا بس مكوك من علها كردهام . دخل آن اعراض را بنما مرّم ١٠٠ صِنَت كردن عرض باشد خَبُش ، سابة بزرا يو . قُربات مكش گفت شاها بی قُنوط عقل نیست . گر تو فرمایی عسرض را نقل نیست بادشاها جــزكه يأس بنــن نيست . گر عرض كآن رفت باز آين نبست 11. گر نبودی مر عرض را نقل و حَشْر ، فعل بودی باطل و اقوال فَشْر این عرضها نقل شد لَوْنی دگر . حشر هـر فانی بود کَوْنِی دگر نفل مسر چسنزی بود م لایفش . لایف کله بسود هر سایفش وقت عَشْر هـر عرض را صورتيست ، صورت هـر يك عرض را نوبتيست بنگر اندر خود نـه تو بودی عَرَض . جُنبش جُنتی و جنتی بـا غَرَض ما بنگر اندر خانه و کاشانها . در مُهندس بود چون افسانها آن فسلان خانه که ما دیدیم خَوش . بود موزون صُفّ و سقف و دَرش از مهندس آن عرض وأنديشها . آلت آورد و سنون از پيشها جملهٔ اجزای جهان را بی غرض . در نگ ر حاصل نشد جز از عرض ١٧٠ اول فكر آخر آمد در عل ، بئيت عالم جنان دان در ازل میوهما دیر فکسر دل اوّل بود . در عمل ظاهم بآخم میشود جون عمل کردی شجر بنشاندی . اندر آخر حرف اوّل خواندی گرچه شاخ و برگ و بیخش اوّلست . آن همه از بهسرِ میوه مُرْسَلست

⁽۱۹۰۴) I. om. I) کن as in text. (۱۹۰۹) ان که (۱۹۰۹) کن for کت بستان (۱۹۰۹) کن آن مین غرض (۱۹۰۹) این غرض (۱۹۰۹)

[.] وقت محشر هم عرض را A (۱۱۲) Bul. لون Bul. الون (۱۱۱) Bul. وقت محشر هم عرض را

⁽۱۹۱۱) Suppl. in marg. D. B جنبشي. (۱۹۱۱) Bul. كان فلان.

ران عرض A om. D دان عرض. (۱۲۸) A om.

[.] پیغش before و .ab om . شاخ و بیخ و برگش Bul. (۱۷۲)

نامشان از رشك حن ينهار عانيد و هرگدايي نامشان را بسر نخوانيد حق آن نور وحق نورانسان . کاندر آن مجرند همون ماهیان بحر جان و جان بحر أر گوبسش ، نیست لایف نسام نُو محوبسش ١٢٠ حق آن آني ڪه اين و آن ازوست ، مغزها پنسبت بدو باشــد جو يوست که صفات خواجه تاش و برار من . هست صد چندان که این گفتار من آنج مدانسم زوصف آن نديسم ، باورت نآيد جه گوم اي كرم شاه گفت اکنون از آن خود بگو . چند گوبی آن این و آن ِ او نو جه داری و جــه حاصل کــردهٔ . از نگ دربــا جــه دُرّ آوردهٔ ۱٤٠ روز مرک اين حسّ تو باطــل شود . نور جان داری ڪه يار دل شود در کمد کین چیمراً خاك آگند . هستن آنج گسوررا روشن كند آن زمان که دست و پایت بر دَرّد . پرّ و بالت هست نا جان بر پسرد آن زمان کین جان حیوانی نماند . جان باقی بایدت بر جما نشاند شرط مَنْ جَا بِٱلْحَسَن نـه كردنست ، اين حَسَن را سوى حضرت بردنست ۱۱۰ جوهری داری زانسان یا خَرے . این عَرَضها که فنا شد چون بَری این عرضهای نماز و روزمرا . چونك لایَبْغَی زَمانَیْنِ أَنْدَنَی نَعْلِ نَوْانِ كرد مر أغراض ا و ليك از جوهـ برنـد امـراض ا نا مبدّل گشت جوهـر زين عـرض ، چون زيرهيزى كه زايل شد مَرَض كُثبت يرهيز عـرض جوهـر مجهّد ، شد دهان تلـخ از يرهيــز شهــد ١٥٠ ام زراعت خاكها شد سُنبُله ، داروك مُنوكرد مُنورا سلسله آن نکام زن عرض بُد شد فنا . جوه بر فرزند حاصل شد زما جُنت كُردن اسب و اشتررا عَرض ، جوهسركُسرّه بزابيدن غُسرَض

[.] باشند یوست AB Bul (۱۹۴۰) . کلدر D . و حق آن نوریان B

[.] كين دست .Bul (١٤٢) . گويي اين او و آن او ما (١٤٨) .

⁽٩٤٥) A om. Bul. جان بری (٩٤٥) A ميان بری, corr. in marg.

[.] برند اغراض را Bul. انتنا . (١٤٧) الله اغراض الله العرب الما اله العرب العرب العرب العرب العرب العرب العرب ال

⁻چون پرهيزي Bul (۱٤٨)

جان ابراهیم از آن انوار ژفت . بی حذر در شعلهای نـــار رفست چونك اساعيل در جُويش فتاد ، پيش دشنه آبدارش سر بهاد ١١٥ جان داود از شعاعش كرم شد . آهن اندر دست باف ش نرم شد چون سُلَمْان بُد وصالشرا رضيع . ديو گشش بنده فرمان و مطبيع در قضا یعتوب چون بنهاد سر . چشم روشن کرد از بوی پستر يوسف مَهُرُو چو ديــد آن آفتــاب . شد چنان بيدار در نعبيــر خواب چون عصا از دستِ موسی آب خُورد . ملکت فرعون را بلک لنب کرد ١٢٠ نردبانش عيسي مَرْيَام چو يافت ، بر فراز كنبل چاربر شنافت چون محمَّـد یافت آن مُلك و نعیم . قرصِ سـه راكــرد در دَم او دو نیم چون ابو بَكْـر آيت نوفيق شـد . با چنان شه صاحب و صدّبي شد چون عُمَــر شیدای آن معشوق شــد . حقّ و باطلرا چو دل فاروق شد چونك عُمْمان آن عيان را عَيْن كُشت . نور فايض بود و ذى النُّورَيْن كُشت ۹۲۰ چون زُرُویش مَرْتَضی شــد دُرْفشان . گشت او شیرخدا در مَــرْج جان چون جُنیّد از جُندِ او دید آن مَدَد . خود مقامانش فزون شد از عَدَد بایزید اندر مزیدش راه دید . نام قُطْب اَلعارِفین از حق شنید چون که کُرْخی کُرْخ ِ اورا شد حَرَس ، شد خلیف عَشَق و ربّانی نَفَس پور اَدْمَ مرکب آن سو راند شاد و کشت او سلطان سلطانان داد ۱۲۰ وَإِن شَمْنِقِ از شَقِّ آئِ راه شَكَّرَف . كُنت او خورشيدِ رأى و نيزُطَرْف صد هزاران بادشاهان بهان . سَر فرازانسد زآن سوی جهان

[.] در خویش فناد A (۱۱۶) . . انهار زفت Bl. Bul. از آن انهار رفت A (۱۹۴)

⁽۱۱۲) A om. و. (۱۲۰) ه. (۱۲۰) ه. و فراز چرخ آچارم میشنافت A (۱۲۰) ه. و core. in marg. BL Bul. گنبد. (۱۲۱) AB Bul. گنبد. (۱۲۲) م. گنبد

⁽۱۲۵) L ذی for ذری (۱۲۵) After this yerse L adds:

چونك سبطين از سرش واقف بدند * گوشبـوار عــرش ربـّـانى شــدنــد و سلطانان D (۹۲۹) . از جد خود دید D (۹۲۹) . از جد خود دید

[.] مرفواز آیند ۱٫ (۹۲۱) . شق for شوق ۱۰ (۹۴۰)

حید یکی را ده عوض میآسدش و هر زمان جُود دگرگوت زایدش بُود جله از عوضها دیدنست و پس عوض دیدن ضد ترسیدنست بُخل نادیدن بسود اعواض را و شاد دارد دید دُر خواض را پس بمالم هیچ کس نبود بخیل و زآنك کس چیزی نبازد بی بدیل به پس بعنا از چئم آمد نه زدست و دید دارد کار جنز ببینا ترست عیب دیگر این که خودبین نیست او و هست او در هسی خود عیبجُو عیب گوی و عیبجُوی خود بُدست و با هه نیکو و با خود بد بُدست کنت شه جَلدی مکن در مدح بار و مدح خود در فیش مدح او میآر زآنك من در امتحان آرم ورا و شرمساره آیدت در ما ورا

قسم غلام در صدق و وفای یار خود از طهارت ظن خود ه اکنت نه والله وبالله آلعظیم ، مالک آلهلک و برحمن و رحم آن خدایی که فرستاد انبیا ، نه مجاجت بل بغضل و کبریا آن خداوندی که از خاله ذلیل ، آفرید او شهسواران جلیل پاکفان کرد از سزاج خاکبان ، بگذرانید از تگ افلاکیان برگرفت از نار و نور صاف ساخت ، و آنگه او بسر جمله انوار ناخت برگرفت زنار و نور صاف ساخت ، و آنگه او بسر جمله انوار ناخت ان کن آدم رُست دست شیئ چید ، پس خلیف اش کرد آدم کان بدید

نُوح از آن گوهر ڪه برخوردار بود . در هوای مجسر جان دُرْبـــار بود

[.]جودى .ABL Bul (۱۹۹۸)

دید در غواصرا D (۸۹۸)

[.]چیزی نیارد AL (^{۸۹۹)}

⁽۱۰۰) Bul. ديع.

⁽۱۰۱) Bul. ديگر آنکه and so L.

[.] در ما وری D . شرمساری باشد آنگه زآن ترا B . آرم for دارم D (۱۰٤).

^(1.0) A om. 4. Bul. om. 5 before all. D . (1.7) AL of for S.

از نار نور Bul (۱۰۹) . از مزاج پاکیان A (۱۰۸)

⁽۱۱۱) AB Bul. و دست. (۱۱۲) Suppl. in marg. D.

۸۷ آن نه کآن خواجه ناش نو نمود ، از نو مارا سرد میکرد آن حسود گفت او دزد و گزست و گزنشین . حیز و نامرد و چنانست و چنین گفت بیوستمه بُلدست او راستگو ، راستگویی من ندیدستم جو او راست کوبی در نهادش خلفتیست . هرچه گوید من نگویم آت بهبست كر ندائم آن نكو انديشرا . مُنهَم دارم وجود خويشرا ٨ باشد او در من ببيند عيها . من نبينم در وجود خود شها هر کسی کو عیب خود دیدی زیش ، کی بُدی فارغ خود از اِصلاح خویش غافلند این خلق از خود ای پـدر . لاجـرم گوینـد عیب همـدگـر من نبينم روى خودرا اے شَمَن ، من ببينم روى تو تو روى من آنکسی که او ببینــد روی خویش . نورِ او از نورِ خلقــانست ببــش ٨٨٠ كر بميسرد ديد او بافي بود ، زآنك ديدش ديد خلافي بود نور حسّی نبُود آن نوری که او . روی خود محسوس بیند پیش رُو كُنت أكنون عبهاك او بكو . أنجنانك كنت او از عب نسو ن ا بـ دانم که تو غخوار منی . کدخـ دای ملکت و کار منی گنت ای شه من بگویم عیبهاش . گرچه هست او مرمراخوش خواجه تاش ۸۱۰ عیب او یمسر و وف و مردمی ، عیب او صدق و ذکبا و مَمْدَمی کترین عیش جهانمردے و داد . آن جهانمردی که جانرا هم بــداد صد هزاران جان خدا کرده پدید ، چه جوانمردی بود که آنرا ندید ور بدیدی کی بجان بُخلش بُدے . بہرِ یك جان کی چنین عُمْکین شدی سر لم بُو بخل آب آنرا بود . حَمو زُجُوے آب نابین ا بود ٨١٠ گفت پيغيبر كـ هـركه از يقين . دانـد او پاداش خود در يوم دين

⁽AYa) AB Bul. & for زَالًا. (AYI) AB جنين أست و چنين است و چنين است و چنين است و پنين ا

⁽AVA) I. من نگوم بهتیست . (MI) ABL Bul. کو for کر ABL Bul. من نگوم بهتیست .

[.] كتنداى . Bul. بدأنم توكه A (۸۸۸) . آنچنانكه او بكنت از . Bul.

[.] مهر وفا (۸۹۰ (۸۹۰) . خوش for او ۵ (۸۹۹)

بيغامبر AB Bul. كأن في لل . كا ترا ABDL (١٩٩٢) ما

كوش دلالهاست و چشم اهل وصال . چشم صاحب حال وكوش اصحاب قال در شسود کوش تسدیل صنات . در عان دیدها تبدیل ذات ٨٦٠ زآنش ار علت ينين شد از سخري ، بختگي جُو در ينين مَنْزل مكن تا نسوزی نیست آن عَیْنُ آلیقین . این بنین خوامی در آنش در نشین گوش چون نافیذ بود دیسه شود و ورنه قُل در گوش پیجیسه شود این سخن پایان ندارد بازگرد . تاکه شه با آن غلامانش جه ڪرد

براه کردن شاه یکی را از آن دو غلام و ازین دیگر پرسیدن

آن غلامكرا چو دید اهل ذكا . آن دگررا كرد اشارت كه بیسا ٨٦٠ كاف رحمت گفتنش نصغيـــر نيست . جَــدگُود فرزندكـــم تحقيـــر نيست چون بیآمد آن دُوم در پیش شاه . بود او گنادهان دندانسیاه گرچه شه ناخوش شد ازگنتــار او . جُست و حُوبی کرد هر زاسرار او گفت با این شکل وین گنه دهان ، دُور بنشین لیك آن سُونــر مران که نو اهل نامه و رُقعه بُدی . نه جلیس و یــار و همبُقعــه بُدی ٨٧٠ تا عـ لاج آن دهان توكنيــم . تو حبيب و مـا طبيب پُــر فُـنيـــم بهسر کیکی نوگلیمی سوختن . نیست لاین از نو دیسا دوختن با همة بنديت دو سه دَستان بكو ، تا ببيسم صورت عقلت نكو آن ذکیرا پس فرسناد او بکار ، سوی حمامی که رَوْ خودرا مجار وین دگررا گنت خمه نو زیرکی . صد غلامی در حقیقت نمه یکی

⁽AOA) ABL Bul. دلاًلت المالة. . جو for خود D (۱۹۹۰)

نافد D . ناقد B . ناقل AL . نافد

Heading: Bul. om. شاه After برسيدن. Bul. adds

[.]جد چوگوید طفلکم L .جدگوید (^{۸۲۰})

[.] زآن سوتر .Bul (۸۲۸) .گرچه ناخوش شد شه .AN)

رز ثو دین L (۸۷۱) . و پر فنیم (۸۷۱) . (۸۷۱) Bul. آن یک_{یر}ا ۱۸۷۱) . .صورت و عقلت ۸ (۸۷۲)

نا نگردد نیکوی ما بدے . ابنك گنتم مر نبد جسر بيغودى پاي كدرا كسش كر بهتسر بود . مسر كدارا دَسْتُك بسر در بود

امتحان پادشاه بآن دو غلام که نو خریده بود٬

پادشاهی دو غلام ارزان خرید ، با یکی زآن دو سخن گفت و شنید یافتش زیرك دل و شهرین جواب ، از لم شکر چه زاید شگرآب مند آدمی تخفیست در زیم زبان ، این زبان پرده است بر درگاه جان چونك بادم پرده را درهر كشید ، سرِ صحن خانه شد بر ما پدید كاندر آن خانه گهر با گندمست ، گنیج زریا جمله مار و كردمست یا درو گنجست ماری بسر كران ، زآمك نبود گنج زر بی پاسبان به نامل او سخن گفتی چنان ، كز پس پانصد نأمل دیگران بی نامل او سخن گفتی چنان ، كز پس پانصد نأمل دیگران نور هر گوهر كرو تابان شدی ، جمل دریا گوه برگویاستی نور فرقان فرق كردی بهر ما « دره فرقان شدی و باطل را ازو فرقان شدی نور گوهر نور تابان شدی ، حق و باطل را از و فرقان شدی نور گوهر نور چشم ما شدی ، هم سؤال و هم جواب از ما بُدی نور گوهر زور چشم ما شدی ، هم سؤال و هم جواب از ما بُدی خواب چشم كر كردی دو دیدی قرص ماه ، چون سؤالست این نظر در اشنبه می دراست گردان چشم را در ماهناب ، تا یکی بینی تو می درا نك جواب فكرت گو كر مین نیكو نگر ، هست آن فكرت شعاع آن گهر فران گان زگوش آبد بدل ، چشم گفت از من شنو آنرا بیل

[.] نیکویی بر ما Bul. نیکویئ ((Atl)

[.] نو . Heading: Bul. آن دو غلام را . A Bul. با آن دو .BL .امتحان کردن .A Bul. آن دو غلام را .AB Bul. om .گرهر ال . گرهر ال .کدر (۸٤٧) D .گرهر ال .گرهر ال .کدر ال .کد

Ao (۸۰۱) از . Bul. گفتی . DL Bul. گفتی . (۸۰۲) A om. از . In A vv. ۸۰۲ and ۸۰۶ follow vv. ۸۰۰ and ۸۰۶, but the error is indicated in marg.

⁽A07) Suppl. in marg. D. D فکرتت کی . A منگرتت کی . Bul. فکرتت را راست کن . Bul. فکرتت و شعاع D . هست هم نور و شعاع

از، بس هر يسرده قومي را مُقسام ، صف صف اند اين يردهاشان تا إمام اهل صن آخرین از ضعف خویش . چشمشان طاقت ندارد نور پیش وآن صف پیش از ضعیفی بصر ، ناب نارد روشنایی بیشنسر Aro روشف کو حسات اولست ، رنبر جان و فننه این آخولست احولیها اندك اندك كم شود ، چون زهنصد بكُذرد او يم شود آنشی کاصلاح آمن با زرست و کی صلاح آبی و سب تُرست سبب و آبی خامی دارد خفیف . نه چو آهن تابشی خواهد لطیف ليك آهن را لطيف آن شُعلهاست ، كو جَذُوب نابش آن اردهاست ۸۲. هست آرن آهن فنيسر سختگش . زير پُٽك وآنش است اوسرخ وخُوش حاجب آنش بود بی واسطه . در دل آنش رود بی رابطه بی حجابی آب و فرزندان آب . پُختگی زآنش نیابند و خطاب واسطه دیگی بسود با نابهٔ ، هجسو بسارا در روش بانابهٔ یا مکانی در میان تا آن میل و میشود سوزان و میآرد بها ۱۲۰ س فقير آنست كو بي وإسطالت ، شُعلهارا با وجودش رابطهاست يس دل عالم وَيَست ابرا كه تن . مىرسد از طسطة اين دل بنن ال نباشد تن چه داند گفت و گو . دل نجوید تن چه داند جُست و جو یس نظرگاه شُعاع آن آهنست . پس نظرگاه خدا دل نی نن است باز این دلهای جُزْوی چون تنست . با دل صاحب دلی کو مُعْدنست ٨٤٠ بس مثال و شرح خواهد اين كلام . لبك ترسم تــا نلفــزد وهير عامر

⁽ACT) D نور بيش . The reading of ABL is uncertain.

⁽ATL) D بيشتر. The reading of ABL is uncertain.

[.] حاجت آتش D (۱۲۱) منتصد ADL (۱۲۲).

⁽۱۹۹۲) Vv. ۸۲۲-۸۲۰ are in marg. D. D بای جاب D om. و after باز.

رابطت Bul. واسطت Bul. واسطت Ara) Bul. يا آن هوا To Bul. رابطت

⁽AFI) D الماريز. (AFI) Suppl. in marg. D. A om.

⁽AL.) L Bal ابس مثال L ba منه.

تو حسودی کز فلان من کسرم ، فضراید کسرے در اخسرم ه ۸ خود حسد نقصان و عبی دیگرست و بلك ان جمله كبيها بت ست . آن بلیس از ننگ و عار کمنسری . خویشنب افکند در صد ابنسری از حسد میخیواست نیا بالا بود . خود چه بالا بلات خون بالا بود أن ابو جَهْل از محبّد ننگ داشت ، وز حسد خودرا بسالا ورفسراشت بو آکمکم نامش بُد و بو جَهْل شــد . ای بسا اهل از حسد نااهل شــد ۸۱۰ من ندیدم در جهان جُست و جو . هیچ اهلیّت بـه از خــوی نکــو انبیارا واسطه زآن کرد حنی ، تا بدید آید حسدها در قُلُق زآنك كسررا از خدا عارى نبود ، حاسد حنى هيج ديّارى نبود آن کسی کش مثل خود پنداشتی . زآن سبب با او حسد بسر داشتی چون مفرّر شد بزرگی رسول و پس حسد نآید کسیرا از قبول ۱۵ پس بهر دوری ولی قایست و تا قبامت آزمایش دایست هركرا خوى نكو باشد برست ، هركسي كو شيشهدل باشد شكست پس اِمــام حَيِّ قايم آن وليست . خواهُ از نسل عُمَر خواه از عَليست مهدی و هادی و بست ای رامجُوه هم نهان و هر نشست پیش رُو او چو نورست و یخرد جبریل اوست . آن ولی کم ازو قندبل اوست ٨٠ آنك زين قنديل كم مِشْكاتِ ماست ، نوررا در مرتب نرتيبهاست زآنک هنصد پرده دارد نور حق ، پردهای نور دان چندین طبق

[.] کترست ، آ . بدترست . (A.a) Bul. بر حسودی ه

⁽A·٦) ABL Bul. مخویشرا (A·٧) Suppl. in marg. D.

⁽۱۸۱۰) A نیکو . After this yerse Bul. adds:

درگذر از فضل و از چستی و فن ۴ کار خدمت دارد و خلق حست

[.] قررگی بر رسول Bul. (۱۹۴) احمد افراشتی (۱۹۴).

[.]از نسل نبی ۸ (۸۱۷) . بُرَست ۵ .نیکو ۸ (۸۱۲)

او ولى و كم ازو . Bul . وآن ولى . AB Bul (١٩١٩)

[.] هنتصد A (Ari) منتصد الم (Ari) عنتصد الم (Ari) الم الم الم الم الم

از وی این دنیای خوش بر نُست ننگ . از پی او با حق و با خلق جنگ ۲۸۰ نفس کشی باز رستی زاعسذار و کس نیرا دشری نمانید در دیار كر شكال آردكس در گفت ما . انم بسراك انبيها و اولسا کانبیارا نی که ننس گفت، بود و پس جراشان دشمنان بود و حسود گوش نِه تو ای طلبگار صواب . بشنو این اِشکالِ شُبهترا جواب دشمن خود بودهاند آن مُنْکِران . زخم بر خود می زدند ایشان جنان ٧٠٠ دشمن آن باشد كه قصد جان كُنَّـد . دشمن آن نبود كه خود جان ميكّنَــد نیست خنّائلک عـدق آفتـاب ، او عدق خویش آمـد در حجـاب تابس خورشید اورا یکشد ، رنج او خرشید هرگز کی کشد د ثمن آن باشد کرو آید عذاب ، مآنع آید لعل را از آفساب مانع خویشند جملهٔ کافران . ان شعاع جوهم پیغمبران ٧١٠ كَى حَجَابٍ چشمِ آن فَرْدند خلق . چشمِ خودراً كُور و كُرْ كردند خلق چون غلام ہندُوی کو کین گئے۔ . از ستیزہ خواجے خودرا میگئے۔ سر نگون محافت از سام سرا ، تا زیانی کرده باشد خواجه را كر شود بيمار دشرى با طبيب ، وركند كودك عداوت با اديب در حقیقت رەزىن رام خُودنىد ، راهِ عقل و جانِ خودرا خود زدنىد ۸۰۰ گازری کر خشم گیرد زآفتاب مافئ کر خشم فیگیرد زآب نو بکی بنگر کرا دارد زبان ، عاقبت که بُود ساهاختر از آن گـر نــرا حق آفرينــد زشتارُو . هان مثو هم زشتارُو هم زشتخُو ور بُرَد کنشت مسرَوْ در سنگلاخ ، ور دو شاخستت مشو تو چار شــاخ

⁽۲۸۲) ABL Bul. ابر گفت ما (۲۸۲) D نشئ کتبه و ۲۸۲)

⁽۲۸۸) BI. Bul. و شبهت Bul. (۲۹۱) اشكال و شبهت الم

[.] کور و کر L Bul. کور کر A (۲۹۰) میغامبران ABDL کور و کر

[.] تو نکو بنگر II (۸۰۱) . از ستیز Bul. هندویی (۸۰۱) .

مین مرو آنرا که جای تیمنست ۰ مر ترا او دانکه ناحق ذلتست ۱۰۲۸۸۸ مین مرو آنرا که جای تیمنست ۰ مر ترا او دانکه ناحق ذلتست

تاکه موسی نهی ناید برون ، کرد در گردن هزاران ظلم و خون آن همه خون کرد و موسی زاده شد ، وز بسرای قهسر او آساده شد ۷۰ گسر بدیسدی کارگام لا یسزال ، دست و پایش خشك گشتی زاحیال اندرون خانهاش موسی مُعاف ، وز برون میگشت طفلان را گزاف هجو صاحب ننس کو تن پرورد ، بسر دگسر کس ظن حقدی میبرد کین عدو و آن حسود و دشمنست ، خود حسود و دشمن او آن تلست او چو فرعون و تنش موسی او ، او بسیرون میدود حدی کو عدو ۱سدر خانه تری نازنین ، بر دگر کس دست می خاید بکدن

ملامت کردن مردم شخصی را که مادرش ار کشت بتهبت،

آن یکی از خشم سادررا بکشت ، هم بزخیم خجر و هم زخیم مشت آن یکی گفتش که از بَدْگوهـری ، باد نآوردی تـو حق مادرك قی نو مادررا چـرا کشتی بگو ، او چه کرد آخـر بگو ای زشتخو گفت کاری کرد کآن عار ویّست ، کشتش کآن خاك ستّار ویّست ، کشتش کآن خاك ستّار ویّست ۱۸۰ گفت کاری کرد کآن عار ویّست ، گفت پس هـر روز مردی را کُشم کشتم اورا رَستم از خونهای خلتی ، نای او بُرّم بهست از نـای خلتی نفس نُست آن مادر بدخاصیت ، که فساد اوست در هـر ناحبت نفس نُست آن مادر بدخاصیت ، که فساد اوست در هـر ناحبت هین بکش اورا که بهـر آن دنی ، هـر دمی قصد عزیـزی میکنی

[.] طفلان بي گزاف A (۱۷۲۱)

[.] حسود دشمن أست A (۲۷۲)

[.] او چو موسی و تنش فرعون او .Bul (۱۷۷۹)

[.] ملامت کردن آنکس را که مادر خودرا .Heading: Bul

⁽YYA) After this verse L adds:

ہی*چک*س کثنست مادر ای عنود ہ میںگریںکہ چہ کرد آخر چہ بود

⁽١٤١١) L سنّار تنست ماد. After this verse L adds:

منهم شد با یکی زآن کشتهش ۰ غرق خون در خاك گور آغشتهش منهم شد با یکی زآن کشتهش ۱ (۲۸۱).

گر، یمک داری گزین کن ورنــه رّو . نـــزدِ دانـــا خوبشتــــرا کن کرو یا مِحَك باید میان جان خویش . ور ندانی ره مرّو تنهـا تو پیــش بانك غُولان هست بانك آشنا ، آشنابي كه كُفَد سوك فنا بانگ میدارد که هان ای کاروان . سوی من آبید نك راه و نشان ۷۰۰ نام هر بك ميبرد غول اى فلان . تا كنم آن خواجه را از آفلان چون رسد آنجا ببیند کرگ و شهــر . عــر ضایــع را. دُور و روز دیــر چُون بود آن بانگت غول آخــر بگو . مال خواهر جا، خواهر و آمــِ رُو از درون خویش این آوازها . منع کن تا کشف گسردد رازها ذکرِ حق کن بانگ ِ غولان را بسوز ، چَشم ِ نرگس را ازبت کرگس بدور ٥٠٠ صبح كاذب را زصادق ول شياس ، رنگي مَي را باز دان از رنگ كاس نا بود کز دیدگان منت رنگ ، دیدهٔ پیداکند صبر و درنگ رنگها بینی بجنز این رنگها . گوهسران بینی بجای سنگها گوهبر چه بلك دريايي شوى . آفتاب چرخ پيمايي شوى کارکُن در کارگ باشد نهان ، تو بسرو در کارگ بینش عیان ٣٠ كار چون بركاركن پرده تنيـد . خارج آن كار نتوانيـش ديـد کارگ چون جای باش عاملست . آنک بیرون است از وی غافلست پس در آ در کارگ یعنی عَدم ، نا ببینی صُنع و صانعرا بهم كارگه چون جاي روشن ديدگيست . پس بروين كارگه پوشيدگيست رُو بہستی داشت فرعون عنود . لاجرم از کامش کُور بود ٢٠٥ لاجسرم مبخواست تبديل قَـدَر ، تـا قضارا بـاز كـردانـد زدم خود فضا بر سُبلت آن حیلمند ، زیر لب میکرد هــر دم ریشخنــد صد هزاران طفل گشت او بیگناه ، تا بگردد حکم و نقدیمرال

از غافلان L (۷۰۰) . كو كند ABL اشنائي كه شدى سوى فنا (۲۷۸).

⁽Yor) Bul. om. و before و آکب رو Bul. Om. کوهری AB Bul. کره

[.] بس قضا A (٢٦٦) . تدبير قدر A (٢٦٠) . كاركن for كارگه A (٢١٠)

شد خبر نئس تو بر میخیش بند ، چند بگریزد زکار و بار چند ۱۳۰ بار صبر و شکر اورا بُردنیست ، خواه درصد سال وخوافی سی و بیست هیچ طازر وِزْرِ غیری بسر نداشت ، هیچ کس ندرود نما چیزی نکاشت طع خامست آن مخور خامر ای پسر ، خام خوردن علّت آرد در بَشَر کان فلانی یافت گنجی ناگهان ، من هآن خوام مه کار و مه دکان کان فلانی یافت گنجی ناگهان ، من هآن خوام مه کار و مه دکان کار بختست آن و آن هم نادرست ، کسب باید کرد نما تن قادرست من کسب کردن گنجرا مانع گیست ، پا مکش از کار آن خود در پی است نما نگردی تو گرفتمار ، اگر ، که اگر این کردی یا آن دگسر کر آگر گنتن رسول به وفاق ، منع کرد و گفت آن هست از نفاق کان منافق در آگر گنتن بهرد ، وز آگر گفتن بهرخ حسرت نبرد

مثل'

آن غربی خانه می جُست از شتاب و دوستی بُردش سوی خانهٔ خراب ۱۰۰ گفت او این را آگر سقفی بُسدی و پهلوی من مر نسرا مَسْکن شسدی هر عبال تسو بیاسودے آگر و در میانه داشتی حجب و دگر گفت آرے پهلوی یاران پهست و لیك ای جان در آگر و نشوان نشست این همه عالم طلب گار خوشند و وز خوش تزویسر اندر آتشند طالب زرگشته جمله پیر و خار و لیك قلب از زر نداند چشم عام مرتوے بسر قلب زد خالص ببین و بی یحک زررا مکن از ظن گزین

ور رسیدی میهمان روزی ترا ه هم بیآسودی اگر بودیت جا کاشکی معمور بودی این سرا ه خانهٔ تو بودی ای معمار ما کاشکی معمور بودی این سرا ه خانهٔ تو بودی ای معمار ما

بر کلوخی دل چه بسدی ای سلیم . وا طلب اصلی که تاب د او منیم ۷۱۰ ای که نو هم عاشقی بر عفل خویش . خویش بر صورت پرستان دیا پیش پرتو عفلست آن بسر حِسنِ تو ، عاریت میدان ذهب بسر پس نو چون زَرْاندود است خوبی در بَشَـر ، ورنه چون شد شاهـد تو پیرهخــر چون فرشت بود هجون دیو شــد . کآن ملاحت اندرو عارب بُــد اندك اندك وستاند آن جال ، اندك اندك خشك وكردد سال ٧١٠ رَوْ لُعَيَّدُهُ لُنَكِّمْتُ بخيران . دل طلب كن دل منه بر استغوان كَانِ جَالِ دل جَالِ بِاقْبَسْتِ ، دو لَهُن از آبِ حِبوانِ ساقيَستِ خود هَبُو آبست و هم سانی و مست ، هر سه بك شد چون علیسم تو شكست آن یکی را تو ندانی از قیاس ، بندگی کن ژاژ کم خما ناشداس معنی تو صورتست و عاربت ، بسر مُناسب شادے و بسر قافیت ۱۲۰ معنی آن باشد که بستاند ترا و بینیاز از نقش گردانید ترا معنى آئ نبود كه كُور و كركند ، مردرا بسر نفس عاشق سركند كُوررا قسمت خيال، غرفزاست ، بهرةً چشم اين خيالات فناست حرف قرآن را ضریرات معدن اند ، خبر نبینند و بالان بسر زند چون نو بینابی پی خر رَوْکه جَست . چند بالان دوزی ای بالان بسرست ۲۲۰ خر جو ہست آبد بقین بالان نــرا .کم نگردد نان چو باشد جان نــرا بشت خر دَكَّان و مال و مَكْسَبِست . دُرِّ فَلْبت مايـهُ صد فالبست خر برهنه بر نشیت ای بو آلنُضول . خر برهنه نه که راکب شد رسول النبي فد ريك مُعْرَوْرِيا ، والنبي فيل مافر مائيسا

[.] فریشته ۵ (۲۰۱۲) . پیر خر AB (۲۱۲) . که او پاید متیم L (۲۰۹)

[.] مافیست for بافیست A . دولتش از آب ABL (۱۲۱۷)

[.] مر ورا بر غش B (۷۲۱) . بر تناسب I (۷۱۹) . ناسپاس I (۲۱۸)

⁽۲۲۰) Bul. إن تو باشد کم نیاید نان تر) Bul. (۲۰۰) و باشد کم نیاید نان تر) (۲۲۰) رفت و ناید بعد زآن گمکنته خر ۰

درٌ جانت مایه Bul. در جان سرمایهٔ A Bul. در جانت مال Bul. (۲۲۱)

جای دَخْلست این عَدَم از وی مَرَم . جای خرجست این وجود بیش و کم 11. كارگام صُنع حق چون نيستيست . پس برون كارگ بي فيمبيست یاد ده مارا سنهای دقیتی و که زا رح آورد آن ای رفیق هر دعا از تو اجابت هر زنــو . اینی از نــو مهـابت هر زنــو كر خط اكنتيم إصلاحش نوكن . مُصْلِعي نو اى نو سلطان سنن كيبيا دارى كه تبديل شكني و گرچه جُوى خون بود نياش كني 110 این چنین میناگریها کار نُست . این چنین اکسیرها اسرار نُست آبرا و خاكرا بسرهر زدے . زآب و گِل نقش تن آدم زدے نِسْبَش دادی و جُنت و خال و عر . بــا هــزار اندیشه و شــادې و غر باز بعضی را رمایی دادهٔ . زین غر و شادی جُدایی دادهٔ بُردهٔ از خویش و پیونــد و سرشت . کردهٔ در چثیمِ او هــر خوب زشت ٧٠٠ هرچه محسوس است او رَد ميكند ، وانج ناپيداست مُسْنَد ميكند عشق او پیدا و معشوقش نهان . یـآر بیرون فتنـهٔ او در جهان این رها کن عشقهای صورتی . نیست بر صورت نه بر رُوی ستی آنج معشوقست صورت نیست آن . خواه عشق این جهان خواه آن جهان آنج بسر صورت تو عاشق گشتهٔ . چون برون شد جان چرایش هشتهٔ ه ۷ صورتش بر جاست این سیری زجیست . عاشفا وا جُو که معشوق توکیست آنج محسوس است آگر معشوقهاست . عاشقستی هرک اورا حس هست چون وفا آن عشق افزون ف کند . کی وفا صورت دگرگون ف کند پرتو خورشید بسر دبوار تافت ، تسابش عاریتی دیسوار بافت

خویش پیوند D (۱۹۹) اندیشهٔ شادی L . جفت حال D (۱۹۹).

⁽Y·f) In D vv. Y·f and Y·f are transposed.

[.] لى گو L .صورتش بر خاست A (۲۰۰)

[.] ديگرگون D (٧٠٧) . آتَج معنوفست آگر معنوقه ايست A (٢٠٦)

گرچه دزدی خُلْهٔ پوشیدهاست ، دستِ تو چون گرد آن ببریدهدسد چون شبانه از شتر آمد بزیر ، کُرد گفتش منزلم دُورست و دید بسر نشستی اشتسرمرا انر پگاه . جو رها کردم کم از اِخسراج کا گفت تا اکنون چه *ف*گردیم پس . هوش تو کو نیست اندر خانـه کم ١٧٠ طبل افلاسم بجسرخ سابعه • رفت و تمو نشيده بدوانع گوش تو پُر بودهاست از طمع خام . پس طع کر میکنند کُور ای غملا تا کلوخ و سنگ بشنید این ببان . منلس است و منلس است این قلتبار تا بشب گفتند و در صاحب شدر ، بر نَزَد کو از طمع پُسر بود پُ هست برسم و بصر مهر خدا ، در حُبُب بس صورتست و بس صد ٦٠٠ آنج او خوآهد رساند آن بجشم . از جمال و از کال و از گرشہ وَأَنْجُ او خواهد رساند آن بگوش . از ساع و از بشمارت وز حمروش كُوْن پُر چارەست و هبچت چارە نى . نــا كە نَكْشابــد خدابت روزنى گرچه تو هستی کنون غافل از آن . وقت حاجت حنی کند آنرا عبان گنت پیفہبر که بزدان تجید . از پی هر درد درمان آفریب ۱۸۰ لیك زآن درمات نبینی رنگ و بو . بهــرِ درد خویش بی فرمان ا. چشمرا ای چارهجُو در لامکان . مین بنه چون چشم کُشته سوی جار این جهان از پرجهَت پیدا شدست . که زبیجایی جهان را جا شدست بازگسرد از هست سوی نیسی . طالب رَبِّی و رَبّانیسی

⁽۱۷۴) D ري کام آي. (۱۷۴) After this verse L adds:

چرخ افلام شید ای پر طع * تو بنشنیدی بگوش بی لمع

[.] AB Bul. om. و (۱۷۲) . بس طبع کو L . بس B (۱۷۲) . و (۱۷۲) . و (۱۷۲) . و (۱۲۸) . آن قلباز bis.

⁽الله) A عواهد م آنج او عواهد م الله In A vv. الله and الله are transposed.

از آن .Bul. (۱۸۰) . يبغامبر ABDL .

as in text. گشنه BD جمراً 🛦 (٦٧٦)

[.]طالب ربًا A .از سوی هست در نیستی ۵ (۱۷۸)

منلس ابلیس ا بزدان ما . هر منادے کرد در قرآن ما ٥٠٠ كو دغا و مغلس است و بَدْسخن . هیج بـا او شركت و بازے مكن مِن کو اورا بهانه آورے . مغلس است او صرّفه از وی کی بری حاضر آوردند چون فتن فروخت ، اُشتر کُردی که هیدرم می فیسروخت كسرد يبجاره بسى فريساد كسرد ، هر موكل را بدانكى شادكرد اشترش بردند از هنگام چاشت . تا بشب وانفان او سودی نداشت 11. بر شتر بنفست آن قط کران ، صاحب انتسر بی اشتسر دوان سو بسو و کو بکو می اختیاد و تا همه شهرش عیاری بشناختیاد پیش هسر حبّام و هسر بازارگه و کرد مسردم جله در شکلش نگه ده مسادی گسر بلندآوازیان و نُرك و کُرد و رومیان و تازیان منلس است این و ندارد هیچ چیستر . قرض ندهد کس مرورا یك پشیستر ١٦٠ ظاهير و بياطن نيدارد حَبُّهُ . منلسي قلول دغيايي دَبُّهُ هان و هان با او حریفی کم کنید . چونك گاو آرد گِر، مُعْكُم كنیــد ور مُحكُم آريد اين پڙمردورا ، من نخواهر کرد زندان مردورا خوش دَمست او و گلویش بس فراخ . بها شعمار نو دشار شماخ شماخ گر بپوشد بهر مکر آن جامه را و عاریه است آن تا فریبد عامه را ١٧٠ حرفو حِكْمت بر زبان ناحكيم ، خُلهاى عاربت دان اى سليم

⁽lot) BDL Bul. منلئ ديورا has been written above the line by a later hand. (امناء معلى المناء المنا

رتا شب و افغان ،ABJ، Bul، ثا شب

[:] After this verse L adds . کرد و ثرایه A . منادی که .Bul .منادی کر After this verse L adds . حملان آوازما بر داشته * کین همه تخر جناها کاشنه

قرض تا ندمد كس اورا .AB Bul. و اين ندارد A (١٦٤)

After this verse L adds . و دغای و دبه ۸ . مغلس و قلبی (۱۹۵۱) یمنوایی یدوف * نانوبایی نوگدایی بی حیا

[.] چونك ينيدش كره محكم زنيد L . باو حريني D (١٦٦)

[.] آن تا for أو تا A . عاريست Bal (١٦٩)

یك سكته است و در هزاران میرود . هركه در وی رفت او او میشود هرکه سردت کرد میدان کو دروست . دیو پنهان گفته اندر زیسر پوست ١٤٠ چون نيابد صورت آيد در خيال . تا كشاند آن خيالت در ويال که خیال فُرجه و کافی دکان . که خیال علم و کافی خان و مان هان بكو لا حَوْلها اندر زمان . از زبان تنها نه بلك از عين جان كنت قاض منسلس را ط نما . كنت اينك اهل زندانت كسط کنت ایشان مُنَّهُم باشند چون . میگریزنند از تو میگرینند خون ۱۵۰ از تو مبخواهند هر تا وا رهند ، زین غرض باطل کواهی میدهند جلة الهل تخكّمه كتنسد سا . هر بر افلاس و بسر ادبسارش كل هركرا پرسيــد قــاض حال_ او .گنت مولا دست ازين مفلس بشُو كنت قاضى كش بكردانيد فاش و كرد شهر اين مناس است و بس قلاش كــو بكــو اورا مُنــادبهـا زنيــد . طبلِ افلاسش عيان هرجا زنيــد ١٠٠ هيچ کس نشيه بنٽروشد بدو ، قرض نڏهد هيچ ڪس اورا نسو مرَّ دعوى آردش اينجا بنن . بيش زندانش نَخواهر كرد من پیش من افلاس او ثابت شدست . نقد و کالا نیستش چیزے بدست آدمی در جس دنیا زآن بود . نما بود کافلاس او ثابت شود

انیاید صورت D (۱٤٠).

⁽الأ) Bul. الله After this verse L adds:

که خیال مکسب و سوداگ ری • که خیال ماجسرا و داوری که خیال نفره و فرزند و زین • که خیال بو النضول و بو انحزن که خیال میخ و ماغ و لیغ و لاغ که خیال میخ و ماغ و لیغ و لاغ که خیال میخ ای استمی و جمکها • که خیال نامها و ننگها که خیال کله و کامی قماش • که خیال مغرش و رخت و فراش مین برون کن از سر این تخیلها • مین بروب از دل چین تفیلها

⁽الله) After this werse Bul. has the heading: تعبه قصة منلي.

[.] هم بر ادبار و بر افلاسش گول AB Bul. (۱٤٦) . زین عرض A .وز تو AB Bul. . . بادبار و بافلاسش A .م بر افلاسش بر ادبارش D

که دربن زندان بماند او مُسْتَمِــر . یاوه تاز و طبلخوارست و مُفِـــر چون مگس حاضر شود در هر طعام . از وقاحت بی صلا و بی سلام ببش او میچست لوت شصت کس و گــرکنــد خودرا اگرگوبیش بَس مرد زندان را نسابد لقبة ، ور بصد حسلت كنابد طعبة ٦٢. در زمان پيش آيــد آن دوزخ گلو . مُجْتش اين ڪه خــدا گفتــا کُلُو زین جنین قط سسال داد داد ، ظل مولانا ابد سایسه ساد يا زرندان تا رُود اين گاؤميش . يا وظيف كن زونفي لنمهايش اى زنو خوش م ذُكور و م أناك ، داد كن ٱلْمُسْنَفاك السنفاك سوى قاضى شد وكيل با نمك . كنت با قاضى شكايت يك بيك ١٦٠ خواند اورا قاضی از زندان بهیش . پس تنعّص کرد از اعیان خوبش كشت نابت پيش قاض آن هه . كه نمودنـد از شكابت آن رسه گفت قاض خیز آزین زندان برّو . سوی خانـهٔ مُرد،ریگ خویش شو گفت خان و مانِ من احسانِ نُست . معجو ڪافــر جنَّتم زندانِ نُست گر ززندانم بسرانی نمو بسرد ، خود بیرم من زنتصیسری و گد ١٢٠ همچو ابليسي كه محكنت اى سلام . رَبِّهِ أَنْظِـرْنِي إِلَى يَوْمِ ٱلْفِيسَام كاندرين زندان دنيا من خوشم . نا كه دشمن زادگان را مىكشم هرکه اورا قُوست ایمانی بسود ، وز بسرای زادِ ره ساف بسود **ى**ستانم گە بەھىروگە بسريسو . ئىما بسر آرنىد از پشيانى غىربو ک بدرویشی کنم عهدیدشان . که بزلف و خال بندم دیدشان ١٢٥ فوت اياني درين زندان كيست . مآنك هست از قصد اين سگ درخمست از نماز و صوم و صد بیچمارگی . فوت ِ ذوق آبد بَسرَد بکسارگی أَسْتَعِيدُ ٱللهُ مِنْ نَبْطانِهِ ، فَدْ مُلْكُنا أَه مِنْ طُغْسانِه

[.] طعمهایش B . آن گاومیش A . وا رود L (۱۳۲)

[.] مردریگ ABIL از زندان ABIL (۱۲۲)

در مبان مار و کنردم گسر تسرا . بها خیسالات خوشان دارد خسدا مار وکژدم مر تسرا مُؤنِس بود ، کاآن خیالت کیبیای میں بود صبر شیرین از خیال خوش شدست . کاآن خیالات فرّج پیش آمدست آن فرَج آید زایان در ضیر و ضعف ایان ناأمیدی و زحیر ١٠٠ صبر از ايان بيابد سَرْكُله ، حيث لا صَبْرَ فَسلا إيان ك گفت پیغیب خداش ایان نداد . هرکرا صبری نباشد در بهاد آن بکی در چشم تو باشد چو مار . هم وی اندر چشم آن دیگــر نگــار زآنك در چشمت خيال كنر اوست . وآن خيــال مؤمني در چثم دوست کاندرین یك شخص هر دو فعل هست . گاه ماهی باشــد او وگــاه شَسْت ٦٠٠ نيم او مؤمن بود نيميش گيسر . نيم او حرص آوري نيميش صبر كُنْتُ يَرْدَانَ اَتَ فَيَنْكُمْ مُؤْمِنْ . بَأَزْ مِنْكُمْ كَافِرْ كَبْرِكَهُن هیمو گاوی نبسهٔ چیش سیاه . نبسهٔ دیگر سپید همچو ساه هرکه این نیمه ببیند ردکند · هرکه آن نیمه ببیندگدکند یوسف اندر چشم اِخْوان چون سُتور . هم وی اندر چشم یعقوبی چو حُور ١١٠ از خيال بد مسرورا زشت ديسد . چشم فسرع و چشم اصلي ناپديسه جثم ظاهر سایت آن چشم دان . مرجه آن بیند بگردد این بدآن . نو مُكانى اصل تو در لأمكان . اين دكان بر بند و بُكْفا آن دكان شش جهت مگریز زیرا در جهات . شَنْدَرَه است و شفدره مانست مات

شکایت کردن اهل زندان پیش وکیل قاضی از دست آن مفلس با وکیل قاض ادراك مند ، امل زندان در شكايت آمدند ١١٥ كه سلام ما بقاض بسركنون . بازگو آزار ما زين مرد دون

[.] بیغامبر ABDL (۱۰۱) . نامیدی D (۱۹۹۰)

[.] شمت D (۲۰۶)

ردانت ABL BuL عزدانت.

میدی Bul. میددی.

^(7/1) Bul. om. 3.

[.] ماتست و مات ۸ (۱۱۲)

چل هـزار او نباشد مزد من و گی بود شب شب در عدن یك حکایت گویت بشو بهوش و تا بـدانی که طع شـد بنـد گوش مرحرا باشـد طع آلگن شود و با طع گی چنم و دل روشن شود بیـش چنم او خیـال جاه و زر و هچنان باشد كه موی انـدر بصر جـز مگر مستی که از حق پُسر بود و گرچه بدهی گنجها او حُسر بود مرحه از دیـدار بسرخوردار شـد و این جهان در چنم او مُردار شـد ليك آن صوفی زمستی دُور بود و لاجـرم در حرص او شبـگور بود صد حکابت بشنود مدهوش حـرص و در نایـد نکنـهٔ در گوش حرص

تعریف کردن منادیان قاضی مفلسیرا گرد شهر،

ه بود شخصی منلسی بی خان و مان ، مانده در زندان و بند بی امان لغمه زندانیان خورد کراف ، بر دل خلق از طبع چون کوهِ قاف زهره نه کن را که لغبه نان خورد ، زآنك آن لغمه رُبا گارش بسرد همرکه دُور از دعوت رحمان بود ، او گذاچشمست اگر سلطان بود مسر مرقت را نهاده زبسر پا ، گفته زندان دوزخی زآن نان رُبا ۱۵ گر گریزی بسر امید راحتی ، زآن طرف هر پیشت آید آفتی هیچ کُنجی بی دد و بی دام نیست ، جاز بخلوت گاه حق آرام نیست کُنسیم زندان جهان ناگزیسر ، نیست بی پامُزد و بی دَق آنحصیسر والله ار سوراخ موشی در روی ، مبتلای گربه چنگالی شوت آدمیرا فربهی هست از خیال ، گر خیالانش بود صاحب جال آنشی از مرجی و مور ان آنشی در خیالانش نماید نساهوش ، ی گدازد همچیو مور ان آنشی

[.] صد عزار L (۵۷۷)

[.]شبکور for بی نور ،I (۵۸۴)

[.]در ثهر Heading: D

⁽٥٨٥) BaL زنان.

[.] گختی نان L (۵۸۲)

[.]چابك برد L .كاوش D

[.]رجمت رحمان L .هرکه او محبوب از رحمان بود AB (۱۹۸۰)

[.] وز خيالاتش A (٩٥٠)

كفهت والله آسدم من بارها . تما تسرا وإنف كنم زبن كارهما ٠٦٠ تو میگفتی که خسر رفت ای پسر . از هسه گویندگان با دوق نسر باز مگشتم که او خود واقفاست . زین قضا راضیست مسرد عارف است كنت آنــرا جملـه ميگفتنــد خَوش . مــر مــرا هر ذوق آمــد گفتنش مر مسرا تغلیدشان بسر بساد داد . که دو صد لعنت بر آن تغلید بساد خاصّه نقلید چین بی حاصلان . خشم ابراهیم بها بسر آفیلان ٥٦٥ عکس ذوق آن جماعت میزدے . وین دلم زآن عکس ذوقی میشدی عکس چندان باید از یاران خوش و که شوی از مجسر بی عکس آبگش عکس کاؤل زد نو آن نقلید دان . چون پَیاپی شد شود تحقیق آن تــا نشــد تخلیف از یاران مــبُر . از صدف مگسل نگشت آن قطره دُر صاف خوافی چشم و عقل و سعرا . بسر دران تو پردهاے طبعرا ٧٠ رآنك آن تنليب صوفي از طَمَّح . عنل او بسر بست از نور و لَمَّح طمع أوت و طمع آن ذوق و ساع . مانع آسد عثل اورا زاملًـ لاع گر طَبَع در آین بسر خاستی . در نفاق آن آین چون ماستی گر نرازورا طَمَع بودے بسال ، راست کی گنتی نرازو وصف حال هـر نبي گنت بـا قوم از صنـا . من نخواهر مـزدِ پيغــام از شهـا ٥٧٠ من دليلم حق شمارا مشرى . داد حنى دلاليم هـر دو سرى جیست سنزم کار من دبدار بار **، گرچه خود بُو بَکْر بخند چل هزار**

[.] همچو ابراهیم بگذر زآفلان I (۱۲۰) . مردی AI .خود او A (۱۲۰)

is suppl. above. از مجر معنی A . از باران خوش I (۲۹۰)

⁽oY.) AB Bul. om. .

⁽٥٧٢) A بر جاسق BL بر آينه After this verse L adds:

گستگر زآنك از طمع فارون شدى • آخر الامر اندرين هامون شدى

^{(°}Y°) Bul. هر پیببر. (°Y°) After this verse L adds:

جست مزد کار مر دلاً لرا < مزد باید داد تاگوید سزا

[.]صد هزار AL .مزد کار من بود دیدار یار L (۹۲۱)

از رم تقلیمد آن صوفی همین . خر برفت آغاز کرد اندر حنین چون گذشت آن نوش وجوش و آن ساع . روز گشت و جمل گننسد آلوداع خانفه خالی شد و صوفی بمانید . گرد از رخت آن مسافر میفشانید رخت از حجره برون آورد او ، تا بخسر بسر بندد آن همراه جُو نا رسـد در فمرهان او میشنافت . رفت در آخُر خـبر خودرا نیافت گفت آن خادم بآبش بردهاست . زآنك آب او دوش كمتر خوردهاست خادم آمد گفت صوفی خسر کجاست . گفت خادم ریش بین جنگ بخاست و گفت من خسررا بسو بشهردمامر ، من نسرا بر خسر موکّل کردمامر بحث با نوجیه کن مُجّت میار . آنج بشردم نارا وا پس سیار از نو خواهر آنج من دادم بنسو . باز ده آنج فسرستادم بنسو گنت پینمبر که دستت هرچه بُرد . بایدش در عاقبت ط پس سپرد ور نهٔ از سرکشی راضی بدین . نك من و تو خانهٔ قاضی دین ٥٠ گفت من مغلوب بودم صوفيان . حمله آوردنــد و بودم بيم ِ جان تو چگربندے میان گربگان ، اندو اندازی و جویی زآن نشان در ميان صد گرسه يگرده . پيش صد سگ گرب پوسرده كنت گيرم كـز تو ظُلْمًا بسندنـد . قاصـد خون من مسكين شدنـد تو نیمآیی و نگویی مسر مسرا . که خردرا میبرند اے بیانا نا خر از مرکه بود من ط خَــرم و ورنه نوزیعی کنند ایشان زرم صد تدارك بود چوٹ حاضر بُدنــد . این زمان هـــر یك باقلیمی شدند من كرا گيرم كـرا قاض بـرّم . ابن فضا خود از نو آمـد بـرسرم چون نیسآیی و نگوبی ای غریب . پیش آمد این چنین ظلمی مهیب

is erased and من کم written abov. A توجیه نه من کم من کم نوجیه ا . ببردهام ول بس BL Bul. ببردهام ول بس Bul. vv. 017 and 017 are transposed. . آنجت ۸ (٥٤٧)

[.] نیم جان A (۵۰۰) . پیغامبر ABDL (۵۱۰)

[.]حاضر بودند D (٢٥٥)

ای تہانگر تو که سیری مین مخسد ، بسر کیرئ آئ فقیسر دردمسد از سر تنصیر آن صوفی رسه . خَرْفروشی در گرفتند آن هه ۰۲۰ کز ضرورت هست مُسرداری مُساح . بس فسادی کر ضرورت شد صلاح ه در آن دم آن خــرك بنروخنــد . أوت آوردنــد و شمـع افروخنــد وَلْوَلِهِ افسَادِ اندِي خَانِفَهِ وَكُهُ امشِانِ لُوتِ وَ سَاعِسُتُ وَشُرَّهُ چند ازین زنبیل وین دریوزه چنــد . چند ازین صبر و ازین سهروزه چند ما هم از خلقیم جان داریم ما • دولت امشب میهان داریم ما ٥٠٥ تخم باطلرا از آن مكاشتند مكآنك آن جان نيست جان پنداشتند وآن مسافسر نیسنز از راه درانم . خسته بود و دید آن اقبال و ناز صوفیانیش بك بیك بیواختند . نَـرْدِ خدمتهای خوش میساختند كُنْت جون مىديد مَيّلانشان بوّى . كر طرب امشب نخوام كردكى لَوت خوردنــد و ساع آغاز كــرد . خانه تا سنف شد پُر دود و گــرد ٥٠٠ دودِ مطبخ گُرْدِ آَنَ بِاكُونَتِ ، زاشنياق و وَجْـد جان آشونتِ كاه دستانشات قدم ىكونىنىد . كم بىجىن صُنَّه را مىروفىنىد دبسر یابسد صوفی آز از روزگسار . زآن سبب صوفی بود بسیسارخوار حر مگر آن صوفی کــز نور حنی . سیر خورد او فارغست از ننگ ِ دَق از هزاران اندکی زین صوفیسد ، باقیان در دولت او میزیسد ٥٠٥ چون سماع آمد زاؤل تا كران ، مُطرب آغازيد يك ضرب كران خبر برفت و خر برفت آغاز کرد ، زین حرارت جلم انباز کرد زبن حراره بای کوبان تا سحمر . کف زنان خر رفت خر رفت ای پسر

[.] امشب آن A (۱۳۱۰) . که تو سیری D (۱۸۱۰)

⁽off) In ABL Bul, the hemistichs are transposed.

[.] كَا نَكَ جَانَشِ نِيتِ L (٥٢٥) مَا كَانَك جَانَشِ نِيتِ L (٥٢٥) مَا

[.] خدمتهاش I (۱۲۰) . اقبال باز A (۱۲۰)

[.]حراره .LB Bul ميلانش D (٩٦٥) . ميلانش D (٨٦٥).

و خررفت أي بسر .B Bul مراره D has ت written above the final letter of مراوه.

خاریدن روستایی بتاریکی شیررا بظنّ آنك گاوِ اوست،

روستابی گاو در آخر ببست ، شیر گاوش خورد بر جایش نشست روستابی شد در آخر سوی گاو ، گاورا میجست شب آن گنجکاو دست میمالید بر اعضای شیر ، پشت و پهلوگاه بالاگاه زیسر گفت شیر ار روشنی افزون شدی ، زهره اش بذریدی و دل خون شدی این چنین گستاخ زآن میخاردم ، کو درین شب گاو میهنداردم حق فی گوید که ای مغرور کور ، نه زنامم پاره پاره گشت طور که آزنکل که آزنکل که آزنکل ، لا نصد ع نم آزنکل می از من ارکوه آحد واقف بدی ، چشمه چشمه از جبل خون آمدی از بسدر وز مادر این بشیسه ، لاجرم غافل درین بیجیده گر تو بی تقلید از و واقف شوی ، بی نشان از لطف چون هانف شوی بیشه و اید افد می نقلیدرا ، نا بیدانی آفت ، تقلیدرا

فروختن صوفيان بهيمة مسافررا جهت سماع،

صوفی در خانفاه از ره رسید ، مرکب خود بُرد و در آخسر کشید ه آبکش داد و علف از دست خویش ، نه آنچنان صوفی که ماگفتیم پیش احیاطش کرد از سهو و خُباط ، چون قضا آید چه سودست احیاط صوفیان نقصیسر بودند و فقیسر ، کاد فَقْدُرُ آن یعی گُفرًا بُیسِر

و برجایش ABL Bul. کاو منت B در تاریکی (۰۰۲) ABL Bul. و برجایش اندازی ا

[.] گشته .AP Bal . کای مغرور B

and so L. باره گشتی و دلش پر خون شدی BD Bul. واقف شدی Bul. (۱۰)

[.] چون for حق A . بی نشان بر جای چون هاتف Bal. (۱۲۰)

⁽ماد) A Bul. om. و . (ماه) ABL Bul. له جنان . L گفتستم پیش تا . لی جنان . ا

[.]کنرًا کیپر I. .تفصیر for در جوع I. (۱۷)

رَآبَك تقليمه آفت همر نيكويست . كم بود تقليمه أكسركوم قويست مد، کر ضرب ری گیتُرست و تیسزخشم ،گوشت پارهاش دان چو اورا نیست چشم كر سخن كويـد زمو باريك تـر . آن سِرش را زآن سخت نبُود خبـر مستی دارد زگنت خود ولیك . از بسروی نا بنی راهیست نیك همچو جُویست او نه او آبی خَورد . آب ازو بسر آبخواران بگذرد ۔ آب در جو زآن نیگیــرد فــرار • زآنك آن جو نیست نشنه و آبخوار .و، هجو نابي نال زارے كند . ليك بيكار خريدارے كند نوص كر باشد مقلد در حديث ، جنز طع نبود مسراد آن خبيث - نوحه گر کوید حدیث سوزناك ، لیك كو سوز دل و دامان چاك از محنِّی نا مثلِّد فرفهاست و کین چو داودست و آن دیگر صداست منبع گنشار این سوزے بود . وآن مثلد کھندآموزے بود ۱۹۰ هین مشو غِرَّه بدآن گنت حزین ، بار برگاوست و برگردون حنین م مقلَّـد نیست محسرومر از ثواب . نوحهگسررا مُزد باشــد در حساب کاف ر و مؤمن خداگویند لیك . در میان هر دو فرقی هست نیك آن گذا گوید خدا از بهر نان . متنی گوید خدا از عین جان گر بدانستی گدا ازگنتو خُویـش ، پیشِ چشم او نه کم ماندی نه بیش. ..ه سالهـا گویـد خدا آن نانخواه ، همچو خر مُصْحَف گفد از بهرِ ڪاه كر بدل در نافتي كنت ليش . ذرّه درّه كشه بودى فالبش. نام دیوی ره بَسرَد در ساحسری ه تو بنسام حف پشسنری میسّری

^{(£}A⁴) A om. ₂.

[.] بيكارى A . ناله و زارى . Bul. (٤٩٠)

حدیثی B (۱۹۲).

[.]از مثلًد تا محتق ١٤ (٤٩١)

[.] و گردون بر حنین II (⁽¹⁹⁾

[.]عكس لبش L (٥٠١)

سمنش کافی نه و حرصش چو کوه . وَجُّه نـه و کرده تحصیل وُجُوه ی میسر کرده مارا در جهان ه سخسره و بیگار مارا و رهان طُعه بنبوده بما وآن بوده شَسْت ، آنجنان بنما بما آنسراک هست گنت آن شیر ای مسیحا این شکار . بسود خالس از بسرای اعتبار گر مرا روزی بُدی انــدر جهان . خود چـه کارستی مرا با مردگان این سزای آنك یابد آب صاف . همچو خسر در جُوبیسزد از گزاف گر بداند قیمت آن جُوی خسر ، او بجسای سا بهد در جُوی سسر او بیابد انجنان پینسری . میسر آبی زندگانی سرورے چون نیسرد پش او کز امر گن . ای آسر آب مارا زنده کن مین سک ننس ترا زنده مخواه . کو عدق جان نُست از دیرگاه خاك بر سر استخواني را كه آن ، مانع اين سگ بود از صيدِ جان سگ نهٔ بر استخوان چون عاشفی . دیوچه وار از چه بر خون عاشفی آن چه چشمست آنك بيناييش نيست . زامنحامها جزكه رُسطييش نيست سهمو باشد ظنّه ارا گاه گاه . این چه ظنّست این که کور آمد زراه دیــناآ بــر دیگـران نوحهگـری • مدّنی بنشین و بــر خود م کری ؛ زائر گریان شاخ سبسز و تسر شود . زآنك شمع از گریه روشن سر شود هركبا نوحه كند أنجا نثين . زآنك نو اوليت رى أندر حين رآنك ایشان در فراق فانیاند . غاف از لعل بفای کانیاند زآنك بر دل نقش تقلید است بسد . رَوْ بـآب چشــم بنــدشرا بِرَنْــد

جسته بي وجهى وجوه از :In the second hemistich B has . وجه از :۱۹۵). After this verse L adds:

[.] جمع کرده مال و رفعه سوی گور ۹ دشمنان در مانم او کرده سور شصت D (٤٦٧) . سخرهٔ بیگار .Bul . بر ما در جهان AB Bul (٤٦٦)

امر for کبر A (۱۷۲) . پغامبری ABD (۱۷۲) . ببرد AL (۲۷۰).

لعل for اهل A (٤٨٦) مروشن تر بود AB (٤٨٠) . آمد براه ال

[.] بر آب D . و بند D (الحام)

غ مخور از دین کآن عیسی تراست ، چپ مرّو نا مجفدت دو چثم راست ، عیسی روح نو با تو حاضراست ، نصرت از وی خواه کو خوش ناصراست لیك بیگار تن پُسر استخوان ، بر دل عیسی منه نو هسر زمان همچو آن ابله که اندر داستان ، ذکسر او کردیم بهسر راستان زندگی تن مجسو از عیسیات ، کام فرعوف مخواه از موسیات بر دل خود کم نه اندیشهٔ معاش ، عیش کم ناید تو بر درگاه بساش بر دل خود کم نه اندیشهٔ معاش ، عیش کم ناید تو بر درگاه بساش نرک بدن بدن خرگهی ، خاصه چون باشد عزیسز درگهی

تمامئ قصّة زنده شدن استخوانها بدعاى عيسي عليه السّلام،

خواند عیسی نام حق بر استخوان ، از بسرای التماس آن جوان حکم یزدان از پی آن خام سرد ، صورت آن استخوان را زنده کسرد از میان بر جست یك شپرسیاه ، پنجهٔ زد کسرد نفشش را تباه در گذاش بر گند مغزش ریخت زود ، مغز جوزی کاندرو مفسزی نبود گسر ورا مفزی بدت اشکستنش ، خود نبودی نقص الا بسر تنش گنت عیسی چون شنابش کوفتی ، گفت زآن رُو که نو زو آشوفتی گنت عیسی چون نخوردی خون مرد ، گفت در قسمت نبودم رزق خورد ای بساکس همچو آن شیر ژبان ، صید خود ناخورده رفته از جهان

After the Heading L adds:

چونك عيمى ديدكآن ابله رفيق • جركه استيزه نميدان.د طريق مىنگيسرد بنسدرا از ابلمهى • بخل مىبنىدارد او از گمسرفى

[.] بيكار D (٤٥١) . دو for حق L (٤٠١).

از برای خام مرد D (۱۲۹۸).

[.] كدرو D . جوز زِفتي كاندرو L . و مغزش Bul (٤٦٠)

[.]مغزی بودی D (۱^{۲۱)}

[.] زرق خورد D . بي قسمت L . عيسي for في في L (١٦١)

این چه سرست این چه سلطانیست باز . اس خداوند خداوندان داز ما سخن ما ندانسیسم مارا عنوکن . بس پراگناه که رفت از ما سخن ما یخه کورانه عصاها می زنیم . لاجرم قندیلهارا بشکنیسم ما چو گران ناشنیسای یك خطاب . هرزه گویان از قیاس خود جواب ما زموسی پند نگرفتیسم کو . گشت از انکار یخفسری زردرو با چنان چشمی که بالا میشنافت ، نور چشمش آسمان را میشکافت کرده با چشمت تعصب موسیا ، انر حماقت چشم موش آسیا شیخ فرمود آن همه گفتار و قال ، من بحل کردم شارا آن حلال سیر این آن بود کز حق خواستم ، لاجرم بشمود رام راسسم سیر این آن بود کز حق خواستم ، لاجرم بشمود رام راسسم کنت آن دینار آگرچه اندکست ، لیك موقوف غیریو کودکست نا نگرید کودله حلول فروش ، بحر رحمت در نی آید بجوش نای برادر طفل طفل چشم نست ، کام خود موقوف زاری دان دُرست کر هی خواهی که آن خلعت رسد ، پس بگریان طفل دین بسر جسد

ترسانیدن شخصی زاهدی را که کم گری تا کور نشوی،

؛ زاهدی را گنت یارے در عمل ، کم گری نیا چثم را ، نا آید خلل گنت زاهد از دو بیرون نیست حال ، چثم بیند یا نبیند آن جمال گر ببیند نور حق خود چه غست ، در وصال حق دو دین چه کست ور نخواهد دید حق را گو بسرو ، این چنین چثم شف گو کور شو

[.] شاهارا حلال L . شارا و حلال A (۲۲۱) . و مارا A (۲۲۱) . و مارا مارا على جه A (۲۲۱)

⁽الله) ال عست مسج. ال غست الم. After this verse L adds:

ہی نضرّع کامیابی مشکلست • کام خود موقوف زارئ دلست گر ہی۔خوافی کہ مشکل حل شود • خار محرومی بگل مبـــدل شود

[.]چشم نابد در خلل DL (۱٤٥٥)

[.] نور حقرا چه غمست .Bul (٤٤٧)

تا ناز دیگ آن کودل گریست . شیخ دین بست و در وی ننگریست 'شیخ فارغ از جنا و از خلاف . در کثین روی چون مّه در لحاف با ازل خوش با اجل خوش شادكام . فارغ از نشنیع و گفت خاص و عام آنك جان در روي او حدد چو قند . از نرشرويي خلتش چــه گزنـــد - ١٠٠ آنك جان بوسه دهـ د بر چشم او . كى خورد غم انه فلك وز خشم او در شب مهناب مُـــهرا در سمالت . از سگان و عَو عَو ایشان جـــه باك سک وظیف خود بجا می آورد . مه وظیف خود بس می کسترد ڪارك خود فگزارد هـر كسى . آب نگذارد صف بهـر خسى حس خسانه میرود بسر روی آب ، آب صافی میرود بی اضطراب ١٢٠ مصطفى منه فىشكاف نيمشب ، وار فىخايد زكيت بو لَهَب آن مسبحا مسرده زنسا منگند . وآن جهود از خام سَبلت میگند بانگ سک هرگز رسد در گوش ماه ، خاصه ماهی کو بود خاص ال مَى خورد شه بسر لنه جُو نسا سَحسر ، در سماع از بانگ چَنزان بي خبر هم شدی توزیع کودك دانك چند . همت شیخ آن سخارا كرد بند ١٥٠ تـ اکسي ندهـ د بکودك هيچ چيز . قوت پيران ازين بيش است نيز شد نساز دیگر آمد خادی ، یك طبق بسر كف زبیش حاتی صاحب مالی و حالی پیش پیر . هدیمه بنرست اد کز وی بُد خبیر چار صد دیسار بسر کوشهٔ طبق ، نیم دیسار دکسر اندر ورقب خادم آمد شيخرا اكرام كرد . وآن طبق بنهاد پيش شيخ فرد ٤٠٠ چون طبق را از غطا واكرد رُو ، خاني ديدند آن كرامت را ازو آه و افغان از همه بسر خاست زود ه کای سرشیغان و شاهان این چه بود

[.] تنبع گنت D (۱۱۲) . و خلاف A om. و بر وی Bul. و ۱۹۱۸) . و بر وی Bul. و ۱۱۱۸)

مغورد شه Bul. ابر ساك Bul. ابر ساك Bul. المغورد شه المنان Bul. ابر ساك Bul. المغورد شه المنان Bul. المنان المنان

[.] پیش شیخ اکرام کرد .Bul (٤٢٩)

[.] كرامت بي جمود L .از غطا بگفاد زود L (۲۰۰)

[.] شاهان الامان I . بر خاست زآن I (۲۲۱)

مع اشارت كرد خادمرا بسر ، كه بسرو أن جل حلورا بخسر مَ غریان چونك از حلط خورند . یك زمانی تلخ در من نشكرند رزمان خادم برون آسد بدره تا خبرد او جلبهٔ طهارا بهزر ست اورا گونـرو حلط بجنـد . گفت كودك نيم دينـار و ادنـد ت نه از صوفیان افزون مجو ، نیم دیسارت دمر دیگر مگو ِ طبق بنهاد انــدر پيــشِ شبخ . تو ببين اســرارِ سرّ انديشِ شبخ د اشارت بـا غریمان کین نوال . نك تبرّك خوش خورید این را حلال ون طبق خالی شد آن کودك ستد . گفت دينارم بدن ای با خرد سَبِح كُنشا از كجا آرم درم و طر دارم ميسروم سوم عدم دك از غم زد طبق را بر زمین . نالـه و گریه بـــر آورد و حنین گریست از غَبْن کودك های همای . گی مرا بشکسته بودی همر دو پای المکی من گرد گلخن گفتمی ، بسر در این خانف نگذشتمی وفیان، طللخوار لقب جُو ، سگ دلان و هجو کرب روی شُو غریو کودك آنجیا خَبْر و شَر . گُرْد اَمَـد گشت بــر کودك حَفْر شِ شبخ آمد کے ای شبخ درشت . نو یتین دان کے مرا استاد گشت ر روم من پیش او دست عمی . او مسرا بکشند اجازت میندهی ت غربان هم بانکار و جمود . رُو بشیخ آورده کین بازی چه بود لمان خوردی مظالر ی بسری ، از چه بود این ظلم دیگر بر سری

[.] حلوارا L . آن حلوا AB Bul. (٢٩٤) . . اين جله A . برون آ جله ال

الله حلوا زآن پسر .E Bul. آمد زدر ما در زمان خادم روان شد سوی در .E Bul. الله حلوا

[.] COTT. in B. بيم ديناري و اند BL . جلة حلوا L (٢٩٦)

ای بر خرد .Bul (٤٠٠) . این نوال A .کین غربان تا نوال D (۲۹۹)

⁽٤١) A apparently عدوم. (٤٠٢) ABL Bul. الله مرا

المکدلان همچو مده . اتههجوی BL و لقههجو A Bul. طبلهخوار Bul. المبهجود مده . اتههجوی المده . المبهجوی المده المبهجود مده ($^{(4-9)}$) . کای شیخ ($^{(4-9)}$) . روی شوی

[.] خوردى for بردى L . مال ما BL Bul. الم

م حلوا خریدن شیخ احمدِ خِضْرُوپِه فدَّس الله سرّه العزیز جهت غریان بالهام حقّ '

بود شبغی دایما او ولمدار ، از جوانمردی که بود آن نامدار ده هزارات ولم کردی از مهان ، خرج کردی بسر فتیران جهان هر بولم او خانقاهی ساخت ، جان و مال و خانف در باخت وام اورا حق زهر جا م گهزارد و کرد حق بهم خلیل از ریک آرد ۲۸ گفت یغیب که در بازارها ، دو فرشت میکند ایدر دعا کای خدا تو منفانرا ده خَلَف . وی خدا تو مسکانرا ده تَلف خاصّه آن مننق که جارے انفاق کرد . حلق خود قربانی خــالاق کــرد حلق ببش آورد اساعیل وار ، کارد بسر حلقش نیآرد کرد کار پس شهیدان زنده زیت رُویند خَوش . تو بدآن قالب بمنگر گَبْروَش ۱۸۵ چون خلف دادستشان جان بنا . جان این ازغ و رنج و شفا شیخ وامی سالها ایرن کارکرد . مستد میسداد همچون یای سرد نخمها ف کاشت تا روز اجل ، تا بود روز اجل مسر اجل جونك عمير شيخ در آخر رسيد ، در وجود خود نشان مرك ديد وإمدارات كردِّ او بنشست جمع . شيخ بر خود خوش كدازان همچو شمع ۲۰۰ وامدارات گفته نومید و تُسرُش و درد دلها بار شد با درد شُن شیخ گنت این بَدْگمانان را نگر ، نیست حقرا چار صد دیسار زر كُودكى حُلُوا زبيرون بانگ زد . لاف حلط بسر اسيد دانگ زد

Heading: D om. احد ا

⁽۲۲۸) ل خان و مان خانله After this verse L adds:

اجد عضروی، بودی نام او ، ده هزاران بیش بودی وام او

آگی در D . پینامبر (۲۸۰) In I the hemistichs are transposed. (۲۸۰) ABDL کی در D . کی در D . کی کنند AB . کی

[.] ديمار و زر Bul. ان for نآن (۲۸۱) Bul. و خوش (۲۸۱) Bul. ديمار و زر

، از آن دُوری درین دَوُر ای کلیم . پا بکش زیــرا درازست این گلیم ن کرہم نان نمایم بندواً . نیا بگریانید طع آن زندواً بن علمنلی بالد سادرے و نا شود بسدار وا جوید خُورے ن گرسنه خفت باشد بیخبسر . وآن دو پستان میخلمد از بهسر در نَسْتُ كُنِيزًا رَحْبِهُ مَعْنَبُهُ . فِيأَيْنَعَفْتُ أَنْ مُهْدِيَّةً سر کراماتی که میبویی مجان . او نمودت تا طمع کردی در آن چند بُت بشکست احمد در جهان . تاکه با رَب گوی گشند اُمَّنانِ گر نبودی کوشش احمد تو هم . میسرستیسدی چو آجُمدادت صنم ابن سَرت لل رَست از سجمة صنم . نما بداني حمق اورا بسر أمسم گر بگویی شُکر این رَسن بگوی ، کز بُت باطن هَبَت برْهانـد اوی مر سَرترا چون رهانید از بنان . هم بدآن قوّت تو دلرا ط رهان سر زشکر دین از آن بسر تافتی ، کز پسدر میسراث مُنْسْ یافتی مرد میرانی چـه دانــد قدرِ مال . رُستمی جان کُنْد مَجَّان یافت زال چون بگریانم بجوشد رحمتم . آن. خروشنا بنوشد نعبتم كر نخواهم داد خود ننمايش ، چونش كردم بست دل بگشايش رحمتم موقوف آن خوش گربهاست . چون گریست از بحر رحمت موج خاست

[.] از گلیم ال مکش I گر تو زآن AL که نو زآن دوری B Bul. از گلیم.

تا یگرداند B .زان نمایم D (۴۶۱).

[.]و را جويد Bul. و را جويد

از مهر در B . میخلد زو مهر در B . هیچک از مهر در B .

یا رب جوی L (۴۲۱)

[.]ار and بگر ABL Bul. گر

[.] منتش for ارزان .BL Bul . دين ازين A (۲۷۱)

و عبّان .ABL Bul (۲۷۲)

[.] وآن خروشنا نهوشد Bul. (۲۷۳)

⁽⁷Yo) After this verse L adds:

نا نگرید طفل کی جوشد لبن * تا نگرید ابر کی عندد چمن

باز گنت ای شه پشیان میشوم . توب کردم نو سُلمان میشوم آنك تو سنـش كنى و شيرگــر . گر زمستى كــر رود عذرش پذيــر گرچه ناخن رفت چون باشی مرا . بسر گنسم من پرچم خُرشیدرا ٢٠٥ ورجه پَرْم رفت جورت بنوازيم ، جسرخ بازے كم كند در بازيسم كر كر بختم كُور بركتم ، كر دى كلك علمها بشكتم آخسر از پشه نه کم باشد تنم ه مُلك نمرودے بیّسر برهسم زنسم در ضعفی تو مسرا بابیل کیسر . هر یکی خصم مرا چون پیل کیسر قدر فُشْدُق افكم بُشْدُق حريق ، بُندُم در فِعْلَ صد جون منجنيق ۲۰۰ موسی آمد در وغاً با یك عصاش ، زد بر آن فرعون و بر شمشیرهاش هِر رسولی یك تنه كآن در زدست . بر همه آفانی تنهما بسر زدست نُوح چون شمشیـــر در خواهیـــد ازو . موج ِ طوفان گشت ازو شمشیـــرخُو احمدا خود كيست اِسْهاهِ زمين . ماه بين بر چرخ بشكافش جبين نا بدانــد سَعْــد و نَعْس بىخبــر . دَوْرِ نُست این دَوْر نــه دَوْر فمر ٢٠٠٠ دَوْر نُست ايـرا ڪه موسئ کليم . آرزو فيابُـرد زين دَوْرت مُنيــم چونک موسی رونق دَوْر تو دید • کاندرو صُهر تجلّی میدد گفت یا رب آن چه دَوْر رحمنست . آن گذشت از رحمت آنجا روینست غوط ده موسی خودرا در مجار ، از میان دورهٔ احمد بسر آم گفت بـا موسى بدآن بنمودمت . راهِ آن خلوت بدآن بگشودست

در قمل جون صد. After this verse L Bul. add:

گرچه سنگر هست مقدار نخود * لیك در هیجا نه سر ماند نه خود

[.]کلکم L گر دهد D (۲٤٦) . بر کم پرچم زخورشید از یمزی L (۲٤١)

[.] خود پیل I. خصی 🛦 (۲۹۸) فندتم L گردد حریق L .قدر حبّه Bul (۲٤۹)

[.] شمشبرجو 🛦 (۲۰۱) . بر رسولی A (۱۰۵۱) . و .mo AD (۱۰۵۰)

[.] و بشكافش ABL Bul. جيست اسياه ما (٢٥٢)

[.] آنجا زرجت رویتست A . آینها مل . این گذشت ما . این چه A

[.] دور اجد سر بر آر L .غوطهٔ خور موسیا اندر محار L (٢٥٨)

يافتن بانشاه بازرا مجانه كم يبرزن

 پان بازیست کو از شه گریخت . سوی آن کمپیرکو می آرد بیخت ا عه تُعاجى بنود اولادرا ، ديد آن باز خوش خوش زادرا بایکش بست و پَرش کونــاه کــرد . ناخنش ببریــد و قُونش کاه کــرد گنت نااملان نکردندت بساز . پَر فزود از حدَّ و ناخن شد دراز دستِ هــر نااهل بيارت كنــد . سوے مــادر آ ڪه تيارت كنــد یمهٔ ِ جاهلرا چنین دان ای رفیق . کـــر رود جاهل همیشه در طریف روز شه در جُست و جو بیگاه شد . سوی آن کمپیسر و آن خرگ اه شد دید ناکه بازرا در دود و گـرد . شه برو بگریست زار و نوحهٔ ڪرد گفت هرچند این جزای کار نُست . که نبائعی در وفاے ما دُرُست چون کنی از خُلْد در دوزخ فرار · غافل از لاَ یَسْیُوے اصحابِ نــار این سزای آنك از شام خیسر و خیسر و بگریسزد بخان گنه پیسر بار میالید پر سر دستو شاه . بی زبان میگفت من کردم گناه ، پس كجا زارد كجا نالىد لئيسم وكر تو نېديرى بجىز نىك اى كسرم لطف شه جانسرا جنابتجوكنيد . زآنك شه همر زشتارا نيكوكنيد رَوْ مكن زشتى كه نيكهاى ما ، زشت آبد بيش آن زيباك ما خدست خودرا سـزا پنــداشتى . نو لىلى جُــرم از آن افراشتى چو*ن ترا ذِکْر و دعا دستور شــد . زآن دعا کردن دلت مفــرور شــ*د r مهخن دیدے تو خودرا بـا خـدا . ای بساکو زینگان افتد جُـدا گرچه با نو شه نشینسد بسر زمین . خویشتن بشناس و نیکونسر نشین

ربست کو از شه گریخت B, and so L, which has جمعه for بست کو از شه گریخت and A in marg. A آرد ریخت. .جست جو 🛦 (^{۱۱۹}۹) (M.) D . 15 i.

[.] نباشد D .سزای کار L (۲۲۱) بگریزی I (۱۲۲۱)

[.] پیش آن نیکینا L (۲۲۷) . کو for کی Bul. کی for کی او ۱۳۹۰) . نیکو بر نشین D (۱۹۹۱)

واكت اسكاف بيسش بترزكر . پيش سك ك استخوان در پيش خر ٢٠٠ بود أنا أتحق در لب منصور نور ، بود أنا الله در لب فرعوت تور شد عصا اندر كف موسى كل م شد عصا اندر كف ساحر ها زین سبب عیسی بدآن همراه خود . در نیآموزید آن اسم ممید کو نداند نقس بسر آلت نهد . سنگ بر کِل زن تو آنش کی جهد دست و آلت همچو سنگ و آهنست . جنت بایـد جنت شرط زادنست ۱۱۰ آنك بي جنتست و بي آلت يكيست . در عَدَد شكّست و آن يك بي شكيست انك دوگفت و سه گفت و پش ازین ، منفق باشند در واحد بغین آحْوَلی چون دفع شد یکسان شوند . دو سه گویان هم یکی گویان شوند گر یکی گونی تو در میدان او . کرد بسر میکرد از چوکان او گوی آنگ راست و بی نقصان شود . کو زرخم دست شــه رقصان شود ۲۱۰ گوش دار ای احول اینهارا بهوش . داروی دید بگش از راه گوش پس كلام باك در دلهاى كور . مانسايد مارود تا اصل نور ولَنَ فسون ديو در دلهاى كـر . مرود چون كنش كو در پاي كو گرچـه یخگمترا بنکـرار آورے . چون نو نااهلی شود از نو بَرے ورجمة بنوبسي نشانش ميكني . ورجمه ويلافي بيانش ميكني ۱۳۰ او زنو رُو در کند ای پُسر سنینز ، بندهارا بکسلد وز تسو گریسز وم نخطف و ببیند سنوز تو . علم باشد منزغ دستآمنوز ننو او نهابد بیش مر نااوسا . هجو طاوس بخانهٔ روسا

[.] اسم احد I (۲۰۷) . بر لب منصور Bul. بر لب منصور (۴۰۵) . واستخوان (۴۰٤)

⁽۲۰۸) D apparently نتش for نتش (۲۱۲) L رفع شد ا

[.] دلهای دور L . یس for بس L (۲۱۶) . و . AL om. و . آنکه T آنکه کارا)

[.] بگىلد بهر گريز L (۱۲۰) . كنشكژ D (۱۹۱۹)

[.] بخوالی او به بیند L (۲۲۱)

[.]همچو یاز شه به پیش روستا L .همچو کاوس B (۱۳۲)

حنى فرسناد انبيارا بنا وَرَف ، تاكُّزيد ابن دانهـارا بــر طبف ييش ازين ما أمَّت واحد بُديم . كن ندانسي كه ما نيك و بَديم قلب و نیکو در جهان بودی زوان ، چون همه شب بود و ما چون شب روان ن ا بسر آمد آفشاب، انبيا ، گفت ای غِش دُور شَو صافی بيا جشم داند فرق کردن رنگ را . چشم داند لعل را و سنگ را جشم داند گومسر و خاشاك را . چشمرا زآن مبعل د خاشاكها دشن روزند این قلابکان و عاشق روزند آن زرهای کان زآنك روزست آين تعريف او . تا ببيند اشرفي تشريف او حنى فياسترا لنب زآن روز كرد . روز بنهايــد جمال ســرخ و زرد پس حتبتت روز ســـــرّ اولياست . روز پيش ماهشان چون سايهاست عكس راز مسرد حق دانيـد روز . عكس ستاريـش شـام چشمدوز زَآنَ سَبِ فَرَمُود يَزِدَانَ وَٱلضُّعَى • وَٱلضُّعِّى نُورٍ, ضَمِّعَ بَعْبُ مُصْطَغِّي فول دیگر کین خُمّیرا خواست دوست . هم برای آنك این هم عکس اوست ورنَّ بر فانی قَمَ گنتن خطاست . خود بنا چـ لایق گنت خداست از خلیــلى لاً أَحِبُ ٱلْآفِلِينِ . بس فنا چون خواست ربّ العالمين باز وَاللَّيلِ است سنَّارئ او • وآن نن خاکی زنگارئ او ، آفتابش چون بر آمد زآن فلك . با شب نن گفت هيٺ ما وَدَعَك وصل پیسدا گشت از عیث بالا ، زآن حلاوت شد عبارت ما قَلَی هــر عبارت خود نشان حالتيست . حال چون دست و عبارت آلتيست آلت زرگ ر بدست کفشگ و همچو دان کشت کرده ریگ در

[.] ندانسته L . پیش از ایشان ما همه بکسان بدیم . L ل

[.] بیش مهرشان L (۲۹۳) آن for این Bul. اند فرق (۲۹۳) . تاند فرق ا

^{(「}A) Instead of this verse BD have:

لا احبُّ الآفلين گفت آن خليل ٥ كى فنا خواهد ازين ربُّ جليل In L Bul. the same verse follows v. ٢٩٨. (٢٩٩) Bul. وز تن خاكئ Bul. (٢٠٩) bul. (٢٠٠) ل. از فلك Bul. (٢٠٠)

۲۱۰ تا نو تن را چرب و شیرین میدهی ، جوهــــــر خود را نسینی فــــر بهی كسر ميان مشك تن را جا شود ، روز مردن كند او پسدا شود مشكرا بر نن مزين بر دل بال ، مشكّ چه بُود نام پاك ذو أنجلال آن منافق مشك برتن فينهده روحرا دم قعسر كُلْغَن فينهد بر زبان نام حق و در جان او ، گُنْدها از فکَّر بیابهان او ۲۷۰ ذکر بـا او همچو سبزهٔ گلغناست . بر سر مبرزگل است و سوسناست آن نسات آنجا ينين عاربت است . جاي آن کُل مجلساست و عشرنست طيسات آيد بسوك طيبين وللغبيثين الخبيشانست مين کین مدار آنها که از کین گیرهند . گورشان بهلوی کین داران نهند اصل کینے دوزخست و کین نو . جڑو آن کُلُست و خصم دین نو ۲۷۰ چون تو جزُّور دوزخی پس هوش دار . جزُّو سوے کُلِّ خود گیرد قـرار تَلْجُ بِـا تَلْعَانَ يَقِينَ مُلْحَقِ شُود . كُمَّ دم باطل قرين حتى شود ای بسرادر تو همآن انسدیشهٔ . سا بَهْی تو استغوان و ریشهٔ گــرگُلست اندیشــهٔ توگُلْشَنی . ور بود خاری نو هیمــهٔ گُلْخَنی گـرگلایی بــر سر و جببت زننــد . ور تو چون بَوْلی برونت افگنــد ۲۸۰ طبلها در پیش عطارات ببیت . جنس را با جنس خود کرده قریت جنسها با جنسها آمیخت ، زین نجانس زینتی انگیخت كر در آميزند عُود و شكرش و بركزيند يك يك از يكديكرش طبلها بشکست و جانها ریخنید . نیات و بید در هدگیر آمیخنید

[.] و بي ايمان D (٢٦٩) . و .com . تا تو آنيرا D (٢٦٥)

⁽۲۷۱) A این نیات اکنیینات اکنیینات اکنیینات آمد برای طیّعین الدینات الاتات الا

⁽۲۷۳) L کس مدان آنها After this verse Bul. adds:

ور تو جزؤ جنّتی ای نامدار * عیش تو باشد ز جنت پایدار and so B in marg. (۲۷۱) D یقین حق شود. (۲۷۱) (۲۷۸) . یقین

[.] بر جنسها (۲۸۱) A Bul. بر سر جیبت (۲۸۱) D.

کر در آمیزد عدس با شکرش * بر گریند یك بیك از دیگرش Bul (۲۸۲)

7

آن یکی گوشش هی پیچید سخت ، وآن دگر در زیر کامش جُست تخت مآن دگر در نعل او میجست سنگ . وآن دگر در چشم او میدید زنگ باز میکنند ای شیخ این زجیست . دی نیکنتی که شکر این خر قویست كنت آن خركو بنب لا حول خورد ، جر بدين شيوه ندانيد راه كبرد ۲۰۰ چونك قوت خر بشب لا حول بود . شب مسبّح بود و روز انــدر سجود آدمىخوارنــد اغلب مردمــان . از سَلامْعَلَيْكَشان كم جُو امان خانهٔ دیسوست دلهام جمه ، کم پذیسر از دیومَسردُم دَمُدَمه از دم دیو آنک او لا حول خُورد . هجو آن خر در سر آبد در نُبَّــرْد هُرُكُهُ در دنيــا خورد تلبيــس ديو . وز عــدوٌ دوسترُو نعظيم و ريو ١٠٠ در رم اسلام و بسر پول صداط . در سر آید همچو آن خر از خباط عشوها بار بد منيوش هيت ه دام بيت ابمن مرّو تو بر زمين صد هزار ابلیس لا حول آر بین . آدمیا ابلیس را در میار بین دم دهدگرید نرا ای **جان و دوست . نا جو نصّابی گ**فّد از دوست بوست دم دهد تا پوستت بیرون کشد ، واسم او کز دشمان افیون جشد ۱۱۰ سر بهد بسر پای تو قصّاب وار ، دم دهد تما خونت رسزد زار زار همچو شیری صیدیو خُودرا خویش کن . نرای عشوهٔ اجنبی و خویش کن همچو خادم دان مراعات خَسان . بیکسی بهتسر زعشوهٔ ناکسان در زمین مردمان خان مکن مکار خود کن کار بیگان مکن کیست بیگانه نن خاکی نو . کز بسراے اوست غناک نو

⁽TLY) Suppl. in marg. D. Bul. L. L. L. (TLA) Suppl. in marg. D.

⁽۲۵۰) L تابد B راه برد B. تتابد تا د (۲۵۰) Suppl. In marg. D.

[.]همچو خر آن بر سر افتد روی زرد I (۲۰۹)

[.]و . (۲۰۰ Bul. om. وز عدو و از محب Bul. om. و.

[.] كد از دوست L. اى جان دوست Bul. دوست

⁽fot) In D vv. fot and fl. are transposed.

[.] تا ريزدت خون L .دم دمد D (٢٦٠)

باز میگفت آم با لطف و جود . کی بر آن ابلیس جورے کردہ بود ۲۰ آدی مر مار و کثردمرا چه ڪرد ، کو هيخواهـد مر اورا مرک و درد كرگيرا خود خاصيت بدريدنست . اين حسد در خَلْق آخــر روشنست باز م كنت اين كان بسد خطاست . بر برادر اين جنين ظمّ جراست باز گنتی حرم سُوه اَلظَّن تُست . هرکه بَدظن نیست کی ماند دُرُست صوفی اندر وَسُوَّسه وآن خرچَنان . ڪه چنين بادا جزای دشمنان ٢٠٥ آن خر مسكين ميارن خاك و سنگ و كثر شده بالان دريده بالهنگ کُشت از ره جملهٔ شب بی علف و گاه در چان کندن و که در تلف خر همه شب ذكر ميكرد اى الله . جو رها كردم كم از يك مُثت كاه با زبان حال مگفت اے شیوخ . رحمتی که سوختم زین خام شوخ آئج آن خــر دبــد از رنج و عذاب . مرغ ِ خاکی بینــد اندر سبل آب ٦٨ پس بېهلوگشت آن شب نــا سحــر . آن خـــر يېچــاره از جُوع ٱلْبُقُــر روز شد خادم بيه آمد بامداد . زود پالان جُست بر پشتش بهاد خرفروشانه دو سـه زخمـش بـنزد . کرد با خــر آنج زآن سک میسـنزد خر جهدے گشت از تیسزئ نیسش ہ کو زبان تا خر بگوید حال خویش جونك صوفى بر نشست و شد روان . رُو در افتادن گرفت او هر زمان ۲٤٥ هر زمانيش خاق بسر عداشتنده جمله رنجسورش عي پنداشتند

[.] كان چان بادا L .و خر . Bal . آن before و . Tre (۱۲۹) . آدمى . آدمى

⁽۱۲۲) L و شتخ. (۱۲۲) D مثنته.

⁽ $\lceil \xi_{\bullet} \rangle$) L put for put. After this verse L adds:

ناله میکرد از فراق کاه و جَو * مستهند از اشتیاق کاه و جَو همچین در محنت و در درد و سوز * نالها می کرد از جان تا بروز

[.]جست و بر BL (۲۹۱)

کان بردن کاروانیان که . After this verse Bul. adds the heading: کان بردن کاروانیان که . بهبه مونی رنجورست , which is suppl. in marg. D.

[.] خر بروی افعادن آمد در زمان L (۲६٤)

كفت الدرجُو توكتُسر كاه كن ، كفت لا حول ابن سخن كوتاه كن كنت جايش را بروب ازسنگ و پُفك . ور بود تر ريز بسر وى خاك خشك اتکنت لا حول ای پدر لا حول کن . بسا رسول اهمال کشمر کو سنن كنت بستان شانه پشت خسر بخسار . كنت لا حول اى بدر شرمى بسدار خادم این گفت و میان را بست چست ه گفت رفتم کاه و جَو آرم نخست رفت وز آخُــر نڪرد او هيج ياد . خواب خرگوشي بدآن صوفي بــداد رفت خادم جانب اوباش چند ، کرد بسر اندرز صوفی ریشخند ۲۰۰ صوفی از ره مانسه بود و شد دراز ، خواجها میدید با چشم فسراز کآن خرش در چنگ کرگی مانده بود . پارهـا از پشت و رانـش میربود گفت لا حول این چه سان ماخولیاست . ای عجب آن خادم مُمْنِق کجاست باز وردید آن خرش در راورو و که بجامی و نشاد و که بگسو گونهگون میدید ناخوش واقعه ، فاتحه میخیوانید او والقارعه ۱۱۰ گفت جاره جیست پاران جستهاند ، رفتهانید و جملیهٔ درهها بستهانید باز میکنت اے عجب آن خادمك . نه كه با ماكنت عمنان و نمك من نکردم با وی اِلاّ لطف و لیت . او چرا با من کند بر عکس کیب هــر عداوترا سبب بايــد سَنــد ، ورنــه جنسيَّت وفــا بَلْنين كنــد

⁽۱۱۹ مرو ۱۸ (۲۱۱) After this verse L adds:

گفت دُمافسار او کوت مبند • تا زغلطیدن نیفتد خر به بسد گفت لا حول ای پدر چندین منال • بهر خسر چندین مرو اندر جوال گفت بر پشتش فگن جُل زودتر • زآنك شب سرماست ای کان هنر گفت لا حول ای پدر چندیج مگو • استخوان در شیر چون نبود مجو من زنو استاتسرم در فن خود • میهمان آید مرا از نیك و بسد لایق هسر میهمان خدمت کنم • من زخدمت چون گل و چون سوسم دران یو بست تا (۲۱۷)

⁽١١٨) In L the hemistichs are transposed. L بدأن صوفى فتأد ...

در فناده که بگور آ. آن خر آندر راه دور ۱ (۲۲۲) . این چه مالینولیاست L Bul (۲۲۲) . ورفناده که بگور آ. له القارعه ۱ (۲۲۵) . ورخواند با القارعه ۱ (۲۲۵)

۱۷۰ میر کف پیش آرد و سدی کنید و جرکند وز بعید جیر مدی کنید این زمان بفنو چه مانع شد مگره مستمعرا رفت دل جایی دگسر خاطـرش شــد سوی صوفی قُنْف . اندر آن سودا فرو شد نا عُنْق لازم آمد باز رفتن زین مقال . سوی آن افسان بهر وصف حال صوفی آن صورت میندار ای عزبــز . هیچو طفلان تا کی از چُوز و مویز ۲۰۰ جسم ما جوز و مویزاست ای پسسر . گر تو مُرْدی زین دو چیز اندرگذر ور تو اندر نگذری اکرام حی . بگذراند مسر تسرا از نُه مَلَنْی بشنو اكنون صورت افسان، الله مين ازكه جداكن دان، ا

كان بردن كاروانيان كه بهيمة صوفى رنجورست٬

حلقهٔ آن صوفیان مستفید ، جونك بر وجد و طرب آخر رسید خوان بیآوردند بهبر مهمان ، از بهیمه باد آورد آن زمان ٢٠٠ گنت خادمرا ڪه در آخُــر بــرَو . راست کن بهــر بهيمــه کاه و جَو گفت لا حَوْل این چه افزون گفتنسب . از قدیم این کارها کار منست گفت ترکّن آن جَوَش ا ازنُخُست . کآن خربیرست و دندانهاش سُست كنت لا حول اين چه ميگويي يمها . از من آموزنـ د اين نرنيبها كنت پالانش فسرو يسه پيش ، داروى منَّبَل بسه بسر پُشتِ ريش ۲۱۰ گفت لا حول آخر ای حکمتگزار . جنس نو مهمانم آمد صد هـزار جمله راضی رفتهانــد از پیش مــا . هستّ مهمان جان ِ ما و خویشِ ما كنت آبش ده وليكن شيزگسرم . كنت لا حول از نوام بگرفت شسرم

Heading: Here L Bul. have التزام كردن خادم تعبد بهيمه را و تخلف غودن

[.] for جو ۵ (۱۹۵)

[.] وصف خال D (۱۹۷) عموفی و قنق BuL (۱۹۷).

[.]یگذری B (۲۰۱)

در وجد Bul Bul. در

[.]گفت خادم این چه Bul.

[.] كَأَخُوك بيرست Bul (٢٠٧)

[.] بشت و ریش D (۲۰۹) . آموزید TC (۲۰۸)

[.]آخر این حکیت میار I (۱۱۰)

از توم AB .سير گرم Bul. (۲۱۲).

دم نموز گرم میهیدند د و در شعاع شمس میهیدند فی دم دلم انگور میرا دیاند و در فدا معض شیرا دیاند و آسان در دور ایشان جُرعه نوش و آفتاب از جُودشان رَرَبَفْت پُوش چون از ایشان مجتمع بینی دو یار و هم یکی باشند و هم ششصد هزار ۱۸۱ بسر مثال موجها اعدادشان و در عدد آورده باشد بادشان منشرق شد آفتاب جانها و دم درون روزن ابدانها منشرق شد آفتاب جانها و دم درون روزن ابدانها تنرف در روح داری خود یکیست و وآنك شد محجوب ابدان در شکیست تنرف در روح حیوانی بود و نفس واحد روح انسانی بود چونك حق رَشٌ عَلَیْهِم نُورَه و منشرق هرگز نگردد نور او چونك رمان بگذار ام هره مسلال و نا بگویم وصف خالی زآن جمال در بیان نآید جمال حال او و هر دو عالم چیست عکس خال او مهمو دورک من از خالی خوبش دم زنم و نطق میخواهد که بشگاف د تنم همچو مورسه اندرین خرمن خَوش و تا فزون از خویش باری میگذسم

بسته شدن تقریر معنیٔ حکایت بسبب میل مستمع باستهاع ظاهر صورت حکایت'

كَى كَذَارِد آنك رشك روشنيست . نـا بكويم آنج فــرض وكنتيست

(۱۸۲) Bul. اله for شد (۱۸۸) After this verse L adds:

روح انسانی که نفس واحداست ، روح حیوانی سنالی جامدست علی خرد از رمز این آگاه نیست ، واقف این سر مجز الله نیست عقل را اندر چنین سودا چه کار مکر مادرزاد با سرنا چه کار [L has]. [گرانا در زاد has].

روح انسان بود نفس واحده • روح حموانی سفال جامده عقل از نورش نکردد نشوه یاب • حتی علیم والله اعلم بالصواب عقلرا زین سود و سودا کار نبود • کر مادرزادرا سرنا چه سود . حال ۱۲۰ له (۱۲۱) درای از ۱۲۱) . خال ۸ (۱۲۰)

. Bul. om. ورض روسنست (sic) . فرض روسنست A (sic)

17

چونك شكر كام كرد و ره بُريد . لاجرم زآن كام دركام رسيد رفتن یك منزلی بسر بوی ناف . بهتر از صد منزل گام و طواف - ١٦٠ آن دلى كو مَطْلَع مِهَابهات ، بهدر عارف فنعت ابوابهاست با تو دبوارست با ایشان درست ، با تو سنگ و با عربزان کوهرست آنج نــو در آبنــه بيني عبان . بير اندر خشت بيند بيش از آرن یبر ایشان انسد کین عالم نبود . جان ایشان بود در دریای جود پش ازبن تن عرها بَكْ ذَاشْتُند . پیشتر از کِشت بُسر بسر داشتند ۱۷۰ پیشتر از نقش جان پذرفتهاند ، پیشتر از بحر درها سُنتهاند مشورت میرفت در ایجاد خَانی . جانشان در مجــر قُدرت تا بَحَانی چون ملایك مانع آن مشدند ، بر ملایك خُذیه خُنْبَك مازدند مطَّلع بسر نفش هركه هست شد . پیش از آن كین نَفْس كُل پابَسْت شد بیشتر زافلاك كيوان دياهاند ، بیشتر از دانها نارن دياهاند ۱۷۵ بی دماغ و دل پُـر از فکرت بدند ه بی سیاه و جنگ بر نصرت زدند آن عيآن يسبت بايشان فكرنست ، ورنه خود نسبت بدُوران رؤينست فکرت از ماضی و مُسْتَقْبَل بود . چون ازین دو رَست مشکل حَل شود روح از انگور می را دیسااست . روح از معدوم شی را دیسااست دیت چون بیکیف هر باکین را . دیت پیش از کان صحبح و زیفرا ۱۸۰ پیشتر ای خلفت انگورها ، خورده میها و بمبوده شورها

[.] مترل و گام طواف Bal. منزل و گام و طواف I (۱۹۲) . ره بدید تا (۱۹۲)

و با ایشان BL Bul. و با ایشان BL Bul. و با ایشان BL Bul. (۱۲۱)

حکایت مثورت کردن خدای تعالی با :After this verse Bul. has the heading فردن خدای تعالی با ایجاد خلق (۱۷۰) Suppl. in marg. D. L om.

⁽۱۷۲) L om. (۱۷۴) Bul. پیش از آنکه, and so L

[.] يى سپاه جنگ L . دل before و ۱۷۰).

[.] بايشان رويتست D . باينها رؤيتست Bul. بديشان B (١٧٦)

⁽۱۷۸) Bul. حل بود. (۱۲۸) Instead of this verse L has v. ۱۸۲.

مرها بایست نا دم پاک شد و نا امین محزن افلاک شد خود گرفتی این عصا در دست راست و دسترا دستان موسی ان مجاست کنت آگر من نیستم اسرارخوان و م نو بر خوان نامرا بسر استخوان گنت عیسی یا رب این اسرار چیست و میل این ابله دربن بیگار چیست چون غم خود نیست این بیماررا و چون غم جان نیست این مرداررا مسردهٔ خودرا رها کردست او و سردهٔ بیگانه را جوید رَفُو گنت حق اِدبارگر اِدبارجُوست و خار رویب جزای کِشْتِ اوست آنک نخم خار کارد در جهان و هان اورا مجو در گلستان گسر کلی گیرد بکف خاری شود و ور سوی باری رود ساری شود کیبیای زهر و مارست آن شقی و بسر خیلان کیبیاے مُشقی

اندرزکردن صوفی خادمرا در تبارْداشت بهیمه ولاحَوْل گنتن خادم '

صوفی میکشت دم دور انفی ، تا شبی در خانامی شد انفی به بلک بهیمه داشت در آخر ببست ، او بصدر صفّه با باران نشست پس مراقب کشت با باران خوبش ، دفتری باشد حُضور بشار ببش دفتر صوف سواد و حرف نیست ، جز دل اِشپید همچون برف نیست ازاد دانشهند آئام قلم ، زاد صوف چیست آئار قدم همچو صیادی سوے اِشکار شد ، گام آهو دید بسر آئار شد جندگاهش گام آهو در خورست ، بعد از آن خود نافی آهو رَهبرست

رويدن Bul. ادبار خواست Bul. ادبار خواست Bul. ادبار اگر B.

^(\07) A om. 9. (\09) ABL Bul, om. 9.

Heading: Bul. تيمار دائتن A om. ميد. A om. خادم

⁽۱۰۸) D خویش for پیش , corr. in marg.

[.] و بر ABL Bul. om. و بر ABL Bul. om. و بر ABL Bul. اسنید B

۱۲۰ بر سر شطرنج چُست است این غراب ، نو مین بازی بیشم نیمخواب زآنک فرزین بندها داند بسی ، که بگیرد در گلویت چون خسی در گلو ماند خس او سالها ، چیست آن خس مِبْر جا، و مالها مال خس باشد چو هست ای بی ثبات ، در گلویت مانع آب حبات گر بَرد مالت عدوی بُر فنی ، روزنی را بُرد، باشد روزنی

دزدیدن مارگیر ماریرا از مارگیر دیگر [،]

۱۰۰ دزدکی از مارگیرے مار برد ، زابلهی آنرا غیمت می شمرد ول رهبد آن مارگیر از زخم مار ، مارکشت آن دزد اورا زار زار مارکشت آن دزد اورا زار زار مارگیرش دید پس بشناختش ، گفت از جان مار من پرداختش دم دعا میخواستی جانم ازو ، کش بیایم مار بشانم ازو شکر حقراکآن دعا مردود شد ، من زبان پنداشتم وآن سود شد شد ، من زبان پنداشتم وآن سود شد اس دعاهاکآن زبانست و هلاك ، وز كرم مىنشود يزدان پاك

التماس کردن همراه عیسی علیه السّلام زنده کردن استخوانها از عیسی علیه السّلام،

گشت با عیسی یکی ابله رفیق و استخوانها دید در خُنرهٔ عمیق. گنت ای همراه آن نام سنی و که بدآن تو مردورا زنده کنی مر مرا آموز نیا احسان کنم و استخوانهارا بدآن بیا جان کنم گفت خامش کن که آن کار تو نیست و لایق انفیاس و گنتیار تو نیست ماد کآن نَفْس خواهد زباران پالئنسر و وز فیرشنه در روش در الکنسر

عدو Bul (۱۴۱) مارد بعي الرامان عدو المال المال

Heading: Bul. اورا Bul. اورا (۱۲۰) Bul. ازرا for اورا

[.] در گور عميق ما . استفانها D (۱٤۱) م. و ABL Bul. om. .

[.] خاموش D (۱٤٤) مرده تو زنده می کی ABL Bal. . فاموش D

ملال بنداشتن آن شخص خیال را در عهد عُمَر رضی الله عنه · ماهِ روزه گشت در عهد عُمَـره بر سرکوف دویدنــد آن نفــر تا مسلال روزمرا گیرند فسال ، آن یکی گنت ای عر اینك ملال چون عمر بر آسان مهرا ندید . گفت کین مه از خیال تو دسید ورن من بيناترم افلالدرا ، جون في بينه ملال بالدرا گفت ترکن دست بر ابرو بمبال . آنگهان تو بر نگسر سوی هملال چونك او تركرد ابرو مه نديـد وگفت ای شه نیست مه شد نايديد گفت آری موی ایرو شد کان ، سوی نو افکند تیدی از گان چونك مولى كر شد اورا راه زد . تا بدعوت لاف دبد ماه زد موي کڙ چون پرده گردون بود . چون همه آجرات کڙ شد چون بود راست کرے اجزات را از راستارے . سر مکثن ای راست رو زآن آستارے هم ترازورا نرازو راست کرد ، هر ترازورا ترازو کاست کرد هرکه بـا ناراستان همسنگ شـد . در کمی افتاد و علش دنگ شــد رَو أَسْدُ آم عَلَم الْكُمَّارِ باش و خالت بسر دلداري اغسار باش ا بر سسر اغیار جون شمشیسر باش ، هین مکن روباهبازی شیسر باش تا زغیسرت از تو باران نَسْكُلند ، زآنك آن خاران عدق این كُلند آنش اندر زن بگرگان چون سپند . زآنك آن گرگان عدق يوسفند جان بابا گویدت ابلیس هین . تا بدتم بنریبدت دیو لعین این جنین تلیس با بابات کرد ، آدمیرا این سیدرخ مان کرد

[.]در نگر .Bul . و بر ابرو .Bul Bul (۱۱۶) .خیالی A (۱۱۶)

⁽IIA) After this yene L adds:

as in text. اغیار باش AL (۱۲۶)

آن سيهرخ . Bul. ياران تكملند . Bul. اران تكملند . آن سيهرخ . الماران تكملند .

گنتم آخــر آینــه از بهــر چیست . تا بداند هرکسیکو چیست وکیست ٥٠ آين ۽ آهن براي پوستهاست . آين سياي جان سکيبهاست آبن ٔ جان نیست الا روی بار . روی آن باری که باشد زآن دیار گنتم اے دل آبنہ کُلی مجنو ، رَو بَدربا ڪار سر نآبد مجنو زین طلب بنده بکوی تو رسید . درد سریمرا بخُرمابُن کشید دیدهٔ تو چون دارا دیده شد . شد دل نادین غرق دیده شد ١٠٠ آين هُ كُلِّي سرا ديدم ابد . ديدم اندر چشم نو من ننش خود گفتم آخس خویش را من یافتسم . در دو چشمش راهِ روشن یافسم كفت وهم كآن خيال تُست هان . ذات خودرا از خيال خود بدان نهش من از چشم نــو آلاز داد . ڪه منــم تو تو مني در اتحـاد كاندرين چشم مُنيم بيزوال . از حقابق راه كي يابد حيال ۱۰۰ در دو چشم غیر من تو نقش خُود . گر ببینی آن خیالی دان و رّد را َنك سربُ نيستي در مى كَشد . باده از نصويسر شيطان مى چشد چشمشان خانـهٔ خیالست و عـدم ه نیستهـارا هست بینـد لاجـرمر چثم من چون سرمه دید از ذو آنجلال . خانــهٔ هستیست نــه خانــهٔ خیــال نا یکی مو باشد از نو پیش چشم . در خیالت گوهسری باشد چو بشم ۱۱۰ یشهراً آنگ شناس ازگهـر مکز خیال خود کنی کُلّی عَبَــر یك حكایت بشنو ای گوهرشناس ، نا بدانی تو عیان را از فیاس

⁽⁹⁸⁾ D om. 9.

[.] آينهٔ جان جوهر بس بيبهاست .B in marg . سنگين بهاست B (٩٥)

[.] نا ید زجو BL Bul. کاشد (۱۲) ما ید زجو

[.] ننس خود A (۱۰۰) . این دل نادیه .Bul. دلرا دید شد A (۱۹۹)

[.]کدرین ۵ (۱۰۶) . از خیال تو بدان ۸ . و هان ۸ (۱۰۲)

[.] دید .Bul بینم for آن for بینم (۱۰۸) A om. دید .

[.]چو پشم B (۱۰۹)

[.]خیالی ۵ . از گوهر D . پشمراً B (۱۱۰)

جاره آن باشد **که خودرا بنگ**رم . ورنه او خندد مرا من گی خسرم او جيساست و نحب الجمال ، كى جوان نوكزيند پيسر زال ٨٠ خوب حولى را كند جذب ابن بدان . طَيِّبَات لِلطَّيِّينِ بسر وى بخوان در جهان هر چیز چیزی جذب کرد . گرم گری را کشید و سرد سرد قسم باطل باطلان را وتكشد . باقيان از باقيان م سرخوشد ناریان مسر ناریان را جاذب اند . نوریان مسر نوریان را طالب اند ب چشم چون بستی تــرا تاســه گرفت . نورِ چشم از نورِ روزن کی شِکِنْت ٨٠ تاسـة تو جــذب نور چشم بــود ٥ تــا بپيونــدد بنــور رون زود چثم باز ار ناسه گیرد سر تسرا . دانك چثم دل بیستی بسرگشا آن انفاضاے دو چشم دل شناس ، کو هی جوید ضیاے بی فیاس جون فراق آن دو نور بی شات م تاسه آوردن گشادی جشمهاس*ت* بس فسراق آن دو نور پایسدار . تاسه میآرد مسر آنسرا یاس دار ١٠ او چو ميخواند مرا من بنگرم ٠ لاين جذب امر و يا بَدْپيڪرم گر لطیفی زشت را در پی کند . تَسْخَری باشد که او بر وی کند گی ببینم روی خودرا ای عجب . تا چه رنگم همچو روزم یا چو شب نفش جائم خویش فرجستم بسی . هیج فانتمود نقشم الر کسی

[.] من چون خرم .Bul . ورنه خندد أو A (YA)

⁽Y1) A \leq for \leq . After this verse L adds:

خوب عوپیراکند جلب این یتین ۰ طبّبات از بهر که الطبّبیرن

ه After this verse L adda. و طيّبين . Bul . الطيّبين BD . طيّبين After this verse L adda. صافرا هم صافيان راغب هموند * دردرا هم تيرگان جاذب بوند زنگترا هم زنگيات جويا شدند * رومرا هم روميات پويا شدند

در هر آن چیزی که تو ناظر شوی ۴ میکند با جنس شیسر معنوی

⁽At) L Bul.

چشم چون بستی ترا جان کندنیست ، چشمرا از نور روزن صبر نیست

چئم حسرا هست مذهب اعتزال . دیست عفلست سُنّی در وصال اُفُضرهٔ حسّ انـد اهل اعتزال . خویشرا سُنّی نماینـد از ضلال هرك در حس مانىد از معتزليست . كرچـه كويـد سُنَيم از جاهليست هركه بيرون شد زحس سُنَّى وَيَست ، اهل بينش چشم عقل خوش بَيِّست - ١٠ گر بديد عص حيوان شاهرا . پس بديدى گاو و خسر اللهرا كر نبودے حتى ديگر مسر تسرا ، جسز حس حيوان زبيرون هوا بس بني آدم مُكرَّم كَ بُدى وكى بحق مشترك عَسْرَم شدى نامُصور با مصور گفتنت ، باطل آمد بی زصورت رستنت نامُصوّر بـا مصوّر پیـش اوست . کو همه مغزست و بیرون شد زپوست ٧٠گر نو گُورى نيست بر آغمَى حَــرَج . ورنــه رَو كَالصَّبْرُ مِنْسَــاكُ ٱلْنَــرَج پردهای دیده داروس صبره هم بسوزد هم بسازد شرح صدر آینهٔ دل جورت شود صافی و بالک . نقشها بینی برون از آب و خاك هر ببینی نفش و هر نقاشرا و فسرش دولترا و هم فسرّاشرا چون خلیل آمد خیال یار من ، صورتش بُت معنی او بُتشکن ۷۰ شکر یزدان را که چون او شد پدید ه در خیالش جارے خیال خود بدید خالئه درگاهت دارا ف فرینت ، خاك بسر وی كو زخاكت ف شكينت گفتم ار خویم پذیسرم این ازو . ورنه خود خندید بر من زشترُو

هرکه در حس خدا دید آیتی ۰ در بر حق هست بهتر طاعتی

⁽¹⁵⁾ Suppl. in marg. D. After this verse L adds:

⁽۱۷) D معرور با معرو

شکر معطیرا که چون او در رسید ۰ در خیالش جان خیال خود بدید

[.]دلم چون مغریفت Bul. (۲۱)

[.]ورنه بر من زشترو میخندد او A .گفت ار خوم I (۱۲۷)

خواب بیداریست چون با دانش است . وای بیداری که با نادان نشست چونك زاغان خيمه بر بَهَبَن ژدند . بلبلان پنهان شدند و تن زدنـد زَآنُك بِي كُلزار بلبل خامش است . غيبت خورشيـد بيدارىكش است آساب سرك اين كُلش كنى . ناكه تَعْتَ ٱلْأَرْضِ را رُوش كنى آفتاب معرفت را نقل نیست . مَشْرق او غیر جان و عقل نیست خاصه خورشید کمالی کآن سَریست . روز و شب کَردارِ او روشنگریست مَطْلع شمس آی آگر اسکندری ، بعد از آن مسرجًا رَوی نیکو قری بعد از آن ہسر جا رَوی مَفْرق شود . شرفھــا بـــر مَفْـــربت عاشفی شود حسّ خمّاشت سوى مفرب دوان ، حسّ دُرياشت سوى مشرق روارن راہِ حس رام خسرانست اے سوار ، اے خران را تو مُزاحم شرم دار پنج حسّی هست جــز این پنج حس . آن چو زرّ سرخ وین حسیا چو مس ، الدر آن بازار كايشان ماهرند . حتِّ مسرا چون حس زركي خرند حَنَّ ابدانِ قُوتِ ظلبت مُخُورِد . حَنْ جَانِ از آفشابي ميجـرد ای بَبُرده رخت حسها سوی غیب . دست ،چون موسی برون آور زجیب اے صنانت کو معرف ، واقتاب جرخ بند بك صنت گاه خورشید و گهی دریا شوی . گاه کرم فیاف و گ عنفیا شوی " تونه این باشی نه آن در ذات خویش . ای فزون از وهمهــا وز بیش بیش روح بـا علمست و بـا عقلست يار . روحرا بـا نازی و تُرکی چـه کار از تو ای بیننش با چندین صُور ، هر مُقیّب هر مُوجّد خیراسر که مُقیّدا مُوجّد یکند ، که مُوجّدرا صُور ره بزند كه تسراكويد رستى بُو الْمُعَن ، يَا صَغِيرَ ٱلبِّنَّ بِا رَطْبَ ٱلْبَدَّنِ ٦٠ گاه نفش خويش ويران م كُنَّـد ، از بي ننزيـه ِ جانــان م كُنَّـد

[·] نبلوفری B (٤٥) کمالی زآن سریست Bul خاموش است (٤١). خاموش است

[·] آن بازار کامل محشرند .Bul (0.) و این حسها .BL Bul .حت هست یا (٤٩)

[.] آن پی DI (۱۰) . وز پش پش D (۱۰)

گر در آن آم بحردی مثورت ، در پئیبانی نگنتی معذرت . و زآنك با على چو على جُنت شد . مانع بَد نعلى و بَـد گنت شــد نفس با ننس دگر چون بار شــد . عقل جُرُوی عاطل و بی ڪار شــد چون زتنهایی تو نومیدی شوی . زیسر سایت بار خُرشیدی شوی رُو مجُوبار خدابیرا نـو زود ، چون چنان کردی خدا پـار تو بود آنك بر خلوت نظر بر دوختست . آخــر آنــرا هــم زيــار آموخنست · ۲۰ خلوت از اغیمار بایمد نه زیمار . پوستین بهمېر دی آممد نه بهمار عنل با عنل دگر دونا شود ، نور افزون گشت و ره بیدا شود نفس با نفس دگـر خندان شود . ظلمت افزون گشت ره پنهان شود يار چشم تُست اى مرد شڪار . از خس و خاشاك اورا پاك دار مین مجاروب زبان گردی مکن . چشمرا از خس رمآوردی مکن ۲۰ چونك مؤمن آينهٔ مؤمن بود ، روي او زآلودگي آيين بود یار آبینه است جانرا در حرب و در رخ آبینه ای جان دم مزن ت نپوشد روی خودرا از دَمّت ، دَم فرو خوردن بباید هـر دَمّت کم زخاکی چونك خاکی يار يافت . از بهـارى صـد هــزار انوار يافت آن درختی کو شود با بار جُنت . از هوای خوش زسر تا با شگفت ۲۰ در خزان چون دید او یار خلاف . در کشید او رُو و سر زیم محاف گفت یار بسد بسلا آشفتن است . چونك او آمد طریم خنتن است یس بخسیم باشم از اصحاب کَهْف ، ب زدنیانوس آف محبوس لَهْف يقظه شان مصروف دقيانوس بود و خوابشان سرماية ناموس بسود

رت for چون AL جون for گر (Γ) ل گر for عقل جزئی. Bul. نفس دیگر (Γ) این (Γ) باز (Γ) Bul. جین کردی Bul. جین کردی

در خلوت L (۲۹) معتل با عتلی دیگر (۲۹) . در خلوت B om. و. (۲۷) AL Bul. و. In D vv. ۲۷ and ۲۸ are transposed. (۲۹) مین for مین اور دو

[.] خودرا در دمت Bul. اكيين (٢٠) مخودرا در دمت Bul. اكيين (٢٠)

[.] آن مجبوب کھف Is in the second hemistich من نخسم I.

مدُّتی این مثنوے تأخیسر شد . مُهلتی بایست نا خون شیسر شد تــا نزایــد مجنتِ تــو فرزنــد نَــو . خون نگردد شیر شیرین خوش شنَو چون یضیآه آنکن حُسامُ الدین عنان . بساز گسردانیسد زاوج آسان چوٹ معراج حقایق رفت مود . بی بہارش غنچھا ناگنٹ بسود چون زدریا سوی ساحل باز گشت . چنگ شعبر مثنوی با ساز گشت منوی که صفل ارواح بسود . ساز گشتش روز استنساح بود مَطْلَع تأريخ ابن سَوْدا و سود ، سال اندر ششصد و شصت و دو بود لللي زينجاً برفت و بــازگشت . بهر صيم اين معانى بــازگشت ساعد شه مَسْکن این باز باد . تا ابد بر خلق این در باز باد آفت این دَر هوا و شهوتست . ورنه اینجـا شربت انــدر شربتست چثمبند آن جهان حلتی و دهان . این دهان بر بند تا بیغی عیان ای دهان تو خود دهانهٔ دوزخی . وی جهان تو بسر مثال برزخی نور بافی بهلوی دنیای دون ، شیر صافی بهلوی جوهشای خون چون دروگاف زنی بی احتیاط . شیر تو خون میشود از اختیلاط اك قَدَّم زد آدم اندر ذَوْق نفس ، شد فراق صدر جنَّت طَوْق نفس همچو دیسو از وی فرشت میگریخت . بهسر نانی چنــد آب چثم ریخت گرچه یك مو بُدگنه كو جُسته بود . ليك آن مو در دو دين رُست بود بسود آدم دبسدهٔ نسور فسدیم ، موسه در دبسا بود کوم عظیسم

verse are transposed.

این صد معانی ۱. Bul. بشگنته بود Bul. بشگنته بود Bul. بشگنته بود Bul. بشگنته بود (۱) این صد معانی از (۱) این از (۱) ا

are transposed. (۱۴) ABL Bul. زبانهٔ دوزخی. In D this and the preceding

بسم الله الرحمن الرحيم (^(a)،

بیان بعضی از حکمت تأخیر این مجلّد دوم که اگر جله (۱) حکمت الهی بناورا معلوم شود (۱) در فواید آن کار بناه (۱) از آن کار فرو ماند (۱) و حکمت (۱) پی پایان حق (۱) ادراك اورا ویران کند بدآن کار نبردازد، پس حق تعالی شبه از آن حکمت پی پایان مهار بینی او سازد و اورا بدآن کار کشد که اگر اورا از آن فایه (۱) هیچ خبر نکند هیچ نجنبد زیسرا جنبانناه از بهرهای آگر اورا از آن فایه (۱) هیچ خبر نکند هیچ نجنبد زیسرا جنبانناه از بهرهای آدمیانست که از بهر آن مصلحت کنیم (۱۱) و اگر حکمت آن بر وی (۱۸) فسرو ریزد م نتوانسد جنبیدن چنانك آگر (۱) در بینی اشتر مهار نبود نرود (۱۱) و اگر مهار بزرگ بود م فرو خسید (۱۱)، و آن مِنْ شَیْم الاّ یعند نا خزاینه و ما نشود و چون آب بسیار باشد نیزله الا بِقدر معلوم، خاك بی آب کلوخ نشود و چون آب بسیار باشد م کلوخ نشود، تاکسیاً و رفعها و وضع آلییزان، بیزان دهد هر چیزی را نه بی حساب و بی میزان الا کسانی را که از عالم خلق مبدّل شدهاند و یژدُرُق مَنْ یَشْ یَشْما و بی میزان الا کسانی را که از عالم خلق مبدّل شدهاند و یژدُرق مَنْ یَشْ یَشْما و بی میزان الا کسانی را که از عالم خلق مبدّل شدهاند و یژدُرق مَنْ یَشْما و یکه یا یکه در به یکه به به به یکه به به یکه به یکه یکه یکه به یکه یکه به یکه

پرسید یکی که (*) عاشقی چیست ه گنتم که (*) چو ما (ا) شوی بدانی ، عشق محبت بی حسابست جهت آن (*) گنته اند کی صفت حق است (*) مجنبقت و (٥) نسبت او ببن مجازست بُحِیْم نمامست بُحِیْونَهٔ (۵) کدامست ،

L omits this preface.

[.]در فواید از آن کار فرو ماند A (c)—(c) ماند A (d) . وبه نستمین a) D adds .

⁽d) D عدد (e)—(e) A om. (f) D وياد . (g) B كذ

و اگر سخت بزرگ بود م نرود و فرو Bul. من . (i) A om. (j)--(j) Bul. برو (k) A نفت بزرگ بود م نرود و فرو . (i) B Bul. من . (m) Bul. خسبد . (n) A om. from here to end. (e) B om. (p) Bul. ويجبونه . After كنامست Bul. ياكمهد لله ربّ العالمين .

عرضه کن بر من شهادت را که من . مسر نرا دیسدم سرافسراز زمن قُربِ پنجـه کس زخویش و قوم او . عاشقانـه سوی دین کردنــد رُو او بنسخ حِلْم چندین حَلْق را ، وا خربد از تبغ چندین خَلْق را تبخ حلم از نبخ آهن تيزنسر و بل زصد لشكر ظَنَرْانگرزي ۱۱ ای درینا لقب دو خورده شد . جوشش فکرت ازآن افسرده شد گندم خورشید آدمرا کُسوف ، چون ذَنَب شعشاع بدری را خُسوف ایْت لطف دل که از یك مُشت کِل . ماهِ او چون میشود بروینگیسل نان چو معنی بود خوردش سود بود . چونك صورت گشت انگیزد جُمعهد همچو خار سبز کاُشتُ مینکورد . زآن خورش صد نفع و لذَّت می بِسرّد ٢١ چونك آن سبزيش رفت و خشك گشت . چون همآن را ميخورد اشتر زكشت صدراند کام و لُنجش ای دریخ . کَان چنان وَرْدِ مرقب گشت تیخ نان چو معنی بود بود آن خار سبز . چونك صورت شدكنون خشكست وگَبْرُ تو بدآن عادت که اورا پیش آزین، خورده بودی اے وجود نازنین بر همآن ُبُو مبخوری این خشكرا . بعد از آن كآمیخت معنی بــا تُرَی ﴿ كُشت خَاكَ آميز و خشك وگوشتُهُ ، زَانَ كُياه أكنون يبرهيز اے شُتُر سخت خالاً آلود ق آبد سخن ، آب تیره شد سبر جَب بندکن نا خدایش باز صاف و خَوش کند. او که تیره کرد م صافش کند صبر آرد آرزورا نه شناب ، صبركن والله أعلم بالصواب تمّ المجلّد الاوّل من المثنوى المعنوى،

از تیغ و چدین are transpozed. I خلقرا and از تیغ و چدین.

انکه معنی بود . (۲۹۹۲) Suppl. in marg. B.

[.] و .com A (۲۹۹۲) . مربًا L (۲۹۹۲) . خاری A (۲۹۹۲)

[.] تبریش I. آنکه تیره کرد و هم Bul. (۱۰۰۱) وجودی A (۲۹۹۸)

ای جهودان بهسر ناموس کسان ، بگذرانید این نمنا بسر زبان یک جهودی این قدر زفره نداشت ، چون محبد این عَلَمرا بسر فراشت کفت اگر رانسد این را بسر زبان ، یک بهودی خود نماند در جهان پس بهودان مال بردند و خراج ، که مکن رُسول نو مارا ای سِراج این سخن را نیست پایانی پدید ، دست با من ده چوچشمت دوست دید

گنتن امیر المؤمنین علی کرّم الله وجهه با قرین خود کی چون خدو انداختی در روی من نفس من جنبید و اخلاص عمل نماند مانع کشتن تو آن شد'

۱۹۷۰ گفت امیر آلمؤمنین با آن جوان ، که بهنگام نبرد اے بهلوان چون خُدو انداختی در روی من ، نفس جنید و نب شد خوی من نیم بیمبر حتی شد و نیمی هوا ، شرکت اندر کار حتی نبود روا تسو نگاریدهٔ کف میولیستی ، آن حتی کرده من نیستی نفش حق را م بامبر حق شکن ، بر زجاجهٔ دوست سنگ دوست زن مین بشنید و نوری شد پدید ، در دل او تا که زُناری بُرید گفت من نخم جفا صحاشتم ، من تسرا نوعی دگر پنداشتم تسو تسرازو که آخدخو بسوده ، بل زبانهٔ هسر تسرازو بوده نو تسار و اصل و خویشم بوده ، نو فسروغ شمسع کیشم بوده من غلام آن چسراغ چشمجُو ، که چراغت روشنی پذرفت ازو من غلام آن چسراغ چشمجُو ، که چین گوهر بسر آرد در ظهور

⁽۱۹۷۲) B. ماندی Bul. گوید یا . رانید (۱۹۷۲) After this verse L. Bul. add:
اندر آ در گلستان از مزبله * چونك در ظلمت ندیدی مشعله
یی توقّف زودتر در نه قدم * زین چه بی بین سوی باغ ارم
ان شد for آن بود . Bul. خنو for غیو یا

[.] جثم تو B (۱۹۸۱) . اصل خویشم AL (۱۹۸۱) . خدو for خبو یا

از پی نظارهٔ او حُور و جان . پُر شده آفاق هر هنت آسان خویشتن آراسته از بهسر او . خود ورا پسروای غیسر دوست کو آنجنان پُــرگشتــه از اِجلالِ حق . که درو هم ره نیــابــد آل حق لا يَسْخُ فينا نَبِي مُسْرَسُلُ . وَالْمَلَكُ وَالْسُرُوحُ أَيْفًا فَأَغْفِلُ وَا كنت ما زاغيم همچون زاغ ني . مسي صبّاغيم مست باغ ني جونك هزنهای افلاك و عُنول · چون خس آمد بـــر چشم رسول یس چه باشد مکّ و شام و عراق . که نمایــد او نَجَــرْد و اُشتیانی آن گمان و ظن منافق را بود . کو قیاس از جان زشت خود کند آبگینهٔ زرد جورت سازی نقاب ، زرد بینی جبلهٔ نور آفتماب بفکن آن شبشه کبود و زردرا ، تبا شناسی گردرا و مردرا يكرد فارس ككرد سر افراشته و ككردرا نو مرد حق بسداشته گزد دید ابلیس وگفت این فرع ِ طین ، چون فزایــد بــر من آنشجبیت ت تو میبنی عربزانرا بَشَر ، دانك میراث بلیس است آن نظر گر نے فرزنہ بلیسی ای عنیہ ، پس بنو میراثِ آن سگ چون رسید من نِيَم سُگ شيــر حقّم حق پرست . شير حقّ آنست كــز صورت برَست شبر دنسا جوید اِشکاری و بسرگ ، شبر مَوْلَی جوید آزادی و سسرگ چونك اندر مرگ ييند صد وجود . هچو پسروانه بسوزاند وجود شد ههای مسرکه طوق صادقات . که جهودانرا بُد این دم امتعان در نُبی فرمود کای قوم بهود . صادقانــرا مرگ باشــد گنج و سود هجدانك آرزوك سود هست ، آرزوى مرگ بردن زآن بهت

آمدن رکابدار علی کرّم الله وجهه که از بهر خدا مرا بکش و ازین قضا برهان٬

باز آمد کای علی زودم بکش ، تا نبینم آن دَم و وقت نُسرُش من حلالت می کنم خونم بسربز ، تا نبیند چشم من آن رستخیز مین آن رستخیز الله هسر ذرهٔ خونی شود ، خنجر اندر کف بقصد تو رود یک سبر مو از تو نتواند بُرید ، چون قلم بر تو چنان خطّی کنید لیك سبر مو از تو نتواند بُرید ، خواجهٔ رُوح نه مملوك تنم لیش من این تن ندارد قیمتی ، بی تن خویشم فتی اِبنُ آلمنتی خنجر و شمثیر شد ربحان من ، مرکد من شد بزم و نرگستان من خنجر و شمثیر شد ربحان من ، مرکد من شد بزم و نرگستان من وان بظاهر كوشد اندر جاه و حكم ، تا امیرانرا نماید راه و حكم نتا امیرانرا نماید راه و حكم نتا امیریرا دهد جانی دگر ، تا دهد نخل خلافت را نمر

بیان آن که فتح طلبیدن پینامبر علیه السّلام مکّهرا و غیر مکّهرا جهت دوستئ ملك دنیا نبود چون فرمودهاست کی الدّنیا جیفهٔ ملك بامر بود،

جهد پیغمبر بنتج مک هر ه کی بود در حُبِّ دنیا مُنَّهُم آنك او از مخزن هنت آسان ، چثم و دل بر بست روز امتعان

افتادن رکابدار هر باری پیش علی کرم الله وجهه که ای امبر المؤمنین Heading: AB افتادن رکابدار هر باری پیش علی کرم الله وجهه که الله and so L Bul.

[.] نرگىدان BL (۲۹۴۱) . كه اى على مارا بكش C (۲۹۲۸).

⁽¹⁹⁶⁷⁾ Bul. So . Bul. So . (1967) After this verse L adds:

مبرئ او بینی اندر آن جهان ۰ فکرت پنهانیت گردد عیان

[.]امر بود Meading: آن is suppl. in C. A.

[.] زآنك او A (۲۹٤۹) . پيغامبر BC (۲۹٤۹)

بازگشتن بجکایت امیر المؤمنین علی کرّم الله وجهه و مسامحت کردن او با خونی خویش،

Heading: Suppl. in marg. C. B Bul. om. المؤمنين

⁽P174) Suppl. in marg. C.

هروز شب C . گفت دشن را ABL Bul. گفت

⁽۱۹۹۲ ABL Bul. هجو من خوش آمدست, and so corr. in C.

רע رح مادر Bal. در رح مادر).

⁽fiff) ABL Bul. S for S.

الم یکن L (۱۹۹۳).

⁽۲۹۲۷) B Bul. تفریق دهر, and so written above the line in A.

ه ۲۱۰ ور بَــرَد جان زين خطرهای عظيم . بُــرده باشــد مايــهُ إدبــار و بيم رآنك جان چون طاصل جانان نبود . تا ابد بــا خویش گورست و كبود چون تو ندهی راه جان خود بُرده گیر . جان ڪه بی تو زند باشد مرده گیر کر تو طعنه موزنی بسر بندگان . سسر تسرا آن مورسد ای کامرات ور نو شه و سامرا گویی جُنا . ور نسو نسد سرورا گویی دونیا ۱۹۱۰ ور تو عرش و چرخرا خوانی حنیسر . ور نوکان و مجسرراگویی فنیسر آن بنسبت بـ اكبال نـ رَواست . مُلكِ اكبال فنـ اهـ ا مـر نـراست که تو پاکی از خطـر وز نیستی . نیستانــرا مُــوجــد و مُغنیستی آنك روبانيد داند سوختن ، زآنك چون بدريد داند دوختن م بسورد مر خزان مر باغرا ، بانه روباند کل صباغرا ه ۲۱۱ کاے بسوزیدہ برون آ نازہ شو . بار دیگر خوب و خوب آوازہ شو چئىم نرگس كُور شد بازش بساخت . حلَّتي نَي ببريد و بازش خود نواخت مـا چــو مصنوعم و صانــع نيستم . جز زبون و جزڪه قانــج نيستم سا مسه نَنْسَ و نَنْسَ فازنم و كُر نخواني سا مسه آهـرْمَنم رآن زآمیرمن رہیدستم سا ہکہ خربدی جان سارا از عَبّی ۲۱۲۰ تو عصاک ش هرکرا که زندگیست . بی عصا و بی عَصاکش کُور کیست غیر نو هـ رچ خوشست و ناخوشست . آدمیسوزست و عیرن آنشست هرگ را آنش پناه و پُشت شد . هم مَجُوس گشت و هم زَرْنُشت شد كُلُ ثَيْءٍ مَا خَلَا آلَةُ بَاطِلٌ • إِنَّ فَضَلَ ٱللَّهِ غَيْهُمْ مَاطِلٌ

[.] ماه و مهررا .BL Bul . ماه و مجررا ۸ (۱۹۰۹)

[.] چرخ و عرش را . ABL Bul (۱۹۹۰)

[.] و .com A om. و معنیستی L (۱۹۱۶)

[.] بازش مينواخت .Bul (٢٩١٦)

[.] كور جيست . ABL Bul.

[.] او مجوسی .Bul (۲۹۲۲)

، زآنك داند هركه چشش را گشود ه كآن كُشناه سخسرهٔ تقديسر بسود هرك آن تقديسر طوق او شدى ه بسر سېر فرزند م تيغى زدك رو بترس و طعنه كم زن بسر بدان ه پيش دام حكم عجم خود بدان

تعجّب کردن آدم علیه السّلام از ضلالت ابلیس و عُجّب آوردن،

روزی آدم بسر بلیسی کو شنیست ، ان حقارت وان زیافت بنگریست خویش بینی کرد و احد خودگزین ، خدی زد بسر کام ابلیس لعین بانگ بسر زد غیرت حق کای صنی ، تبو نبی دانی زاسرار خنی پوستین را بسازگونه گسر گند ، کوه را از بینغ و از بُن بسر گند پردهٔ صد آدم آن دم بسر قرد ، صد بلیس نبو مُسلمان آورد گنت آدم نوبه کردم زین نظر ، این چین گنتاخ ندیشم دگس بیا غیسان آلمستغیشین آهینا ، لا آفتخابر بالمُسلوم والغین بیا غیسان آلمستغیشین آهینا ، لا آفتخابر بالمُسلوم والغین بگذران از جان ما سُوم آلفضا ، وا مبسر مارا زیاخوان رضا نلخسر از مُسرفت نبو هیچ نیست ، بی پناهت غیر پیچابیخ نیست رخت ما هم رخت مارا راهزن ، جسم ما مر جان مارا جامه کن دست ما چون برد دست ما وی مین باه می بخان چون برد

[.] هرکرا چشمش گشود .Bul. (۲۸۹۰)

⁽۱۲۸۹۱) B Bul. مركزا آن حكم بر سرآمدى and so AC in marg.

Heading: ABL Bul. ابليس لعين.

⁽۲۸۹۲) AB Bul. عمر ادم, and so corr. in C.

⁽TATA) After this verse Bul. adds:

یا رب این جرأت زبن^{ین عنو}کن • توبه کردم تو مگیرم زبن سخن . جنگ التلم Bul (۲۹۰۰) . والغنا Bul . لافتخار A (۲۸۹۱)

[.] جون جان برد AL (۲۹۰۱) . اعوان صفا . AB Bul. اعوان صفا

بس زیادیها درون نقصهاست . مسر شهیدانسرا حیوة اندم فناست چون بريده كشت حلق رزق خوار . يُرْزَقُ ون فَررحون شد كوار حلق حیوان چون بریان شد بعدل . حلق انسان رُست و افزون گشت فضل حلق انسان جون ببرد هين ببين . نـا جه زايد كن قياس أن برين ۲۸۷۰ حلق ثالث زاید و نیسهار او ه شربت حق باشد و انسوام او حلق ببریسه خورد شربت ولی . حلق از لا رَسنه مسرده در بَلِّی بس كن اے دون همت كوته بنان . نـاكيّت باشد حيْوة جان بنان زآن ندارے میوهٔ مانند بید . کآب رُو بُردے پی نان سید کر ندارد صبر زین نان جان حِس ، کیمیاراگیر و زرگردان تو مس ۱۸۸۰ جامعتوبی کرد خواهی ای قلان . رُو مگردان از محلّهٔ گازران گرچه نان بشکست مــر روزهٔ نــرا . در شکستهبـــد پیچ و بــرنــر آ چون شکستهبنـد آمـد دست او . پس رَفُو باشد بنین اِشکستِ او کر نو آنرا بشکنی گوید بیا . نو دُرُستش کن نداری دست و یا پس شکستن حتی او باشد که او . مسر شکستمه گشتهرا دانــد رفسو ۱۸۰۰ آنك داند دوخت او داند دريد . هرچرا بنروخت نيكوت خريد خانهرا ویران کند زیسر و زیسر ، پیس بیکساعت کند معبورنسر كريكي سررا ببزد از بدرن . صد هزاران سر بسر آرد در زمن كر نغرمودك قصاص بسر جُناة . يا نكنتي في القصاص آمد حيوة مسركرا زهسره بُدى تما او زخود . بسر اسيسر حكم حق تيغي زنمد

[.] فيا اندر حياست A . يس زيادتها ٢٨٧١) لـ (٢٨٧١)

[.] شد for خوش .U in marg میشد گوار .tvVT) Bul.

منزونید فضل Bul. om. و. AB افزونید فضل, and so C in marg. Bul. افزایید فضل الم افزایید فضل. المانزایید فضل

[.]چون بریا شد بیان I (۲۸۷۱)

[.]اشکسته او 🛦 (۱۸۸۲) .

[.] خود کرا .ARL Bul (۴۸۹۹)

هیج بغضی نیست در جانم زنو . زآنک این را من نی دانم زنو آلت حتى نو فاعل دست حق ، چون زنم بـــر آلت حق طعن و تق گفت او پس آن قصاص از بهر چیست ه گفت هم از حن و آن سر خنیست ٢٨٠٥ كركند بسر فعل خود او اعتراض ، زاعتسراض خود برويانسد رياض اعتراض اورا رسد بسر فعل خود . زآنك در قهرست و در لطف او آحد اندرین شهر حوادث میر اوست . در ممالك مالك تدبیسر اوست آلت خودرا آگـر او بشكـنـد . آن شكسه گشـه را نيكوكنـد رمـز نَنْسَخ آيـةً أَوْ نُنْسِهَا . نَأْتْ خَيْرًا در عَفِهِ مَادان مِها الله هر شریعت را که او منسوخ کرد . او گیا بُسرد و عوض آورد وَرَّد شب کند منسوخ شُغل روزرا . بین جَسمادئ خِسرَدُافروزرا باز شب منسوخ شید از نورِ روز . نا جمادی سوخت زآن آنش فروز گرچه ظلمت آمد آن نوم و سُبات . نی درون ظلمنست آب حیات نی در آن ظلمت یخردها تازه شد . سکنه سرمایه آمازه شد الله عه زضدها ضعما آبد بدیده در سُوَّبُدا نور دایم آفرید جنگ ييغمب مدار صلح شد ، صلح اين آخر زمان زآن جنگ بُد صد هزاران سر بُرید آن دلینان . نـا امان یابد سـبر اهل جهان باغبان زآن مُبُرّد شاخ مُضِر. نـا بيابـد نخل قامنهـا و بِسر م كُنَّـد از بـاغ دانـا آن حثيش . نـا نمايـد بـاغ و مين خرَّميش ۱۱۱۷ میکند دندان بدرا آن طبیب . نا رهد از درد و بیماری حبیب

⁽fAor) After this verse L adds v. fil. infra.

⁽٢٨٥٤) Bul. اين نصاص المراجم . و . Bul. om. و . (٢٨٥٠) A om.

⁽٢٨٥٠) B رمر for رمر, and so corr. iu C.

[.] corr. in marg. بان جادی سوخت زان افروررا C (۱۲۸۱)

⁽اورید AL (۱۹۸۱) و . و . (۱۹۸۱) Bul. om. و . (۱۹۸۱ه) اورید الم

B Bul. در سویدا روشنایی آفرید , and so AC in marg. (۲۸۲۱) ABCL پنامبر . (۲۸۲۸) و for زآن for راکن , corr. above. C شاخی . (۲۸۲۱) A om. و .

گفتن پینامبر علیه السّلام بگوش رکابدار امیر المؤمنین کرّم الله وجهه کی کشتن علی بر دست تو خواهد بودن خبرت کردم'

من چنان مردم که بر خونی خوبش ، نوش لطف من نشد در قیسر نیش مده من چنان مردم که بر خونی خوبش ، نوش لطف من نشد در قیسر نیش ۱۸۴۰ گفت پیغیب بر بگوش چاک م ، که هلاکم عاقبت بسر دست اوست کود آگه آن رسول از وَخی دوست ، که هلاکم عاقبت بسر دست اوست او هی گوید بکش پیشین مسرا ، نا نیاید از من این مُنگر خطا می فی گویم چو مرگه من زئست ، با قضا من چون توانم حیله جُست او هی افتد بهیشم کای کریم ، مسر مراکن از بسرای حق دو نیم این انجام بَد ، تا نسوزد جان من بر جان خُود من من هی گویم بسرو جَف آلفکم ، زآن قلر بس سرنگون گردد علم من هی گویم بسرو جَف آلفکم ، زآن قلر بس سرنگون گردد علم

⁽٢٨٢٦) B Bul. جون گته ماند طاعت آمدست, and so C in marg.

⁽۲۸۲۹) Suppl in marg. C. (۲۸٤۲) ل پیش پای چ کان Γ

Heading: L om. AB Bul add على after المؤمنين, and so corr. in C.

⁽٢٨٤٤) Suppl. in many C, with ي for ...

[.] این رسول A (۲۸٤٦) . پیغامبر ABCL .گنته A

[.] بر من for از من Bul. تا نیاید .Bul از من

کین بیك لفظی شود از خواجه حُر . وآن زِیّد شیرین و میرد نلخ و مُسر بنياة شهوت ندارد خود خلاص . جنز بنضل اينزد و انعام خاص در چھی افتاد کانرا غُور نیست . وآن گناه اوست جَبْرو جَوْر نیست در چهی انداخت او خودراک من . در خور قصرش تی بام رست Mr. بس کنم گر این سخن افزون شود . خود جگر چه بُوّدکه خارا خون شود ۱۸۲۰ بس کنم گر این جگرها خون نشد نه از سختی است . حیرت و مشغولی و بدیجتی است خون شود روزی که خونش سود نیست . خون شُو آن وقتی که خون مردود نیست چون گرامئ بندگان مقبول نیست . عدل او باشد که بندهٔ غول نیست كست أَرْسَلْنَــاكَ شَاهِــدْ در نُــذُر . زآنك بود ازكُوْن او حُرّ ابن حُر الله عنه عنه كي بندد مرا . نيست ابنجـا جز صفـات حق در ا اندر آکآزاد کردت فضل حق . زآنك رحمت داشت بر خشش سبق اندر آکنون کہ جَستی از خطر ، سنگ بودے کیمیا کردت گھر رَسْتُ ازکفر و خارستانِ او ، چون گل بشگف بسروستان هو نو منی و من نُوَمر اے محتشم ، نو علی بودے علیرا چون کشم میمین کردی به از **هــر طاعتی . آسمــان** پیبودهٔ در ســاعـتی بس خجسته معصیت کآن کرد مسرد . نی زخاری بسر دمسد اوراق ورد نی گنام عُہر و قصد رسول ، فکشیدش نیا بیدرگیام فبول نی بسمبر ساحران فرعونشان . میکشید و گشت دولت عُوْنشان گر نبودے سحرشان و آن جمعود . کِی کشیدیشان بفرعون عنود ۲۸۲۰ گی بدیدنــدی عصا و مُعجزات . معصیت طاعت شد ای قوم عُصات

[.] سخت و مو ۱ . سخت مر . AB Bul. (۲۸۱٦)

رستی از خطر ،(۲۸۲۷) ABL Bul برگر بن حر C ، (۴۸۲۷) .

[.] هو for او L .چون گلی بشگفته در بستان او .Bul . بشگفت A (۲۸۲۸)

⁽۲۸۲۹) After تو من خوشم C has با تو من خوشم, corr. above.

که کثید ایشان Bul (۲۸۴۱) مرد کرد Bul نان مرد کرد. (۲۸۴۱)

کوهر و هستی من بنیادِ اوست ، ور شوم چون کاه بادم بادِ اوست جـز بساد او نجنبـد مُنْك من ، نيست جز عشق احد سرخيل من خشم بر شاهان شه و مارا غلام . خشمرا هر بستمام زیسر لگام ۱۸۰۰ تیخ حلم کردن خشمم زدست ، خشم حق بر من چو رحمت آمدست غرق نورم کرچه سنم شد خراب . روضه کشتم کرچه هستم بو نُراب چون در آمد در میان غیسر خدا . تبخرا اندر میان کردن سزا نا أَحَبُ لله آيد نام من . ناك أَبْنَفُ لله آيد كام من تَمَاكُ مُ أَعْطًا لِلَّهِ آبِهُ جَوْدُ مِن وَ تَمَاكُ اللَّهِ آبِهُ بَوْدُ مِنْ ٠٨٠ بخل من لله عطا لله و بس ، جله للمام يَهُم من آن كس وآنج لله محكم تقليد نيست . نيست تخييل وكان جز ديد نيست زاجهاد و انر نحسری رستمام و آسنین بسر دامن حق بستمام گر فی پیرم فی بینم مطاره ور فی گردم فی بینم مدار ور کشم بارے بان تا کجا ، مامر و خورشد پیشم پیشل ۱۸۱۰ بیش ازین با خلق گفتن روی نیست . محسررا گنجابی اندر جوی نیست پست میگویم باندازهٔ عنول ، عیب نبود این بود کار رسول از غسرض حُسرَم گواهی حُسر شنو . که گواهی بندگان نــه ارزد دو جَو در شریعت مسرگرافی بنده را . نیست قدری نسزد دعوی و قضا کر هزارات بنه باشندت کواه . شرع نپذیسرد کوامیشان بکاه ۱۸۱۰ بندهٔ شهوت بَنَــر نزدیك حق . از غــلام و بندگان مستــرّق

زین و لگام L (۲۷۹۹) . بادم یاد اوست ABC (۲۷۹۷).

بر من هه رحمت شدست ABL Bul. (۴۸۰۲) ABL Bul.

چون در آمد علَّتی اندر غوا ۴ تبغرا اندر مباث کردن سزا and so corr. in C. (۲۸۰۴) ۸ فق الله ۱۵ فق الله ۱۵ (۲۸۰۴) . . أُرَحِبُ لله ۱۵ فق الله ۱۵ (۲۸۰۴)

[.] نيم for نهم C .و بس for پس Ic (۴۸۰۰)

[.] وقت دعوی AB Bul (۱۸۱۲)

⁽۲۸۱۹) ABL Bul بر نسنجد شرع ایشانرا بکاه and so C in marg.

ن رقی که پخه سازد میوهرا . وآن رقی که دل دهد کالیوهرا زگو اے باز پسر افروخه . با شه و با ساعدش آموخه زگو اے باز عنفاگیر شاه . ای سپاماشکن بخود نی با سپاه به وحدی یکی و صد هزار . بازگو ای بنده بازترا شکار عمل قهدر این رحمت زجیست . اژدهارا دست دادن راه کیست

جواب گنتن امیر المومنین که سبب افگندن شهشیر از دست چه بود در آن حالت '

ت من نیخ از پی حق می زنسم ، بندهٔ حقّه نه ما مور بنسم بر حقّه نیسته شیسر هموا ، فعل من بسر دین من باشد گوا ما رّمیت اذ رّمیت مدر حراب ، من چو نیخ وآن زنسه آفتاب سی خودرا من زر بسر داشتم ، غیسر حقرا من عدم انگاشتم بی امر کدخداامر آفتاب ، حاجیم من نیستم اورا حجاب ن چو نیخ پُر گهرهای وصال ، زنده گردانم نه گفته در فسال ون نپوشد گوهم ر تبخ مسرا ، باد از جاگی بسرد مینخ مسرا ، نیم کوهم زحلم و صبر و داد ، کومرا کی در رباید , تند باد ک از بادی رود از جا خسیست ، زآنک باد ناموافی خود بسیست باید خشم و باید شهوت باید آز ، بسرد اورا که نبود اهل نماز

باد کبر و بـاد کیته باد نــاز = برد آن خس کو نبود اهل نیاز باد حرص و باد عجب و باد حلم • برد اورا کو نبود از اهل علم خلم ahould be written خلم ahould be written

⁽۲۷۸۲) ABL Bul. آن رهي in the first hemistich.

⁽TYAA) After this yerse Bul. adds:

رامی آنست و کمان و تیر همن * قاطع آنست صورت شمشیر من (۲۲۸۱) من ما (۲۲۸۱) . در جواب AL (۲۲۸۱) . در جواب ما شمار (۲۲۸۱) . در جواب ما استان من ما (۲۲۸۱)

^{. (}۲۲۹۰) Bul. نکتنه . (۲۲۹۰) C خسی است . (۲۲۹۰)

⁽۱۳۹۱ A نبد اهل. After this verse L adds:

۳۰۰ تـ زدرویشی نبایی تو کهر و گی کهر جوبی زدرویشی دگر سالها کر ظن دود با پای خوبش و نگذرد زاشکاف بینهای خوبش غیر بینی گر کنی بینی بگو و چون بینی گر کنی بینی بگو

سؤال کردن آن کافر از علی کرّم الله وجهه که چون بر چون منی مظفّر شدی شمشیررا از دست چون انداختی'

گفت فرما با امیسر آلمؤمنین ، نا مجنبد جان بتن در چون جین چون جین را نوبت تدییر رو ، از ستاره سوے خورشید آبد او ۱۷۷۰ چونك وقت آید که گیرد جان جنین ، آفتابش آن زمان گردد مُعین این جنین در جنیش آبد زآفتاب ، کآفتابیش جان هی بخشد شتاب از دگر انجم مجنز نقشی نیافت ، این جنین تا آفتابش بسر نتافت از کدامین ره تعلقی یافت او ، در رحم با آفتاب خوبرو از رم پنهان که دور از حسّ ماست ، آفتاب چسرخرا بس راههاست از رمی چه زر بیابد قوت ازو ، وآن رمی که سنگ شد یافوت ازو وآن رمی که برق مجشد نعل را

(fyy) Suppl. in marg. C. (fyyi) AB Bul.

تا ببینی نآیدت از غیب بو • غیر بینی هیچ میینی بگو and so L, which has تا نه بینی ات for تا نه بینی الله suppl. in marg.

Heading: A om. بون بر من . Bul. جون بر من . After the Heading AB add: بس بگفت آن نومسلمان ولی * از سر مستی و لذّت با علی

and so L Bul., which have يا على The verse is suppl. in marg. C. (۲۷۲۲) AB Bul. ماز فرما AB Bul. كياز فرما .

منت اختر هــر جين را مدَّني ۴ می کند ای جان پنوبت خدمتی ABL Bul. منت اختر هــر جين را مدَّني ۴ می کند ای جان پنوبت خدمتی and so C in marg. (۱۷۷۰) Suppl. in marg. C. BL Bul. جان گرد.

(۲۷۸۰) آن رهی for گند, corr. above. (۲۷۸۱) ABL Bul. آن رهی in the first hemistich. A جرخ for جرخ

وآن یکی سه ماه میانند بهم . این سه کس بنشته یك موضع نّعم چشم هر سه باز وگوش هر سه نیز . در تو آویزان و از من در گریــز ۱۷۰۰ مر عینست این عب لطف خنیست . بر تو نقش کرک و بر من بوسفیست عَلَيْم ار هزده هزارست و فزورت . نبست این هجه بهٔ ر چشمی زبون راز بَکْشا اے علی مرتفی . ای پس سُوء اَلفضا حُسْنِ اَلفضا يـاً نو واكو آنج علت بافتست . يـا بكوم آنج بــر من نافنست از تو بر من نافت پنهان چون کنی . بی زبان چون ساه پرتو میزنی ۳۰۰ لیك أگر در گفت آید قرص ماه و شبروانسرا زودنسر آرد براه از غلط ابرت شوند و از ذهول . بانگ مه غالب شود بر بانگ غول ساہ ہی گفتن جو بائسد رَهْنما ء جون بگویـد شد ضیا انـدر ضیا جون تو بابی آن مدین علمرا ، جون شعبای آفتباب حلمرا باز باش ای باب بسر جویای باب و تا رسد از تو مُشور اندر لُباب ٢٠٠٠ باز باش اى باب رحمت تا ابد ، بدارگذاه ما كُهُ كُنْقًا آحَد هــر هول و ذرَّه خود مَنْظَريست . ناگشاده کی گُود آنجــا دريست نا بنگشاید دری را دیدبان و در درون مرکز نجنبد این کمان جون گشاده شد دری حیرارت شود . بر بروید بسر گمارت بران شود غافلی ناگ بویران کنج بافت . سوی هر وبران از آن پس میشنافت

[,] corr. above. از وی در گریز C .و هر سه تیز C (۲۷۵۱)

and so C in marg. (۲۷۱٤) C قصور الا۲۷۱۵ من تافت چون داری بهان ۴ می فشانی نور چون مه ای زبان and so C in marg. (۲۷۱٤) BL Bul. کی for کی الا۲۹۱۸ می الا۲۹۱۸ هم الا۲۸ هم الا۲۹۱۸ هم الا۲۹۱۸ هم الا۲۹۱۸ هم الا۲۹۱۸ هم الا۲۹۱۸ هم الا۲۸ ه

در مسروت ابسر موسی بنیسه . کآمد از وی خوان و نان ابرها گدم دهـ د کآنــرا مجهـد . مجنه و شیرین کنــد مردم چو ۱۷۲۰ ابر موسی پسر رحمت بسرگشاد . پخت و شیرین بی زحمت از برای پخت مخواران کرم و رحمن افراشت در عالم تا جهل سال آن وظیف وآن عطاً ، کم نشد بك روز از آن اهل تا هم ایشان از خسیسی خاستند . گندنسا و تسرّه و خس خوا. أمَّت احمد كه مستبد از كرام . نا قيامت هست بافي آن ٢٧١٠ چون أَبِيتُ عِنْدَ رَبِّي فاش شـد . يُعلِّيم و يُسْفِي كنايت رَآش هیج بی تأویل این را در پذیسر ، نا در آید در گلو چون شهد زآنك تأویلست ول داد علما و جونك بینمد آن حنیندرا آن خطا دیدن رضعف عقل اوست . عقل کُل مغرست و عقل ما چو خوہشرا تأویل کن نے آخساررا ، مغیررا بید گوسے نی گُلّہ ۱۳۷۰ ای علی که جملهٔ عنسل و دبیدهٔ . شبّه و کسو انر آنچ تبغ يعلمت جان مارا چاك كـرد . آب يعلمت خاك مارا باك بازگو دانم که این اسرار مُوست . زآنك بی شمنیر کشتن كار صانع بی آلت و بی جارحه ، واهب این هدیهاے صد هزاران مَی چشانــد هوشرا . که خبر نبُود دو چنم و ً ۲۷۰۰ بازگو ای بـــاز عرش خوششکــار . تا چه دیدی این زمــانٰ از ً جشم تو ادراك غيب آموخه ، جشمهاى حاضران بسر در آن یکی ماهی هی بیند عیان . وآن یکی ناربك میبند م

⁽۴۷۴٦) Bul. و لي زحمت AB Bul. اقراخت.

از اهل رجا 0 (۲) with آن suppl. above.

¹⁾ BL هـنند. In C the penultimate letter is unpointed.

[.] اين حتيفت را A (۲۷۱۲) ABL Bul. و عثل جزو يوست , and so corr. in C.

ال L مدياي فاتحه. After this verse L adds:

صد هزاران می چشاند روح را ۴ که عبر نبود دمانرا ای فنمی

الله خلق گنتندش که در بگشودهایم ، سا سخی طاهل فُنوَّت بودهایم کفت نان در رَسِّم و عادت دادهاید ، دست از بهه خدا نگشادهاید ، بهر فخر و بهه یوش و بهه ناز ، نه از برای نرس و نقوی و نیساز ، مال نخیست و بههر شوره منه ، نیخرا در دست همر رهزن مه اهل دین را باز دان از اهل کین ، همنشین حق بجو با او نشین . اهل دین به سر قوم خود ایشار کرد ، کاغه پندارد که او خود کار کرد .

خُدو انداختن خصم در روی امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه و انداختن علی شهشیررا از دست

از علی آموز اخلاص علی میر حن را دان مطهر از دغیل در غیرا بسر بهلوانی دست یافت و زود شمیسری بسر آورد و شنافت او خدو انداخت بسر روی علی و افتخار هسر نبی و هسر ولی آن خدو زد بر رخی که روی ماه و سجیده آرد پیش او در سجه گاه ران خدو زد بر رخی که روی ماه و سجیده آرد پیش او در سجه گاه کاملی در زمان انداخت شمیسر آن علی و حرد او اندر غزااش کاهلی گشت حیران آن مبارز زین عمل و وز نمودن عنو و رحمت بی محل گشت بر من تبخ تیسز افرائیتی و از چه افکدی مسرا بگذاشتی آن چه دیدی بهتر از پیکار من و تا شدستی سست در اشکار من آن چه دیدی که چین خشمت نشست و تا چنان برقی نمود و باز جست آن چه دیدی که مرا زآن عکس دید و در دل و جان شعلهٔ آمد پدید آن چه دیدی برتر از گؤن و مکان و که به از جان بود و بخشیدیم جان در شجاعت شیسر رتانیستی و در مروّت خود که داند کیستی

[.]خواجه بندارد L (۲۷۲۰) . نان for آن A (۲۷۲۱)

Heading: L خيو انداختن

[.] خيو L (۲۹۲۱) . در روی AB .خيو L (۲۹۲۱) .

[.] نا شدی تو ست ، ABL Bul. نا شدی تو ست ، ABL Bul. خود کی داند ۸

۱۷۰۰ چونك ميزم بازگيسرى نسار مُسرَّد ، زآنك تقوى آب سوى نسار بُسرُّد كُلُّ بِينَ مَيْرِد كُلُّ بِينَ مُرْد رَآنش رُوي خوب ، كو نهد كلگون از تَقْوَى ٱلْقُلُوب

آتش افتادن در شهر بأیام عمر رضی الله عنه

آنشی افتاد در عهد عُبَر و همچو چوب خشك میخورد او عجسر در فتاد اندر بنا و خانها و نا زد اندر پر مسرغ و لانها نیسم شهر از شعلها آنش گرفت و آب میزسید از آن و میشگفت ۱۷۱۰ مشکهای آب و یسرکه میزدند و بسر سبر آنش کسان هوشدند آنش از استیزه افزوین میشدی و میرسید اورا مدد از بی حدی خلتی آمد جانب عُبسر شناب و کآنش ما مینیسرد هیچ از آب گفت آن آنش زآبات خداست و شعله این آنش ظلم شاست گفت آن آنش زآبات خداست و شعله این آنش ظلم شاست

(Y Y) After this verse L adds:

نار پاکانوا ندارد خود زیان * که زخاشاکی شود دریا بهان مرحه تریاک خدائی را نخورد * گرخورد زمری مگویش کو بسرد گر طبیب گوید ای رنحور زار * از زفر پرهیز کن پس هوش دار گر طبیب گوئی از جهل ای ستیم * پس چرا تو میخوری بی ترس و بیم آب چثم خویش ریزان شد فزون * آب نم بین خود بخوردن شد نگون خسور کند رنجوروا رنجوروس * واقعه معمورست خود معمور رس گویدش در دل حکیم مهربان * که قیاسی کرد * چون ابلهان در تو علت میخروزد همچو نمار * هین مکن با نار هیزمرا تو بمار زین دو آنش خانهات و بران شود * قالب زن از بی جان شدود در من از اربست هست آن همچونور * نار صبحت در تن افزاید حفور در صد گونه سود

(۲۲۱۲) ABL Bul. خل شاست, and so corr. in C.

آب و سرکه چیست .and so C in marg. Bul آب چبود بر عطای نان تنید B آب و سرکه چیست .and so A in marg.

30

ر حان کندن سری مرکف آمدن و دست در آب حیاتی نازنت ۱ دو دبن در خال و مات . صد کان دارند در آب حیات كن تا صد كان كردد نود . شب بسرو ور تو بخسي شب رود ب ناریك جوی آن روزرا . پیش کن آن علل ظلمنسوزرا ب بَـدُرنگ بس نیکی بود . آب حیوات جنتِ ناریکی بسود خنتن كى نوان بر داشتن . با چنين صد نخم غنلت كاشتن ، مرده لقب مرده بار شد ه خواجه خفت و دزد شب برکار شد دانی که خطانت کیند ، ناربان خصم وجود خاکیند مِم آب و فرزنـدانِ اوست . همچنان که آب خصم جان اوست أُنْسُ را كُسُد زبراً كه او . خصم فرزندان آبست و عدو از آن این نار نار شهونست • کانـدرو اصل گنـاه و زَلْنست بیرونی بآیی بنسرد ، نار شهوت تا بدوزخ فاسرد شهوت می نیآ رامد باآب ، زآنک دارد طبع دوزخ در عذاب شهوت را جه چاره نور دبن ، نُورُكُمْ الطَّنْ آمَ نَــار ٱلكافِرين كشد اين ناررا نور خدا ، نسور اسرهيسمرا سار اوستا زنار نَنْس چوٺ نمسرودِ تو . وا رهد اين جسم همچوٺ عُودِ تو ، نارے براندن کم نشد ، او ہاندن کم شود بی هیج بُد عه میزمر مینهی بسر آنشی و کی بیسرد آنش از میزم کشی

[.] چون I، جوی for جو AB (۲٦٩٠)

⁽fill) In B this verse precedes v. filt., but is repeated after v. fill.

^{(? ? ?} o) After this verse Bul. adds:

آبرا هم جنسوا خصمست نار • ناروا آبست عدوی ایانشکار (۲۱۹۷) Bul. ذاتست .دانست

⁽fY...) In C vv. TY.. and TY. I are transposed, but corr. in marg.

⁽۲۸۰۳) C orig. باری and probably باری, corr. above.

ار میزم کئی A .تاکی A (۲۷۰۶)

توكه باشي زيد هم خودرا نيافت . همچو اختركه برو خورشيسد تافست ۲۱۲۰ نی ازو نتشی بیبایی نی نشان . نی کھی یابی بسراء کہ گشار ر شد حوالً و نُعلق بــا پایان مــا ه محو علــم و دانش سلطان مــا حسّها و عِلْهَاشَان در درون . موج در موج لَـدَيْنَـا مُعْضَرُون چون شب آمد باز وقت بار شد . انجُم پنهان شن بسر ڪار شد بهنانسرا وا دهد حتى موشها . حلف حلف حلفها در كوشها ۲۲۷۰ یای کوبان دست افشاری در ثنیا ، نیای نیازان رَبّنیا أُحْبَيْنَیا آن جُلود و آن یمظام ریخته . فارسان گشته غبـار انگیختــه حمله آرنـد از عدم سوے وجود . در قباست هر شکور و هر گنــود سر جه مى بېچى كنى ناديده . در عدم زاول نه سر بېچيده در عدم افشرده بودی پای خویش . که مراکه برگند از جای خویش ۲۸۰ مینبینی صُنع ربانیت را ، که کثید او موی پیشانیت را تا کئیدت اندرین انهاع ِ حال . که نبودت در کمان و در خیال آن عدم اورا هاره بنداست و کارکن دیوا سُلَمان زنااست دیو میسازد یجنّان کَانْجَوّاب ، زَهْره نی تا دفع گویند یا جواب خویش را بین چون می کرزی زبیم . مسر عدم را نیسز لرزان دان منیم ۲۲۸ ور تو دست اندر مُساصب مىزنى . هم زنرس است آن ڪه جانی مىگنى هرچه جز عثقی خدای احسن است . گر شکرخواریست آن جان کندن است

ناطقه I. شد حواس و ناطقهٔ تابان ما AB Bul (۲۹۷۱) . توکی باشی A (۲۹۹۱) منطقه II. معرو دو دانش ABL Bul . نطق eo corr. in C. بایان ما

[.] در عدم اوّل .Bul. چه پیچی میکنی L (۲۷۲۱) کی بر کند A (۲۲۷۱) در عدم اوّل .Bul. چه پیچی میکنی از ۲۲۸۰) کی بر کند C (۲۲۸۰) مین ایست C . بنا ایست C . بنا ایست C . بنای Bul. شکرخائیست L .خدایی C (۲۲۸۰) کی برست .Bul.

كنتن پيغامبر عليه السّلام مر زيدراكه اين سرّرا فاش تر ازين مگو و متابعت نگاه دار'

گفت پیفیبر که آصعایی نجور و روراندا شع و شیطان را رُجُور هرکسی را گر بُدی آن چشم و زور و کو گرفتی زافته به چسرخ نسود هیچ مساه و اخترب حاجت نبود و که بُدے بر آفته بی چون شهود ماه می گوید بخالت و ابسر و فی و من بشسر من مِثلُکُم یُوحی إلی ۴ جون شا تاریک بودم در نهاد و و می خورشیدم چنین نورے بسداد ظلمی دارم بیست به شموس و نور دارم بهسر ظلمه نا نو نسایی آورت و که نه مسرد آفته به انورت همچو شهد و سرکه درم بافته و نا ببیساری جگسر ره یافته مجون زعلت ما رهبدی ای رهبن و سرکه درم بافته و سرکه در در بافته درم بافته درم بافته در بافته درم بافته درم بافته درم بافته درم بافته درم بافته در بافته درم بافته درم

بازگشتن مجکایت زید'

زیدرا اکنون نیابی کو گریخت . جست از صن بنعال و نعل ریخت

Heading: ABL Bul. رجوع بحكايت.

الم (٢٦٥٦) ABC بينامبر. (٢٦٥٨) B Bul. om. In A this verse is followed by another which is evidently a variant:

بس بود خورشیدرا رویش گواه و آئ نَی مَ اعظیم الناهد اله بنه بگویم چون قرین شد در بیان و هم خدا و هم ملک هم عالمان انه بگویم چون قرین شد در بیان و هم خدا و هم ملک هم عالمان انه الله و الملک و الله و الملک و الله المناه المناه و الله و الملک و الله الله و الملک و الله و

⁽١٩٦٤٤) Bul. خود for خود.

⁽¹⁷⁵⁰⁾ L om. , before Jal.

⁽١٩٦٤٧) ABL Bul. حضور آفعاب, and so corr. ir. C.

بگسلد امیدرا Bul. ایگسلد

[.]همراز دان L .چو ماهان بار دان B (۲۲٤۹)

^{. ,} and so corr. in C. BL Bul. چون مه نو یا سهروزه یا که بدر ،ABL Bul (۲۹۵۱) نور قدر AC مر ملك دارد کال و نور و قدر.

⁽flot) B om.

⁽۱۹۵۱) ABL Bul کی مانندش بود , and so C in marg. The order of this and the two preceding verses in C is ۲۹۰۲, ۲۹۰۲, ۲۹۰۲, and in L ۲۹۰۲, ۲۹۰۲, ۲۹۰۲. (۱۹۵۱) AB Bul.

[,]چٹم اعمش چونك خوررا بر تنافت * اختر اورا شمع شــد تــا ره بيــافت .چثم اعمش نور خوررا بر تنافت and so corr. in C. L in the second hemistich

شد خیال غایب اندر سینه زفت . چونك شد حاضر خیال او برفت كر حاى نور بى باريك نيست . هم زمين نار بى باليك نيست يُؤْمِنُونَ بِٱلْغَيْبِ مِبايد مرا ، زآن ببستم روزن فانى سرا کر گشام روزنش چون روز صور • چون بگویم مَلْ نَرَی نِعبَا نُعُلُور ٢١٠ نا دربت ظلت تحريبا كنند ، هـر كسى رُو جانبي ق آورند مدّة معكوس باشد كارها ، شحنه را درد آورد بير دارها تا که بس سلطان و عالی همتی . بندهٔ بندهٔ خود آید مدنی يدگي در غيب آميد خوب و گش و حنظ غيب آمد در استعياد خوش كُو كه مدح شاه گويــد پيش او . تــا كه در غيبت بود او شــرمرُو ۲۱۰ فلعه داری کنز کنار ملکت ، دُور از سلطان و سایت سلطنت باس دارد قلعه را از دشمنان ، قلعه نفروشد بال بی کران غایب از شبه دس کنیار نغرها . همچو حاضر او نگ دارد وفا نزد شه بهتر بود از دیگران ، که عدمت حاضرند و جانفشان پس بغیبت نیر ذرّهٔ حسطِ شار ، به که اندر حاضری زآن صد هـزار ۱۱۱ طاعت و ایان کنون محبود شد . بعد مرگ اندر عیان مردود شد چونك غيب و غايب و روپوش به . پس دهان بر بند ما خاموش بــه ای برادر دست یل دار ان سخن . خود خدا پیداکند علم لَدُن

corr. in C. The following words have been altered in C. The original reading may have been corr. أحيال دوست رفت (٢٦٢٩) A om. (٢٦٢٩) A om. BL Bul. in the first hemistich: جون شكافر آسازا در ظهور, and so corr. in marg. C. (٢٦٢٠) ABL Bu. تحرى گنترند ABL Bu. څرى گنترند ABL Bu. څرى گنترند ABL Bu. څرى گنترند ما so in marg. C.

⁽٢٦٢٨) ABL Bul. بيش شه أو به بود, and so in marg. C.

⁽۱۱۹ موش به AB Dul. و عدم and so L, which on. و بر بند و لب خاموش به In C بر ند و لب خاموش به In C بر ند

٢١١٠ غيب مطلوب حتى آمد چند كاه . اين دُهُلزن را بران بر بنـد راه تک مران در کش عنان مستور ب . هرکس از پندار خود مسرور ب .. حق هیخواهد که نومیدان او . زین عبادت همم نگرداند رُو م بر اومید م مشرف میشوند . جند روزس در رکابش میدونید · خواهد آرن رحمت بتابید بر همه . بسر بید و نیك از عوم مرحمه ه ۲۱۱ حق هیخواهد که هر میر و اسیسر . با رجا و خوف باشنید و حذیب این رجا و خوف در برده بود . تا پس این برده پرورده شود جون دریدی برده کو خوف و رجا ، غیبرا شد کر و فیر و ایتبلا بر لب جُو بُسرْد ظنّى بك فتا . كه سُلَيْسانست مافيكسر ما كر ويست اين ازجه فردست و خنيست ، ورنه سيماى سليمانيش جيست ۲۲۰ اندرین اندیشه میبود او دوول ، تا سلمان کشت شاه و مُسْتَقِل دیو رفت از مُلك و تخت او گریخت . تیخ مختش خون آن شیطارے بریخت ڪرد در انگشت خود انگشتري . جمع آمند لشڪر ديو و پرے آمدند ان بهر نظاره رجال ، در میانشان آنك بُد صاحب خیال چونك كف بكشاد و ديد انگشتري و رفت انديشه و تحرَّت يكسرت مر باك آنگاه است كآن بوشياست . اين نخرى از يني نادياست

هم مشرّف در عبادتهای او ۰ مشتغل گشته بطاعتهای او

⁽ TIT) After this verse L adds:

برورده بود Bul. (۲۱۱۹) . بر امیدی L . بامیدی Bul. هم باومیدی Bul (۲۱۱۲)

and C in marg. L. و ماهی گیر B Bul. کر و فرّی بر ملا (۴۲۱۸) . . کر و فرّ اندر ملا

[.]و شاه مستقل L .و .Bul. om.

⁽۱۹۹۹ ABL Bul. چون در انگئتش بدید انگتری, and so C in marg. ABL Bul. مون در انگئتش بدید انگتری, and so corr. in C.

⁽الاه) ABL Bul. وم انگاهت, and so corr. in C.

آنگهان بننگر تو بد حرداررا و صنعهای کاشف آلا مسراررا گشت سافی خواجه از آب حمیم و مر غلامانرا و خوردند آن زیم و بعد از آن میراندشان در دشنها و میدوبدندی میبان کشنها فی در افتادند ایشان از عنا و آب می آورد زیشان میوها چونک لفهان را در آمد فی زناف و می بر آمد از درونش آب صاف حکمت لفهان چو داند این نمود و پس چه باشد حکمت رَب آلوجُود بور تُنهلی السّرایور کُلها و بان مِنکُم کامِن لا بُهْنهی بور شُور تُنهلی السّرایور کُلها و بان مِنکُم کامِن لا بُهْنهی و جون سُفُول ما و حمیها فیلفت و جُمله الاستار مِسا آفظفت و بهله الاستار مِسا آفظفت و بهله از از آن آمد عذاب کافران و که جَررا نار باشد امتعان ان دل چون سنگ مارا چند چند و نرر گفتیم و نی پذرفت پند ریش بدرا داروی بد یافت رک و مر سر خررا سزد دندان سک ریش بدرا داروی بد یافت رک و مر سر خرا سزد دندان سک آلفیبین کهنست و زشت از من جُفت و بابنست و در خواهی مُنتید و بابنست و دور شو و دور شو و ره کش از دوست قایم و گافترب و دور شو و ره خواهی ازین سجن خیرب و سر مکش از دوست قایم و گافترب و دور شو و ره خواهی ازین سجن خیرب و سر مکش از دوست قایم و گافترب و دور شو

بقيَّة فصَّة زيد در جواب رسول عليه السَّلامُ '

این سخن پایان ندارد خیز زَید ، بسر بُراق ناطف بسر بند قید ناطقه جون فاضح آمد عیبرا ، میدراند پردهای غیبرا

⁽۱۹۰۹ه) ABL Bul. که دویدند آن نفر تحت و علا , and so C in marg. After this verse Bul. adds: آنجنان گفتند در صحرا دران ۳ شد نمایان قی و استفراغشان (۱۹۹۹ ملات) . والسرایر ABCL افضحت الفضت الفضت

پنسج حتی از برون میسور او ، پنسج حتی از درون مأمور او ده نخس است و هنت اندام و دگر ه آنج اندر گفت نمآبد میشر چون سُلیمانی دلا در مهنترے ، بسر پسری و دیو زن انگفتری گر درین مُلکت بری باشی زریو ، خاتم از دست تو نستاند سه دیو ۱۵۸۰ بعد از آن عالم بگیرد اسم تو ، دو جهان محکوم تو چون جسم تو ور زدست دیو خمانمرا بسبرد ، پادشاهی فوت شد بخت بمسرد بعد زآن یا حسرنا شد بما عباد ، بسر شما محتوم تما یوم آلشناد ور تو ریو خویشتن را مُنکسری ، از ترازو وآینه گی جان بری

متّهم کردن غلامان و خواجه تاشان مر لنمانرا کی آن میوهای تَرْوَنْده که میآوردیم او خورده است ،

بود لقمان پیش خواجهٔ خویشتن ، در میان بندگانش خوارتن محموره مین آبدش بهم فرارتن مود لقان در غلامان چون طُفَیْل ، پُسر معانی توره صورت همچو لیّل آن غلامان میوهای جمعرا ، خوش بخوردند از نهیم طعرا خواجه بر لقان تُرش گشت و گران خواجه بر لقان تُرش گشت و گران چون تغیص کرد لقان از سب ، در عنام خواجه اش بخشاد لب چون تغیص کرد لقان از سب ، در عنام خواجه اش بخشاد لب امنحان سیدا پیش خدا ، بنده خاین نباشد مرتضا امنحان کن جملهمان را ای کریم ، سیرمان در ده نو از آب حمیم بعد از آن مارا بصوایی گلان ، نو سواره ما پیاده میدوان

اندام دگر ۱ (۲۰۷۲) . از برون منشور او ۱ مناه پنج حس اند ۱ (۲۰۵۲) . اندام دگر ۱ (۲۰۸۲) . ختوم ۱۰ (۲۰۸۲) . زام تو ۱۰ (۲۰۸۲) . زام تو ۱۰ (۲۰۸۲)

ABL Bul. have مكر خودرا كر تو انكار آورى and so C in marg.

[.] ترش کرد . Bul . خواجهٔ لقان B (۲۰۸۸) . ميوه آردش . Bul (۲۰۸۰)

[.] سير ما L . جله ماراً for بوان for المحال . بير ما L . جله ماراً AL (٢٠٩١)

ن ا بیوشانید جهانسرا نُنقطة . خسف گردد آفتاب از سُنطهٔ لب بیند و غَوْرِ دربابی نگر . مجسررا حق کسرد محکوم بشسر مجو چشب سَلْسَبيل و رَنْجَبيل . هست در حکم بهشی جلیل چار جوی جنّت انسدر حکم ماست . این نـه زور ما زفرمان خداست مرکجا خواهم داریش روان . هجو یعر اسدر مُراد ساحران هجو این دو چشب چشم روان ، هست در حکم دل و فرمان جان گر بخواهد رفت سوی زهر و مار . ور بخواهد رفت سوی اعتبار کر بخواهد سوے محسوسات رفت . ور بخواهد سوی ملبوسات رفت اگر بخواهد سوی کُلیّات راند . ور بخواهد سوی جُزُوبّات ساند همچنین هر پنج حس چون نایسزه . بسر مراد و امسرِ دل شد جایسزه مر طرّف کی دل اشارت کردشان ، میرود هسر پنج حس دامن کشان دست و پــا در امر دل اندر مـّــلا . همچو انـــدركَمْتِّ موسى آن عصا دل بخواهد پا در آید زُو برقص . یا گریسزد سوی افزونی زنقص ، دل مخواهد دست آید در حساب . بـا اصابُـع تـا نویسد او کتـاب دست در دست بهانی مانهاست . او درون تن را برون بنشاندهاست گر بخواهد بر عدو ساری شود . ور بخواهد بسر ولی بناری شود ور بخوامد کنیت در خوردنی . ور بخوامد مجو گرز دمین دل چه میگوید بدیشان ای عجب . مُکرف وصلت طرف پنهانی سبب ٠٠ دل مگر مُهر سُليان يافتست . ڪه مهار پنج حس بر تافتست

and so B (which reads منهسف از سقطه AI Bul. منهسف او سقطه and so B (which reads منهسف ادر منعسف ادر منعسف ادر منعسف ادر المحال المتحدد عليه المتحدد ا

ال المر عار المحال (۱۹۵۲) Bul. المر عار المحال الم

[.] با اصابع C (۲۰۷۲) مید عموسی and so corr. in C. (۲۰۷۲) مید اصابع کند یا (۲۰۷۲) دست موسی ABL Bul. . بر ولی باری شود ۲۵ (۲۰۷۲) .

میساید دوشنان بر دوش من و نعرهاشات میرسد در گوش من ادل جنت بسش جشم زاختيار . در كشين يكدكروا در كنيار ١٠٥٠ دست همديگر زيارت في كنده وزليان هر بوسه غارت في كند كر شد اين كوشم زبانك واه واه و از خسان و نعسره وا حسرتاه این اشاریماست کویم از نُغُول ، لیك ورنسرسم زآزار رسول همچنین میکنت سرمست و خراب . داد پیغمبر کریسانش بساب گفت هین در کش که اسبت گرم شد . عکس حَق لا یَسْتَجِی زد شرم شــد ۲۰۵۰ آین تو جَست بیرون از غـلاف . آین و میزان کجـا گوید خـلاف آید و میزان کجا بندد نَنَس ، بهسر آزار و حیای هیچ کس آین و میزان محکهای سُنی . گر دو صد سالش نو خدمت میکنی کر بسرای من پیوشان راستی . بر فزون بنمها و منساکاستی اوت کوید ریش و سَبّلت بر مخنید ه آینه و میزان و آنگ و ربو و بنید ۱۰۰۰ چون خدا مارا برای آن فراخت ه که بمیا بنوارن حنینت را شناخت این نباشد سا چه ارزیم ای جوان ، گی شویم آبین روی نبکوان للك دركن در نمد آيينه را وكر نجل كرد سينا سينه را گفت آخــر هیچگنجــد در بغل . آفتاب حنی و خورشیــد ازل هم بغلرا هم دغل را بسر درده نی جنون ماند بیشش نی خرد ٥٠٠٠ گفت يك إصْبَع چو بر چشمى نهى ، بينى ان خورشيد عالم را نهى يك سبر انكشت برده ماه شد ه وين نشان ساتسرئ الله شد

⁽منا متها كن المعامير (منا ABC) منا كن , and so C in marg.

ريو و پند L .ريو بند Bul. ديو بند A .اوش گويد L (٢٥٤٦)

[.]ساترئ شاه Bul. یك for يس L (۲۰۰۶)

او مگر يَنْظُر بِنُور ٱللَّهُ بـود . كانـدرون پوست اورا ره بـود اصل آب نطفه اِسپیدست و خوش ، لیك عکس جان رومی و حبش ودهد رنگ أَحْسَنُ ٱلتَّنْوَمِرا ، نا بأَسْنَلُ فَبَرَد ابن نيمرا این سخن پایان ندارد ساز ران م تا نمانیم از قطار کاروان بَـوْمَ نَبْبَـفُ وَنَسْوَدُ وُجُـوه ، نُرك و هدورا زِكى مانـد شُكُوه در رَحِم پسدا نباشد هند و تُراث . چونك زايــد بيندش زار و ستُرك جمله را چون روز رستاخیز من . فاش میینم چو خاتمان مرد و زن هيب بگويم يا فرو بندم نَفَس ، لب گزيدش مصطفى يعني كه بس بـا رسول اللَّـه بگویم ســرٌ حشــر . در جهان پـــدا کنم امروز نشــر مِل مسرا نا پردهارا بسر درم . نا چو خورشیدی بتابد گوهسرم نا کسوف آید زمن خورشیدرا * تما نمایسم نغل را و بیدرا ول نسمایسم راز رست اخیسزرا ، نقدرا و نقد قلب آمیسزرا دسنها ببريده امحساب شمال . وإنسايم رنگ كنسر و رنگ آل وا كشايم هنت سوراخ نفاق . در ضيائ ماء بي خسف و يحاق ول نمايم من پلاس اشقيا ، بشوانم طبل و كوس انبيسا ا دوزخ و جنّات و برزخ در میان . پیشِ چشم کافران آرم عیان ول نسايم حَوْضِ كُوْتُ را بجوش وكآب بر رُوشان زند بانگش بگوش وآنك تشنه يُرْدِ كونسر محدوند . بك ببكرا نسام واكوم كيسد

رآن گروه ABL من من الله and so Bul., which has مناو شهره گردد زآن گروه ABL (۱۰۵۱) عطاب زید رسول را صلّی الله and C in marg. After this verse L adds the Heading می بینم عیان از ABL Bul. (۲۰۲۱) ABL Bul. می بینم عیان از (۲۰۲۱) میل کوس (۲۰۲۱) میل کوس (۲۰۲۱) میل کود (۲۰۲۲) میل

وآن کمان که تشنه بر گردش دران ۴ گشته اند این دم نمایم من عبات and so AC in marg.

که از آن سو مَوْلِد و مانت بکیست و صد هزاران سال و بکساعت بکست ٥٠٠٠ همت ابدرا و ازل را اتحاد ، عنل را ره نیست آن سو زانتفاد گفت ازین ره کو رهآوردی بیار ه کو نشان بكتری زآن خوش دبار گفت خلقان چون ببینند آسمان . من ببینم عرشرا بــا عرشیان هشت جنَّت هفت دوزخ پیش من . هست پیسدا همجو بُت پیش شون بك بيك وا مناسم خُلق را . هيو كندم من زجو در آسيا ۲۰۱۰ که بهشتی کبست و بیگان کِبَست . پیشِ من پیدا چوِ مار و ماهِبَست روز زادن روه و زنگ و هرگروه . يَوْمرَ ۖ تَبْيَــفنْ وَتَسْـوَدُ وُجُــوه پیش ازین هرچند جان پُرعیب بود . در رَحِم بود و زخلتان غیب بود الشَّقِيُّ مَن شَفِي فِي بَطْنِ ٱلأُم . مِنْ يُعان ٱللَّهِ يُعْسَرَفُ كُلُّهُسم تن چو مادر طنلِ جانسرا حامله . مسرگ درد زادنست و زَلْزَلهُ ٢٥١٥ جملة جانهاے كُذشت منتظر ، تا چكونه زايد آن جان بَطِر زنگیان گویند خود از ماست او . رومیان گوینــد نی زیبـاست او چون بزاید در جهان جان و جُود . پس نمانَــد اختــلاف بیض و سُود گر بود زنگی برندش زنگیان ، ور بود روی کشدش رومیان تما نـزاد او مُشْكِـلات عالمست . آنك نازاد، شناسـد او كمست

⁽م) ABL Bul. كه از آن سو جلهٔ ملَّت يكيست, and so corr. in C.

[.] انتفاد before ز مس ABI Bul. مست ازل را و ابدرا ABI Bul. انتفاد

در خور فهم و علول این دیار In the second hemistich ABL Bul. have در خور فهم و علول این دیار, and so C in marg. (۲۵۰۷) AL ما هی پینم عرش و عرشیان

so AC in marg. (من جدا شده براین گروه عبب بود (۱۹۵۱) BL Bul. بیش ازین زادن عبب بود (۱۹۵۱) هن AC in marg. من سیات , corr. above. The words following الجسم عبب عبب عبب عبد are illegible. الجسم بعرف حالهم من سیات , and so in marg. C. (۱۳۵۱ه) من مطلل بطر عالم بعرف حالهم .

ابد هد نقش نو كآبد بسرو ، ونمابد بى قصورت اندرو ملى صفل رسته اند از بو و رنگ ، هد دمى بینند خوبی بی درنگ نش و قشم علم مرا بگذاشند ، رایت عین آلیقین افراشند بست فکر و روشنایی یافتند ، نعمر و بعم آشنایی یافتند رک كون جمله ازو در وحشتاند ، وكند این قوم بر وی ریش خند ش نیابد بسر دل ایشان ظفر ، بر صدّف آید ضرر نی بسرگهر رجه نعو و فقررا بسر داشند این نوش هشت جنّت تافنست ، لوح دلشان را پذیرا یافنست ، لوح دلشان را پذیرا یافنست ، لوح دلشان بل عین دیدار خدا مد نشان از عرش و گرسی و خلا ، چه نشان بل عین دیدار خدا

and so C in marg. After this verse L adds المجابئ اندرو .ABL Bul (۱۹۹۹) اهل صيقل رسته اند از رنگ و بو ، جلم اشكال بنجايـد درو

His constant of this verse AB Bul. have:

برترند از عرش و کرسی و خلا * ساکان مقصد صدق خدا and so C in marg. L has both verses, the verse برترند اللح coming first. Heading: Bul. مؤمنا حفا .

⁽أوس) ABCL بينامبر, and so corr. in C.

[.]بازوش گفت ۸ (۲۵۰۱)

رومیان گنتند نی لون و نــه رنگ . در خور آبد کاررا جـــز دفع زنگ ۱۲۷۰ در فرو بسند و صفل میزدنید و هم گردوری ساده و صافی شدند ... از دو صد رنگی بیرزنگی رهیست . رنگ چون ابرست و بیرزنگی مهیست هرچ اندر ابسر صَو بینی و تاب . آن زَاخْتر دان و ماه و آفتاب چنیان چون از عمل فارغ شدند . از پی شادے دُمُلها مازدند شه در آمد دید آنجا نقشها و مربود آن علی ا وقت لفا ۲۸۰ بعد از آن آمـد بسوے رومیان . پردهرا بر داشت رومی از میان عکس آن تصویر و آن کردارها . زد برین صافی شده دیوارها هرچ آنجا دید اینجا به نمود . دیسارا از دیساخانه می ربود رومیان آن صوفیاند ای پدر . بی زنگرار و کتاب و بی هندر لیك صنل كردهاند آن سنها . پاك از آز و حرص و بُخل و كنها ۲۱۸۰ آن صفای آینه لا شك داست و كو نقوش بیعددرا قابلست صورت بی صورت بی حداً عَبَّب ، زآینهٔ دل دارد آن موسی بجیّب گرچه آن صورت نگنجمد در فلك ، نه بعرش و كرسى و نی بسر سَمَك زآنك محدودست و معدودست آن . آینهٔ دلرا نباشید حید بدان عفل اینجا ساکت آمد با مُضِل ، زآنك دل با اوست با خود اوست دل ۲۹۰ عکس هر نقشی نتابید نیا ابید . جز زدل هم با عیدد هم بی عیدد

[.] دنج ونگ Ball. أي نقش و نه ونگ , and so corr. in C. Bul. دنج ونگ

از عل باز آمدند تا (۱۹۲۸) . و صاف آمدند تا (۱۹۲۸).

⁽الإلام) ABL Bul. اعتلرا و نهمرا, and so C in marg.

⁽الا كثيدند از ميان , and so in marg. C.

مچو آهن زآهنی بی رنگ شوه در ریاضت آینهٔ بی ژنگ شیو ، ویشرا صافی کن از اوصافی خود . تا بیبنی ذات پالٹ صافی خود . بنی اندر دل علوم انبیا ، بی کتاب و بی مُعید و اوستا . نت پیغیب که هست از اُمّتم ، کو بُود همگوه و همهشم ر مرا زآت نور بیند جانشان ، که من ایشانرا هی بینم از آن صَمِعَيْث و احاديث و رُواة ، بلك اندر مشرب آب حيدة رِ أَسْبِهَا لَكُرُدبُهَا بِدَانِ ، راني أَصْبَحْنَا عَرابِهَا مِخَوان ر مثالی خواهی از علم نهان . قصّه کو از رومیان و چبنیان مُّهٔ مری کردن رومیان و چینیان در علم نَمَاشی و صورتگری، بنیان گفتنسد میا نقباش تسر . رومیان گفتند مارا کر و فسر نت سلطان امتحان خواهم درین ه کز شاها کیست در دعوے گزین ینیان و رومیان بجت آمدند ه رومیان از بجت در مکت آمدنــد بنهان گنشند یك خانه بما ، خاصه بشارید و یك آن شا د دو خانـه مقابل دَر بــدَر . زآن یکی جبنی سند رومی دگــر بنبان صد رنگ از شه خواستند . شه خزینه باز کرد آن تا سنند سر صباحی از خزینه رنگها ، چینیانسرا راتبه بود ان عطا

روات. AB Bul. حات After this verse Bul. adds:

بو الوفا گر بود گردی در رواح ۱۰۰ لیك با نطق عرب كرده صباح Heading: Bul. مراكردن.

⁽۲۶۱۲) ABCL بينم بدان ABL Bul. (۲۶۱۲) ABL Bul. ينم بدان (۲۶۱۲) ABL Bul. ينم بدان

حامل اسد و خود زجهل افراشته ، راکب محمول ره بسداشت ہائں نــا روزی که محبولان حی . اسـبتازان بگذرنــد از نُــه طبنی ١١١٠ نَعْرُجُ ٱلرُّوحُ إِلَيْهِ وَٱلْمَلَكِ ، مِنْ عُرُوجٍ ٱلرُّومِ يَهْمَارُ ٱلْمَلَكِ مجو طفلات جلهتان دامن سوار و گوشهٔ دامری گرفشه استول از حق اِن ۗ ٱلظُّنَّ لَا يُغْنِي رسيــد . مَرْكب ظن بــر فلكهــاكُّ دوبــد أَغْلَبُ ٱلظَّنَّيْنِ فِي تَرْجِيهِ ذا ولا نُمارى ٱلشَّسْ في تَوْضِيعُها آنگهی بنید مرکباے خوبش ، مرکبی سازبدہ از باہے خوبش ۱۹۵۰ وهم و فكر و حت و إدراك شما ه هجو ني دان مركب كودك هملا علمهای اهل دل حبّالثان و علمهای اهل تن احمالثان علم چون بر دل زند باری شود و علم چون بر تن زند باری شود كنت اينزد يَعْيِلُ أَشْنَارَهُ . بيار باشد علر كآن نبود زمُو علر كآن نبود زهُو بي واسطه ، آن نبايد هميو رنگ ماشطه ١٩٠٠ ليك چون اين باررا نيكو كشي . بــار برگيرنــد و بخشندت خَوشي هین مکش بهم هوا این بار علم . نا شوی راکب نو بسر رهوار علم تـاكه بــر رهوار علم آيمـ سوار . بعد از آن افتد ترا از دوش بار از مواها کی رہی ہی جام مُو ، اے زمُو قانع شدہ با سام مُو از صنت وز نام چـه زابد خیال ، وآن خیالش هست دلال وصال ١٤٥٥ ديـ ف دلال بي مدلول هيج . نـا نباشـد جادّه نبود غول هيج هیج نامی بی حنبنت دیدهٔ . با زگاف و لام کُل کُل جیدهٔ اِلمَ خواندی رَو سُنَمی را مجسو . منه ببالا دان ننه اندر آب جو گر زنام و حرف خواهی بُکْــذری . یاك كن خودرا زخود هیت بكسّری

obliterated in C and suppl. in marg. ABL Bul. رآکب و محبول obliterated in C and suppl. in marg. ABL Bul. رآکب و محبول, and so

[.]رهوار بر رموار علم AC in marg. A

⁽الاعة) Suppl. in marg. C. L om. (الاعد) A بية آيد ...

1

پس هیگفتند کای ارکانبان ، بی خبر از پاک روحانبان ما برین گردون تُنها میتنیم ، بر زمین آیم و شادر وان زنیم عدل توزیم و عبادت آوریم ، باز هر شب سوی گردون بر پریم تا شویم اُعْدوبهٔ دور زمیان ، تا شویم اُندر زمین امن و امان ایراس قیاس حال گردون بر زمین ، راست نابد فرق دارد در کین

در بیان آنک حال خود و مستئ خود پنهان باید داشت از جاهلان،

بشنو الفاظ حکیم پرده و سر هاتجا نه که باده خورده مست از میخانه چون خال شد و تشخر و بازیچه اطفال شد و فند این سو و آن سو هر رهی و در گل و میخنددش هر ابلهی او چنین و کودکان اندر پیش و پیخبر از مستی و ذوق میش مین طاق اطفال اند جز مست خدا و نیست بالغ جز رهیا از هوا گفت دنیا لعب و لهوست و شما و کودکیت و راست فرماید خدا از کیب بیرون نرفتی کودکی و پی ذکات روح کی باشی ذکی از کیب بیرون نرفتی کودکی و پی ذکات روح کی باشی ذکی جون جماع طفل دان این شهونی و که هیرانند اینجا اے فنی آن جماع طفل چه بود بازین و به مینی و پیمنی و فارلی مهان مین خلقان هیچو جنگ کودکان و جمله پیمعنی و پیمنز و مهان حمله با شهتیر چوبین جنگنان و جمله در لا بَنْفَعی آهنگنان حمله با شهتیر چوبین جنگنان و جمله در لا بَنْفَعی آهنگنان حمله این شهان گشته سواره بسر نیس ه کین براق ماست با دُلدُل بیس

زادة خاکي منور شد جو ساه ، زاده آنس نبوے رَوْ رُوسِ این قباسات و نخری روز ابسر . بـا بشب مر قبلهرا کردست حُــ ۱۲۰۰ لیك با خورشید و كعبه پیش رُو . این قیاس و این تحسری را كعب ناديك مكن رُو زو متاب ، از قياس الله أعلم بألصّوار چون صنیری بشنوی از مسرغ حف ظاهرش را باد گیری چون سن وآنگھی از خود قیاساتی کنی . سر خیال محضرا ذاتی کنی اصطلاحاتیست مر ابدال ا و که نباشد زآری خبر اندال الله مُنْطَنِي ٱلطَّيْرِي بِصُوْتِ آموختي و صد قياس و صد هوس افروختي همچو آن رنجور دلها از تو خست ه گــر بینــدار اصابت گفتــه مــ كانب آن وحي زآن آوازِ مسرغ . برده ظنّي كو بود انساز م مسرغ بری زد مسر اوراکورکرد . نك فرو بردش بنعسر مرگ و د هیت بعکسی یا بظنّی هر شما . در میننتید از مقامات سه ۲۱۱۰ گرچه هاروتید و ماروت و فزون . از همه بر بسام نَعْنُ ٱلصَّافُور بر بدیهای بدان رحمت کنید . بسر منی و خویش بینی کم تنیه هین مبادا غیرت آید از کین . سَرْنگون افتید در قعر زمیر هر دوگنتند ای خدا فرمان نراست . بی اماری تو امانی خود کجا. آن می کنند و دلشان می طبید و بد کجا آید زما نعم آلمب ۲۶۲۰ خیار خار دو فرشت هر نیمشت . ناکه تخم خویش بینی را نیکث

[.] خالی L (۲٤٠٨) . پیش او C (۲٤٠٥) . تا بشب C (۲٤٠٨) .

⁽الله مرخ B وان B وان for وان L . وان B وان B وان B وان B وان

بهر خود او آنشی افروخته است ، در دل رنجور و خودرا سوخته است فا نّنه السّار الّتی آوفد نُنه و انگیم فی الْبه هین الزدد نه و اللّتی الله نمل بها فتی ۱۲۱۰ گنت پینه بسر باعسرایی ما ، صلّ إنّك لم نُصل بها فتی از بسراے چاره این خوفها ، آمد اندر هسر نهازی اهدینا کین نهازم را میآمیز اے خدا ، بها نهاز ضالین واهل ربا از فیاسی که بکرد آن گرگزین ، صبت دساله باطل شد بدین خاصه ای خواجه فیاس حیق دون ، اندر آن وحیی که هست از حد فزون خاصه ای خواجه فیاس حیق دون ، اندر آن وحیی که هست از حد فزون

اوّل کسی که در مقابلهٔ نصّ قیاس آورد اہلیس بود،

اوّل آنکس کین قیاسکها نمود ، پیش انوار خدا ابلیس بود
گفت نار از خاك بی شك بهترست ، من زنار و او زخاك، آگذرست
پس قیاس فرع بسر اصلش کنیم ، او زظلمت ما زنور روشنیم
گفت حق نی بل که لا آنساب شد ، زهد و تقوی فضل را محراب شد . بیم این نه میراث جهان فانیست ، که بانسابش بیابی جانیست بلک این میراثهای انبیاست ، وارث این جانهای اثقیاست بور آن بو جهل شد مومن عباب ، بورهٔ آن نُوح شد از گهرهان

ازددتم ABL Bul. اوقدتم ABL Bul. (۱۳۹۰) ABCL بيغامبر AB Bul. اوقدتم ABL Bul. اوقدتم AB Bul. المن كر حدين الم for المن كر حدين الم After this verse L adds:

خواجه پندارد که طاعت میکسه • بیغبرکر معصیت جان میکسد این قباس خویش را رو تراککن • کر قباس تو شود ریشت کهن اندر خورست ۱۱ (۲۲۹۰) . از حد برون ۱۱۸ (۲۲۹۰)

Heading: C om. در.

وارث این از کار از (۲۹۰۰) C in the second hemistich وارث این از کار از (۲۹۰۰) یا در از در از در از در از در از در از کار مان در نوب نهی از گیرهان می از گیرهان در از نوب نهی از گیرهان

ĭ,

کین چه شکرست او عدو ما بُنست . گر نیــاس کرد و آن کژ آمد... بعد از آن گفتش چه خوردی گفت زهر . گفت نُوشت صحّه افزون گشت : بعد از آن گفت از طیبان کبست او . ڪو هي آب د بجاره پيش نہ كنت عنزراييل فاآيد بسرو وكنت بايش بس مارك شاد ، ۱۲۲۰ کر برون آمد بگفت او شادمان . شکر آن از پیش گردمر این برما گفت رنجور ابن عدوّ جانِ ماست . مــاً ندانستيم ڪو کان جفــاسـ خاطبر رنجور جویان صد سنط . ناکه پینامش کند از همر ، چون کسی کو خورده باشد آش بد . میشوراند دلش سا قی کد كظر عَبُّظ اينست آنسرا قَى مُكن . نــا بيـــانى در جـــزا شيرين سخر -۱۲۸ چون نبودش صبر میپیچید او مکین سگ زیروسیی حییز تُـا بریــزم بر وے آنچ گفت بود . کآن زمــان شیـــر ضمیرم خفته : چون عیادت بهدر دل رامیست و این عیادت نیست دشمن کامید نیا ببینید دشمری خودرا نیزار و نیا بگیرد خاطیر زشتیش قسر بس کسان که اینان عبادیها کند و دل برضوان و ثواب آن بهد ۱۲۸۰ خود حتیقت معصبت باشد خفی . آن گدیر باشد که پندارد صفی همچو آن گر ڪه هي ينداشتست . کو نکوبي کرد و آن بر عکس جّه او نشسته خوش که خدمت کردهام . حتی همسایـه مجـا آورده

⁽۱۲۲۷) A منت چه شکر او عدو ما پدست A, and so Bul. B کنت چه شکر او عدو ما پدست A, which is written above in C and in marg. A.

⁽۱۳۲۲) B Bul. نوشت باد, and so corr. in C. (۱۳۲۲) AB Bul. که هم آید کا AB Bul. که هم آید The original reading of C is uncertain. the second hemistich ABL Bul. have شکر کش کردم مراعات این زمان, and so r. in marg. C. (۱۳۲۸) AB خورده

⁽۱۹۲۸) ABL Bul. بس كسان كايشان زطاعت گهرهند B منان مان كايشان كايشان زطاعت گهرهند and so AC in marg.

⁽۱۳۸۰) AB Bul, بس کمر کا ترا تو پنداری صنی, and so C in marg.

[.] بر عكس يست Bul. الا (٢٢٨٢) لا Bul. ير عكس يست

۱۲۰۰ آنچنان که کاتب وحی رسول و دید حکمت در خود و نور اُصول خویشرا مملحت مرغان خدا و میثرد آن بُد صنبری چون صدا لحن مرغان را آگر واصف شوے و بر مسراد مرغ گی واقف شوے گر بسا موزے صنب بلبلی و تو چه دانی کو چه دارد با گلی ور بدانی از قیاس و از گمان و چون زلب جُنبان گمانهای کران.

بعیادت رفتن کر بر همسایهٔ رنجور خویش٬

۱۳۱۰ آن کری را گنت افزون مایده و که ترا رنجور شد هماید گنت با خود کر که با گوش گران و من چه در یام زگفت آن جوان خاصه رنجور و ضعیف آواز شد و لیك باید رفت آنجا نیست بُد. چون ببینم کآن لیش جنبان شود و من قیاسی گیرم آنرا م زخود چون بگویم چوف ای محنت گفتم و او بخواهد گفت نیصم یا خوشم ۱۳۱۰ من بگویم شخ نُوشت کیست آن و از طبیبان پیش تو گوید فلان من بگویم شخ نُوشت کیست آن و از طبیبان پیش تو گوید فلان من بگویم بس مبارك پاست او و چونك او آمد شود کارت نکو با سام این جوابات قیاسی راست کرد و پیش آن رنجور شد آن نیك مرد این جوابات قیاسی راست کرد و پیش آن رنجور شد آن نیك مرد این جونی گفت مُردم گفت شکر و شد ازیمن رنجور پُسر آزار و نُکر

⁽۱۳۶۵) BL عموت, and so written above in C.

in marg. C. (۱۲۲۱۰) و النت for گفت for گفت. (۱۲۲۱۰) Bul. آن لبش

[.] نیکم ناخوش A . نخواهد (۱۳۲۱ه) AC possibly read ا

[.] هم و نوشت . Bul. صحّه نوشت مBil (١٣٦٦)

کر در آمد پیش رنجور و نشست ، بر سر او خوش هیمالیــد دست گربیمــا رنجوررا خاطــر زڪـر ، اندکــ رنجیـــن بود ای پر هنر

چون کَشَد از ساطش در موجگاه . آن کند بـا او که صرصر بـاگیاه این حدیث آخــر ندارد باز ران ، جانب هاروت و ماروت ای جوان

باقئ قصّهٔ هاروت و ماروت و نکال و عقوبت ایشان هم در دنیا بچاه بابل'

چون گناه و فسق خلتان جهان ه صد از شُبّاکه بر هر دو عیان ۱۲۱۰ دست خابیدن گرفتندی زختم ه لیك عیب خود ندیدندی بچنم خویش در آبینه دید آن زشت مرد ه رُو بگردانید از آن و خنم کرد خویش بون چون از کسی جُری بدید ، آنفی در وی زدوزخ شد پدید یخیت دین خواند او آن کِبْررا ه ننگرد در خویش نفس کِبْریهٔ یخیت دین را نشانی دیگرست ه که از آن آنش جهانی اخضرست یخین منشان گر شما روشن گرید ه دم سیمکاران مُنفل منگرید شکر گویید ای سپاه و چاکران ه رستهاید از شهوت و از چالی ران کر از آن معنی نهم من بسر شما ه مسر شمارا بیش نهدیسرد سمهٔ کر از آن معنی نهم من بسر شما ه مسر شمارا بیش نهدیسرد سمهٔ کر از آن معنی نهم من بسر شما ه مسر شمارا بیش نهدیسرد سمهٔ آن زمن بینید نه از خود هین و هین ه نما نیخرید بسر شما دیو لمین

⁽۱۹۹۲) ABL که آنش با گیاه, and so corr. in C.

^() In C this verse follows the Heading.

بر عصمت خویش و آمیزی :After ماروت A proceeds بیّیه قصّه Meading: L Bul بیّیه قصّه الله الله علیات و در فنه افتادن.

می شدی بر هر دو In the second hemistich ABL Bul. have می شدی بر هر دو Trico) C in the second hemistich (۱۳۴۵), and so C in marg. (۱۳۴۵) C in the second hemistich روشن آن زمان (read خویش بین (خویش بینی (read خویش بین را کرد چشم (خشم اختیم (خشم اختیم ا

نفس گبررا . L Bul . نفس گبر ما Suppl. in marg. C. (۱۳۴۸) B من گبر ما التاکار التاکار التاکار التاکار التاکار ا

[.] شهوت و از مثل آن L (۲۴۰۱) مغلّل B (۲۲۵۰) . اخرست C (۲۴۲۹)

[.] نه زخود B . نه .mo (۲۰۲۱) . بر تنست A (۲۰۲۲)

نیف و از انبومی شاخ ورخت و گی هراس آید ببرد لحت لحت لیک بسر برگی نکوبد خوبش و و جسز که بر نیشی نکوبد نیش والی بسر برگی نکوبد خوبش و از و جسز که بر نیشی نکوبد نیش و شعله و از انبومی شدم بیش معنی چیست صورت بس زبون و چسرخ وا معنیش میدارد نگون تو قیساس از چسرخ دولایی بگیر و گریشش از کیست از عفل مشیر گردش این فالب همچون سیبر و هست از رُوح مسسر ای پسر گردش این باد از معنی اوست و همچو چرخی کو اسیم آب جوست بر و مدّ و دخل و خرج این نقس و از که باشد جنز زجان پُر هوس بر و مدّ و دخل و خرج این نقس و از که باشد جنز زجان پُر هوس میجنین این بادرا بزدان ما و کرده بُد صلح و مراعات و امان باز هر آن بادرا بسر مومنآن و کرده بُد صلح و مراعات و امان باز هر آن بادرا بسر مومنآن و کرده بُد صلح و مراعات و امان کفت آلیمتی هُو آلله شیخ دین و بحسر معنیهای رَبّ آلعالیین جله اطباق زمین و آسمان و همچو خاشاکی در آن بحبر روان جهنا و رقص خاشاک اندر آب و هر زآب آمد بوقت اضطراب چونک ساکن خواهدش کرد از یرا و سوے ساحل افگند خاشاك را

[.] جزكه ير بيشي B (۱۹۲۸) . كه هراس A .از انهي شاخ B (۱۹۲۷).

همچنان کو (۱۳۲۱) C in the second hemistich گردشش از چست B (۱۳۲۲). کو for کان , corr. in marg. B Bul. کو

[.] بو الموس B . جزو جان A . از کی باشد AC . جزر و مدّ . ABL Bal. (۲۲۲۶)

⁽⁷⁷⁷⁰⁾ After this verse Bul. adds:

که بمبنش می بسرد گاهی بسار ۱۰ که گلستان میکند گاهیش خار (۱۳۲۳ ABL Bul. مینان این یادرا ABL Bul. (۱۳۲۳)

همچنین این ابررا یزدان باك . كرده بر فرعون خون سهمناك

خون آنها خلق را باشد سیل ، چون نشد اعمال انسان را قبیل عرب وحثی بدین ساقط شدست ، که مسر انسان را مخالف آمیدست پس چه عرب باشدت ای ناوره ، چون شدی تو حُبر مُستَنْفِره ۱۳۱۰ خر نشایید گشت از بهبر صلاح ، چون شود وحثی شود خونش مُباح کرچه خسر را دانش زاجیر نبود ، هیچ معندورش نمی دارد و دود پس چو وحثی شد از آن دم آدی ، گی بود معذور ای بار سبی لاجم کُفّار را شد خون مباح ، هیچو وحثی پش نُشاب و رساح گفت و فرزندانشان جمله سیل ، زآنك وحثی اند از عقل جلیل بار عقلی کیوانات نقل ماز عقل عقل ، کسرد از عقلی مجبوانات نقل

اعتماد کردن هاروت و ماروت بر عصمت خویش و آمیزی اهل دنیا خواستن و در فتنه افتادن'

هجو هاروت و چو ماروت شهیسر ، از بَطَسر خوردند زهسرالود نیسر اعتبادی بودشان بر قُسس خویش ، چیست بسر شیسر اعتباد گاومیش گرچه او بیا شاخ صد چاره کند ، شاخشاخش شیر نسر پاره کند گر شود پُر شاخ هجون خارپُشت ، شیر خواهد گاورا ناچار کُشت کر شود پُر شاخ هجون خارپُشت ، شیر خواهد گاورا ناچار کُشت مشر گرچه صرص بس درخنان میگند ، هسر گیاهی را مُنفسر میگند بسر ضعیفی گیاه آن بساد تُند ، رح کرد ای دل تو از قوت ملسد

مرکد, and so C in marg.

⁽۱۳۹۲) In the second hemistich ABL Bul. have رَآنَك وحثى اند از عَمَل جَلِيل, and so C in marg. After this verse L adds:

عون ایشان خلق را باشد روا • زآنک ایشانرا بیند ایشان سزا .افعادهاست AB Bul, بدین افعاد بست AB Bul, افعاد بست

and برآنك بى عناند و مردود و ذليل AB Bul (۱۳۱۹) ... چون نشايد A (۱۳۱۰). عنا شبر A (۱۳۹۲) . مطرود و ذليل so C in marg. and L, which has با شبر A (۱۳۲۰) . معارود و ذليل for مر for مر for مر for مر for مر السلام

۱۳۱۰ با زبان حال زرگوید که بساش ، ای مزوّر نا بر آید روز فساش صد هزاران سال ابلیس لعین ، بود آبدال و امیسر آلمؤمنین پنجه زد بسا آدم از نازی که داشت ، گشت رسط همچو سرگین وقت چاشت

دعا کردن بلم باعورکه موسی و قومشرا ازین شهرکه حصار دادهاند بی مراد بازگردان٬

بَلْقَم باغوررا خاتی جهان ، سُغبه شد ماند عیسی زمان میده ناوردند کرا دون او ، صحت رنجور بسود افسون او هست رنجور بسود افسون او ۱۲۰۰ پنجه زد بها موسی از کبر و کال ، آن چنان شد که شنیدستی تو خال صد هزار ابلیس و بلع در جهان ، همچنین بودست پسدا و نهان این دورا مشهور گردانید اله ، تاکه باشند این دو بر باقی گواه این دو دزد آو بخت بر دار بلند ، ورنه اندر قهر بس دزدان بُدند این دو دزر آو بخت بر دار بلند ، ورنه اندر قهر بس دزدان بُدند این دورا پُرچّم بسوی شهر بُرد ، کشتگان قهرا نشوان شمرد این دورا پُرچّم بسوی شهر بُرد ، کشتگان قهرا نشوان شمرد کر زنی بسر نازنین تر از خودت ، در تک هنم زمین زیسر آردت قص عد نازنین تر از بهر چست ، تا بدانی کانبیارا نازکیست قص عد نفس ناطقه این نشان خشف و قذف و صاعفه ، شد بیان عز نفس ناطقه جله حیوان را پی اِنسان بکش ، جملهٔ انسان را بکش از بهر مُش بود اسا نِنزَند جملهٔ حیوان این وخشی زادمی ، باشد از حیوان اِنسی در گمی جملهٔ حیوان اِنسی وخشی زادمی ، باشد از حیوان اِنسی در گمی

يود ز ابدال Bal (٢٢٩٦).

[.] و مستجاب شدن دعای او ABL Bul. add گردان Heading: After

از دار بلند ABL Bul. بائد ABL Bul. تاکی ABL, عالی and so corr. in C. بائد الله بائد مین , and so corr. in C. بستگان فهررا B (۲۲۰۹) . اندر دهر ا

[.] قذف صاخفه A . اين بيان خسف L (٢٠٠٨)

يور دين ڪه زُلْزَلَتْ زِلْزَالَهَا . اين زمين باشد كوا طلها حُيُو تُعَـدُن جَهـرةً أَخْبَـارَهَا ، در سن آبد زمين و خارَها فَلْسَغِي مُنْكِسر شود در فكر و ظن • كو برو سررا بسر ابن دبوار زن نطق آب و نطق خاك و نطق كِل . هست محسوس حواسٌ اهل دل ١٢٨٠ فلسفى كو منكر حسان است ، ان حواس اوليا يكان است گویـد او که پرتو سودای خاتی . بس خیالات آورد در رای خاتی بلك عكس آن فساد و كفر او . اين خيال مُنْكِسرى را زد بسرو فلننی میر دیبورا منکر شود و در هیآری در سخبرهٔ دیوی بود کر ندیدے دیورا خودرا بین ، بی جنون نبود کبودی در جین محرا در دل شك و پیجانیست ، در جهان او فلسن : پنهانیست ونمايد اعتفاد وكاه كاه وآن رك فَلْسَف كند رويش سياه اَلْمُدَر ای مومنان کان در شماست . در شما بس عالم بی منتهاست جملهٔ هنشاد و دو مِلْت در تُوَسِت . وه که روزی آن بر آرد از تو دست هرك اورا بركد اين ايان بود . همچو برگ از بيم اين لرزان بود -٢٦٩ بــر بليس و ديو از آن خديـــه ، ڪه نو خودرا نيك مردم ديــه چون کند جان بازگونه پوستین . چند ول وَبْلَی بر آرد زاهل دین بر دکان هر زَرْنُها خندار شدست ، زآنك سنگ امتحان بنهان شدست یرده ای سنار از سا بسر مگیر . بساش اندر امتعان سا مجیسر قلب بهاو مرزند با زم بشب ، انتظار روز می دارد ذهب

⁽TTYY) After this verse L adds:

فلسفی گوید زمعتولات دون ۰ عثل از دهلیز میماند برون ۱- بس خیالات C (۲۲۸۱) . حواس انبیا L (۲۲۸۰) . آن دیوار AB Bul

دشك و بيرجانيست L (۲۲۸۰) ABL Bul. بر جين , and so corr. in C.

[.]آن عالی بیمنتهاست ۵ (۱۲۸۷) . آن دل فلسف ۵ (۱۲۸۱)

دبر آید .for دوری for دوری . (۱۳۹۰) ABL Bul. زآن . (۱۳۹۰) ABL Bul. بر آید .hand so corr. in C.

صد دریسخ و درد کیت عاربتی . اُمتانسرا دُور کرد ان اُستی من غلام آنك اندر هر رساط ، خويش را واصل نداند بسر ساط ۱۳۱۰ بس رباطی که بباید ترك كرد . نا بهَ سگن در رسد يك روز مرد گرچه آهن سرم شد او سرخ نیست . پسرتو عاربست آنـشزنیست کر شود کسر نور روزن سا سرا ، تو مدان روشن مگسر خورشیدرا هـ د در و ديسوار گويد روشنم . پسرتو غيرت ندارم اين منم یس بگوید آفتاب ای نارشید ، چونك من غارب شوم آید پدید ١٢٦٠ سبزهـ اكوينـد مـا سبز از خوديم . شـاد و خندانيم و ما عالى قـديم فصل نابستان بگویــد ڪاي اُمَّم . خويشرا بينيد چون مٺ بگــــدرمر تن هینازد بخوبی و جمال و روح پنهان کرده فرّ و پرّ و بال گویدش کاے مَزْبَله تو کیستی . یک دو روز از پرتو من زیستی غُنج و نازت صنگنجد در چهان . باش تاکه من شوم از تو جهان ۳۷ گردارانت ترا گورے کنند ، طعمهٔ موران و مارانت کنند بینی از گند، نو گیرد آنکسی و کو بهیش نو هممردم بسی پرنو رُوحست نطق و چثم وگوش . پسرنو آنٹش بود در آب جوش آنجانك يرنو جان بر نناست ، برتو أبدال بـر جان مناست جان جان چون ول گَشَد پارا زجان . جان چنان گردد که بی جان تن بدان ۱۲۷۰ سر از آن رُو فایهم من سر زمین . تماکیام من بود در یوم دین

[.]کود دور ۱۱ (۱۳۵۸) (۱۲۵۹) ABL مانك او در هر رباط ABL (۱۲۵۹) واصل تدارد ای نارسید A ای نارسید. In C the second hemistich begins: . See the next verse. شاد و خندانیم

[.] و ما زيبا خديم AB Bul. و بس زيبا خديم and so corr. in C. L.

⁽TTTT) AB pl sl. . تن بخود نازد B (۲۲٦٧) ای مزبله ABL (۱۳۲۷)

از تو نهان L (۱۲۲۹). (۱۲۲۰) Bul. ماران و مورانت. B in the second . کش کشانت در تک گوری کند hemistich

[.] هیمردی نس ۸ (۲۲۱۱)

[.] در روز دین .ABL Bul (۹۲۷۰) . چنان ماند .

١٢٤٠ كرده حق ناموس را صد من حديد ، اس بسي بست بهدد نايسديد کبر و کفر آن سان بیست آن رامرا . که نیـآرد کـرد ظاهـر آه.۱ كُنت أَغْلالًا فَهُم بِ مُقْمَعُون ، نبس أن اغلال بر ما از بسرون خَلْنَهُم سَدًا نَاعْنَيْنَاهُم ، بين و بس سَدرا بي يسد عَبو رنگ محرا دارد آن سدّی که خاست . او نی داند که آن سید فضاست ۱۲٤٥ شاهد تو سدت روی شاهدست ، مُرشد نو سدر گنت مسرشدست اے بسا گفاررا سودای دین . بند او ناموس و حجر و آن و این بعد بنهان للك از آهن بَعَره بعد آهن را بدراند تبر بند آهن را نوان کردن جدا ، بند غیم را نداند کس دول مردرا زنبور کر نینی زند ، نیش آن زنبور از خود میگند ١٢٠٠ زخم نيش اسًا جو از هستي نُست ، غ قوى باشد نگردد درد سُست شرح این از سینه بیرون میجهد . لیك ماترس که نومیدی دهد نی مشو نومید خودرا شادکن ، پیش آن فربائرس فربسادکن کاے مُحبّ عنو از سا عنو کن ، اے طبیب رنج ناسور گھن عکس حکمت آن شفی را یاوه کرد . خود مبیت تــ آبر نیآرد از تو گرد و ۱۲۰۰ ای برادر بسر تو حکمت جاریهست . آن زابدال است و بسر تو عاریهست گرچه در خود خانمه نوری یافتست . آن زهبسایتهٔ مُنکور تافتست شکرکن غِـــرُه مشو بینی مکُن ه گوش دار و هیج خودبینی مکُن

تاکه پنداری که حمّت یافتنست . پرتو مرهـم بــر آنجـا نافتهست هین زمّزهم سر مکش ای پشتریش . وآن زیرتو دان مدان از اصل خویش

مرتد شدن کاتب وحی بسبب آنک پرتو وحی برو زد آن آیسترا پیش از پیغامبر علیه السّلام مجواند گفت پس من هم مَحَلِّ وَحْمُ

پیش از عنهان یکی نساخ بود و کو بنسخ وجی جدی می نبود وحی پیغیبر چو خواندی در سبق و او همانسرا و نبشتی بسر ورق وحی بسر وی تافتی و او درون خویش حکست یافتی عین آن حکست بنسرمودی رسول و زین قدر گیراه شد آن بُو النُفول حکاتِج می گوید رسول مستنیسر و مر مرا هست آن حنیفت در ضیر برتو انسدیشهاش زد بسر رسول و قهر حق آورد بر جانش نسزول م زنساخی بسر آمد م زدین و شد عدق مصطفی و دین بکین مم زنساخی بسر آمد م زدین و شد عدق مصطفی و دین بکین اگر نور از تو بود کسر تو بنبوع الهی بودیی و این چنین آب سیه نگشودیی کسر تو بنبوع الهی بودیی و این چنین آب سیه نگشودیی تا که ناموسش بیش این و آن و نشکند بسر بست این اورا دهان اندرون می شوردش م زمن سبب و او نیارد توبه کردن این عجب اندرون می شوردش م زمن سبب و او نیارد توبه کردن این عجب آه می کرد و نبودش آه سود و چون در آمد تیخ و سررا در ربود

[«]چون نبی از وحی فرمودی سبق ABL Bul (۱۳۲۱) میدارد ABL Bul بینامبر ABL Bul مینامبر and so corr. in marg. C. C. بینامبر Bul ماز درون یا (۱۳۲۰) دوشق

^(°°°°°) Instead of the second half-verse C has the second hemistich of v. °°°°° (°°°°°). The first half-verse is suppl. in marg C.

ر (۱۳۲۹) In CL v. ۲۲۲۷ precedes اندرون می سوختش AB Bul. اگر نور تو بود (۱۳۲۹), and so corr. in C. تو یه کردن می نیارست این عجب AB Bul. می سوزدش کا

خواری و دونی پسها بسر مَــلا . گــر نباشــد گــ نمایــد کیســا ١١١٠ نقصها آيبنة وصف كال . وإن خارت آينة عـرّ و جلال رآنك ضدرا ضد كند ظاهر يتين . رآنك با سركه بديدست انگيين هرك نقص خويشرا ديد و شناخت . اندر استكال خود دو أسبه ناخت زآت نی پسرد بسوس دو الجلال و کو گانی می بسرد خودرا کال علَّى بَنَّـر زېنـداس كمـال . نيست اندر جان تو اى دو دلال ۱۲۱۰ از دل و از دیان بس خون رود . تا زنو این مُنجَی بیرون رود علَّتِ ابلیس أنا خَیْسری بُنست ، وین مرض در ننس هر مخلوق هست گرچه خودرا بس شکسته بینسد او . آب صافی دان و سُرگین زیر جو چون بشوراند ترا در امتعان . آب سرگین رنگ کردد در زمآن در نگ ہُو ہست سرکین ای نتّی ، گرچہ جو صافی نمایسد مسر نسرا ۱۲۲۰ هست بیسر راهدان پسر قطن و جوبهای نفس و تن را جوی گن آب جو سرگین تواند بال ڪرد . جهل نفش را بروبـ د علم مـرد كَ تراشد تبع دست خويشرا ، رو مجسراحي سهار اين ريشرا بر سبر هــر ريش جمع آمــد مگس ، تــا نبينــد قُبح ريش خويش كس آن مگس اندینہما وآن سال تو . ریش تو آن ظلمت احوال نسو ۱۲۲۰ ور نهد مَرُهُم بر آن ریش تو پیسر . آن زمان ساکن شود درد و ننیسر

[.]ظاهر for پيدا ABL Bul عارت A (۱۲۱۰).

are transposed. (۱۳۱۱) C علّت , and so corr. in C. In L this and the following verse see transposed. (۱۳۱۱) C بيرون شود. AB Bul. بيرون شود. (۱۳۱۱) AB Bul. بيرون شود.

^() In L this and the following verse are transposed.

باغهای نفس کلرا جویکن AB Bul. باغهای نفس کلرا جویکن , and so corr. in marg. C. L باغهای نفس کلرا جویکن . نفس و تنرا

جوی خودراکی تواند باك كرد • نافع از عام خدا شد عام مرد and so corr. in marg. C. In C بروبد is written without discritical points.

(۴۲۲۴) L فتح

گنتن مهمان یوسفرا که آینهٔ آوردست ارمنان تا هر بار که در وی نگری روی خوب خود بینی مرا یاد کنی،

گفت یوسف هین بیآور ارمغان . او زشرم این تفاضا زد فغان گفت من چند ارمغان جُستم تسرا . ارمغانی در نظسر نآسد مسرا حتةرا جانب كان جون بسرم ، قطرةرا سوى عُمَّان جون بسرم ۱۱۱۰ زیرورا من سوسه کرمان آورم و گر بسیش تو دل و جان آورم نیست نخمی کاندریمت انبار نیست . غیر حُسن تو که آنرا بـــار نیست لابق آن دبدم ڪه من آيين ، پيش تــو آرم چــو نــور سيــهٔ تا بهینی روی خوب خود در آن . ای تو چون خورشید شع آسان ر آبن آوردست اے روشنی ، تا جو بینی روی خود بام کنی ٣٠٠٠ آين ۽ بيرون کشيد او از بغل ۽ خوبرا آيين باشد مشتغل آینهٔ هستی چه باشد نیستی . نیستی بَسرگـر نو ابلـه نیستی همتی اندر نیستی بتوان نمسود . مالداران بر فتیسر آرنید جود آینهٔ صافی نان خود گرسنهاست . سوخسه هسم آیسهٔ آنشزنهاست نبستی و نقص هر جایی که خاست . آبنیهٔ خوبی جملیهٔ پیشهاست ۳۰۰ چونك جامه چُست و دوزيده بود . مَظْهَر فرهنگئر درزے چون شود ناتسراشين هي بايد جُهذوع ، تا دُرُوگر اصل سازد يا فسروع خواجمهٔ اِشکسته بنید آنجها رود . که در آنجها پهای انکسته بود کی شود چون نیست رنجور نیـزار . آن جمال صنعت طبّ آشکـار

Heading: A ارمغانی.

⁽۱۹۹۳) B Bul. نا مد سزا, and so corr. above in A

[.]و شمع L (۱۹۱۸) . هست تخمی AB (۱۹۹۱)

[.] چون ببینی روی خود A (۱۹۹۹)

[.] نتوان ۱ (۱۲۰۱) . چو باشد ۱ (۱۲۰۱)

⁽ FF. T) Bul. in the second

hemistich آيينه الا٠٤٠ ل سابقة على.

[.] فرهنگ درزیی شود L .و دزدین بود A (۱۲۰۰)

رنجور و نزار Bul. (۲۲۰۸).

مُنْکری مہمانیت را از خرے . بس زمطیع خالت و خاکستر برے ور نهٔ منک ر چنین دست بهی . در دّر آن دوست چون یا مید. اندکی صُرْفه بکن از خواب و تخور . ارمغمان بهمر ملاقانش بتمر شو قَلِلُ ٱلنَّوْمِ مِمَّا يَهْجَنُونِ ، باش در أَحْار از يَسْنَغْفِرُونَ ٢١٨٠ جُنْهِشي اندك بكن هجون جنين ، تا بېخشندت حواس نُورْيين وز جهان چون رَج برون سُوی . از زمین در عرصهٔ واسع شوی آنك آرْضُ ٱللَّهِ وَإِنْ كَنْتُمَانِد ، عَرْضُهُ دَانِ كَاوَلِمَا دَرْ رَفْتَمَانِد دل نگردد تنگ زآن عرصهٔ فراخ . نخل تـر آنجـا نگردد خُنكشانه حاملی نو مسر حواست را کنوت ، کُنّد و مانسان میشوی و سژنگون ۱۱۸۰ جونك محمدلى نه حامل وقت خواب ، ماندكي رفت و شدى بي رنج و ناب چاشنی دان تو حال خوابرا . پیش محمولی حال اولیا اولها اصحاب كَهْفاند اى عنود . در قياً رو در تقلُّ هُمْ رُقُود و كَشدشان بي تكلُّف در فعال . بي خبر ذَاتَ ٱلْبَيِينِ ذَاتَ ٱلْبِيَّالِ چیست آن ذات الیمین فعل حَسن ، چیست آن ذات الشمال اَشْغال نن ۱۱۹۰ میرود ایر ی هر دو کار از اولیا ، بیخبر زین هر دو ایشان جون صدا گر صدایت بشنواند خبر و شد ، ذات که باشد زهد دو بی خبر

⁽۱۲۱۲) In the first hemistich (which is obliterated in C and has been supplied in marg.) AL have وعناء ميمانيش را منكرى.

[.]بر در آن دوست ۸ (۴۱۷۹)

[.]ارمغانی بر ملافاتش ۸ (۲۱۷۸)

⁽الک جیش AB Bul, اندکی جیش, and so C in marg.

[.] عرصهٔ هامون شوی L . بيرون روی . ABL Bul . وز جهانی . Bul (۱۲۱۸)

⁽المر منه الله ABL Bul مانيها در رفته الله , and so corr. in C.

[.] و آن عصه ما . تنگ for نيك C بناك .

تتلد ۸ (۱۸۲۸)

[.] كار انبيا L . از انبيا AB Bul. از انبيا

حاآشا بودند وقت کودکی ، بسر وسادهٔ آشنایی مُنکی بـاد دادش جور اِخوان و حمد . گفت کآن زنجیر بود و ما اســد ١١٦٠ عار نبود شيررا امر سلسله ، نيست مارا از فضات حق يكله شیروا بسر گردن از زنجیر بسود ، بسر همه زنجیرسازان میر بسود کنت چور ، بودی ززندان و زجاه ، گفت همچون در محاق ، کاست ماه در معاق ار ماه نو گردد دونا و نی در آخر بدر گردد به سما گرچه دُردانه بهاون كوفتند . نورِ چشم و دل شد و بيند بلند ٢١٦٥ كندى را زيسر خاك انداختند ، بس زخاكش خُوشَها بر ساخند بار دیگر کوفشندش رآسیا . قیمنش افزود و نارن شد جانفزا باز نان را زیسر دندان کوفتند . گشت عقل و جان و فهم هوشمند باز آن جان جونكَ محو عَمْن كُسْت ، يُعْجِبُ ٱلْزُرَّاعَ آمَـد بعـد كُسْت این سن بایان ندارد بازگرد . تاکه با یوسف جهگنت آن نیك مرد ۲۱۲ بعد قصه گفتنش گفت ای فلارن . مین چه آوردی نو مارا ارمغان بسر در یاران تهی دست آمدن . همچو بی کندم سوی طاحون شدن حتى تعالى خلق را كويد بحشر . ارمغان كو از براے روز نشر جِشْتُهُونَا و فُرَادَت بي نيا . هر بدآن سان ڪه خَلَقْنَاكُم كذا هین چه آوردیـد دستآویــزرا ه ارمغــانی روز رســــاخیــزرا ٢١٧٠ يـا اميـد بـاز گفتنتان نبسود . وعـن امـروز باطلتـان نمـود

[·] نور چشم و دل ازو افروخند L . بهالیان C (۱۹۹۱) در سا L (۱۹۹۹)

بال (۱۹۱۱) الم عقل و فهم جان اله (۱۹۱۱) After this verse L Bul. add the Heading: مللب كردن يوسف صدّيق عليه السلام ارمغان از مهمان

[.] آوردی روآورد ارمغان ۱ (۲۱۲۰)

⁽۱۹۱۱) ABL Bul. مبت بي گندم . B has:

بر در یاران بهی دست ای فتی ۵ هست چون بیگندی در آسیا In A vv. ۲۱۲۰–۲ follow . امروزتان باطل نمود L (۱۲۷۰) . ارمغان یا ۲۱۷۲) vv. ۲۱۲۲--- ۸, but the error is indicated in marg.

آنك او بى نش مادسینه شد ، نقشها عبرا آبینه شد سرّ مارا بی گان مُوقِن شود ، زآنك مومن آبینه موس بود چون زند او نقر مارا بسر یجک ، پس بقینرا بساز داند او زشك چون شود جانش یجک نقدها ، پس ببینمد قلدرا و قلدرا

نشاندن پادشاهان صوفیان عارفرا پیش روی خویش تا چشمشان بدیشان روشن شود،

ار یادت بود دست چشان چلونان ایستند و آنک دل چلوی چپ باشد ببند دست چشان چلونان ایستند و آنک دل چلوی چپ باشد ببند مشرف و اهل قلم بسر دست راست و زآنک علم خطو تبت این دستراست صوفیانسرا پیش رُو موضع دهند و کآیت جاناند و زآیینه بهند سینه صیفلها زده در ذکر و فکر و نام پذیرد آینه دل نفش بکر مرکه او از صلب فطرت خوب زاد و آینه در پیش او باید نهاد عاشق آیینه باشد روی خوب و صیفل جان آمد و تَفوی آلنُلوب

آمدن مهمان پیش یوسف علیه السلام و تقاضا کردن یوسف ازو تحفه و ارمغان '

آمد از آفاق بار مهربان ، یوسف صدیقرا شد مهمان

و ساده موشن شود (۲۱٤٦) اله Bul. in the second hemistich موشن شود (۲۱٤۸) ABL Bul. انقد عاراً. In C the second hemistich is obliterated and has been supplied in marg.

(۲۱٤٦) Bul. انقدراً و قلبراً قلبراً و نقدراً Bul. (۲۱٤٦)

are obliterated in C. خوبش

[.] هنان عادت ABL Bul. مشرف اهل قلم A (۲۱۵۲) هنان عادت ABL Bul. مشرف اهل قلم ABL Bul. مشرف اهل قلم در فكر و ذكر هم مينه صيقل زده ABL (۲۱۵۵) . آن دستراست در فكر و ذكر هم مينه علي الري Bul. (۲۱۵۷) . از اصل فطرت ال

کر نبودی نسوح شیم سُرمدی ، پس جهانی را چسرا برهم زدی ۱۱۲ صـد هزارات شیر بود او در تنی . او چو آنش بود و عالم خــرمنی ــ جونلت خرمن پاس عُشْر او نداشت . او چنین شعله بر آن خرمن گاشت هرك او در پیش این شیسبر نهان . بی ادب چون گرگ بگشاید دهار · مَجُوكُرُكُ آنَ شير بر درّاندش ، فَأَنْتَقَبْنَا مِنْهُمُ بسر خواندش زخ يابد همچو گرگ از دستِ شير . پيشِ شير ابلـه بود كو شــد دلير ۱۱۰۰ کاشکی آن زخم بسر جسم آسدی . تا بُدی که ایان و دل سالم بُدی فَوْتُمْ بِشَكْسَت چون اینجا رسید . چون توانم كرد این سررا بدید هجو آن روب كم إشكم كند . پيش او روساه بازے كم كنيـد جملة ما و من بيش او نهيد . مُلكُ مُلك اوست مُلك اورا دهيد چوپ فقیر آیید اندر راهِ راست . شبر و صید شیر خود آن شماست ۱۱٤٠ زآنك او پاكست و شُجُّعان وصف اوست . بي نيازست او ز نغز و مغز و پوست هر شکار و هر کراماتی که هست . از بیرای بندگان آن شهست نیست شهرا طمع بهمر خلق ساخت . این همه دولت خُنْك آنکو شناخت آنك دولت آفريند و دو سرا . مُلكِ دولتها جه ڪار آيند ورا پش سُبُعان بس نکه داربد دل . تا نگردبد از گائ بد خَمِل ٢١١٠٠ کو ببینــد سِرٌ و فکر و جُست و جو . همچو انــدر شیرِ خالص نـــارِ مو

and so C in marg. گر نبودی نوح را از حق یدی A Bul. گر

⁽۱۲۱۲۰) L in the second hemistich: أو برون رفته بد از ما و مني L adds:

او دو عالمرا هیدیــد ارزنی ۰ او چو آتش بود و عالم عرمنی

⁽۱۹۴۱) ABL Bul. عنان شعله (۱۹۴۱) A هذا الله الم

⁽۱۹۲۰ B Bul. بر تن آمدی. ABL Bul. گاپان.

⁻شیر صد و شیر A . فتیرانید BC . فتیر سدا A (۲۱۲۹) . مالك ملك اوست ا (۲۱۲۸)

[.] ملك و دولتها .Bul. Bul. اين شهست A (٢١٤١)

[.] جست جو B أسرٌ فكر AL (٢١٤٥) ما يس Bul.

عاقل آن باشد که گرد عبرت از ، مسرکت یارات در بالای محسرز ۱۰ کنت روبه صد سپاس آن شیرا ، کر پس آن گرک وا خواند او سرا گر مسرا اؤل بغرمودس که تو ، بخش کن این را که بردی جان از پس سپاس اورا که مارا در جهان ، کسرد پیدا از پس پیشینهان تا شنیدیم آن سیاستهای حق ، بسر قُرون، ماضیه انسدر سبق تا که ما از حال آن گرگان پیش ، همچو روبه پاس خود داریم بیش تا که ما از حال آن گرگان پیش ، همچو روب پاس خود داریم بیش استعمان و پشم آن گرگان عیان ، بنگرید و پند گیرید ای رمهان استعمان و پشم آن گرگان عیان ، بنگرید و پند گیرید ای رمهان و عاد ور بند انجام فرعونسان و عاد ور بنده گرند از اضلال او معرف گرند از اضلال او

عهدید کردن نوح علیه السّلام مر قوم را که با من مپیچید که من رویمپوشم با خدای میبیچید در میان این مجتبیتت ای مخذولان'

گنت نوح ای سرکشان من من نیم . من زجان مسرده بجانان می زم ۱۱۲۰ چؤن بسردم از حواس بو آلبشسر . حتی مرا شد سمع و ادراك و بصر چونك من من نیستم این دم زهوست . پیش این دم هرك دم زد كافر اوست هست اندر نقش این روساه شیسر . سوی این روبه نشاید شد دلسر گدر زروی صورتش می نگروی . غُره شیسران ازو می نشوب

1 - 12 - 13 - 1

⁽¹¹⁰⁾ AB Bul.

written above. خود with , پاسرا (?) داریم خویش c (۲۱۱۹)

و .corr. above. ABL om مرحوم (۲۱۲۰) ر

در مان این مجنینت for در حنینت C in marg. حرین میان این مجنینت for در میان این مجنینت (CIT)

[.] پش این روبه L (۲۱۲۷) مردم ABL Bal. مردم

[.]غرش شیران ۱ (۲۱۲۸)

باز هستی جهان، حق و رنگ ه تنگنر آمد که زندانیست تنگ ر علّت تنگیست ترکیب و عدد ه جانب ترکیب یحسها میگشد ر زآن سوی حس عالم توحید دان ه گر یکی خواهی بدآن جانب بران ر ۱۱۰۰ امرِکُن یک فعل بود و نون و کاف ه در سخن افتاد و معنی بود صاف این سخن پایان ندارد باز گرد ه تا چه شد احوال کرگ اندر نَبُرْد

ادب کردن شیر گرگ را که در قسمت بی ادبی کرده بود؛ گرگ را بر کند سر آن سرف راز و نا نماند دو سرے و امتیاز فا نند نند مرده در بیش امیر فا نند نند آن برای چاشت خورد بعد از آن رُو شیر با روب اه کرد و گفت بخشش کن برای چاشت خورد و گفت این گاو سمین و چاشت خوردت باشد ای شاه گرین وین بُسز از بهر میان روزرا و یخیبی بیاشد شه پیروزرا وین بُسز از بهر میان روزرا و یخیبی بیاشد شه پیروزرا وان دگر خرگوش بهر شام هم ه شب چوه این شاه با لطف و کرم گفت ای روبه نو عدل افروختی و این چین قسمت زکی آموختی این ای برزگ و گفت ای شاه جهان از حال گرگ از کما آموختی این ای برزگ و گفت ای شاه جهان از حال گرگ روب و بستان و برو روبها جون حرف جاگی می ارا شدی و چونت آزاریم چون نو ما شدی ما نرا و جمله اشکاران ترا و بای بر گردون هنم نه بسر آن روبه نیستی شهر منی جون گرفتی عبرت از گرگ دفتی و بس تو روبه نیستی شهر منی

[.]عالمي ن (۲۰۹۱) . و حس و رنگ A (۲۰۹۲)

Heading: A كردى, and so C in marg. BL Bul. كردى.

[.]در پیش کیبر ۸ (۱۰۱۲)

and so C in marg. گفت این را بخش کن از بهر خورد ABL Bul ، ۴۱۰۹)

[.] شاه زمین L کین گاو ABL Bul. (۲۱۰۹) مرآن بز ABL Bul. . شاه زمین کا

ما ترا این جله 🛦 (۲۱۱۲) . زکه آموختی .Bul (۲۱۰۸)

^{(! ! !} In C v., " ! ! ! precedes this verse.

کر دو باکر چار با یك را بَسرّد . همچو مفراض دونسا بکنسا بُسرّد آن دو انبازان گازررا ببین . هست در ظاهر خلافی زآن و زاین آرے بکی کے باکس را در آب زد ، وآن دگر مباز خشکش میکنید باز او آن خشك را سر مكند . هجو زاستين بضد بسر ماند ۲۰۸۰ لیك این دو ضدّ استیزونها و یككار باشد در رضا هـ نني و هر ولي را مَسْلَكِيست و ليك با حق ميرَد جله يكيست چونك جع مستمعرا خواب بُسرد . سنگهاك آسيارا آب بدد رفتن این آب فوق آسیاست ، رفتنش در آسیا بهبر شاست جون شهارا حاجت طاحوت نمانید . آبرا در جوی اصلی بیاز رانید ٢٠٩٠ ناطف سوے دھان تعلیراست ، ورنه خود آن نطق را جوبی جُداست صرود بي بانگ و بي تڪرارها ، تَعْتَهَا آلاَنْهَارُ آيا تُكُلزارها · ای خدا جانسرا تو بنهها آن مقسامر . که درو پی حرف میرویسد کلامر تا كه سازد جان باك از سر قدم . سوك عرصة دُورْ بهناك عدم · عرصهٔ بس بـاگشاد و بـا فضا . وبن خيال و هست بابـد زو نول ٢٠٩٠ تنگتر آمد خيالات از عدم . زآن سبب باشد خيال اسباب غ باز هستی تنگتر بود از خیال . زآن شود در وی قمرها چون هلال

گر دوتا گر چارتا یك AB Bul. چار با رورا برد Bul. بچار با رورا برد (۲۰۸۱). و این I و زین ABL Bul. خلاف AC خلاف ABL (۲۰۸۲) . رو برد

ر (۲۰۸۹) ابیاز فد تر وکند (۲۰۸۹) C originally هیچو استیزه ضد تر وکند استیزه فد یر می نند این استیزه فد یر می تند استیزه و ضد می تند استیزه و ضد استیزه این استیز این استیزه این استیزه این این استیزه این استیزه این استیزه این این استیزه این استیزه این این استیزه این استیزه این این استیزه این این استیزه این این استیزا این استیزه این این این استیزه این ای

[.] با قضا تا (۲۰۹٤)

[.] قمر همچون هلال AB BuL (۲۰۹۱)

۱۰۱۰ رشه را باشد بسوزت ارتباط و نیست در خور با جَمَل م آلنباط کی شود باریک هستی جمل و جز بعفراض ریاضات و عمل دست حق باید مر آنرا ای فلان و کو بود بر هر محالی گن فکان هر محال از دست او مُهکن شود و هر حرون از بیم او ساکن شود اکه و ابرص چه باشد مرده نیز و زنده گردد از فسون آن عزب ز و آن عدم کز مرده مرده نیز و وقت ایجادش عدم مفتظر بود کل بوم هو فی شآن بخوان و مر ورا بی کار و بی فعلی مدان کمترین کاریش هر روز آن بود و کو سه لشکررا روانه میکند لشکری زامار سوی خاکدان و بهر آن تا در ریم روید نبات لشکری زارجام سوی خاکدان و تا زند و ماده پسر گردد جهان لشکری از خاک زآن سوی اجل و تا ببیند هر کسی حسن عمل این سخن پایان ندارد هین بشاز و سوی آن دو یار پاک پاک باز

صفت توحید'

گفت بارش کاندر آ ای جمله من . نی مخالف چون گُل، و خار چمن رشته یکنا شد غلط کم شو کنون . گر دوت اینی خُروف کاف و نون کاف و نون همچون کمند آمد جَذوب . تا گشاند مر عدمرا در خُطوب بس دونا باید کمند اندر صُور . گرچه یکنا باشد آن دو در اثـر

⁽٢٠٦٥) B موزن آمد ارتباط and so corr. in C.

⁽۴۰۷۰) ABL Bul. و مضطر بود and so in marg. C.

[.] كم شد . Bul. غلط كم زن R (٢٠٧١) . اندر Bul. علم

[.] دوتاً يايد C (۴۰۸۰) متا گشايد C (۴۰۸۰) .

چون نبودی فانی اندر پیش من ، فضل آمد مر تراگردن زدن گرفت فرد وجود او هستی هجو گرفت خود او هستی هجو هرك اندر وجود ا باشد فنا ، كُلُّ ثَنَّ مَالِكُ نَسُود جزا وآنك در إلاست او فانی نكشت ، هرك در إلاست او فانی نكشت ، هرك در إلاست او فانی نكشت ، هرك در إلاست او و بسر لا می تند

قصّهٔ آنك در ياری بكوفت از درون گفت كیست گفت منم گفت چین تو توی در نیگشایم هیچ کسرا از ياران نیشناسم کی او من باشد،

آن یکی آمد در بساری بسزد . گفت بارش کیستی ای معنبد گفت من گفتش برّو هنگام نیست ، بر چنین خوانی مقام خام نیست خامرا جـز آنش هجـر و فـراق ، کی پزد کی وا رهاند از نفـاق رفت آن مسکین و سالی در سفر ، در فراق دوست سوزیـد از شـرد بخته شد آن سوخته پس بـازگشت ، بـاز گـرد خانـهٔ انبـازگشت حلفه زد بر در بصد ترس و ادب ، تـا بنجهـد بی ادب لفظی زلب بانگ زد بارش که بر در کیست آن ، گنت بـر در هم تُوی ای دِلینان بانگ زد بارش که بر در کیست آن ، گنت بـر در هم تُوی ای دِلینان گفت اکنون چون مَن ای مَن در آ ، نیست گنجـایی دو مَن را در سـرا نیست سوزن را سر رشتـهٔ دونـا ، چونك یکتابی درین سوزن در آ

ر بر لا ميزند L Bul. L مرك بر در او (۲۰۵۰) ميل مرك ير در او Reading: The Heading in C is صفت توجد corr. in marg.

⁽۲۰۰۸) A منان for مناه . After this verse L adds (and so Bul., which has ننار و نفت

چون تویئ تو هنوز از نو نرفت ۰ سوعتن باید نرا در نار و تفت ۰در فراق دوست او میبرد سر ۵ (۴۰۰۹) . .هم ذانی ۵ (۸

⁽۲۰٦٠) B Bul. شد for شد, and so written below the line in C. AB خانهٔ همباز In C من در آ A (۲۰۲۱) همباز is written underneath.

ای یخرد و رایتان از رای من ، از عطاهه ای جهان راسه من ۱۰۲۰ نفش با نقاش چه اشکاله دگسر ، چون سگالش اوش بخشید و خبسر این چنین ظن خسیسانه بمن ، مسر شارا بسود ننگهان زمّن ظارّیت بالله ظرت السّومرا ، چون منافق سر بیندازم جُه و طرح الله نگتان ، تا بماند در جهان این داستان شیر با این فکر می زد خنه فاش ، بسر تبسّمهه ای شیسر این مساش شیر با این فکر می زد خنه فاش ، بسر تبسّمهه ای شیسر این مساش فقسر و رنجوری بهاست ای سَند ، کرد مارا مست و مغرور و خَلنی فقسر و رنجوری بهاست ای سَند ، کان تبسم دام خودرا بسرگند

امتحان کردن شیر گرگیرا و گفتن که پیش آی ای گرگ بخش کن صیدها را میان ما

گفت شیر ای گرگ این را بخش گن ، معدلت را نو گن ای گرگ کهن نایم من باش در قسمت گری ، نا پذید آید که نو چه گوهری گفت ای شه گاو و خشی بخش نُست ، آن بزرگ و تو بزرگ و زفت و چُست بر مرا که بُسز میانه ست و وَسَط ، روبها خرگوش بستان بی غله شیر گفت ای گرگ چون گفتی بگو ، چونك من باشم نو گوبی ما و نو گرگ خود چه سگ بود كوخویش دید ، پیش چون من شیر بی مِفل و ندید گفت پیش آ ای خری كو خود بدید ، پیش آمد پنجه زد اورا در بد جون ندیدش آمد پنجه زد اورا در بد چون ندید بیش جون دید بازا بباید زار مُسرد مین چون دید بازا بباید زار مُسرد ده در سیاست پوستش از سسر كشید بود گفت چون دید مین بازا بباید زار مُسرد ده در سیاست پوستش از سسر كشید بود کشت چون دید مین بازا بباید زار مُسرد ده در سیاست پوستش از سسر كشید

دری هر سه باهم اندر آن صهرای ورف و صدما کرند بسیار و شکرف · کرچه زیشان شیر نروا ننگ بود . لیك كسرد اكسرام و هراهی نمود این چنین شهرا زلشکر زحمنست و لیک همره شد جماعت رحمنست این چنین مُهرا زاختر ننگهاست . او میان اختران بهسبر سخاست امر شاوِرْهُم پَمْسررا رسيد . گرچه رايي نيست رايشرا نديد ۲۰۲۰ در تـرازو جَو رفيق زر شدست . ني از آنك جَو چو زر گوهر شدست روح قالبرا کنون همره شدست و مدّنی سگ حارس درگ شدست چونک رفتند این جماعت سوی کوه . در رکاب شیسر بسا فسر و شکوه گاو کومی و بُز و خرگوش زفت . بافنند و کار ایشان پیش رفت هرکه باشد در پی شیمبر حراب . کم نیآید روز و شب اوراکساب ۲۰۲۰ چون زگه در بیشه آوردندشان . گفته و مجروح و اندر خون گشان گرگ و روبهرا طع بود اندر آن . که رود قسبت بعدل خُسروان عكس طبع هر دوشان بر شير زد . شير دانست آن طَبَعَهـارا سَنـد هرکه باشد شیر اسرار و امیس و او بدانید هرچه اندیشید ضمیسر **مین نگ دار ای دل اندیشهخو . دل زاندیشهٔ بدے در پیش او** ۲.۲۰ داند و خسررا هی رانید خموش . در رُخَت خسدد بسرای روی بُوش شبر چون دانست آن وسواسشان . ول نگفت و داشت آن دَم باسشان لیك با خود گفت بنمهایم سنزا . مسر شارا اے خسیسان گدا مر شارا بس نیآمد رای من و ظنتان اینست در اعطای من

[.] صيدها كردند L . كهار ورف Suppl. in marg. C. L

⁽۲۰۱۶) Suppl. in marg. C. (۲۰۱۸) I، زاختر زخهاست.

آید در ضمیر L om. و before اندر ۴۰۲۸). اندر ضمیر آ

داند او خررا Bul. (۲۰۲۰) مبدی for خطا ما . اندیشه جو AL)

[.] خسیسان و گدا .Bal (۲۰۲۲)

^(7.77) Instead of the second hemistich B has the second hemistich of the following verse.

نیره شد دلاك و بس حیران بماند و تا بدیسر انگشت در دندان بمانید روبین زد سوزن آن دم اوستاد و گفت در عالم كسیرا این فتاد یر بی دُم و سر و اشكم كه دید و این چنین شیری خدا خود نافرید ی برادر صبر كن بر درد نیش و تا رهی از نیش نفس گئیر خویش آن گروهی که رهیدند از وجود و چرخ و چهر و ماهشان آرد سبود رك مُرد اندهر نن او نفس گهر و مر ورا فرمان برد خورشید و ابر بون دلش آموخت شع افروختن و آفتاب اورا نیارد سوخت نفت حتی در آفتاب منتجم و ذكر تراور گذی عن گهنیم خار جمله لطف چون گل میشود و پیش جُزوی كو سوی كل می رود بیش جست توجید خدا آموختن و خویشتن را پیش واحد سوختن بیست توجید خدا آموختن و خویشتن را پیش واحد سوختن می شیمت در هست آن هستی نواز و هستی همچون شب خودرا بسوز سیست در هست آن هستی نواز و هستی همچون شب خودرا بسوز سیست در هست آن هستی نواز و هستی همچون شب خودرا بسوز می مین در کیبیا اندر گداز و هست

رفتن گرگ و روباه در خدمت شیر بشکار٬

نیر و گرگ و رویهی بهمرشکار . رفته بودند از طلب در کوهسار ما بهشت هدگ رب رصدها . سخت بسر بندند بند و قیدها

⁽۱۹۹۹) Suppl. in marg. C. L پی حبران . (۱۹۹۹) B Bul. آن دم for از خدم So written above the line in C and suppl. in marg. A.

چون نداری طاقت سوزن زدن * از چین شیر ژیان تو دم مزن

[.] جرخ مهر A . آن گروهی Bul (۲۰۰۱) . بیش نفس I

[.] سوی کل میشود c (۴۰۰۱) . کنا Bul. اند

[.] كردستي تو دست Bul. (١٠٠٨) . خار و خاكي L (٢٠٠٨)

and so corr. in C. بار و قیدما BL Bul. بار قیدها

بر تن و دست وگینهها بی گزنـد . از ســـر سوزن کبودیهـــا زنــــد سوے دلاکی بشد قروبنیی . که کبودم زن بکن شیرینیی کنت چه صورت زنم ای پهلوان . کنت بسر زن صورت شسر وبان ٢٩٠٠ طالعر شيرست نقش شير زن ، جهد كن رنگ كبودى سير زن كنت بر چـه موضعت صورت زنم . كنت بــر شانــه زن آن رقم صنم جونك او سوزن فرو بردن گرفت و درد آن در شانگ مَسْكُن گرفت^ا بهلوان در ناله آمد ڪاي سني . مر مرا گُنتي چه صورت مازني گفت آخر شیر فرمودی مرا . گفت از چه اندام کردی ابتدا ۲۱۱۰ کفت ان دُسکاه آغازیده امر ه گفت دُمر بگذار ای دو دیده امر از دُمر و دُمگاه شیرم دَمر گرفت . دُمگه او دَمگهم مُعْكَر گرفت شیر نی دُم باش کو اُسے شیرساز ، ک دلر سُستی گرفت از زُخ کار جانب دیگر گرفت آن شخص زخم . بی محاب بی مواسا بی زرّحہ بانگ کرد او کین چه اندامست ازو ه گفت ایرس گوشست ای مرد نکو ۲۱۰ گنت نا گوشش نباشد ای حکیم . گوش را بگذار و کونه کن کلیم جانب دیگر خَلِش آغاز کرد . باز قزوینی فغان را ساز کرد كَيْنَ سُوم جَانبُ چــه اندامست نيز . كفت اينست إشكم شير اى عربــر گفت نا اشکم نباشد شیررا . چه شکم براید نگار سیررا

و نقش ،(۲۹۸e) I. Bul. زدند C (۲۹۸e)

⁽۱۹۹۱) AB گفت بر شانگهم زن آن رقم, and so L Bul., which have شانه من عمل and C in marg. After this verse L adds:

تا شود پشتم قوی در رزم و بزم * با چنین شیر ژیان در عزم و حزم (۱۹۸۱) Bul. گفت از چه عضو ABL Bul. گفت بچه اندام (۱۹۸۱) C شانهگه ABL Bul. مشانهگه and so C in marg. (۱۹۹۱) AB Bul. و رحم (۱۹۹۱) مواسایی و رحم (۱۹۹۱) مواساتی ما فاقه که (۱۹۹۱) مواساتی موساتی مواساتی مواساتی مواساتی مواساتی مواساتی استان که (۱۹۹۱) مواساتی مواساتی مواساتی مواساتی در سات که در سات

کشت افزون درد for بگار In the second hemistich AB Bul. have بگار کر برد این افزون درد , and so L, which has کن زخرا

١١٦٠ يـا على از جملة طاعات راه . بسر كزين نو سابسة بنساة ال مرکسی در طاعتی بگریختند ، خویشتن را مخلص انگهدند نو بسرّو در سایمهٔ عاقل گریسز . نا رمی زآن دشمن بهانستیز از همه طاعمات اینت بهترست ، سبق یابی بر هر آن سابق که هست چون گرفتت پیسر هین تسلیم شو . هجو موسی زیسر حکم خضر رّو ۲۱۷۰ صبر کن بر کار خضرے بی نفاق ، نا نگوید خضر رو هاذا فراق گرچه گفتی بفکد نو تم مزن و گرچه طفلی را گفد نه مُو مگن دستِ اورا حق چو دستِ خویش خواند . تما يَمدُ ٱللَّه فَوْقَ أَيْدِيهِمْ براند دستِ حق میراندش زندهش کند ، زنده چه بود جان پاینانش کند مرکه تنها نادرا این ره بُرید . هر بیاری دل پیران رسید ٢١٧٠ دستِ بير از غايبان كوتاه نيست . دستِ او جـز قبضة الله نيست غایبان را چون چنین خلعت دهند . حاضران از غایبان لا شك بهنــد . غابسان را چوت نواله مادهند . پیش حاضر تا چه نعمتها نهد کُو کسی کُو پیشفان بندد کر . تماکسی کو هست بیرونسوی در **چون گُزیدی پیر نازل**ندل مباش . سُست و ریزین چو آب و <u>ک</u>ل مباش ۱۱۸۰ گر بهسر زخی تو پُسر کیسه شوی . پس کجا بی صَیْفُل آیبسه شوی

کبودی زدن قزوینی بر شانگاه صورت شبر و پشیان شدن او بسبب زخم سوزن'

این حکابت بشنو از صاحب بیلمن . در طریف و عادمت فزوینسان

رَانِش ABL Bul. ما ية خاص اله , and so C in marg. (٢٩٦٩) Rul. كرفتي . ABL Bul. ما ية خاص اله , and so C in marg. (٢٩٢٠) A . زنش كند . Bul. بكويد C . خضر اى يى نفاق AC . (٢٩٧٠) من نفاق . AB Bul. نادر اين رورا له (٢٩٧١) . بايندش , and so C in marg. (٢٩٧٧) ABL Bul. يش مهمان . In L the hemistichs are transposed. (٢٩٧٨) لا يكى لما . يش شه بعد له (٢٩٧٨) . يا كى لما . يش شه بعد اله (٢٩٧٨) .

ر (۲۹۸۰) ABL Bul, ور بهر زخی, and so C in marg. (۲۹۸۱) Bul. om. و

استغرانهاشان بیین و مویشان ، عبرنی گیر و مران خر سویشان گردن خر گیر و سوی راه گش ، سوسه رهبانان و رهدانان خوش هین میل خررا و دست از وی مدار ، زآنك عشق اوست سوی سبزهزار گر یکی دم تو بغفلت ول یعلیش ، او رود فرسنگها سوسه حشیش دشمن راهاست خبر مست علف ، ای که بس خربنده را کرد او تلف دشمن راهاست خبر مست علف ، ای که بس خربنده را کرد او تلف شمن گر ندانی ره هسر آنج خر مجنواست ، عکس آن کن خود بود آن راه راست شاور و مُن بس آنگ خالفول ، ان من تمن لم به میصیمن نالف اوست با هول و آرزو کم بیاش دوست ، چون یُضِلك عَنْ سَیل آلله اوست این هوارا نشکند اندر جهان ، هیچ چیزی همچو سایده همرهان

وصبّت کردن رسول علیه السّلام علیراکزّم اَللّه وَجْهَهُ که چون هرکسی بنوع طانتی تقرّب جوید مجتّ تو تقرّب جوی بصحبت عاقل و بندهٔ حاصّ تا از همه پیشقدمتر باشی،

گفت پیغیبر علی را کای علی و شیسر حقی بهلوانی پسر دلی است بسر شیری مکن م اعتماد و اندر آدر سایسهٔ نخل امید اندر آدر سایسهٔ نخل امید اندر آدر سایسهٔ آن عاقلی و کش نداند بُسرد از رو ناقبلی ظلّ او اندر زمین چون کوم قاف و روح او سیمسرغ بس علیطواف کسر بگوم نیا قیاست نعت او و هیچ آنسرا مقطع و خایت مجسو در بشر روبوش کردست آفتاب و فهم کن والله اعلم بالصّواب

که بس for بیا (۲۹۵۱) Bul. ام فقق for عشق for بیا .

[.] و آنگه ABL Bul. (۲۹۵۱) ماین راه راست یا

Heading: B يش قدم تو باشي . A تو تفرّب در سايه مرد (۲) عاقل BL Bul. om. تر . BL Bul. om. كن تاند . BCL . (۲۹۱۰) Bul. عند . يغامبر . (۲۹۱۰) Bul.

⁽Filt) Ater this verse Bul. adds:

آنتاب روح نیی آن فلك • كه ز بورش زبنه اند انس و ملك

در صفت پیر و مطاوعت وی،

ای ضیآء آمحق حُسام آلدّین بگیر . یك دو كاغذ بر فزا در وصف پیر ۲۱۲۰ گرچـه جم نازکت را زور نیست . لیك بی خورشیــد مـــارا نور نیست كرجه مصباح و زجاجه كنت ، لبك سَرْخَيْل على سَرْرشت جُون سَــــر رشته بدست وكام نُست ، مُهْرَهــاى عِندِ دل زانعــام نُست بسر نوبس احوال پیر راهدان . پیررا بگرین و عین راه دان . يهر تابستان و خلتان تير ساه . خلق ماننـد شـبانـد و پير ساه ۱۹۱۰ ڪردهام مجنب جوانسرا نسامر پير ۽ کو زحق پيرست نــه از ايسام پير او چین پیریست کش آغــاز نیست . بــا چین دُرّ یتیم انبــاز نیست خود فوی نسر میشود خَسْر کهن . خود شهی نسر میسود زرّ کهن پیررا بگزین که بی پیر این سنـــر . هست بس پُر آفت و خوف و خطر آن رمی که بارها تو رفته و بی فیلاوز اندر آن آشف ۲۱۱۰ پس رفراکه ندیدستی تو هیج . هین مسرَو تنهـا زرَهْبَر ســر مهیج كر نباشــد سايــهٔ او بر نوكول . پس نرا سركشنــه دارد بانگ غُول غُولت از ره افکسد اندر گزند . از تو داهیتر دربن ره بس بُدند از نُمي بشنو ضلال رمروان و كه چمشان كرد آن بليس بَدْرَوان صد هزارات ساله راه از جاده دُور ه بُردشان و کردشان إدبار و عُور

Heading: Bul بیان صفت پیر کدامست . C in marg. بیان صفت پیر که پیر کدامست

ه مربعل دل ۲۹۲۱) م. سرجیل دل ۲۹۲۱) میلست کام A (۲۹۲۱) میرمای عقل در انعام C in marg. L میرمای عقل در انعام AB Bul. بیرست کام که بیرست میرمای عقل در انعام کام میرمای عقل در انعام کام در اندان کام در انعام کام در در انعام کام در اندان کام در اندان کام در اندان کام در اندان کام د

خاصه آن خری In the second hemistich AB Bul. have خاصه آن خری and so C in marg. (۲۹٤٤) C گر for گ.

⁽۱۹٤٧) رو written above. از راه C الها، with و written above.

⁽۱۹۶۸) Bul. په ان کرد. In L vv. ۱۹۶۸ and ۱۹۶۹ are transposed, and v. ۱۹۶۸ is followed by v. ۱۹۶۷.

⁽٢٩٤٦) A Bul. ادبار عور L ادبعر In L this verse follows v. ٢٩٤٦.

از یکی رُو ضدٌ و یك رو مُنْعِمد . از یکی رو هزل و از یك روی چد پس فیامت روز عُرْضِ اکبرست . عرض او خواهد که باکر و فرست هرك چون هندوى بدسوداييست . روز عـرض نوبت رُسولييست جون ندارد روی همیون آفتاب ، او نخواهد جرشی همیون نشاب ۲۹۲۰ برگیر یك گل چون نــدارد خار او . شــد بهــاران دشمن اسرار او وآنك سر تا پا گلست و سوسنست . پس بهار اورا دو چشم روشنست خار بی معنی خزان خواهد خزان . تا زند پلوی خود با گلستان تا بهوشد حسن آن و ننگ ِ این . نـا نبینی رنگ ِ آن و رنگ ِ ایر . یس خزان اوراً بهارست و حیات . یك نماید سنگ و یاقوت زكات rare باغبان هم داند آنرا در خران ^و ليك ديد يك به از ديد جهان خود جهان آن یک کس است او ابلهاست . اختران هر یک همه جُڑو مَهاست یس فیگویند هر نقش و نگاره سرده میرده نك فی آید بهار نا بود نابان شکوف چون زِرِه . کَی کند آن میوهــا پیـــدا گِـــره چون شکوف ریخت میوه سرکند * چونك تن بشكست جان سر بر زند ۲۹۲۰ میوه معنی و شکوف صورتش . آن شکوف مسوده میوه نعبتش چون شکوفه ریخت میوه شد پدید . چونك آن كم شد شد این اندر مزید تاكه نان نشكست قوَّت كَي دهد . ناشكسته خُوشُها كُول في دهـ د تـا مَلِك نشكنـد بـا ادويّـه وكوّ يهود خود صَّتافـزا ادوبـه

ریب و فرست . (۲۹۱۷) C و دیگر متّعد , corr. in marg. (۲۹۱۷) ABL Bul. زیب و فرست , and so corr. in C. In L the hemistichs are transposed.

سر ندارد چون زازل بودست پیش . پا ندارد بــا ابــد بودست خویش بلك چون آبست هر قطـره از آن . هم سَرست و با و هم بي هر دُولِن .. ٢٩ حاش لِلَّه اين حكايت نيست هيٺ . نغدِ حال ما و نُست اين خوش بيين زآنك صوفى باكر و بـا فـر بود . هرچ آن ماضيست لا يُذْكـر بود ه عرب سا هم سبو سا هم مَلك . جلُّه ما يُؤْفَكُ عَنْبُ مَو ثُلُّ أَفِك عَلَىرًا شُو دَان و زنرًا حرص و طمع . ابن دو ظلماني و مُنكِر عَلَى شمع بشنو اکنون اصل اِنکار از چه خاست . زآنك كُلرا گونه گونـه جُزُوهـاست ٢١٠٠ جُزُو كُل نى جُزُوما يَسْبت بكُل . نى چو بوي كُل كه باشد جُزُو كُل لطفً سبزه جُـزُو لطف کُل بود ، بانگ ِ مُثری جُزُو آن بلبل بود گر شوم مشغول اِشکال و جواب · تشنگ انسرا کمی توانم داد آب گر نو اِشكالی بكلی و خرج . صبركن اَلصَّبْرُ مِنْسَاءُ اَلْنَـرَج اِخْمِي كُن اخْمِي زانديشها ، فكر شيار وكور و دلها بيشها ١١١٠ احبيها بسر دواها سَرْوَرست ، زانكِ خاريدن فزوني گسرست اِحْمِي اصل درا آسد بنين ، احتما كن فرة جانرا ببين قابل این گفتها شو گوش هار و تا که از زر سازمت من گوشوار طنه در گوش منه زرگ شوی ه نبا بهاه و نبا نُسرَبّنا بسر شوی اؤلا بشو که خلق مختلف مختلف جانب د از پا تا آلف ۱۹۱۰ در حُروف مختلف شور و شکیست . گرچه از یك رُو زسر تا پا یکیست

⁽۲۸۹۸) Bul. om. j before ازل (۲۸۹۹) Bul. مر دو آن.

[.] ننس و طبع .L Bul .نشره و طبع AB (۲۹۰۱) .. با فر و با کر L (۲۹۰۱)

احتاكن احتاك احتاك B Bul. (٢٩٠٨) مكالصبر ما (٢٩٠٨) . بي جزوها ما

⁽۱۹۱۱) AB Bul. احتمى اصل دواها آمدست L .احتاها (۱۹۱۱) Suppl. in

marg. A. B Bul. احتم اصل , and so corr. in C.

در حکایت گفتمام احسان شاه و در حق آن بی نسوات بیبداد ۱۸۸۰ هرچ گوید مسرد عاشق بوی عشقی . از دهانش میجهد در کوی عشقی كُسر بگويسد ينشه فقر آيسد همه . بوي فقر آيد از آن خوش دَمْدَم ور بگوید کفر دارد بوی دین ، ور بشك گوید شكش گردد بقرن كت كركز بجر صدف خاسته است . اصل صاف آن تيره را آراسته است آن كنشرا صافى ومحنوق دان . همچو دشنام لسب معشوق دان ۲۸۰ گشته آن دشنام نامطلوب او ، خبوش زبهبر عارض محبوب او گےر بگویسد کے ٹر نمایسد راستھی ۔ ای کسٹری کے راست را آراستی آ از شکر گــر شکل ناف می پــزی . طعم قند آبد نه نان چون میـــزی. كر بت زريت بيابد مومني وكي هلد اورا بي سجن كني بلك كيرد اندر آنش افكند . صورت عاربت مرا بشكند ۲۸۹۰ تا نمانید بسر ذهب شکل وثن ، زآنك صورت مانعست و راهزن. ذات ِ زرش ذات ِ ربّانيتست ، ننش بُت بسر نفيدِ زر عاريتست بهدر کیکی نسو گلیمی را مسوز . وز صداع مدر مگس مگذار روز بت پرستی چون بمانی در صُور ، صورتش بگذار و در معنی نگر مسرد حجی هسره حاحی طلب ه خواه هندو خواه تُرك و يا عسرب ۲۸۹۰ منگر اندر نقش و انــدر رنگ او . بنگر انــدر عــرم و در آهنگ او گــر سیـــاهاست او همآهنگ تُوست . تو سیبدش خوان که هرنگ تُوست این حکایت گفته شد زیر و زبر . همچو کار عاشقان بی پا و سر

⁽FMF) ABL Bul. آيد از گفت شکش يوي ينين, and so in marg. C.

[.] تير را . C in marg . فرعرا آراسته ست . AB Bul . گفت كؤ . C

⁽٢٨٨٦) I, om. (٢٨٨٧) C apparently فيبرى for كىمزى.

ور بیابد موَّمنی زرِّین وثن ﴿ کی هلد آن را برای هر شمن ABL Bul. ور بیابد موْمنی زرِّین وثن ﴿ کی هلد آن را برای هر شمن and so C in marg. (۲۸۹۰) AB Bul. نقش وثن

[.] مدای .and so corr. in C. B روی for .ند . (۲۸۹۱) Bul. داد ر بانینست BL .

⁽الكرعاشة ABL Bul. نكرعاشةان, and so corr. in marg. C.

. اکُل عالم را سبو دان ای پسسر ، کو بود از علم و خوبی نـا بــَــر نطُّ رَهُ از دجلهٔ خوبی اوست . کآن نیگنجد زیری زیــر پوست كتبر مخنى بُد زبُرى جاك كرد . خاكرا تابان تر از افلاك كرد كتبر مخفى بُد زيرى جوش كسرد ، خاكرا سلطان اطلس بوش كسرد ور بدیدی شاخی از دجلهٔ خدا . آن سبورا او فدا کردی فدا ١٨٦٥ آنك ديدندش هيشه يي خودند ، پيخودان بر سبو سنگي زدند ای زغیسرت بسر سبو سنگی زده . وآن سبو زاشکست کاملتسر شده خُـم شکست آب ازو ناریخه . صد دُرُستی زبن شکست انگیخت جُزُو جُزُو خُم برقص است و بحال . عنل جُروىرا نموده ابين مُحال ني سبو پيدا درين حالت نه آب . خوش بيبن والله أعلَم بالصّواب ۱۸۷۰ چون در معنی رزنی بازت کنده پر فکرت زن که شهبازت کنند ر برٌ فكرت شد كِل آلود وكرات ، زا تك كِل خوارى نرا كِل شد چونان ناُن كِلست وگوشت كهتر خور ازين • تا نماني همچو كِل انـــدر زمين جون گرست می شوی سگ میشوی ، تُند و بَدْ پَوْت و بَدْرُگ می شوی جورے شدی تو سیر مُرداری شدی . بیخبر بی پا چو دیوارے شدی ۱۸۷۰ پس دمی مردار و دیگــر دم سگی . چون کنی در راهِ شیران خوش نگی آليم إشكار خود جر سگ مدان . كمترك انداز سكرا استخوان زاً نَكْ سَكَ جَونِ سير شد سَرْكَش شود . كَي سوى صيد و شكار خوش دَوّد آن عسربرا بینوایی میکشید، تا بدآن درگاه و آن دولت بدید

سوی پوست ۱. قطرهٔ از آب دجلهٔ خوی اوست ۱. آمطرهٔ از آب دجلهٔ خوی اوست ۱. (۲۸۹۱) In B VV.

FATE and FATE are transposed. (۲۸۹۱) Bul. بسبوی است اله In the second themistich B has مرد درستی آماه So A in marg. (۲۸۹۷) C زین ک گلخواری ترا شد همچو نان A (۲۸۷۱) . نبوده این (۲۸۷۸) . شکسته انگیفته (۲۸۷۲) A نوده این (۲۸۷۲) A بند دل A (۲۸۷۲)

و مرداری Bul. و مرداری as the rhyme-word. A و مرداری In A حس is written over ارداری (۲۸۷۷) . خوش رود از (۲۸۷۷) . خوش رود از (۲۸۷۷)

یفه یفه و نمو نمو و صرف و در گرآمد بایی ای بار شگرف آن سبوم آب دانتهام ماست و آن خلیف دجله علم خداست ما سبوها پُر بدجله می بسرم و گرنه خر دانیم ما خودرا خرم ۱۸۰۰ باری اعرابی بدآن معذور بود و کو زدجله بی خبسر بود و زرود کر زدجله با خبر بودی چو ما و او نبردمه آن سبورا جا بجا بلک از دجله آگر واقف بُدی و آن سبورا بر سبر سنگی زدی

قبول کردن خلیفه هدیهرا و عطا فرمودن با کمال بی نیازی از آن هدیه و از آن سبو'

چون خلینه دید و احوالش شنید . آن سبورا پُسر ززر کرد و مزید آن عربرا داد از فاق خلاص . داد بخشها و خلعتهای خاص داد بخشها و خلعتهای خاص در بدست او دهید . چونك واگردد سوی دجلهش برید از رم خشك آمدست و از سفس ، از رم آبسش بود نزدیکت ر چون بکشتی در نشست و دجله دید . سجمه می کرد از حیا و می خید کای عجب لطف آن شم وهابرا . وین عجبر کو سِتَد آن آبرا چون پذیرفت از من آن دریای جود ، اینچنین نقم د دیگر را زود زود

کو زدجله غافل و بس ABL Bul. مودرا ما خریم ABL Bul. کو زدجله غافل و بس ABL Bul. می دردا ما خریم ABL Bul. کور بود و در بود ما مدی and so C in marg. (۲۸۰۲) B Bul. کور بود در بود ما خریم می ماه می در بود باد می ماه می در بود افغان می می در بود افغان می می می در بود باد می می در بود افغان می می در بود افغان می می در بود افغان می در بود

Heading: C خلعت و عطا عطا written above . قار آن مبو . A om. خلعت و عطا . A om. و از آن مبو . A om. رد از فاقه . Bul. کرد از فاقه . ABL Bul. کرد از فاقه . ABL Bul. مکرد از فاقه . After this verse Bul. adds:

لطفی آن، مجسر کو چون گوترست و سنگ ریسزش جمله دُرِّ و گوهرست هر هنر که اُستا بدآن معروف شد و جان شاگردان بدآن موصوف شد استاد اُصولی هر اُصول و خواند آن شاگرد چست بها حصول پیش استاد فقیه آن فِقْه خوان و فِقْه خواند نی اُصول اندر بیان بهاز استادی که او تخوب بود و جان شاگردش ازو نحوی شهود بهاز استادی که او تخوب بود و جان شاگردش ازو محور شهاست بهاز استادی که او تخو رَماست و جان شاگردش ازو محور شهاست زین همه انواع دانش روز مرگ و دانش فقراست ساز راه و برگ

حکایت ماجرای نحوی و کشتیبان

در نیک نحوی بکشتی در نشست ، رُو بکشتبان بهاد آن خودپرست گنت هیچ از نحو خواندی گنت لا ، گفت نیم عمر تو شد در فنا دلشکسته گشت کشتبان زتاب ، لیك آن دَم کرد خامش از جواب باد کشتی را بگردایی فکند ، گفت کشتبان بدآن نحوی بلند هیچ دانی آشنا کردن بگو ، گفت نی ای خوش جواب خوب رو هیچ دانی آشنا کردن بگو ، گفت نی ای خوش جواب خوب رو مخوی گفت گلی عمرت ای نحوی فناست ، زآنك کشتی غرق این گردا بهاست مخو میابد نه نخو اینجا بدان ، گر تو محوی بی خطر در آب ران آب دریا مرده را بر سر نهد ، ور بود زنده زدریا گی رهد آب دریا مرده را بر سر نهد ، ور بود زنده زدریا گی رهد ای حون برین غ مانده ای که خلفان را تو خر میخوان ، این زمان چون خر برین غ مانده ای که خلفان بین وین زمان مرد نخوی را از آن در دوختیم ، تا شمارا نحو محو آموختیم

[.] شاگردش C in marg. کاسنا . C in marg. شاگردش.

[.] کشت خاموش ABL Bul نیمی . (۲۸۴۱) این . (۲۸۴۲) Bul بیش استادی

گفت نی از من تو سبّاحی مجو آل . Suppl. in marg. A. I

⁽الملا) A درين غ A (الملا) is written above خ.

ور تو گوبی جُـزُو پیوست گلست ، خـار میخور خار پیوست گلست جُـزُو یك رو نیست پیوست بگل ، ورنه خود باطل بُـدی بعث رُسُر چون رسولان از پی پیوستناند ، پس چه پیوندندشان چون یك تن اذ این سخن پایان ندارد ای غـلام ، روز بیگ شد حکایت کن نمـا،

سپردن عرب هديهرا يعني سبورا بغلامان خليفه '

۱۸۱۰ آن سبوی آبرا در پیش داشت ، نخم خدمت را در آن حضرت بکاشد گفت این هدیه بدآن سلطان برید ، سایل شه را زحاجت وا خرب آب شیرین و سبوم سبز و نو ، زآب بارانی که جمع آمد بد خند می آمد نقببانرا از آن ، لیك پذرفنند آنرا همچو جان زآنك لطف شاه خوب با خبر ، كرد ، بود اندر همه اركان اث شه چو خوض دان و هر سو لولها ، وز همه آب روان چون دُوله شه چو خوض دان و هر سو لولها ، وز همه آب روان چون دُوله چونك آب جمله از حوضیست باك ، هر یکی آبی دهد خوش دُوقناك ور در آن حوض آب شورست و پلید ، هر یکی لوله همآن آرد پدید رانك پیوستهست همر لوله مجوض ، خوض كن در معنی این حرف خوض را ند و شاهنشاه جان بی وطن ، چون اثر كردست اندر گل نن لطف عنل خوش به وطن ، چون در آرد در ادب لطف عنل خوش به به وطن ، چون در آرد گل نن را در آرد در ادب عثن شنگ بی قدرار به سكون ، چون در آرد گل نن را در جنون

شه چو حوض دان حثم چون لولما ۰ آب از لول ه روان در کولما and so C in marg. L in the second hemistich has the same reading as AB Bul.

کردست بین در کل تن B .اثرها کرد یا (۲۸۲۰)

[.] خار مقرون گلست ما Bul (۲۸۱۱)

⁽TAIT) ABL Bul. و جز زبك رو

[.] تن .C om اليونديدشان O (۲۸۱۴)

⁽TATI) AB Bul.

[.]و خوش نسب 🛦 (۲۸۲۱)

[.]و بیسکون Bul (۲۸۲۷)

دربیان آنک عاشق دنیا بر مثال عاشق دیواریست که برو تاب
آفتاب زند و جهد و جهاد نکرد تا فهم کند که آن تاب و رونق
از دیوار نیست از قرص آفتاب است در آسمان چهارم لاجرم
کلی دل بر دیوار نهاد چون پرتو آفتاب با قتاب پیوست او
محروم ماند ابداً وَحِیلَ بَیْنَمْ وَبَیْنَ ما یَشْتَهُونَ '

عاشقان کُلَّ نی عُمَّاقِ جُرو ، مائد ازکُلَّ آنک شد مشاقِ جُرو چونک جُزوی عاشق جُروی شود ، زود معشوفش بکُلِّ خود رود ریـش گار بنــن غیری شــد او ، غرق شدکف در ضعینی در زد او نیست حاکم تــا کند تیمــار او ، کار خواجــهٔ خودکند یاکار او

مَنْل عرب إذا زَنَيْتَ فَازْنِ بِالْمُحْرَةِ وَإِذَا سَرَقْتَ فَاسْرِقِ الدُّرَةُ ،

۱۸۰ فَازْنِ بَاكُمْرُه بِي ابن شد مَنْك ، فَاسْرِقِ الدُّرَه بدين شد منتلك

بنك سوى خواجه شد او ماند زار ، بوي كُل شد سوى كُلُ او ماند و خار

او بماندى دُور از مطلوب خويش ، سَعْى ضابع رنج باطل پاك ربش

هجو صيّادى كه گيرد ساينه ، ساينه كَل كردد ورا سرماينه

ساينه مرغى گرفته مرد سخت ، مرغ حيران گشته بر شاخ درخت

ساينه مرغى گرفته مرد سخت ، مرغ حيران گشته بر شاخ درخت

Heading: Bul. تافت for زند Bul. om. گر

ریش گاوی ABL Bul. نه این عشاق ABL Bul. ریش گاوی ABL مد آمد او ABL Bul. مغرقه شد . ABL Bul. آمد for آمد ABL Bul.

[.] خوار A . و .ABL Bul. om . بوی گل سوی گل آمد B (۲۸۰٦) . الدر A (۴۸۰۵)

[.] سرماية for هساية لا (٢٨٠٨) ل . سعى باطل رنج ضايع الـ (٢٨٠٧)

[.] پوشین BL . بر کی AC (۲۸۱۰)

همچو اعرابی که آب از چه کشید و آب حیوات از رخ یوسف چشید رفت موسی کآنش آرد او بسدست و آنشی دید او که از آنش بسرست جست عیسی تا رهد از دشمنان و بردش آن جست بچارم آسان ۱۲۹۰ دام آدم خوشهٔ گندم شده و تا وجودش خوشهٔ مسردم شده باز آبید سوی دام از بهبر خور و ساعم شه یابید و اقبال و قسر طنل شد منگلب پی کسب هنر و بر امید، مسرغ بسا لطفی پدر پس زمکنب آن یکی صدری شده و ماهگانه داده و بیدرت شده آمده عباس حرب از بهبر کین و بهر قمع احمد و استین دین آمده عباس حرب از بهبر کین و بهر قمع احمد و استین دین آمده من برین در طالب چیز آمدم و صدر گشتم چون بدهلین آمدم من برین در طالب چیز آمدم و صدر گشتم چون بدهلین آمدم آن برون راند آدی را از بهشت و نان مرا اندر بهشی در سرشت نان برون راند آدی را از بهشت و نان مرا اندر بهشی در سرشت رستم از آب و زنان همچون ملک و بی غرض گردم برین در چون فلک ترستم از آب و زنان همچون ملک و بی غرض گردم برین در چون فلک

آمن عبد بنصد مصطف * نیغ در کف بسته او مینانها گشته اندر شرع امیر المومین * پیشوا و مقدای اهل دین آن علف کش سوی ویرانها شنه * بیغیر بسر گنج ناگ ره زده نشنه آمد سوی جوی آب در * دید اندر جوی خود عکس قمر

⁽IYAY) In the second hemistich C repeats the second hemistich of v. IYAI, corr. in marg. In L this and the following verse are transposed.

یا لطف B .کسب و عنر A (۲۷۹۲)

⁽FY98) L 4/4, corr. in marg.

^{(「}Yto) After this verse L adds:

من درین در Bul. من درین در

[.] تا صدر جهان AL (۲۲۹۲)

درین در L Bul. بی عرض CL درین در.

[.] یی عرض ۱۵ (۲۸۰۰)

.w نقشهایی کاندرین گرمایهاست ه از برون جامهگن چون جامهاست تـا بــرونی جامهـا بـبنی و بس ه جامه بیرون کُن درآ ای همَنْس زآنك با خامه درون سو راه نیست . نن زجان جامه زنن آگاه نیست .

پیش آمدن نقیبان و دربانان خلیفه از بهر اکرام اعرابی و پذیرفتن هدیهٔ اورا ،

آن عمرابی از بیابان بعید ، بر در دار آنخلاف چون رسید پس نقیبان پیش اعمرابی شدند ، بس گلام لطف بر جیش زدند ۱۷۰۰ طجت او فهمشان شد بی مقال ، کار ایشان بد عطا پیش از سؤال پس بدو گفتند یا وجه آلعمرب ، از کجابی چونی انم راه و نقب گفت وجهم گر مرا وجهی دهید ، بی وجوم چون پس پشتم نهید ای که در رُوتان نشان مهتمری ، فرتان خوشتر ززر جعفری ای که در رُوتان نشان مهتمری ، فرتان خوشتر ززر جعفری ای که در رُوتان نشان دیدارها ، ای نشار دیدنان دیدارها ای خشار دیدنان دیدارها نشار دیدنان دیدارها من از نیم حقی به ینظر آمده نما زنید آن کیمیاهای نظر ، بر سم مسهای آشخاص بشسر بوی لطف او بیابانها گرفت ، ذرهای ریگ ه جانها گرفت ، نرهای ریگ ه جانها گرفت نا بدینجا بهر دینار آمدم ، چون رسیدم مست دیدار آمدم بهر ناز دید ، داد جان چون حسن نازارا بدید بهر نرجه شد یکی ناگلشان ، فرجه او شد جمال باغبان

تا برون جامها AC (۲۷۲۱) . كاندرين حيَّام است L درين

[.]بر رویش زدند and so C in marg. L پیش او باز آمدند

دين الله الله (٢٧٧٦) L رنج و تعب L (٢٧٩٦). رنج و تعب L (٢٧٩٦).

هر بخشش در برشه AB ما جمر بخشش از برشه آمن AB ما بهر بخشش در برشه آمن AB ما بهر بخشش در برشه آمن

[.] سوى نانبا .ABL Bul (۲۷۸۱) فطر for نظر على المراكبة .

فر لقب دارد او نی فقسر حتی ، پیش نقش مسرده کم نِ طب ماهی خاکی بود درویش نان و شکل ماهی لیك از دریا رّم ۲۷۰۰ مسرغ خانمست او نبه سیمرغ هوا . لُوت نوشند او ننوشند از خ عاشق حسَّت او بهم نوال . نیست جانش عاشق حُسن و جما گر نوقم میکنند او عثنی ذات . ذات نبود وَهْر آسما و صف وَهُمْ زابيت زاوصاف و حدست ، حنى نزابيدست او أمُ يُولَـدا. عاشق نصوب و وهم خویشتن ه گی بود از عاشقان دو آلْهُمَ -٢٧١ عاشف آن وَفَم أكر صادق بود . آن عَجازش نا حنبنت ماكَّد شرح مبخواهد بيان اين سخن . ليك مي ترسم زآفهام كور فهمهاے کھنے کونےنظہ ، صد خیال بَد در آرد در اِنَّدُ بر ساع راست هر کس چیر نیست . لغمت هــر مرغکی انجیــر نید خاصة مسرغى مسردة بوسيدة ، بُسر خيالي اعمى بيديد ۲۷۱۰ نقش ماهیرا چه دریا و چـه څاك . رنگ هندورا چه صابون و چه ز ننش اگر غمگین نِگاری بر وَرَق . او نـدارد از غ و شـادی سبو صورتش غمگین و او فارغ از آن . صورتش خندان و او زآن بی نشار وین غم و شادی که اندر دَل خَطبست . پیشِ آن شادی و غم جز نتش نید صورت خندان نفش از بهر تُست . تا از آن صورت شُود معنی دُرُ۔

⁽۲۷٥A) AB Bul. in the first hemistich وهم عظوفست مولود آمدست, and so in marg. C.

[.] با حنیفت AB Bul. آن مجاز او حنیفتکش شود , and so in marg. C. L

⁽۱۲۷۱) Bul. نادین C . پر خیال A . مرده و پوسین , corr. in marg.

⁽FATT) Suppl. in marg. C. L در ورق.

⁽۲۷۱۷) C خندان corr. above. L خندان for خندان, corr. in marg.

⁽۲۲۱۸) B اندر دل خنیست. After this verse Bul. has:

صورت غمگین نقش از بهر ماست • تا که مارا یاد آید راه راست in marg. C with خمگین for خدان for نوست for

⁻شوى معنى ما . ماست has been altered to تست In C صورت عمكن نفش على (٢٧٦٩)

دربیان آنک چنانک گدا عاشق کرمست و عاشق کریم کرم کریم هم عاشق گداست آگر گدارا صبر بیش بود کریم بر در او آید و آگر کریمرا صبر بیش بود گدا بر در او آید اما صبر گدا کال گداست و صبر کریم نقصان اوست '

بانگ میآمد که ای طالب بیا ، جود محتاج گذابان چون گدا ، محبود میجوید گذابان و ضعاف ، همچو خوبان کآینه جویند صاف روی خوبان آینه بریند صاف روی خوبان زآینه زیبا شود ، روی احسان از گذا پیدا شود ، پس ازین فرمود حق در وآلفتی ، بانگ کم زن ای محبد بسر گدا جون گذا آیینه جودست هان ، دم بود بسر روی آیینه زیان آن یکی جودش گذا آرد پدید ، وآن دگر بخشد گذایانرا مزید آن یکی جودش گذا آرد پدید ، وآن دگر بخشد گذایانرا مزید وآنك با حقد جود مطلق اند وآنك جزاین دوست او خود مرده ایست ، او برین در نیست نقش پرده ایست

فرق میان آنک درویشست بخدا و تشنهٔ خدا و میان آنک درویشست از خدا و تشنهٔ غیر است،

غش درویشست او نی اهل نــان . نقش سگدرا تو مَیّنــداز استخوان

[.]و عاشق كريم .Heading: A om.

کای طالب B . می آید (آ۲۷٤٤)

⁽l'Afo) I om. .

[.] برده است ما . وآنك جز اين دو بود خود مرده است ما (۲۲۰۰)

^{(「}Yol) After this verse Bul. adds:

آنکه درویش خدا شد بی ریا . بود دلبد رضام کبریا

Heading: Bul. غير أوست.

⁽آ۲۹۵ L و ني او اهل جان L After this verse L adds:

لیک درویشی که بستهٔ غیر شد . او حتیر و ابله و بی ،خبر شد

رَآنك ایمان رَآبهای تلع و شور . دایما پُسر علّت انـد و نیمّ مسرغ كآب شور بائسد مُسكَّش . او چـه دانـد جاى آب روشا ۱۷۲۰ ای که اندر چشبهٔ شورست جات . تو چه دانی شَطَّ و جَبَّعُون و فُر ای تو نارَسته ازین فدانی ربساط . تو چه دانی تمو و سُکسر و انبسا ور بدانی نَقْلت از اَم و جَدست • پیش تو این نامها چون آنجُکس ایجد و مُوّز چه فاش است و پدید . بر همه طفلان و معنی بس بعیر پس سبو بر داشت آن مرد عرب ، در سنر شد ف کشید این روز و ش ۲۲۰ بر سبو لرزان بُد از آف لت دهر . هـم کنیدش از بیابان تـا به زن مصلاً باز كرده از نباز ، رَبِّ سِلِّم ورد كرده در م که نگهدار آب مارا از خسان . یا رَب آن گوهر بدآن دریا رس · گرچه شُوم آگهآست و پُسر فَنست . لیك گوهـــررا هزاران دشمنه خود چـه باغد گوهر آپ گؤنرست و قطـرهٔ زینست کاصل گوهـرسـ ۲۷۰۰ از دعاها رن و زارئ او ، وز غسر مسرد و گسرانبارئ سالر از دزدان و از آسیب سنگ . برد نــا دار آنخــلاف بـــ درا دبید درگاهی پُسر از اِنعَامها . اهل حاجت گستریس دار دمبـدم هــر سوے صاحبحاجتی ، یافتــه زآن دَر عطــا و خلا بهرِ گبر و مومن و زیب او زشت . همچو خورشید و مطر بل چون بههٔ -۲۷۱ دید قومی در نظر آراسه و قوم دیگر منتظر بسر خاست خاص و عامَّــه از سُلمان نــا بمور . زنــــنه گشته جون جهان از نفخ م المل صورت در جواهم بافت ، المل معنی مجمر معنی یاف آنك بي هنت چـه بــا هنت شــن . وآنك با هنت چــه با نعبت شـ

written above. مفلان written مفلان written above. علنح شور A (۱۲۲۶)

یا رب این دُروا L . هم نگه دار Bul (۲۲۹۳) Bul . میکنیدش ABL Bul

[.] عام و خاص C (۲۷٤۱) . بل for نی TY۴۹).

[.]مجر for مهر A .دُرَّ و جوهر يافته L (۲۷۹۳)

جست آن کوزه نن محصور ما ، اندرو آب حوالی شور ما ای خداوند این خم و کوزه مرا ، در پذیر از فضل آلله آشقری را این خلونه بنیج بحس ، پاک دار این آبرا از هر نجس تا شود زین کوزه منفذ سوی بحر ، تا بگیرد کوزه من خوی بحر تا چو هدیه پیش سلط آنش بسری ، پاک بیند باشدش شه مُشتری بینهایت گردد آبش بعد از آن ، پُر شود از کوزه من صد جهان لولها بسر بند و پُسر دارش زخم ، گفت غضل عن هوا آبهارگر مین او پُر باد کین هدیه کراست ، لایق چون او شهی ایست راست زن نی دانست کانجا بسر گذر ، جوی جیمونست شیرین چون شکر در میان شهر چون دریا روان ، پُسر زکشتیها و بَست ماهیان ، در میان شهر و سار بین ، یحس تغیری تختها آلانهار بین این چین بین بود این این در آن انهارها بین بین بود این میست ماهیان ،

در نمد در دوختن زن عرب سبوی آب باران را و مُهر نهادن بر وی از غایت اعتقاد عرب

۱۷۲۰ مرد گفت آری سبورا سسر ببند . هین که این هدیمست مارا سودمند در نمد در دوز تو این کوزه را . نا گشایند شنه بهدینه روزه را کین چنین راواق نیست . هیچ آبی این چنین راواق نیست

[.]عن هوی I (۲۷۱۱) کوز هر نجس Written below از with آبرا کوز هر نجس (۲۷۱۰) ک

هست جاری دجلهٔ همچون شکر AB Bul. جسر جیعونست C .در گذر اله , and so in marg. C. (۲۷۱۷) A شصت م

⁽الاعران عرصنا AL Bul. درآن بحرصنا Bul. درآن بحرصنا and so C in marg.

Heading: ABL Bul. om. غد after غذ. The words عرب are erased in C and omitted in Bul.

^{([}VTT] ABL Bul. in the second hemistich جز رحيق و ماية أذواق, and so C in marg.

گفت آوه بی بهانه چون روم ه ور بانسم از عبادت چون شوم لیننی گفت کفت کفت آشی تحو لیل سایقا کفت آشی تحو لیل سایقا کفت کفت آشی تحو لیل سایقا کفل تعالی کفت حل مارا بدان ه نما بود شرم اشکنی مسارا نشان مسبرانرا گر نظسر وآلت بُسدی ه روزشان جولان و خوش حالت بُدی کفت چون شام کسرم میدان رود ه عین هسر بی آلتی آلس شود زانك آلت دَعْریست و هستی است ه حار دمر بی آلتی و پستی است گفت کی بی آلتی سودا کنسم ه نما نه من بی آلتی پسدا کنسم پس گوامی بایستم بسر مغلبی ه نما مرا رحمی کند در مغلبی بس گوامی غیر گفت و گو و رنگ ه وا نما نما رحمی کند در مغلبی کین گوامی غیر گفت و رنگ بد ه نزد آن قاضی آلفضاه آن جرح شد کین گوامی حه رگفت و رنگ بد ه نزد آن قاضی آلفضاه آن جرح شد صدق سخواهد گوام حال او ه نما بنابد نور او بی قال او

هدیه بردن عرب سبوی آب باران از میان بادیه سوی بنداد بامیر المؤمنین بر پنداشت که آنجا هم قبط آبست،

گفت زن صدق آن بود کر بود خویش ، پاك بسر خیزند از مجهود خویش آب بارانست مارا دم سبو ، مِلْکت و سرمایه و اسباب نبو ۱۲۰۰ این سبوی آبرا بسر دار و رو ، هدیمه ساز و پیش شاهنشا، شو کوکه مارا غیر این اسباب نیست ، در مفازه هیچ به زین آب نیست کر خزینه ش پُر زَرست و گوهرست ، این چنین آبش نیآید نادرست

B. رحی کد شاه غنی AL (۲۲۹۱) A om. (۲۲۹۰) A om. (۲۲۹۰) من مین Bul. عنی کد با مونس Bul. و ۲۲۰۱) . عن کد با مونس

ین گواهان کش L (۲۷۰۱) . تا شهی رجم کند با مونسی .Bul. رحمی کند با مونسی .aul رحمی کند با مونسی .

[.] A om. بامبر المرمنين for بامبر المرمنين A om. المجا المج

^{([}۲۷-۴] AB Bul. بر خیزی تو, and so corr. in C. In L this and the following verse are transposed. ((۲۷-۷) C Bul. خزینه بر ززر L خزینش. B Bul. خزینه بر ززر که. and so A in marg. and C in marg. ABL Bul. فاخرست.

ا مد پدر صد مادر اندو حلم ما . هر نقس زاید در افتد در فدا حلم ایشان کفت بحبر حلم ماست . کف رود آید ولی دریا بجاست خود چه گوم پیش آن دُر این صدف ، نیست الا کفت کفت کفت حق آن دریای صاف . که امتعانی نیست این گفت و نه لاف از سر بهر و صفا است و خصوع ، حق آنکس که بدو دارم رُجوع با گر بهیشت امتعانست این هوس ، امتعان را امتعان کن یکنس سر مهوشان تا پدید آید سرم ، امرکن تو هرج بسر وی قادرم دل مهوشان تا پدید آید دلم ، نا قبول آرم هسر آنج قابلم چون کنم در دست من چه چارهاست ، در نگر تا جان من چه کارهاست

تعیین کردن زن طریق طلب روزی کدخدای خودرا و قبول کردن او،

گنت زن یک آفتایی تافنست ، عالمی و روشنایی بافنست ۱۲ نابب رحمان خلیف کردگار ، شهر بغدادست از وی چون بهار کر بهیوندی بدآن شه شه شوی ، سوی هر اِدبیسر تاکئی میروس هنشینی مُقیلان چون کیمیاست ، چون نظرشان کیمیایی خود کجاست چشم احمد بسر ابو بکری زده ، او زبك تصدیق صدیقی شده گنت من شهرا پذیسرا چون شوم ، بی بهانه سوی او من چون روم میجون روم بیمیون مید بی الی الدی هیچو آن مجنون که بشید از یکی ، که مسرض آمد بگیل اندکی

دادم رجوع I مهر صفا C (۲۱۷۹) کامتحالی .ABL Bul دادم رجوع ا

Heading: Bul. om. مطريق.

ادبار BL Bul. هر درویش perhaps originally سوی هر در BL Bul. ادبار, and so corr. in C. (۲۱۸۱) ABL Bul. صدّیق آمن , and so in marg. C.

[.]همچو مجنوبلی ABL (۱۲۹۱)

۱۹۰۰ در دل مومن بگنجم اے عجب ، گر مسرا جوبی در آن دلما طلب كُفت أَدْخُلُ فِي عِبادِي لَلْمَنْنِي وَجَنَّةٌ مِنْ رُوْبِنِي بِمَا مُثَّنِي عرش با آن نور با بهنای خویش . چون بدید آنرا برفت از چای خویش حود بزرگ عرش باشد بس مدید . لبك صورت كيست چون معنى رسيد پس مَلَك سكنت مارا پيش ازين . ألفتي صبود بسر كسرد زمين ٢٦٦٠ تخم خدمت بسر زمين محاشتهم . آن نعلني سا عجب مداشنهم كين نعلق جيست بـا آن خاكان . چون سرشت ما بُدست از آسان إلني منا انوار بنا ظلمات جست ، چون توانند نور با ظلمات زيست آدمـا آن اِلف از بوی تو بود . زآنك جمتـرا زمین بُد تـــار و پود جسم خاکت را ازبنجا سافتند ، نسور پاکت را درینجا سافتند ١٦٦٠ اين ڪه جان ما زرُوحت يافنست . پيش اير خاك آن مىتافنست در زمین بودیم و غافل از زمین . غافل از گنجی که در وی بُد دفین چون سفر فرمود مارا زآن مُفام ، ثلغ شد مارا از آن نحویل کام تا که حُجّها فیگفتیم ما . که مجای ما یک آبد اے خدا نور این نسبیح و این تهلیل را . میفروش بهسیر قال و قبل را ٢٦٠٠ حكم حي كسترد بهم ما بساط ، كه بكوييد أز طريق انبساط هرجه آید بر زبانسان بی حـ ذر · هجو طنلان یگانه بـ ا بـ در رَآنك ابن دّمها جه كر نالاينياست . رحمت مرس بر غضب هم سابق است از پی اظهار این سَنْف ای مُلَك . در نو بنهم داعیه اِشكال و شك با بگویی و نگیم بسر نو من ، مُنکِم حِلْم نسآرد دم زدن

⁽اتامه) Bul. سبخ نوا. . مدید for بدید Bul. بدید اورا L (۱۲۰۵) (آ^{وم)} ABL Bul. هر روى زمين ABL Bul. مر ملك , and so corr. in C. ABL Bul. بر روى در زمین .ABL Bul در . با این ABL Bul. (۱۲۲۱) . بُد for بود . Bul . جسمشرا A bis. L in the second يأفتيد

[.] در انجا hemietich در زمین L. در انجا Bul. om.

[.] ب گر اور الار) BL عند م (۱۲۷۰) . که آید عند (۱۲۷۰) . که آید عند (۱۲۷۰) ب

ا وآنك آن معنی دربمن صورت بدید . صورت از معنی قریبست و بعیسد در دلالت همچو آب اند و درخت ، چون بماهیت روی دُورند سخت نرای ماهیات و خاصیات گو ، شرح کن احوال آن دو ما درو

دل نهادن عرب بر التماس دلبر خویش و سوگند خوردن که درین تسلیم مرا حیلتی و امتحانی نیست '

مرد گفت اکنون گذشتم از خلاف و حکم داری تیغ بسر گش از غلاف هرچ گوپی من ترا فرمان برّم و در بد و نیك آمد آن ننگرم ادر وجود تو شوم من منعدم و چون مُجبّم حُبّ بُعیبی ویصم گنت زن آیا عجب یار منی و یا بحیلت کشف یسرّم میکی گنت والله عالم آلیسرّ آنخنی و کافرید از خال آدمرا صفی در سه گز قالب که دادش وا نمود و هرچ در الواح و در ارواح بود نا ابد هرچ بود او پیش پیش و دَرْس کرد از علم آلاسماه خویش نا ابد هرچ بود از تدریس او و قنس دیگر یافت از تقدیس او آن گفادیشان کر آدم رُو نمود و در گشاد آسمانهاشان نبود در فراخی عرصه آن بالت جان و تنگ آمد عرصه هفت آسمان در فراخی عرصه آن بالت جان و تنگ آمد عرصه هفت آسمان در زمین و آسمان و عرش نیز و من نگنجم در خُم بالا و پست در زمین و آسمان و عرش نیز و من نگنجم این یقین دان ای عزیز

[.] وآنك اعن الله وآنك آن for گرچه شد . La اعن الله (٢٦٤٠)

Heading: Bul. مرد عرب is suppl. above. Bul. دابر for مرد عرب.

[.] در فضای عرصهٔ I (۲۲۰۱) گشاد ابشان .Bul. در فضای عرصهٔ

در خم ABCL بيغامبر. AB Bul. کنجم هيچ در بالا, and so corr. in C. In B در خم is written above the line.

کرچ سِر قصّه این دانهست و دام . صورت قصّه شنو اکنون ته كر بيان معنوى كافي شدك ، خانف عالمر باطل و عاطل بُد ۱۲۲۰ گـر محبَّت فکـرت و معنیستی . صورت روزه و نمـازت نیستم حدیهای دوستاری با مدکر و نیست اندر دوستی الاً مُ ناگرامی داده باشد مدیها و بسر عبنهام مُفْتَسر در در رآنك إحسانهای ظاهـر شاهدنـد . بــر محبّتهاـے سِــرّ اے ارجمه شاهدت که راست باشد که دروغ . مست کامی از تی و کامی زدُ ۲۱۲۰ دوغ خورده مستی پیدا کنید . همای و همو و سُرگرانیهماک آن مُرابی در صام و در صَلاست . تا گمان آید که او مست وَلاس حاصل افعــال بروني ديگــرست . تا نشان باشد بـــر آنچ مُضْمّر.. یا رَب آن تمییز ده سارا بخواست . تـا شناسیم آن نشان کر زراس حِسَّرا نمييز داني چون شـود . آنك حس يَنْظُـر بِنُورِ ٱللَّهُ ۲۱۰ ور ائسر نبود سبب هر مُظْهِرست . همچو خوبشی کــز محبَّت مُغْبِرســ چونلگ نور الله در آید در مشام . مسر انسررا یا سبب نبوی ، نا محبّت در درون شعله زنید . زَفْت گردد وز اثبر فارغ کند حاجنش نبُود ہی آعُــلام ِ مِهــر . چون محبَّت نورِ خود زد بر سپھ هست تنصیلات تــا گردد ثــام . این سنن لیکن بجو تو والسّ

[.] عاطل و باطل Bul. (۲۲۲۱) معاطل و باطل ABL Bul. .

[.] بر خنا C om. و before نازت L . نازت (۲٦٢٧) C د. بر خنا

[.] های هوی (۲۲۲۰) CL باشد for گوید. (۲۲۲۹) Bul. سر ارجند از ا

[.] حاصل فعل I (۲٦۴۲) مای و هوی سرگرانیها .Bul.

A (۲۹۲۱) م کثر راست ۵ ,کثر و راست ۵ . این نمینز .AB Bul.

نبود آنك نور حَمِّش شد امام • مر اثررا يــا سبهـــارا غـــلام

i so Bul. and C in marg. L نبود غلام. In B v. ۲٦٢٦, as it stands in the t, is followed by the verse found in A Bul.

ریا محبّت B om. C یا محبّد ا

[.] تفضيلات. 🏚 (۱۹۲۹)،

مخلص ماجرای عرب و جنت او ،

ماجرای مسرد و زنرا مَغْلَمی ، باز میجوید درون مُغْلَمی ماجرای مسرد و زن افتاد نَقْل ، آن مثال ننس خود فیدان و عقل این زن و مردی که نقست و خِرد ، نیك بایستست بهبر نیك و بد وین دو بایسته درین خاکی سرا ، روز و شب در جنگ و اندر ماجرا نن هیخواهد حویج خانفاه ، یعنی آب رُو و نان و خوان و جاه نفس همچون زن پی ، چارهگری ، گاه خاکی گاه جوید سرورت عقل خود زین فکرها آگاه نیست ، در دماغش جنز غیم الله نیست

[.] نیم سر ۵۵ (۲۰۰۷) این نبود ۵ (۲۰۰۵) . مال و دست ۵ (۲۰۰۹)

⁽۲۲۱۲) AB Bul. شد شفیع و گفت این ملك و لوا, and so in marg. C.

وين دو بايسته L (۲۱۱۹) . آنكن before و L مبنى آن كرم L (۲۱۱۲)

ن که بی ۲۲۱) Bul خانگاه ABL موانخ (۲۲۱) . خانگاه

آب حیوان خوان عنوان این را عن ، روح نو بین در تن حوام کفن ایک دیگر تو بقنو ای رفیق ، همچو جان او عنت پیدا و دقیق در مقای هست هم این زهد و مار ، از نصاریف خدایی خوشگوار در مقای زهد و در جایی دول ، در مقای کنسر و در جایی رول در مقای زهد و در جایی رول در مقای زهد و در جان بود ، چون بدینجا در رسد درمان شود آب در غوره تُرش باشد ولیك ، چون بانگوری رسد شیرین و نیك باز در خُم او شود تلخ و حرام ، در مقام سِرْگگی نِعْم آلادام در معنی آنك آنچ ولی کند مریدرا نشاید گستاخی کردن و همآن فعل کردن که حلول طبیبرا زیان ندارد اما بیماررا زیان دارد و سرما و برف انگور رسیده را زیان ندارد اما غوره را زیان دارد و سرما و برف انگور رسیده را زیان ندارد اما غوره را زیان دارد و سرما و برف انگور رسیده را زیان ندارد اما غوره را زیان دارد که در راهست که لیمنیز لک آلله ما تَعَدَّم مِنْ ذَنیِک

گر ولی زهری خورد نوش شود . ور خورد طالب سِیَهوشی شود

. زهر مار .Bul. اين هم II . هست اين جون زهر A (٢٥٩٨).

(foft) After this verse L adds:

در منامی خار و در جائی چوگل • در منامی سرکه در جائی چو مل
در منامی خوف و در جائی رجا • در منامی بخل و در جائی سخا
در منامی فقر و در جائی غنا • در منامی فهر و در جائی رضا
در منامی جور و در جائی وف! • در منامی منع و در جائی عطا
در منامی درد و در جائی صفا • در منامی خاك و جائی كهبا
در منامی عیب و در جائی هنر • در منامی سنگ و در جائی گهر
در منامی حظل و جائی شكر • در منامی خشكی و جائی مبلر
در منامی خلل و جائی شكر • در منامی جهل و جائی عبن عنل
در منامی ظلم و جائی محض عدل • در منامی جهل و جائی عبن عتل
در منامی ظلم و جائی محض عدل • در منامی جهل و جائی عبن عتل

ولی کامل ABL Bul. آنگ . Heading: C om. آنگ . A Bul. کرمان بود . Bul. آنگ . ABL Bul. مریده . مریدانزا . Bul. مریدانزا . ABL Bul. مریدانزا .

۲۰۷۰ نیر دیگر نایج همچون زهر سار . طع نایع و رنگ مُظّلِم قیروار هر دو برم ف زند از نحت و اوج • بر مثال آب دریا موج موج صورت بسرم زدن از جسم ننگ . اخسلاط جانها در صلع و جنگ موجهاے على برهم فزند ، كينها از سينها بسر فكند موجهاے جنگ سر شکل دگر ، مهرمارا می کند زسر و زبسر ١٥٨ يهسر تلغانسوا بشيرين وكشد و زآنك اصل يهرما باشد رَسَد قهـر شیرین را بتلغی م بَرُد ، تلخ بـا شیرین کجا انــدر خَورَد نلخ و شیرین زین نظر نآید پدید . از دریجه عاقبت دانند دید چشمر آخِربین نواند دیــد راست . چشمر آخُربین غرورست و خطاست ای بسا شیرین که چون شکر بود . لیك زهر اندر شحر مُضمَر بود ١٠٠٥ آنك زيسرك نسر ببُو بشناسدش . وآن دكر چون برلب و دندان زدش بس لبش رَدْش كند پيش ازگُلو . گرچه نعره مىزنىد شيطان كُلُول وآن دگررا در گلو پسدا کند . وآن مگررا در بدّن رُسوا کند وآن دگررا در حَدَث سوزش دهـ د خرج آن در دخل آموزش دهـ د وأنَ دكررا بعد ابّام و شهور . وأنّ ذكررا بعد مرك از قعد كور أنا ور دهندش مُهلت اندر قعسر گور و لا بُد آن پسدا شود يَوْمُ ٱلنُّشُورِ هـر نبات و شکری را در جهان ه مهلتی پیداست از دُور زمان الها باید که اندر آفتاب و لعل بابد رنگ و رَخْشانی و تاب باز تَرَه در دو ساه اندر رسد ، باز تا سالی کُل احمر رسد بهر اين فرمود حق عَـز وَجَل . سُورةُ ٱلأَنْعـام دم ذكـر أجَل ۱۰۱۰ این شنیدی مو بویت گوش باد . آب حیوانست خوردی نوش باد

از چشم تنگ I. (۲۰۷۷) مار تخت Bul. می زند A (۲۰۷۱) مار در و مار A (۲۰۷۹) از چشم تنگ In (۲۰۷۹) Bul. می زند A (۲۰۸۹) از دخل تا (۲۰۷۹) Bul. مار دخل تا از دخم جگردوزش دهد and so A in marg.

[.]مرگ و نخخ صور L (۲۰۸۹)

[.] سورهٔ انعام L (۲۰۹۱) . دو مه B (۲۰۹۲).

" راست خوان كوخياني مارا سبين وكيُّن آسِّ مُكُ لِقُوم ظالمين - باز اندر چئم و دل او گریه بانت . رحمی بیماتی در وی بتافت -۱۰۱ قطره میبارید و حیران گشت بود ، قطره بیعلت از دریسای جود عفل او میکنت کین گربه زجیست . بر جنان افسوسیان شاید گریسی ر بر به مكري بكو بسر يعلنان . بسر سهام كين بَدْنَعْلنان بر دل تاریك بُر زنگارشان . بر زبان زهر همچون مارشان بر دم و دندان سکسارانشان . بر دهان و چشر گزدُمخانشان ۔ ۲۰۷۰ پر ستیے و تسخیر و افسوسٹان ، شکرکن چون کرد حق محبوسٹان دستنان کو پایشان کو چشم کــر . یمپرشان کر صُلحشان کو خشم کــر از ہی, نظیمہ وز رابات نَفْل ، یا نهادہ سر جمال ہیسر علل پیرخرنی جمله گشته پیسر خسر . از ریاے چشم وگوش همدگسر از بهشت آورد بزدان بندگان و تما تمایدشان شَفَربروردگان در معنىٰ آن كه مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ يَلْتَغَيَّان بَيْنَهُمَا بَرْزَخْ لاَ بَبْغِيَانِ ' ۲۰۷۰ اهل نار و خُلدرا بین همدُکان . در میانشان بَسْرْزَخُ لاَ یَبْنِیَان اللِّي نـار و اللِّي نور آميخت ، در مانشان کوهِ قـاف انگُخت همچو در کان خاك و زركرد اختلاط . در ميانشان صد بيابان و رباط همينانك عِنْد دَر دُرٌ و شَبّ ، مخلط چون مهمان بكتّب

مجررا نیمیش شیرمیت چون شکّر . طع شیربیت رنگ روشن چون فمر

راست خواننای متبن ABL Bul. کژ مخوان ای راست خواننای and so C in marg. L متبن ABL Bul. متبن مو دل Bul. کثب آسی خلف قوم.

[.] بر سباه کینه توز بدنشان A (۱۲۰۱۳)

⁽٢٥٩٧) C apparently و نقل معنولات نقل A .وز رایات و نقل and so corr. in C. Bul. بر سر این پیر عقل AI . بر حال این پیرعفل

[.] از زبان و چثم L گشته پیرهخر L . پیر خر به L . پیر بیمر نی C. آ

Heading: AB om. لا يبنيان.

چون هه در ناأمیدسه رد شدند . همچو مرغان در دو زانو آمدند در نبی آورد جسربل، امین و شرح این زانو زدن را جائیبین ٢٥١. زانو آن كم زن كه تعليمت كند ، وز چنين زانو زدن بيمت كند منظر گشتند زخم قهررا ، قهر آمد نیست کرد این شهررا صائح از خلوت بسوے شہر رفت ، شہر دید اندر میان دود و تَفْت ناله از اجزای ایشان میشنید. نَوجه پیدا نوحه کویان ناپدید زأستخوانهاشات شنيد او نالها . اشك خون از جانشان چون والها ر الله ما کم آن بشید و گریه ساز کرد ، نوحه بسر نوحه گران آغاز کرد گفت ای قوم بباطل زیسته و وز شا من پیش حن بگریسته حنى بگفته صبركن بــر جَوْرشات . يندشان ده بس نماند از كوْرشان من بگنته پند شد بنـد از جنـا . شيـر پند از مِهْر جوشد وز صنـا ر بس که کردند از جنا بر جای من ه شیر پند افسرد در رگهای من ر ١٥٠٠ حق مرا گنت نسرا لطفي دهـم . بر سنبر آن زخمهـا مَرْهَـم بهم . صاف کرده حق دامرا چون سما ، رونسه از خاطرم جور شما در نصیعت من شده بار دگر . گنته امثال و سخنها چون شکر شبر نازه از شکر انگخته . شیر و شهدی بیا سن آمیختیه در ثماً چون زهرگشته آن سخن . زآنك زَهرستان بُديت از بيخ و بُن ٥٥٠٠ چون شوم غمگين كه غم شد سرنگون . غم شما يوديت اے قوم حروب هیچ کس بر مرگئر غ نوحـه کُنــد . ریش سَر چون شد کسی مو برکنّد رُو بخود کرد و بگفت ای نوحهگر . نوحهات را مینزند آن نفسر

[.] هیم شینان AB Bul. در ناامیدی سر زدند, and so corr. in C. L

آن شهروا ABL Bul. (آدان شهروا ABL Bul. اجبرئيل آداد).

راكان A ماكم ازخانه corr. above. (۲۰٤٦) Bul. قوم.

کرید Bul. کردید.

⁽۲۰۰۲) Suppl. in marg. C. L. عيبرزد.

" زآن تعلُّق كرد بنا جسى الله و تاكه كردد جلة عالروا بناه ناقة جم ولى را بنه باش . تا شوك با روح صام خواجاش كفت صامح چُونك كرديد اين حسد . بعد ســه روز از خــدا ينفهت رسد بعد سه روز دگر از جانستان . آنتی آید که دارد سه نشان ۲۰۲۰ رنگ روی جُملتان گردد دگر و رنگ رنگ مختلف اندر نظر روز اوّل رویتان چون زعفران • در دوم رُو سرع همچون ارغوان در سوم گردد همه روها سیاه . بعد از آن اندر رسد قهم ال کر نشان خواهید از من زین وعید ، کُسرّهٔ ناف بسوے کُ دوبید کر توانیدش گرفتن چـاره هست ه ورنـه خود مرغ امید از دام جَست ۲۰۲۰ کس نتانست اندر آری کُره رسید ، رفت در گهسارها شد نایدید كنت ديديت آن قضا مُبرَر شدست ، صورت اوميدرا كردن زدست كرة ناف جه بانسد خاطرش وكه مجما آربيد زاحسان و بهرش كر بجا آبد دلش رستيد از آن . ورنبه نوميديت و ساعدها كزان چون شنیدند این وعیم منکدیر . چشم بنهادند و آنرا منتظر ٢٥٠٠ روز اول روي خود ديدند زرد ، منزدند از ناأسدت آه سرد سسرخ شد روی همه روز دوم ، نوبت اومید و توب گشت گم شــد سِیّــه روز سومر روی همــه . حکم ِ صامح راست شــد بی مُلْعَمــهُ

چون شنیدند این ازو جمله بنگ ۰ در پی اشتر دویدند همچو سک (۲۰۲۰) After this verse Bul. adds:

همچو روح باك كو از تنگ تن • مىگريــزد جانب ربّ المهن اميدرا .AL Bul . اين قضا B (۲۵۲۱)

اَمد for مَا آيد Suppl. in marg. C. After this verse Bul. has v. ۲۰۱۷, with عمر المد المادة المادة

[.] جله تان . (۲۰۲۰) . کردند یا (۲۰۲۰) . کردند یا (۲۰۲۰) . کردند یا

⁽۲۰۲۷) A در سم گردد (۲۰۲۹) After this verse L adds:

⁽٢٥٩٢) معان آريد ه . In C the j before احسان has been added.

[.]ساعدرا .A Bul ، نومیدید که (۲۰۲۲)

ر و بیخص دیدن دیدهای حسّ صائح و ناقهٔ صائحرا، چون خواهدکه حق لشکری را هلاك کند در نظر ایشان حقیر نماید خصان را و اندك آگرچه غالب باشد آن خصم ویْقَلِلْکُمْ فَصَان را و اندك آگرچه غالب باشد آن خصم ویْقَلِلْکُمْ فَصَان را و اندك آگرچه غالب باشد آن خصم ویْقَلِلْکُمْ فَصَان را مُنْفَولًا،

[.] چون خدا خواهد که اشکریرا . Bul. و ناقهٔ صائح . Heading: Bul. om.

⁽الامار) AL Bul جو و ميغ (الامار) After this verse L adds:

روح صائح ناف ً تن اشترست ، نفس گیره مر ورا چون پیبرست

⁽المروح هميون صائح ، In C v. ٢٥١٥ follows v. ٢٥١٧ .

^{([0]]} In L w. [0]] and [0] A are transposed.

⁽foly) ABL Bul. om. See note on v. fof1.

⁽۱۰۱۹) In the first hemistich A has نهان پيوست با جسمي نهان, and in marg C.

الله المل كمال مجان فرعونات ماند المدر ضلال -۲٤٩ پس ز دفع اين جهان و آن جهان . مانداند اين پيرمان يي اين و آن سَركَشَى آز بندكات ذو أنجلال . دانك دارنــد از وجود نو ملال كَهْرُا دارند جون يسلاكنند وكاو مستى نسرا شَهْداكنند کهربای خویش چون پنهان کنند . زود تسلیم نار طغیان کنند آن جانك مسرتب حيوانيست . كو اسسر و سُغْب أيسانيس ٢٤٩٠ مـرتبـة إنسان بسدست اوليـا . سُغبه چون حيوان شناسش اى كيــا بن خود خواند احمد در رتاد . جل عالررا بخوات قُلْ يا عِساد عنل نو مجون شُتُربان نو شُتُر ، ويكشاند هـ رطرف در حكم مُـر عقل عقلند اوليا وعقلها ، بسر مشال أشتران تا أنها اندر أيشان بنگر آخر زاعتبار . يك قلاوزست جائ صد هرار ٢٥٠٠ جيه قلاوز و چه اُشتربان بياب ، ديـهُ كانن ديـه بينـد آفتاب نك جهان در شب بمانس ميخدوز . منتظِر موقوف خورشيدست روز اینت خورشیدی عهان در در در ه شید ند دم پوستین بَدرهٔ اینت دریای نهان در زیر کاه . با برین که مین منه در اثناه اشتبامی و گبانی در درون ، رحست خنست بهبر رَهْنبون ه ده بَیب فسرد آسد در جهان . فرد بود و صد جهانش در نهان عالم کُبری بشُـدُرت سِمْ کرد خودرا در کِهین نقنی نوّرد ابلهانش فبرد دیدند و ضعیف و کی ضعیف است آنک با نه شد حربف ابلهان گنتند مردی بیش نیست ، واے آنکو عاقبتاندیش نیست

corr. in marg. خاطر for ظاهر C

[.] corr. above. مانداند بي اين و آن اين بيرمان C (٢٤٩٠)

خوبشرا پنهان L (۲۴۹۳) . و جان L (۱٤٩٩) . میگذاید L (۱٤٩٩)

⁽التياء AB Bul, ما التياء and so corr. in C.

رور ور آن رهنایش در نهان B (۱۵۰۵) . و روز B . یك جهان ۱ (۱۵۰۱) . گاندا . مدر بود آن رهنایش در نهان B (۱۵۰۵) . گاندا .

^{([0.7]} A 76. . یای او کو B (۲۰۰۸) . کی for که A (۲۰۰۸)

چونك روغن را رآب إشرشتهاند . آب با روغن چرا ضد گنتهاند . چُون کُل از خارست و خار ازگل چرا . هر دو در جنگند و اندر ماجسرا . یا نه جنگست این برای حکبنست . همچو جنگ خُرْفِروشان صنعنست 🕝 یا نــه اینست و نه آن حیرانیّست . گنج بایــد جُست این ویرانیّست ١٤٧٠ آيُج نــو گنجش توهَّــم محكف • زآن توهّــم گنــجرا گُم ميكني چون عارت دان تو وهر و رایها ه گنسج نبسود در عمارت جابها در عارت هستی و جنگی بسود ه نیسترا از هستها ننگی بسود نی که هست از نیستی فریاد کرد . بلك نیست آن هسترا وإداد كرد نو مگوک من گریزانم زنیست . بلك او انر تو گریزانست بیست الله ظاهرا میخواندت او سوی خود . وز درون میراندت با چوب رّد نعلهای بازگونست اے سلیم ، سرکشی فرعون میدان از کلیسم

سب حرمان اشقیا از دو جهان که خَسِرَ ٱلدُّنْیَا وَٱلْآخِرَةُ ،

جون حکیمک اعتقادی کردهاست م کا سان بینضه زمین جون زردهاست گفت سایل چون بماند این خاکدان . دم میان این مُعیط آسمان هبچو تندیلی معلّق در هـوا . نی باسنل میرود نی بر عُلَی ٢٤٨٠ آن حكيش گفت كـز جذب سا ، از جهات شش بانـد انـدر هل جون زمَفْساطیس قُبّ ریخته . در میان ماند آهنی آویخته آن دگرگنت آسان با صنا و کی کشد در خود زمین تیرورا بلك دفعش محكند از شش جهات ، زآن باند اندر ميان عاصفات

⁽FiYI) B om. .از مستها تنگی بود ۸ (۲٤۲۷)

[.] وإداد for ايجاد L (٢٤٧٨). . بست and so L. B گریزانست نیست A (۲٤٧٩)

⁽الإلام) B Bul. نرت فرعون and so A in marg. After this verse L adds:

قوی انــدر آئش سوزان چو ورد ۰ قوی اندرگلــتان پر رنج و درد

⁽الإلام) B حكيك written above.

[.] a کلا B . ير هوا B . قنديل A الاد B . علا B .

بهتسر از ماهی نبود استسارهام ، چون خُسوف آمد چه باشد چارهام نوبتم کر رب و سلطان میزنسد . مُنه گرفت و خلق بنگان میزنند ورزند آن طاس و غوغا وكند . مادرا زآن زخمه رُسوا وكند ٢٤٠٥ من كه فرعونم زخلق اى ولى من ، زخر طاس آن رَبِّي ٱلْأَعْلاى من خواجه تاش أنهم امّا تيشهات . وشكاف شاخ تسر در بيشات باز شاخی را مؤمّل ی کند . شاخ دیگررا معطّل ی کند شاعرا بسر نبشه دستی هست نی . هیچ شاخ از دست نبشه جست نی حقّ آن قُدرت که آن تیشهٔ تُراست . از گرّم کُن این کژبهـارا نو راست ۲٤٦٠ باز با خود گنته فرعون ای عجب . من نه در بـا رَبناام جملـه شب در بهان خاک و موزون فیشوم . چوت بوس فیرسم چوت فیشوم رنگ زر قلب ده تُنو فشود ، پش آش چون سبه رُو فاشود نی که قلب وقالَم در حکم اوست . لحظَّة مغزم کند یك لحظـه بوست سبز گردم چونك كويد كشت باش . زرد كردم چونك كويد زشت باش ٢٤٦٠ لحظة ماهم كند يكدم سياه وخود جه باشد غير ابن كار إل پیش چوگانهای حکم کُن فکان . میدویم اندر مکان و لامکان چونك بىرنگى اسبر رنگ شد . موسى با موسى در جنگ شد چون بهرنگ رسی کآن داشتی . موسی و فرعون دارد آشی كر نرا آيد بدبن نكت سؤال ، رنگ كي خالي بود از قبل و قال ۱۲٤٠ اين عجب کين رنگ از پيرنگ خاست . رنگ با پيرنگ چون در جنگ خاست

⁽آلاه) Bul. خسوف آید So above the line in A and in marg C.

⁽الاما) BL Bul. شاخرا در بيشه ات . So written above in C.

^{. (}۲٤٦٠) ال (۲٤٦٠) for جون نهان (۲٤٦٠) . گفت . B Bul. گفت . (۲٤٦٠) .

رازند Bul. دارند Bul. زانك زر rew. in BC.

for الله After this verse BL Bul. add:

اصل روغن زآب افزون میشود ، عافبت با آب ضد چون قیشود

گنت خصم جان جان من چون شدم ه بر سهر جانم لکدها چون زدم اید فسر آید فسرو پوشد بصر ه تما نداند عقل ما پارا زسر چون قضا بگذشت خودرا میخورد ه پسرده بدریده گریبان میدرد میرد گفت ای زن پشیمان میشوم ه گر بدم حافر مسلمان میشور مین گنه حار نوم رحمی بگن ه بسر مگن یکبارگیم از بیخ و بُن کافسر پیر از پشیمان میشود ه چونك عذر آرد مسلمان میشود مخدرت پسر رحمنست و پُسر کرم ه عاشق او هم وجود و ه عدر کشر و ایسان عاشق آن کبریا ه پس و نقس و بنده آن کبیا

در بیان آن که موسی و فرعون هر دو مسغّر مشیت اند چنانك پازهر و زهر و ظلمات و نور و مناجات کردن فرعون مخلوت تا ناموس نشکند [،]

موسی و فرعون معنی را رقی ه ظاهر آن ره دارد و این بی رقی روز موسی پیش حق نالان شده ه نیمشب فرعون گربان آسده کین چه عُلست ای خدا بسر گردیم ه ورنه غل باشد که گوید من منم را نانت موسی را منور کرده ه مر مسرا زآن م مکدر کرده زانک موسی را نو مهرو کرده ه ماه جانسم را سیسه رو کرده و رده ماه جانسم را سیسه رو کرده

[.] بر سر جان من .ABL Bul . جان جان جون آمدم .ABL Bul (۲٤۲۹)

⁽آلاد) Bul. مَا . آمد نظر الله After this verse L adds:

زآن امام المعتمين داد اين خبر • كه اذا جاء الفضا عثى البصر

ريا B ايكار (الالا) Suppl. in marg. C. L كريا الا

⁻ زهر و بادزهر Bul. زهر و بازهر Heading: ABL . حضرتت Bul.

^{(「}tity) After this verse L has v. 「to.

[.] ه گریان به B . ه گریان شه IB م گریان م

⁽fig.) In C vv. fig. and fig. are transposed.

راست چون داند جست و را به حق آراست چون داند جست چون بی بیگن الیهاش آفرید و کی نواند آدم از حق بسرید رستم زال ار بود وز حَنْره بیش و هست در فرمان اسیم زال خویش آنك عالم بنده گذشش بده و گلمینی با حُبّرا میزده آن آنک عالم بنده گذشش بده و گلمینی با حُبّرا میزده آب غالب شد بسر آنش از نهیب و آنشش جوشد چو باشد در ججاب آبد نها و نیست کرد آن آبرا گردش هیا ظاهرا بر زن چو آب ار غالبی و باطنا مغلوب و زن را طالبی این چنین خاصیتی در آدمیست و میشر حیوان را گست آن از گبست

در بیان این خبر که إنهن یغلین آلعاقِل وَیغلیهن آنجاهِلُ ، ح کنت پیغمبرکه زن بسر عاقلان ، غالب آید سخت و بر صاحبدلان باز بسر زن جاهلان غالب شوند ، کاندر ایشان تُندئ حیوانست بند آده کم بُونشان رقت و لطف و وداد ، زآنك حیوانیست غالب بر بهاد یهبر و رقت وصفی انسانی بود ، خشم و شهوت وصفی حیوانی بود پرتو خسّت آن معشوق نیست ، خالفست آن گوبیا مخلوف نیست

سلیم کردن مرد خودرا بآنچ التماس زن بود از طلب معیشت و این اعتراض زنرا اشارت حق دانستن، بنزد عنل مسر داندهٔ هست . که با گردنده گرداندهٔ هست،

مرد زآن گنتن پشیان شد جنان ، کـنز عَوانی ساعت مردن عَوان

آنك عالم مست گفتش آمدى B (٢٤٢٨) B . جون ثاند رست L . زآنك B

⁽آنش أو جوشد Bul. بَآنَش أو جوشد, which in A is written above the line. Bul.

[.] پیغامبر ABCL (۲٤۲۲) and so Bul. (۲٤۲۲) میغامبر ABCL بیغامبر

Bul. om. ورانك , and so corr. in C. ABL Bul. جبره شوند , and so corr.

حبوانست L (۱۹۲۰) معموانست به and so corr. in C. به بایشان تند و بس خبر دروند. گفته Bul. گذیر که این از (۲۹۲۸) این که در دروند

انا کسر گفتم نلک بایمان آمده ، پیش حُکمت از سیر جان آمده خوب شاهان ترا نشناخم ، پیش نبوگستاخ مرگب ناخم چون زغلو تو چراغی ساخم ، نوب کردر اعتبراض انداخم مینم پیش نبو گردن را بزن مینم پیش نبو گردن را بزن از فسراق تلخ میگویی سخن ، هرچه خواجی کن ولیکن این مکن از فسراق تلخ میگویی سخن ، هرچه خواجی کن ولیکن این مکن عذرخواجر در درونت خُلتی نست ، زاعتهاد او دل من جُرم جُست عذرخواجر در درونت خُلتی نُست ، زاعتهاد او دل من جُرم جُست رحم کن بنهان زخود ای خشمگین ، ای که خُلفت به زصد من انگین زین نسق میگفت با لطف و گشاد ، در میانه گربه بر وے فتاد گربه چون از حدگذشت و های های ، زآنک بی گربه بُد او خود دلربای گربه چون از حدگذشت و های های ، زآنک بی گربه بُد او خود دلربای آنک بن بود وی خوبش بود مسرد ، چون بود چون بیش تو گربان شود آنک از کبرش دلت لرزان بود ، چون شوی چون پیش تو گربان شود آنک از نازش دل و جان خون بود ، چونک آید در نیاز او چون بود آنک در جور و جنااش دام ماست ، عذر ما چه بُود چو او در عذر خاست آنک در جور و جنااش دام ماست ، عذر ما چه بُود چو او در عذر خاست

[.] من نهم L (۲٤۱۲) اندر تاخم L گستاخ خر در تاخم AB Bul. . (۲٤۱۱) . . .

[.] دلم زین جرم L دلمن Bul. مستر (۲٤١٦) C مستر الله (۲٤١٥).

⁽الله عن كريه BuL روكه بي گريه C نام . L hus

گریه چون از حد گذشت و های های ه از حینش مردرا شد دل زجاک L adda:

چون قرارش ماند و صبرش بجای \bullet زو که یی گریه بد او خود دلربای پر در $\Gamma^{\{\Gamma\}}$ ی بر دل $\Gamma^{\{\Gamma\}}$. In . بر دل Bul. ۷۷. $\Gamma^{\{\Gamma\}}$ are transposed.

از جور او خود عذر خواست L Bul. او جفایش L Bul. از جور عادر ۱۲۹۴). L Bul. چو او خود عذر خواست A, which om. خود

آنک جز خونریزیش کاری نبود • چون نهدگردن زفی سودا و سود آنک جـ"زگردنکئی نامــد ازو • خوش در آید با تو چون باشد بگو

مراعات کردن زن شوهررا و استغفار نمودن ازگنتهٔ خویش زن چو دید اوراکه تُند و نوسَنست . گشت گریان گڑیه خود دام ؛ ۲۳۰ گفت از نو گی چنین پنداشتم . از نو من اومید دیگـر . زن در آمد از طریق نیستی ه گفت من خاك شماار نی . جسم و جان و هرچ هستم آن نُست . حکم و فرمان جملگی فرمان گر زدرویشی دلر از صبر جست . بهر خویشم نیست آن بههر أ تمو مسرا در دردها بودے دوا ، من نیخوام که باشی ۲۹۰۰ جان و سِرکز بهرِ خویشم نیست این . از برای نُست این ناله و ح خویشِ من والله که بهــــر خویشِ تو . هـر نَفَس خواهد که میرد پید كاش جانت كش روان من يندى . از ضيه رجان من واقف چون تو با من این چنین بودی بظّن . هم زجان بیــزارگشتم هم ; خالدرا بـــر سبم و زرکردیم چون . تو چنینی بـــا من ای جانرا سُک ra.۰ نو که در جان و دلم جا *هاکنی .* این فَــــدَر از من تبرًا می تو تبڑا کرے کہ مسنت دستگاہ ، اے نہرای نہرا جان غذ یاد میکن آن زمانی را که من . چون صنم بودم تو بودی چون بنسان بر وفق تو دل افروختهاست . هرچه کویی پُخت گوید سوختا من سِناناخ تو بـا هرچم پَــزی . با تُرُش,با بــا که شیربن و

امید .for تر L (۱۳۹۰ AL Bul تر ا

و جانم هرچه L (۲۲۹۷) . نه ستی L شمایم اکال

[.] بهر تو است . A Bul . آن از بهر نُست B . جُست B

[.]بر جان و دلم جان میکی I. توکی در جان ^{C (۰}۰

[.] هرچه گویم پخته گوئی L (۲٤٠٨) . تبرّای تو جانرا L

[·] با ترش يا با بشبرين L . يا بشبرين C . با ترش يا با كه ABL Bul. مباناخ . A

۲۲۰ سرکه مذروش و هزاران جان ببیت . از قساعت غرق مجسر انگین صُّد هزاران جان تلی کش نگر . مجو کُل آغشت اندر کُلفکر ای دریفیاً مر ترا گنجا بُدے ، نیا زجام شرح دل پیدا شدے ر این سنن شیرست در پشتان جان . بی گشنه خوش نیگردد روان مستمع جون نشنه و جوینه شد . واعظ ار مسرد، بودگوینه شهد . ٢١٨ مستمع جون تازه آسد بي ملال ، صدربان گردد بگنتن گنگ ولال جونك ناتحرم در آيـد از دَرَم ، پرده در پنهان شونـد اهل حَرَم ور در آید تخرف دور از گزند و بسر کشایند آن سیران روی بند هرچرا خوب و خوش و زیبا کند . از بسراے دیــهٔ بینــا کننــد _م ٠٠ كَي أَبُود آوازِ لحن و زيسر و بَم ٠ انر بسراے گوش بيحس أصّم ١٢٨٠ مُشكرا بيهوده حق خوش دّم نكرد . بهــر حس كرد او ّبي آخْتُم نكردُ حق زمین و آسمان بر ساختهاست . در میان بس نار و نور افراختهاست ابن زمین را از بسرای خاکیان . آسان را مشکن افلاکیان مردِ سَنلی دشن بالا بود ، مشترئ هر مکان پیدا بود اے سنیسرہ میچ تو بسر خاستی ، خویشتن را بہدر گور آراستی استی کر جھان را پُسر دُر مکنون کنم ، روزئ تو چون نباشد چون کنم نرای جنگ و روزنی ای زن بگو ، ور نیگویی بنسرگ من بگو مر مسرا چه جای جنگ نبك و بد . كين دلر از صُلحها هم مىرمىد گر خَبُش کردی وگر نی آن کنم . که همین دم نرای خان و مان کنم

[.] و اصم .Bul. آواز و لحن L . لحن for چنگ Bul. آواز

AB Bul. احشم AC او for و AB Bul. مشكرا حق يها In Bul. ۷۷. ۲۲۸۰ مطالع المسلم ال

و نیك و ید .Bul. ۱ (۱۲۹۲) مرده سفلی ۸ (۱۲۸۸)

⁽¹⁷¹⁷⁾ After this verse Bul. adds:

پارنهی گشتن بهست از کنش تنگ ۰ رنج غربت به که اندر خانه جنگ

" حاش لِلَه طبع من ازخلق نیست . از قناعت در دل من عالمبست بر سهر آمرُودْبُن بیف چنان . زآن فرود آ نــا نماند آن گمان چون تو برگردی و سرگفت، شوی . خانــه را گردنـــن بیف وآن نوـــه

در بیان آنك جنبیدن هركسی از آنجاكه ویست هركسرا از چنبره وجود خود بیند تابه كبود آفتاب راكبود نماید و سرخ سرخ نماید چون تابه از رنگها بیرون آید سپید شود از همه تابهای دیگر او راست گوی تر باشد و امام باشد،

۱۳۱۰ دبد احمدرا ابو جَبِّل و بگنت ، زشت نقشی کز بنی هایم شگفت هی کفت احمد صر ورا که راستی ، راست گفتی گرچه کارافزاستی دبد میدیش بگفت ای آفتاب ، نی زشرقی نی زغر پی خوش بناب گفت احمد راست گفتی ای عزب ز ، ای رهبه نو زدنیه ی نه چبر حاضران گفت احمد راست گفتی ای عزب ز ، ای رهبه نو زدنیه ی دو خِدگورا چرا کفت من آبینه ای شه هر دورا ، راستگو گفتی دو خِدگورا چرا ۱۲۰۰ گفت من آبینه ام مصفول دست ، نُرك و هندو در من آن بیند که هست ای زن ار طباع میینی مسرا ، زبن نحسری زنانه بسرنسر آبین طبعرا ماند و رحمت بود ، کو طبع آنجها که آن نعمت بود امنحان کن فقسررا روز که دو تو ، نا بنفسر اندر غنا ببنی دونو صبر کن با فقر و بگذار این ملال ، زآنك در فقرست نور ، ذو آنجلال صبر کن با فقر و بگذار این ملال ، زآنك در فقرست نور ، ذو آنجلال

[.] از سر L (۲۲۱۲) در دلبن ۲ (۲۲۱۲).

گردیده کر دان بینی . ABL Bul بر گردی تو سرگشته ABL Bul بر گردی تو سرگشته Ileading: B om. خود . ABL Bul از رنگها

Omitted. (۱۲۲۱) ای جه کار افراشتی B. که چه کار افراشتی In A all the discritical points are رادری ال ۱۲۲۱). ای رمیه ال ۱۲۲۸ میند ای صدر الوری ال ۱۲۹۸ (۱۲۲۹) ما مهم ال معرفی ال ۱۳۷۱ مهم ال مهم ال معرفی ال ۱۳۷۲ مهم (۱۲۷۲ معرفی ال ۱۳۷۲ معرفی ال ۱۳۷۲ معرفی المهم (۱۲۷۲ معرفی المهم المهم (۱۲۷۲ معرفی المهم المهم (۱۲۷۲ معرفی المهم المهم المهم (۱۲۷۲ معرفی المهم المهم

ي زر سررا بود هجون کلاه ، کُل بود او ڪز کُله سازد بناه زلف جعمد و رعما باشدش . چون کلامش رفت خوشتر آیدش حی باشد مانند بصر و پس برهنه به که بوشیده نظر ر عرضه کردن آن بَرْد مفروش ، بر گند از بند جامه عیبیوش د عيمي برهنه كي كند ، بل مجامه خُدعة با وي كند این شرمنااست از نیك و بد . از برهنه کردن او از تو رَسّد ، در عیبست غرقسه تا بگوش . خواجه را مالست و مالش عیب یوش طمع عيش نبين د طامعي ، گشت دلهارا طبعها جامعي ناگوید سخن چون زر کان . ره نیاب د کاله او در دکان درویشی ورات فهم نُست و سوی درویشی بمنگر سُست سُست درویشان ورای ملك و مال . روزیی دارند ژرف از ذو آلجلال , نعالى عادلست و عادلان . كَي كنسد إسْتَبكرى بسر بودلان یکیرا نعبت و کالا دهند . وین دگررا بر سبر آنش بهند ، سوزد که دارد این گمان . بر خدای خالق هسر دو جهان ر فَغْری از گزانست و تجازه نی هزاران عزّ پهانست و نــاز سب بر من لتبها راندی و بارگیر و مارگیرم خواندی بگیرم مار دندانش کنم و تاش از سر کوفتن این گنم ، آن دندان عدق جان اوست . من عدورا میکنم زین علم دوست مع هرگز نخوانم من فسون ، این طبعرا کردهام من سرنگون

ن .com لـ (۱۲۶۱) . کل بود کو از کله ۸ .مال و زورا سر بود ۸ (۱۲۶۲)

برهنه (۲۲۵۲) After this verse L. برهنه ش Bul. برهنه ش After this verse L

زانك درویشي و ای كارماست * دم بدم از حق مریشانرا عطاست

[.] بر لب آتش يا . بر سرش آتش عهد Bul. دهد Troo) Bul. . بر لب

برم مارگیرم .Bul . يارگير مارگيرم C (۲۲۰۸) .خدا و خالق .Bul (۲۲۰۱)

at گر بگیرم بر کم دندان مار ٔ • تاش از سر کوفتن نبود ضرار BBul. ه (۲۴۰۹)

[.] نخطرهم من فسون A in marg. منظوهم من فسون A in marg.

چونك عقل تو غقیله مردماست . آن نه عقلست آن كه مار و گرفتماست ۱۲۲۰ خصم ظلم و مكر تو الله باد . مكر عقل تو زما كوناه باد مم تو مارى م فسونگر اى عجب . مارگیر و مارى اى ننگ عرب زاغ آكر زشتی خود بشناختی . همچو برف از درد و غر بگذاختی مرد افسونگر بخواند چون عدو . او فسون بسر مار مار افسون برو گر نبودت دام او افسون مار . گی فسون ماردا گشتی شكار مرد افسونگر زحرص و كسب و كار . در نیابد آن زمان افسون مار مار گوید ای فسونگر هین و هین . آن خود دیدی فسون من بیب تو بسام حتی فربچی مر مرا . تا کنی رسوای و شور و شر مرا نیام حتی از دام کردی وات نو نیام حتی بازخم بست نی آن رای نبو . نیام حتی سبردم جان و تن نام حتی بیناند از تو داد من . من بنیام حتی سبردم جان و تن نام حتی برندانی برد و نیار دار کردی وات نود از نو داد من . من بنیام حتی سبردم جان و تن نام حتی برندانی برد و نیاردا و خواند بسر شوی جوان طومارها

· نصیحت کردن مرد مر زنراکه در فتیران بخواری منگر و در در کار حق بگمان کمال نگر و طعنه مزن بر فقر و در فتیران مجیال و گان بی نوایی و خویشتن '

گنت ای زن نو زنی یا بُو آنگزَن . فقــر فخرست و مرا بـــر سر مزن

یا که هیچون من بزندانت برد B Bul. (۱۲۹۰) B Bul. رسوای شور ABL Bul. یا که هیچون من بزندانت برد B Bul. مزن در (۱۲۹۱) B Bul. خود آن طومارها B Bul. بزندانت AL مزن در فقیران و فقر B . فقر و فقیران و فقر B . فقر و فقیران

مت كردن زن مر شوى راكه سنن افزون از قدم و از مقام مكولِم آتُولُونَ ما لا تَفْعَلُونَ كه اين سخنها أكرچه راستست اين مقام توكّل ترا نيست و اين سخن گفتن موق مقام و معاملة خود زيان دارد و كَبْرَ مَتْمًا عِنْدَ ٱللهِ باشد،

برو ازد بانگ کای ناموسکیش ، من فسون تو نخوام خورد بیش از دَعْوی و دِعُوت مگو ، رَو سخن از کبر وز نَغُوت مگو حرف طمطراق و کار و بار ، کار و حال خود ببین و شرم دار رشت و از گدایان زشتند ، روز سرد و برف و آنگه جاسه تر دعوی و دم و باد بروت ، ای تسرا خانه چو بیت الْمَنْگبُون اعت کی تو جان افروختی ، این قنیاعتها تو نیار آموختی نیم بند و باید آلمینگبُون نیم بینمبر قنیاعت چیست گنج ، گنسجرا نبو وا نی دانی زرنسج ناعت بیست گنج ، گنسجرا نبو وا نی دانی زرنسج ناعت بیم بخت روان و نو مزن لاف ای غم و رنج روان نائم جنت کمتر زن بقل ، جون ملخ را در هوا رک می زنی ، خون ملخ را در هوا رک می زنی ، چون ملخ را در هوا رک می زنی ، خون از استخوان در چالشی ، چون نی اشکم نهی در نالشی من منگر بخواری سست سست ، تنا نگویم آنج در رکهای نست بخود را از من افزون دیده ، مر من گم عقل را چون دیده خود را از من افزون دیده ، مر من گم عقل را چون دیده . گرگ غافل اندر منا تجه ، ای زننگ عقل تو پی عقل یه

[.]كة حن جل وعلا ميغرمايد Bul. adds مكر عبل وعلا ميغرمايد

before و ... (۲۲۱۸) A om. کار حال A (۲۲۱۷) . دوعی دعوت C (۲۲۱۲)

[.] پیغامبر ABC (۱۹۲۱) مباد و بروت ABC (۱۹۲۱)

[.] بر هوا C . ملخرا for مگسرا BL (۲۹۲۶)

⁽۱۹۲۵) A om. BL Bul. زين استغوان A om. ه (۱۹۶۸) L م

المعينين ار بئت گيرے نـا بيل . شد عِيالُ ٱلله و حق يَعْمَ ٱلْهُمِل این هه غمهـاکه أنــدر سینهاست . از بُعــار و گردٍ بود و بادٍ ماست این غارب بیخگن چون داس ماست . این چنین شد وآن چنان وسولس ماست دانك مر رنجى زمُردت بارمايست . جُرْو مرك از خود بران كرچارمايست چون زجُزو مرکه نتوانی گریخت . دانك ِ كُلْن بر سَرَت خواهند ریخت ٢٢٠٠ جُزُو مرک ارگشت شيرين مر تـرا . دانك شيرين مىكند كُلرا خـدا دردها از مرک میآید رسول ، از رسولش رُو مگردان ای نَصول هرك شيرين مىزيد او تلخ مُسرد ، هركه او تنرا پرسند جان نبرد كوسنندان را وعسرا فكشند ، آنك فربه تسر سَبُكتسر فكشند شبگذشت و صبح آسـد ای تَبَــر . چنــد گیرے آفسانــهٔ زر زــــر ۲۲۰۰ تو جوان بودی و قانع نسر بُسدی . زَرْطلب گشتی خود اوّل زر بُسدی رَز بُدی پُر میوہ چون کاسد شدی . وقت میں، پختنت فاسد شدے ميوهات بايد ڪه شهرين تسر شود ، جون رسنابان نه واپس تسر رود جُنْتِ مایی جنت باید هصِنَت . تـا بر آیـد کارهـا با مصلعت جنت بایسد بسر مثال همدگسر و در دو جنت کنش و موزه در نگسر ۲۲۱۰ گر یکم کنش از دو تنگ آبد بیا . هر دو جنش ڪار نآیــد مر نــرا جنت در یك خُرد و آن دېگر بزرگ . جنت شیسر بیشه دیسدی هیچ گرگ راست نآیـد بر شُنُــر جنت جُوال . آن یکی کوچك و آن دیگر کال من روم سوی قناعت دل قوم ، تو جسرا سوم شناعت ماروی

⁽۱۲۱۲) ABE Bul. آن یکی خالی و این بر مال مال and so C in marg.

بیان آن که نادر افتد که مریدی در مدّعیٔ مزوّر اعتقاد سدق بندد که او کسیست و بدین اعتقاد بمقامی برسد که شیخش در خواب ندیده باشد و آب و آتش اوراگزند نکند و شیخش را گزند کند ولیکن بنادر باشد؛

۔ نادر طالب آید کز فُروغ ، در حق او نافع آید آن دروغ بقصد نیك خود جایی رسد ، گرچه جان پنداشت و آن آمد جسد ن تحری در دل شب قِبْلُه را ، قِبْلُه نی و آن نماز او رط ارا قحط جان اندر سِرست ، لیك مارا قحط نان بسر ظاهرست چسرا چون مدّى پنهان گئیم ، بهسر ناموس، مسزور جان گئیم

صبر فرمودن اعرابی زنرا و فضیلت صبر و فقر گنتن با زن خود،

،گنتش چند جویی دخل و گشت ، خود چه ماند از عمر افزون ترگذشت اندر بیش و نقصات ننگرد ، زآنك هر دو هچو سیلی بگذرد ، صاف و خواه سیل، تیره رُو ، چون نی پاید دمی از وی مگو ربت عالم هزارات جانسور ، میزید خوش عیش بی زیر و زبسر سر میگوید خدارا فاخته ، بر درخت و برگ شب ناساخته د میگوید خدارا عندلیب ، که اعتماد رزق بسر نست ای نجیب ز دست شاه را حدرد ، نوید ، از همه مسردار بیرید امید

حال ما اینست در فقسر و عنا ه هیچ مهمانی متبا مفسرور ما آنکر فقط دَه سال از ندید در صور ه چشمها بگشا و اندر ما نگر فقاهم ما چون درون مدعی ه در دلش ظلمت زبانش شعشی از خدا بویی نه اورا نی اسر ه دعویش افزون زشیت و بو آلبشر دیو ننبوده ورا هسم نقش خویش ه او هی گوید زابدالیسم و بیش حرفی درویشان بدزدید بسی ه تا گان آید که هست او خود کسی حرفی درویشان بدزدید بسی ه تا گان آید که هست او خود کسی این با نیاد از نان و خوان آمان ه پیش او ننداخت حق یك استغوان او نظا کرده که خوان بنهادهام ه نایس حقسم خلیفه نماده ار العسلا ساده دلان پیچ پسیچ ه تا خورید از خوان جودم سیر هیچ سالها بسر وعد فردا کسان ه گرد آن درگشته فردا نارسان سالها بسر وعد فردا کسان ه گرد آن درگشته فردا نارسان سالها بسر وعد فردا کسان ه گرد آن درگشته فردا نارسان زیسر دیوار بدن گنجست یا ه خانه مارست و مور و ازدها چونك پینا گشت کو چیزے نبود ه عمر طالب رفت آگاهی چه سود

مهمان خود مبا . ت. در فقر ای خدا L (۱۲۲۹)

⁽TTY-) L om, but see the verses which occur in L after v. TT7%.

[.] زبانش for برونش .Bul (۲۲۷۱)

[.]از خدا اورا نه بوئی Bai.

[.] يېش before و .ABL om. بخوده L

وجود for درون ABL Bul. وجود

[.] بنداخت ١٤ (٢٢٧١)

[.]جودم شيج شيج BL (۱۲۲۸).

[.]گشته فردا یا (۲۲۷۹)

[.] از نفل و کی AB Bul. از بیش و کی, and so C in marg. L از نفل و کی.

⁽ITAI) B Bul. Line

⁽TTAT) A. Bud. مرقعه.

عطا ما بسر گدایی می تنم و مسر مگررا در موا رگ می زیسم کسی مهمان رسد گر من منم و شب بخسید قصد دانی او کنم ور شدن مریدان محتاج بمدّعیان مزوّر و ایشانرا شیخ و محتشم و واصل پنداشتن و تقلرا از نقد فرق نادانستن و بر بسته را از بر رُسته ،

این گنتند دانایان بفن ، میهمان نخسیان باید شدن مرید و میهمان آن کسی و کو رباید حاصلت را ایم خسی ی چیره چون نرا چیره کنید و نور نذهید صر تسرا نیسره کنید ن ورا نوری نبود اندر قران و نور کمی یابند از وے دیگران و اعش کو کند داروے چئم ، چه گشد در چشمها الآ که پشم

(۱۲۱۲) A جون مخسید دلغش از تن بر کتم B Bul. چون مخسید After this verse L adds:

فحط ده سال ار ندیدی در صور * چشهرا بگشا و اندر ما نگر زبن نمط در ازن ماجرا و گفت و گو * بسرد از حد عبدارت پیش شو کر عدا و فقر ما گشتیم خوار * سوختیم از اضطراب و اضطرار . تا یکی ما این همه خواری کشیم * غرقه انـدر مجـد ژرف آشیم ناگه ار روزی در آید میهمان * شرمساریها بریم از وی مجان لیك مهمان جون در آید بر شوت * دانك کنش میهمان سازیم قوت

Bul. adds:

چون ازینسان ماجرا و گننگو * شوهرش را کرد وضع نسرش رو گننه ایم با ففر دائم خوار و زار * بوده ایم سوزان نار اضطرار تا بکی با ایرن عنا محنت کثیم * غسرف مجسر عمیق آنشیم میهمانی گر بسر آید ناگیان * شرم بسیار آمد از وی بیگیان گر بر آمد میهمانی بی ثبوت * دانکه مارا کفش مهمانست قوت . فرق ناداشتن B . و در ویشانرا ثبیخ النج A has مدعیان تا الات A has مدینان محسنان C (۱۲۱۵) . میزبان محسنان میزبان محسنان که میزبان محسنان Bul. میزبان محسنان Bul. در راتم

نه آنه هم هم روم هم تُزلت و عسرب ، ماناه از جود و سخسال در عجب آن مربع مناه از جود و سخسال در عجب آن حبولات بود و دریاسه کسرم ، زنساه گشته هم عسرب زو هم عجم

قصّهٔ اعرابی درویش و ماجرای زن او با او بسبب قلّت و درویشی'

یکشب اعرابی زنی مسر شوی را ه گفت و از حد بُرد گفت و گوی را کین همه فقر و جفا ما می گشیم ، جملهٔ عالم در خوشی ما نساخوشیم نان مان فی نان خورشهان درد و رَشْك ، کوز مان نه آیمان از دین اشك ۱۲۰۰ جامهٔ ما روز تساب آفتساب ، شب ینهالین و یجاف از ماهناب ... فرص منه را قرص نان پنداشته ، دست سوم آمان بسر داشنه ننگ درویشان زدرویشی ما ، روز شب از روزم اندیشی ما خویش و بیگانه شده از ما زمان ، بسر مثال سامرم از مردمان گر بخوام از کسی بکهشت نست ، مر مرا گوید خهش کن مرگ وجسک گر بخوام از کسی بکهشت نست و عطا ، در عرب نو همچو اندر خط خطا چه غزا ما بی غزا خود گشنه ایسم ، ما بشهشیسیم عدم سرگشته ایسم

ر م ترك . Bul. عنايش . In L this and the following verse are transposed.

⁽۱۲۵۱) L عرب زنده ازو و م عجم In L the hemistichs are transposed.

منهالی B (۱۲۰۵)

روز و شب CL . نيك دروبشان B (۲۲۵۷)

[.]خویش یگانه BCL «خویش م

⁽٢٢٥٩) A مثت for سنه . Is شلك .

⁽۱۳۲۱) AB Bul. ما جيخ فقر بي سرگشنماي , and so C in marg. After this verse L adds: چه خطا ما يي خطا در آتشيم * چه درا ما درد و غمرا مفرشيم and so Bul., which has نيوا for نيوا درا در الله علما در الله

نان دهی از بهر حق نانت دهند ، جان دهی از بهر حق جانت دهند گر بریدرد برگهای ایمن چنار ، برگشر بیبرگیش بخشد کردگار گر نماند از جود در دست تو مال ، گی کند فضل الهت پای سال هرك شاند از جود در دست تو مال ، گی کند فضل الهت پای سال هرك حارد گردد انبارش بهی ، لیك اندر مزرعه باشد بهی ۱۲۲. وآنك در انبار ماند و صرفه کرد ، اشپش و موش و حواد نهاش خورد این جهان نقی است در اِثبات جو ، صورت صفرست در معنیت جو جان جون در یای شعرین را بخسر جان چون در یای شعرین را بخسر ور نی نوانی شدن زیمن آستان ، باری از من گوش دار این داستان ور نی نوانی شدن زیمن آستان ، باری از من گوش دار این داستان

قصّهٔ خلیفه کی در کرم در زمان خود از حاتم طابی گذشته بود و نظیر خود نداشت٬

یك خلیف بود دم ایسام پیش و کردم حانسمرا غلام جود خویش رابت اکرام و داد افسراشته و ففر و حاجت از جهان بر داشته بحر گوهسر بخشش صاف آسن و داد او از فاف نیا فیاف آسن در جهان خالک ابر وآب بود و مظهر بخشایش و شاب بود از عطااش مجر و کان در زلزله و سوے جودش قافله بسر قافله فیله حاجت در و دروازواش و رفته دم عالم مجود آوازواش

البكش اندر ABL Bul. البكش اندر.

[.] و موش حوادث پاك خورد B . موش after و . Bul. اسپش Bul.

[.] Bul. و در معنیت CL . و در اثبات C . این جهان نقلیست A . Bul.

[.] گوش كن ABL Bul. ور نىدانى ABL Bul.

Heading: A om. كي در كرم.

[.] داد for جود Bul. داد

written above جر در Bul. بجر در Bul. بجر در C has جردر written above گوهر. ABL قرم written above جمایش. ABL از بخشن اش

تفسیر دعای آن دو فرشته که هر روز بر سر هر بازاری منادی میکند که اللهم اعطِ کُلَّ مُنْفِق خَلَفًا اللهم اعظِ کُلَّ مُنْفِق خَلَفًا اللهم اعظِ کُلَّ مُنْفِق مَجاهد راه مُشِیكِ تَلَفًا و بیان کردن که آن منفق مجاهد راه حق است نی مسرف راه هوا '

کنت پیغیبر که دایم بهبر پند و دو فرشته خوش منادم میکنند کای خدایا منتقانسرا سیسر دار و هسر دِرَمشان را عوض ده صد هزار است خدایا میکانرا در جهان و تو مده الا زیان اندر زیان اندر زیان ای بسا اِمسالت کز اِنفاق به و مال حق را جر باشهر حق مده تما عوض یابی تو گنج بی کران و تما نباشی از عداد کافران کافیران و با نبر مصطفا کافیران فربان فی کردند تا و جسره گردد تبغشان بر مصطفا اسر حق را به زیابد هر دلی امر حق را به زیابد هر دلی امر خور غلام یاغیی کو عدل کرد و مالی شه بر باغانش بذل کرد در نبی اِنفار اهل غلتست و کان همه اِنفاقها شان حسر سبه عدل این یاغی و دادش نزد شاه و چه فزاید دُوری و روی ساه سروران مکه در حرب رسول و بودشان قربان باومید قبول بهبر این مومن فی گوید زیبم و در نماز اِهد صراط آلستنبم بهبر این مومن فی گوید زیبم و در نماز اِهد صراط آلستنبم بهبر این مومن فی گوید زیبم و در نماز اِهد صراط آلستنبم بهبر این مومن فی گوید زیبم و در نماز اِهد صراط آلستنبم بهبر این در م دادن سخی را لایقست و جان سردن خود سخای عاشفست

Heading: C om. س. Bul. بيان كردن آن كه مننق Bul. سر. (۱۳۲۲) ABC بيغامبر. (۱۳۲۸) (۱۳۲۸) (۱۳۲۸) اشتران AB Bul. بباغی AB Bul. بباغی اله AB Bul. بباغیان او بذل كرد اله AB Bul. مال حق are transposed and the following verse is inserted after v. ۲۲۲۰:

بنائ بندارد که او خود عدل کرد م مال شعرا بر مساکیان بذل کرد (۱۳۳۳) Bul. باخی . (۱۳۳۳) In Bul. this verse follows v. ۱۳۳۱ . L Bul. بامید . الصراط Bul. الصراط التاریخ .

هیمو جان پی گریه و پی خدا شد ، جائش رفت و جان دیگر زنده شد . درونی آسد درونش آن زمان ، که برون شد از زمین و آسمان جست و جوپی از ورای جست و جو ، من نی دانم تسو می دانی بکو قال و حالی از ورای حال و قال ، غرف گفته در جمال دو آلجلال عفر فی که خلاص باشدش ، یا بجرز دریا کسی بشناسدش عفل جُرو از کُل گویا نیستی ، گر تفاضا بسر تفاضا نیستی ، چونک قصة حال پیر اینجا می رسد ، موج آن دریا بدینجا می رسد چونک قصة حال پیر اینجا رسید ، پیر و حالش روی در پرده کشید پیر دامن را زگفت و گو فشاند ، نیم گفته در دهان ما بماند در شجار بیشة جان باز باش ، همچو خورشید جهان جاناز باش در شجان فشان ای آفتاب ، معنوے ، مر جهان کهنما بنوک جان فشان ای آفتاب ، معنوے ، مر جهان کهنما بنوک در وجود آدمی جان و روان ، میرسد از غیب چون آب روان

رفت after و .oni (۲۲۰۹).

⁽٢٢١١) Suppl. in marg. C. A جست جويي.

[.] all e ill it Bal. ABL Bal.

[.] نشاسدش ۸ (۲۲۱۲)

این دریا B om. L این دریا.

[.]calu le 1 (ITIM)

⁽۲۲۱۸) A عالمنا. L عالب. Bul عاليه.

⁽ITT.) Bal. & for J.

⁽III) In L this and the following verse are transposed.

⁽ffff) After this verse L adds:

هر زمان از غیب نو نو میرسند ، وزجهان تن برون شو میرسند

۱۱۴ ای خدا فریاد زین فریادخواه و داد خوام نه زکس زین دادخواه . داد خوام از کس زین دادخواه . داد خود از کس نیام جسز مگسر و زآن که او از من بمن نزدبکسر کین منی از وی رسد دم دم مسرا و پس ورا بینم چو این شسد کم مسرا همچو آن کو بسا تو باشد زرشتر و سوی او داری نه سوی خود نظر

گردانیدن عمر رضی الله عنه نظر اورا از مقام گریه که هستیست ، مقام استغراق که نیستیست ،

پس عمر گنش که این زاری تو هست هر آن از هشیاری نو سور ۱۲۰۰ راو فافی گفته راهی دیگرست ، زآنک هشیاری گناهی دیگرست ، آنک هشیاری گناهی دیگرست ، آنش اندر زن بهر دو تا بکی ، پُر گِره باشی ازبن هر دو چو نی تا گره با نی بود همراز نیست ، همنشین آن لب و آواز نیست چون بطوفی خود بطوفی مُرتدے ، چون بخانه آمدی هر با خود می ۱۲۰۰ ای خبرهات از خبروه بی خبر ، توبه تسو از گنام تسو بنسر ای تو از حال گذشته توبه جو ه کی کنی توبه ازبن توبه بگو کماه بانگ زیررا فبله کنی حون بدار شد ، جان پیر از اندرون بیدار شد جونک فاروق آینه اسرار شد ، جان پیر از اندرون بیدار شد

داد کس چون می ندادم در جهان ۴ عمر شد هنتاد سال از من جهان ۱۲۱۹۰۰ میا تو باشد AB (۲۱۹۷) . چو آن شد AB (۲۱۹۷) همچنین درگریه و در ناله او ۴ می شمردی چند جرم تو بنو

Bul. has the same verse with و شمردی جرم چندین سأله او in the second hemistich.

. كه نيسيست .AHL om كريه for كريه AHL om

⁽Fito) After this verse L adds:

⁽۱۲۰۰) Bul. مالی (۱۲۰۱) Bul. ما for عاد . C المه.

از written above بر written above از حال ۱۵ (۱۲۰۹). تا گره باقی بود یا (۱۲۰۹). ورزار شد یا ۸B3- Bul. زاررا قبله زلی ۸B3- Bul.

مر عمررا دید و ماند اندر شگفت . عزم رفتن کرد و لرزیدن گرفت گفت در باطن خدایا از تو داد . محتسب بسر پیرک چنگی فتساد جون نظر اندر رخ آن پسر کسرد ، دید اورا شرمسار و روسازرد پس عمر گفتش مترس از من مرّم ه کت بشارتها زحن آوردهامر ٢١٨ جند يزدان يمنحت خوى توكرد . تا عمررا عاشق روى توكرد پیش من بنشیت و مهجوری مساز . تا بگوشت گویــم از افبال راز حن ً سلامت میکنید می پرسدت ، چونی از رنج و غان بی خدت نك قُرَاضة چنـد ابـريشهها . خرج كن ابنـرا و باز اينجـا بيــا بر این بشید و بسر خود ماطیسد . دست مخابید و جامه میدرید المراكب مازد كاى خداك بى نظير ، بس كه از شرم آب شد بيجاره يسر چون بسی بگریست و از حدرفت درد . چنگرا زد بر زمین و خُرد کرد كنت اك بوده حجام از اله . اك مرا تو راوزن از شاوراه ای بخورده خونِ من هنساد سال ه اے زنو رُویم سیمه پیش کمال ای خدای با عطای با وفا ، رم کن بر عشر رفته در جنا ۱۱۱۰ داد حق عمری که هسر روزی ازو . کس نداند قیمت آنسرا جُسز او . خرج کردم عمسر خودرا دم بسدم . در دمیدم جمل در زیسر و بسم آه کنزیاد ره و پرده عداق ه رفت از بادر در تلخ فراق وای كىز تىرئ زىرافكىد خىرد ، خىك شد كىت دل من دل بىرد وای کر آواز این بیست و جهار . کاروان بگذشت و بیگه شد بهار

⁽۲۱۲۱) Bul. چون عمررا (۲۱۲۱)

یراد B (۲۱۷۷)

[.] بشارنبای حق L (۲۱۷۹)

⁽I IVE) B Bul.:

بدر لرزان گشت چون این را شنید . دست می خاید و بر خود می طهید . با عطا و با وفا . (۲۱۸۹) . کای for که ۲ (۲۱۸۹)

[.] فيمت آن در جهان .AB Bul .روزى از آن .AB Bul (٢١٩٠)

رفعه إز يادم BuL (۲۱۹۲).

[.] کشت دان AC . تیزی زیرانگد Bul. کشت دان

رد زخم آن سنگه او جهل این . زد زخم آن سنگه ارا بسر زمین بنتیهٔ قصهٔ مطرب و پیغام رسانیدن امیر المؤمنین عُمر رضی الله عنه با او آنج هاتف آواز داد،

بازگرد و حالِ مطرب گوش دار ، زآنک عاجز گشت مطرب زاتنظار بانگ آمد مر عُمَرا کای عمر ، بندهٔ مارا زحاجت باز خر بندهٔ داریسم خاص و محسرم ، سوی گورستان تو رنجه کن قدم ای عمر بر جه زبیت آلمال عام ، هنتصد دینار دم کف نه تما ای عمر بر جه زبیت آلمال عام ، هنتصد دینار دم کف نه تما ۱۲۱۰ پیش او بسر کای تو مارا اختیار ، این قدر پشنان کنون معذور دار ، این فدر انر بهسر ابریشهها ، خرج کن چون خرج شد اینجا بیا بس عمر زآن هبت آواز جست ، تا میانرا بهسر این خدمت بیست سوی گورستان عمر بنهاد رو ، در بغل هنیان دوان در جست و جو گرد گورستان دوانه شد بسی ، غیر آن پیسرو نبود آنجا کسی کرد گورستان دوانه شد بسی ، غیر آن پیسرو نبود آنجا کسی کنت می فرمود مارا بنایست ، صافی و شایسته و فرخنگایست پیر چنگی کی بود خاص خدا ، خبدا اس به شهر آن شیر شکاری گرد دشت بار دیگر گرد گورستان بگشت ، همچو آن شیر شکاری گرد دشت چون بنین گذش که غیر پیر نیست ، گفت در ظلمت دل روشن بسیست چون بنین گذش که غیر پیر نیست ، گفت در ظلمت دل روشن بسیست چون بنین گذش که غیر پیر نیست ، گفت در ظلمت دل روشن بسیست جون بنین گذش که غیر پیر نیست ، گفت در ظلمت دل روشن بسیست چون بنین گذش که غیر پیر نیست ، گفت در ظلمت دل روشن بسیست جون بنین گذش که غیر پیر نیست ، گفت در ظلمت دل روشن بسیست جون بنین گذش که غیر پیر نیست ، گفت در ظلمت دل روشن بسیست جون بنین گذش که غیر پیر نیست ، ر عمر عطسه فتاد و پیسر جست

^(「17.) After this verse L Bul. add:

گت نبود مثل تو ساحسر دگسر * ساحرانرا سر تویی و تساج سسر خاك بر فرقش كه بد كور و لعین * چشم او ابلیسی آمد خاك بین جست و جوی AL روی AL (۲۱۲۸) . بر چه Bul. (۲۱۲۸)

⁽۱۹۱۹) B موی گورستان, and so corr. in C.

⁽flys) C in for in bis. (flys) A om. (flys) A om.

[.]آمد او .ABL-Bul و(۲۱۷۰)

، طریق بکس نامعقول بین ، در دل ، هسر مُقیلی مقبول بین ان کزید آدم دیو و دد ، در جزایرها رسدند از حسد زبیسم ، معجزات ، انبیسا ، سسر کشیده منگران زیبرگیا بنامسوس ، مسلمانی زیند ، در نسلس نیا ندانی که کیند قلابان بسر آن نقید نبیاه ، نقیره می مالند و نیام پادشیاه الفاظشیان توجید و شرع ، باطن آن همچو در نان تخر صرع را زهره نی نیا دم زند ، دم زند دین حقش برهم زند ، و پای او جهاد و جان او ، هرچه گوید آن دو در فرمان او نام گرچه که نهمت صنهند ، دست و پاهاشان گواهی می دهند

ر معجزة پيغامبر عليه السَّلام بسخن آمدن سنگريزه در دست بو جهل عليه اللعنه وگواهی دادنِ سنگ ريزه بر جنيتت محمَّد عليه الصَّلوة والسَّلام'

ا اندر کف بُو جَیْل بود ، گفت ای احمد بگو این جیست زود سولی جیست در مُشتم نهان ، چون خبر دارے زراز آسان چون خوافی بگویم کآن چهاست ، یا بگوید آن که ما حقیم و راست بو جهل این دُوُم نادرترست ، گفت آری حق از آن قادرتسرست ن مشت او هسر ساره سنگ ، در شهادت گفتن آسد بی درنگ به گفت یا آسد بی درنگ به گفت یا آسه به شفت بالا آله به گفت ، گوه بر آخه به رسول آله به شفت

[.] In C در جزایر در رمیدند is written above the اها

Heading: Bul. adds at the end و برسالت او.

[.] تا جیست L

[.] يا بكويند . ABI Bul آن جهاست . ABI Bul .

⁽۲۱۰۸) A دست with از میان بشت written above.

[.]و الاّ الله ABL (٢١٥١)

هٔ ۲۱۲ صد هزاران اهل ِ تقلید و نشان ه افکنند در قعسر بلک آسیبشان كه بظن نقليد و المتدلالغان ، قايست و جملة يُسرُّ و بالثار . شُبههٔ انگیزد آن شیطان دون . در فند این جملهٔ کوران سرنگون یای استدلالیان چوبین بسود ، پسای چوبین سخت بی تمکین بود غیر آن مُطْت زمان دیساور ، کنز بسانش کوه گردد بدر اسر ۲۱۲۰ بای نابیدا عصا باشد عصا ، تا نینند سرنگون او بسر حَما آن سواری کو سپورا شد ظفره اهل دین را کیست ارباب بصر با عصاکوران آگر ره دبهاند و در بناه خانی روشن دبه اند گرنه بینایان بُدندی و شهان ه جملهٔ کوران مردهاندی در جهان نی زکوران کشت آبد نـه دُرود . نـه عارت نـه نجارنهـا و سود "" ۲۱۴۰ گر نکردی رحمت و اِفضالتان . در شکستی چوب استدلالتان ابن عصا چه بُود قیاسات و دلیل ، آن عصاکی دادشان بیسا جلیل چون عصا شد اکت جنگ و ننیر . آن عصارا خُرْد بشکن ای ضریسر او عصانان داد تما پیش آمدیت . آن عصا از خشم هم بسر وی زدیم. حلف کوران یه کار اندرید . دیدهان را در میانه آورید ۱۱٤٠ دامن او گير ڪو دادت عصا . در نگر کآدير جها ديـد از عَمي مُشْجِــزهٔ موسى و احمـــدرا نگــر . چون عصا شد مار و اُسْتُن با خبر از عصا ماری و از اُستون حنین . پنج نَوْبت میزند از بهر دین گر نے نامعلول بودی این مَـزَه ، کَی بُدی طبت بجندین معبره هـرچ معنولست عنكش ميخورد . بي بيان معجزه بي جَـرّ و مَـد

ملطان بصر So A in marg. (۱۱۲۰) من وهی در گمان BL Bul. زامل تقلید AB (۱۲۱۳) ملطان بصر for کی بطن for کر بدو (۲۱۲۰) ملطان بصر (۲۱۲۱) ملطان بصر المال بعد (۲۱۲۰) ملطان بصر المال بعد (۲۱۲۰) ملطان بصر المال بعد (۲۱۲۰) ملطان بعد (۲۱۲) ملطان بعد (۲

and so corr. in C. (۲۱۲۰) Bul. بودندی ودندی.

دید از عصا . Bul. المدید (۱۹۶۰) مدید از عصا . Bul. المدید از عصا . (۱۹۶۰) المدید از عصا .

[.] مار و ز استولی B اراستن Bul. معجز A (۲۱٤۲) . معجز A

[.]بی جزر و مد .L Bul ، بیان و معجود L (۱۹۵۱).

نالیدن ستون حنّانه چون برای پیغامبر علیه السّلام منبر ساختند
که جماعت انبوه شده بود گنتند ما روی مبارکت را بهنگام
وعظ نی بینیم و شنیدن رسول و صحابه آن ناله را
و سؤال و جواب مصطفی با ستون صریح ،

اشن حسّانه از هجم رسول و ناله می زد همچو ارباب عُقول گنت پیغیبر چه خواهی ای سُتون و گفت جانم از فراقت گشت خون ۱۱۱۹ مَسْدت من بودم از من ناختی و بسر سبر منبر تو مسند ساختی آثن میخواهی تسرا نخلی کنند و شرقی و غربی زتو میوه یجنند بها در آن عالم تسرا سروی کنند و نا تسر و نازه بمانی در ابند گنت آن خوام که دایم شد بقاش و بشنو ای غافل کم از چوبی مباش آن ستون را دفن کرد اندر زمین و نا چو مردم حشر گردد یوم دین آن ستون را دفن کرد اندر زمین و نا چو مردم حشر گردد یوم دین مرکزا بدانی هرکزا یزدان مجولند و از هم کار جهان بی کار مانند مرکزا باشد زیزدان کار و بسار و یافت بار آنجا و بیرون شد زکار آنک اورا نبود از اسرام داد و گی کند تصدیق او نالهٔ جهاد گریند آری نه زدل بهم وفاق و نا نگویندش که هست اهل نفاق گریند آری نه زدل بهم وفاق و نا نگویندش که هست اهل نفاق گسر زیندی وافغان امیر گن و در جهان زدگشته بودی این سخن

^{(「&#}x27;\'f') After this verse L adds (and so Bul.).

در مبان مجلس وعظ آنجنات * کر وی آگ گشت م پیر و جوان در تحیّر مان اصحاب رسول * کرچه می نالد ستون با عرض و طول در تحیّر مان اصحاب رسول * کرچه می نالد ستون با عرض و طول (۲۱۱۶) After this verse Bul. adds:

پس رسولش گفت ای نیکو درخت ۰ ای شدی با سر تو همراه بخت (۲۱۱۶ Bul. has: میند C .خواهی که ترا Bul. has:

گر تو خواهی سازمت پر بارنخل * تا برد شرفی و غربی از تو دخل تا ابد ABL Bul . حثت سروی AB Bul . یا بر آن ۲۱۱۷)

در خواب گنتن هاتف مر عمررا رضی الله عنه که چندبن زر از بیت المال با ن مرد ده که در گورستان خنته است ،

آن زمان حتی بر عُمَر خوابی گهاشت . ناکه خویش از خواب نتوانست داشت دان در عجب افتاد کیف معهود نیست . این زغیب افتاد بی مقصود نیست . سر نهاد و خواب بردش خواب دید . کامدش از حتی ندا جانش شنید آن ندایی کاصل هر بانگ و نواست . خود ندا آنست و این باقی صداست ترک و گرد و پارسیگو و عرب . فهم کرده آن ندا بی گوش و لب خود چه جای تُرك و تاجیکست و زنگ . فهم کردست آن ندارا چوب و سنگ خود چه جای تُرك و تاجیکست و زنگ . فهم کردست آن ندارا چوب و سنگ درد می از وی هی آید آلست ، جوهم و آغراض میگردند هست گر نی آید بی ریشان ولی . آمدنشان از عدم باشد بلی زیشان ولی . آمدنشان از عدم باشد بلی زاین می در بیانش قصهٔ مُش دار خوب

[.] خوام نبود L . كاندرو B (۲۱۰۰)

[.] اینجا بدی I. آن جهان I (۱۱۰۱)

[.] مول و مولى L . مولى مولى اله (٢١٠٢) Bul.

[.] کآن ندایی B (۲۱۰۷)

[.] فارس گو .Bul (۲۱۰۸)

[.] زنگ for جنگ A. تازیکت با

^([11.) C ---- for -----

چوب و for من زفهم ، آشنایی for من زفهم ، AB Bul ، آنج گنتم B ، آنج گنتم B ، آنج گنتم B ، آنج گنتم B ، نگ . After this verse Bul adds :

آنچه گفتم زآگین چوب و سنگ • در بیانش فعه بشنو بی درنگ

رُبای فحر و همر آواز او . لنّت اِلهام و وحی و راز او ك مطرب پيرنرگشت و ضعيف . شــد زبيكسي رهين يك رغيف ، عمر و مُهلتم دادی بسی . لطنها کردی خداباً بـا خَسی بهت ورزیسام هنساد سال . باز نگرفتی زمن روزی نوال ن كسب امروز مهمان نُوَم ، چنگ بهبر نبو زنم آن نُوَم ارا بسر داشت و شد اللمجو ، سوى گورستان بَشْرب آوگو ت خواهر از حف ابریشها ، کو بنیکویی پذیرد قلبها ^ن زد بسیار و گریان سر نهاد . چنگ بالین کرد و برگوری فتاد ب بردش مرغ جانش از حبس رَست . جنگ و جنگیرا رها کرد . مجَست ن آزاد از نن و رنج جهان . در جهان ساد. و صحرای جان ب او آنجـا سرایات ماجـرا . کاندرینجـا کـر بماندنـدی مـرا ، بُدى جانم درين باغ و بهار . مست اين صحرا و غَبْبي لالهزار سروبی سا سفسر میکردی ، بی لب و دندان شکر میخوردی و فِكرى فارغ از رنج دماغ ، كردمي بـا ساكنان چرخ لاغ سم بسته عالمی میدیدی . وَرْد و ریجان بی کنی میجیدمی غ ِ آبی غرق دربای عسل ، عین اُبوبی شَراب و مُغْنَسَل ، بُدُو أَبُوبِ أَزْ يَا تَا بَنَرْق . يَاكَ شَدَ أَزْ رَنْجِهَا چُونِ نَوْرِ شَرْق ی در حَجْم گر بودی چو چرخ . در نگنجیدی درو زیت نیم بَسرخ نَ زمین و آسان بس فراخ ، کرد از ننگی دلمرا شاخ شاخ

⁽۲۰۸۱) B om. عرمهانم (۲۰۸۱) C عرمهانم before و (۲۰۸۱) Suppl. in ma

[.] و. Om. و. Bul. (٢٠٨٦) Bul. و. كَانَ نوم bis. ABL Bul. ورأم

[.]کرد after و .om ۸ (۲۰۸۸)

[.] مرغ جان BuL (٢٠٨٩)

[.] مست for هست BC هست.

انی پر و بی با L (۲۰۹۲)

رنج و دماغ Bul (۲۰۹۹)

شراب مغتسل .CL Bul. شراب مغتسل

⁽r.ty) Suppl. in marg. C.

این از آن لطف بهاربات بود و یا زیابیدی پُسز آفات بود گفت این از بهبر نسکین غیست و کز مصیبت بسر نسواد آدمست گر بسر آن آنش بماندی آدمی و بس خسرابی در فسادی و گبی ۱۰۰۰ این جهان ویران شدی اندر زمان و حرصها بیرون شدی از مردمان استین این عالم ای جان غفلتست و هوشیاری این جهان ا آفتست هوشیاری زآن جهانست و چو آن و غالب آید پست گردد این جهان هوشیاری آنب و بحن عالم و سنع موشیاری آنب و بحن عالم و سنع زآن جهان اندک ترشع می رسد و تا نفرد در جهان حرص و حسد زآن جهان اندک ترشع می رسد و تا نفرد در جهان حرص و حسد این ندارد حد سوے آغان رو و سوے قصة مسرد مُقلبر باز رو " این ندارد حد سوے آغان رو و سوے قصة مسرد مُقلبر باز رو " "

بقيَّهُ قصَّهُ پبر چنگی و بيان مخلص آن'

مُعلری کز وی جهان شد پُرطرب ، رُسته زاوانه ش خیالات عجب از نوایش مرغ دل پرّان شدی ، وز صدایش هوش جان حیران شدی چون بر آمد روزگار و پیر شد ، باز جانش از عجبز پشهگیر شد ۱۰۷۰ پشت او خم گشت همچون پشت خم ، ابروان بسر چشم همچون بالده گشت آواز لطیف جان فراش ، زشت و نزد کس نیرزیدی بلاش آن نوای رشك ر رشك و روان خوش که آن ناخوش نشد ، یا کدامین سفف کان مِنْرش نشد خود گدامین خوش که آن ناخوش نشد ، یا کدامین سفف کان مِنْرش نشد غیر آواز عربزان در صدور ، که بود از عکس دمشان نفخ صور اندرونی کاندرونها مست ازوست ، نیستی کین هستهامان هست ازوست ، نیستی کین هستهامان هست ازوست

[.]اندر ترشح ۱ (۲۰۱۱)

[.] عناص او In suppl. It Bul. بير چنگي و قعة او در بيان Heading: C . عناص او

[.] موش دل C corr. in marg. L موش جن (۲۰۲۲)

^{. .} نخج ABI=Bul. که او ناخوش . (۲۰۷۹) AC

رسیدن صدّیقه رضی اللّه عنها از مصطفی صلّم که سرّ باران امروزینه چه بود،

ت صدّیف که ای زُبدهٔ وجود . حکمت بــارانِ امروزین چــه بود ت زبــارانهــای رحمت بود بــا . بهرِ عهدیــدست و عدل کِبریــا

نل جان C (۲۰۰۱) ... بکوه for گروه A .بردهاند این را بظامر آن گروه AL (۲۰۰۰) is write و مگردان and so corr. in C. In B از حدیث اولیا اله همان sbove تا زگرم AB Bul. از مردان مهوشان عنوشان عنوسان در مردان میردان می

[.] کم شود ABL (۲۰۵۲) . نویهار و زندگیست A

Heading: Bul. أمروزين. After the Heading L adds:

پس سؤالش کرد صدّیف زصـدق • با خشوع و با ادب از جوش عشق عابشه کان گومر درج کال • کرد او نخر دو عالموا سؤال Bul. adds: عابشه کان گومر درج کال • کرد او نخر دو عالموا شود یا (۲۰۲۰) .

تفسير بيت حكيم،

آسمانهاست در ولایت جان . ڪارفرمای آسمان جهان در رم روح پست و بالاهاست . کوههای باند و دریاهاست،

۱۰۰۰ غیبرا اسری و آبی دیگرست و آسان و آفتابی دیگرست نآید آن اِلاّ که بسر خاصّان پدید و باقیان فی لبّس مِنْ خَلْق جَدِید هست باران از پی پروردگی و هست باران از پی پروردگی نفیع باران پابیدزی چو تب نفیع باران پهاری نازیسروردش کند و وین خزانی ناخوش و زردش کند آن بهاری نازیسروردش کند وین خزانی ناخوش و زردش کند مینین سرما و باد و آفتاب و بر نفاوت دان و سروشته بیاب همچنین در غیب انواعست این و در زیان و سود و در رقع و غین این دم آبدال باشد زآن بهار و در دل و جان روید از وی سبزوزار فعلی باران بهاری با درخت و آید از انفاسشان در نیکخت فعلی باران بهاری با درخت و آبد از انفاسشان در نیکخت گر درخد خشک باشد در مصان و عیب آن از باد جاناف زا مدان گزید

در معنی این حدیث کی اغْتَنِمُوا بَرْدَ اَلرَّبیعِ الی آخرہ' گفت پیغمب رسَرُماے بہار ، نن مہوشانید ساران رہمار

Heading: After مكم Bul. adds: سناين رحمة الله عليه Bul. adds: (٢٠٢٥) After this verse L adds:

این چنین بـاران ز ابر دیگرست ۰ رحمت حق در نزولش مضبرست مرنج و حنین L رنج و غیین ABC Bul. (۲۰٤۱) ABC Bul. مرزار ABC (۲۰٤۱) مرد و برورید L (۲۰٤۵) هرد و برورید L (۲۰۱۵) هرد و برورید L (۲۰۱۵)

که انحنبوا : Bul. proceeds حدیث Bul. proceeds کی . C om. کی انحنبوا برد العریف فانه بعمل بابدانکم کا بعمل بانجارکم واجنبول برد العریف فانه بعمل بابدانکم کا بعمل بانجارکم . . بیغامبر ۲۰٤۱) حد . بعمل بانجارکم

با زبان سبز و با دسم دراز . از ضیر خال میگویند راز هيمو بَعْلَان سر فسرو بسرده بسآب ه گفته طاوسان و بوده جون نحسراب در زمستانشان اگسر محبوس كسرد . آن غرابان را خسدا طساوس كسرد در زمستانشان اگرچه داد مسرک . زناهشان کرد از بهار و داد بسرک ٢٠٠ مُنكِران كويند خود هست اين قديم ، اين چرا بنديم بسر رب كسريم كورئ ايشان درون دوستان . حق برويانيد باغ و بوستان هرگلی کاندر درون بوبا بود . آن کُل از اسرار کُل گوبا بود بوى ايشان رَغْمِ أَنْف منكران ، يكرد عالم مرود برده دران منگران همچون جُمُل زآن بوی گل . یا چو نازك مغز در بانگ مُعُل ٔ ۲۰۲۰ خویشتن مشغول مسازند و غرق ، چشم میدزدند ازین لمعان و بسرق چٹم پدزدنــد و آنجـا چٹم نی . چثمٰ آن باشــدکــه بینــد مأمّنی چون زگورستان پیمبر بازگشت . سوی مِدَّبَّه شـد و همرازگشت چشم صدّیف چو بر رویش فتاد . پیش آمد دست بسر وی منهاد بـر عمامـه و روي او و موي او . بـر گريبان و بَــر و بازوے او ۲۰۱۰ گفت بیغمبر چه می جویی شناب و گفت باران آمید امیروز از سحاب جامهاات می مجوم در طلب و تسر نمی بینم زباران اے عجب گفت چه بسر سر فکسدی از اِزار ، گفت کسردم آن ردای تو خسار گنت بهر آن نمود ای پالاجَیب . چئم پاکترا خدا باران غیب نبست آن باران ازبن ابسرشها . هست ابری دیگر و دیگر سما

⁽f.f.) After this verse Bul. adds:

جله بندارد که این خود دا ثبست • در قدم این جله عالم قاتبست . از بانگ Bul از بوی گل Bul میدود (۲۰۲۱) میدود . Bul میدود .

[.] لمان يرق L Bul. مىسازند غرق 🛦 (۲۰۲۵)

[.]ير for تن CL عامه after و CL ن for

[.] به for جو A . پيغامبر ABCL (۲۰۲۰)

جم بأكتراً A (٢٠٢١) . جامهايت A (٢٠٢١) .

جان دخمن دارشان جمست صرف ، چون زیاد از نرد او اسست صرف نام الدر شد و گل باك د آن بخاك اندر شد و گل باك شد . این نمك اندر شد و گل باك د آن نمك كنز وی محمد آملحست ، زآن حدیث با نمك او آفست از میراث او ، بیا توند آن وارثان او پیش تو ششته نسرا خود پیش گو ، پیش هستن جان پیش اندیش گر تو خودرا پیش و پس داری گمان ، بست جسمی و محروف زجاد زیر و بالا پیش و پس وصف نناست ، بی جهت آن ذات جان روشنا بسرگفا از نور پاك شه نظر ، نیا نیداری تو چون كونه نظ بسرگفا از نور پاك شه نظر ، نیا نیداری تو چون كونه نظ روز بارانست می رو نسا بشب ، نی ازین باران از آن باران و موال كردن عایشه رضی الله عنها از مصطفی علیه السا قصه سؤال كردن عایشه رضی الله عنها از مصطفی علیه السا قصه سؤال كردن عایشه رضی الله عنها از مصطفی علیه السا

رفتی جامهای تو چون تر نیست '

مصطفی روزی بگورستان برفت . بسا جنازهٔ مردی از بارات بر خالت آن دانهاشرا زنده کرد . زیرِ خالت آن دانهاشرا زنده این درختانند هجون خاکیات . دستها بسر کردهانسد از خاکدار ۱۰۱۰ سوی خلقان صد اشارت میکنند . وآنک گوشستش عبسارت میکن

in marg. C. L. چون زبان از نزد او Suppl. in marg. C. L. جون زبان از نزد او

م عن تو اند . (٢٠٠٨) B Bul. بي جهتها ذات . B Bul. با تو اند and so corr. in C.

ي جينا (٢٠٠٩) Suppl. In marg. C. Cf. note on v. 1994.

[.] كر هميني L. تا هميني اى غ Suppl. in marg. C. BC

[.] الر ليست before چون . A om. وه چون تو A . أنسير عايشه before

آن دانه او ۱۰۱۲) Bul. ان دانه او ۱۳۰۱ (۲۰۱۶) AB Bul. ان دانه او ۱۳۰۱ مطلع:

تَذَكُوشَاتِ رازمارا بشنوند • غافلان آوازهارا نشنوند [بشنوند] اهل عبرت رازمارا گوش كند • غافلان آرازهارا گوش هيند: adds •

عنل جُروى عشق را مُنكِسر بود ، كرجه بنمايد كه صاحب بود زيرك و داناست امّا نيست نيست . تـا فرشنـه لا نشـد آهَرُمَبُست او بَنَوْل و فعل بار ما بود ، چون بحُكم حال آبي لا بـود ١١٨٠ لا بود چون او نشد از هست نيست . چونك طَوْعاً لا نشــد كُرْها بسيست جان كَبَالست و نداى او كمال . مُعْطَفَى كُوبان أرخساً با بسلال ای بالل افراز بانگ مسلست ، زآن دمی کاندر دمیدم در دلت رآن دمی کآدم از آن مدهوش گشت . هوش اهل آسان بیهوش گشت مصطفی بی خویش شد زآن خوب صوت . شد نمازش از شب تعریس فوت ١١١٠ سر از آن خواب مبارك بر نداشت . نما نماز صُبْعدَم آمد بجاشت در شب تعربس بيش آن عروس ، يافت جان ياك ايشان دستبوس عشق و جان هسر دو نهانند و سنیر . گر عروسش خواندام عیمی مگیر از ملولی سار خامش کردی ، گر مَهُو مُهلت بدادی یکدمی لیك میكوید بگو هین عیب نیست . جنز نفاضای قضای غیب نیست ١١١٠ عبب بائسد كو نبيند جركه عيب ، عبب كي بيند ريان پاك غيب عبب شد نِسْبت بخلوق جَهول و في بنسبت با خداوند قبول کفر هر نسبت مخالق حکمنست . چون بما نسبت کنی کنر آفتست ور بکی عبی بود با صد حیات . بسر مثال جوب باشد در نبات در ترازو هــر دورا يكمان گشند . زآنك آن هر دو چوجم و جان خَوشند ··· پس بزرگان ابن نگفتند از گزاف . جسم پاکان عین جان افساد صاف گنتشان و نَنْسَنان و نقشنّان . جمله جار مُطلَق آمد بی نشان

روآن دس لا (۱۹۸۱) مرمود Bul گریا (۱۹۸۱) . نناید تا (۱۹۸۲)

and this may be the reading of C. (۱۹۸۹) B Bul. در شب نعربی.

⁽۱۹۹۴) Bul. گرم او (۱۹۹۰) In C vv. ۱۹۹۰ and ۱۹۹۹ are transposed, but corr. in marg.

در یکی After this verse C has v. ۲۰۰۹, which is also supplied in marg. C after v. ۲۰۰۸.

از بسرای لنب این خارخار . از کف لنمان برون آرید خار در کف او خار و سایهش نیز نیست . لیکتان از حرص آن نمییز نیست خار دان آنرا که خرما دیده ، زآنک بس نانکور و بس نادیده ١٩٦٠ جان لقمان ڪه گلستان. خداست . پاي جانش خست خاري چراست أَشْتُر آمد ابن وجود خارخوار . مُصْطَغَىزادى بسرين أشتر سوار أشترا تنگ گل بسر پُشتِ نُست ، كز نسيش در تو صد گُلزار رُست مَیْل تو سوی مُفَیْلانست و ریگ . نیا چه کُل چنی زخار مُردریگ ای بگشته زین طلب از کو بکو . چند گویی کین گلستان کو وکو ۱۹۷۰ پیش از آن کین خار ِ با بیرون کُنی . چشم تاریکست جَوْلان چون کُف آدمی کو منگنجد در جهان . در سر خاری میگردد بهان مُصْطَنِي آمد كه سازد مَهْدَى . كَلِّيبِني بَا خَمَبْ را كُلِّي ای حُمِرًا آنش اندر نب تو نعل ، نا زنعل تو شود این کوه لعل این حُبَیْرًا لفظِ تأنیشت و جان . نـام ِ تأنیث بهنـد این تازیان ۱۹۷۰ لیك از تأنیث جانرا بــاك نیست . روحرا بــا مرد و زن اِشراك نیست از مؤنَّت وز مذكَّر برنـرست . ابن نه آن جانست كز خُفْك و تَرست این نه آن جانست کافزاید زنان . یا کھی باشد چین گافی چنان خوش گندهست و خوش و عَیْن ِخَوشی . بی خوشی نبُود خوشی ای مُژنّمٰی چون نو شیرین از شکر باشی بود **.** کآن شک گاهی زنو غایب شود ١١٨٠ چون شكر كردى زيسيارئ وفيا . پس شكر كَنْ از شكر بائد جيا عاشق از خود چون غذا ياب د رَحيق ، عنل آنجا كُم بمان د بي رفيق

از موای لنبهٔ Bul (۱۹۹۲).

[.]و سایش تیز نیست Bak (۱۹۹۳)

[.] بدأن L . برين for مرو A (۱۹۹۱) . کان Bul. آن for کار. دان . بدان عا

[.] اشترا اینك گلی L (۱۹۹۷)

[.] پیش ازین کین 🛦 (۱۹۷۰)

⁽الله) B Bul. ز تاثير وفا . A later hand has inserted this reading in A.

[,] عَلَى آنَجًا كُمْ شُودِكُمْ أَى رَفِيقَ ABL .غذى B .غذا . ABL عاشق آنجًا كم (١٩٨١) . م شود for میشود and so Bul., wisich has

همچنین تا صد چراغ ار نقل شده دیدن آخر لِفای اصل شد خواه از نور پسین بِستان بجان ه هیچ فرقی نیست خواه از شَهعُدان ۱۹۵۰ خواه بین نور از چــراغ آخرین ه خواه بین نورش زشمع غابرین

ُدر بیان این حدیث که اِنَّ لِرَیِّکُمْ فی آیام ِ دَهْرِکُمْ نَفَعات ِ آلا فَتُعَرَّضُوا لَها '

گنت پیغیبر که نفعهای حق و اندرین ایام می آرد سبق گوش و هش دارید این اوقات را و در ربایید این چنین نفعات را و نفعه آمد مسر شارا دید و رفت و هرکرا میخواست جان مجفید و رفت نفعه دیگر رسید آگاه باش و نبا ازین هم وا نمانی خواجهاش داد و آنش یافت زو آنشگشی و جان مرده یافت در خود جنیشی نازگی و جنیش طویست این و همچو جنیشهای حیوان نیست این گر در افتد در زمین و آسمان و زهرهاشان آب گردد در زمان خود زیسم ایمن دم بی مُنها و باز خوان قایمن آب گردد در زمان ورنه خود زیسم ایمن دم بی مُنها و باز خوان قایمن آب گردد در زمان این میداد دست و گرنه از بیش دل که خون شدی ورنه خود آشقش مِنها چون بُدی و گرنه از بیش دل که خون شدی میرا دوش دیگر لون این میداد دست و قعیه چندی در آمد ره بیست بسر لقمه گشته لقهانی گردو و وقت لقمانست ای قمه بسرو

خواه ABL Bul. بستان تو آن ABL Bul. دید آن آخر ABL Bul. خواه ABL Bul. بنتات ABL Bul. از شمع جان المنات ABL Bul. از شمع جان

از وى . L Bul . جأن نارى AB Bul . نغبه . (۱۹۰۱) AB Bul انغبه . AB Bul از وى . L Bul . جأن نارى A Bul . مجان نارى . Atter this verse AB Bul add:

جان ناری یافت از وی انطفا ۰ مرده پوشید از بنــای او قبا
So L, which has قبا for . قبا for بنای خلفان . AB Bul. نازکی . Bul. ازگرگون یا (۱۹۰۱)
دیگرگون یا (۱۹۹۰)

[.] وقت لقهانیست .Suppl. in marg. C. Bul

بانگیر حتی اندر خیاب و پی حجاب ، آن دهد کو داد مربه از جیب از این دا پوسیدگان زیسر پوست ، باز گردید از عدم زاواز دوست مطلق آن آواز خود از شه بود ، گرچه از کلفیم عبد آلله بود گنته اورا من زبان و چشم تو ، من حواس و من رضا و خشم تو روگ یه یسم و یی بیسم از یک بیسم از یک بیسم از یک ، من نرا باشم ده کمان آلله که بود شدی من کان الله که منسم ، هرچه گویم آفساب روشنسم هسر کجما تنایم زیشکات دی ، حل شد آنجا ششکیلات عالمی طلتی را حاقتابش بسر نداشت ، از دم ما گردد آن ظلمت چو چاشت خواه از آدم گیر نورش خواه از و ، خواه از خم گیر می خواه از گدو خواه از آدم گیر نورش خواه از و ، خواه از خم گیر می خواه از گدو خواه از آدم گیر نورش مصطفا ، وَآلَـذی بیمیسر لِمَن وَجْهی رَآی مصطفا ، وَآلَـذی بیمیسر لِمَن وَجْهی رَآی چون چون چون چون بیمن آن شع دید

ای فناتان نیست کرده زیر پوست . BI، Bul، بیجیب . Bul، علی از اثاثان نیست کرده زیر پوست . (۱۹۴۰) ازمشکانی از (۱۹۴۱) ازمشکانی از (۱۹۴۱) ازمشکانی از (۱۹۴۱)

(\ \frac{1}{1}\) After this verse L adds (and so Bul.):

هرکجا تاریکی آمــد ناســزا • از فروغ ما شود شمس الضعی . خواه ز آدم Bal (۱۹۹۹)

: After this verse L adda . با خنب پیوستست B ، پییوستست BuL (۱۹۹۰) آب خواه از جو نجو خواه از سبو ۰ کین سبورا هم مدد باشسد ز جو نور خواه از مه بجو خواهی ز خور ۴ نور مــه هم زآفتابست ای پسر

Bul. has the same verses and adds a third, namely:

منبس شو زود چون یابی نجوم * گفت پینمبر که اصحابی نجوم ۱۹۲۹) . After this verse Bul. adds:

گفت پنجبیر زهی عرّت ورا ۰ دید آن صحب مرا یا خود مرا (۱۹۹۷) After this verse Bul. adds:

گر فروزند یك چرای از دگر · لمعه دارد مركبی زآن در نظر ·

با رسایل سود اسرافیل را و کز سماعش بر برسی فیل را سازد اسرافیل روزم نال مرا . جان دهد بوسیدهٔ صدسال مرا انبيارا در درون هم نغمهاست . طالبانسرا زآن حیوم بی بهاست ١١٢٠ نشنود آئ نفههارا گوش حس و كر سنهها كوش حس باشد تجس نشود نعمه پرسال آدمی و کو بود زاسرار پربان اعجی گرچه هم نفیهٔ بری زبن عالمست . نفیهٔ دل برتر از مسر دو دست که پری و آدف زندانیند . هر دو در زندان این نادانیند مَعْشَرَ أَنْجُنَ سُورةً رَحْمَان بخوان و تَسْتَطِيعُ وَ تَنْفُدُواْرا بَاز دان ١٩٢٠ نغمها اسدرون أوليا و اولا كويد كه اى اجزاى لا • مین زلای نَمْی سَرهما بسر زنیسد . زین خیال و وم سر بیرون گنیسد ای همه پوسیسه در گؤن و فساد . جان باقیتسان نرویسید و نسزاد كر بكوم شت زآن نغيها ، جانها سر بسر زنند از دُخيها گوش را نزدیك كن كآن دُور نیست . لیك نقل آن بنو دستور نیست ۱۹۰ هین که اسرافیل وقتانید اولیا ه مسردهرا زیشان حیانست و حَمِیا ، جانهای مرده آندر گور تن ، بر جهد زآوازشان اندر کفن گویند این آواز زآواها جُداست . زنن کردن کار آواز خداست ما بمسرديم و بكُّلِّي كاسنيسم ، بانكُّر حـنَّق آمـد فمه بــر خاسنيم

with fatha, as in the text. In AB either reading, يا رسايل with fatha, as in the text. In AB either reading, يا رسايل or

[.] هم بری and so C in marg. Bul. گر پری BL (۱۹۲۱) . گرچه نغیه از بری L (۱۹۲۱) . کای اجزای لا AL (۱۹۲۰) . کای اجزای لا AL (۱۹۲۰) .

so A in marg., with زين for أن A corrector has introduced this reading into the text of C. L has عران زخها (۱۹۲۸) AB Bul. ران زخها.

and so AC in marg. میانست و نا .BL Bul . هین for این A (۱۹۴۰). میانست و نا .BL Bul . هین آول B (۱۹۴۱) . جان هر یك مردهٔ از گور تن B (۱۹۴۱) . . را نیا خود جداست:

بوی بد مسر دید برا ناری کند ، بوی بوسف دید برای کند تو که بوسف نیستی یعتوب باش ، همچو او باگریه و آشوب باش است این پند از حکیم غرّنوی ، نیا بیدایی در نین کهنه نوی نیازرا رویی بباید همچسو وَرْد ، چون نیاری یگرد بدخویی مگرد زشت باشد روی نازیبا و نیاز ، سخت باشد چشم نابینا و درد پیش بوسف نیازش و خوبی مکن ، چیز نیباز و آو یعنویی مکن معنی مردن رطوطی بُد نیباز ، در نیباز و فقر خودرا مرده ساز معنی مردن رطوطی بُد نیباز ، در نیباز و فقر خودرا مرده ساز از بهاران گی شود سرسبز سنگ ، خاك شو نیاگل برویی رنگ رنگ سالها نو سنگ بود ی دیگیراش ، آزمون را یك زمیانی خالت باش الها نو سنگ بود ی دیگیراش ، آزمون را یك زمیانی خالت باش ا

داستان پیر چنگی که در عهد عمر رضی الله عنه از بهر خدا روز بی نوایی چنگ زد میان گورستان'

آن شنیدستی که در عهد عُمَسر ، بود چنگی مُطْسِی با کر و فَسر بلبل از آواز او بیخسود شدی ، یك طرب زآواز خوبش صد شدی ۱۹۱۰ مجلس و تجمّسع تنش آراستی ، وز نوات او فیساست خاستی همچو اسرافیل کآوازش بنّن ، مردگانسرا جان در آرد در بدّن

⁽۱۹۰٤) Bul. در کی به . After this verse Bul, adds:

چون تو شیرین نیستی فرهاد باش • چون نهٔ لیلی چو مجنون گرد فاش مازرا رویی نباید c (۱۹۰۶)

نازیا و نرد ۲ (۱۹۰۷) منازیا و سرد .A in the second hemistich منازیا و نازیا و

⁽¹⁹¹¹⁾ Bul. Jung.

[.] آ زمون کن Bul. (۱۹۱۲)

[.] گورستان مدینه ما . روزی نوای چنگ زد . Heading: AB Bul.

یش از آن کین خاکھا. خَسْنش کند . پیش از آن کین بادما نَسْنش کند مدا گرجه چون نسفش کند تو قادری . کش ازیشان ط سِنانی ط خری فطره کو در هول شد بها بربخت . از خزینهٔ فهدرت تو کی گریخت كر در آيد در عدم يا صد عدم . چون مجوانيش او كند از سَـر قدّم صد هزارات ضد ضدرا میکشد ، بازشان حکم تو بیرون میکند از عدمها سوی هستی هسر زمان . هست بسا رب کاروان در کاروان ١٨١٠ خاصّه هر شب جملة افكار و عُقول . نيست كردد غرق در بحـــر نُغُول باز وقت صبح آن اللهان ، بر زند از بحر سر جون ماهان در خزان آن صد هزاران شاخ و برگ . در هزیمت رفت در دریاسه مرگ وزاغ پوشیان سِیّه چون نوحه کر . در گلستان نوحه کرده بسر خُفَر باز فرمان آبد از سالار ده ، مسر عدمرا کآنج خوردی باز ده ۱۸۱۰ آنج خوردی وا ده ای مسرک سیساه . از نبات و دارو و برگ و گیساه ای برادر علل یکـدم بـا خود آر ه دُم بـُدَم در نو خزانست و بهــار ر باغ دلرا سبز و تر و تــازه بين . پُر زغنچــهٔ وَرْد و سرو و ياسمين زانبُهيُّ برگ پنهان گشت شاخ . زانبُهيُّ کل نهان صحرا و ڪاخ این سنهایی که آز علل کُلست . بوی آن گُلزار و سرو و سنبلست ١١٠٠ بوی کُل دیدی که آنجا کُل نبود . جوشِ مُل دیدی که آنجا مُل نبود بو فلاوزست و رَهْبَر مـر نـرا . مىبرد نـا خُلـد و گؤنّــر مر نــرا سو دوای چشم باشد نُورْسِار . شد زبویی دیدهٔ یعنوب باز

[.] نشاش BL Bul. مناه کنید (۱۸۸۰) BL Bul. نشاش المال المال المال (۱۸۸۱)

الم الم (۱۸۸۲) AL با صد . B Bul. يا كه ريخت الم (۱۸۸۲) Bul. با صد .

از هزيت اللهان C باز هزيت اللهان ABL Bul. جون اللهان .

[.] راغ C (۱۸۹۰) مرک گیاه . A Bul. مرک گیاه ا

before رق before و . (۱۸۹۲) A om. و before . B Bul.

[.]غنچه و سرو و ورد C .غنچه و ورد

۰. در خلد L (۱۹۰۱) . گلزار سرو A . آن سخنهایی C (۱۸۹۱)

از وفور مدحها فرعون شد ه گن ذایل آلفی هونا لا تشد تا تهانی بده شو سلطان مباش ه زخم کش چون گوی شو چوگان مباش ورنه چون لطفت نماند و این جمال ه از تو آید آن حریفان را ملال ورنه چون لطفت نماند و این جمال ه از تو آید آن حریفان را ملال ۱۸۷۰ آن جماعت کت هی دادند ربو ه چون بینندت بگویندت که دبو جمله گویندت چو بینندت بدر ه مرده از گور خود بسر کرد سسر همچو آمرد که خدا نامش کنند ه نا بدیمن سالوس بدنامش کنند چونك در بدنامی آمد ریش او ه دبورا ننگ آید از تغیش او دبو سوی آدمی در بدر شر و سوی تو نآید که از دبوی بشر دبو سوی آدمی دیو از پیت هی دوید و می چنانید او میت چون شدی در خوی دیوی آستوار ه می گریند از تو دبو ای نابکار ۴

تفسير ما شآء الله كانَ '

این همه گذیم لیک اندر بَسیج و بی عنایات خدا هبچیسم هیچ بی عنایات خدا هبچیسم هیچ بی عنایات خد ساهستش ورق بی عنایات خی و خاصان حق و گر ملک باشد ساهستش ورق ۱۸۸۰ ای خیا ای فضل تو حاجت روا و با تبو یاد هیچکس نبود روا این قدر ارشاد تو بخشیده و تا بدین بس عبر ما پوشیده قطرهٔ دانش که بخشیدی زبیش و متصل گردان بدریاهای خوبش قطرهٔ علیست اندر جان من و و رهانش از هول و و خالی نن فطرهٔ علیست اندر جان من و و رهانش از هول و و خالی نن

⁽المرا) B Bul. نفس از بس مدحها, and so A in marg.

تا بدین A (۱۸۷۲) Bul. که for ک. (۱۸۷۲) علی دین جال Bul. که ا

ديو نابكار ABL ديو الكار C om. ديو نابكار ABL ديو الكار . In A ديو نابكار has been suppl. by a later hand. In C vv. ۱۸۲٦ and ۱۸۷۷ are transposed.

[.] ز تو بگریخند .Bul . بگریخت او AB . آویخت او AB .آنك اندر ABC (۱۸۲۲)

[.] هيچيم و هيچ C (۱۸۷۸)

که بدین Bul. ارشادراً بخوید A (۱۸۸۱)

، كويسد من شوم همسراز نو ، وآش كويسد ني منسم انساز نو ی گوید نیست چون تو در وجود . در حمال و فضل و در احسان و جود ، كويد هر دو عالم آن نست . جلة جانهامان طُنَيْل جان نُست چو بیند خلق را سرمستِ خویش . از تکب میرود از دستِ خویش نداند که هزارانسرا چو او ، دیو افکندست اندر آب جو ب و سالوس جهان خَوش لقما يست . كَتَرَشْ خُورَكَانَ يُر آنَشُ لَقَبُّهُ إيست می پنهان و ذوقش آشکار . دود او ظاهر شود پایان کار مكو آن مدحرا من كى خورم ، از طبع ىكوبىد او يَى عَابَرَم حت كر مَجُو كوبـد بــر مَلاً . روزهـاً سوزد دلت زآن سوزهـا به دانی کو زخرمان گفت آرے . کآن طبع که داشت از تو شد زبان ائر وساندت در اندرون . در مدیج این حالت هست آزمون ب انسر هر روزها بافی بود . ماب کیسر و خداع جان شود ، ننهاید چو شیرینست مَـدْح . بـد نماید زآنك تلخ افتـاد مَـدْح و مطبوخست و حَب كَآنرا خُورَى . تــا بديـــرى شورِش و رنج اندرى خورے حلوا بود ذوقش دَمی ، این ائر چون آن نی پاید هی ن نی باید می باید نهان ، هر ضدی را تو بضد او بدان ن شکر پاید می تأثیر او . بعد ِ حبنی دُمَّل آرد نیشجُو

^{(\}Aof) After this verse L adds:

آنش خواند گاه عیش و بیرسی ۰ اینش گوید گاه نوش و مرهی اینش هیاند گاه عیش و همدی Bul. has: اینش خواند گاه عیش و همدی (۱۸۵۰)

[.] یعی for الی A . من کی خرم (۱۸۵۷)

کبل و خداع B (۱۸۹۱) Bul. زآن for آن (۱۸۹۱) B

[.] نی ماند نهان I (۱۸۲۰) این اثر چون شد نی ماند هی I (۱۸۲۶)

⁽۱۸۲۱) B Bul. باید نهان After this verse L ad وجندین .Bul باید نهان .After this verse L ad وجند و صطبرخ خوردی ای ظریف ، اندرون شد بالگ زاخلاط کئیف

۱۸۲۰ هرك داد او حسن خودرا در مزاد ، صد قضای بد سوی او رو نهاد حیلها و خشیها و رشعهها ، بر سرش ریزد چو آب از مشكها دشیان اورا زغیرت می درند ، دوستان هم روزگارش می برند آنك غافل بود از کشت و بهار ، او چه داند قیمت این روزگار در پنام لطف بحر باید گریخت ، کو هزاران لطف بسر ارواح ریخت مداند و بیای آنگه چون پناه ، آب و آنش مسر نسرا گردد سپاه نوح و موسیرا نه دریا یار شد ، نه بر آعداشان بکین قبار شد آنش اسراهیمرا نی قلعه بسود ، نا بر آورد از دل نمسرود دود کوه بخیرا نه سوی خویش خواند ، قاصدانش را بسزخم سنگ راند کوه بخیر با در من گریسز ، نیا پناهت باشم از شهشید نیسز "

وداع کردن طوطی خواجهرا و پریدن ٔ

۱۸۱۰ یک دو پندش داد طوطی پُرمَداق . بعد از آن گنتش سلام آلفسراق خواجه گنتش فی آمان آلله برّو . مسر مسرا اکنون نمودی راهِ نو خواجه با خود گفت کین پند منست . راهِ او گیرم که ایمن ره روشنست جان من کمتسر زطوطی کی بود . جان چنین بایسد که نیکوپی بود

مضرّت تعظیم خلق و انگشتنمای شدن٬

تن قنصشکلست تن شد خار جان . در فسریب داخلان و خارجان

[.] بر سرش ریزان شده جون مشکها A . جشمها و خشمها . ABI، Bul.

[.] تا بر اعداشان L (۱۸۴۱) کشت بهار (۱۸۴۸).

⁽المذه) L Bul الفراق After this verse L adds:

الوداع ای عواجه کردی مرجمت • کــردی آزادم زقیــد مظلمت الوداع ای خواجه رفتم با وطن • م شوی آزاد روزی همچو من

Bul has the same verses but transposes them. (۱۸٤٨) A & for & after بايد (۱۸٤٩) هBul. د نوند (۱۸٤٩) هـ الماله (۱۸٤٩)

۱۸۱ خواجه اندر آنش و درد و حنیت . صد پرآکسته همگفت این چنیت که نتاقض کاه ناز وک نیاز وکاه سوداے حنبنت ک تجاز مرد غرف گفت جانی می گند . دسترا در مر گیامی مازند نا كداش دست گيرد در خطس ، دست و پايي مازند از بيم سسر دوست دارد بار این آشنتگی و کوشن بیهوده به از خنتگی ر ۱۸۱ آنک او شاهست او بی کار نیست . ناله از وی طُرف کو پیمار نیست. بهر این فرمود رحمان اے بسر ، کُلَّ بَسُوم مُوَ فی شَاْنِ ای بسر اندرین ره مستراش و محسراش . نا دم آخسر دمی فسارغ سساش نـا دم آخــر دمی آخــر بــود . که عنایت بــا تو صاحبــیر بود • هرچ کوشد جان که در مرد و زنست . گوش و چشم شاءِ جان بر روزنست

برون انداختن مرد تاجر طوطی را از قفص و پریدن طوطئ مرده ۴ ۱۸۲۰ بعد از آنش از قنص بیرون فگند . طوطیک پرید تا شاخ بلند طوطی مرده چنان پرواز ڪرد . ڪآفتاب شرق تُرکي تــاز کــرد خواجه حيران گشت اندر كار مرغ . بى خبر ناگ بديــد أسرار مــرغ. روی بالا کرد و گنت ای عندلیب . از بیان حال خوشان ده نصیب او چه کرد آنجا که تو آموختی . ساختی مکرے و مارا سوختی ۱۱۰ گنت طوطی کو بنعملم پند داد . که رهماکن لطف آواز و وداد زآنك آطازت تسرا در بند كرد . خويشتن مرده بي اين بند كرد یعنی ای مُطّرِب شده با عام و خاص . مُرده شَو چون من که تا یابی خلاص دانه باش مرغکانت بسر چنند ، غنچه باش کودکانت بسر گندد. دان بنهان کن بگلی دام شو . غنیه پنهان کن گیام بسام شو ر

[.] بر هر گیاهی L (۱۸۱۷)

[.]در روزنست BuL (۱۸۲۹) . نرك و تاز .Bul (١٨٢٦)

⁽الملا) Bul. تاکه بدید.

الطف و آوازگشاد Bul. الطف و

[.]گراه تام L (۱۸۲۱) . آواز ترا 🛦 (۱۸۲۱)

حز كَرَسْم عَسرة عسارة ، بسر دلسم بنهاد داغى تازه من کلاش کردم ار خونم بریخت . من همگنتم حلال او فاگریجت جون گریزانی زنال خاکیان ، غم جه ریزی بر دل غناکیان ای که هر صبی که از مَشْرق بتافت . همچو چشههٔ مُشْرِقت در جوش یافت ١٨٠٠ جون بهانه دادي اين شَيْدات ا و اے بها نه شکر لهاس ا · ای جهان کهنـهرا تو جان نَو . از تن بی جان و دل افغان شنو · شرح کُل بُکْـذار از بهـبر خدا . شرح بلبل کو که شد از گُل جُدا از غم و شادی نبائسد جوش سا ، با خیسال و وهر نبود هوش سا حالتی دیگــر بود کآن نادِرست . نو مشو مُنکِرکه حتی بس قادرست. ۱۸۰۰ نو قبــاس از حالت إنسان مكن . مَنْزل اندر جَوْر و در إحسان مكن ْ جور و احسان رنج و شادی حادثست . حادثان میرند حنشان طرنست صبح شد ای صبحرا پشت و پساه . عذر مخدومی حُسام اَلدَّين بخواه عذرخوا ، عقل کُلّ و جان توبی . جانِ جان و نابش مرجان توبی. تافت نور صبح و سا از نور نــو . در صبوحی بــا تی منصور نــو ١٨١٠ دادهُ نو چون چنين دارد سرا ، ساده کې بود کو طرب آرد سرا باده در جوشش کدای جوش سا . چرخ در کردش کدای هوش سا باده از مــا مست شد ني ما ازو . قالب از مــا هست شد ني ما ازو ما چو زنبوريم و قالبها چو مومر . خان خان کرده قالمه را جو مومر

رجوع مجكايت خواجة تاجر٬

بس درازست این حدیث خواجه کو . نـا چه شد احوال ِ آن مرم نکو

⁽۱۷۹۱) L Bul. داخ B Bul. داخ . After this verse I has a lacuna extending to v. ۱۸۲۰. (۱۸۰۰) د ایماترا ا

[.] و حقشان BL Bul (۱۸۰۱)

[.] با من for باتی A . نور صبح آمد و ما مد (۱۸۰۹)

حدیث ای خواجه از (۱۸۱٤) . که بود BL But در (۱۸۱۰).

ناخوش او خوش بود در جان من . جان فدای بــــار دلرنجان من ٫ عاشتم بر رنج خویش و درد خویث ه بهمر خشنودئ شمام فرد خویش خالي غمرا سرمه سازم بهدر چشم . نا زگوهر پُر شود دو بحد چشم ۱۷۸ اشك كآن از بهر او بارنــد خلق ، گوهرست و اشك پندارنــد خلق من زجان جأن شكايت مى عنم من ينم شاكى روايت ما عنم دل عی گوید ازو رنجیسام و وز نفاق سست محدیسام راستی کن ای تو تخم راستان . ای نو صدر و من دَرَن را آستان آستان و صدر در معنی کجاست . ما و من کو آن طرف کآن باز ماست ۱۷۸۰ ای رهیان جان تو از سا و من . ای لطینهٔ روح اندر مرد و زن * مرد و زن چون یك شود آن یك نوی . چونك یكهـ آ محو شد آنك نوی این من و مــا بهرِ آئ بر ساختی . نــا نو بــا خود نَرْدِ خدمت باختی نا من و نوها همـه ً يك جان شونـد . عاقبت مستغرق، جانات شونـد این همه هست و بیآ ای امسرگن . اے مُنَسَرِّه از بیبا و از سخن ۱۲۱۰ یجمهٔ یجسهان تواند دیدنت و در خیال آرد غر و خدیدنت دل که او بست غم و خندیدنست . تو مگو کو لایف آئ دیدنست آنك او بستـهٔ غم و خبـه بود . او بدين دو عاريت زنــه بود باغ ِ سبز عشق کو بی مُنتهاست . جزغ و شادی درو بس میوهاست عاشنی زین هـــر دو حالت برنرست . بی بهار و بی خزان سبز و ترست ۱۲۱۰ دِه زَکُوهٔ روی خوب ای خوبرو . شرح ِ جان ِ شَرْحـه شَرْحه باز گو

[.] كَانَ for كَا لَهُ اللهِ (١٧٨٤) AB . سنة for يست له . كَرْو رَجْعِن هـ (١٧٨١)

⁽۱۷۸٦) AL عن آل for عناآ. (۱۷۸۷) After this verse L adds:

تا نو با ما و نو یك جوهر شوی 🔹 عاقبت محو چنان دلبر شوی

مترّه از بیان L (۱۷۸۱) . یك جان for یكسان Bul. این من و توها L (۱۷۸۸)

and so corr. in marg. A. (۱۷۹۰) A Bul. چشم جسمانه. L جشم چشمانه.

⁽۱۲۹۱) L بند with بند written above.

[.] ای خوبروی C (۱۷۹۰).

تنسير قول حكيم '

بهرچ از راه ط مانی چه ڪنر آن حرف و چه ايان بهرچ از دوست دور انهی چه زشت آن ننش و جه زیبا و در معنيُ قوله عليه السَّلام إنَّ سَعْدًا لَغَيُورٌ وأَنا أَغَيْرُ مِنْ سَعْدٍ وَاللَّهُ أَغْيَرُ مِنْ وِمِنْ غَيْرَتِهِ حَرَّمَ ٱلْغَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ،

جملهٔ عالم زآن غيور آمـدك حق . بُرْد در غيرت بربف عالم سبق او جو نجانست و جهان چون کالبد ه کالبد از جان پذیرد نیك و بد ۱۷۱۰ هرك يجراب نمازش كشت عَيْن و سوى ايسان رفتنش ميدان نو شَيْن . هــرك شد مــر شامرا او جامــهدار . هست خُسُران بهـــر شاهش إنّجــار ً هـرك بـا سلطان شود او هنشين . بـر درش بودن بود عبب و غَين دست بوسش چون رسید از پادشاه ، کرکزیند بوس پسا باشد کنساه گرچـه سر بر یا عهادن خــدمتست . بیش آن خــدمت خطــا و زَلْنست ۱۷۷۰ شامرا غیرت بود بسر مسرك او ، بُوكْزيند بعد زآن كه ديد رُو غيسرت حق بسر مَثَل گنده بود . ڪاءِ خرمن غيسرت مسردُم بود اصل غيرتها بدانيد از اله . آن خلقان فرم حن بي ائتباه شرح ابن بَکْذارم و کِسرم کِلّه ، انر جنای آن نگار دَولِه نالم ايسرا نالها خوش آيسدش ، از دو عالم نالسه و غسم بايسدش ١٣٠ چوت نسالم تلخ از دستان او ، چون نِتِم در حلف ستان او چوت نالم همچو شب بی روز او ۰ بی وصال روی روزافسروز او

Heading: Bul. علم سايي رحة الله عليه L om. the verse. CL om. و before (۱۷۹٤) Bul. دو جهان. In L this and the following verse are transposed. . در معنی (۱۷۱۱) A Bul بودن for شمن ABL Bul با سلطان بود او ABL for بودن (۱۲۷) Bul. مبد, ذلتت Bul (۱۷۲۹). ABL Bul. حيف و غيون,

(IYY.) . Bul. Jun . .چون نبائم هیچو شب .AB Bul (۱۷۲۱)

یاره کردهٔ وسوسه سائی دلا ، گر طربرا باز دانی از بالا كُر مُسرادت را مَسناق شكّسرس ، بيمُسرادك ني مُسراد دلبسرست هر سنارهش خونبهای صد هـلال ه خون عالم ربختن اورا حلال ١٧٠٠ ما بها و خونهارا يافتيم ، جانب جان باختن بشيافتم اسه حیوز عاشفان در مسردگی . دل نیابی جرک در دل سردگی من دلش جُست بصد ناز و دلال ، او بهان کرده با مرس از سلال گفتم آخر غرق نُست این عقل و جان . گفت رَو رَو بر من این افسون مخوان من ندانم آنج اندیشیدهٔ . ای دو دین دوسترا جون دیدهٔ ۱۷۰۰ ای گرانجسان خوار دیسستی مسرا . زآنک بس ارزان خریدستی مرا • هرک او ارزان خَرد ارزان دهد و گوهسری طنلی بقسرسی نان دهد غرق عنفامک غرفست اندرین و عنفهاے اوّلین و آخرین مُعْمَلُ عَن كُنتم نَكْتم رَآت بيات . ورن م افهام سوزد م زبان من جو لب كويم لب دريا بود . من چـو لا كُوم مُـراد إلا بود ١٧١ من زشيسريني نشستم رُو تُسرُش و من زيسري سخن باشم خيش ناکه شیرینی سا از دو جهان . در حجاب رُونَــرُش باشــد بهان ناکه در هرگوش نآید این سخن . یك هیگویم رصد سِهر لَـدُن

[.] مذاتی C (۱۷٤٨) د بس زبون وسوسه گردی دلا L (۱۷٤٨) .

[.] حیات / AB Bul. میان خون بهارا L (۱۲۵۱)

بهانه کرد A .جستم Bul.

⁽¹⁴⁰⁰⁾ ABL Bul. | for la bie.

⁽الاهم) ABL Bul. نكردم آن يان and so corr. in C. B Bul. زو بيان

من زبسیاری هن باشم خش ملک (۱۷۲۰) and so corr. in C. B Bul. من زبسیاری سخن باشم خش کندارم خش

[.] حجاب و رو ترش C (۱۲۱۱)

[.] زيرً من لدن ١ (١٧١٢)

قافیاندیشیم و دلدار من ، گویدم مندیش جنز دیدار من خوش نشین ای قافیداندیش من . قافیت دولت توبی در پیش من حرف جه بُود تا تو اندیشی از آن ، حرف چه بُود خار دیوار رزان ۱۲۰ حرف و صَوْت و گفت.را برهر زم ، تاکه بی این هر سه بسا تو دَم زم آن دَم کر آدمش ڪردم مهان ۽ سا نو گويم اي نو اسرار جهان آن دم راکه نگفتم با خلیل . وإن غي را شه نداند جبرئيل آن دمی کسر وی سیحا دم نسرد . حق زغیرت نیسنر بی سام نسرد ما چه باشد در لُغَت إثبات و نَفَى . من نــه إثبــاتم منم بيذات و نَفْى ۱۲۲۰ من كسي در ناگسي در بانسم . پس كسي در ناكسي در بانسم جَلَةُ شَاهَاتِ بِنِينَا بِنِينَا خُودنيد ، جَلَّهُ خَلَقَاتِ مِردُهُ مَردُهُ خُودنيد ، جملة شاهان پست بست خویش را ، جملة خلفان مَسْت مست خویش را ميشود مياد مرغان را شكار . تاكند ناكماه ايشان را شكار دلبران را دل اسبر بىدلان . جملة معنوفان شكار عاشان ١٧٠٠ هرك عاشق ديديش معشوق دان ، كو بنشبت هست هم اين و هم آن تشنگان کر آب جویند از جهان . آب جوید هم بصالم تشنگان چونك عاشق اوست نو خاموش باش . او جو گوشّت میكند نوگوش باش بندکن چون سیل سینلانی کنده ورنه رسوایی و ویسرانی کند من چه غم دارم که ویسرانی بود . زیسرِ ویسران گیج سلطانی بود ١٧٤٠ غرق حق خواهد كه باشد غرق تسر . همچو موج بحسر جان زيسر و زيسر زبر دربا خوشمر آید با زبر ، نیم او دلکشنر آید با سر

⁽۱۷۲۸) A جر دلنار من Suppl. in marg. C.

[.] بي ذات غي A Bul. الم (۱۲۲۱) . وآن ديراكه نداند . AB Bul

⁽۱۷۴۰) L Bul. در یافتم in both hemistichs. L بس for بر

⁽۱۷۲۷) Suppl. in marg. C. L in the first hemistich In A verses 1477 and 1477 are transposed.

⁽۱۷۲۹). AB Bub پودلاترا دابران جسته بچان, and so C in marg.

اى دريفا صبح ظلمتسوز من . اى دريفا نور روزافروز من ای دریسا مرغ خوشهرهاز من و زایها برسه نا آغاز من عاشق رنجست نادان تــاً ابــد . خيز لا أثيم بخوان تــا فِي كَبُــد ١٧١ از كُبَد فارغ بُدر با روي تو ، وز زَبد صافى بُدم در جوي تو ابن دریغاما خیال دیدنست ، وز وُجود نفید خود بیربدنست غیرت حق بود و با حق چاره نیست . کو دلی کز عثنی حق صد پاره نیست غیرتُ آن باشد که او غیسر همست . آنك افزون از بیان و دَمْدَمست ای درینا اشك من دریا بُدی ، تما نشار دلير زيبا بُدی ١٧١٠ طوطئ من مسرغ ِ زيركسارِ من ، ترجمان فكرت و اسسرارِ من هرچ روزی داد و ساداد آیدم . او زاول گفته تا باد آیدم طوطی کآبید ز رَخی آوازِ او * پیش از آغازِ وُجـود آغازِ او اندرون نست آن طوطی نهان . عکس اورا دید تو بر این و آن م بَـرَد شادبت را نـو شـاد ازو . م پُذَبـری ظارا چون داد ازو ۱۷۲۰ ای که جان را بهر تن میسوختی . سوختی جان را و نر افروختی سوختم من سوخت خواهد كسى . تا زمن آتش زنند اندر خسى سوخت چون قابل آنش بود . سوخت بِستان که آنشکش بود ای دریف ای دریف ای دریخ . کانچنان مامی نهان شد زیر میخ چون رنم دم کاتش دل نیز شد . شیر هَجْر آشننه و خونربز شد ۱۲۰۰ آنك او هشيار خود تُندست و مست . چون بود چون او قدح گيرد بدست شیرِ مستی کز یصفت بیروث بود . از بسیط مَرْغــزار آفزون بـــود

شنیدن آن طوطی حرکت آن طوطیان و مردن آن طوطی در قفص و نوحهٔ خواجه بر وی،

چون شنید آن مرغ کآن طوطی چه کرد . بس بلرزید اونساد و گشت سسرد خواجه چون دیدش فناده همچنین ، بسر جهید و زدگلهرا بر زمین چون بدین رنگ و بدین حالش بدید . خواجه در جَست و گریبان را درید گفت ای طوطئ خوب خوش حنین . این چه بودت این چرا گشتی جنین ١٦١٠ اس دريف مرغ خوش آواز من ، اس دريف همدم و هراز من ای دریف مرغ خوش اکمان من . راح رُوح و روضه و ربحان من كر سُلَمْهان را چنين مرغى بُدى . كَيْ خود آو مشغول آن مرغان شدى ای درینا مسرغ کارزان یافتم . زود رُوی از روی او بسر تافتم ای زبان تو بس زبانی مر مسراً . چون نوی گویــا چگویم من تُــراً ۱۷۰۰ ای زبان هر آنش و هر خرمنی . چند این آنش درین خرمن زنی در بهان جان از تو افغان میکند . گرچه هرچه گویبکش آن میکند : ُ ای زبان هر گنج پیهایان نوی . ای زبان هر رنج پیدرمان نوی هر صنیر و خُدعتُ مرغان تــوی • هر انیس وحشت هجــران تــوی چدد امانم میدهی ای بیامان . ای نو زه کرده بکین من کان ١٧٠٠ نک بيرانيده مرغ مرا ، در جَراکام سِتَم کم کن جَدا یا جواب من بگو یا داد ده . با مسرا زاسماب شادی باد ده

[.] گشت زرد A . بلرزید و فعاد .Bul . هم بلرزید .ABL Bul .۱٦٩١)

ا . و خوش حنین .Bul . گریبانش Bul . بر جست ABL Bul . بر جست .Bul (۱۹۹۱) . این چرا کردی ا از (۱۹۹۱) . این چرا کردی از (۱۹۹۱) . این چرا کردی . در زمان جان ۸ (۱۷۰۱) . چگویم مر ترا ABL . زیالی مر دَری

⁽۱۲۰۴) ال وحشت و هجران L وحشت و عجران الـ (۱۲۰۹)

آدمیرا ظلمت وکفران تویی ۰ هم دلیل و رهبر باران تویی .اسیاب C ریگو for یک یک (۱۲۰۱) . بکین ما C (۱۲۰۹)

آست أَنْسُوكُمُ ذِحْرِى بخوات ، قدرت نِسْان بهادنان بدات ۱۶۷۰ چون بنذکیر و بنسیان قادرند ، بسر همه دلمای خلفان قاهرند جون بنسیان بست او راهِ نظمر · کار نتوان کرد ور باشد هنر خِلْتُمُ سُخْرِيْتُ أَمْلَ ٱلسُّهُو ، از نُبِي بر خوان تو تَا أَلْسَوْكُمُ ا صاحب ده پادشاه جسمهاست . صاحب دل شاهِ دلهای شاست فَرْع ديد آمد عل بي هيج شك ، پس نباشد مَرْدُم الله مَسرْدُمَك ١٦٨ من تمام ايت نيآرم كنت آز آن ، منع ماآيد زصاحب مركزان چون فراموش خلق و یادشان . با وَبّست و او رسد فربادشان صد هزاران نیك و بدرا آن بَهی . فكنــد هر شب زدلهاشان تهی • روز دلهارا از آن بُسر میکند • آن صدفهارا بُسر از دُر میکند آن مه اندیشهٔ پشانها و مشاسد از مدایت جانها ۱۷۰ پیشه و فرهنگ نمو آید بسوه نا در اساب بگشاید بنمو پشیت زرگ ر بآهنگ ر نشد . خوی آن خوشخو بآن مُنگر نشد پیشها و خُلتها همچون جهازه سوے خصم آینــد روز رستغیـــز پیشها و خُلفها از بَصْدِ خواب . واپس آبید هر بخِصم خود شناب يشها وانديشها در وقتِ صُبح ، هم بدآنجا شدكه بود آن حُسن و قُبح ۱۱۰ چون کبوترهای پیك از شهرها . سوے شهــــر خویش آرد بهـــرهـــا

[.] بر خوان تو for خوانید .B Bul خایموا ،(۱۹۷۸)

⁽¹⁷¹¹⁾ Suppl. in marg. A.

⁽IW.) Suppl. in marg. A.

⁽الله على الله Bul. ان جي I. Bul. از بهي, and this appears to be the reading of C.

⁽I'Ul') Suppl. in marg. A.

^{(&#}x27;TAL') Suppl. in marg. A.

[.] أين خوشخو ABL Bul. (١٦٧١)

⁽۱٦٨٧) Suppl. in marg. C. BL Bul. جهز.

بیشها و اندیشها Bul. (۱۲۸۸)

که بود آن وفت قبح A .هم از آنجا L (۱۲۷۱)

⁽۱۹۹۰) B چون for چون. After this verse L BuL add: ه هرچه پینی سوی اصل خود رود • جزو سوی کل خود راجع شود

من جرا بینسام خامی از گزاف و بردم از بی دانشی و از رنشاف كفت اے خواجه پشیانی رچیست . چیست آن كین خشم و غمرا منتضیست ١٦٥٠ كفت كفتم آن شكايتهاى نسوه با كروف طوطيان جساى نو آن یکی طوطی زدردت بوی بُسرد و زهرواش بدرید و لرزید و مسرد من پشیمان گشتم این گفتن چه بود . لیك چوت گفتم پشیمانی چه سود نکتهٔ کآن جَست ناگ از زبان . همچو تیری دان که جَست آن از کان ط نگردد از ره آن تیر اے پسر ، بند باید کرد سیلی را زسر ١٦٦٠ چون گذشت از سر جهانی ا گرفت و کر جهان ویران کند نبود شکفت فعل را در غیب آثرها زادنیست ، وآن موالیدش مجکم خُلْق نیست بی شریکی جمله مخلوق خداست . آن موالهد ارچه نِسْبَشان باست . زَید یرانید تیری سوے عَہد ، عَبْرا بگرفت تیرش هیو نَہد مدنی سالی هم زابید درد و دردهارا آفریند حق نه میرد ١٦٦٥ زيد رامي آن دَم آر مُرد از وَجَل ، دردها ميزايد آنجاً تا. آجَل زآت موالیم وَجَع چون مُسرد او ، زیدِ رامی زین سبب فتال گُو آن وَجَمهارا بُدُو منسوب دار ، گرچه هست آن جمله صُنع کردگار همچنین کشت و دم و دام و جماع . آن موالیدست حقرا مستطاع اوليارا هست قُدرت از إله ، تير جست باز آرندش زراه ۱۶۲۰ بست درهای موالید از سبب ، جون بشیان شد ولی زآن دست رب كنته ناكنته كند از فتح باب . تا از آن ني سبخ سوزد ني كباب از همه دلها که آن نکت شنید . آن خنرا کرد تخو و ناپدید كُرْت بُرهانِ بايـد و تُحبِّت يِهـا . بــاز خوانِ مِنْ آبَــة أَوْ نُنْسِهَـا

⁽¹⁷⁰⁰⁾ Bul. (1707) In C vv. 1704 and 170A are transposed.

[.] قرورا Bul. عرو (۱۹۹۱) Bul. رحكم يا (۱۹۹۱) . كه جست او (۱۹۹۱) .

and so ریدرا زاوّل سبب ABL Bul (۱۹۹۱) . حق نمرد A .مدَّت B (۱۹۹۱) میرود میرود میرود میرود میرود میرود میرود می مکه از آن Bul (۱۹۷۱) . بازگرداند ز راه Bul (۱۹۹۱) .

۱۱۰۰ آدم از نِرْدُوس و از بالای هنت . بات ماچان از برای عذر رفت كر زپُشت آدمى وز صُلْب او . در طلب مىبىاش هر در طُلْب او رَآتُش دل وآب دیسه نُقل ساز . بوستان از ابر و خورشیدست بساز نُو چه دانی دوق آب دیدگان . عاشق نانی تو چون نادیدگان کر نو این انبان زِنَان خالی کئی . پُسر زگوهرهـای اِجلالی کنی ۱۱٤٠ طفل جان از شیر شیطان بازکن . بعد از آنش با مَلَك انبازكن. تما تو تاریك و ملول و تبسرهٔ . دانك بها دیو لعین هشهرهٔ لنب كآن نور افسزود وكمال . آن بود آورد، از كسب حلال رَوْغني كَآسِد جراغ ما كُشد . آب خواش چون جراغيرا كُفد ° علم و یحکمت زابد از لفهٔ حــلال . عشق و رقّت آید از لفهٔ حــلال ﴿ ۱۱۵۰ چون زلقمه تو حسد بینی و دام . جهل و غفلت زاید آنرا دان حرام هیج گندم کارے و جَو بسر دهــد . دیـــنهٔ اسی ڪه کُرّهٔ خــر دهـــد لنب تخبست و بَسرش انديشها . لنب مجسر و كوهرش انديشها زاید از لقب ٔ حلال اندر دهان . میل خدمت عزم رفتن آن جهان

بازگفتن بازرگان با طوطی آنج دید از طوطیان هندوستان ٔ كرد بازرگان نجارت المام ، باز آمد سوك منزل شادكام ۱۱۰۰ هـ خلامي را بيـآورد ارمغان . هـ کنيزكرا ببخشيد او نشان گفت طوطی ارمغان بنسا کو . آنج گفتی وآنج دیدی بازگو گفت نی من خود پشیمائم از آن . دستِ خود خابان و انگشتان گزان

[.] نان before ز . ماز B . خورشیدست تاز A om. نان before نان

آید for زاید Bul. Bul. کتن for زاید (۱۹۹۱)

⁽١٦٤٨) Bul. ميل و خدمت . After this verse Bul. adds:

این سخنرا نیست بایان کن هان ۰ بجث بازرگان و طوطیرا بیان

⁽١٦٤٩) ABL Bul. دوستگام, and so corr. in C.

and so L Bul, آنچ دیدی رانچ گننی AB (۱۹۲۱)

. لیك موسى را مندم داشنده ساحران اورا محرم داشند رَآنَكَ كُنتندش كه فرمان آن تُست . خوافی اوّل آن عصا نو فُكُنْ نخست گفت نی اوّل شا ای ساحران . افکید آن مکرمارا در مبان این قَـدَر تعظیم دینشانرا خرید . کز یمری آن دست و پاهاشان بُرید ١٦٠٠ ساحران جون حقّ او بشاخند . دست و پا در جُرم آن در باخند لقب و نکتمت كامل را حلال . تو ن كامل عنور مى باش لال چون تو گوشی او زبان نی جنس نو . گوشهـارا حمی بنـــرمود آنیمتُـــوا كودك اوّل چون بزايد شيرْنُوش . مدّني خاموش باشد جل كوش مدنی میبایدش لب دوختن ، از سن نا او سن آموختن ۱۹۲۰ ور نباشــد گوش و تی تی ص ڪند . خويشتن را گُنگُو گيتي ميڪند " كرِّ اصلى كن نبود آغاز كوش . لال باشد كي كند در نطتي جوش زآنک اوّل سمع باید نطف را . سوے مُنْطِق از رہ سمع اندر آ أَدْخُلُوا ٱلْأَبْسَاتَ مِنْ أَبْوَابِهَا . وَإَطْلَبُوا ٱلْأَغْرَاضَ فِي أَسْبَابِهَا نِطْق كَانَ مُوقُوفُ رَامُ سَمْع نيست ، جَرَكَهُ نَطْقَ خَالَقٍ بِي طَع نيست ١٦٠٠ مُبْدِعس أو تابع أساد ني . مُسْنَد جله ورا إساد ني باقیان هر در یحرف هر در مغال . نابع اُستاد و محتساج مشال زین سخن کر نیستی بیگانهٔ . دلق و اشکی گیر در ویرانهٔ رَآنك آدم رَآن عتاب از اشك رَست . اشك تــر باشــد دَم نوبه بَرَست بهم گربه آمد آدم بسر زمین . تا بود گریان و نالان و حزین

for بنگن .Bul .خواهی اوّل تو عصا انگن L .گر هی خواهی عصا .Bul (۱۹۱۲) . تو نگن چون L (۱۹۱۲) . تو نگن بخون L (۱۹۱۲) . تو نگن نون L (۱۹۱۲) . تو نگن نقل نود او .ABL Bul . بر آید ندارد گوش AB (۱۹۲۰) . خامش بود او .ABL Bul . بر آید در نطق نوش B .کی for که A (۱۹۲۱) . و .written above). Bul . om .

[.] مستند for is نيست for نيست . Bul. نيست . Bul. نيست عاد فار المالة (١٦٢٨)

is written above عالب أيا (١٦٢١) is written above تأبع

⁽۱٦٢٤) AL آدم ما مد In L this werse follows v. ١٦٢٧.

تفسیر قول فرید الدین العطّار قدّس الله سرّه٬ ۲3 تفسیر قول فرید الدّین العطّار قدّس الله سرّه٬ تو صاحب نفسی ای غافل میان خالت خون مبخور که صاحب دل اگر زهری خورد آن انگین باشد

صاحب دلرا ندارد آن زبان و گرخورد او زهر قاندل اعان را عان را زانک صحت یافت و از پرهیز رست و طالب مسکون میان تب درست و از پرهیز رست و طالب مسکون میان تب درست انش در مرو و رفت خواهی اوّل ابرهیم شو چون نه سباح و نی دریایی و در مینگن خویش از خودرایی و او زقیم اورد و از زبانها سود بسر سر آورد و او زقیم از ربر بُسرد خاکستر شود و کاملی گر خالک گیسرد زر شود و ناقص از زر بُسرد خاکستر شود و ست ناقص دست شیطانست و دیو و زآنلگ اندر دام تکلیفست و ریو جهل آبید پیش او دانش شود و جهل شد علی که در ناقص رود و هرچه گیسرد علی علت شود و کفر گیسرد کاملی ملت شود و کفر گیسرد کاملی ملت شود ای بری حرده بیساده با سوار و شر نخواهی بُرد اکنون پای دار

تعظیم ساحران مر موسی را علیه السّلام که چه فرمایی اوّل تو اندازی عصا یا ما'

۱۹۱۰ ساحران در عهد فرعوث لعین . چون مری کردند با موسی بکین

. تفسير for تقرير Heading: ABL Bul.

[.] مردی جری A . پیغامبر ۱۹۰۵) مردی جری A فورد A (۱۹۰۱)

او زآنش Bul. in the first hemistich او زآنش مرو Bul. in the second hemistich او زفعر بحر گوم آورد اجر آورد

⁽۱٦١٢) C منكر for منكر (۱٦١٢) In I, this verse immediately follows v. ١٦١٠.

موسى عليه السلام .Bul .موسى گفت اوّل شما .C adds in marg يا ما Bul . موسى عليه السلام .

مُرْکَب اِسْانید پی آواز داد . آن سلام و آن اسانت باز داد طوطهی زآن طوطیان لرزید بین ، اوضاد و مسرد و بگستش نقی ۱۹۹۰ شد پشیمان خواجه از گفت خبسر ، گفت رفتم در هملاك ، جانسور این مگر خوبشت با آن طوطیك ، این مگر دو جم بود و روح بك این چرا کرم چرا دادم پیام ، سوخم بیچاره را زین گفی خام این زبان چون سنگ و م آنش وشت ، وانج جهد از زبان چون آنشت سنگ و آهن را مزن برم گسزاف ، گه زروی نقل و گاه از روی لاف معاه از زبان خون باشد شسرار علم آن قوی که چشمان دوختند ، زآن سخنها عالمی را سوخند عالمی را یک سخن ویران کند ، روبهان مسرده را شیران کند جانها در اصل خود عیسی کنست ، یك کمش زخیست و دیگر مرهبست جانها در اصل خود عیسی کنست ، یك کمش زخیست و دیگر مرهبست کسر جانب از جانها بسر خاسی ، گفت هسر جانی مسیح آساستی مسر باشد مشنهای زیرکان ، هست حلوا آرزوی کودکان صبر باشد مشنهای زیرکان ، هست حلوا آرزوی کودکان هرك صبر آورد گردون بر رود ، مرك حلوا خورد داپس تسر شود

[.] چون سنگ و چون آهنوشست L (۱۰۹۴)

که زروی نقل و که از روی لاف L . و که از روی لاف AB Bul. کم زروی نقل و که از روی ال

مك زمان زخيد و گاهی AB Bul. عيسی دمند, and so corr. in C. AB Bul. مرفيد مدر الامان زخيد و گاهی, and so C in marg.

[.] وایس تر رود .ABL Bul (۱۹۰۲)

اين جه بلبل اين مهنگ آنشيست . جملة ناخوشها زعشق اورا خوشيست عاشني ڪُلست و خود ڪُلست او ، عاشق خويشست و عشق خويش جَو

صفت اجمحة طيور عقول الهي،

١٥٧٥ قصة طوطئ جان زبن سان بود ، كو كسى كو تخسرَم مرفان بود ڪو يکي مرغي ضعيفي بي گناه . وإندرون او سُلَمان با سهاه ر جون بنالد زار بی شکر و کِلّه ، افتد آنـدر هفت گردون غُلْفُله هر دّمش صد نامه صد بیك از خدا . بــا رّبــ زو شصت لّیبُّك از خدا رَلْت او ب وطاعت نــزدِ حق ، پیش کفرش جملــهٔ ایانهــا خَلَق ٨٨ هر دى اورا يكى معسراج خاص . بر سر تاجش عهد صد تساج خاص صورتش بر خاك و جان بر لامكان . لامكاني فوق وهم سالكان لامكانى نى كه در فهم آبدت . هر دمى در وى خيالى زايدت بل مكان و لامكان در حكم او . هنچو در حكم بهشتي چــار جــو شرح این کونه کن و رخ زین بتاب . تمر مزن وأللـهُ أعْلَم بِالصَّواب ۱۰۸۰ باز میگردیم ازین ای دوستان . سوی مرغ و تاجیر و هندوستان مردِ بازرگان پذیرفت این پیام ، کو رساند سوی جنس از وی سلام

دیدن خواجه طوطیان هندوستان را در دشت و پینام رسانیدن از آن طوطی،

چونك تا آفصای هندستان رسیــد . در بیابان طوطی چندی بدیــد

[.] أو خوشيست L . خوشست and آنشست L. أو خوشيست (1 eYo) In Bul. this

verse precedes the Heading.

[.] بي گياه L . مرغ ضعيف Bul. (١٥٧١)

[.] بنالد از پی شکر L (۱۰۷۳)

ایانهای خلق Bul. ذلت Bul. ایانهای خلق

[.] هر دمی از وی Bul. (۱٥٨٢) (۱۰۸۰) ABL Bul. ل for زين, and so corr. in C. Bul. تأجر هندوستان. , تأجر هندوستان, corr. above.

كفت آن طوطي،كه آنجا طوطيات . چون بييف كن زحال من بيان کآن فلان طوطی که مثناق شاست . از قضای آسان در حبس ماست برشاکرد او سلام و داد خواست . وزشما چاره و رو ارشاد خواست ١٥٠٥ کنت میشاید که من در اشتهاق . جان دهر اینجها بیرم در فسراق این روا باشد که من در بند سخت و که شما بسر سبزه گاهی بر درخت این چنین باشد وفای دوستای ، من دریت حبس و شما در گلستان یاد آرید ای یهان زین مرغ زار . یك صبوحی در میان مرغزار باد باران باررا میمون بود . خاصه کآن لیلی و این مجنوب بود ١٥٦٠ ای حرینان بت موزون خـود . من قدحها میغورم پُر خون خود يك قدح مَى نوش كن بريّادٍ من • كدر هيخواهي كُه بدُّهي دادٍّ من • با بسآد این فشادهٔ خاك بیز ، جونك خوردی جرعه بر خاك ربسز ای عجب آن عهد و آن سوگند کو و وعدهای آن لب جون قند کو كر فراق بنه از بد يندكيست ، چون تو با بد بدكني پس فرق جيست ۱۰۵۰ ای بدی که توکنی در خثم و جنگ . با طرب:ر از ساع و بانگ ِ چنگ اے جنای نو زدولت خوبسر ، وانشقام سو زجان محبوبسر نــار تو اینست نورت چون بود . ماتم این تا خودکه سُورت چون بود از حُلاوتها که دارد جُوْر تو ، وز لطافت کس نیاب غُوْر تو نالم و نرم که او باور کند . وز کرم آن جوررا کمر کند ١٥٧٠ عاشم بر قهسر و بسر لطنش بجيد . بُو ٱلْمَجَب من عاشق ابن هر دو ضِد والله ار زبن خار در بُستان شوم . هجو بلبل زبن سبب نالان شوم این عجب بلبل که بخشایـد دهان . نــا خــورد او خاررا بــا گلستان

چونك در قرآن حل بگریدی و به روان انبها آمیدی مست فرآن حالهاس انبها و ساهان بجیر بسالم کشریا ور بخواف و نبه قرآن پذیبر و انبها و اولهارا دیده گیر اور پذیرایی چو بسر خواف قصص و مسرخ جانب ننگ آید در قنص مرغ كو اندر قنص زندانی است و میخوید رستن از نادانی است روحهایی كر قنصها رستهاند و انبها و رقبه شایستهاند از برون آوازشان آید زدین و كه رو رستن تسرا ایاست این ما بدین رستم زین ننگین قنص و جركه این رو نیست چارهٔ این قنص ما بدین رستم رنب زار زار و نا نسرا بیرون كنند از اشتهار و که اشتهار خانی بند مخترست و در رو این از بند آهن كی كست

قصّهٔ بازرگان که طوطی اورا پیغام داد بطوطیان هندوستان هنگام رفتن بتجارت[،]

بسود بازرگان و اورا طوطی ، دم قفص محبوس زیبا طوطی چونك بازرگان سفررا ساز كرد ، سوی هندستان شدن آغاز كرد هسر غلام و هسر كنيزك.را زجُود ، گفت بههم نو چه آرمر گوك زود ۱۳۰۱ هر یكی از وی مُرادی خواست كرد ، جملـه را وعــــنه بداد آن نیك مرد گفت طوطی را چه خواهی ارمغان ، كآرمت از خِطْــهٔ هندوستـــان ،

ورنهٔ .and so corr. in C. (۱۰۲۹) Bul چونهٔ ماه چونهٔ (۱۰۲۲) Bul ورنهٔ . اینت و این اماه (۱۰۶۲) . و نهٔ ۱۰۶۲) . و نهٔ ۱۳۶۲) . و نهٔ ۱۳۶۲)

⁽۱۵٤٦) ABL كشهار After this verse L adds:

یک حکایت بشنو ای زیبا رفیق * تا بدانی شرط ایرن مجسر عمیق
Bul. adds:

گوشداری این حکایت ای رفیق ۰ پس بیاموزد تـرا ِ رمـز دقیق . Heading: AB Bul اورا . که طوطئ عبوس او اورا

صد هزاران فابناست و هسر یکی ، صد هزاران پیش آن یک اندکی آن دَم نُطلقت که جُرُوم جُرُوه است ، فایدی شد کُلِّ کُل خالی چراست تو که جُرُوی کار تو با فایدهست " پس چرا در طَعْنِ کُل آری تو دست گفت را گسر اکسر فایدی نبود مگسو ، ور بود یمل اعتبراض و شکسر جو کفت را کمر فایدی نبسود مگسو ، ور بود یمل اعتبراض و شکسر بود مکر برزدن بود کر ترش رُو بودن آمد شکسر و بس ، پس چو سِرْکه شکرگویی نبست کس سرک درا گسر راه باید در جگسر ، کو بشو سِرْکانگین او از شکسر معنی اندر شِعْر جز با خَبَط نبست ، چون فلاسنگست اندر ضبط نبست

درسرٌ آنك مَنْ أَرادَ أَنْ يَجْلِسَ مَعَ اللَّهِ فَلْيَجْلِسُ مَعَ أَهْلِ التَّصَوْفِ،

آن رسول از خود بشد زین یك دو جام . نی رسالت یاد ماندش نه پسام الله اندر قدرت الله شد . آن رسول اینجا رسید و شاه شد سیل چون آمد بدریا بحر گشت ، دانه چون آمد بمزرع گشت گشت چون نعاتی یافت نان با جانور ، نان مرده زنده گشت و با خبر موم و هیزم چون فدا منار شد ، ذات و ظلافی او انسوار شد سنگ شرمه چونك شد در دیدگان ، گشت بینایی شد آنجا دیدبان ماه خنك آن مرد كر خود رسته شد ، در وجود زندگ بیوسته شد وای آن زنه كه با مرده نشست ، مرده گشت و زندگی از وی مجست وای آن زنه كه با مرده نشست ، مرده گشت و زندگی از وی مجست

[.] Bul. گو بشو for تا شود suppl. in C. (۱۰۲۷) C in marg یزدان (۱۰۲۰). گو برو سرکنگین شو

Heading: AB در معنی آنك , and so Bul. In C در معنی آنك is written above الله الافتاری الافتا

⁽۱۰۲۱) C سنگ بينايي شد , corr. above.

تفسير وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَمَا كُتُمْ ،

بار دیگر ما بقت آمدیم ، ما از آن قصه برون خودگی شدیم را دیگر ما بقت اوست ، ور بعلم آیم آن ایوان اوست و ور بخواب آیسم مستان ویسم ، ور بهیسدار بستستان ویسم ور بخواب آیسم اسر پُسررزف ویسم ، ور بخسدیم آن زمان برق وییم ور بخشه و حذر عکس میر اوست ، ور بصلح و عذر عکس میر اوست . ما کیسم اندر جهان بیج بیج ، چون آلف او خود چه دارد هیچ هیچ میان بیج بیج ، چون آلف او خود چه دارد هیچ هیچ

سوال کردن رسول از عمر رضی الله عنه از سبب ابتلای ارواح با این آب و کل اجساد،

ادا گفت یا عُبَر چه یحکمت بود و سِر ، حبس آن صافی درین جای گیر آب صافی در گلی پنهان شده ، جان صافی بستهٔ ابدان شده گفت نبو بحثی شِگرفی می کنی ، معنی را بند خرفی می کنی حبس کردے معنی آزادرا ، بند حرفی کرده نبو بادرا از بسراے فیاب این کرده ، نوکه خود از فاید در پسرده از بسراے فاید زاید شد ، چون نبیند آنج میارا دیده شد

Heading: Bul. روح باین آب. In C the word following گل is illegible. AL Bul. جم for اجساد. After the Heading L adds:

⁽۱۰۱۱) Bul. پر زرق L (۱۰۱۲) ، پر زرق ال (۱۰۱۲) ایم ۱۰۱۲) Bul. بر زرق ال (۱۰۱۱) Bul. او خود ندارد

۱۹۹۰ در گنه او از ادب پنهائش کـرد . زآن گنه بر خود زدن او بَر بخورد بَعْدِ نَوْبِه گُنتُنُ أَكَ آم نَ مِن ﴿ آفرينَم دَرُ نُو آنِ جُرِم وَ يُحِنُّ نه که تقدیر و قضای من بُد آن ، چون بوقت عذر کردی آن نهان كنت ترسيدُم ادب نَكْ ذائع ، كنت من م پاس آنت داشم هــرك آرد حُرمت او حُرمت بــرّد . هــرك آرد قنــد گوزينــه خــورد ١٤٩٠ طَبِّبات الله بهرك لِلطَّيبين . باررا سركش برَغُان و بين یك مثال ای دل پی فرقی بیسآر . نیا بیدانی جبسررا از اختیساس **دست کآن لرزان بود از ارنعاش . وآنك دستیرا تو لرزانی زجاش** هر دو جُنبش آفريله حول شناس و ليك نتوان كرد اين بــا آن فيــاس رین پشیمانی که لرزانیدیش و چون پشیمان نیست مرد مُرْتَیش " ١٥٠٠ بجدي عقلست اين چه بجث ای حيله كر . تــا ضعيفي ره بَسرَد آنجــا مگــر بجی علی گر دُر و مَرْجان بود . آن دکر باشد ک بحث جان بود محث جان اندر منامی دیگرست ، بادهٔ جانرا قوای دیگرست آن زمان که بجد علی ساز بود . این عُمَر با بُو آکمکم همراز بود چون عُمّر از عنل آمد سوی جان ، بُو آنحکم بُو جَهْل شد در بحث آن ۱۰۰۰ سوی یحن و سوی عفل او کاملست . گرچه خود نسبت بجان او جاهلست محميُ عنل و حِسَّ آثَر دارِن يا سَبِّ ، محميُ جاني بـا عَجَّب بــا بُو ٱلْعَجِّب صُّوء جان آمد نمائــد اے مُسْتَضِى . لازمر و ملــزومر و نافى مُقْتَضِى رآنك بينارا كـ نورش بـازغاست . از دليل چون عصا بس فارغاست

[.] که for کی هر (۱٤٩٠) ه. درگذاه هم من (۱٤٩٠) ه. درگذاه هم (۱٤٩٠) ه. درگذاه هم (۱٤٩٠) هم و آن پشیمانی درگذاه هم (۱٤٩٠) هم درآن پشیمانی که دادی لرزواش هم از آن پشیمانی که دادی لرزواش هم این چه ABL Bul. بحث عقلش C (۱۰۰۰) هم مرتعشرا چون پشیمان دیدیش ABL Bul. بحث عقل آن حیله گر دوق جان آمد ما (۱۰۰۰) هم مقل آن حیله گر دلیل و از عصاکن AB Bul. بینایی AB Bul. مازوم بانی ما در مانی ما در دلیل و از عصاکن AB Bul. بینایی از دلیل و از عصاکن AB Bul. بخان مانوم بانی از عصاکن از عصا و از عصاکن از عصا

گوشت پارهٔ آدمی با عنل و جان ، میشکانسد کرورا بسا بعسر و کان زور جان کروگن شق حَجَسر ، زورِ جان جان در اِنْفَق آلْفَسَر کر گشایسد دل سّسر انبان راز ، جان بسوے عرش آرد تُرك ناز

اضافت کردن آدم آن زَلت را مجویشتن که رَبَّنا ظَلَمْنَا و اضافت کردر: ابلیس گناه خودرا مجدا که بِمَا أَغُوَنْیَنی،

۱۵۱۰ کرد ما و کرد حتی همر دو بیت ، کرد مارا هست دان پیداست این گر نباشد فعل خَلْق اندر میان ، پس مگو کسرا چرا کردی چان مخلق حتی افعال مسارا مُوجِدست ، فعمل مما آن از خَلْق ایزدست ناطنی یا حرف بیند بیا تخبرض ، کی شود یکدم نمیند هیچ طرف گر بعنی رفت شد غافل زخبرف ، پیش و پس یکم نبیند هیچ طرف آن زمان که پیش بینی آن زمان ، تو پس خود گی ببینی این بدان چون نمیط حرف و معنی نبست جان ، چون بود جان خالق این هر دُولن حتی نمیط هر دو آمد ایم پسر ، ول ندارد کارش از کار دگر گست شیطان که یتما آغوییین ، کرد فعل خود نهان دیو دفل کینت شیطان که یتما آغوییین ، کرد فعل خود نهان دیو دفل چو ما گست آدم که ظلمتا نفستا ، او زفعل حق نبد غافل چو ما

[.] گوشت بارهٔ آدمی از زور جان ABL Bul. (۱۹۷۷)

⁽انوع) ABL Bul. آرد for مازد. After this verse L adds:

گر زبان گویـد زاسرآر نهاث ۰ آتش افروزد بسوزد این جهات Bul. adds:

گر بگنت ار آمده سر نهان ۴ دانکه میسوزد از آن بیشك جهان زآنک ناطق ه (۱۴۸۲) . نیست دان L .کرد حق و کرد ما ARL Bul. (۱۴۸۰) میمط دو غرض CL برا عرض and so C in marg. ACL حرف بیند

[.] هر دو آن Bul (۱٤٨٦) C Bul . غافل شد Bul . شد مردو آن

هر زحّق ترجيح بسابد يك طرف . زآن دو يكرا بر گزيند زآن كَنف کر نخواهی در نردد هوش جان ه کم فشار این پنبه اندر گوش جان ۱٤٦٠٠ تما كني فهم آن معمّاهاش را و تاكني ادراك رميز و فأشرا پس مَمَلِ وَخْي كردد كوش جان . وحى چه بُوَد كنتني از يحس نهان كوش جان و چشرجان جزاين حين است و كوش علل و كوش ظن زين مُعْلِس است لنظ جَبُرم عشق را بي صبر ڪرد ، وآنك عاشق نيست حيس جبر كرد این مَعیّت بـا حنست و جبر نیست ه این تجلّن مُـه است این ابر نیست ١٤٦٠ ور بود اين جبر جب عامله نيست . جبر آن امّارهٔ خودكامله نيست جبررا ایشان شناسند اے پسر ، که خدا بگشادشان در دل بصر غیب آین، بر ایشان گشت فاش . ذکر ماضی پیش ایشان گشت لاش * اختیار و جبر ایشان دیگرست ، قطرها اندر صدفها گوهرست هست بیرون فطرهٔ خُـرد و بزرگ ه در صدف آن دُرِّ خُردست و سُنُرگ ۱۹۷۰ طبع ناف آهُوَست آن قومرا . از برون خون و درونشان مشکها تو مگو کین مایه بیرون خون بود . چون رود در ناف مُشکی چون شود تو مگو کین یس برون بُند محتَقَر . در دل اِکسیر چون گیرد گُهَسر اختیار و جبر در تو بُد خیال . چون دریشان رفت شد نور جلال نان چو در سُفرمست باشد آن جَباد . در تن مردُمر شود او رُوح ِ شــاد ۱۹۷۰ در دل سفره نگردد مستعیل ، مستعیلش جارن کند از سلسیل قوّت جانست این ای راستخوان . تـا چه باشد قوّت آن جان جان

for حس AB Bul. و حس جان ال .و چشم و جان C (۱٤٦٢) د AB Bul. و حس جان ال .و چشم و جان C (۱٤٦٠) مرکه ,and so corr. in marg. C. وانك for عركه .aud so corr. in marg. C. اندر صدفها ديگرست A (۱٤٦٧) .غيب و آينك .ABL Bul.

در صدف درهای خردست AB Bul. در صدف درهای خردست AB Bul. در صدف درهای خردست ۱۹۲۹) در ونشان ۱۸ (۱۴۲۹) و درونشان ۱۸ (۱۴۹۹)

[.] در دل اکسبر جون گشست زر الایا)

[.] باشد او جاد ABL Bul ماشد او

از منازلهای جانش باد داد ، وز سفرهای روانش باد داد . وز رسفرهای روانش باد داد . وز رسفرهای روانش باد داد . وز رسفر وز رسانی کر زمان خالی بُدست ، وز مقام قُدْس که اِجلالی بُدست وز هوایی کاندرو سیسرغ رُوح ، پش ازبن دیدست برواز و قُتُوح هسر یکی بروازش از آفاق بیش ، وز امید و نِهْمت مشناق بیش چون عمر اغیاررورا بار یافت ، جان اورا طالب اسرار یافت شیخ کامل بود و طالب مشنهی ، مرد چابك بود و مَرْکَب دَرُگهی هنا دید آن مُرشد که او اِرشاد داشت ، تخم پاک اندر زمین پاک کاشت

. سؤال کردن رسول روم از امیر المؤمنین رضی الله عنه ، 🚓 🚓

مرد گنتش اے امیر آلمؤمنین ، جان زبالا چون بیآمد در زمین مرغ بیاندازه چون شد در قفص ، گفت حتی بر جان فسون خواند و قصص بر عدمها کآن ندارد چئم و گوش ، چون فسون خواند هیآید بجوش از فسون او عدمها زود زود ، خوش مُعَلَق میزند سوے وجود افسونی چو خواند ، زو دو آسبه در عدم موجود راند گفت در گوش گل و خدائش کرد ، گفت با سنگ و عقیتی کائش کرد گفت با جم آیتی تا جان شد او ، گفت با خورشید تا رخشان شد او باز در گوشش دهد نکت مخوف ، در رخ خورشید افتد صد کسوف باز در گوشش دهد نکت مخوف ، در رخ خورشید افتد صد کسوف تا بکوش ابر آن گویا چه خواند ، کو چو مَشْك از دیدهٔ خود اشك راند در نرد د هرك او آشفتهاست ، حق بگوش او مُعَمَّى گفتهاست تا كوش او مُعَمَّى گفتهاست تا كد محبوش اندر دو گهان ، كان كنم كو گفت یا خود ضد آن

[·] بهمت مثناق L (۱۶۶۱) . برواز فتوح Bul A (۱۶۶۱) . کاجلالی ABL (۱۶۶۱)

[·] زود اسه . Bul Bul . کای امیر ۱٤٥٠) Bul . چون در آمد . ABL Bul . کای امیر

[.] درگوشش زند L (۱٤۰۲) . و عنیق و کانش A . و کل عندانش A (۱٤۰۱)

⁽الاها) AB Bul. معها (الاها) CL معها for محربة for مركز orr. in marg.

بس شدستم در مُصاف و حارزار . همچو شیر آن دَم که باشد کار زار بس که خوردم بس زدم زخم گران . دل قوی تسر بوده امر از دیگسران بی سِلیح این مرد خفته بسر زمین . من بهقت اندام لرزان چیست این میبت حقّست این از خلق نیست . هیبت این مرد صاحب دلق نیست ۱۱۲۰ هرك ترسید از حق و نَقْوَی گزید . ترسد از وی یجن و اِنْس و هرکه دید اندرین فکرت بجُرمت دست بست . بعد یکساعت عمر از خواب جست

سلام كردن رسول روم امير المؤمنين را رضي الله عنه،

کرد خدست مر عمرا و سلام ، گفت پیغیب سلام آنگه کلام پس علیکش گفت اورا پیش خواند ، ایمنش کرد و پیش خود نشاند و لا تخفائوا هست نُسزل خایفان ، هست در خور از بسرای خایف آن ۱۹۲۰ هرك نرسد مسر ورا ایمن کنند ، مسر دل نرسنده اساکن کنند آنك خوفش نیست چون گویی مترس ، دَرْس چه دُفی نیست او محتاج دَرْس آن دل از جا رفت را دلشاد کرد ، خاطبر ویرانش را آباد کرد بعد از آن گنش سخنهای دقیق ، وز صفات پاله حق نِعْم آلزفیق وز نوازشهای حق آبدال را ، تما بداند او مقام و حال را عروس و زنوازشهای حق آبدال را ، تما بداند او مقام و حال را جاد جود خلوت آمد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس ا عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس ا عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس جلوه کرد، عام و خاصانس ا عروس ، خلوت اندر شاه باشد با عروس هست بسیار اهل حال از صوفیان ، نادرست اهل مقام اندر میان

Heading: L om. (۱٤٢٧) ABC يهامبر. (۱٤٢٨) AB Bul. و أورا

written above درس at the beginning of the second hemistich. (۱٤٢٥) Bul. آمد for افتد for افتد

[.] خاص و عامان را AB Bul (۱٤٢٧) . شاه و عزيز A (۱٤٢١)

[.]حال صوفيان L (١٤٢٨)

گر نبینی این جهائ سمدوم نیست . عیب جــز زانگشی ندّس شوم نیست تو زچشم انگشت را بسر دار هین . وآنگهانی هرچ میغوامی ببین نُوسِرا كُفنند أمَّت حصو ثواب ، كنت او زآن سوى وَإَسْتَغْمُوا يُهاب ١٤٠٠ رُو و سَسر من جامها پنجهاید ، لاجسرم با دین و نادیساید آدمی دیدست و بافی پوسنست . دیلی آنست آن که دید دوسنست چونك ديد دوست نبود گور به ، دوست كو باقى نياشد دُور بـ ، چون رسول روم این الناظ تسر . در سماع آورد شد مشاق تسر ديسارا بر جُستن عُبُسر كماشت ، رخترا و اسبرا ضايع گذاشت ۱۱۱ هـر طرف اندر پي آن مردِ کار . عشدے پُرسان او دیوانه وار • کین چنین مردی بود اندر جهان . وز جهان مانندِ جان باشد نهان جُست اورا ناش چوت بند بود ، لاجسرم جویند بابند بسود دبد اعرابى زف اورا دخيل ، گفت عُمّر نك بزير آن تخيل زیـــر خُرمابُن زخلقان او جُــدا . زُیرِ سایــه خنته بین سایــهٔ خدا

يافتن رسول روم امير المؤمنين عمررا رضي الله عنه خفته در زیر نخل،

۱۱۱۰ آسد او آنجا و از دور ایساد . مسر عمررا دید و در لرز اوفساد هبتی زآن خنت آمد بسر رسول . حالتی خوش کرد در جانش نُسزول مِهْسر و هببت هست ضدّ ، هدگسر ، این دو ضدرا دید جمع اندر جگر گفت با خود من شهانسرا دیستهام . پیش سلطانان یسه و بگریسهامر از شهانم هیبت و تسرسی نبود . هیبت این مسرد هوشمرا ربسود ۱۱۲۰ رفت امر در بیشهٔ شهر و پلنگ . روی من زیشان نگردانید رنگ

bia. الد for الد الد الده (۱٤٠٥) مج انگست A

ردور for کور A (۱٤٠٧) .و شد BuL (۱٤٠٨)

⁽الذاع) ABL Bul. يرجانش and so corr. in C.

درين آنست Bul Bul (١٤٠٦)

bie. بود for شود Bul. مود

و مه محرین ام جم (۱٤١٨)

۱۲۸۰ راست شو چون تور و ط رَه ازگان ه کرکان هر راست مجهد به کمان چونك ط گشتم ز پیکار بروین ه روس آوردم بهیکار درون قد رَجَعْنا مِن جهاد آلاصْغَرم ه بها نَبی اندر جهاد آگسترم فوت از حق خوام و توفیق و لاف ه نها بسوزین برگنم این کوه قاف سهل شیری دان که صفها بشکند * شیر آنست آن که خودرا بشکد

آمدن رسول روم تا امبر المؤمنين عبر رضى الله عنه و ديدن اوكرامات عبر رضى الله عنه '

۱۲۱۰ نا عُبر آمد رقبصر یك رسول و در مدینه از بیابان نُفُول گفت كو قصبر خلیفه اے حشم و نا من اسب و رخترا آنجا گشم قوم گفتدش که اورا قصر نیست و مسر عمررا قصر جان روشیست گرچه این میرے ورا آوازهایست و همچو درویشان مر اورا كازهایست اے بسرادر چون بینی قصر او و چونك در چشم دلت رسست مو ۱۲۱۰ چشم دل از مو و علّت پاك آر و وآنگهان دیدار قصرش چشم دار هرك را هست از هوسها جان پاك و زود بیند حضرت و ابوان پاك چون محبد پاك شد زین نار و دود و هسر کجا رُو كرد وجه آله بود چون محبد پاك شد زین نار و دود و هسر کجا رُو كرد وجه آله را هر حون رفیقی وسوسه بدخوادرا و گی بدانی نسم وجه آله را هر کرا باشد زسینه فقیم باب و او زهر شهدی بییند آفتاب در سبر انگشت بسر دو چشم نه هیچ بینی از جهان اِنصاف دو سیر انگشت بسر دو چشم نه و هیچ بینی از جهان اِنصاف دو

[.] ثوفيق لاف A (۱۲۸۸) . نجهد . A Bul. هر for جز . Bul. و . (۱۲۸۸) .

Heading: Bul. بأمير. After the Heading Bul. adds:

در بیان این شنو یك فقه • تا بری از سر گفتم حمّة

[.] هست for رست یا (۱۲۹۱) . وانگه ان CL (۱۲۹۰) . با عمر AB (۱۲۹۰)

نرای این شُرْب ار بگویی بك دو روز . در كنی اندر شراب خُلْ بوز تفسیر رَجَعْنا مِن جِهادِ ٱلْأَصْغَرِ ۚ إِلَى جِهادِ ٱلْأَكْبَرِ ،

ای شهان گفتیم ما خصم برون و ماند خصمی زو بَبَر در اندرون گفتین این کار عقل و هوش نیست و شیر باطن سخرهٔ خرگوش نیست از دوزخست این نفس و دوزخ اژدهاست و کو بدریاها نگردد کم و کاست هفت دریارا در آشامد هنوز و کم نگردد سوزش آن خلنسوز سنگها و کافران سنگ دل و اندر آیند اندرو زار و خَبِل م نگردد ساکن از چندین غذا و تا زحتی آید مر اورا این ندا سیر گفتی سیر گوید نی هنوز و اینت آنش اینت تایش اینت سوز سیر گفتی سیر گوید نی هنوز و اینت آنش اینت تایش اینت سوز حق قدم بسر وی عهد از لامکان و آنگه او ساکن شود از گن قبکان چونك جُرو دوزخست این نفس ما و طبع کل دارند جمله جُروها این قدم حق را بود کورا گشد و غیر حتی خود کی کان او گفد در کمان نفس ما یان کمان او گفد

یک دو روز چه که دنیا ساعتست ، هرکه ترکش کرد انـدر راخست معنی الشرک راحت گرش کن ، بعد ازین جام بقارا نوش کن بر سگان بگذار ایر ش مرداررا ، خرد بشکن شیشت پسـداررا ، کود بشکن شیشت پسـداررا ، Bul. adds:

دانکه این دنیای دون یکساعتست ، ترك آن کردن همیشه راخست ترك راحت بودنی را گوش کن ، بعد از آن جام بقارا نوش کن جینت دنیا بکن مجش كلاب ، جام پنداررا جستان کسر و عراب Heading: ABL Bul. انجهاد bie.

⁽ITYT) After this verse L adds:

جمع شٰدن نخچیران کرد خرکوش و ثنا گفتن اورا'

جمع گفتند آن زمان جملهٔ وُحوش ، شاد و خدان از طرب در فوق و جوش حلته کردند او چو شمی در میان ، سبح کردندش همه صحراییان نو فرشته آسمانی با پرے ، فی تو عزرایسلو شیران نرے ۱۲۱ هرچ هستی جان ما قربان کست ، دست بردی دست و بازویت دُرست رانند حق این آبرا در جوی تو ، آفرین بر دست و بسر بازوس تو بازگو تا چون سگالیدی بمکر ، آن عَوانرا چون بالیدی بمکر بازگو تا مرهم، جانها شود بازگو تا مسرهم، جانها شود بازگو کن تأبید خدا بود اسه میهان ، ورنه خرگوشی که باشد در جهان قدوتم بخشید و دل را نسور داد ، نور دل مسر دست و پارا زور داد از بَسر حق می رسد تنفیلها ، باز هم از حق رسد تبدیلها در بین بدیلها نوبت این تأبیدرا ، میناید اهلو ظن و دیدرا هین برنس از نوبت این تأبیدرا ، میناید اهلو ظن و دیدرا آنک مکش برنس از نوبت ملول، باقیاند ، برنس از نوبت ملول، باقیاند ، دور دانم رُوحها با ساقیاند برنس از نوبت ملول، باقیاند ، دور دانم رُوحها با ساقیاند

verse L adds:

بازگو آن فعه کو شادی فسزاست * روح مارا فوت و دلرا جان فزاست (۱۴۲۵) Bul. برد for یود ۱۴۲۵) After this verso Bul. adds:

جونکه با نوبت شده دولت ترا * پس زجیست در ننس خود عجب و ریا
Here ABL Bul. add the Heading: پند دادن عرگوش نخچیرانرا که بدین شاد مشوید

In Bul. عرد عون حست نه از قدرت ما sollowed by مشوید است

روحهارا سانیند L Bul. (۱۲۷۱) مرثر از نوبت زنند L (۱۲۷۰)

[.] دُوق جوش ۸ (۱٬۵۷)

[.] الله المال AB Bul. عبن المال الما

شیران غری I (۱۲۰۹)

⁽¹⁷⁷²⁾ After this

١١٢. شيررا چون ديد در چه گفت زار . چرخ ميزد شادمان تا مرغوار دست مىزد چون رهيد از دست مرك . سبز و رقصان در هوا چون شاخ و برگ شاع و برکه از حبس خاك آزاد شد . سر بسر آورد و حريف بسآد شد بركها جون شاخرا بشكافتنده تا ببالات درخت إنْتافتند با زسان شط أهُ شكر خدا ، وسرايد مر بسر و بركى جُدا ١١٤٥ ببرورد أصل مارا ذو العَطا ، نا درخت إسْتَفْلَظ آمـد وَاسْتَوَى جانهاس بسته آنسدر آب و یکل . چون رهند از آب و کلها شاددل در هوای عشق حق رقصان شوند . همچو تُرص بدر بی نقصات شوند جمشان رقصان و جانبا خود میرس . وآنك گرد جان از آنها خود میرس وشيروا خركوش در زندان نشاند و ننگ شيرك كو زخركوش بانيد ۱۲۰۰ در چنان ننگی و آنگه این عجب . فخر دین خواهد که گوینـــدش لَنَب ای نو شیری در نك ایرن چاو فرد . نَشْ چون خرگوش خونت ریخت و خورد نس خرگوشت بصعرا در چرا ، تو بنعر این چه چون و چرا سوى خجيران دويد آن شيركيسر . كابْدِسْرُول يسا فَوْمُ إِذْ جَآ ۚ ٱلْمَدْسِر مُزده مُؤده اے گـروم عَیْشساز ، کان سگ دوزخ بدوزخ رفت بــاز ١٢٠٠ مرده كآن عدر جانها ، كند قهم خالفش دندانها آنك از پنجه بسى سَرها بكونت . هيچو خَس جاروب مركش هم برونت

⁽¹⁹⁹⁷⁾ Buil lack. (1980) A bad is. (1987) A bad I.

[.] گردد جان L . گرد for شاد . Bul. در رقص ABL Bul. جشمشان A

ای جو شیری B (۱۹۵۱) . أی جو شیری B (۱۹۵۱)

مؤده مؤده کر قضا ظالم بجهاه ، اوفتاد از عدل و لطف بادشاه (۱۴۰۲) After this verse L adds:

آلک جز ظلش دگر کاری نبود ۰ آه مظلومش گرفت و سوخت زود گردنش بشکست و معزش بر درید ۰ جان ما از نیسد محست وا رهبسد

اى بديسان عكش بسد بسر روي ع • بَد نه عَبْست آن نوى از خود مربَم مومنان آیهنهٔ فهدیگرنبد . این عبری از پیسر آورنبد پیش چشمت داشتی شیشه کبود . زآن سبب عالم کبودت می نمود ۱۳۰ گرنه کوری این کبودی دان زخویش . خویشرا بد کو مگو کسرا نو بیش مومن ار یَنْظُر بِنُورِ اَللَّه نبود . غیب مومن را برهنه چون نمود چونك نو يَنْظُرُ بِسَارِ ٱللَّه بُدے ، نيكوسمرا وا سديدے اس بَدے اندك اندك آب بسر آنش بزي ، تا شود نار تو نور اى بو آنخزن تو برت یا رَبُّنا آب طَهـور . تا شود این نار عالم جله نور ۱۲۲۰ آب دریسا جمله در فرمان تُست . آب و آنش ای خداوند آن تُست کر تو خوافی آنش آب خوش شود . ور نخوافی آب هـم آنش شود · این طلب در ما هم از ایجاد نست . رستن از بیداد با رب داد نست بی طلب تو این طلبمان دادهٔ . بی شمار و حــد عطاهــا دادهٔ

مژده بردن خرگوش سوی نخچیران که شیر در چاه افتاد، چونك خركوش از رهابي شاد گشت . سوى نخجيران دوان شد تا بدشت

(۱۴۲۷) AB Bul. بدين خال بنت آن از عم مرم . A Bul. بدين خال بد and so BIL, which have - . L has ; in both hemistichs. . یکدیگر ند Bul یکدیگر. (1971) Instead of this verse AB have:

جام روزن ساختی شیشهٔ کبود ۰ نور خورشیدی کبودت مینود So C in marg., with داشتی for ساخی. After v. ۱۲۲۹ Bul. adds: روزنترا جام باشد گر کبود * نور مهر آنرا همان تابع نمود

بيور الله على (۱۳۲۱) Bal عب الله (۱۳۲۱) آن كودى (۱۳۲۰) و ۱۳۲۰)

(۱۲۲۲) AB Bul. ايدك اندك نوررا بر نار زن AB Bul. and so core. in C. After this verse Bul, has the Heading when and so C in marg. م تو AB Bul. م تو . آب و دریا and so C in marg. (۱۴۴۰) C بن یا رب از آن آب طهور ركنج احسان برهمه بكنادة B Bul. have in the second hemistich أين طلب, ا (۱۹۲۹) A مروان After this verse L adds: which is also suppl. in marg. AC.

شبررا چون دید کشتهٔ ظلم خود ۰ میدوید او شادمان و بے رشہد .

در فتاد اندر جمی کو کند بود . زآنك ظلبش در سرش آبده بود جاءِ مُظْلِم كُنت ظلم ظالمان . اين جنين كننسد جملة عالمان ١٢١٠ هرك ظالمسر جهش با هَوْل نسر ، عدل فسرمودست بَشَّر را بَشَير ای که نو از ظلم چامی میگی . انر براے خوبش دامی میگنی گرُد خود چون کُرُم پیله بر متن . بهر خود چه میکنی اندازه کن مر ضعيفان را تو بي خصى مدان ، از أنه ذَا كَمَاء نَصْرُ ٱلله عوان كر نو يهلى خصر نو از نو رميد ، نك جيزا طّيبرا أبايلَت رسيد ١٢١٠ كر ضعيفي در زميت خواهد امان ، عُلغُل افتـد در سيام آسمان گر بدندانش گزی پُر خون کُنی ، درد دندانت بگیرد چون کُنی • شہر خودرا دیــد در چَــه وز غُلُو ، خویشرا نشناخت آرے دم از عدو عکس خودرا او عدق خویش دید . لاجرم بر خویش شمشیدی کشید ای بسی ظلمی که بینی در کسار . خوی تو باشد در ایشان ای فلان ۱۴۲۰ انـدر ایشان تافت هستی نو . اثر نفـاق و ظلم و بَـدْمَستی نو آن نوی وآن زخم بر خود میزنی . بر خود آن ساعت تو لعنت میکنی در خود آن بَدراً نیبنی عیان . ورنه دئین بودی خودرا بجاری حمله بر خود میکنی ای ساده مرد ه هیچو آن شیری که بر خود حمله کرد چوب بنعر خوی خود اندر رسی . پس بدانی کز تو بود آن ناکسی ۱۹۲۰ شیررا در قعر پیدا شد که بود ، نقش او آنکش دگر کس مهدد مرك دندان ضعيفي مكتّب مكار آن شير غلطيين مكتب

بر سرش L (۱۲۱۱) C originally . بدتررا (۱۲۱۰) AL Bul. بر سرش ال (۱۲۰۸) . بر سرش Bul. بر سرش ال (۱۲۰۸) . بیاهی میگنی Bul. بیاهی میگنی and in the second hemistich . دای for جاهی المحکمی میکنی.

از غلو که (۱۲۱۷) . بخوان L Bul ذا for اذ که (۱۲۱۲) . در متن L (۱۲۱۲) . در متن L (۱۲۱۲) . بر خود آن Bul (۱۲۱۱) . بناق ظله که (۱۲۱۲) . ای بسا ABL Bul (۱۲۲۱)

غود آن B (۱۳۲۱) . نفاق ظلم A (۱۳۲۰) . ای بسا ABL Bul. (۱۳۱۰) عود آن B مار است المنت عالم ABL Bul. بار العنت عاتق

بودی Bul. بودتی Bul. بودتی

لطف حق این شیسررا و گوررا . اِلْف دادست این دو ضد گوررا ۱۲۹۰ چون جهان رنجور و زندانی بود . چه عجب رنجور آگـر فانی بود خواند بر شیر او ازیت رُو پندها . گنت من پس ماندهام زیت بندها

پرسیدن شیر از سبب پا وا پس کشیدن خرگوش،

شهر گفتش نو زأسباب مسرض و این سهب گو خاص که ایستم غرض کفت آن شیر اندریمن چه ساکست و اندریمن قلعه زآف ات ایست قعر چه بگزید هسرك عاقلست و زآنك در خلوت صفاهای دلست ۱۲۰۰ ظلمت چه به که ظلمتهای خلق و سر نبرد آنکس که گیرد پای خلق گفت پیش آ زخم اورا قاهرست و تو ببین کان شیر در چه حاضرست گفت من سوزینهم زآن آنشی و تو مگر اندر به خویشم کشی تا بیشت نو من ای کان کرم و چشم بگشایم بچه در بنگرم

نظر کردن شیر در چاه و دیدن عکس خودرا و آن خرگوشرا در آب،

چونك شیر اندر برخویشش كشید . در پنام شیمر تا چه میدوبد ۱۲.۰ چونك در چه بنگریدند اندر آب . اندر آب از شیر و او در تافت ناب شیر عكس خویش دید از آب تنت . شكل شیری در برش خرگوش زفت چونك خصم خویشرا در آب دید . مر ورا بگذاشت و اندر چه جهید

[.] و .cm ه (۱۲۹۰) ألف تد الطف حق جون شبررا A (۱۲۹۰).

Heading: ال بن for باز A. In Bul. the Heading follows v. ۱۲۹۰.

⁽۱۲۹۸) ABL Bul. كاينستر. After this verse L adds:

پایرا راس کثیدی تو چرا ۰ میدهی بازیچه ای دافی مرا

[.] آن شیر Bul. (۱۲۰۱) . هر کو Bul. (۱۲۹۱)

Heading: ABL Bul. om. در آب.

۱۲۷۵ در من آمد آنك از وى گفت مات ، آدمى و جانبور جامد نبيات این خود اجْزا انــد کُلیّات ازو . زرد کرد. رنگ و فاســد کرد. بو نا جهان که صابرست و که شکور ، بوستان که خُله بوشید کا ، غور آفالي كو بسر آيد نازگون ، ساعتي ديگر شود او سرنگون اخترانی تافت بر جار طاق و لحظه لحظه میسلام احساق ١٢٨ ماه كو افزود زاخسر در جمال . شــد زرنج دِق ماننــد خيــال . این زمین با سکون با ادب ، اندر آرد زلزله ش در لرز تب ای بساک زین بلای مُزدّریک وکشنهاست اندر جهان او خُرْد و ریک ابن هوا با رُوح آمد مُقْتَرِن ، چون قضا آبد شود زشت و عَنِن •آب خوش کو رُوحرا همشیره شد . در غدیری زرد و تلخ و تیره شد ۱۲۸۰ آنشی کو باد دارد در بُرُوت ، هم یکی بادی بسرو خواند یَبُوت حالي دريا زاضطراب و جوشي او . فهم کن تبديلهای هــوشي او جرخ سرگردان که اندر جُست و جوست . حال او چون حال فرزندان اوست كه حضيض وكاه آوسطكاه آوج . انــدرو از سعــد ونحسى فَوْج فَوْج از خود ای جُــزُوے زَکُلها مختلط . فهــم میکن حالث هــر منبسط ۱۲۱ چونك كليّــاترا رنجست و درد . جُزوِ ايشان چون نباشد روىزرد خاصه جُــزوی کو زأضدادست جمع . زآب و خاك و آتش و بادست جمع این عجب نبود که میش از گرگ جست . این عخب کین میش دل در گرگ بست زندگانی آشمی فیدهاست و مرک آن کاندر میانشان جنگ خاست

و کلیات B (۱۲۷۱)

[.] دن او همچون خیال L .اختر before ز .TA.) C om.

[.] دنًّ او همچون خلال AB

الرز و تب AB .و با ادب IFAI) A Bul. الرز و

⁽۱۲۸۲) Bul. کرمردریک.

[.] وبا گشت و عنن .ABL Bul جون قضا آمد .۱۲۸۴)

[.]ز for و 🛦 (۱۲۸۱)

⁽۱۲۸۷) L هچون که فرزندان ، (۱۲۸۸) ABL Bul.

and so corr. in C. گه حفیض و که میانه گاه اوج

[.] ميانش .AB Bul . مرك دان كاندر .Bul . مرك ز آلك اندر B .زآشتی ABL Bul (۱۲۹۳) .

گر قضا پوشد اُسِی همچون شَیّن ، هر قضا دست بگیرد عاقبت گر قضا صد بار قصد جان کند ، هم قضا جانت دهد درمان کند ۱۲۱۰ این قضا صد بار آگر راهت زند ، بر فَراز چرخ خرگاهت زندد از کرم دان این که می ترساندت ، تا بمُلك ایمنی بنداندت این سخن پایان ندارد گشت دیسر ، گوش کن تو قصهٔ خرگوش و شیر

پای را پس کشیدن خرگوش از شیر چون نزدیك چاه رسید،

چونك نـزد چاه آمـد شير ديـد . كز ره آن خرگوش ماند و پا كنيد گفت پـا ول پس كنيدى تو چـرا . پـاىرا ول پس مكش پيش اندر آ . الات كو پايم كه دست و پاى رفت ، جانِ من لرزيد و دل از جاى رفت رنگ رئگ رويمرا نمي بينى چـو زر . زاندرون خود مى دهد رنگم خبر حق چو سيمارا مُعرِّف خوانـك است ، چئير عارف سوى سيما مانـك است ، رنگ و بو غباز آمد چون جَرس ، از فَرَس آگـه كنـد بانگ فَرَس بانگ و مر رنگ و از حال دل دارد نشان ، مَـرٌ مَغْنِي لَـدَى طَي آللِسان رنگ روي مرح دارد بانگ شكـر ، بانگ روي زرد باشد صبـر و نگر رنگ روي سرخ دارد بانگ شكـر ، بانگ روي زرد باشد صبـر و نگر در من آمد آنك دست و با ببـرد ، رنگ رو و قوت و سيما ببـرد در من آمد آنك دست و با ببـرد ، رنگ رو و قوت و سيما ببـرد در من آمد آنك در هرچ در آيـد بشكنـد ، هر درخت از بيخ و بُن او بر گنـد

[.] جای for یای A (۱۲۱۰) کی و دواز مخت ن (۱۲۱۰) بر فراز مخت ن (۱۲۱۰)

⁽۱۲۲۷) AB Bul بانگ در از بانگ خر ۲ (۱۲۲۱) . رنك رو غمّاز AB Bul بانگ

[.] رنگ رو از جان دارد صد نشان A (۱۲۷۱) . لسان L. پیغامبر BC (۱۲۷۰)

[,] and so corr. in C. باشد for دارد . ARL Bul مرنگ روی زرد یا

[.] قوات سيما AL . ونگ روی .Bul. (۱۲۷۳)

⁽۱۲۷) Bul. الله for كاآل. .

، موسى نام چوبش بُد عصا ، نمزد خالق بود نامش اودها د عُبَررا نـام اینجـا بُت،برست ، لیك مومن بود نامش در آگشت ے بُـد نزدیلئِ مـا نامش مّنی . پیش حق بودی تو کین تم با مّنی رزنی بود این منی انسدر عسلم . پیش حق موجود نه بیش و نسه کم صل آن آمـد حقیقت نــام ما . پیش حضرت کآن بود انجــام ما بردرا بسر عاقبت نامی نهیده نی بر آن کو عاریت نامی بهد نم آدم چون بنور پاك ديمد . جان و سِمِّر نامها گشش پديمد ین مَلَك انوارِ حق در وی بیافت . در سجود افتاد و در خدمت شتافت ، چنوت آدم که نامش ی برتر و کسر ستمام تا قیاست قاصرم ے محه دانست و چون آمد قضا . دانش یك نمی شد بسر وی خطا ی عجب نہّی از بی نحـریم بود . بـا بتأویلی بُــد و نَوْهیـــم بود ِ دلش تأویل چون ترجیح یافت . طبع در حیرت سوی گندم شنافت نمان را خار چون در پای رفت . دُرّد فرصت یافت و کالا بُرد تَمّْت ین زحیرت رَست باز آمد بسراه . دیسد بُرده درد رَخْت از کارگاه لْنَا إِنَّا ظُلَمْنَا كُنت و آه . يعنى آمد ظلمت وكم كشت راه ے قضا ابری بود خورشیدیوش . شیر و ازدرها شود زو هیمو موش ، اگر دای نبینر گاه حُکر . من نه نها جاهلر در راهِ حُکر ے خُنل آنک و نکوکاری گرفت ، زوررا بگذاشت او زارے گرفت

in the second hemistich. (۱۲٤٥) کی نهد آن یا (۱۲٤٥)

⁽۱۲٤٨) A بر وى A (۱۲٤٨) AB Bul.

مدح این آدم که نامش می برم * فاصرم گر نا قیامت بشمرم تا بناویلی L (۱۲۶۰) مد جون فضا Bul. و Bul. om. مد جون فضا

[.] زمیرت باز آمد شد براه یا (۱۲۰۴) . و ABL Bul om.

[.] من بتنها A Bul اس. (١٢٥٦) من بتنها الم

چون گرفسار آمسدی در دامر او . چون قلص اندر شدی ناکامر او ۱۲۲۰ پس سلیمان گفت ای هدهد رواست . کر تو در اوّل قُلَح این دُرد خاست چون نمایی مستی ای خورد، نو دوغ . پیشِ من لافی زنی آنگ دروغ

جواب كتتن هدهد طعنة زاغراً

گفت ای شه بر من عُور گدا ، قول دئین مشنو از بهم خدا کر نباشد این که دعوی میکم ، من نهادم سر بار این گردنم زاغ کو حکم قضارا مُنگرست ، گر هزاران عقل دارد کافرست ۱۲۴۰ در تو تا کافی بود از کافران ، جای گند و شهوتی چون کافی ران من ببینم دامررا اندر هوا ، گر نبوشد چشم عقلمرا قضا می چون قضا آید شود دانش بخواب ، سه ییسه گردد بگیرد آفتاب از قضا این تعییه گی نادرست ، از قضا دان کو قضارا مُنگرست

قصّة آدم علیه السلم و بستن قضا نظر اورا از مراعات صریح نهی و ترك تأویل'

بُو آلْبَشَر کو عَلَمَ آلاَّسُما بَکست ، صد هزاران عِلْمِش اندر هر رکست ۱۲۴۰ ام هر چیزی چنان کآن چیز هست ، نا بیابان جان اورا داد دست همر آقب کو داد آن مُبدّل نشد ، آنلت چُنش خواند او کاهل نشد همرك آخر كافر اورا شد پدید همرك آخر كافر اورا شد پدید ام همر چیزی تو از دانا شنو ، سیر رمیز عَلَمَ آلاً شما شنو ام همر چیزی به ما ظاهرش ، ام همر چیزی به خالف سرش

[.] و من أى عور A (۱۲۲۷) . و آنگ Bul. فنس AB Bul. فنس AB Bul. و آنگ Bul. و آنگ AB Bul. فنس AB Bul. من for بس A .گر ببطلانست دعوى كردنم AB Bul. خداى . خداى . AB Bul. گداى . و من for بست A . تا كامى بود A (۱۲۲۰) . هزارش A (۱۲۲۹) . علم هر جيزى I (۱۲۲۵) . بگست for بدست I (۱۲۲۵)

طعنة زاغ در دعوى مدهد،

زاغ چون بشود آمد از حسد ، با سلیان گفت کو کژگفت و بد از ادب نبود بیبش شه مقال ، خاصّه خودلاف دروغین و محال گر مر اورا این نظر بودی مدام ، چون ندیدی زیسر مُشتی خاك دام

⁽۱۲۰۸) In C this werse follows v. ۱۲۰۶. (۱۲۱۰) C عرض.

[·] ببار و کر و شل . AB Bul (۱۲۱۲) . جون بیابد برده راه از عواجهٔ ۸ (۱۲۱۲)

[.] هي بينم L (۱۲۱۷) . أوج در B (۱۲۱۱) . صنعت انديشهاش C (۱۲۱۱)

ابی آب و عیق Bul. Bul. او چه عنست و چه رنگ After this verre L Bul. add: ایجاب الا الاتکار آبرا و در سفر سنا شوی اصحاب را الاتکار آبرا و در سفر سنا شوی اصحاب را الاتکار آبرا و در صد ۱۲۱۱) . در صد ۱۲۲۱)

حالِ فرعونی که هامان را شنود و حال نموده که شیطان را شنود دشین ارچه دوستانه گویدت و دام دان گرچه زدانه گویدت کر نرا قندی دهد آن زهر دان و گر بتن لطفی کند آن قهر دان چون قضا آید نبینی غیر پوست و دشمنانسرا بساز نشداسی زدوست ۱۱۹۰ چون چین شد ابتهال آغاز کن و ناله و نسیح و روزه ساز کن ناله میکن کهی تو علام آلفیوب و زیر سنگ مکر بد مارا مکوب ناله میکن کهر سکی کردیم اے شیرا فرین و شیررا و گهار بسر ما زین کبین آر سرا مورت آنش مده و اندر آنش صورت آبی منه از شراب قهر چون مستی دهی و بیست مستی بند چشم از دبید چشم و نیستهارا صورت هستی دهی چیست مستی بحشم از دبید چشم و نیا نماید سنگ گوهسر بَشْم یَشْم و بیست مستی بحشم از دبید چشم و نیا نماید سنگ گوهسر بَشْم یَشْم و بیست مستی بحشم از دبید چشم و نیا نماید سنگ گوهسر بَشْم یَشْم و بیست مستی بحسم از دبید چشم و نیا نماید سنگ گوهسر بَشْم یَشْم و بیست مستی بحسم از دبید چشم و نیا نماید سنگ گوهسر بَشْم یَشْم و بیست مستی بحسم اینگل شدن و چوبو گز اندر نظر صَندَل شدن

قصّهٔ هُدهُد و سلبان در بیان آنك چون قضا آید چشمهای روشن بسته شود،

چون سلبان را سراپرده زدند . پیش او مرغان مجدمت امدند هرزبان و معدر خود یافتند . پیش او یک یک بجان بشنافتند جملهٔ مرغان ترك كرده چیك چیك . با سلبان گشته أفصع مِنْ أخِبك هزبانی خویشی و پیگوندیست . مرد با نامعرمان چون بندیست

⁽۱۱۹۸) Suppl. in marg. A. B قبر for مناه. (۱۱۹۸)

[.] چوب کز .Bul. (۱۲۰۱)

[.] تاریك شود A : Heading

[.] جله مرغان بیش او می آمدند L . جلهٔ مرغانش بجدمت A (۱۲۰۲)

رجك جك علك ABC (إ.١٢٠)

م همره را گِرُو نِه پیشِ من ، ورنه قُربانی تو اندر کیشِ من ه کردیش بسی سودم نکسرد ، بارِ من بِسند مسرا بگذاشت قرد م از رَفْتی سه چندان بُد که من ، هم بلطف و هم بخوبی هم بتن ازین زآن شیر این ره بسته شد ، رشت آیمان ما بگست شد وظیفه بعد ازین اوسد بُسر ، حق هی گوم نسرا وآلعَنْ مُسر وظیفه بایدت ره بالگ کن ، هین بیا و دفع آن بیباك كن ،

جواب گنتن شیر خرگوش را و روان شدن با او ٔ

من یشم آلله بیا نا او کجاست ، پیش در شوگر هیگویی نو راست سزای او و صد چون او دم ، ور دروغست این سزای نو دم مدر آمد چون فلاوز بیش ، نا بسرد اورا بسوسه دام خویش ی چاهی کو نشانش کرده بود ، چاءِ مغرا دام جانش کرده بود شدند این هر دو تا نزدیك چاه ، اینت خرگوشی چو آبی زیسر کاه بر کاهی را بهامون می بسرد ، کاه کوهی را عجب چون می بسرد می مربود ، مگرفه خرگوشی که شیری می ربود می فرد و حمی نقبل می فرود را با روی نیل ، می گفت با لشک و جمع نقبل نسم و بسر ، می می می است در سر این کو قول دشین را شود ، بین جزای آنک شد یار حسود این آنک شد یار حسود

⁽۱۱۷۸) Bul. نه for هند. (۱۱۷۷) L دو چدان. (۱۱۷۸) In the serior hemistich AL Bul. and C in marg. have حال ما أين بود با تو گعه شد , and so which inserts و before و ۱۱۷۲) له الميد . الميد . (۱۱۷۲) له Bul. می گويد ...

اه مَغرا ۱۱ (۱۱۸۱) ... پیشتر شو Bul (۱۱۸۱)این بی باك AL. هم بیا A (۱۱۸۰) ر او I۱۸۲) ... and so corr. in C. (۱۱۸۷) Bul آب كوفيرا عجب ABL Bul. شكافد A (۱۱۸۹) سكافد A (۱۱۸۹) . در رود نیل L .تا رود نیل I۱۸۸) . دام كهند شیر بود

[.] در and so L, which has 't for عنوسر.

عذرگنتن خرگوش،

كنت خركوش الآمان عُذَّريم هست . كر دهــد عنو خداونــديت دستـــ گفت چه عذر ای قُصور آبلهان . این زمان آید در پیش شهان مسرغ پیرونتی سرّت باید بُرید ، عدر احمق را نمیشاید شنید ١١٦٠ عندر احمق بنسر از جُرْش بود ، عند نادان زهر دانش کش بود عذرتُ اے خرگوش از دانش عبی . من چه خرگوشم که در گوشم مهی كنت اى شمه ناكس راكس شمار ، عند اشتم ديد أرا كوش دار خاصه از بهم زکوم جاه خود . گشترهارا نو مران از راه خود محسر كو آني بهسر جُو فادهده هر خسيرا بسر سّسر و رُو فانهد ا ١١٦٠ كم نخواهم د گشت دريما زين كرم . از كرم دريما نگردد بيش و كم. كُلت دارم من كرم بسر جاي او ، جامنة مسركس بُسرم بالاك او كفت بشوكر نبائم جماي لعلف . سر بهادم پيش اژدهرمای عُنف من بوقت چاشت در راه آمدم ه با رفیق خود سوسه شاه آمدم بـا من از بهر تو خرگش دگــر . جُنت و هبره کرده بودند آن نفر ۱۱۲۰ شیری اندر راه قصد بنده کرد ه قصد همر دو همره آینده کرد كنتش ما بندة شاهنشهم و خواجه النات كلم آن دَرْكُهُم م نسرا و م شَهَت را بسر دَرَم و گر نو بسا بسارت بگردید از دَرَم كتمسش بكذار تما بار دكر ، رُوي شه ينم بَـرَم از تو خسر

Heading: C in marg. and Bul. add ولابه كردن شيررا.

چون زدانش موج اندیشه بتاخت ، از سخن وآواز او صورت بساخت از سخن صورت بزاد و باز مُرد ، موج خودرا باز اندر مجر بُرد صورت از بیصورتی آمد برون ، باز شد که اِنّا السه راجعُون پس ترا هر لحظه مرک و رَجعتیست ، مُصطّقی فرمود دنیا ساعیست اِنکر ما تیریست از هُو در هَوا ، در هوا گی پاید آید نا خدا هر نفس نو و شود دنیا و ما ، یخیر از نو شدن اندر بقا آن زنیزی مُستیرشکل آمدست ، چون شرر کش تیز جُنبانی بدست شاخ آنش را مجنبانی بساز ، در نظر آنش نماید بس دراز شاخ آنش را تجنبانی بدست میان درازی مُدّت از تیزی صُنع ، و نماید شرعتانگیدی صُنع مالد این یر آگر کش تا تیزی صُنع مالد این یر آگر تا تا میان المهایست ، نک حُسام آلدین که سای نامهایست مظالم این یر آگر کش تا المهایست ، نک حُسام آلدین که سای نامهایست ، نک حُسام آلدین که سای نامهایست ،

آمدن خرگوش نزد شیر و خشم شیر بر وی '

۱۱۰ شیر اندر آنش و در خشم و شور ، دید کآن خرگوش میآید زدور میدود بی دهشت و گستاخ او ، خشمگین و نُندُ و نیز و نُرش رُو کنن رُ شکت آمدن نُهست بود ، وز دلیری دفع هر ربیت بود چون رسید او پیشتر نزدیک صف ، بانگ بر زد شیر های آی ناخلف من که گوش پیل نر مالیده امن که گوش پیل نر مالیده ام خرگوشی که باشد کو چنین ، اسر مارا افکید اندر زمین نرک خواب و غللت خرگوش کن ، غُره این شیر ای خرگوش کن

[.] الينا راجعون C كاتًا AB Bul. النا راجعون C خودرا for خونرا A Bul. النا

[.] این دراز و مدّت Bul. که ترا I (۱۱٤۲)

Heading: ABL Bul. رسيدن خرگوش بشير and om. what follows in C.

[.] مى آمد L . در خثم شور A (۱۱۵۰)

[.] عد تیز 🛦 (۱۱۵۱)

⁽¹⁰⁰⁾ L ماى for ماى C oun. دا.

ABL. گارانرا for پیلانرا ABL. گارانرا

Bul. ڤير نر, and so corr. in C.

^{. .} افگند او میر زمین .ABL Bul (۱۱۵۰)

كآن كه دزديد اسب مارا كُو وكيس ، اين كه زير ران تُسب اى خواجه چيست آری این اسبست کیکن اسب کو . با خود آ ای شهشوار اسبجُو ر ۱۱۲۰ جان زېيدايي و نزديکيست گُم . چون شِگم پُر آب و لبخُشکی چو خُم کی ببینی سسرخ و سبز و نُوررا ء نا نبینی پیش ازبت سـه نورراً ؟ سمع ´ ليك چون در رنگی گُم شد هوش تو . شد زنور آن رنگهـــا رُوپُوشِ تو ر چونك شب آن رنگها مستور بود . پس بديدى ديدِ رنگ از نور بود نیست دید رنگ بی نور برون . همپنیت رنگ خیال اندرون ر ۱۱۲۰ این برون از آفتاب و از سُها . واندرون از عصب انوار عُلَی نور نور چثم خود نور دلست . نورِ چثم انر نورِ دلما حاصلست باز نور ، نور دل نور خداست ، كو زنور عقل وحس باك و جُداست شب إنبُد نورى نديدى رنگورا . پس بضد نور پيدا شد ترا دیدن نورست آنگ دیا رنگ ، ویت بضد نور دانی بی درنگ ۱۱۲۰ رنج و غمرا حتی پی آن آفرید . نا بدین ضد خوش دلی آید پدیسد بس عهانيها بضد پيدا شود . چونك حقرا نيست ضد پنهان بود که نظر بسر نور بود آنگ برنگ . ضد بضد پیدا بود چون روم و زنگ یس بفسد نور دانسی تو نوره ضد خدرا ماناید در مسدور نور حن را نیست ضدّی در وُجود . نـا بضـدٌ اورا نوان پــدا نمود ١١٢٠ لاجَّــرَم أَبْصــارُنــا لا تُـــدُرِكُ ، وَهُوَ يُدْرِك بين نو از موسى وكه صورت از معنی جو شیر از بیشه دان . یا جو آواز و سخن زاندیشه دان این سخن و آواز از اندیشه خاست . تو ندانی بحسرِ اندیشه کجماست لیك چون موج سخن دیسدی لطیف . بحر آن دانی که باشد هر شریف

(1177) AB Bul om. .

رآنك بَوْش پادشاهان از هواست و سارناسهٔ انبسا از كبرساست ۱۱۰۰ از يَرَمْها نام شاهان بسرگننده نام احمد تـا ابـد بسر موزنسد نـام احمد نـام جلـهٔ انبياست و چونك صد آمد نَوَد هم پيش ماست م

هم در بیان مکر خرگوش' 🐧

در شدن خرگوش بس تأخیر کرد ، مکرها با خویشتن نفربسر کرد
در ره آمد بعد ناخیسر دراز ، تا بگوش شیر گوید بلک دو راز
تا چه عالمهاست در سودای عفل ، تا چه با پهناست این دربای عفل
۱۱۱۰ صورت ما اندریت مجسر عالب ، میدود چون کاسها بسر روی آب
تا نشد پُر بر سسر دربا چو طَشْت ، چونک پُر شد طشت در وی غرق گفت
عفل پنهانست و ظاهر عالبی ، صورت ما موج و یا از وی نَبی
هرچه صورت می وسیلت سازدش ، زآن وسیلت مجسر دُور اندازدش
تا نسیند دل دهندهٔ رازرا ، تا نبیند تیسر دُوراندازرا
اسی خودرا یاوه داند آن جواد ، و اسی خود اورا گشان کرد، چو باد
اسی خودرا یاوه داند آن خیره س ، هر طرف برسان و جویان دَر بدر

این سمن پایان ندارد ای پسر ۰ قصّهٔ خرگرش کو و شیر نر and so Bul., which has سر بسر so Bul., which

. Heading: Bul. adds و تأخير كردن در رفان

. بعد از آن شد بعد تاعیر دراز تا (۱۱۰۸) . تندیر کرد ه (۱۱۰۷) .

('1.1) After this verse Bul. adds:

بود بحر بحران عنل بشر * باید آن بهرا چو غوّاس ای پسر اید آن بهرا چو غوّاس ای پسر اید آن بهرا چو غوّاس ای پسر (۱۱۱۰) Bul. om. میرود Bul. om. . در روی آب Bul. om.

(۱۱۱۹) A نيز for نيز. In L this verse is immediately followed by v. ۱۱۱۷.

In I this and the next verse are transposed.

. در فغان جستجو A (۱۱۱۷) . اسب before و (۱۱۱۱).

^{(&#}x27;\'-\") After this verse L adds:

اینك این دریا و این كفتی و من ه مرد كفتیبان و اهل و رأی زین اسر سبر دریا هی راند او عَبده می نودش آن قدر بیرون زخد بود بی حد آن چین نِشت بدو ه آن نظر كه بیند آنرا راست كو عالمش چندان بود كش بیش است ه چثم چندین بحر همچند بنش است صاحب تأویل بساطل چون مگس ه وقم او بول خسر و تصویر خس كر مكس تأویل بساطل چون مگس ه وقم او بول خسر و تصویر خس كر مكس تأویل باطل چون مگس و رقم او بول خر مكس تأویل باطل چون مگس و رقم او بود این مكس در خور صورت بود

تولیدن شیر از دیر آمدن خرگوش،

همچو آن خرگوش کو بسر شیسر زد ، رُوح او گی بود انسدر خورد قسد شهر میگنت از سر نیسزی و خشم ، کر رم گوشم عدو بسر بست چشم مکرهای جبریانم بست کسرد ، نیخ چوینشان ننمرا خسته کسرد وین چس من نشنوم آن دیگنه ، بانگ دیرانست و غُولان آن همه این چست بر درآن ای دل تو ایشانرا مهایست ، پوستشان برگن کشان جز پوست نیست پوست چه بُود گنتهای رنگرنگ ، چون زِره بر آب کش نبود درنگ این سخن چون نقش و معنی همچو جان این سخن چون نقش و معنی همچو جان پوست باشد مغیر بَسنرا عَیْبپوش ، مفیر بنویسی فنا گردد شتاب چون قلم از باد بُد دَفْتَر زآب ، هسرچ بنویسی فنا گردد شتاب بساد در مَرْدُم هسوا و آرزوست ، چون موا بگذاشی پیغلم هُوست باد در مَرْدُم هسوا و آرزوست ، چون موا بگذاشی پیغلم هُوست خوش بود پیغامهای کردگار ، کو زسر نا پای باشد پایدار خوش بود پیغامهای کردگار ، کو زسر نا پای باشد پایدار خوش بود پیغامهای کردگار ، کو زسر نا پای باشد پایدار خوش بود پیغامهای کردگار ، کو زسر نا پای باشد پایدار خوش بود پیغامهای کردگار ، کو زسر نا پای باشد پایدار خوش بود پیغامهای کردگار ، کو زسر نا پای باشد کورت کیا و خطبهای انبیا

[.] کش این غیرت بود L (۱۰۹۰) . فهم أو L (۱۰۸۸)

[.]زختم 🛦 (۱۰۹۲)

[.]و غولانست همه Bul. رين سب ه . بشنوم I (١٠٩٤)

[.]مأيست Bal. مأيست

⁻چون نقش معنی ۸ (۱۰۹۷)

[.] بنوشتی I (۱۰۹۹)

جبر چه بُود بستن اِشکسته و به بهیوستن رکی بخسته وا چون درین ره پای خود نشکسته و بر که مخدی چه پارا بسته و آنک پایش در ره گوشش شکست و در رسید اورا براق و بسر نشست حامل دین بود او معمول شد و قابل فرمان بُد او مقبول شد اوره تا کنون فرمان رساند بر سپاه تا کنون فرمان رساند بر سپاه تا کنون اختر اثر کردی در او و بعد ازین باشد امیم اختر او گر نسرا اشکال آید در نظر و پس تو شک داری در اِنْشَق آلفَیر تازه کن ایان نه از گفت زبان و ای هوارا نازه کرده در نهان با هوا تازهست ایان تازه نیست و کین هوا جز قفل آن دروازه نیست با هوا تازیل کن نی دِکرا بست و کرده در نو معنی سفی بسر هدوا تاویل کن نی دِکرا

زیافت تأویل رکبلک مگس

آن مگس بر برگئے کاہ و بَوْلِ خر . همچو کشتیبان هیافراشت سَــر گفت من دریا وکشتی خوانــدهام . مــدتی در فکــرِ آن میمانــدهام

After the Heading L inserts the following verses:

مانید احوالت بدآن طرفه مگی • که همین (هی) پنداشت خودرا هست کی از خود او سرمست گشته بی شراب • ذرّهٔ خودرا بیدیینه آفتیاب وصف بازانرا شبیده در بیان • گفته من عنقای وقتم در زمان

و أو محبول AL (۱۰۷۱) Bul. حجو بارا L بركي AC (۱۰۷۲) مرك AL و أو محبول الم

⁽۱۰۷۰) Bul. رسانده. After this verse C has a lacuna extending to v. ۱۱۰۸.

[.] خویشتن I (۱۰۸۰) . و ایان A (۱۰۲۹)

قصة مكر خرگوش

١٠٠٠ ساعتى تأخير كسرد انسد شدت ، بعد زآن شد پيشي شيسر پنجهزي زآن سبب کاندر شدن او ماند دیر . خالگ را میکنند و میخریند شهسر گفت من گنتم که عهد آن خسان . خام باشد خام و سُست و نارسان تَعْلَمَهُ ايشانُ مِنَا أَوْ خَسِر فَكُسِدِهِ حِسْدِ بَغْرِيسِدِ مِنَا أَيْنَ دَهُسِرِ جِسْدِ ۱۰۰۰ راه هموارست و زیسرش دامها و تحط معنی در میان نامها لفظها و نامهـا چون دامهـاست و لنظ شيرين رېگ آب عبر ماست آن یکی ریگی ک جوشد آب ازو . سخت کریابست رَوُ آنرا مجُو مَنْتِع يحكمت شود يحكمن طلب ، فسارغ آيد او زنحصيل و سبب لَوْمِ حَافظ لوح بمحنوظي شـود ، عنل او از رُومِ محظوظي شود. ١٠٦٠ چوٹ مُعَلَم بسود عقلبش مسردرا ، بعد اربزن شد عقل شاگردی ورا ّ عنل جوٹ جبریل کوبید احمیدا ہ گئر یکی گاف یہم سوزد میرا تو مرا بُگذار زین پس پیش ران ، حدِّ من این بود ای سلطان جان هرکه ماند از کاهلی بی شُکر و صبر . او همین داند که گیرد پای جَبْسر هرك جبر آورد خود رنجور كرد . تا همآن رنجوريش در گور كرد ١٠٠٠ گنت پيفسر كه رنجورى بالاغ . رنج آرد نا بسرد چون چاغ

^(1.77) After this verse Bul. adds:

هست آن ریگ ای پسر مرد خدا • کو بحق پیوست از خود شد جمدا آب عذب دین همی جوشمد ازو • طالبانرا زآف حیاست و نمو غیر مرد حق چو ریگ خشک دان • کآب عمرترا خورد او هر زمان طالب حکمت شو از مرد حکیم • تا ازو گردی تو بیدما و علیم طالب حکمت شو از مرد حکیم • تا ازو گردی تو بیدما و علیم قار (۱۰۰۳) . رتحصیل ادب Bul. (۱۰۰۳)

C in marg. * (۱۰۲۰) BCL پيغامبر.

باز طلبیدن نخچیران از خرگوش سرّ اندیشهٔ اورا٬

بعد از آن گفتند کای خرگوش چست و در میان آر آنج در ادراك نست ای که بسا شیری تو در پیچیسه و بساز گو رأیمی که انسدیشیست مثورت ادراك و هشیساری دهد و عقلها مسر عقل را بساری دهد ركنت بیغیبر بكن ای رای زن و مثورت کا لهٔ شنّشنار مُؤتّبن م

منع کردن خرگوش رازرا ازیشان

۱۰۱۰ گفت هر رازی نشاید باز گفت ، جُفت طاق آید گهی گه طاق جُفت از صفا گر در در با ما آینه در بیان این سه کم جُنبان لبت ، از فعاب و از فَعَب وز مَذْهَبَت کن سمرا خصیست بسیار و عدو ، در کبینت ایستد چون داند او ور بگویی با یکی دو آلوداع ، حکل سِرِّ جاوز الإثنیْن شاع در کیر دو سه پرّنده را بندی یم ، بسر زمین مانند محبوس از الم مشورت دارند سرپوشید، خوب ، در کنایت با غلطافگن مشون مشون مشورت کردی پیّبیر بسته سر ، گفته ایشانش جواب و بی خبر مشورت کردی پیّبیر بسته سر ، گفته ایشانش جواب و بی خبر در مشالی بسته گفتی رای را ، نا نداند خصم از سعر پای را ، او جواب خوبش برگرون و ، شوالش می نبیردی غیر بو

راده الله الكار ا

[.] در مان این سه Bul (۱۰٤۲) در مان این سه ۱۰٤۲).

⁽۱۰۵۴) A إلى. (۱۰۵٤) After this verse Bul. adds:

نیست پایان این سخن را کن رجوع • شیر را خرگوش کرد در درد جوع • ما حسل مرکوش کرد مکرش نهان • فومرا اندیشهاش ناید عیان

جان گهست آن ضورت با تابرا ، رَوْ مجُو آن گوهبر گهبابرا شد سبر شیران عالم جبله پست ، چون سکت اصحابرا دادند دست چه زیانستش از آن نقش نفره ، چونك جانش غرق شد در بحر نور وصف صورت نیست اندر خامها ، عالم و عادل بسود در نامها ۱۰۲۰ عالم و عادل همه معنیست و بس ، کش نیابی در مكان و پیش و پس میزند بسر تن زسوی لامكان ، مینگنجد در فلك خورشید جان

ذكر دانش خرگوش و بيان فضيلت و منافع دانش٬

این سخن پایان ندارد هوش دار و گوش سوی قصتهٔ خرگوش دار گوش خر و گوش خر کین سخن را در نیابد گوش خر و رو نبون رو نبوبازئ خرگوش بین و شیرگیری سازئ خرگوش بین ۱۰۲۰ خاتم مللک ملیمانست عیر و جله عالم صورت و جانست عار آدمی را زین هنر بیچاره گشت و خلق دریاها و خلن کوه و دشت رو پلنگ و شیر نرسان همچو موش و زو نهنگ بحر در صفرا و جوش زو پسری و دیو ساحلها گرفت و هر یکی در جای پنهان جا گرفت آدمی را دشمن پنهان بهان جا گرفت ادمی را دشمن پنهان و خوبشان و میند بسر دل بهر دم کوبشان بهر غسل ار در روی در جوی بسا و میند در آب خیار گرچه پنهان خار در آبست پست و چونك در نو میخد دانی که هست گرچه پنهان خار در آبست پست و چونك در نو میخد دانی که هست خیارخار و خیها و و شوسه و از هزاران کس بود نی یك گ

[.] با تابرا for نایابرا B (۱۰۲۱)

^{(1. [£]} I. om.

^(1.10) L om.

[.] منافع دانستن A Heading:

and مکر و شیراندازی خرگوش بین ABL (۱۰۲۱) .گوش for هوش AB Bul. مکر و شیراندازی خرگوش بین ۱۰۲۷)

so C in marg. and Bul., which omits و عربالله (۱-۹۳) ABL عبنگ و محرباله (۱-۹۳)

بر تو می خلد Bul. بر جویبار Bul.) . بر جویبار ۱۰۲۰) اندر دل یا (۱۰۲۰) در دل از (۱۰۲۰) در دل از (۱۰۲۵) در دل دارخار دارد دل از (۱۰۲۵) در دل (۱۰۲۵) در

اعتراض نخچبران برسخن خرگوش،

ه ۱۰۰۰ قوم گفتندش که ای خَــرگوش دار ، خوبـشرا انــدازهٔ خــرگوش دار هین چه لافست این که از تو بهتران ، در نیآوردنــد انــدر خاطــر آت مُشجّبی یا خود قضامــان در پی.است ، ورنه این دّم لایق چون تو گی.است

جواب خرگوش نخچيرانرا ،

گفت اسے یاران حَمَّم الهام داد و سر ضعیفی را قوی رأیمی فنداد انج حق آموخت مسر زنبوررا و آن نباشد شیسررا و گوررا انجانها سازد پُسر از حلوای نسر و حق بَسرو آن عاررا بگشاد در آنج حق آموخت کرم پیله را و هیچ پیلی داند آن گون حیله را آنم خاکی زحق آموخت عار و نیا بهنتم آسیان افروخت عار نیام و نیاموس ملک را در شکست و کورئ آنکس که در حق در شکست زاهم چندین هزاران ساله را و پُوزیندی ساخت آن گوساله را در ناموس مفید عار نیا نباند شیر عام دیرن کشید و نیا نگردد کرد آن قصیر مفید عامهای اهل حس شد پوزیند و نیا نگردد کرد آن قصیر مفید عامهای اهل حس شد پوزیند و نیا نگیرد شیسر زآن عام باند قطر در در ایکی گوهسر فنیاد و کان بدریاها و گردونها نداد چند صورت آخر ای صورت پرست و جان بی معنیت از صورت نرست کر بصورت آدی اِنسان بُدی و بُو جَهال خود یکسان بُدی کرد نیش بسر دیسوار مثل آدمست و بنگر از صورت چه چیز او گیست کر بیشورت آدی اِنسان بُدی و بُو جَهال خود یکسان بُدی

Heading: Bul. om.

قضاتان له (۱۰۰۷)

Heading: AB Bul. باز جواب

۱۰ پس دهان دل بیند و مُركن ، پُسركُنَس از بادگیسر مِنْ لَدُن جهد حَسَّت و دول حَسَّت و درد ، مُنكِر اندر جَعْدِ جَهْدش جهـدكرد

مقرّر شدن ترجیح جهد بر توکّل

زین نمط بسیار برهان گفت شیر . کر جواب آن جَبْریان گشند سیر روبه و آهو و خرگوش و شغال . جبررا بگذاشند و قبل و قبال عهدها کردند با شیسر ژبان . کاندرین بیّعت نیّنند در زبان ۱۹۰ قسم هر روزش بیآید بی جگر . حاجتش نبود تقاضاک دگر قرّعه بر هرك اوفتادی روز روز . سوی آن شیر او دوبدی همچو یوز چون بخرگوش آمد این ساغه ر بدور . بانگ زد خرگوش آخر چند جور "

انکارکردن نخچیران برخرگوش در تأخیر رفتن بر شیر'

قوم گنتندش که چندین گاه سا . جان ف دا کردیم در عهد و وفا تو مجسو بدنسائ مسا اے عنسود . تسا نرنجد شیسر رَوْ رَوْ زود زود

جواب خركوش نخچيرانرا،

۱۰۰۰ گفت ای یاران مرا مُهلت دهید و تا بهکرم از بلا بیرون جهید تا اسان یابد بمکرم جانتان و ماند این میراث فرزندانتان هر پَیمبر در میان اُمتان و همچنین تا عَظَمی میخواندشان کز فلك راه برون شو دیده بود و در نظر چون مَرْدُمك پیچیسه بود مَرْدُمش چون مردمك دیدند خرد و در بزرگی مردمك کس ره نبسرد

⁽۱۹۹۱) ABL Bul. نني جهدش, and so C in marg.

[.] كَاخْرِ ABL (۱۹۱۷) من ضور L (۱۹۱۰) . كدرين A (۱۹۹۱)

[.] جواب گنتن خرگوش ایشانرا Heading: AB Bul

[.]هر پیبهر امَّنانرا در جهان .ABL Bul. (۱۰۰۲)

[.] يېچين اند Bul دين اند Bul (۱۵۰۴)

باز ترجیح بهادن شیر جهدرا بر توکّل و فواید جهدرا بیان کردن، شیرگفت آری ولیکن م بین و جهدهام انبیا و مومنین حق تعمالی جهدشان راست ڪرد . آنچ ديدند از جف وگرم و سمرد حيلهاشات جملة حال آمــد لطيف . كُلُّ شَيْء يمنْ ظَرِيفٍ هُو ظَرِيف دامهاشان مرغ کردونی کرفت . نقصهاشان جمله افزونی کرفت ۱۷۰ جهد فکن تا نوانی ای کیا . در طریق انبیا و اولیا با قضا ينجه ردن نبود يجهاد . زآنك ابن را هم قضا بر ما مهاد کافرم مرے گر زبان کردست کس و در رہ ایان و طاعت یک نَفُس سر شکسته نیست ایری سررا مبند . یك دو روزی جهد کن باقی مخند بد تحالی جُست کو دنیا مجُست . نیك حالی جُست کو عُمْنَی مجُست . ۱۸۰ مکرها در کسب دنیا باردست ، مکرها در ترکی دنیا طردست مكر آن باشد كه زندان خُفره كرد . آنك حفره بست آن مكريست سرد این جهان زندان و ما زندانیان و حفره کن زندان و خودرا وا رهان جیست دنیا از خـدا غافل بُدن . نی قباش و نقــرُه و میزان و زن . مال راکنز بهر دین بائی حَبُول . نِعْمَ مالٌ صالح خواندش رسول ۱۵۰ آب در گفتی هالا کفتی است . آب اندر زیسر کفتی پُفتی است چونك مال و مُلكرا از دل براند . زآن سلیان خویش جز مسكین نخطاند كوزه سريسه اندر آب زفت ، از دل پُسر باد فوق آب رفت باد درویشی جو در باطن بود . بسر سبر آب جهان ساکن بود گرچه جملهٔ این جهان مُلك وَیَست . مُلك در چشم دل او لا شَیاست ت

مر شکسته .Bul (۱۷۲) مال for خوب I (۱۷۲) ه. جهدهاشان AB (۱۷۲) هر شکست سرد AL Bul. یک دو روزه .AL Bul. نیستی سررا (۱۸۲) Bul. میزان over فرزند و زن

اندر آب رفت .AL Bul (۱۸۲)

رویش از غم زرد و هر دو لب کبود ، پس سلیان گفت ای خواجه چه بود
گفت عزرابیل در من این چین ، یک نظر انداخت پُر از خثم و کین
گفت هین اکنون چه میخواهی بخواه ، گفت فرما بادرا اے جان پناه
۱۰۰ تما سرا زینجا بهنگستان بَسرد ، بُوكِ بنده کآن طرف شد جان برد
نلک زدرویشی گریزانند خلق ، لقیمهٔ حرص و امل زآنند خلق
ترس درویشی مشال آن هراس ، حرص و کوشش را تو هندستان شناس
بادرا فرمود تما اورا شتاب ، بُرد سوی قعرِ هندستان بسر آب
روزِ دبگر وقتِ دیوان و لِقا ، پس سلیمان گفت عزرابیل را
ماه کآن مسلمان را بخیم آن بهدر آن ، بنگریدی تما شد آواره زخان
کفت من از خیم گی کردم نظر ، این تعجب دیدمش در رَهٔگذر ،
که مرا فرمود حق که امروز هان ، جمان اورا تو بهندستمان ستان
از عجب گفتم گر اورا صد بَرست ، او بهندستمان شدن دُور اندَرست
تو همه کار جهان را همچین ، کن قیماس و چشم بگشا و بیون
تو همه مگریزیم از خود اے محال ، از که برباییم از حق ای وبال

⁽موش گشته زرد یا (۱۹۵۱) . گفتنی Bul. has:

کان مسلمانرا نگاه پر ستیز ۰ غربتی شد از دیارش بس عزیز
(۹۲۰) مینگریدی بازگو ای پیك رب ، آ . بخشم از چه سبب ، Bul. زجان . Bul. و Bul. adds:

ای عجب این کرده باشی بهر آن • تا شود آواره او از خانمان گفتش ای شاه جهان بی مثال • فهم کژ کرد و نمود اورا خیال من ۱ (۹۲۹) . بی مثال ۴۰ نهم کر کرد و نمود اورا خیال من ۱ (۹۲۹) . بی مثال for بی زوال Bul کامروز (۹۲۷) BL Bul . درو از خشم . بیندوستان A . تو for رو Bul . کامروز After this verse L adds:

چون بامر حق بهندوستان شدم * دیدمش آنجا و جانش بستدم Bul. adds:

چون شدم با امر حق هندرا روان ۰ قبض جانش کردم اندر آن مکان ... این وبال L .یر تابیم از حتی ABL .این محال L .ین وبال ک

که شاخافشان کند هر لحظه بساد و بر سهر خنته بریسزد نقل و زاد مبر خفت در میان روزنسان و مرغ بی هنگام گی بابسد امسان مر خفت در میان بر اشسار بهاش را بینی زنی و مسرد پنسلاری و چون بینی زنی بن قدر عظی که داری گم شود و سر که عقل از وی بنزد دم شود آنک بی شکر را در قصر نسار و تیشرد بی شکر را در قصر نسار نوگل میکنی بر جبار کن بس تکیه بر جبار کن سیر توگل میکنی در کار کن و کشت کن پس تکیه بر جبار کن

باز ترجیح نهادن نخچیران توکلرا بر جهد؛

هله با وی بانگها بسر داشند ، کآن حریصات که سببها کاشند مد هزار اندر هزار از مرد و زن ، پس چسرا محروم ماندند از زمن مد هزارات قرن زآغاز جهان ، همچو اژدرها گذاده صد دهان مرها کردند آن دانیا گسره ، که زبن برکنده شد زآن مکر کوه رد وصف مکرهاشان دُو آنجلال ، کِنترول مِنْهُ آفللال آنجِبال برکه آن قسمت که رفت اندر ازل ، رُوی نشود از شکار و از عمل الله افتادند از تدبیر و حار ، ماند حار و محکمهام کردگار سب جسز نای مدان ای نامدار ، جهد جز وهی میندار ای عیار

ئریستن عزراہیل بر مردی وگریختن آن مرد در سرای سلیمن و نتریر ترجیج توکّل بر جھد وقلّت فایدۂ جھد'

اد مسردی جاشتگاهی در رسید . در سسرا عدل سکیسان در دویند

[.] جبر و خفتن AB (۱۹۹۳) . نقل و ماد A . بر صرت دائم بریزد AB ا

سرای L Bul. مردی L Bul. تگرستان Heading: AB Bul. اگرستان L Bul. ساده هردی

طنل ت اگرا و ت ا پویا نبود ، مرکبش جز کردن بابا نبود چون نُصولی گشت و دست و پا نمود ، در عنا افتاد و در کُور و کبود ۱۳۰ جانهای خلق پیش از دست و پا ، بیربدند از وف اندر صفا چون بامم اِهْیِعلُوا بندی شدند ، حبی خثم و حرص و خرسندی شدند منا عبال حضرتم و شیرخواه ، گفت آنخلُق عبال اللاله آنك او از آسان باران دهد ، هر نواند کو زرحمت نان دهد

باز ترجیح نهادن شیر جهدرا بر توکّل'

گفت شیر آری ولی رَبُّ آلیباد ، نردبانی پیش پای ما نهاد ۱۹۰ پایه پایه رفت باید سوی بام ، هست جَبری بودن اینجا طع خام پای داری چون کنی پنهان تو چنگ خواجه چون بیلی بدست بنده داد ، پی زبان معلوم شد اورا مُراد دست همچون بیل اشارتهای اوست ، آخر اندیشی عبارتهای اوست چون اشارتهاشرا بسر جان نهی ، در وفای آن اشارت جان دهی چون اشارتهای اسرارت دهد ، بار بسر دارد زنو کارت دهد مالی معبول گرداند نرا و فایل مغبول گرداند نرا قابل امر ویی قابل شوے ، وصل جوبی بعد زآن واصل شوی قابل امر ویی قابل شوے ، وصل جوبی بعد زآن واصل شوی شکر قدرت قدرت افزون کند ، جبر نعبت از گفت بیرون کند شیر خبر تو در در و درگه مخسب شکر قدرت مود در ره مخسب ، نا نینی آن در و درگه مخسب هان مخسب ای خسب ای خبر تو خات بیرون کند میره دار درخت میره دار

⁽۱۲٤) Bul. om. , before ديت.

اندر for سوی .Bul. اندر

[.] قابل شوی AB (۹۲۲)

[.]سعی شکر نعبتت B (۱۹۲۸)

⁽¹⁸⁾ AI dad for exe, and so C in marg.

در حذر شوریدن شور و شَرست ه رَوْ نوکُل کن توکُل بهترست ۱۱۰ با قضا پنجه مزن ای تُند و تیز ه نـا نگیرد هر قضا بـا تو ستیــز مرده بابــد بود پیش حکم حف ه نـا نیآبــد زخم از رَبّ ٱلْفَکّف

ترجیح نهادن شیر جهد و اکتساب را بر توکّل و تسلیم ،

گفت آری گر توکل رَهْبَرست و این سَب هر سُنّت پیغیبرست گفت کفت پیغیبرست گفت پیغیبرست گفت بیند . کفت پیغیبر با الن بلند و با توکّل زانوے اُشتر ببند . رمز آلکاسِب حَبیبُ آلله شنو و از توکّل در سبب کاهل مشو .

ترجیح نهادن نخچیران توگلرا بر اجتهاد،

۱۰ قوم گفتندش که کسب از ضعف خَلْق ، لقبهٔ نزویسر دان بر قدر حَلْق نبست کسی از نوگل خوبنسر ، چیست از نسلیسم خود محبوبنسر بس گریزند از بسلا سوی بسلا ، بس جهند از مسار سوی اژدها حیله کرد اِنسان و حیله ش دام بود ، آنك جان پنداشت خونآشام بود در بیست و دشمن اندر خانه بود ، حیلهٔ فرعون زیمن افسانه بود ۱۰ صد هزاران طفل کُشت آن کینهکش ، وآنك او میجست اندر خانهاش دید هٔ ما چون بسی علت دروست ، رَوْ فناکن دید خود در دید دوست ، دید مسارا دید او نعم آلعوض ، یابی اندر دید او کُل خَرض .

[.] پیش امر حق B (۹۱۱).

[.] و تسليم .B om . جهدرا بر توكّل Heading: B

⁽۱۱۲) BC يېغامېرست. After this yerse L adds:

در توکّل جهد و کسب اولیترست • تا حبیب حق شوی وین بهترست Bul. adds:

در توکّل جهد و کسب خوبتر عیان * که حبیب حق شوی تو بیگهان النبهٔ هر شخص L سبب از ضعف L (۱۱۰) ، بیغامبر ABC (۱۹۲) مینامبر Bul. کلی غرض Bul. دید مارا کرد او L (۱۲۲)

۸۱۰ مرغ را گر دوئی آید از صغیر ، چونك جنس خود نیابد شد نلیر ثفته را گر دوئی آید از سراب ، چون رسد در وی گریزد جوید آب منالسان گر خوش شوند از زر قلب ، لیك آن رُسط شود در دار ضرب تا زراندودیت از ره نفگد ، تا خیال کر ترا چه نفگد . از گلیله باز جُو آن قصه را ، طاندر آن قصه طلب کن حصه را

بیان نوگل و ترك جهدگفتن بخچیران بشیر،

۱۰۰ طایف نخچیر در طدئ خوش و بودهاند از شیر اندرکش کشته بود
 بس که آن شیر از کمین در می ربود و آن چرا بسر جمله ناخوش گشته بود
 حیله کردند آمدند ایشان بشیسر و کر وظیف سا نسرا داریم سیسر و جز وظیف در پی صیدی میا و نیا نگردد تلیج بسر ما این گیا

جواب گنتن شیر نخچیران را و فایدهٔ جهدگنتن،

گفت آری گر وف اینم نه مکر . مکرها بس دیده ام از زید و بکر امن هلال فعل و مکم مرده من گریدهٔ زخم سار و گزدم می امردم نئس از درونم در کیت . از همه مردم بتر در مکر و کیت گوش من لا بُلْدَغُ آلْمُؤْمِن شنید . قول پینمبر مجان و دل گزید

ترجیح نهادن نخچیران توگلرا برجهد و اکتساب، جمله کننسد ای حکیم سا خسر. اثمہذر دغ لیّس یُنْیی عَنْ فَـدَر

⁽۱۹۹۸ وی ۱۹۹۲) میون بدید از وی ۲ (۱۹۹۹)

⁽ATY) B p for 5.

[.] باز خوان Bal. بازگو B (۸۹۹)

Heading: In Bul the Heading precedes v. Att.

[.] بودشان از شیر دایم کشمکش ABL (۱۰۰)

می در ربود ABL (۹۰۱)

[.] جراب after گنتن.

[.] ييغامبر ABCL (٩٠٢)

ے بودنے مومن سوز و بس ، سوخت خودرا آنش ایشان جو خس ك بودست أنه الهاوية . هاويه آمد مر اورا زاويه ادر فرزنـد جوبـان وَيُّست ، اصلهـا مـر فـرعهـارا در پّيست ، اندر حوض أكر زندانيست ، باد نَشْنُش ميكند كاركانيست هاند ی بسرد نا معینش و اندك اندك نا نینی بُرْدَنش ن نُسُ جانهای سارا همچنان ، اندك اندك دردد از حس جهان اً إِلَيْهِ يَضْعَدُ اطْبِهِ أَلْكَهِر . صاعِدًا مِنْمًا إِلَى حَبْثُ عَهِرًا رُنَفِي أَنْسَاسُنَا بِٱلْهُنْتَقَى . مُنْعَقًا مِنْمًا إِلَى دارِ ٱلْبَعْمَا نَـ أَنِسًا مُكَافَاتُ ٱلْمَفَـالَ . ضِعْفُ ذَاكَ رَحْمَةً مِنْ ذِي ٱلْجَلال يُنْجِبنا إلى أمنالِها . كَنْ يَنالَ ٱلْعَبْدُ مِمَّا نالَها سُذَى نَعْرُجْ وَنَسْزِلْ دابما ، ذا فَلا زِلْتَ عَلَيْهِ فَالِمِا م كويم يعنى ابن كيش ، زآن طرف أيد كه آمد آن جَمش م هر قومی بسویی مانساه است . کآن طرف یك روز ذوفی راناه است تي جنس از جنس خود باشد يتين . ذوق جُزُو ازكُلِّ خود باشد ببين گـر آن قابل، جنمی بود . چون بـدو پیوست جنس او شود و آب و نان که جنس ما نبود ه گشت جنس ما و اندر سا فزود ي جنسيت ندارد آب و نان ، زاعتبار آخر آنسرا جنس دات زغيبر جنس باشد ذوق ما . أن مكر مانند باشد جنسرا ك ماندست باشد عاربت و عاربت باقى نماند عاقبت

⁽AVI) ال بس عاد اتش مر ایشانرا اله (AVV) In CL the hemist: are transposed, but corr. in marg. C. (AVI) ABL Bul. آبها در حوض اله marg. C. Abl. Bul. کان کانیست کا .باد نیستش میکد کان کانیست کانیست

[.] corr. in marg. دار النا C . مُتْمِينًا B . بالمرتقى L . يرتقى C (۸۸۲)

د خود يتبن BC (٨٩١) . قايمًا AB . دايمًا C (٨٩١) . ضعف الم

[.] بغير جنس L . زېر جنس A (۸۹۲) . جنسي او A . تا مگر A (۸۹۰)

و باشد A . ما تندهست B (۱۹۹۹)

آنش اسرهمراً دندان نود و چون گزیدهٔ حق بود چونش گرد و زاتش شهوت نزورید اهل دین و باقیانسرا بسرده نا قعم زمین موج دریا چون باشهر حق بناخت و اهل موسیرا زقیعلی وا شناخت خاك قارون را چو فرمان در رسید و بها زر و تختش بقمم خود كشید ۱۸۰ آب و گیل چون از دم عیسی چرید و بهال و پر بگشاد مرغی شد پرید هست تسیحت بعار آب و گیل و مرغ جنت شد زناج صدق دل کوو طور از نور موسی شد برتص و صوفی کامل شد و رست او زناص چه عجب گر كوه صوفی شد عزید و جمم موسی از كلوخی بود نسیز

طنز و انکارکردن پادشاه جهود و قبول ناکردن نصیحت خاصّان خویش ،

این عجایب دید آن شاه جهبود و جزکه طنز و جزکه اِنکارش آنبود ۱۸۰۰ ناصحان گنند از حد مگذران و مرکب استیزورا چندین مسران ناصحان را دست بست و بند کرد و ظلمرا پیوند دم پیوند کرد بانگ آمد کار چون اینجا رسید و پای دار ای سگ که قهبر ما رسید بعد از آن آنش چهل کر بر فروخت و حلقه کشت و آن جهودانرا بسوخت اصل اینسان بود زآنش ابتدا و سوی اصل خویش رفتند انتها مسوی اصل خویش رفتند انتها مربق و رآنش زاده بودند آن فریق و جُرُوهارا سوی کُل آمد طریق

⁽ATF) C نيوزيد أهل دين, and in marg. نيوزيد أهل دين. ABL Bul.

و مرغی B . و مرغی شد بدید A (۸٦٥) . ول شنافت C .بامر حق بتافت C (۸٦٠) . زننخ ABL Bal (۸٦٦) . شد برید

Heading: C om. جهود. L ناصمان و خاصان. B Bul. ناصمان و خاصان. In B the Heading follows v. ۱۹۹۸. In C it comes after v. ۱۹۹۸, but the error is rectified in marg. (۱۹۷۹) ABL Bul. بود آنش

and so corr. in C. باشد طریق ABL Bul. پاشد طریق

به سببها کانیسارا رَهٔبُرست و آن سببها زین سببها برترست بسبرا آن سبب عامل کند و بازگاهی بی بَسر و عاطل کند بسببرا تخسرم آمد عقلها و وآن سببهاراست محسرم انیسا بر سبب چه بُود بتازی گو رَسَن و اندرین چه این رسن آمد بنن نش چرخه رسن را عنست و چرخه گردان را ندیدن زَنست و رسنهای سببها در جهان و هان زین چرخ سرگردان مدان فی صِنْر و سرگردان چو چرخ و تنا نسوزی تو زبی مغزے چو مَرْخ آتش میشود از امر حق و هر دو سرمست آمدند از خر حق آتش میشود از امر حق و هر دو سرمست آمدند از خر حق حِلْم و آتش خشم اے بسر و هم زحق بینی چو بگشابی بصر ودی واقف از حق جان باد و فرق گی کردی میان قوم عاد

قصّة بادكه در عهد هود عليه السلام قوم عادرا هلاك كرد،

گرد مومنان خطی کشید ، نسرم میشد باد کآنجا میرسید بیرون بود زآن خط جمله را ، پاره پاره میسکست اندر هط یان شیبان راعی میکشید ، گرد بر گرد رسهٔ خطی پدید یجیعه میشد او وقت نماز ، نما نیسآرد گرگ آنجا نُرك ناز گرگی در نرفتی اندر آن ، گوسمندی هر نگشتی زآن نشان مرص گرگ و حرص گوسفند ، دایس مرم خدارا بود بند مرس براه اجل با عارفان ، نسرم و خوش همچون نسیم یُوسُفان

Heading: Suppl. in marg. C.

۰ (المدن) AB Bul. رهبرند (المدن) In Bul. verse المدن المعالى المدن المعالى المدن المعالى المدن المعالى المدن الم

^{. (}۸۰۸) من شد از وقت A (۸۰۸) . ترك و تاز .Bul گرگدتاز A . من شد از وقت A (۸۰۷) . نم written above. L نم بوستان .Bul .نسم گلستان .All نفی written above. L

مه ونبخشایی تسو بسر آنش پرست ، آنك نارسند تسرا او جون برست هرگر ای آتش تو صابسر نیستی . چون نسوزی چیست قسادر نیستی چثم بندست این عجب یا هوش بند ، چون نسوزد آنش افروز بلند جادُوی کردست کسی با سیماست ، یا خیلاف طبع تو از بخت ماست كنت آئش من همآم آئم ، اندر آنا نو بيني تابيم ۸۲۰ طبع من دیگر نگشت و عنصرم ، نبیغ حمّر هر بدستورے بُسرَم بر در خرکه سگان ترکهان ، چابلوس کرده پیش میهبان ور بخبرکه بگذرد بیگانهرو و حمله بیند از سکان شیرانه او من زسک کم نیستم در بندگی . کم ز تُسرکی نیست حق در زنـدگی آش طبعت أكر غُكُين كند ، سوزش از امر ملك دبن كنده ۸۲۰ آتش طبعت آگر شادی دهد . انبدرو شادی ملیك دین عهد چونك غ بيني نو استغفاركن . غ بامېر خالق آمد كاركن چون بخواهد عین غم شادی شود . عین بند بای آزادے شود . باد و خاله و آب و آتش بنااند . با من و تو مرد. با حق زناانــد یش حتی آنش همیشه در قسام . همچو عاشق روز و شب پیجان مدام ١٨٠ سنگُ بر آهن زني بيرون جهد . هم بامسر حق قدم بيرون بهد آهن و سنگ متم برم مزن و کین دو میزایند همچون مرد و زن سنگ و آهن خود سبب آمد وليك ، تو ببالانــر نگــر اى مـــرد نيك کین سببرا آن سبب آورد پیش . بی سبب کی شد سبب هرگز زخویش

[.] آنك او نيرسندت او چون برست . (۸۲۰) C in marg

⁽ATY) ABL Bul. بحون نسوزاند جنين شطة بلند and so C in marg.

^{. (}۱۲۸) Bul. تو تا به بینی I. هانم ای شمن AB Bul. (۱۲۸) مانم ای AB Bul. جادویی Bul. (۱۲۸) . جادویی . (۱۲۸) . بینی تاب من

⁽Aft) پیچان is unpointed in A, and the reading of BC is doubtful. آن بجان اله عبول (All) AB Bul. بیجان. (All) AB Bul. بیجان.

[.] کون سیسرا زاک صب کله (۱۹۹۸)

اندن دهان آن مرد کی نام محمدرا علیه السلام بتسخر خواند ،

هان کو کرد و از تسخر بخواند ، نسام احمدرا دهانش کو بمانند
آمند کای محمد عنو کن ، ای تسرا آلطافی علم مین لکن

سرا افسوس میکردم زجهل ، من بُسدم افسوس را منسوب و اهل

خدا خواهد که پرده کس درد ، میکش اندر طعنه پاکسان بسرد

خدا خواهد که پوشد عیب کس ، کم زنند در عیب معیوبان نقس

خدا خواهد که مان باری کند ، میل مسارا جانب زاری کنند

فتک چشبی که آن گریان اوست ، ای هایون دل که آن بربان اوست

بر هر گریه آخر خنده ایست ، مرد آخرین مبارک بنده ایست

بر هر گریه آخر خنده ایست ، مرد آخرین مبارک بنده ایست

چون دولاب نالان چشمنس ، تسار نخش بانت بر رویند خشر

خواهی رح کن بر اشک بار ، رح خواهی بسر ضعینسان رحم آد

عاب كردن أتشرا آن پادشاه جهود،

آنش کرد شه کای تُندخُو . آن جهانسوز طبیعی خُوت کو نیسوزی چه شد خاصیّت . یـا زیخت مـا دگـر شـد نیّتت

⁽AIT) ABL Bul مر محبّدرا دمانش, and so corr. in C.

[.] اندر طعنه بأكان زند Suppl. in marg. C. L . . . الطاف و علم (۸۱۳)

وى هايون .ABL Bul. ور خدا, and so corr. in C. (AIA) Bul. ور خدا

Al) مرکجا آن رو و آن میرث بود Ar (Ar) مرکجا آن رو و آن میرث بود A (Ar) مرکجا آن روان L اشك روان After this verse L adds:

مرحمت فرمود سیّد عفو كرد • پس زجرأت توبه كرد آن روىزرد د شاه ندخو له (۸۲۲) له. اطف كن به اشك ۴٥٥ رحم به (۸۲۲) • • • • دى جهان سوز B . و and so L, which om. اي جهان سوز و طبيعي

٢١٠ نك جهائ نيستشكل هستذات ، وأن جهائ هستشكل بي ثبات اندر آ مادر بخی مادری ، بین که این آذر ندارد آذری اندر آ مادر که اقبال آمدست ، اندر آ مادر سنه دولت زدست قدرت آن سک بدیدی اندر آ . نا بینی قدرت لطف خدا من زرحمت میکشانم پای نسو . کسز طرب خود نیستم پروای تو ۸۰۰ اندر آ و دیگسران را هر بخوان و کاندر آتش شداه بنهادست خوان اندر آبید ای مسلمانان همه و غیر این عُذبی عَذابست آن همه اندر آیسد ای همه پروانه وار و اندرین بهروک دارد صد بهار بانک میزد در میان آن گروه . پُر هم شد جان خلفان از شکوه خلق خودرا بعد از آن پیخوبشتن . مینگدند اندر آنش مسرد و زنر ۸۰۰ بی موکّل بی کَیْش از عشق دوست . زآنك شیرین کردن هر تلخ ازوست. تا جنان شد کان عوانان خانی را . منع میکردند کے آئش در میا آن بهودی شد سِبَهرُو و خَبِل . شد پشیان زین سبب بیاردل کاندر ایمان خلق عاشنتر شدنمد . در فنمای جم صادفتمر شمدنمد مكــر شيطان هر درو پيچيد نُنكــر . ديو هر خودرا سيّهُرُو ديــد نُنكــر ٨١٠ آنج فيماليد در رُوي كسات . جع شد در جهدو آن ناكس آن آنك مدرّبد جامعة خلق جُست ، شد دريسه آن او ايشان دُرُست

⁽۱۹۹۵) B Bul. كي for كند. (۱۹۹۹) In Bul. this and the following verse are transposed. (۱۹۹۸) AL Bul. فدرت و لطف المادة على المادة ع

[.] هوان ه (۸۰۰) بروای for بر بای ه . میگنام مله (۲۹۹)

⁽۱۸۰۱) ABL Bul. غير علب دين, and so C in marg.

[.]بعد ازین ۱ (۸۰۴) محد مزار ۲ .اندر این آتش ۱ (۸۰۲)

ديو خودرا م ملك (A.1) . سيه روز A . آن جهودك L (A.1)

[.] وآنها L . وايشان B (۸۱۱) . آن ناكسان L (۸۱۰)

بسخن آمدن طفل در میان آتش و تحریض کردن خلقرا در افتادن با تش،

زنی با طفل آورد آن جهود ، پیش آن بت وآنش اندر شعله بود ازو بسند در آنش در فکد ، زن بترسید و دل از ایمان بخیند ست تا او سب آرد پیش بنت ، بانگ زد آن طفل کائی گر آمت ر آ ای مادر اینجا من خوش ، گرچه در صورت میان آتشم بندست آنش از بهبر هجاب ، رحمنست این سر بر آورده زجیب ر آ مادر ببین برهان حق ، نا بینی عشرت خاصان حق در آ و آب بین آنش مثال ، از جهانی کآنشست آبش مثال در آ اسرار ابرهم ببین ، کو در آنش یافت سرو و یامیون که وادن زنو ، سخت خوفر بود افنادن زنو برادم رستم از زندان نگ ، در جهانی خوش هوای خوبرنگ و برادم رستم از زندان نگ ، در جهانی خوش هوای خوبرنگ به بین ، گون ، چون درین آنش بدیدم این سکون رین آنش بدیدم این سکون ، خون درین آنش بدیدم این سکون رین آنش بدیدم این سکون رین آنش بدیدم این سکون ، خون درین آنش بدیدم این سکون رین آنش بدیدم این سکون

نن بادشاه جهود :(Bul. has (and so L) مطفل کوچک Heading: AB عربص کردن بادشاه جهود آمدن آن طفل و تحربص کردن با طفل کوچک و انداختن آن طفل را در آتش و بسخن آمدن آن طفل و تحربص کردن م آتش و افروغ و دود B . پیش این بت A (۲۸۲) . خلتی را در افتادن با تش فلفه verse L adds:

گفت ای زن پیش این بت بجن کن • ورث در آئش بسوزی بی سخن بود آن دون بالدین موسه • سجدهٔ بت می نکرد آن موقعه Bul. adds:

گفت در پیش صنم باش سجن بر * تا ترا ناید ز آتش هیچ ضرر بود زن ز اصحاب ایان و یتین * کرد اعراض از سجود آن همین (۲۸۲) A BL Bul آن ABL Bul (۲۸۷) . بستاند و در آتش فگد A (۲۸۹) B I (۲۹۲) . ببین Bul (۲۹۱) . کا تشست از وی منال ۲ (۲۸۱) . از بهر حمیس (۲۹۲) . ببین and so C originally. ° چون سزای این بت نفس او نداد ، از بت نفس بنی دیگر بزاد مادر بنها بت نفس شماست ، زآنک آن بت مارواین بت اژدهاست آهن و سنگست نفس و بت شرار ، آن شرار از آب میگیرد قسرار سنگ و آهن زآب کی ساکن شود ، آدمی با این دو گی ایمن بود ۱۳۰ بت سیاهآبیهست اندر کوزه ، نفس صر آب سیبه را چشمه آن بت منعوت چون سیل سیبا ، نفس بنگر چشمه پر آب ورا صد سیورا بشکند یک پاره سنگ ، وآب چشمه میزهاند بی درنگ بت شکستن سهل باشد نیک سهل ، سهل دبیدن نفس را جهاست جهل صورت نفس ار بجوبی ایم پسر ، قصه دوزخ بخوان با هفت در صورت نفس ار بجوبی ایم پسر ، قصه دوزخ بخوان با هفت در در خدای موسی و موسی گرینز ، آب ایمان را زفرعونی صریسز در خدای موسی و موسی گرینز ، آب ایمان را زفرعونی صریسز دست را اندر آحد واحید بزن ، ای برادر ط رّه از بُو جَعْل نن

سنگ و آهن در درون دارند نار ۴ آبرا بسر نارشان نبود گذار آب چون نار برون را میکند ۴ در درون سنگ و آهن کی رود (۲۲) After this verse L adds (and so Bul.):

سنگ و آمن چشبهٔ نارند و دود ۰ قطرهاشات کنر ترسا و جهود آب خمّ وکوزه گر فانی شود ۰ آب چشب تــا ابد بافی بود

(۱۷ الله الله الله الله . ABL Bul. در كوزه نهان, and so C in marg. ABL Bul. در كوزه نهان, and so C in marg.

(۱۷۲۱) و ال آبرا (۱۷۲۱) الب سیا (۱۹۰۱) بنس شومت چشبه آن آبرا (۱۹۰۱) به درون کوزه چون آب سیا (۱۹۰۱) الب در آب و راه A بر آب و راه A بر آب راه B الب در آب دراه B الب در آب راه B الب میلاد (۱۹۰۱) بر آب راه In C. Bul. has اب سیاه and الب سیاه الب سیاه الب در الب د

. جهاست و جهل Bal. (۱۷۷۸) : می رهاند AL.

. هر مکر از آن A but originally , هر نفس مکری و هر مکری از آن یم (۲۸۰)

⁽۱۹۷۱) Bul. او بداد . (۱۹۷۲) و این نفی ازدهاست . بت دیگر A . او بداد . (۱۹۷۲) written above . نفی بت شرار A (۱۹۷۲) . After this verse L adds (and so Bul. after v. ۲۷٪):

اختسرانند از وراس اختران و که احتراق و نَعْس نبود اندر آن سایسران در آسمانهای دگر و غیر این هفت آسمان مُفتهر راضان در تاب انوار خدا و فی بهم پیوسته فی از هم جدا هرك باشد طالع او آن نجوم و نفس او گفار سوزد در رُجوم خشم مِسرِیخی نباشد خشم او و مُفقلبرو غالب و مغلوب خُو نور غالب این از نقص و غسف و در میسان اِصْبَعین نور حق از خیاب این از نقص و غسف و در میسان اِصْبَعین نور حق وآن نشار نوروا او بافنه و روس از غیر خدا بسر نافنه مرکزوها و امان عشق نابده و زان نشار نور بی بهره شده مرکزوها و روس گلست و بلبلان را عشق بازی به گلست میرودا و مردرا و از درون بو رنگ سرخ و زردرا میرون از برون و مردرا و از درون بو رنگ سرخ و زردرا مینه کاورا رنگ از برون و مردرا و از درون بو رنگ سرخ و زردرا صیفة آنه نام آن رنگ لطیف و کشف آنه بُوی آن رنگ کثیف مینه آنه نام آن رنگ لطیف و کشه آنه بُوی آن رنگ کثیف از سرگ سیاها به درود و از ها نجا کامد آنجا ورود و از سرگ میاها میرود و زنن ما جان عشق آمیسؤرو و

آتش کردن پادشاه جهود و بت نهادن پهلوی آتش که هرك ابن بسرا سجود کرد از آتش برست،

آن جهود سگ بین چه رای حکرد . پهلوے آئش بنی بسر پسای کرد ۱۰۰۰ کا نك این بندرا سجود آرد برست . ورنه آرد در دل آئش نشست ۱۰۰۰ کا نك

[.] هنت آسیان نامور B Bul (۲۰۰۷) . کاختراق Bul کاختران نمس A (۲۰۰۷) . هنت آسیان نامور B Bul (۲۰۰۷) . مظلوب علی الا الله او زآن نجوم Bul (۲۰۰۷) . مظلوب جو A جون L (۲۰۱۱) . وا یافته ۲۰۱۵) . نقص غسق Bul (۲۰۱۱) . مظلوب جو محرب آنچه این دریا Bul (۲۲۱۷) . این رنگ کلیف Bul (۲۲۱۷) . . دان Bul . جو ۲۰۰۲ . ورنه از دود دل آنش نوست A (۲۲۰۷) . وز تن ما جانهای خوب نو تا (۲۲۸) .

هر عنبها دینشان و حکمنان ، از پی طومارهای گزیسان نام احمد این چنین یاری کند . تاکه نورش چون نگهداری کند نام احمد چون حصاری شد حُمین . نا چه باشد ذات آن رُوح آلآمین

حکایت پادشاه جهود دیگرکه در هلاك دبن عیسی سعی می غود،

بعد زین خونریز درسان ناپذیسر . کاندر افتساد از بلای آن وزیسر ۷۱۰ یك شــه دیگر زنسل آن جهود . در هــلاك قوم عبسی رُو نمود كر خبر خواهى ازين ديگر خروج . سُوره بر خوان وَالسَّمَا ذَات ٱلْبُرُوج سَنَّت بَـد كر شـم اوّل بـزاد ، اين شـم ديگر قدّم در وي بهاد هرك او بنهاد ناخوش سُنتى . سوى او نفرين رود هر ساعتى [•] نیکوان رفتند و ستنها بماند و وزلئیمان ظلم و لعنتها بماند ۲۱۰ تــا قیامت هرك جنس آن بَدان . در وجود آید بود رُویش بدآن رگه رگست این آب شیرین وآب شور . در خلایش میرود نــا نفیح صور نهکوانرا هست میراث از خوش آب ، آن چه میرانست آورنسا آلکناب شد نیاز طالبان ار بنگرے ، شعلها از کوهم پیغیبرے شعلها بما گوهسران گردان بود . شعله آن جانب رود م کآن بود ٧٠٠ نور روزن کِسردِ خانه میدود ، زآنك خور بُرجی ببُرجی میرود هركرا با اخترت پيوستگيست ، مسر ورا با اخسر خود منگيست طالعش کر زُمره باشد در طرب ، مَيْل كُلِّي دارد و عنف و طلب وم بسود یستریخی خونریسزخو . جنگ و بُهْتان و خصومت جوید او

⁽YP7) L om.

⁽YTY) Suppl. in marg. C.

⁽YPA) AB (x7).

[.] ملاك كردن قوم عيسي ه . Heading

⁽۱۲۹ AB اندر افعاد). In ABCL Bul, this verse precedes the Heading.

[.] بر وی نهاد B Bul . آن شه دیگر A (۱۹۲۱)

[.] جنس این بدان B (٧٤٥)

[.]شيرين آب شور Bul. (٢٤٦)

بيغامبري BO (١٤٨)

[.] خو for جو له (۲۰۱) . با اختراق عود O (۲۰۱)

نارِ خندان باغرا خندان کند و صحبت مردانت این مردان کند کر تو سنگ مخره و مرسر شوی و چون بصاحب دل رسی گوهر شوی مهر پاکان در میان جان نشان و دل مده الآ بیهم دنخوشان کوسے نومیدی مسرو اومیدهاست و سوی تاریکی مرو خورشیدهاست دل نسرا در صوی اهل دل گفد و تن ترا در حبس آب و یک گفد مین غذای دل بدی از م دلی و رو مجسو اقبال را از منظی د

تعظیم نعت مصطفی علیه السلام که مذکور بود در انجیل،

بود در انجیل نام مُصْطَنَی ، آن سبر پیغبران بحبر صنا ابود ذکر خَرْو و صَوْم و آکلِ او ابود ذکر خَرْو و صَوْم و آکلِ او طایف نصرانیان بهبر ثواب ، چون رسیدندی بدآن نام و خطاب بوسه دادندی بسر آن نام شریف ، رُو نهادندی بدآن وصف لطیف اندرین فتنه که گنتم آن گروه ، ایمن از فتنه بُدند و از شکوه ایمن از شبر امیران و وزیسر ، دس پنام نام احمد مستجیسر نسل ایشان نیز هر بسیار شد ، نور احمد ناصر آمد بار شد و آن گروم دیگر از نصرانیان ، نام احمد داشتندی مستهان و خوار گشتند از فِتَن ، از وزیسر شمومرای شمومون

بی گمان از صحبت پمرد خدا 🔹 فتح بائسـد تقوی عبر بقـا

(١٦٤) L كاميدهاست Bul. اميدهاست (١٦٤) After this verse Bul. adds:

یاش دامنگیر امل دل که تا ۰ ممتش مجند ترا عزّ و علا

رو نهادندی بدآن نام C (۲۲۹) م. حُلیها L (۲۲۸) ل بیغامبران ABCL رو نهادندی بدآن وصف B بدآن نام B (۲۲۰) رو خطاب

(۱۲۱) C کنتم کنتم before آن گروه before آن گروه. In the second hemistich L has از پی طومارهای کثریان. After. this verse L adds:

نام احمد داشتندی مستهان ، م مخبّط دبنشان و حکمشان (۲۰۰) B .گشته Bul. و شوم فن Bul. گشته Bul. کشته Bul.

⁽YT1) After this verse Bul. adds:

٧٠٠ از بغل او نيسز طومارے نمود . نا بر آمد هـر دورا خشم جهود آن امیران دکریك یك قطار . بسر كشید نینها آبدار هر یکی را نیع و طوماری بدست . درهم افتادند چون پیسلان مست صد هزاران مرد نرسا گفته شد و نا زسرهاے برید پشت شد خون روان شد همچو سیل از چپ و راست . کوه کوه اندر هوا زین گرد خاست ۲۰۰ تخمهای نشها کو کشت بود . آفت سرهای ایشان گشت بود جَوْرُها بشكست و آنكان مغز داشت . بعدِكُشتن روح پاك نفر داشت گشتن و مردن که بر نقش تنست . چون انــار و سبــرا بشکستنست آئج شیرینست آن شد ناردانگ ، وآنك پوسیدهست نبود غیر بانگ آئج بـا معنیست خود پــدا شــود . وآئج پوسیاناست آن رُسول شــود. ۲۱۰ رُو ہمعنی کوش اے صورت برست * زآنك معنی بر تن صورت پُرست هنشین اهل معنی باش ناه م عطا بابی و هر باش فتا جان بی معنی درین ترب بی خلاف . هست همچون تیغ چویین در غلاف . تا غلاف انــدر بود بــا قيبنست . چوٺ برون شد سوختن را اکنست نبسخ چوبیت را مبر در کارزار ، بنگر اول تا نگردد کار زار ٧١٠ گر بود چوبين بِرَوْ ديگ طلب . ور بود الماس پيش آ بــا طرب تبغ دم زرّادخانهٔ اولیاست و دیدن ایشان شمارا کیبیاست جملة دانايان همين كنت هين . هست دانا رَحْمَةً لِلْمَالَمين گر انارے میخری خدان بخر ، نیا دھد خدی زدانی او خبر ای مبارك خنداش كو از دهان . فى مايد دل چو دُر از دُرْج جان ۲۰ نا مبارك خنمة آن لال بود ، كز دمان او سيافئ دل نمود

⁽۲۰۹) افتنه (۲۰۹) انکه شیرینست کو پکوه اندر هوا ۱ (۲۰۹) انکه شیرینست باشد B او شد ناردانگ AL Bul. آنکه شیرینست او (۲۰۸) انکه شیرینست او رسول Bul. مود رسول A. و آنکه پوسین ست ای (۲۰۹) او رسول Bul. مود رسول A. و آنکه پوسین ست ای (۲۰۹) او رسول Bul. مرکز بود الماس A (۲۱۰) این می سود (۲۱۰) او رسول الماس ای رود الماس ای (۲۱۰) این می سود (۲۱۰) او رود الماس این این می سود (۲۱۰) این می سود (۲۱) این می سود (۲۱۰) این می سود (۲۱۰) این می سود (۲۱) این می سود (۲۱) این می سو

در معانی قسبت و آعداد نیست و در معانی تجریک و آفراد نیست اینجاد بدار با یاران خوش است و پای معنی گیر صورت سرگش است صورت سرگش گدازان کن برنج و تا بیبنی زیر او وحدت چو گنج ور تسو نگدازی عدایتهای او و خود گدازد است دار مولای او مدا او بسدوزد خرف درویسش را مناسط بودیم و بلک جوهسر همه و بی سر و بی پا بُدیم آن سر همه بلک گهسر بودیم هیچون آفنداب و بی گره بودیم و صافح هیچو آب چون بصورت آمد آن نور سره و شد عدد چون سانهاست کنگره کنگره و بران گنید از منجنیف و تا رود فرق از میان این فریق کنگره و بران گنید از منجنیف و تا رود فرق از میان این فریق نکشها چون تبیغ پولادست نیز و گر نداری تو سهر واپس گریسز نکتها چون تبیغ پولادست نیز و گر نداری تو سهر واپس گریسز بیش این ایل بی اِسْهر میسا و جز بریدن تبیغ را نبود حبا زین سبب من تیخ کردم در غلاف و تا که کرخوانی نخواند بر خلاف آمدیم اسد ر نامی داستان و وز و فدادارئ جمیع راستان

منازعت امرا در ولی عهدی،

یك امیری رآن امیران پیش رفت و پیش آن قوم وفااندیش رفت گفت اینك نایم آن مسرد من و نسایم عیسی منم اندر زمن اینك این طومار برهان منست و کین نیابت بعد ازو آن منست آن امیم دیگر آمید از کین و دعوی او در خلافت بُد همین

[.] در ولی عهدیکه ولی عهد منم دیگر نیست .Heading: Bul

خالیے او کردند بر سرمای خویش ، دریے او دیدند درمان جای خویش آن خلایق بسر سم گورش مهی ، کرد، خونرا از دو چشم خود رقی طلب کردن امّت عیسی علیه السلام از امراکه ولی عهد از شاکدامست '

بعد ماهی گفت خاتی ای مهتران و از امیران کیست بر جایش نشان تما بجا او شناسیه شیاسی و دست و دامن را بدست او دهیم ۱۷۰ چونك شد خورشید و مارا کرد داغ و چاره نبود بسر مقیلم او چراغ چونك شد از پیش دیده وصل یار و نابهی باید ازومان یادگیار چونك گل بگذشت و گلشن شد خراب و بوی گلرا از که یابیم از گلاب چون خدا اندر نیآید در عیان و نیاب حتی اند این پیغیمران نه غلط گفتم که نایب بیا منوب و گر دو پنداری قبیح آید نه خوب نه غلط گفتم که نایب بیا منوب و پیش او یك گشت كر صورت برست چون بصورت بنگری چنم تو دست و بنورش در نگسر كر چنم رست نور هسر دو چنم نشوان فرق کرد و چونك در نورش نظر انداخت مرد نور هسر دو چنم نشوان فرق کرد و چونك در نورش نظر انداخت مرد فرق نوان کرد و پراغ از حاضر آید در مکان و هسر یکی باشد بصورت غیر آن فرق نوان کرد و دون بنورش روی آری یی شکی فرق نوان کرد و حد آیی بشیری و صد ناند یك شود چون بنشری

⁽۱۱۲) Bul. عوبش . (۲۱۷) After this verse L Bul. add: جله از درد فراقش در فغان ۴ هم شهان و هم مهان و هم کهان . (۱۱۹) Bul. اميم . (۱۱۹) Bul. (۱۲۸) ميد ماهي خلق گنتند اي مهان (۱۲۹)

از instead of جاره نبود بر مقامش از جراخ L (۱۷۰) منگری چشمت دو است A (۱۷۲) می بیفامبران ABL Bul از کی یابیم A (۱۷۲) در نگر که چشمت دو است B Bul. در نگر کان یك تو است L در نگر چون در تو است A در یان آنکه لا تارق بین احد من After this verse Bul. adds the Heading در بیان آنکه لا تارق بین احد من (۱۷۰) مد غاید الله (۱۸۰) در سله که مجله بیفیبران شد

ولی عهد ساختن وزیر هر بك امیررا جدا جدا

10. و آنگهانی آن امیران را بخواند ، یك بیك تنها بهر یك حرف راند گفت هسر بك را بدیم عیسوت ، نایب حق و خلیفه من تُوت و آن امیران دگر انباع نسو ، صرد عیسی جمله را اشهاع نو هسر امیری كو گشد گردن بگیر ، بیا بگش بیا خود هی دارش اسیر لیك نیا من زنده ام این وا مگو ، نیا نبیم این ریاست را مجو این پیدا مكن ، دعوی شاهی و استها مكن اینك این طومار و احكام مسیح ، یك بیك بر خوان تو بر است فصبح هسر امیری را جوین گفت او جدا ، نیست نایب جز تو در دین خدا هر یكی را كرد او یك یك عزین ، هسر چه آن را گفت این را گفت نیز هسر یكی طومار داد ، هسر یكی ضد دگر بود المسراد میر یکی طومارها بُد نختیف ، همچو شكل حرفها بیا نیا آلف حكم این طومار ضد حكم آن ، پیش ازین كردیم این ضدرا بیان

کشتن وزیر خویشتن را در خلوت٬

بعد از آن یجل روز دیگر در بیست ، خویش گشت و از وُجود خود برَست چونك خلق از مرگئی او آگاه شد ، بسر سهر گورش قیامتگاه شد خلق چندان جمع شد بسرگور او ، موكنان جامه دران در شور او ۱۲۰ كآن عددرا هم خدا داند شمسرد ، از عرب وز نُرك وز رومی و گرد

[.] هر یکیرا ه Heading: ه

[.] فد دیگر A (۱۰۹) . نایب for یا رب A (۱۰۷) . این را مگو ۱۵۹)

⁽١٦٠) BL Bul. متن آن طومارها . After this verse L adds:

ضة جمديكر زبايان تـا بسر • شرح دادمتم اينرا ان پسر

بسته در زنجیر چون شادی کند . گی اسیم حیس آزاده کند ور تو میینی که پایت بسته اند ، بر تو سرهنگان شه بنشسته اند پس تو سرهنگی مکن با عاجزان ، زآنک نبود طبع و خوی عاجز آن چون تو جبم او نی بینی مگو ، ور هی بینی نشان دید کو در هر آن کاری که میلت بدآن ، قدرت خودرا هی بینی عبان در هرآن کاری که میلت نیست و خواست ، اندر آن جبری شدی کین از خداست انبیا در کار عُقبی جبری اند انبیا در کار عُقبی جبری اند را انبیا در کار عُقبی اختیار ، جاهدان در کار عُقبی جبری اند زانک هر مرفی بسوی جنس خویش ، می پرد او در پس و جان پیش پیش زانک هر مرفی بسوی جنس خویش ، می پرد او در پس و جان پیش پیش انبیا چون جنس عِین آمدند ، یعنی دنیارا خوش آبین آمدند انبیا چون جنس علین بدند ، سوی علین جان و دل شدند این سخن پایان ندارد لیک ما ، باز گویم آن نمامی قصه را

نومید کردن وزیر مریدان را از رفض خلوت،

آن وزیسر از اندرون آواز داد . کای مُریدان از من این معلوم باد که مسرا عبسی چنین پیغسام کرد . کز همه یاران و خویشان باش فرد ۱۰۰ رُوی در دیوار کن ننها نشین . وز وجود خویش هر خلوت گزین بعد ازین دستورئ گفتسار نیست . بعد ازین با گفت و گویم کار نیست الوّداع ای دوستان من مردهام . رخت بسر چارم فلك بسر بردهام نا بزیسر چرخ نساری چون حَطّب . من نسوزم در عنا و در عَطّب بهلوی عیسی نشینم بعد ازین ، بسر فَسراز، آسمان چارمین

نشان ده دين كو L (١٩٤٤). منان ده دين كو L (١٩٤١).

رادا) Bul. بمان و دل (٦٤٢) BL. بأن و دل.

و دفع أيشان Bul. adda خلوت After وفض for رفض for

[.] بسوزم° .A Bul (۱٤٨)

گاه ننش دیو و گه آدم کنید . گاه نقش شادے و که غ کنید دست نی نــا دست جنبانــد بدفع . نطقی نی نــا دّم زند از ضرّ و نفع ١١ نو زقُران بــاز خوان تنسير بَيْت . گفت ايــزد مَــا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْت گــر بهترانیم تیـــر آن نیــ زماست . ماکمان و تیرانــدازش خـــداست این نه جَبر این معنی جَبَاریَست . ذکیر جبّارے بسرای زاریَست زارئ ما شد دلیل اضطرار ، خیلت ما شد دلیل اختیار ، گر نبودی اختیار این شرم چیست . وین دریغ و خجلت و آزرم چیست 🗸 ۱۷ زجر اسنادان و شاکردان جراست ، خاطر از تدبیرها کردان جراست ور تو گویی غافلست از جبر او . ماهِ حق پنهـان شــد اندر ابـــر او و هست این را خوش جواب ار بشنوی . بگذری از کفر و در دین بگروی حسرت و زارے که بماریست ، وقت بمارے همه بیداریست آن زمان که محشوی بجار نسوه میکنی از جُسرم استغفار نسو ا ونسابد بر نو زشی کنه ، ورکنی نشت که باز آم بره عهد و پیان میکنی که بعــد ازبت . جرکه طاعت نّبودم کـــار گزیت یس ینین گشت این که بیاری ترا ، میبخشد هوش و سیداری تسرا پس بدان این اصل را ای اصل جُو ، هرکرا دردست او بُردست بُسو هرکه او بسدارنس پُسر دردنس و هرکه او آگاهنس رُخزر دنسر آگر زجرش آگھی زاریت ڪو ، بيش رنجير جباريت ڪو

[.] خلت آزرم C (۱۱۹) مازجو ال (۱۱۹) در ضرّ (۱۱۹) C راد الم

[.] بنهان کلد در ابر او L Bul. (۱۲۱) ما دادان بشاگردان Bul.

یدار (317) . که در بپاریست .Bul. در دین بکری (317) . در دین بکری (317) . کاری (317) . بپار for .پپاری (317) . کاری (317) . بپار (317) . بپار

⁽٦٢٠) L ثاريت for زاريت. In L this verse is preceded by these two verses:

بسه در زنجبر شادی چون کند ۰ چوب بشکسته عادی چون کند ۰ کی گزندار بسلا شادی کسند ۰ کی اسیر حیس آزادی کند

اعتراض مریدان بر خلوت وزیر'

٩٠٠ جمله گفتند ای وزیسر اِنکمار نیست . گفت ما چون گفتن اغیار نیست اللك دينس از فراق تو دولن . آه آهس از ميان جان رولن طنل بـا دایـه نـه اِسْتیزد ولیك . گرید او کرچه نه بَد داند نه نیك سا جو جنگم و تو زخمه ورزی . زاری از سا نی تو زاری میکی ما چو نایم و نول در مـا زنُست . مـا چوکوهیم و صدا در ما زنُست ٦٠٠ ما چو شطرنجیم اندر بُرد و مات . بُرد و مات ما زنست ای خوش صِفات ماکه باشیم ای نو مارا جان جان . نـا که مـا باشیم با نو در میان ما عدمهایم و هستهاک ما ، نبو وجبود مُعلَّلَق فاف نُما ، ما همه شیران ولی شهر عَلَم ، حَمَّله شان از باد باشه دَم بهدَم حَبُّه شان پيدا و ناپسداست باد . آنك ناپيداست از ماكم مباد ١٠٠ بـادِ مـا و بودِ مـا از دادِ نُست ، هستي مـا جملـه از ايجـادِ نُست للَّت هستى نودك نيسترا ، عاشقى خود كرد، بودك نيسترا لَــذَّت إنعــام خــودرا بل مكــير . نُقل و بــاد. و جام خودرا بل مكير ور بگیری کیست جُست و جُو کند . نقش با نقباش چونّ نیرو کنید مَنْگُر اندر ما مکن در سا نظـر . انــدر اِکرام و سخــای خود نگــر ١٠٠ ما نبوديم و تفاضامان نبود ، لطفي تو ناگفت ما محشدود نفش باشـد پیشِ نقـاش و قلـم ، عاجز و بسته چوکودك در شکم يش قُدرت خلت جلت بارك . عاجران چون پيش سوزت كاركه

Heading: A در خلوت. In C the Heading is erased. C in marg. لابه كردن مريدان, and so L.

[.] اه ادست AC . ديدست A (٥٩٦) . وزير for حكيم A (٥٩٥)

[.] ماکن باشیم AC (۱۰۱) . تو پیدا میکنی L. نی for و A (۹۹۵)

[.] مرگر کم مباد . ABI. Bul. جلدشان . ABI. Bul. عباد . مرگر کم مباد . ABI. Bul. عباد . مرگر کم مباد . ABI. Bul.

[.] تقاضا ما نبود Bul. (۱۱۰) Bul. باده جام خودرا الازار)

چارپارا قدر طافت بار نه ، بر ضعینان قدر نوت كار نه مده دانه همر مرغ انجیرك گیست ، طعمه همر مرغ انجیرك گیست مطفل اگر نان دهی بر جاي شیر ، طفل مسكین را از آن نان مرد گیر چونك دندانها بر آرد بعد از آن ، هر بخود طالب شود آن طفل نان مرغ پر نارست چون پران شود ، لفت همر گربه دران شود چون بسر آرد پر بهرد او بخود ، په تكلف بی صغیم نیك و بند مده دیورا نطق نب و فش میكند ، گوش مارا گنت نو هش میكند ، گوش ما هوش است چون كویا نوی ، خشك ما بحرست چون دریا نوی به نو مارا خاك بهتر از فلك ، ای سیاك از نو منور نا سیك می نو مارا بر فلك تاریكیست ، با نو ای ماه این فلك باری کیست صورت رفعت براك برای کیست صورت رفعت براك جسبهاست ، جسبها در پیش معنی إشبهاست ، صورت رفعت براك جسبهاست ، جسبها در پیش معنی إشبهاست ،

جواب گفتن وزیرکی خلوترا نمشکنم'

گفت حُبِّتهای خود کون کنید ، پندرا در جان و در دل ره کنید گر امینم مُنَّهَم نبود امین ، گر بگویم آسمان را من زمین گر کمالم بسا کمال اِنکار چیست ، ور نیم این زحمت و آزار چیست من نخوام شد ازین خلوت برون ، زآنك مشغولر باحوال درون

⁽ayt) B ملاقت for قوات After this verse Bul, adda v. ٥٨٩.

[.] هم مجنود گردد دلش جویای نان B (۸۲۰) . زاندازهٔ ما (۸۰۰)

⁽oAt) Bul. بهراد می برتو پرد . B بهراد for به برتو پرد . A seems to have had originally به تکلف و صغیر.

⁽ما لطف Ior. كفت الم

⁽OAY) A La for dla.

[.] بى تو ماه اين فلك باريكيست L (٥٨٨)

⁽oAt) Bul. om., but see note on v. oyt.

جله در خشکی چو مامی میطهند . آمبرا بگشا زجُو بسر دار بسد ای که چون تو در زمانه نیست کس . اللّه اللّه خلقرا فسریساد رس

دفع گفتن وزیر مربدانرا،

ه کفت هان ای شخرگان گفت و گو و و و گفی گفت ار زبان و گوش بخو پنبه اندر گوش یحن دون کند و بند یحن از چنم خود بیرون کنید پنبه آن گوش سر گوش سرست و تا نگردد این گر آن باطن گرست بی چس و بی گوش و بی فکرت شوید و تبا خطاب ار یجی را بیشوبد نیا بگفت و گوی بیداری درے و تو زگفت خواب بویی کی برک به سیر بیرونیست قول و فعل سا و سیر باطن هست بالای سما و حین خشکی دید کر خشکی بزاد و عیمی جان پای بر دریا نهاد سیر یجس خشک در خشکی فناد و سیر جان پا در دل دریا نهاد سیر یجس خشکی در خشکی گذشت و گاه کوه و گاه دریا گاه دشت چونك عر اندر ره خشکی گذشت و گاه کوه و گاه دریا گاه دشت آب حیوان از کجا خواجی نو یافت و موج دریارا کجا خواجی شکافت آب حیوان از کجا خواجی نو یافت و موج دریارا کجا خواجی شکافت تا درین سکری از آن سکری نو دُور و نا ازین مستی از آن جاجی نو کور گذشت و گوی خاموش خو کن هوش دار

مكرّركردن مريدان كه خلوت را بشكن

جملہ گنتنے اے حکیم رَخْنہجُو ۔ این فریب و این جنا بــا ما مگو

Heading: Bul. دفع کردن.

[.] و يدارى L (١٩٦٠) . زبان گوش جو C . وعظ و گنتار (١٩٦٥) .

[.] باب حیوان ۲: (۵۲۱) AB میران ۹۲۲) B om. C چون عمر کا (۵۲۱) . در دریا

[.] جامی نفور ما . آب حیوانرا کجا ما . شکرست ۸ (۵۲۰) . آب حیوانرا کجا ما . (۵۲۰) . وی جنا ۲ (۵۲۸) .

پرورد در آنش اسرهیمرا ، این رُوح سازد بیسمرا از سبسوزیش من سُوداییسم ، در خیالانش چو سُوفسطاییسم

مکر دیگر انگیختن وزیر در اضلال قوم،

مكر ديگر آن وزيسر از خود بيست و وعظرا بگذاشت و در خلوت نشسب ه در مُريدان در فكد از شوق سوز ه بود در خلوت چهل پنجاه روز خلق ديوانه شدند از شوق او ه از فسراق حال و قال و نوق او لابه و زارت هی کردند و او ه از رياضت گشته در خلوت دونو گفته ايشان نيست مارا بي تو نور ه بي عصاگش چون بود احوال كور از سهر اكرام و از بهم خدا ه بيش ازين مارا مدار از خود جدا ه ما چو طفلانيم و مارا دايه تو ه بسر سمر ساگشتران آن سايه تو ه ما ز ديم اي يرون آمدن دستور نيست کفت جانم از مُحِبّان دُور نيست ه ليك يرون آمدن در شاعت آمدند آن اميران در شاعت آمدند کين چه بد بخيست سارا ای کريم ه از دل و ديمن مانه ما بي تو بنيم تو بهانه می کنی و ما زدرد ه ميزنيم از سوز دل دمهام سرد تو بهانه می کنی و ما زدرد و ميزنيم از سوز دل دمهام سرد تو بهانه می کنی و ما زدرد ، ميزنيم از سوز دل دمهام سرد تو بهانه اين جف با با ما مکن ه خير کن امروزرا فردا مکن ه دهد دل مر نسرا کيف بي دلان ه بي تو گردند آخر از بي حاصلان

⁽oiY) After this verse L adds:

در عرابی گنجها پنهان کند ۰ خاررا کل جسمهارا جان کند Bul. adds:

در خرابه گنجرا پنهان کند ۰ خارراگل جم جان احسان کند . از سببسازیش I (۱۹۵۰)

Heading: Bul. قرم نصارا . In B نصارا has been added by a later hand. (الله عند اله Bul. om. و. (۱۹۵۰) .

[.] وآن سايه C (000)

صد هزارات دفت اشعار بود ، پیش حَرْف اُیکِ اش عار بود ۹۰ بیا جنبت غالب خداوندی کسی . جورن نمبرد کر نباشید او حس بس دل چوپ کوهرا انگیخت او . مرغ زیرك بــا دو پــا آویخت او فهم و خاطر تیز کردت نیست راه . جـنز شکست و نگیرد فضل شاه اے بسا کتج آگان کنجکار . کان خیال ندیش را شد ریش کاو گاو که بُوَد نـا نو ریش او شوی . خاك چـه بُوَد تا حشیش او شوی ۵۰۰ چون زنی از کار به شد روی زرد . سنخ کرد اورا خدا و زُهـره کرد عورنی را زُهره کردن مسع بود . خالت و کِل گنتن چه باشد ای عنود رُوح میبردست سوی چرخ برین . سوی آب و گل شدی در آسفلین خویشتن را مسخ کردی زیت سُنول . زآن وجودی که بُد آن رشك عنول . پس بیین کین مسنح کردن چون بود . پیش آن مسخ این بغایت دون بود ٤٠٠ اسب يهبت سوك اختر تساخى . آدم سجودرا نشناخى آخر آدمزادهٔ اے ناخکف ، جند بندارے تو بسی را شرف چند گویی من بگیرمر عالمی . این جهان را پُسرکنم از خود می کر جھان پُسر برف کردد سر بسر ہ تاب خور بگندازدش با یك نظر وزر او و صد وزیر و صد هـزار . نیست گرداند خـدا از یك شـرار مه عَيْثِ أَن نخيل را حكمت كند . عين أن زهراً برا شربت كند آن گمان انگیزرا سازد بنین و بیرها روباند از اسها کین

[.] امّيش آن BL . امّي آن A (٥٢١)

[.]خداوند ۸ (۱۹۰)

[.]فهم خاطر ۵ (۹۲۲)

[.] و کنج کار Bul (۱۹۴۱)

خدای B (۱۹۴۰)

نه منجست ای عود ABL Bal. خاك و كُل ما .آب و كل ق (١٩٥١)

^{(*}ff) In L this and the following verse are transposed.

وزر او و وزر چون او صد همزار L (الله)

بیان خسارت وزیر دربن مکر'

همچو شه نادان و غافل بد وزیسر ، پنجمه می زد بسا قسدیم ناگزیسر
بسا چنیان قادر خدابی کز عسر ، صد چو عالم هست گردانسد بدّم
صد چو عالم در نظر پیسدا کنند ، چون که چشمت را مجود بینیا کنند
گر جهان پیشت بزرگ و بی بُنیست ، پیش فکرت ذره میدان که نیست
۱۰۵ این جهان خود حبس جانهای شاست ، هین روید آن سو که صرای شاست
این جهان محدود و آن خود بی حکست ، نقش و صورت پیش آن معنی سدست
صد هرزاران نیسزهٔ فرعون را ، در شکست از موسی با بلک عصا
صد هزاران یطب جالینوس بود ، پیش عیسی و دمش افسوس بود

⁽۱۹۱۰) A om. (۱٤) کرې که (۱٤) L in the second hemistich نبايد ۲ (۱۸) C مرکبا کوهی بد از وی پشم گشت

[.] معرای خداست ما جانهای سیاست L (۱۵۲۵)

سرد بان و شرهٔ مَردان مثو . رَوْ سَــر خود گیر و سَرگردان مثو عا؛ در بکی گفته که این جمله یکیست . هرك او دو بیند احول مرد کیست در یکی گفته که صد یك چون بود . این کی اندیشد مگر مجنون بود مسر یکی فولیست ضـ فم مدگر . چون یکی باشد یکی زهــر و شکر نا رزمر و از شکر در نگذری و کی روّعدّت وز یکی بُوبی بری ابن نط وین نوع دَه دفتر و دو . بــر نوشت آن دینِ عبــیرا عـــدو

¹یان آنك این اختلاف در صورت رَوِشست نی در حقیقت راه [،] ..ه او زبكرنگي عيمي بُو نــــاشت . وز مزاج خُمْرٌ عيمي خُو نداشت جامهٔ صدرنگ از آن خُمّ صفا . ساد. و بكرنگ گفتی چون ضا نیست یکرنگی کزو خبزد ملال . بل مشال مامی و آب زلال گرچ در خُشکی هزاران رنگهاست . ماهیان را با بیبوست جنگهاست کبست ماهی چیست دریا در مَثَل . نا بدآن ماند مَلك عَزّ وَجَل ه.ه صد هزاران بحر و مامی در وجود . سجن آرد پیش آن آکرام و جُود چــد بارات عطا باران شــن . نـا بدآن آن بحـر دُرّافنان شــن چد خورشید کرم افروخه . ناکه اسر و بجر جود آموخه پرتو دانش زده بسر خاك و طين . تــا شـــنه دانــه پذيرنــنه زمين

⁽الله عنود جوى After this verse Bul. adds; مر خود جوى A. After this verse Bul. adds; کته یکرا جل تویی در نظر ۰ در میان نبود دگر هیچ جلوه گر (197) After this verse Bul. adds:

هر یکیرا عکس شد لاف و گذاف · صورت و معنیش عبن اعتلاف وضدٌ C و فد و بری ABL Bul. و فد و بری , and so C

in marg. C has روحدت که زوحدت ABL Bul. م کو مار و دو ۱۹۹۱).

[.] وأه . A om. صورت روشن است . B Bul. اعطلافات . A om.

and so corr. و طين L قال B Bul. بر ما و طين L قال and so corr.

قدرت خود بین که این قدرت ازوست . قدرت تو نعبت او دان که هُوست در یکی گنته کزین دو برگــذر . بُت بود هرچــه بگنجــد در نظــر ۷۰ در یکی گفت مگش این شمعرا . کین نظر چون شمع آسد جمعرا از نظر چون بگذری و از خیال ه گفت. باشی نیمشب شمع وصال در یکی گفته بکش باکی مدار . تما عوض بینی نظررا صد حمزار كه زكُشن شع جان افزون شود . لَلَهات از صبر تــو مجنون شود نركِ دنيا هرك كرد از زهـ مو خوبش . بيش آمـ د پسِّ او دنيــا و بيش ۸۰ در یکی گفته که آنچت داد حنی . بر نو شیرین کرد در ایجــاد حنی بر تو آسان کرد و خوش آنسرا بگیر . خویشتن را در مَیّنگن در زحیر • در بَکم کنه که بُکْذار آنِ خَود . کان فبول طبع تو رئست و بَــد راههای مختلف آسان شدست . هر یکی را یاتی چون جان شدست گر مُیْسٌ کردن حق رہ بُدے ، ہسر جھود وگبر ازو آگہ بُدے اللہ در یکی گفت میسٹر آن بود ، که حیوۃ دل غذاہ جان بود هرچ ذوق طبع باشد چون گذشت . بر نــه آرد همچو شوره رَبْع و گشت جَـز پشیانی نباشـد ربـع ِ او . جـز خسارت بیش ِ نآرد بیع ِ او آن ميسر نبود اندر عاقبت ، نام او باشد معسر عاقبت تو معسّر از میسّر باز دان ، عاقبت بنگر جمال این و آن ۱۰؛ در یکی گفته که اُستادے طلب . عاقبت بیغی نیسانی در حَسَب عافبت دیدنــد هر کوٹ یائمی . لاجــرمر گشننــد اسیــبر زائمی عاقبت دیدن نباشید دست باف . ورنه کی بودی زدینها اختیلاف دریکی گفته که اُست ا هر نوبی . زآنک اُست ارا شناسا هر نوبی

[.] بيش آيد B (٤٧٩) . با غرض بيني A (٤٧٩)

خوش before و (٤٨١) L Bul. om.

[.] پش نارد Bul. بارد Bul. بربع کشت Bul. نیارد (٤٨٦).

بدينها Bul. ذلَّق Bul. ببدينها .

پیش او بئوشت شه ڪای مُقبِلر . وقت آمـد زود فــارغ کن دلمر کفت اينك انــدر آن کاربر شهــا . کافگــنم در دمنـر عبــی فتهــا

بیان دوارده سِبط از نصارا ،

قوم عیسی را بد اندر دار و گیسر ، حاکمانشان ده امیسر و دو امیسر هسر غریقی مسر امیسری را تبع ، بنده گشته میسیر خود را از طمع ۱۰ این ده و این دو امیر و قومشان ، گشته بندهٔ آن وزیسر بدیشان اعتماد جله بسر گفتار او ، افتدات جله بسر رفتار او پیش او در وقت و ساعت هر امیسر ، جان بدادی گر بدو گفتی بیسر

تخليط وزير در احكام انحيل'

ساخت طوماری بسام هسر یکی ، نفنی هسر طومار دیگر مسلکی.
حکمهای هر یکی نوعی دگر ، این خلاف آن زبایسان نبا بسسر
۱۹ در یکی راه ریاضت را و جوع ، رکن توب عرده و شسرط رجوع
در یکی گفته ریاضت سود نیست ، اندرین ره تخلقی جر جود نیست
در یکی گفته که جوع و جود نو . یشرل باشد از تو بها معبود نو
جهز توکل جهز که تسلیم تمهام ، در غم و راحت همه مکرست و دام
در یکی گفته که واجب خدمتست ، ورنه اندیشه توکل نهمتست
در یکی گفته که واجب خدمتست ، بهر کردن نیست شرح عجز ماست
نا که عجهز خود بینیم اندر آن ، قدرت حقرا بدانیم آن عجز هین
در یکی گفته که عجهز خود مین ، کفر نعمت کردنست آن عجز هین
در یکی گفته که عجهز خود مین ، کفر نعمت کردنست آن عجز هین

[.]بند آن وزیرو بدنشان C .فومشان before و .A om.

Heading: C Bul. om. در. (٤٦٤) Bul. وغير.

[.] قدرت اورا ABL Bul. عجز الله شر (۱۲۱)

نصحها می گفت او آمیخته و در جُلام قسد زهرسه راخته ظاهرش می گفت در ره چُست شو و زائسر می گفت جانبرا سُست شو ظاهر نشره گر اِشپیدست و نُسو و دست و جامه می سِبه گردد از و وی آنش ارچه سرخ رُویست از شرر و نسو زفعل او یسیه کاری نگر برق اگر نوری نماید در نظیر و لیگ هست از خاصیت دزد بصر مرك جز آگاه و صاحب نوق بود و گفت او در گردن او طوق بود مدتی شش سال در هجران شاه و شد وزیسر آنهای عیسی را پناه دین و دلراگل بدو بشرد خلتی و پیش اسر و حُکم او میرد خلتی

پیغام شاه پنهان مر وزیررا '

٥٠٠ در ميات شاه و او پيغامها . شاهرا پنهان بدو آرامها

(EiY) After this verse L adds:

هرکه باشد زیشت گفتش زشت دان • مرده هرچه گوید آنرا نیست جان گفت انسان پسارهٔ انسان بود • پارهٔ از نان یقین هم نان بود زآن علی فرمود نقل جاهدان • بر مزابل همچو نسبزست ای فدان بر چنان سبزه هر آنکس کو نشست • تو یقین میدان کو آکه او) بر کونشست بایدش خودرا بشستن زآن حدث • تما نماز فسرض او نسود عیث بایدش خودرا بشستن زآن حدث • تما نماز فسرض او نسود عیث Bal. adds:

حسن همر گفت اردا غرّه مشو • فیح معنی دارد او با هش شدو بد درونانرا بود کفت ار بد • فلیشان مرده است نبود روح ابد چونکه انسان پارهٔ انسان بود • پارهٔ از نان یغین هم نان بود شیر یزدان گفت جاهل را کلام • هست سبز مزبله بس بی دوام هرکرا آن سبز باشد جایگاه • لوث و عبش جامهٔ او کرد تباه آب باید کردن باك حدث • نا نازش را نباشد چون عبث

مدَّت الله (٤٥٢) A درد بصر ال (٤٥١) . مر سيه Bul. دست جامه A (٤٤٩)

L امر حکم او B (^{tot}) B) . After this verse Bul. adds: آخر الامر از برای آن مواد ۰ تا دهد چون خاك ایشانرا بیاد

Heading: L om. AB Bul. يا وزير.

cited above from Bal آخر الامر الخ cited above from Bal

این جَسَد خانهٔ حسد آسد بدان و حز حسد آلوده باشد خاندان گر جسد خانهٔ حسد باشد ولیك و آن جسدرا پاك كرد الله نیك طَهِّرًا بَیْمِی بیان پاکیست و گنج نورست از طِلِسْش خاکیست ملهِرًا بَیْمِی بیان پاکیست و کنج نورست از طِلِسْش خاکیست ۱۵۰ چون کنی بر بی حسد مكر و حسد و زآن حسد دلرا سیاهیها رسد خاك شو مردان حقرا زیر پا و خاك بر سركن حسدرا همچو ما خاك شو مردان حقرا زیر پا و خاك بر سركن حسدرا همچو ما

بیان حسد وزیر'

آن وزیرك از حمد بودش نزاد . نما بباطل گوش و بینی باد داد بر امیم آنك از نیش حمد . زهر او در جان مسكینان رسد مركسی كو از حمد بینی گند . خویشتن بی گوش و بی بینی گند . بینی آن باشد كه او بویی بسرد . بُوی اورا جانب كویی بسرد . بوی آن بویست كآن دینی بود . بوی آن بویست كآن دینی بود . بوی آن بویست كآن دینی بود . پونك بویی بُرد و شكر آن نكرد . كنی نعمت آمد و بینیش خورد . چونك بویی بُرد و شكر آن نكرد . بیش اینان مرد . بو پاین باش . بیش اینان مرد . بو پاین باش . بیش اینان مرد . بو باین باش . پیش اینان مرد . بو با ز نماز . خان وزیسر از ره زنی مایه مساز . خانی را نو بسر میآور از نماز جون وزیسر از ره زنی مایه مساز . خانی را نو بسر میآور از نماز . باش . بیش اینان مرد . گوزینه سیر

فهم كردن حاذقان نصاراً مكر وزبرراً '

هرك صاحب ذَوْق بود ازگنتِ او . لذُّني مىدبىد و تلخى جُنتِ او

[.] كر for از . AB Bul. اين حد خانه جد آمد A

گر کنی Suppl. in marg. C. Bul. گر حد خانهٔ جد باشد ه

[.] گشت B (٤٤٥) . خوبشرا B (٤٢٥)

Heading: AL صادفان A om. انصارا.

⁽tt7) B om. 3.

خفته آن باشد که او از هر خيال ه دارد اوميد و کند بيا او مقال دبورا جون حُور بينـد او مخواب ، بس زهبوت ريـزد او بـا ديو آب ۱۵ چونك تخم نسل او در شوره ریخت . او بخویش آمد خیال از وی گریخت ضعف ِ سَر بيند از اِنَ و تن پليـد . آه از آن نفش پديـد ناپديـد مسرغ بسر سالا پران و سایداش ، میدود بسر خالث پسران مرغوش ابلهی صباد آن سایه شود و وردود جندنك بی مایه شود بیخبر کآن عکس آن مرغ مواست . بیخبر کی اصل آن ساب کجاست ۲۰ تیـر انـدارد بسوے سایـه او ، ترکشش خالی شود از جُست و جو ترکش عرش نهی شد عسر رفت و از دوبدن در شکار سایه نفت ه سایت بزدان جو باشید دایساش و وا رهانید از خیال و سایساش سایمهٔ یزدان بود بندهٔ خدا م مردهٔ این عالم و زندهٔ خدا داس، او گیر زُوتسر بی گمان . تا رهب در داست. آخسر زمان ١٠٠ كَيْفَ مُدَّ ٱلظِّلُّ نقش اولياست ، كو دليل نور خورشيم خداست اندرین وادی مرو بی این دلیل ، لا أُحِبُ ٱلْآفِلين كو چون خلیل . . رَوْ زسایه آفتابی را بیاب ، دامن شه شمس نبریزی بناب ره ندانی جانب این سُور و عُرس . از ضِیآه آکمی حُسآمُ اَلدّین بیرس ور حسد گیرد نسرا در ره گُلُـو . در حسد ابلیسرا باشد غُلُـو ۱۰۰ کو زآدر ننگ دارد از حسد . با سعادت جنگ دارد از حسد . عَنْبُ زين صعب تر در دراه نيست ، اي خُنْك آنكش حسد همراه نيست

ر ديو آب .Bul. (١٤١٤) Bul. أميد Bul. أميد (٤١٤).

شور is suppl. above. C را in A را is suppl. above. C شور

بدید و نابدید (٤١٦) C originally

words between عرض ير بالا و زير آن سايهاش B . مرخ ير بالا و برّان سايهاش A . If C the words between مرخ and بران have been erased and مرخ has been added after . . . آنكس حدد . Bul. . . برأن

وز صنیری باز دام اندر گفی ، جله را در داد و در داور گفی فیالین آلاصباح اسرافیل وار ، جمله را در صورت آرد زآن دیار روحهای منبسطرا نن کند همر نفی را باز آبستان کند اس جانهارا کند عاری ززین ، سرّ آلنوم آخو آلمونست این لیك بهم آنلت روز آبند بار ، بسر بهد بسر بهاش بهابند دراز تاکه روزش وا گفد زآن مرخزار ، وز چراگاه آردش در زیسر باد کاش چون اصحاب گف این رُوح را ، حفظ کردی با چو کشتی نوح را تا ازین طوفان بسداری و هوش ، وا رهیدی این ضمیر و چشم و گوش تا ازین طوفان بسداری و هوش ، وا رهیدی این ضمیر و چشم و گوش خار با او در سُرود ، مُهر بر چشمست و بر گوشت چه سود ،

قصّة ديدن خليفه ليليرا،

گفت کیلی را خلیفه کآن تُوے ، کز تو مجنون شد پریشان و غوی از دگر خوبان تو افسزون نیستی ، گفت خامش چون تو مجنون نیستی هرچه بیسداریش از خوابش بَسَر هرچه بیسداریش از خوابش بَسَر ۱۰ چون مجنی بیسدار نبود جان مبا ، هست بیداری چو دربَسدان ما جان همه روز از لکدکوب خیال ، وز زیسان و سود وز خوف زوال نی صفا میماندش نی لطف و فَسر ، نی بسوے آسمان رام سفسر

⁽P1Y) After this verse BL Bul. (and AC in marg.) add:

چونك نور صبحدم سر بر زند . كرگس ندَّين گردون بر زند

AL (٤٠١) هـ . اخ , and so corr. in C. ABC Bul. اسب جان را ص کد الله (٠٠٠) هـ . را الله الله بير بان طوفان C (٤٠٠) هـ . بر نهد بر پايشان بند دراز .Bu Bul . بهر آنك آيد روز باز . . گر Bul . توبي .Bul . توبي .Bul . توبي .Bul . توبي .Bul . (٤٠٠) هـ . خاموش .Bul . (٤١٠) هـ . خوف و وبال A (٤١٠) . دربند آن ما .Bul . خوف و ملال .. دربند آن ما .Instead of the second hemistich B has the second hemistich of v. ٤١٢. هـ (٤١٢) Bom.

بشواز اخسار آن صدر صدور و لا صلح تم إلا بالمُفسور کر نه موشی دزد در انبار ماست . کندم اعمال یکل سال مجاست ربسزه ربسزه صدق هسر روزه چرا ، جمع مینآبسد دربت انسار سا بس ستارهٔ آنش از آهن جهيد . وآن دل سوزيد يه بدرفت و كثيد ۱۸۰ لیك در ظلمت یکی دردی نهارت و مهنهد انگشت بسر استارگان و كُند استاركان را يك يك و نا كه نفروزد جراعي از فلك کر هزارات دام باشد در قدر و جون تو بــا مایی نباشــد هیج غر مر شي از دام نن ارواجرا ، فرماني وكني السواجرا مىرهند ارواح هر شب زين قنص . فارغان از حُكم و گنتار و قصص ١٨٠ شب ززندان بيخبر زندانيان ، شب زدولت بيخبر سلطانيان نی غمر و اندیشه سود و زیان . نی خیال این فیلان و آن فیلان حال عارف این بود بی خواب ہر ہ گفت ایسزد کھم رُمُود زین مَرّمر خنت از احوالی دنیا روز و شب . چون قلر در پنجـهٔ تقلیب رَب آنك او پنجه نبينـد دم رَقّر . فِعْل بنـدارد مجّنيش ان قــلم · ۲۱۰ شبّه وبن حال عارف ول نمود . خلق را هم خواب رحمّی در رُبود رف در صرای بیجون جانشان ، رُوحشان آسوده و ایدانشان

گر عتایاتت بود با ما مقیم • کی بود بیمی از آن دزد لیم فارغان از حرص و آکساب تا . فارغان نی حاکم و محکوم کس .AB Bul .قنس .Bul (۲۸۹) از احوال عالم B (۲۹۲) . این فلانه C (۲۹۱) . و حصص از ۲۹۱ محلول عالم B (۲۹۱) . خلقرا ۲۰۱ عظررا B

[.] تت Bul. ثم BCL . ملوة القلب A . صدر الصدور BCL . Bul.

⁽PAT) In L this and the following verse are transposed.

[.] شراره آتش له (۲۸۱) . چر! for کجا B

وزى A (٢٨٥) مروزى corr. in marg. to دزدى. (٢٨٦) AB Bul. بر فلك

⁽PAY) After this verse Bul. adds:

هر یکی آسودهٔ حرص و حصص . مسرغوش آزادهٔ دامر و قنص

قبول کردن نصارا مکر وزیررا،

صد هزارات مرد نرسا سوی او ، اندك اندك جمع شد در كوی او او بسان می كرد با ایشان بسراز ، بیتر انگلیون و زُنّار و نماز ۱۲۰ او بظاهر واعظ احكام بود ، لبك در باطن صغیر و دام بود بهر این بعضی صحابه از رسول ، مُلْتَیس بودند مكبر نَنْس غُول كو چه آمیزد رَاغْراض نهان ، در عادیها و در اِخلاص جان فضل طاعت را نجستندی ازو ، عب ظاهر را نجستندی كه كو مو بسو فرد بدر مكر نَنْس ، مشناسدند چون گل از كرفس مو بمو در بدر مكر نَنْس ، مشناسدند چون گل از كرفس مو بمو در محابه هر در آن ، وعظ اینان خیره گشندی بجان ،

متابعت كردن نصارا وزيررا'

دل بدو دادند ترسایات نمام ، خود چه باشد قوت نقلید عام در درون بینه میمرش کاشند ، نمایم عیسیش می پنداشتند او بیسر دجالی بلکچنم لعین ، ای خدا فریاد رس یعم آلیوین صد هزاران دام و دانهست ای خدا ، ما چو مسرغان حسریص بینوا ۱۲۰ مر بدتر ما بسته دام نوم ، هر یکی گر بیاز و سیرغی شوم ویرهانی هسر دسی مارا و بیاز ، سوے دامی میروم اسے بینیاز ما درین انبیار گنششر میکنیم ، گندم جمع آمن گم میکنیم موش نما انبیار گذششر میکنیم ، کین خلل در گندمست از مکر موش موش نما انبیار ما حُفره ترست ، وز قنش انبیار ما ویران شدست موش نما درجع گندم جوش کن ، وآنگهان در جمع گندم جوش کن

^{. (}۲۲۱) Bul. بیمتندی ازو A (۲۲۱) . گرچه آمیزد AB (۲۲۱) . بیمض Bul. بیمض Bul. (۲۲۱) . بیمض ازو AB (۲۲۱) . بیمتندی که کو خبره گذشندی L (۲۲۰) . در آن وعظ و یان معلم و یان در آن وعظ و یان . در آن . در آن و یان . در آن . در

بسر مُادیگاه کن این حار تو . بر سم رامی که باشد چار سو آنگهم از خود بران نا شهر دُور . نا در اندازم دریشان شر و شور

تلبیس وزیر با نصارا '

پس بگویم من بیسر نصرانیم ، اس خداس رازدان میدانیم شده وافف گشت از ایمان من ، وز تعصّب کرد قصد جان من ماه وافف گشت از ایمان من ، آنك دین اوست ظاهر آن کنم شداه بویی بسرد از اسرار من ، شهم شد پیش شه گفتار من گفت گفت تو چو در نان سوزنست ، از دل من نا دل تو روزنست ، من از آن روزن بدیسد حال تو ، حال تو دیسدر ننوشم قبال نبو کر نبودی جان عیسی چارهام ، او جهودانه بکردم پارهام من بیر عیسی جان سپارم سر دهر ، صد هنزاران منش بسر خود نهم جان درینم نیست از عیسی ولیك ، وافغ بسر علم دیش نیك خود نهم خیف مامد مراكان دین پاك ، در میان جامدان گردد هداك شكر ایزدرا و عیسیرا که میا ، گشته آن كیش حقرا رقشها از جهود و از جهوده رستهام ، نا بئزناری میان را بستهام از جهود و از جهوده رستهام ، نا بئزناری میان را بستهام کرد با وی شاه آن کاری که گفت ، خلق اندر کار و او مان ه شگفت راند اورا جانب نظرانیان ، کرد در دعوت شروع او بعد زآن

[.]مكر و تليس Heading: Bul.

[.] نوشتم قال تو A (۲۰۲) .گفت وعظ ثو II (۲۰۲) . پیش او Bul (۲۰۱)

and so I. چون وزیر آن مکررا بر شه شمرد ۱۰ از دلش اندیشه را کلّی ببرد (۲۱۱) AB Bul خلق خبران ماند زان مکر بهفت AB Bul (۲۱۱)

گفت استاد آن دو شیشه نیست رو ه احولی بخدار و افزون بین مشو ۱۳ گفت ای اُستا سرا طعنه سنن ه گفت اُستا زآن دو بلکرا در شکن شیشه یک بود و بچشش دو نمود ه چون شکست او شیشه را دیگر نبود چون یکی بشکست هر دو شد زچشم ه مرد احول گردد از میسلان و خشم خشم و شهوت مسردرا احول گند ه زاستفاست رُدح را میسدل کند چون غرض آمد هنر پوشیسه شد ه صد حجاب از دل بسوی دیسه شد چون غرض آمد هنر پوشیسه شد ه صد حجاب از دل بسوی دیسه شد شداه از حقد فاضی بدل رِشوت قرار ه گی شناسد ظالم از مظلوم زار شاه از حقد جهودان چنان ه گشت احول کالآمان بیا رَبّ اسان صد هزاران مومن مظلوم کشت ه که پناهر دعن موسیرا و پشت

آموختن وزير مكر پادشاهرا '

او وزیسری داشت گبر و یعشودید ، کو بر آب از مکسر بسر بستی گره گنت ترسایان پناه جان کنند ، دین خودرا از مللک پنهان کنند ، دین خودرا از مللک پنهان کنند ، دین ندارد بُوی مُشك و عُود نیست سرّ پنهانست اندر صد غلاف ، ظاهرش با تو چو تو باطن خلاف شاه گفتش پس بگو تدبیر چیست ، چارهٔ آن مکسر و آن تزویر چیست نا نماند در جهان نصرانی ، نی هوابدا دین و نی پنهانی کفت ای شه گوش و دستمرا بیر ، بینیامر بشکاف اندر حکم مر مرا ، تنا بخواهد بك شفاعتگر مسرا ، معد زآن در زیسر دار آور مسرا ، تنا بخواهد بك شفاعتگر مسرا

[.] بادشاه جهودرا .Bul . مكرى Heading: C

⁽۲۹۱) B عُشُوه ده AB Bul. روزن عشوه ده C apparently عُشُوه ه (۲۹۱) B ظاهرش با تست و باطن بر خلاف L Bul. ظاهرش با تو چو در باطن خلاف. بشکاف و لب در حکم مر ABL Bul. (۲۹۱)

به چون بنیاید و گه ضد این که گنتم هر ضرورت فیدهد مین بنیاید و گه ضد این ، جرکه حیرانی نباشید کار دین میران که پشنش سوی اوست ، بل چین حیران و غرق و مست دوست یکیرا روی او شد سوی دوست ، وآن یکیرا روی او خود روی اوست ی هر یک مینگر میدار باس ، بوای گردی تو زخدمت روشناس نبیسی ابلیس آدمروک هست ، پس بهر دستی نشایید داد دست کمی صیاد آورد بانگ صغیر ، تما فرید مرغ را آن مرغگیر ود آن مرغ بانگ جنس خویش ، از هوا آید بیابید دام و نیش به درویشان بدزدد میرد دون ، تما بخواند بسر سلیمی زآن فیون به درویشان بدزدد میرد دون ، تما بخواند بسر سلیمی زآن فیون به میرا از برای گد کنند ، بو مسیله را افلی آلباب ماند میرا به می رخت میناش مشک نباب ، باده را خوشش بود گند و عذاب میناس میناس

استان آن پادشاه جهود که نصرانیان را میکشت از بهر تعصب شاهی در جهودان ظلمساز . دشمن عیسی و نصرانی گداز میر عیسی بود و نوبی آن او ، جان موسی او و موسی جان او ماه اخول کرد در رام خدا . آن دو دساز خدابی را جدا تا استاد احولی را کاندر آ ، رو برون آر از وثاق آن شبشه را

ت احول زآن دو شیشه من کدامر . پیش نو آرم بکن شسرج تمامر

ضرورت میجهد L .این ضرورت AB Bul . کیفیت دهد L .کی کیفیت بهد AC (۱۹۱۱) . گه چنان بنیاید و گاهی چنین Bul (۱۹۱۹) . گه چنان بنیاید و گاهی چنین Bul (۱۹۱۹) . حیرانکه غرق .Bul .بل چان از (۲۱۸) . حیرانکه غرق .Bul .بل چان . در (۲۱۸) . دام پیش A (۲۱۸) . دام پیش A (۲۱۸)

چون درون وفت احول اندر خانه زود ۱۰ شیشمه پیش چشم او دو می نود

کر نه این نــام اثنتانی دوزخست . پس چرا در وی مَذانی دوزخست ٢١٠ زشتي آن نام بعد از حرف نيست . تلغي آن آب بجر از ظرف نيست حرف ظرف آمد درو معنی چو آب . بجسرِ معنی یَعْسُمَهُ أُمْ ٱلْكِتَابِ بمر تلع و بمر شیرمن در جهان . در مبانشان بَرْزَتُجُ لَا بَيْغِيَّان دانکه آین هر دو زیک اصلی روان . برگذر زین هر دو رَوْ تا اصل آن زرِ فلب و زرِ نبکو در عِبــار . بی یمکت هرگــز ندانی زاعتبــار ۲۰۰ مرکزا در جان خدا بنهد یمک . مر بنین را بناز داند او زشک در دمان زنده خاناکی جهد . آنگ آرامد که بیرونش بهد در هزارات لقمه یك خاشاك خُرد . چون در آمـد حِسِّ زنــن پي بُرُد حَنَّ دَنِياً نُرِدِبَانِ إِينَ جَهَانِ . حَنِّ دِنِي نُرْدِبِـانِ آسِـانِ * صَّتَ ابن حِس بجوبيد از طبيب . صحَّتَ آن حِس بخواهيــد از حيب ٢٠٥ عمّت اين حِس زمعبورئ نن . صمّت آن حس زويراني بَـــنّت واو جان مسر جمرا وبران كند . بعد از آن ويرانى آبادان كند ڪرد ويران خان ۾ جرگنج زر . وز همآن گنجش کنــد معبورنــر آبرا برسد و جُورا باك كرد . بعد از آن در جُو روان كرد آب خورد پوست را بشکانت و پیکان را کشید . پوست تازه بعد زآنش بسر دمید ۲۱۰ قلعه ویران کرد و از کافر یت . معد زآن بر ساختش صد بُرج و سّد

ر (۲۹۰) Bul. این نام بد اصل روان ۱. (۲۹۰) این نام بد اصل روان ۱. (۲۹۰) این نام بد اصل روان ۱. (۲۹۰) این نام بد اصل روان ۱. (۲۰۰) این نام بد (۲۰۰) این نام بد (۲۰۰) این نام بد (۲۰۰) این اعتبار ۱. (۲۰۰) این ا

ای خلک جانی که در عشق مآل • بذل کرد او خان و مان [خانمان .Bul] و ملک و مال (۲۰۸) Bul. بوسترا بگشاد را (۲۰۸) Bul. میرا فره و مان (خانمان برسترا بگشاد را (۲۰۸) Bul. میران و Bul. om بوستی نو Bul. om و before و Bul. om

این زمین پاك و آن شورست و بسد ، این فرشته پاك و آن دبوست و دد ۲۷۰ هر دو صورت کر بهم مانسد رواست . آب تلیج و آب شیریت را صفاست جرکه صاحب ذوق کی شناسد بیاب . او شناســد آب خوش از شوره آب سغررا با مُعْجزه كرده قياس و هر دورا بسر مكر يندارد اساس ساحران موسی ان استیسزورا . بر گزفت چون عصای او عصا زین عصا تا آن عصا فرقیست ژرف . زین عمل نــا آن عمل راهی شکرف ٢٨٠ لَمْنَةُ ٱلله ابن عمل إ در قنا ، رَحْمَةُ ٱلله أَنْ عمل إ در وفيا کافران اندر مری بوزینه طبع . آفتی آمد درون سین طبع هرچه مردم میکند بوزینه هر . آن کند کز مرد بیند دم بدر • او گمان برده که من کردم چو او . فسرق را گی دانسد آن اِستیزه رُو این کند از امسر و او بهسبر سنیز . بر سسبر اِسنیزهرُوپسان خالت ریز ۸۵ آرن مُنافِق بــا مُوافِق در نمــاز ٔ، از بعی اِسْنِرْه آبــد نی نهــاز در نماز و روزه و حج و زکات . بها منافق مومنهان در بُرد و مات مومنان را بُسرد بانسد عاقبت ، بسر منافق منات اندر آخرت ' گرچه هر دو بر سبر یك بازینسد . هسر دو بساهر مُرْوَزت و رازینسد هــر یکی سوی مُقــام خود رود . هر یکی بـــر وفق نــام خود رود ۲۰ مومنش خواند جانش خَوش شود . ور منافق گویی کُسر آکش شود نــام او محبوب از ذات وَيَست ، نام اين مبغوض از آفــات وَيَست مِم و واو و ميم و نون تشريف نيست . لنظِ مومن جز پي تعريف نيست گر منافق خوانیش این نام ِ دون . هجوگزیم صخّل در اندرون

[.] ذوق نشناسد مله (۲۷۱) . دابست و دد B .وین سرشته پاك A از (۲۷۱) . دابست و دد B .وین سرشته پاك A (۲۷۱) . در (۲۷۱) . استیزها که (۲۷۸) . پدارند A . Bul . و (۲۸۱) . و (۲۸۱) . مرا . Bul . مری for بدی A . کافر آمد در به نیاز یا (۲۸۰) . و (۲۸۰) . و is short here. I . گوییش آنش شود تا نام شود آثان . گویی as a variant for تند see a variant for میم نون C . میم واو و میم نون A (۲۹۲) . گویی و آزان نام دون یا . آن نام دون از (۲۹۲) .

مُدْتِهَا مِداد مسر درویش را ، نما بسابد نطق مسرغ خویش را بعد سه روز و سه شب حیران و زار ، بسر دکان بنشت بد نومدوار مى تود آن مرغ را هــر كون شِكُنْت ، تاكه باشد كاندر آيـد او بكنت جَوْلَقِی سُرْسِرهُنه ی کششت ، با سربی موجو پُشت طاس و طشت ٢٦٠ طوطي اندر كنت آسد در زمان . بانگ بسر درويش زد كه في فلان از چه ای کل بـا کلان آمیختی . نو مگـر از شیشـه روغن ریخی از فیساسش خنسا آسد خلق را ، کو جو خود بنداشت صاحب دلقرا **ح**ار پاکانرا قیساس از خود مگیر **، گرچه** ماند در نبشتن شیر و شیر جبلهٔ عالّم ربین سبب گهراه شــد ه کم کسی زآبسدال حق آگاه شــد مه مُسَرى با انبيا بر دائنند ، اوليارا هجو خود بندائنند . · گنت ایك مـا بَشَر ایشان بشر . مـا و ایشان بستهٔ خوابیم و خُور این بدانستند ایشان از عَبی . هست فرف در میسان بی مُنجها هر دو گون زنبور خوردند از تحل . لیك شد زآن نیش وه زبن دیگر عسل هر دوگون آهوگیا خوردند و آب ه زین یکی سرگین شد و زآن مُشك ناب ۲۷ هر دو نی خوردند از بك آپخور . این یکی خالی و آن دیگ شکسر صد هزاران این چین آشباه بین ، فرقشان هنتادسال ،راه ببین این خوردگردد بلیــدی زو جُــدا . آن خوردگردد همــه نور خــدا این خورد زاید همه بخل و حمد ، آن خورد زاید همه عشق احمد

با هزاران غمه و غم گنته جنت ه که عجب این مرغ کی آید بگنت باشد اندر A باشد اندر (۱۳۵۸) میا هزاران غمه و غم گنته جنت ه که عجب این مرغ کی آید بگنت (۱۳۵۱) میا سری A (۱۳۵۹) میا سری B با سری B با آگ بر وی زد بگنتش ناگیان . هی for ای B با کی وی زد بگنتش ناگیان . ما بشر ویشان بشر B (۱۳۱۱) میشند از ۱۳۱۱ میشند (۱۳۱۱) میشند (۱۳۷۱) ما چو ایشان بسته A بیشند نیش و زان دیگر ۱۳۷۱ میشند (۱۳۷۱) ما چو ایشان بسته مو این خورد B بیشند (۱۳۷۱) می و این پُر B دو آن پر از شکر اله A آن یکی (۱۳۷۱) میشور اصد این به نور اصد این به نور اصد این به نور اصد این به نور اصد (۱۳۷۱) میشند از این به نور اصد این به نور اصد

كر بُدى خون مُسُلَّمان كمام او . كما فرم كر بردى من سام او ۱۹۰ میلرزد عرش از مدح شغی ، بدگیان گردد زمدحش متعی شاه بود و شاه بس آگاه بود و خاصه الله بود آنکسی را کش جنین شامی کُفد . سوی بخت و بهترین جامی گفد كر نديسدى سود او در نهسر او . كى شدى آن لطف مُعْلَق مَهْرِجُو بچه صارزد ام آن نیش حَجام . مادر مُنْنِق در آن غر شادڪام ۲۱۰ نیم جان بسناند و صد جان دهـ د . آنك در وهمت نیآبـ آن دهد تو فیاس از خویش میگیری ولیلگ . دُور دُور افسادهٔ بنگر تو نیك

حکایت مرد بقال و طوطی و روغن ربختن طوطی در دکان٬

السود بقال و وىرا طـوطبي . خوش نوابي سبــز گوبــا طوطبي سر دکان بودی نگیبان دکان ، نکته گنتی با هم سوداگران در خطاب آدمی ناطقی بُدے و در نوای طوطیان حاذق بُدے - ۱۰ جَست از سوی دکان سویی گریخت . شیشههای روغن گلرا سریخت از سوی خانمه بیآمد خواجمهاش . بر دکان بنشست فارغ خواجهوش دید پُر روغن دکان و جامه چرب . بر سرش زدگشت طوطی کُل زضّرب روزکی جندی سخرے کونیاه کرد . مسرد بقیال از نیدامت آه کرد ریش بر میکند و میکنت ای دریغ . کآفتاب نمبتم شد زیسر میسخ ۲۰۰ دستِ من بشکسته بودی ٔ آن زمان . چون زدم من بر سر آن خوش زبان

A, and the second in marg. B. (۱٥٥) أو جاش جرب L . و جاش جرب . (۱٥٦) Bul.

⁽Fie) C gives & as (الله B Bul. خ for خ. C gives دع as a variant. a variant for كاآ. L مية آ. و كويا Bal. وى ا for اورا BBL Bul. و (Fit?) After this verse L adds:

خواجه روزی سوی خانه رفته بود * در دکن طوطی نگیبانی نمود گربهٔ بر جست ناگ در دکان ۰ بهر موشی طوطیك از بهر جان Both verses are suppl. in marg. از يم جان Both verses are suppl. in marg.

بیان آنك کشتن و زهر دادن مرد زرگر باشارت الهی بود نه بهوای نفس و تأمّل فاسد،

کُشتن این مرد بسر دست حکیم ، نی پی اومیسد بود و نی زییم او نگفتش از بسرای طبیع شاه . تما نیآمد امر و الهام اله آن بسرراکش خَضر ببرید حَلْق . سر آنرا در نیابد عام خُلْق ۱۳۰ آنك از حق يابد او وَخْي و جواب . هرچـه فرمابــد بود عين صواب آنك جان مخشد آگر بكشد رواست . نايبست و دستِ او دستِ خداست هجمو اسمعل بيشش سَمر بنه و شاد و خدان بيش تبغش جان بساه نا بمانــد جانْت خنــدان نــا ابــد . هجو جان پاك آحمــد بــا احــد " عاشقان جام فرح آنگ كشد . كه بدست خويش خوبانشان كشد ۳۰ شاه آن خون از آبی شهوت نکرد . تو رهـاکن بَذْگمانی و نَــَـــرْد توگمان بُردی که کرد آلودگی . در صف غُش کی مِلَمد بالودگی بهر آنست این ریاضت وین جَنا . تـا بــر آردگوره از نفــره جُنّــا بهر آنست امنعان نبك وبده تا مجوشه. بسر سر آرد زر زبد كر نبودى كارش إلهام. إله ه او سكى بودى دراندى نه شاه ٢٠٠٠ پاك بود از شهوت و حرص و هول ه نبك كـرد او ليك نبك بَدُّنُهـا گر خَفِس در مجر کنتی را شکست . صد درستی در شکست خِضْر هست وهم موسی با همه نور و هند ه شد از آن معبوب تو بی پدر میر أَنْ كُلِّ سرخست تو خونش مخوات . مست عقلست او تو مجنونش مخوات

Heading: C زیان for .

A (۱۲۲) ABL Bill . آن مرد ABL Bill . آن مرد (۱۲۲) . المام از اله ABL Bill . الميد . الميد اله (۱۲۲) . عاشقان آنگه شراب جان کنند B (۱۲۲۱) . عاشقان آنگه شراب جان کنند B (۱۲۲۱) . عاشقان آنگه شراب جان کنند B ماد for . عاشقان آنگه شراب جان کنند B ماد for . عاشقان آنگه شراب جان کنند B ماد for . عاشقان آنگه شراب جان کنند B ماد for . عاشقان آنگه شراب جان کنند B ماد for . عاشقان آنگه شراب جان کنند B ماد for . عاشقان آنگه شراب جان کنند B ماد for . عاشقان آنگه شراب جان کنند Bill . . عاشقان آنگه خان المناز الله الماد الما

ت زرنجوری جمال او نمانسد . جان دختر در وبسالم او نمانسد ك زشت و ناخوش و رُخزرد شد . اندك اندك در دل او سرد شد باتی کز ہی رنگی ہود ، عثنی نبود عاقبت ننگی ہود ع كآن م ننگ بودى يكسرى . نا نرفتى بسر وى آن بدداورى ن دوید از چشم همچون جوی او ه دشمن جان وی آسد روی او بن طاوس آمد پُرِ او . ای بسی شهرا بکشت فر او ، من آن آهُوَم كُر ناف من ، ريخت آن صيّاد جون صاف من من آن روباهِ محرا کر کمین . سسر بریدندش براے بوستین من آن پیلی که زخم, پیلبان . ریخت خونم از بسرای استخوان الله كالمناسم بن ما دون من و فانداند كه نخسيد خون من نست امروز و فردا بسر ويست ، خون چون من كس چنين ضايع كيست ب دبیار افکد سایم دراز ، باز گردد سوی او آن سایمه باز جهان کوهبیت و نِعْل ما نهدا . سوے مها آید نهداهارا صدا بگنت و رفت در دم زیر خاك . آن كنيزك شد زرنج و عشق پاك ت عشق مردگان پایند نیست . زآنک مرده سوی ما آیند نیست ، زنه در روان و در بصر ، هر دَّمِي باشد زغنجه نازونسر ي آن زنسه گرين كو باقيست . كـن شــراب جان فزايت ساقيست يَ آنَ بَكْرِينَ كه جملةُ انبياً . يافتنىد از عَنْنِي او كار وكياً نكو مارا بدآن شه مبار نيست . با كريان كارما دشوار نيست

⁽۱۰۰) معشق دختر بر کال او نماند in B is: عشق دختر بر کال او نماند . (۱۰۰) . عشق دختر بر کال او نماند . (۱۰۰) . ایسا . ABL Bul. میاد . (۱۰۰) . ایسا . ABL Bul. ایسا . می نماند که مجنبد B . مافون من (۱۱۰) . بریدندم B (۱۱۰) . بریدندم (۱۱۰) . جانفزای می . جانفزایش ABL Bul. . (۲۱۹) . زعشق و رنج . مارا بر شد . مارا بر شد . مارا بر شد

فرستادن شاه رسولان بسمرقند بآوردن زرگر،

۱۸۰ شه فرستاد آن طرف یك دو رسول . حاذف ان و کانیان بس عُـدُول تا سرنسد آمدنید آن دو رسول و از بسرای زرگیر شنگ نضول کای لطیف است ای کامل معرفت . فاش اندر شهرها از نو مینت نک فلان شه از بیرای زرگری و اختیارت کیرد زیسرا مهتری اینك این خلعت بگیر و زرّ و سبم . چون بیآبی خاص باشی و نــدیم ۱۹۰ مرد مال و خلعت بسیار دید . غرّه شد از شهر و فرزندان برید اندر آمد شادمات در راه مسرد و بی خبر کآن شاه قصد جانش کرد اسب نازی بر نشست و شاد تاخت ، خونبهای خویش, ا خلعت شناخت • ای شب اندر سنر با صد رضا . خود بسای خویش نا سُوه اَلْنَصْا در خالش مُلك و عبر و مهتری و گفت عزائیل رو آری بسری ۱۹۰ جون رسید از راه آن مرد غریب ، اندر آوردش بیش شه طبیب سوے شاهنشاه بردندش بناز ، نا بسورد بسر سبم طسراز شاه دید اورا بسی تعظیم کرد . مخزن زررا بدو نسلیم کرد یس حکیش گفت کای سلطان میه . آن کنیزكرا بدین خواجه بده نا کیزك در وصالش خوش شود . آب وَصْلَ دفع آن آتش شود ۲۰۰ شبه بدو بخشید آن مدرویرا ، جُنّت کرد آن هر دو صبت جُویرا مدُّت شش ماه ميراندند كام ، نيا بصَّجت آميد أن دختر نمام بعد از آن از بهر او شُرْبت بساخت . تــا مجورد و پیش دختر میگداخت

⁽۱۸۰) Bul. بس for مثد . (۱۸۹) Text according to A. BCL Bul. have: تا سمرقد آمدند آن دو امبر * پیش آن زرگر زشاهنشه بشیر

C has رسول written above امير and gives in marg. the second hemistich as it stands in A. (۱۸۲) A Bul. و كامل (۱۸۲) Bul. om. و كامل المرازي . (۱۹۲) Bul. om. عرد before ي. در ماي المرازي . در المرازي المرازي

هان و هان این رازرا با کس مگو ، گرچه از توشه کند بس جُست و جو

۱۱۰ گورخانهٔ راز تو چون دل شود ، آن مُرادت زودنر حاصل شود

گنت پینمبر که همراه سر بهنت ، زود گردد بها مراد خویش جنت

دانها چون در زبین پنهان شود ، سرّ آن سَرْسَبْری بُسنان شود

زر و نقره گر نبودندی نهان ، پَرْوَرِش گی یافتندی زیسر کان

وعدها و لطنهای آن حصیم ، حرد آن رنجوررا ایمن زبیم

وعدها باشد حقیقی دل پذیسر ، وعدها باشد تجازی تاسه کیسر

وعدهٔ اهل حرم نقد روان ، وعدهٔ نااهل شد رنج روان

در یافتن آن ولی رنجرا و عرض کردن رنج اورا پیش پادشاه ، بعد زآن برخاست و عزم شاه کرد ، شاه را زآن شبه آگاه کسرد گفت تدبیر آن بود کآن سردرا ، حاضسر آرم از پی این دردرا مرد زرگررا بخوان زآن شهسر دور ، با زر و خلعت بده اورا غرور

After the Heading Bul. adda:

آن حکیم مهرابان کارگیر ۰ یافت از رنج کنبزك چون خبر L has the following verse:

ان حكيم مهربان چون راز يافت ٠ صورت رنج كنزلك باز يافت ١٨٢) Bom. و. Bul. adds:

گفت شه پس چیست در تدبیر این ه می ناید خود خطر تأخیر این (۱۸۵) The following verse in added in BL and in marg. C:

چونك سلطان از حكيم آنرا شنيد . پند اورا از دل و از جَان گريد Bul. adds:

جونکه این تدبیررا شه کرد گوش · بود بندش زیور منڪوش گوش

کس بزیم دُم خمر خاری نهده خر ندانمد دفع آن بسر میجهد ١٥٠ بر جهد وأَن خار مُعْكَمتر زند ، عامل بايد كه خارى بركند خر زبهم دفع خار از سوز و درد . جُنت مانداخت صد جا زخ کرد آن حكيم خارجين أسناد بسود . دست ف زد جا يجا ف أزمود زآن كنيزك بسر طريق داستان . باز مىبرسيد حال دوستان بـا حکیم او قصّهـا میگفت فـاش . از مُقام و خواجگــان و شهر و تاش ۱۹۰ سری قصّه گنتش میداشت گوش ، سوی نیش و جستنش میداشت هوش تاکه نبض از نام کی گردد جهان . او بود منصودِ جانش در جهان دوستان شمهر اورا بسر شمسرد . بعد از آن شهری دگررا نسام بُسرد گفت چون بیرون شدی از شهرِ خوپش . در کدامین شهر بودستی نو بیش 🔹 نام شهری گفت و زآن هم در گذشت . رنگت رو و نبض او دیگ ر نگشت ۱۵۰ خواجگان و شهرهارا یك بیك . بازگفت از جای و از نان و نمك شهر شهــر و خانــه خانه قصّه کرد . نی رگش جنبید و نی رخ گشت زرد نهض او بر حال خود بُد بی گزنــد . نــا ببرســـد از سَبَرْقَبْد چو قَنْــد نهض جست و روی سرخ و زرد شد . کسز سمرنسدی زرگز فسرد شد چون زرنجور آن حکیم آین راز پافت . اصلی آن درد و بلارا بساز یافت. ۱۷۰گفت کوی او کوی غاندًر . او سمر پُلگفت و کوی غاندًر گفت دانستم که رنجت چیست زود . در خلاصت یسترهما خواهر نمود شاد باش و قارع و ابن که من . آن کنم با نو که باران با چمن من غم تو مبخورم تو غ مخسور ، بسر نو من مُثْنِقتهم از صد بسدر

ا آرزو میخواه لیک اندازه خواه ه بسر نسابد کوهرا یک برگیر کاه اکتر استاه آفتایی کر وی این عالم فروخت ه اندگی کر پس آید جمله سوخت فتنده و آشوب و خونربزی مجوه بیش ازین از شمس تبرسزی مگو این ندارد آخد از آغازگوه زو تمام این حکایت بسازگو

خلوت طلبیدن آن ولی از پادشاه باکتیزك جهت در یافتن رنج کتیزك [،]

گفت ای شه خلوتی کن خانه را . دُورکن هم خویش و هم بیگانه را ایکس ندارد گوش در دهلیزها . نیا بهرسم زبین کنیزك چیزها خانه خانه خانه خانه ماند و یك دیبار نی . جر طبیب و جر همآن بیمهار نی نمرم نرمك گفت شهه ر تو کجاست . که علاج اهل هه شهری جُداست واندر آن شهه ر از قرابت کیستت ، خویشی و پیوستگی بها چیست دست بر نبضش نهاد و یك بیك ، باز و پهرسید ایم جور فلك دست بر نبضش نهاد و یك بیك ، باز و پهرسید ایم جور فلك وز سر سوزت هی جوید سرش ، ور نباید میکند بها لب نرش خار در پا شد چین دشواریاب ، خار در دل چون بود ول یه جواب خار دل را گر بدیدی هه حس خسی ، دست گی بودی غانه را بر کسی خار دل را گر بدیدی هم خسی ، دست گی بودی غانه را بر کسی خار دل را گر بدیدی هم خسی ، دست گی بودی غانه را بر کسی

Heading: A در ماختن for در ماختن. After the Heading Bul. adds:

آن حكم شد چون ازين حكيت خير ، يسود همراز شه والاسسريسر (١٤٥) After this verse B adds:

در زمان فرمود شه زآنجا روند ۰ از در و دهلیزها بیرون شوند After this verse B adds:

بعد ازآن در کار او بنباد کرد ۰ وز حکایتهای ماضی یاد حکرد . •خار در دل ٔ ۵ (۱۰۲) . از لب تا (۱۰۱) . جهد for خلد (۱۰۰)

۱۲۰ شمس در خارج آگرچه هست فسرد . ماتیان هم مثل او تصویسر کرد شس جان کو خارج آسد از اثیر ، نبودش در نیفن و در خارج نظیر در تصور ذات آورا گُنسج حكو . نما در آيمد در تصور ملل او چون حدیث روی شبش آلدّین رسید . شمس چارم آسمان سر در کشید طجب آید چونك آمد نام او . شرح رمزی گنتن از إنعام او ۱۲۰ این نَسَ جان دامنم بر تافتست . بوی پیراهان بوسف یافتست انم بسراے حق صبت سالما ، بسازگو حالی از آن خوش حالما تا زمین و آسمان خندان شود . عقل و روح و دین صد چندان شود لا تُكِلِّنُونِ فَالِّي فِي النَّمَا ، كُلُّتَ أَنْهِ أَمِي فَلا أُحْمِى ثَمَّا كُلُّ نَيْءَ قَالَهُ عَيْدُ ٱلْنُهِينِ . إِنْ نَكَلُّفُ أَوْ نَصَلَّفُ لَا يَلِيفِ ۱۲۰ من چه کوم یك ركم هشیار نیست . شرح آن باری که اورا بار نیست شرح این هجران و این خون، جگر ه این زمان بگذار نــا وقت دگر سَالَ أَمْمِنِي مَانِي جَالِمَة ، وَأَغْبَلُ فَأَلُونُكُ مَيْكُ سَالِمُة صوفی ابن الوقت بآشد ای رفیق . نیست فسردا گفتن از شرط طریق نو مگــر خود مــرد صوفی نیستمی . هستــرا از نِسْیــه خیزد نیستمی ۱۲۰ گفتمش پوشیسه خوشتر سِرِّ بهار. . خود تو در ضِیْن حکایت گوش دار خوشتر آن باشد که سر دلبران ، گفته آید در حدیث دیگران كُنْت مكنوف و برهنه و بي عُلول ، بازكو دَفْعَم مَدِه اى بُو ٱلنُصُول برده بر دار و برهنه گوکه من ه مختیسم با صنم با پیرهن گفتم ار عربان شود او در عبان و ن تو سانی نی کنارت نی مبات

[.] شرح رمزی کردن ABL شرح کردن رمزی ABL شرح کردن رمزی ABL شرح کردن رمزی ABL (۱۲۹) . در ثاقتست Bul. (۱۲۹) . در ثاقتست Bul. (۱۲۹) . در ثاقتست شدهست همت watten above تقد watten عدد شدها المثال ال

⁽۱۲۷) L om. Bul. برهنه إي غلول After this verse BL have:

گفت مکتوف و برهنه گوی این ۰ آشکارا به حکه پنهان ذکر دین

بردن پادشاه آن طبیبرا بر سر بیار تا حال اورا ببیند،

چون گذشت آن مجلس و خوان کرم . دست او بگرفت و برد انـــدر حرم قصّه منجور و رنجورے بخواند . بعد از آن در پیش رنجورش نشاند رنگ رُو و نبض و قاروره بدید . هم علاماتش هم اسبابش شنید گفت هر دارو که ایشان کردهاند و آن عارت نیست ویران کردهاند ١٠٥ بيخبر بودنـد از حال درون ، أَشْتَعِيـذُ ٱللَّهُ مِمَّا يَفْتَرُونِ دید رنج و کشف شد در وی نهفت . لیک پنهان کرد و بسا سلطان نگفت رنجش آز سودا و از صَنْسرا نبود ، بوی هسر هیزم پدیسد آیسد زدود دید از زاریش کو زار داست . تنخوشت و او گرفتار داست. عاشقی پیداست از زارئ دل ، نبست بیماری جو بیماری دل ١١٠ علَّت عاشق رعلتها جُداست ، عشق اصْطُرُلاب اسرار خداست عاشفی گر زین مسر و گر زآن سرست ، عافیت مسارا بداین سبر رهبترست هرچ گویم عشقرا شسرح و بیسان . چون بعشق آیم خَیِل باشم از آن ٔ گرچه تنسیر زبان روشنگرست . لیك عشف بیزبان روشنترست چون قلم اندر نوشتن مشتافت . چون بعشق آمد قلم بر خود شكافت ۱۱۰ علل در شرحش چو خر در کِل مخنت . شرح عشق و عاشقی م عشق گفت آفشاب آمد دلبل آفشاب ، گردلیك باید از وی رُو مناب از وی ار سایم نشانی مدهد ، شبس هم دم نور جانی میدهد . سایـه خواب آرد نرا همچون سَمَر . چون بر آیـد شمّس اِنْشَقّ ٱلْقَمَر خود غربی در جهان چون شمس نیست . شمس جان باقیست اورا امس نیست

الرام) In B Bul. this verse precedes the Heading. L بجلس خوان و کرم.

⁽۱۱۰) Bul. از صغرا و از سوطا Bul. (۱۰۸) ه. از صغرا و از سوطا ۱۰۷) Bul. انخوشست او و گرفتاری (۱۰۸) ه. اندان سو Bul. (۱۱۱) ه. اسطرلاب (۱۱۱) ه. باقی کش امس لگ. باقیست کاورا Bul. باقی که اورا B (۱۱۹)

بدگهانی کردن و حرص آورے و کفسر باشد پیش خوان مهترے زان گدار ویسان نادیس زاز و آن در رحمت بر ایشان شد فسراز ابسر بسر نابید پی منع زکات و وز زنا افتید وبا اندر جهات هرچه بر تو آید از ظلمات و غر و آن ز بی باکی و گساخیست هر و کمناخیست هر اوست و نامرد اوست و زادب معصوم و پاک آمد ملک از ادب پُر نور گشست این فلک و وز ادب معصوم و پاک آمد ملک بُد زگساخی کسوف آفتات و شد عزازیلی زجُرْآت رَدِ باب

ملاقات پادشاه با آن طبیب الٰهی که در خوابش بشارت داده بودند بملاقات او ،

دست بگشاد و حنارانش گرفت ، هجو عثن اندر دل و جانش گرفت دست و پیشانیش بوسیدن گرفت ، از مُقام و راه پرسیدن آخسر بصبسر کفت ای هدیه حق و دفع حَرَج ، معنی الصّبْسُر مِنْسَاحُ الْفَسَرَج ای پیشای تو جولم هسر سؤال ، مُشکِل از تو حَل شود بی قبل و قال ترجانی هرج مارا در دلست ، دستگیری هرکه پایش در گلست ترجانی هسرج مارا در دلست ، دستگیری هرکه پایش در گلست مرخبا با مُجنّبی با مُرْتَضَی ، اِنْ نَیْبْ جَا یَ الْقَفا ضاق الْفَفا مَانَ الْفَانِ الْ

⁽۱۹) L نامردی for المردی (۱۰) After this verse Bul. has:

مرکه شد در راه گماخ طریق ۴ آن بود در رادی مسرت غربتی

⁽N) After this verse Bul, adds:

رقت آنکه بایدش کردن بیان ۰ ماجرای حال شاه و میهمان . با آن ولی که در خوابش نموده بودند Heading: L

⁽۱۹) A مَكَارِشُرِا كُوْمَتِ After this rerse Bul. adds:
صبر أكر تلخست وليكن عاقبت * ميوهاش باشد شف و عانيت

[.] ينتهي .BL Bul (١٤٠) . دستگير B .ارجان B (١٩٠)

آن خیالی که شه اندر خواب دیسد . در رخ مهمان هیآمد پدیسد شده بجای حاجبان فا پیش رفت شده بجای حاجبان فا پیش رفت ، هر دو جان یی دوختن بر دوخیه کفت معشوقر تو بودستی نه آن ، لیك كار از كار خیزد در جهان ای مرا تو مصطفی من چون عُمسر ، از برای خدمت بندر كمسر

از خداوند ولی التوفیق در خواستن توفیق رعایت ادب در همه حالها و بیان کردن وخامت ضررهای بیادبی،

از خدا جوییم توفینه ادب و بهادب محروم شد از لطف رَب بهادب تنها نه خودرا داشت بد و بلك آنش در همه آفاتی زد ماید از آسهان در ورسید و بی صُداع و بی فروخت و بی غرید در میان فوم موسی چند کس و بی ادب گفتند کو سیر و عَدَس منقطع شد نان و خوان آسهان و ماند رنج زرع و بیل و داسهان باز عیسی چون شفاعت کرد حق و خوان فرستاد و غنیمت بسر طبق باز گستاخان ادب بگذاشنند و چون گدایان زلها بسر داشنند باز گستاخان ادب بگذاشنند و چون گدایان زلها بسر داشنند

Heading: Suppl. in marg. C., AL om. بالدب العباد ا

⁽۷۸) AI مدر for مدر Bul. ماند Bul. شد ماند AF) AB Bul. مدر AF) AB Bul. مر (۸۲) AR Bul. موان و نان معالده شد از سما میل عاشه * گفت چون انزل علینا ناشده

⁽A) Bul. کرد جسی لایه. (A) After this verse there is a lacuna in C. extending to v. ۱۲۰.

ظاهر شدن عجز حکیان از معانحهٔ کنواک بر پادشاه و روی آوردن پادشاه بدرگاه خدا و خواب دیدن شاه ولیرا'

٥٠ شه جو عجيز آن حكيان را بديد ، پيا برهنيه جانب سجيد دويد رفت در مجد سوی عراب شد . جنهگاه از اشكِ شد پر آب شد چون بخویش آمد زغَرْقاب فنا . خوش زبان بگفاد در مدح و ثنا کای کمیت بَغْیشَت مُلك جهان ، من چه گویم چون تو میدانی عهان آے میشه طجت مارا پناه ، بار دیگر ما غلط ڪرديم راه · لیك كنبى كرچه عادانم سِرت . زود هر پسدا كُنْس بسر ظاهرت ، چون بر آورد از میان جان خروش . اندر آمد بحسرِ بخشایش مجوش در میان کری خوابش در رُبود . دید در خواب او که پیری رُو نمود گفت ای شبه مزده حاجانت رواست . گر غریمی آبدت فردا زماست چونك آيد او حكيم حاذفست ، صادقش دان كو أمين و صادفست ٥٠ در علاجش يعسر مطلق را ببين . دم مزاجش قدرت حف را ببين چون رسید آن وعدگاه و روز شد . آفتاسب از شرف اخترسوز شد بود اندر مَنْظُره شه منتظره نا ببیسد آنج بنبودند یسر دبد شمی فاضلی پُرمایه ، آفشانی در میان سایه فیرسید ان دُور مانید هیلال . نیست بود و هست بر شکل خیال ۷۰ نیستوش باشد خیال اندر روان . تو جهانی بر خیالی بین روان بر خیالی صلحشان و جنگشان ، وز خیالی نخرشان و ننگشان آن خالاتی که دام اولیاست ، عکس مَهروبان بُستان خداست

و يافتن طبيب AB Bul. add خواب ديدن بادشاه مبشر غييرا AB Bul. add حواب ديدن مراد

^(°1) B Sour. (°1) In C to 3 is written above to 3. (17) B +, for 3).

^{, ,}و om A .دان کو for دانك او B .مكيمي A (14)

حکایت عاشق شدن پادشاهی بر کنیزکی و خریدن پادشاه کنیزكرا ، بود شامی در زمانی پیش ازین ، مُلك دنیا بودش و م مُلك دین اتفاقا شاه روزت شد سوار ، با خواص خویش از بهبر شكار یك کنیزك دید شه بر شاهراه ، شد غلام آن کنیزك جان شاه

اتفاقیا شاه روزت شد سوار و به خواص خویش از بهبر شکار یک کنزله دبید شه بر شاهراه و شد غلام آن کنزله جان شاه مرغ جانش در قفص چون صطید و داد سال و آن کنزله از خرید چون خرید اورا و برخوردار شد و آن کنزله از قضا بیسار شد آن یکی خر داشت و پالانش نبود و یافت پهالان گرگه خسررا در رُبود کوزه بودش آب می نامید بیست و آبرا چون یافت خود کوزه شکست شه طیبان جمع کرد از چپ و راست و گفت جان هر دو در دست شاست هان می سیاست جان جان میرا و شدت او خرد میر جان میرا و بردمنید و خسته ام درمانم اوست هرکه درمان کرد میر جان میرا و بُسرد گنج و دُر و مرجان میرا جمله گنندش که جانبازی کنیم و انبازی کنیم همر یکی از میا سیع عالبیست و همر المرا در کنیم و انبازی کنیم همر یکی از میا سیع عالبیست و همر المرا در کنیم و انبازی کنیم گر خدا خواصده نگنند داز بعلیر و پس خیدا بنبودشان عجبز بشر گر خدا خواصده نگنند داز بعلیر و پس خیدا بنبودشان عجبز بشر ای بسی نآورده اِسْتُشنا بگنت و جان او بیا جان اِسْتِناست جُنت ای بسی نآورده اِسْتِنا بگنت و جان او بیا جان اِسْتِناست جُنت هرچ کردند از علاج و از دول و گشت رنج افزون و حاجت نارول آن کنبرک از مرض چون موی شد و چیم شه از اشک خون چون جوی جوی شد

از قضا سِرُکنگین صَنْسرا نبود . روغن بــادامر خُشکی فافــزود از هلیلــه قبض شـــد اِطلاق رفت . آب آنشرا مــدد شــد هجو نَنْت

اورا و رنجور L has خربدن بادشاه After عاشق شدن بادشاه L has عربدن بادشاه Heading: AB Bul مرا و رنجور معاجمة او

[.] و جان جانم Bul. (٤١) . Bul. و جان جانم Bul. (٤١)

^(• ·) ABL Bul, اى الم

[.] عنكي مينود "ABL Bul " صنوا فزود ABL Bul (٥٩)

سند بگسل سائل آزاد اے پس ، جد بائی بندسم و بسد زر اکر بریاری محسروا در حکورهٔ . چند گلجد قسمت بلک روزهٔ كوزه چشم حريصان پُر نشد ، تا صدف قانع نشد پُر دُر نشد هركرا جام زعفني جاك شد ، أو زحرص و جملة عبى باك شد شاد باش ای عشق خوش سودای ما . اے طبیب جملت علّمهای ما اے دوای مَعُوت و ناموس سا ، اے تو اِفسلاطون و جالینوس سا ٢٠ جسر خاك از عشق بر افلاك أسد . كوه در رقص آمد و چالاك أسد عشق جارے طُور آمید عیاشیا ، طُور مست و خَرِّ مُوسَی صَاعِبًا بـا لب دسان خود کر جُنتى . هجو نی من گنتنها گنتى هرك او از همزباني شد جُدا . بي زبان شد گرچه دارد صد نوا " جانك كل رفت وكلستان درگذشت ، نشنوى زآن پس زبلبل سرگذشت ۲۰ جملیه معشوقست و عاشق پسردهٔ ه زنسده معشوقست و عاشق شردهٔ جورے نباشید عثق را پُرواے او ، او جو مرغی مانیدو بی بُسر وای او من چگونـه هوش دارم پیش و پس ، چون نباشد نور بـارم پیش و پس عشق خواهد کون سخن بیرون بود . آیسه غشاز نبوه چون بسود آینهات دانی جرا غبّاز نیست . زآنك زنگار از رُخش متاز نیسته ۲۰ بشنوید ای دوستان این داستان . خود حقیقت نقید حال ماست آن

نور او در بین و بسر و تحت و فوق ۰ بر سر و برگردنم چون تاج و طوق . آینه دالی BL آینه دالی After this verse Bul. adds: گر شدی از آن غمّاز نیست A (۲۹) گر شدی از زنگ و آلایش جدا ۰ میزدی برق نور خورشهد عـــدا

⁽⁷⁰⁾ In C this verse follows the Heading.

بسم الله الرحمن الرحيم،

بشُّو از ئی جون حکایت میکند . ام جدایبها شکایت میکنند 🦯 كز نَيِسْنات تا مرا ببريدماند ، از ننيرم مرد و زن ناليدماند سبد خوام شرحه شرحه از فراق ، تما بگویم شرح درم اشتیاق هر کسی کو دُور ماند از اصل خویش . باز جوبـد روزگار وصل خویش ومن بهدر جمعیّتی نالان شدم و جنت بَدْحالان و خوش حالان شدم هرکسی از ظنِّ خود شد بــار من . از درون من نجُسْت اسرار من يسرِّ من از نـالهٔ من دُور نبسَت . لبك چثم و كوشرا آن نور نبست تن زجان و جان، زتن مستور نیست . لیك كسرا دید جان دستور نیست آتشست این بانگ نای و نیست باد . هرکه این آتش ندارد نیست باد ١٠ آتش عشنست كانـدر نّى فتـاد ، جوشش عشنست كانـدر مَى فتـاد نی حریف مرکه از باری بُرید ، بسردهااش بردهای سا درید هجو کی زهـری و ترباتی که دید . هجو کی دمساز و مثناتی که دید نَى حديث راءِ پُر خون فكند ، فصّهاك عثق مجنون فكند مَعْرَم این هوش جز بیپوش نیست . مر زبان را مشتری جر گوش نیست ١٠ در عم ما روزها يكاه شد ، روزها با سوزها همراه شد روزها گر رفت گو رّو باك نيست . نو بمان اى آنك چون نو پاك نيست هرکه جز ماهی زآیش سیر شد . هرکه بی روزیست روزش دیر شد در نیابهد حال بخت هیج خام . پس سخت کوتاه باید والسّلام

[.]کر جدایها B (۱)

[.]در نغیرم B ^(۱)

۰وز درون L (⁽¹⁾

[.] بردهایش BL (۱۱)

وغُرَر المَثَالَاتُ ، ودُرَرِ الدُّلالات، وطريقة الزَّمَّاد وحديثة العبَّاد، فصيرة المباني، كثيرة المعانى، لاستدعاً . سيَّدى وسَنَدى، ومعتبَّدى، ومكان الرُّوح من جَسَدى، وذخيرة يوى وغدى، وهو الثينع قدوة العارفين، وإمام اهل (٥٠) الهدى واليتين، مغيث الوَّرَى، امين القلوب والنُّهَى، وديعة الله بين خلينته. • وصفوته في بريَّته، ووصاياه لنبيَّه، وخباياه عند صنيَّه، مفتاح خزاين العرش، امين كنوز الغرش، ابو النضائل حُسام انحق والدِّين حسن بن محبَّد بن الحسن (٥) المعروف (٠) بابن أخي (٥) تُرك ابو يزيد الوقت جُنيَّد الزمان (٥) صدّيق ابن صدّيق (a) ابن الصدّيق رض الله عنه وعنهم الأرموى الأصل المنسب الى الشبيع المكرّم بما قال أَمْسَيْتُ كُرديًّا وأَصْبَعْتُ عَرَبيًّا فَدَّسَ اللَّهُ ١٠ روحه وأرواحَ أخلافه فنيمُ السُّلف وينمُ الْحَلَّف، له نَسَبُ ٱلْفَت الشمس عليه ١٠ ردآ. ها، وحَسَبٌ أَرْخت النجوم لديه أَضوآ. ها، لم يزل فِناً. هم قبلة الإقبال. يتوجُّه إليها بنو الوُّلاة، وكعبة الآمال يطوف بها وُفود العُفاة، ولا زال كذلك ما طلع نج وذرّ شارق ليكون معتصمًا لأولى البعوائر الربّانيّان الروحانيَّين السائيِّين العرشيِّين النوريِّين، الشُّكوت النُّظَّار، النُّيَّب الْحُضَّار، ١٠ الملوك تحت الأطار، اشراف (٦) القبائل، اصحاب النضائل، انوار (٥) الدلائل، آمين يا ربّ العالمين (٩)، وهنا دعاء لا يُرَدّ فانه دعاء لأصناف البربّـة شامل، وانحمد لله ربّ العالمين وصلّى الله على خير خلفه محمّد وآله الطيّبين الطاهرين،

⁽a) Bul. om. (b) Bul. حسن . (c-a) Bul. باخي . (d-d) Bul. مسن . (c) Bul. أنور B (g) Bul. (h) B adds . أبن العديق . عبد وآله اجمين

بسم الله الرحمن الرحيم،

هذا كتاب المننوى (٥) وهو أصول أصول الدين، في كنف آسرار الوصول والبقين، وهو فِقه الله الاكبر، وشرع الله الازهر، وبرهان الله الاظهر، مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةِ فِيهَا مِعْبَاح، يُشرق إشراقا أَنْوَرَ من الإصباح، وهو يجنان الجنان، ذو (٥) العُيون والاغصان، منها (٥) عين نسبّي عند ابناء وهو يجنان الجنان، ذو (٥) العُيون والاغصان، منها (٥) عين نسبّي عند ابناء منا السيل سَلسبيلاً، وعند اصحاب المقامات والكرامات خَيْرٌ مقامًا وأحْسَنُ مقيلاً، الأبرار فيه بأكلون ويشربون، والأحرار منه يفرحون ويطربون، وهو كنيل مِصر شراب للصابرين، وحسرة على آل فرعون والكافرين، كما قال (٥) يَفِيلُ بِهِ كَثِيرًا ، وَيَهْدِى بِهِ كَثِيرًا (٥)، وأنه شفاء الصدور وجلاء الأحزان، وكناف الفرآن، وسَعة الأرزاق، وتطبيب الأخلاق، بأيدى سَفَرة كِرَامٍ بَرَرةِ وكناف الفرآن، وسَعة الأرزاق، وتطبيب الأخلاق، بأيدى سَفَرة كِرَامٍ بَرَرةِ مِنْ غَلْنه، والله يرصه ويرقبه وهو خَيَرٌ جَافِظًا وَهُوَ أَرْحُ ٱلرّاحِمِين، وله يَنْ خَلْنه، والله يرصه ويرقبه وهو خَيَرٌ جَافِظًا وَهُو أَرْحُ ٱلرّاحِمِين، وله والحرعة تدل على الفدير، والحنسة تدل على النيل والقليل يدل على الكثير، يقول العبد والمجرعة تدل على الفدير، يقول العبد الضعيف المحتاج الى رحمة الله تعالى محمد بن محمد بن الحسين اللّه في نقبل الله منه اجتهدت في تطويل المنظوم المثنوى المشتمل على الغراب والنوادر الله الله عنا الله عنه الخاب على الفراب والنوادر الله منه اجتهدت في تطويل المنظوم المثنوى المشتمل على الغراب والنوادر الله عنا الله عنه الخراب على المناود الله عنا الله عنه الخراب على المناود الله عنا المناود المانوي المشترى المشترى المنافوم المنوي المشترى المنافوم المنوي المشترى المنافوم المنوي المشترى المنافوم المنوي المنافوم المنوي المشترى المؤلفة المنافوم المنوي المشترى المنافوم المنوي المشترى المنافوم المنوي المنافوم المنوي المنافوم المنافوم المنوي المنافوم المنافوم المنوي المنافوم المنوي المنافوم المنافوم المنوي المنافوم المنوي المنافوم المنوي المنوي المنافوم

This preface is wanting in CL.

ذوات .ak (۵) هذا كتاب المننوى instead of ولا توفيق الاً بالله A (a) المبون وما Bul. (b) Bul. عقال الله تعالى . (c) Bul. adds من وما Bul. (d) Bul. الله تعالى . (d) Bul. adds المبون . تخريل من رب العالمين Bul. adds (d) . بان Bul. (f) Bul. عضل به الا الناسئين

⁽۱۱) From the words غير حانظا to the end of the preface the text of A is almost illegible.

فكعيقه	
£45, £77	كرامات ابرهيم ادم بر لب دريا ،
1731 173	طعنه زدن بیگآنهٔ در شیخ و جواب گفتن مرید شیخ اورا،
	دعوی کردن آن شخص که خدای تعالی مرا نمیگیرد بگناه و جواب
573	كُفتن شُعيب أوراً ، .
	كنتن عايشه رضى الله عنها مصطفىرا عم كه تو بى مصلاً بهر جا
173	نماز و رکنی ،
٤٤.	کثیدن موش مهار شتررا و معجب شدن موش در خود،
225	کرامات آن درویش که در کشتی متمهش کردند ،
	نشنیع صوفیان بر آن صوفی که پیش شیخ بسیار میگوید و عذر
٤ ٤٨– ٤ ٤٤	گفتن او،
119	سجن کردن بحیی عم در شکم مادر مسیحرا عم،
205	جستن آن درخت که هرکهٔ مبوهٔ آن درخت خورد نمبرد، ه
	منازعت چهارکس جهت انگورکه هریکی بنام دیگر فهم کرده
202	بود آنرا ،
207	بر خاستن مخالفت و عداوت از مميان انصار ببركات رسول صلع ،
209	قصَّهٔ بطبچگان که مرغ خانگی پروردشان،
	حیران شدن حاجیان در کرامات آن زاهد که در بادیه ننهاش
٤٦.	يافتنك ،

وجي كردن حقّ نعالي بوسي عم كه جرا بعيادت من نيآمدي، ۴٦٥ تنها کردن باغبان صوفی و فقیه و علوی ا از همدیگر، **777-777** گفتن شبخی ابا یزیدراکه کعبه منم کرد من طوافی میکن، 477 حکایت مرید که خانهٔ نو ساخت؛ TY. عذرگنتن دلقك با سيّدكه چرا فاحشهرا نكاح كُرد، **577** مجیلت در سخن آوردن سایل آن بزرگذراکه خودرا دبوانه ساخته بود، **547**3 . **47** خواندن محتسب مست خراب افتاده را بزندان، 577 • بيدار كردن ابليس معاويه را رضه كه خير وقت نماز است، 177-7.3 شکایت قاضی از آفت قضا و جوای گفتن نایب اورا، 117 فضیلت حسرت خوردن آن مخلص بر فوت نماز جماعت، 2.1 فوت شدن درد بآواز دادن آن شخص صاحب خانه را که نزدیك آمه بود که دزدرا در یابد و بگیرد، 1.5 قصَّهٔ منافقان و مسجد ضرار ساختن ایشان، 21012.4-2.2 قصَّهٔ آن شخص که اشتر ضالَّهٔ خود و جست. و می برسید ، 2.1 قصد کردن غُزان بکشتن یك مردى نا آن دگر بترسد، LIY شکابت کردن پیرمردی بطبیب از رنجور بها و جواب گنتن طبيب اوراء ٤٢. فصَّهٔ جوجی و آن کودك که پیش جنازهٔ پدر خوبش نوحه می کرد، 251 نرسیدن کودك از آن شخص صاحبجنّه و گنتن آن شخص که ای کودك مترس که نامردم، 272 قصّهٔ تیراندازی و ترسیدن او از سواری که در بیشه میرفت، • ۲۲٪ نصّهٔ اعرابی و ربگ در جهال کردن و ملامت کردن آن فيلسوف اورا، 250

جحينه	
740	خاریدن روستایی بتاریکی شیررا بظنّ آنك گاو اوست،
TY1- TY0	فروختن صوفيان بهيمة مسافررا جهت ساع،
Г ДҮ- Г Ү १	تعریف کردن منادیان قاضی مفلسرا گرد شهر،
TAT	ملامت کردن مرِدم شخصیرارکه مادرشراکشت بنهمت،
7.2-797	امتحان پادشاه بآن دو غلام که نو خرین بود،
777-377	حسد کردن حثم بر غلام خاص، ۲۰۱–۲۱۱
X.7-117	گرفتار شدن باز میان جغدان بوبرانه،
117-717	کلوخ انداختن نشنه از سر دبیار در جوی آب،
	فرمودن طلی آن مردراکه آن خاربن راکه نشاندهٔ بر سر راه
717	برکن ،
777-577	آمدن دوستان ببپارستان جهت ذا النّون،
777-777	امنحان کردن خواجهٔ لقان زیرکی لفانرا،
377	عکس نعظیم پیغام سلیان عم در دل بلتیس از صورت حتیر هدهد،
777	انکار فلسنی بر قرامت ان اصبح مآؤکم غورًا،
rt7-rt.	انکار کردن موسی عم بر مناجات شوپان،
737-137	پرسیدن موسی عم از حق تعالی سرّ غلبهٔ ظالمان،
729	رنجانیدن امیری خنتهٔراکه مار در دهانش رفته بود،
	اعتماد کردن بر نملّق و وفای خرس، ۲۰۲
507	گنتن نابینایی سابل که دوکوری دارم،
	گفتن موسی عم گوساله پرست را که آن خیال اندیشی و حزم نو
£07±.	کجاست، ۶
777	نمَلَّق کردن دیوانه جالینوسرا و ترسیدن جالینوس ،
37A7 1 AA7	رفتن مصطفی عم بعیادت صحابی رنجور، که ۲۲۱، ۲۲۹، ۲۲۱

پرسیدن پیغامبر عم مر زیدرا امروز چونی و جواب کردن زید

و گفتن بیغامبر اوراکه این سرّرا فاش تر ازین مگو، TTA-TIO

متَّم كردن غلامان و خواجه ناشان مر لقانرا، TT.

آنش افتادن در شهر بایّام عمر رضه، LLY

خدو انداختن خصم در روی امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه و

انداختن على شمشيررا از دست، 177-177

> كنتن بيغامبر ع بكوش ركابدار امير المؤمنين على كرّم الله وجهه که کشتن علی بر دست نو خواهد بودن و مسامحت کردن

عليّ با خونۍ خويش، **777-037**

تعبُّب كردن آدم عم از ضلالت ابليس و عُجِب آوردن، 177

دفتر دوم ،

هلال بنداشتن آن شخص خیال را در عهد عمر رضه، 707

دزدیدن مارگیر ماری را از مارگیر دیگر، roz

التماس كردن همراه عيسي عم زنه كردن استخوانهما از

TYE-TYT , TOE

اندرز کردن صوفی خادمرا در تبارداشت بهیمه و لا حول

کنتن خادم، 172-F00

بافتن پادشا. بازرا بخانه کم پیرزن، **177-170**

حلول خريدن شيخ احمد خضروبه جهت غريمان بالهام حق، 171-177

ترسانیدن شخصی زاهدی را که کم گری نا کور نشوی ، TYI

	حجنه	
	11	تعظیم سآخران مر موسیرا عم،
	110-117	داستان پیر چنگی با عمر رضه،
	170,177	سؤال کردن عایشه رضها از مصطفی عم که سر باران امروزینه چه بود
	152	نالیدن ستون حنّانه چون برانی پیغامبر عم منبر ساختند،
		اظهار معجزهٔ پیغامبر عم بسخن آمدن سنگریزه در دست ابو
	171	جهل،
	177	قصَّهٔ خلینه کی درکرم از حاتم طابی گذشته بود،
•	17167	قصّهٔ اعرابی درویش و ماجرای زن او با او،
	100	حنیر و بیخصم دیدن دیدهای حسّ صامح و ناقهٔ صامحرا،
	140	ماجرای نحوی و کشتیبان،
		کبودی زدن قزوینی بر شانگاه صورت شیر و پشیان شدن او
	110-115	بسبب زخم سوزن،
	175-110	رفتن گرگ و روباه در خدمت شیر بشکار،
	144	قصّهٔ آنك در باری بكوفت از درون گفت كیست گفت منم ،
	142-145	عهدید کردن نوح ع مر قوم را ،
		امدن مهمان پیش یوسف ع و تقاضا کردن یوسف ازو تحنه
	111-112	و ارمغان ،
	7.5-111	مرندّ شدن کاتب وحی،
	7.7	دعا کردن بلعم باعور،
	T.Y-T. &	قصّهٔ هاروت و ماروت ،
	r.1-r.y	بعیادت رفتن کر بر همسایهٔ رنجور خویش،
	T11-T.3	قیاس کردن ابلیس در مقابلهٔ نصّ،
	110-116	قصّهٔ مری کردن رومیان و فجینیان در علم ننّاشی،

فهرست حکایات و قصص '

، دفتر اوّل،

حعيفه	
	عاشق شدن پادشاه بر کنیزك و رنخور شدن كنیزك و بخواب دیدن
	پادشاه طبیب الٰهیرا و فرستادن پادشاه رسولانــرا بسمرقند
14-0	بآوردن زرگر و کشتن پادشاه زرگررا باشارت طبیب المهی،
IY	حکایت مرد بقّال و طوطی،
27-11	حکایت آن پادشاه جهود که نصرانیان,را میکشت،
00-27	حکایت پادشاه بجهود دیگر که در هلاك دین عیسی س <i>ی مینود</i> ،
01	کثر ماندن دهان آن مرد که نام محمّدرا عمّ بتسخر خواند ،
70	نصَّهٔ باد که درُّ عهد مود عمَّ قوم عادرا هلاك كرد،
70-0X	حکایت نخچیران و شیر،
9	نگریستن عزراییل بر مردی و گریختن آن مرد در سرای سلیان،
٦Y	زبافت تأویل رکیك مگِس،
YŁ	قصَّة هدهد و سليان، ّ
YZ	قصَّة آدم عمَّ و بستن قضا نظر اورا،
	آمدن رسول روم تا امیر المؤمنین عمر رضه و سؤال کردن رسول
14-17	از عمر رضه از سبب ابتلای ارواح با این آب و کل اجساد،
	اضافت کردن آدم آن زلّترا بخویشتن که ربّنا ظلمنا و اهانت
11	کردن ابلیس گناه خودرا بخداکه بما اغویتنی،
115-10	فصَّهٔ بازرگان که طوطی اورا پیغام داد بطوطیان مندوستان،

كتاب

مثنوئ معنوى

تأليف

جلال الدَّين محمَّد بن الحسين البلخي ثمَّ الرّومي جلـد اوّل

بعد از مقابله با پنج نسخه اِز نُسَخ قدیمه بسعی و اهتمام و تصحبح

رينولد ألين نيكُلْـون

در مطبعهٔ بربل در لیدن از بلاد مُلَّاند بطبع رسید. سنهٔ ۱۹۲۰ مسی